Markus Zusak
KİTAP HIRSIZI
"Yılın en çok beklenen kitabı.
Olağanüstü... gerçekten muhteşem!"
Publishers Weekly
MARTI
Çeviren: Selim Yeniçeri
Roman

Markus Zusak

KİTAP HIRSIZI

"Merak uyandıran, hayat dolu ve son derece ustalıkla yazılmış, nefes kesen bir roman; aynı zamanda harikulade ve sürükleyici."
The Guardian

Ödüllü yazar Markus Zusak'ın akıllara kazınacak kadar etkileyici ve şiirsel bir dille yazdığı bu roman, okuyucuya sunulan benzersiz bir hediye gibi...

0109332
ADA

MARTI
facebook.com/martiyayinlari
twitter.com/MARTI-YAYINLARI

t22

www.martiyayinlari.com
ISBN 978-605-348-060-0
9 786053 480600
internetten sipariş: okuoku.com

ÖLÜM VE ÇİKOLATA

Önce renkler.
Sonra insanlar.
Ben genellikle böyle görürüm.
Ya da en azından böyle görmeye çalışırım.

İŞTE KÜÇÜK BİR GERÇEK

Öleceksiniz.

Çoğu kimse bütün itirazlarıma rağmen bana inanmamakta inat etse de, bu konuyla ilgili dürüst ve neşeli davranmaya çalışıyorum. Bana güvenin lütfen. Gerçekten neşeli *olabilirim*. Dost canlısı olabilirim. Uyumlu olabilirim. Şefkatli olabilirim. Ama benden nazik olmamı istemeyin. Nezaketin benimle bir ilgisi yok.

BELİRTİLEN GERÇEĞE TEPKİ

Bu sizi endişelendiriyor mu?
Sizi korkmamaya teşvik ediyorum.
Ben sadece adilim.

Elbette, bir giriş.

Bir başlangıç.

Terbiyem nerede kaldı?

Kendimi düzgün şekilde tanıtabilirim ama aslında buna gerek yok. Beni çok çeşitli değişkenlere bağlı olarak yakında ve çok iyi tanıyacaksınız zaten. Zamanın bir yerinde olabildiğince samimi bir şekilde yanınızda duracağımı söylemem yeterli. Ruhunuz kollarımda olacak. Omzuma bir renk konacak. Sizi nazikçe uzaklara götüreceğim.

O anda öylece yatıyor olacaksınız. İnsanları nadiren ayakta bulurum. Kendi bedeninizde sıkışmış olacaksınız. Bir keşif olabilir; bir çığlık havaya yayılacak. Sonrasında duyacağım tek ses kendi nefesim, kokunun sesi ve ayak seslerim olacak.

Soru şu, sizin için geldiğimde her şey ne renk olacak? Gökyüzü ne diyor olacak?

Kişisel olarak, çikolata rengi gökyüzünü severim. Koyu, çok koyu çikolata. İnsanlar bunun bana uyduğunu düşünüyor. Bense gördüğüm her rengin –bütün tayfın– tadını çıkarmaya çalışırım. Bir milyar ya da daha fazla ton; hiçbiri aynı değil. Ve yavaşça emecek bir gökyüzü. Bu, sıkıntıyı alıp götürür ve gevşememe yardım eder.

KÜÇÜK BİR TEORİ

İnsanlar bir günün renklerini sadece başlangıcında ve bitişinde izler, ama bence bir günün her birinin farklı anlarla geçip giden çok çeşitli tonlar barındırdığı gayet açık. Tek bir saat içinde binlerce farklı renk olabilir. Bulutumsu maviler, mat sarılar. Çamurlu karanlıklar. Ben kendi işimde onlara özellikle dikkat ederim.

Beni kurtaran şeylerden biri de oyalanmak. Bu aklımı başımda tutuyor. Zamanın uzunluğuna bağlı olarak dayanmama yardımcı oluyor. Ben bu işi yapıyorum. Sorun şu ki benim yerimi başka kim alabilir? Ben sizin şu tatil beldelerinizden birinde –tropikal bir yer ya da bir kayak merkezi olsun– izin yaparken, biraz nefes alırken, yerime bir süre için kim geçebilir? Elbette bunun cevabı hiç kimse. Bu da beni bilinçli, kasıtlı bir karara sürükledi. Benim tatilim oyalanmak oldu. Bu, renklerle giderek artan bir tatil.

Tabii hâlâ neden tatile ihtiyacım olduğunu sorabilirsiniz. Neden kafamı dağıtmam gerekiyor?

Bu da beni bir sonraki konuya getiriyor.

Geri kalan insanlar.

Hayatta kalanlar.

Onlara bakmaya tahammül edemiyorum ama birçok durumda hâlâ başarısız oluyorum. Onları kafamdan atmak için bilinçli olarak renklere odaklanıyorum ama arada bir geride kalanları, anlayış, umutsuzluk ve şaşkınlık bulmacaları arasında dağılıp gidenleri görüyorum. Delinmiş kalpleri, hırpalanmış ciğerleri var.

Ve bütün bunlar beni bu gece, bugün ya da saat ve renk her neyse, size anlatmaya çalıştığım konuya getiriyor. Bu, sürekli hayatta kalanlardan birinin hikâyesi; geride kalmak konusunda bir

uzman.

Aslında diğer birçok şey arasında şunlarla ilgili küçük bir hikâye:

bir kız
kelimeler
bir akordeoncu
birkaç fanatik Alman
bir Yahudi boksör
ve bolca hırsızlık

Kitap hırsızını üç kez gördüm.

RAYLARIN YANINDA

Önce beyaz bir şey. Kör edici türden.

Bazılarınız büyük olasılıkla beyazın renk olmadığını düşünüyor ve ben bu saçmalıktan bıktım. Ben size beyazın bir renk olduğunu söylüyorum. Beyaz şüphesiz bir renktir ve kişisel olarak, bu konuda bana itiraz etmek isteyeceğinizi sanmam.

GÜVEN VERİCİ BİR DUYURU

Lütfen, önceki tehdide rağmen sakin kalın.
Ben sadece gevezelik ederim.
Aslında ne şiddet eğilimlisiyim ne de kötü niyetliyim.
Ben sadece bir sonucum.

Evet, beyazdı.

Bütün küre kar giymiş gibi görünüyordu. Tıpkı sizin kazağınızı giydiğiniz gibi, o da üzerine karını geçirmişti. Rayların yanında ayak izleri baldırlarına kadar geliyordu. Ağaçların üzerine buzdan battaniyeler örtülmüştü.

Tahmin edeceğiniz gibi, biri ölmüştü.

Onu öylece yerde bırakamazlardı. Bu şimdilik sorun değildi ama yakında raylar temizlenecek ve trenin yoluna devam etmesi gerekecekti.

İki bekçi vardı.

Bir anne ve bir kız.

Ha, bir de ceset.

Anne, kız ve ceset inatçı ve sessizdi.

"Eee, başka ne yapmamı istiyorsun?"

Bekçilerin biri uzun, diğeri kısa boyluydu. Uzun boylu olan lider olmamasına rağmen hep önce konuşuyordu. Daha kısa boylu ve tombul olanına baktı. Kızarmış yüzlü olanına.

"Eh," dedi kısa boylu olan, "onları böyle bırakamayız, değil mi?"

Uzun boylu olanın sabrı taşıyordu. "Neden olmasın?"

Ufak tefek olanı neredeyse patladı. Başını kaldırıp uzun boylu olanın çenesine bakarak bağırdı: "*Spinnst du*? Salak mısın sen be?!" Yanaklarındaki iğrençlik giderek artıyordu. Teni gerilmişti. "Haydi," dedi, karların arasında sert adımlarla yürüyerek. "Gerekirse üçünü de sırtımızda taşıyacağız. Bir sonraki istasyona haber vermeliyiz."

Bense hataların en basitini yapmıştım. Kendimi nasıl hayal kırıklığına uğrattığımı size anlatamam. Aslında her şeyi doğru yapmıştım.

Hareket eden trenin penceresinden görünen kör edici kar beyazı gökyüzünü incelemiştim. Tam anlamıyla *içime çekmiş* ama yine de tereddüt etmiştim. Dikkatim dağılmış, kızın ilgimi çekmesine izin vermiştim. Merakıma yenilmiş ve programımın izin verdiğince kalıp izlemiştim.

Yirmi üç dakika sonra tren durduğunda onlarla birlikte inmiştim.

Kollarımda küçük bir ruh vardı.

Sağa doğru biraz eğilmiştim.

Dinamik tren bekçisi ikili, anne, kız ve küçük erkek cesedin durduğu yere geri döndüler. O gün nefesimin güçlü olduğunu hatırlıyorum. Yanımdan geçerlerken bekçilerin beni fark etmemelerine şaşırmıştım. Dünya şimdi bütün o karın ağırlığı altında sarkıyordu.

On metre kadar sol tarafımda beyaz tenli, boş mideli kız neredeyse donmuş halde duruyordu.

Dudakları titriyordu.

Üşümüş, kollarını göğsünde kavuşturmuştu.

Kitap hırsızının yanaklarındaki yaşlar donmuştu.

GÜNEŞ TUTULMASI

Sırada çeşitliliğimin sınırlarını göstermek için siyah bir işaret vardı. Şafaktan önceki en karanlık andı.

Bu kez yirmi dört yaşında bir adam için gelmiştim. Bazı açılardan güzel bir şeydi. Uçak hâlâ öksürüyordu. Ciğerlerinin ikisinden de dumanlar tütüyordu.

Düştüğünde toprakta üç derin yarık açmıştı. Kanatları kopmuş kollar gibiydi. Çırpmıyorlardı. Bu metalik küçük kuş bir daha uçamayacaktı.

BAŞKA KÜÇÜK BİLGİLER

Bazen çok erken gelirim.
Acele ederim,
ve insanlar hayata beklediğimden daha uzun süre tutunur.

Birkaç dakika sonra duman kendi kendine dağıldı.

Tütecek bir şey kalmamıştı.

Önce nefes nefese bir erkek çocuğu elinde alet kutusuna benzer bir şeyle geldi. Büyük bir tereddütle kokpite yaklaşarak pilotu inceledi ve hâlâ hayatta olup olmadığını anlamaya çalıştı, ki o anda hâlâ hayattaydı. Kitap hırsızı yaklaşık otuz saniye sonra geldi.

Yıllar geçmişti ama onu tanımıştım.

O da nefes nefeseydi.

Çocuk alet kutusunun içinden bir oyuncak ayı çıkardı.

Parçalanmış ön pencereden uzanarak onu pilotun göğsüne bıraktı. Gülümseyen ayı, adamın kalıntıları ve kanlar arasında oturuyordu. Birkaç dakika sonra şansımı denedim. Zamanlamam iyiydi.

İçeri girip ruhunu çözdüm ve nazikçe dışarı çıkardım.

Geride kalan tek şey ceset, hafifçe tütmeye devam eden duman ve gülümseyen oyuncak ayıydı.

Kalabalık gelirken işler değişti elbette. Ufuk çizgisi kömür karasına çalmaya başlamıştı. Yukarıdaki karanlıktan geriye hızla kaybolan bir çizgi kalmıştı sadece.

Buna karşılık adam kemik rengindeydi. İskelet rengi bir ten. Buruşmuş ve yırtılmış bir üniforma. Gözleri soğuk, kahverengiydi –kahve lekesi gibi– ve yukarıda kalan tek şey bana tuhaf ama tanıdık görünüyordu: Bir işaret.

Kalabalık, çoğu kalabalığın yaptığını yaptı.

Ben aralarından geçerken herkes duruyor ve sessizlikle oynuyordu. Boğuk cümleler, tuhaf el hareketleri ve sessiz dönüşler.

Geri dönüp uçağa baktığımda pilotun açık ağzı gülümser gibiydi.

Son bir eşek şakası.

Bir insan ünlemi daha.

Gökyüzünde karanlık ile aydınlık bilek güreşi yaparken, pilot üniformasının içinde duruyordu. Diğer birçokları gibi yolculuğum başladığında bir anlık gölge gördüm; son bir güneş tutulması anı. Başka bir ruhun daha göçtüğünün anlaşılması.

Görüyorsunuz ya, bana göre, bu dünyada gördüğüm şeylere dokunan bütün o renklere rağmen, bir insan öldüğünde sık sık güneş tutulmasını yakalarım.

Milyonlarcasını gördüm.

Hatırlayamayacağım kadar çok güneş tutulması gördüm.

BAYRAK

Onu son gördüğümde rengi kırmızıydı. Gökyüzü çorba gibi kaynayıp köpürüyordu. Bazı yerleri yanmıştı. Siyah kırıntılar, kırmızılıklar arasında biber rengi noktalar vardı.

Daha önce çocuklar yağ lekeli sayfalar gibi görünen o sokakta seksek oynuyordu. Ben geldiğimde seslerini hâlâ duyabiliyordum. Ayaklar yola vuruyordu. Çocuklar gülüyordu, gülümsemeleri tuz gibiydi ama çabucak siliniyordu.

Ve bombalar.

Bu kez her şey için çok geçti.

Sirenler. Radyodaki alarm sesleri. Hepsi çok gecikmişti.

Dakikalar içinde, beton ve toprak yığınları oluştu. Sokaklar delinmiş damarlara döndü. Akan kanlar yolda kurumuştu ve cesetler selle sürüklenen kütükler, çalı çırpılar gibi oraya sıkışmıştı.

Her biri yere yapışmıştı. Bir ruhlar paketi.

Bu yazgı mıydı?

Talihsizlik miydi?

Onları öyle yere yapıştıran şey bu muydu?

Elbette hayır.

Aptallık etmeyelim.

Muhtemelen bulutların arasına gizlenmiş insanların attığı bombalarla daha çok ilgisi vardı.

Saatler boyunca gökyüzü yıkıcı bir kızıllıkla kaplandı. Küçük Alman kasabası bir kez daha yıkılmıştı. Kül parçaları öyle *güzellikle* yağıyordu ki uzanıp dilinizle yakalamak ve tadına bakmak istiyordunuz. Ancak, böyle bir şey yaparsanız dudaklarınız yanar, ağzınız pişerdi.

Açıkça görüyordum.

Tam gitmek üzereyken onu orada diz çökmüş halde buldum.

Etrafında molozlardan bir dağ yazılmış, tasarlanmış, dikilmişti. Elinde bir kitabı sımsıkı tutuyordu.

Diğer her şey bir yana, kitap hırsızı bodruma geri dönmek, hikâyesini son bir kez yazmak veya okumak istiyordu. Bunu yüzünde açıkça görebiliyordum. Bunun için ölüyordu –evin güvenliği için– ama kıpırdayamıyordu. Zaten bodrum da artık yoktu. Paramparça olup dağılmış arazinin bir parçası olmuştu.

Lütfen, sizden bir kez daha bana inanmanızı istiyorum.

Durmak ve yere çömelmek istedim.

"Çok üzgünüm, çocuğum," demek istedim.

Ama buna izin yoktu.

Çömelmedim. Konuşmadım.

Bunun yerine bir süre onu izledim. Nihayet hareket edebildiğinde peşine takıldım.

Kitabı düşürdü.

Diz çöktü.

Kitap hırsızı acıyla uludu.

Temizlik başladığında kitabın üzerine defalarca basıldı ve sa-

dece beton yığınlarının temizlenmesi için emir verilmiş olmasına rağmen, kızın en değerli eşyası bir çöp arabasına atıldı. Kendimi tutamayarak kamyona binip onu elime aldığımda, onun hikâyesini yolculuklarım sırasında yıllar boyunca ve yüzlerce kez okuyacağımı anlamamıştım. Yollarımızın kesiştiği yerleri izleyecek, kızın gördüklerine ve nasıl olup da hayatta kaldığına hayret edecektim. Yapabileceğimin en iyisi buydu; o dönemde gördüğüm diğer her şeyle nasıl uyumlu olduğunu izlemek.

Onu hatırladığımda uzun bir renkler listesi görüyorum ama en çok üç tanesi göze çarpıyor. Bazen o üç anın üzerinde süzülüyorum. Kirli bir gerçek netliğe ulaşana kadar havada asılı duruyorum.

İşte o zaman formülleştiklerini görüyorum.

RENKLER

KIRMIZI: **BEYAZ:** ○ **SİYAH:** ⛢

Birbirlerinin üzerine düşüyorlar. Karalanmış siyah imza kör edici beyaz dairenin, o da koyu kıvamlı kırmızının üzerine düşüyor.

Evet, sık sık onu hatırlıyorum ve sayısız ceplerimden birinde tekrar tekrar anlatmak için onun hikâyesini saklıyorum. Her biri kendi başına sıra dışı olan parçalardan oluşmuş küçük ordunun bir üyesi. Her biri bana sizin, insan deneyiminizin değerli olduğunu kanıtlayan bir girişim; muazzam büyüklükte bir girişim sıçrayışı.

İşte bu. Bir avuçtan biri.

Kitap Hırsızı.

İsterseniz benimle gelin. Size bir hikâye anlatayım.
Size bir şey göstereyim.

BİRİNCİ KISIM

MEZAR KAZICININ ELKİTABI

bölümler:

himmel sokağı – domuzcuk yetiştirme sanatı –
demir yumruklu bir kadın – bir öpüşme girişimi
– jesse owens – zımpara kâğıdı – dostluğun kokusu
– bir ağır sıklet şampiyonu – ve
surata inen tüm tokatların anası

İsterseniz benimle gelin. Size bir hikâye anlatayım.
Size bir şey göstereyim.

BİRİNCİ KISIM

MEZAR KAZICININ ELKİTABI

bölümler:

himmel sokağı – domuzcuk yetiştirme sanatı –
demir yumruklu bir kadın – bir öpüşme girişimi
– jesse owens – zımpara kâğıdı – dostluğun kokusu
– bir ağır sıklet şampiyonu – ve
surata inen tüm tokatların anası

HIMMEL SOKAĞI'NA VARIŞ

O son kez.

O kızıl gökyüzü...

Bir kitap hırsızı nasıl olur da insan eliyle yapılmış gülünç, yağlı, kızarmış bir moloz yığınının ortasında diz çöküp ulur?

Her şey yıllar önce karla başladı.

Zaman gelmişti. Biri için.

SON DERECE TRAJİK BİR AN

Bir tren hızla hareket ediyordu.
İnsanlarla doluydu.
Altı yaşında bir erkek çocuğu
üçüncü vagonda öldü.

Kitap hırsızı ile erkek kardeşi kendilerini evlat edinecek ailenin yanına gitmek için Münih'e doğru yolculuk ediyorlardı. Oğlanın oraya ulaşamadığını elbette biliyoruz.

NASIL OLDU?

Yoğun bir öksürük krizi vardı.
Neredeyse *ilhamlı* bir öksürük.
Ve kısa süre sonra... hiç.

Öksürükler kesildiğinde geride neredeyse sessiz bir seğirişle hareket eden yaşamın hiçliğinden başka bir şey kalmamıştı. Umutsuzca bir geri alma çabasıyla, kararmış kahverengi dudaklarına bir anilik çökmüştü. Anneleri uykudaydı.

Trene girdim.

Ayaklarım kalabalık sıranın arasından geçti ve avucum bir anda ağzına kapanıverdi.

Kimse fark etmemişti.

Tren, yoluna devam ediyordu.

Kız dışında.

Bir gözü açık, diğeri hâlâ uykuda, kitap hırsızı –diğer adıyla Liesel Meminger– küçük kardeşi Werner'in şimdi cansız halde yan yattığını hiç şüphesiz görebiliyordu.

Çocuğun mavi gözleri yere bakıyordu.

Hiçbir şey görmüyordu.

Kitap hırsızı uyanmadan önce rüyasında Adolf Hitler'i görüyordu. Rüyasında onun bir mitingine katılmış, saçlarındaki kafatası rengi kısıma ve mükemmel kare biçimindeki bıyıklarına bakıyordu. Adamın ağzından dökülen kelimeleri memnuniyetle dinliyordu. Cümleleri ışıkta parıldıyordu. Daha sessiz bir anda adam çömelerek ona gülümsedi. Kız da ona gülümsedi ve "Merhaba, Bay Führer*," dedi. "Nasılsınız?" Okula düzenli gide-

---

** Führer: Nazi lideri Adolf Hitler in "lider" anlamına gelen lakabıdır.*

mediği için konuşmayı veya okumayı çok iyi öğrenmemişti. Bunun nedenini zaman içinde öğrenecekti.

Tam Führer cevap vermek üzereyken uyanmıştı.

Ocak 1939'du. Dokuz yaşındaydı; yakında on olacaktı.

Erkek kardeşi ölmüştü.

Bir gözü açıktı.

Diğeri hâlâ rüyadaydı.

Tam bir rüya olması daha iyi olurdu sanırım ama ben rüyaları kontrol edemem.

İkinci gözü de aniden açıldı ve beni gördü; bundan şüphem yoktu. Tam çömelmiş, ruhu çözmüş, şişkin kollarıma almıştım. Kısa süre içinde ısınmıştı ama çocuğun ruhunu kucağıma ilk aldığımda yumuşak ve soğuktu; dondurma gibi. Kollarımda erimeye başlamıştı. Sonra tamamen ısınmıştı. İyileşiyordu.

Liesel Meminger için hareketin katılığı ve bir düşünce seli söz konusuydu. *Es stimmt nicht.* Bu gerçek değil. Bu gerçek değil.

Ve titriyordu.

Neden hep titrerler?

Evet, biliyorum, biliyorum, sanırım bunun içgüdülerle ilgisi var. Gerçeğin akışını durdurmak için. O anda kalbi kaygan ve sıcaktı; çok ama çok hızlı atıyordu.

Aptallık ederek orada kalıp izledim.

Sonra annesi.

O da aynı huzursuz titreyişle uyandı.

Hayal edemiyorsanız, huzursuz edici sessizliği düşünün. Umutsuzluğun içinde süzülen parçaları ve zerreleri hayal edin. Ve bir trende boğulduğunuzu.

Kar sürekli yağıyordu ve Münih treni hatalı ray çalışması yüzünden durmak zorunda kalmıştı. Bir kadın ağlıyor, uyuyan bir kız çocuğu yanında duruyordu.

Annesi paniğe kapılarak kapıyı açtı.

Kucağında küçük oğlunun cesediyle trenden karlara indi.

Kız onu takip etmekten başka ne yapabilirdi ki?

Bildiğiniz gibi, iki kondüktör de trenden indi. Ne yapacaklarını tartışıyorlardı. Durum en hafif tanımıyla sevimsizdi. Sonunda üçünün de bir sonraki kasabaya götürülüp sorunlarını çözmeleri için orada bırakılmalarına karar verildi.

Bu kez tren karla kaplı arazide yavaş yavaş gidiyordu.

Hedefe ulaştığında sarsılarak durdu.

Ceset annesinin kollarında, üçü de platforma indiler.

Öylece durdular.

Çocuk giderek ağırlaşıyordu.

Liesel nerede olduklarını bilmiyordu. Her yer bembeyazdı ve istasyonda kaldıkları sürece, önündeki solmuş harfli tabelaya bakmaktan başka bir şey yapamadı. Liesel'e göre kasaba isimsizdi ve iki gün sonra kardeşi Werner'in gömüldüğü yer orasıydı. Tanıklar arasında bir rahip ve soğuktan titreyen iki mezar kazıcı vardı.

BİR GÖZLEM

Bir çift kondüktör.
Bir çift mezar kazıcı.
Gerektiğinde biri emirleri veriyordu.
Diğeri söyleneni yapıyordu.
Soru şuydu: Ya *diğeri* birinden çok daha fazlaysa?

Hatalar, hatalar, bazen sürekli hata yapıyormuşum gibi geliyor.

İki gün boyunca kendi işime baktım. Her zamanki gibi dünyayı dolaştım ve ruhları sonsuzluk bandına aktararak kıpırdamadan akıp gidişlerini izledim. Liesel Meminger'in kardeşinin

gömüldüğü yerden uzak durmam gerektiği konusunda birçok kez kendimi uyardım. Ama kendi tavsiyeme kendim uymadım.

Oraya yaklaşırken, karların ortasında neredeyse donmuş halde bekleşen küçük insan grubunu kilometrelerce öteden görebilmiştim. Mezarlık beni bir dost gibi karşıladı, çok geçmeden ben de onlarla birlikteydim. Başımı eğdim.

Liesel'in sol tarafında dururken, mezar kazıcıları ellerini ovalıyor, karla ve mevcut şartlarla ilgili sızlanıyorlardı. "Bu kadar buzu aşmak çok zor" filan diyorlardı. Birinin yaşı on dörtten fazla olamazdı. Henüz çıraktı. İşini bitirip giderken cebinden siyah bir kitabın düştüğünü fark etmedi. Belki yirmi adım atmıştı.

Birkaç dakika sonra, Liesel'in annesi yanında pederle uzaklaşmaya başladı. Tören için ona teşekkür ediyordu.

Ama kız geride kalmıştı.

Dizleri yere gömülüyordu. Anı gelmişti.

Hâlâ inanmayı reddederek kazmaya başladı. Kardeşi ölmüş olamazdı. Olamazdı! Ola...

Saniyeler içinde her yeri karlar içinde kalmıştı.

Ellerinde kanlar donmuştu.

Bütün o karın içinde bir yerde kırılmış, iki parçaya ayrılmış kalbini görüyordu. İki yarısı da parıldıyor, bütün o beyazın altında atıyordu. Omzunda bir elin kemiklerini hissedince, annesinin onu almaya geldiğini anladı. Annesi onu götürmek için sürüklüyordu. Boğazından sıcacık bir çığlık yayıldı.

KÜÇÜK BİR GÖRÜNTÜ
BELKİ YİRMİ METRE ÖTEDEN

Sürüklenişi bittiğinde, annesi ve kız yan yana, nefes nefese

durdular.
Karların arasında siyah ve dikdörtgen bir şey duruyordu.
Onu sadece kız gördü. Eğilip onu aldı ve parmaklarının arasında sıkıca tuttu.
Kitabın üzerinde gümüş rengi yazılar vardı.

El ele duruyorlardı.

Yaşlar içinde son bir vedayla döndüler ve tekrar tekrar arkalarına bakarak uzaklaştılar.

Ben biraz daha kaldım.

El salladım.

Kimse karşılık vermedi.

Anne kız mezarlıktan çıkarak bir sonraki Münih trenine binmek için istasyona döndüler.

İkisi de zayıf ve solgundu.

İkisinin de dudaklarında yaralar vardı.

Öğle olmadan hemen önce trene bindiklerinde, Liesel vagonun kirli, sisli penceresinde onu fark etti. Kitap hırsızının yazıya döktüğü kendi kelimeleriyle, yolculukları *her şey* olmuş gibi devam etti.

Tren nihayet Münih'te istasyona girdiğinde, yolcular patlamış paketten dökülür gibi trenden indiler. Her türden insan vardı ama aralarında en kolay tanınanlar yoksullardı. Yer değiştirmek, bir şeyleri değiştirecekmiş gibi yoksullar daima oradan oraya taşınırdı. Her yolculuğun sonunda aynı sorunun farklı bir şekliyle karşılaşacakları gerçeğine aldırmazlardı: öpmekten çekineceğin akrabalar.

Sanırım kızın annesi bunu iyi biliyordu. Çocuklarını Münih'in üst düzey ailelerine değil, bulunan bir üvey aileye veri-

yordu. Hiçbir şey olmasa bile yeni aile en azından kızın ve oğlanın karnını biraz daha iyi doyurabilir ve onların düzgün bir eğitim almalarını sağlayabilirdi.

Oğlan.

Liesel, annesinin, oğlunu hâlâ omzunda taşıdığından emindi. Annesi çocuğu bıraktı. Liesel kardeşinin kollarının, bacaklarının ve vücudunun platforma çarptığını gördü.

Nasıl yürüyebilirdi ki?

Nasıl hareket edebilirdi?

Bu asla anlayamayacağım veya bilemeyeceğim türden bir şey; insanların yapabildiği şeyler.

Sonra annesi oğlunu yerden aldı ve elini tuttuğu kızıyla birlikte yürümeye devam etti.

Yetkililerle buluşulduğunda, neden geç kalındığı ve oğlanın nerede olduğu sorularını cevaplamak gerekti. Liesel küçük, tozlu ofisin bir köşesinde dururken, annesi çok sert bir sandalyede oturmuş, sıkıntılı düşüncelerle boğuşuyordu.

Vedalaşmanın kargaşası vardı.

Kızın başı annesinin paltosunun yünlü, eski katlarına gömülmüştü. Yine sürüklenmeler oldu.

Münih'in bir hayli dışında, Molching denen bir kasaba vardı; sizin ve benim gibiler için *Molking* demek daha iyi olur. Kızı oraya, Himmel adında bir sokağa götürüyorlardı.

BİR TERCÜME

Himmel = Cennet

Himmel Sokağı'na adını kim verdiyse, güçlü bir ironi anla-

yışı olduğu belliydi. Sokak canlı bir cehennem değildi. Hayır. Ama kesinlikle cennet de değildi.

Liesel'in müstakbel ailesi onu bekliyordu.

Hubermann'lar.

Çift bir kız ve bir erkek çocuk bekliyordu; onları evlat edinmeleri karşılığında küçük miktarda bir para alacaklardı. Çocuğun yolculukta öldüğünü Rosa Hubermann'a kimse söylemek istemiyordu. Aslında kimse ona bir şey söylemek istemiyordu. Mizaç açısından pek de sevimli sayılmazdı ama geçmişte evlat edindiği çocuklarla ilgili iyi bir sicili vardı. Görünüşe bakılıra birkaçını hizaya getirmişti.

Liesel'in ilk araba yolculuğuydu.

Daha önce hiç arabaya binmemişti.

Midesi sürekli yerinden oynuyordu ve sürekli yollarını kaybetmelerini veya fikirlerini değiştirmelerini ummuştu. Hepsinden öte, düşünceleri sürekli annesine dönüyor, istasyona geri dönmek için tren beklediğini hayal ediyordu. O işe yaramaz paltosunun içinde büzülmüş, soğuktan titriyor olmalıydı. Muhtemelen treni beklerken tırnaklarını kemiriyordu. İstasyon uzun ve rahatsız olmalıydı; soğuk bir beton şeridi. Dönüş yolculuğunda oğlunun gömüldüğü yeri görmeye çalışacak mıydı? Yoksa uyku baskın mı gelecekti?

Araba yola devam ederken Liesel son ve ölümcül dönemeçten korkuyordu.

Hava kasvetli, Avrupa rengi, yani griydi.

Arabanın etrafına yağmur perdeleri çekilmişti.

"Neredeyse geldik." Sosyal görevli Bayan Heinrich dönüp ona gülümsedi. "*Dein neues Heim*. İşte yeni evin."

Liesel buğulanmış camın üzerinde mükemmel bir daire çizerek dışarı baktı.

HIMMEL SOKAĞI'NIN BİR FOTOĞRAFI

Binalar birbirine yapışmış gibi uzanıyordu.
Çoğu küçük evler ve gergin görünüşlü apartmanlardı.
Kirli ve çamurlu kar halı gibi yayılmıştı.
Boş elbise askılığına benzeyen ağaçlar vardı ve hava griydi.

Arabada bir adam vardı. Bayan Heinrich eve girerken adam arabada kızla kalmıştı. Hiç konuşmuyordu. Liesel onun kendisinin kaçmasını engellemek veya herhangi bir sorun çıkarırsa içeri girmeye zorlamak için orada olduğunu tahmin ediyordu. Ama daha sonra sorun başladığında, adam sadece orada oturup izlemişti. Belki de o son çareydi.

Birkaç dakika sonra çok uzun boylu bir adam dışarı çıktı. Hans Hubermann; Liesel'in üvey babası. Yanında orta boylu Bayan Heinrich duruyordu. Diğer tarafında, üzerine pardösü atılmış küçük bir gardıroba benzeyen Rosa Hubermann'ın tıknaz vücudu vardı. Kadın paytak paytak yürüyordu. Bütün bunlara sadece tahammül ediyormuş gibi gergin ve buruşmuş mukavvayı andıran yüzü olmasa, kadın neredeyse sevimli bile görünebilirdi. Kocası parmaklarının arasında dumanı tüten sigarasıyla dik yürüyordu. Sigarasını kendisi sarıyordu.

Gerçek şuydu:

Liesel arabadan inmeyecekti.

"*Was ist los mit diesem Kind?*" diye sordu Rosa Hubermann. Tekrarladı: "Bu çocuğun nesi var?" Başını arabanın içine sokarak Liesel'e baktı. "Haydi gel."

Öndeki koltuk ileri doğru yatırılmıştı. Soğuk bir ışık koridoru onu dışarı davet ediyor ama Liesel kıpırdamıyordu.

Dışarıda, camda açtığı dairenin içinde, uzun boylu adamın

sigara tutan parmaklarını görüyordu. Sigaranın ucunda kül birikmişti; kül düştü ve yere çarpmadan önce yüksele alçala süzüldü. Onu arabadan çıkarmayı başardıklarında on beş dakika geçmişti. Bunu uzun boylu adam başarmıştı.

Sessizce.

Şimdi sırada bahçe kapısı vardı, Liesel bütün gücüyle tutunmuştu.

Parmaklıkları sımsıkı tutarak içeri girmeyi reddederken yanaklarından yaşlar süzülüyordu. İnsanlar sokakta toplanmaya başladı ve sonunda Rosa Hubermann'ın teşvikleriyle geldikleri yöne gerilediler.

ROSA HUBERMANN'IN TEŞVİKLERİNİN TERCÜMESİ

"Siz orospu çocukları neye bakıyorsunuz be?"

Sonunda Liesel Meminger temkinli adımlarla yürüyerek içeri girdi. Hans Hubermann onun elini tutmuştu. Liesel diğer elinde küçük bavulunu taşıyordu. O bavulun içindeki katlanmış giysilerin altında, hepimizin bildiği gibi isimsiz bir kasabadaki on dört yaşındaki mezar kazıcının muhtemelen son birkaç saatini arayarak geçirdiği küçük siyah bir kitap duruyordu. "Yemin ederim," dediğini hayal edebiliyordum, patronuna, "nereye gittiğini bilmiyorum. Her yere baktım. *Her* yere!" Kızdan hiç şüphelenmediğinden eminim ama yine de, işte kitap buradaydı; giysilerin altında, gümüş rengi harflerle yazılmış başlığıyla duruyordu.

MEZAR KAZICININ ELKİTABI

Mezar kazmakta başarıya ulaşmak için on iki adım
Bayern Mezarlık Derneği tarafından yayınlanmıştır

Kitap hırsızı ilk kez saldırmıştı ve görkemli bir kariyere başlamak üzereydi.

BİR DOMUZCUĞU BÜYÜTMEK

Evet, ışıltılı bir kariyer.

Ancak, çalınan ilk kitapla ikincisi arasında oldukça uzun bir zaman geçtiğini hemen belirtmeliyim. Dikkate diğer bir nokta da, ilki karların arasından çalınmışken, ikincisi ateşten alınmıştı. Ona verilenlerden söz etmiyorum bile. Toplamda on dört kitabı vardı ama kendi gözünde hikâyesi özellikle on tanesinden oluşuyordu. O on tanesi arasında altısı çalınmış, biri mutfak masasında bulunmuş, ikisi gizli bir Yahudi tarafından onun için hazırlanmış ve biri de yumuşak, sarı elbiseli bir öğle üzeri tarafından ulaştırılmıştı.

Hikâyesini yazmaya başladığında, kitapların ve kelimelerin tam olarak ne zaman bir anlam taşımanın ötesinde her şey haline geldiğini merak edecekti. Acaba üst üste raflarla dolu odayı ilk kez gördüğü zaman mıydı? Yoksa Max Vandenburg, bir sürü sıkıntı ve Hitler'in *Kavgam*'ıyla Himmel Sokağı'na geldiği zaman mıydı? Yetimhanelerde kitap okuduğu zaman mı? Dachau'ya son yürüyüşünde mi? *Kelime Karıştıran* mıydı? Belki de nerede ve ne

zaman olduğunun net bir cevabı yoktu. Neyse, konudan uzaklaşıyorum. Bunlara girmeden önce, Liesel Meminger'in Himmel Sokağı'ndaki başlangıcına ve domuzcuk yetiştirme sanatına değinmemiz gerek.

Liesel oraya geldiğinde, ellerindeki kar kızarıklıkları ve parmaklarındaki donmuş kan hâlâ görünüyordu. Her yerinden gıdasızlık akıyordu. Tel gibi bacaklar. Elbise askısı kollar. Pek kolay gülümsemiyordu ama bunu yaptığında, gülümsemesi bile açlık yansıtıyordu.

Saçları Alman sarısına yakındı ama gözleri tehlikeliydi: Koyu kahverengi. O dönemde Almanya'da kahverengi gözlü olmayı istemezdiniz. Belki de gözlerinin rengini babasından almıştı ama bilmesi mümkün değildi, çünkü babasını hatırlamıyordu. Babasıyla ilgili gerçekten bildiği tek bir şey vardı, o da anlamadığı bir etiketti.

TUHAF BİR KELİME
Komünist

Son yıllarda bu kelimeyi defalarca duymuştu.

İnsanlarla dolu sığınma evleri, sorularla dolu odalar vardı. Ve bir de o kelime. O tuhaf kelime daima oralarda bir yerde, bir köşede duruyor, karanlıkta onu izliyordu. Takım elbiseler ve üniformalar giyiyordu. Nereye giderlerse gitsinler, babasından söz edildiği zamanlarda oradaydı. Annesine bu kelimenin ne anlama geldiğini sorduğunda önemli olmadığı, böyle şeyler düşünmemesi gerektiği söylenmişti. Sığınma evlerinden birinde duvarın üzerinde kömür kullanarak çocuklara yazmayı öğretmeye çalışan daha sağ-

lıklı bir kadın vardı. Liesel ona kelimenin anlamını sormayı düşünmüştü ama bu hiç gerçekleşmemişti. Bir gün kadın sorgulanmak için götürülmüş, bir daha geri dönmemişti.

Liesel, Molching'e geldiğinde, en azından kurtarıldığını hissediyordu ama bu bir teselli değildi. Annesi onu seviyorsa neden başka birinin kapısına bırakmıştı? Neden? Neden?

Neden?

Sadece en temel seviyede olsa bile cevabı biliyor olduğu gerçeğinin bir önemi yoktu. Annesi hep hastaydı ve tedavi olacak paraları yoktu. Bunu biliyordu. Ama bilmesi, kabul etmek zorunda olduğu anlamına gelmiyordu. Ona sevildiği kaç kez söylenmiş olursa olsun, terk edilmesinin her şeyin kanıtı olduğunu düşünüyordu. Yabancı bir yerde yabancı insanlarla kalan, kaybolmuş, sıska bir çocuk olduğu gerçeğini değiştirmiyordu. Üstelik de tek başına.

Hubermann'lar, Himmel Sokağı'ndaki küçük tuğla evlerden birinde oturuyordu. Birkaç oda, bir mutfak ve komşularla paylaşılan bir dış tuvalet. Çatı dümdüzdü ve depo olarak kullanılan küçük bir bodrum vardı. *Yeterli derinlikte* bir bodrum değildi. 1939 yılında bu bir sorundu. Daha sonra, '1942 ve '1943 yıllarında da öyleydi. Hava saldırıları başladığında, her seferinde sokağın aşağısındaki sığınağa koşturmak zorunda kalıyorlardı.

Başlangıçta en büyük etkiyi yapan şey bayağılıktı. Son derece *hararetli* ve yaratıcıydı. Her an Domuzkız, Domuzoğlan veya Keriz gibi ifadeler kullanılıyordu. Bu kelimelere aşina olmayan kişiler için açıklamam gerek. *Domuz* elbette domuzlarla ilgili. Domuz*kız* kelimesi bir dişiyi azarlamak veya aşağılamak için kullanılıyor. Domuz*oğlan*, adından da anlaşılacağı gibi bir erkek çocuğu aşağılama amacı taşıyor. Keriz'in ne olduğu da açık ve bu kelime cinsiyetler arasında ayrım gözetmiyor.

"*Saumensch du dreckigs!*" Liesel'in üvey annesi, küçük kız

banyo yapmak istemediğinde ilk akşam böyle bağırmıştı. "Seni pis domuz! Neden soyunmuyorsun?" Öfkeli olmakta üstüne yoktu. Aslında Rosa Hubermann'ın sürekli öfkeyle süslenmiş bir yüzü olduğunu bile söyleyebilirdiniz. Yüzünde buruşturulmuş mukavvaya benzer çizgilerin oluşmasının nedeni buydu.

Liesel doğal olarak gerginlik banyosu yapmıştı. Banyoya ya da aynı şekilde yatağa girmesi mümkün değildi. Dolap gibi çamaşırlığın bir köşesine büzülmüş, biraz destek alabilmek için duvarın var olmayan kollarına tutunmuştu. Kurumuş boya, nefes darlığı ve Rosa'nın bitip tükenmez tacizlerinden başka bir şey yoktu.

"Onu rahat bırak." Hans Hubermann kavgaya müdahale etti. Nazik sesi, kalabalığı yararak geçer gibi küçük kıza ulaştı. "Onu bana bırak."

Adam yaklaşıp yere oturarak duvara yaslandı. Yerdeki karolar soğuk ve sertti.

"Sigara sarmayı biliyor musun?" diye sordu. Sonraki bir saat kadar karanlıkta oturup tütün ve sigara kâğıtlarıyla oynarken, bir yandan da Hans Hubermann onları içiyordu.

Saat dolduğunda, Liesel sigara sarmayı orta seviyede öğrenmişti ama hâlâ banyo yapmamıştı.

HANS HUBERMANN'LA İLGİLİ BAZI BİLGİLER

Sigara içmeyi seviyordu.
Sigara içmekle ilgili sevdiği temel şey, sigara sarmaktı.
Badanacıydı ve ayrıca akordeon çalıyordu.
Özellikle kışları Molching'in barlarında –Knoller gibi– çalarak biraz fazladan para kazanabildiği için bu işe yarıyordu.
Birinci Dünya Savaşı'nda beni bir kez atlatmayı başarmıştı

ama daha sonra başka birine katılacak (sapkın türde bir ödül gibi) ve benden kurtulmayı her nasılsa bir kez daha başaracaktı.

Çoğu kimsenin gözünde Hans Hubermann neredeyse görünmezdi. Özel olmayan biriydi. Badanacılık becerilerinin mükemmel olduğu kesindi. Müzik yeteneğiyse ortalamanın üzerindeydi. Ama her nasılsa –ki böyle insanlarla tanıştığınızdan eminim– bir kuyruğun önünde dursa bile arka planda kalmayı beceriyordu. Her zaman için sadece *oradaydı*. Fark edilmiyordu. Önemli veya özellikle değerli değildi.

Tahmin edebileceğiniz gibi, bu görünmezlik tam anlamıyla yanıltıcıydı. Adamın kesinlikle değeri vardı ve bu Liesel Meminger'in gözünden kaçmamıştı. İnsan çocuklar bazen abartılı ölçüde tacizci yetişkinlerden daha duyarlı olabiliyordu. Liesel adamın bu özelliğini hemen fark etmişti.

Hans Hubermann'ın davranışları.

Yaydığı hava.

O gece küçük çamaşırlığın lambasını açtığında, Liesel üvey babasının gözlerindeki tuhaflığı görmüştü. Nezaket ve gümüşten yapılmış gibiydiler. Eriyen yumuşak gümüş gibi. Liesel o gözleri görünce, Hans Hubermann'ın aslında çok değerli olduğunu anlamıştı.

ROSA HUBERMANN'LA İLGİLİ BAZI BİLGİLER

Boyu 1.55'ti ve kırlaşmış saçını kahverengi topuz yapıyordu. Hubermann'ın gelirine destek olmak için, Molching'deki daha zengin beş ailenin çamaşır ve ütü işlerini üstlenmişti.

Aşçılığı tam anlamıyla felaketti.
Karşılaştığı herkesin sinirini bozmak konusunda eşsiz bir yeteneği vardı.
Ama Liesel Meminger'i *sevmişti.*
Sadece bunu gösterme şekli biraz tuhaftı.
Belli aralıklarla ona tahta kaşıkla vurmayı ve hakaretler yağdırmayı da içeriyordu.

Himmel Sokağı'nda iki hafta yaşadıktan sonra Liesel nihayet banyo yaptığında, Rosa ona neredeyse kemiklerini kırıp vücudunu çürükler içinde bırakacak kadar sıkı sarıldı. Küçük kızı göğüslerinin arasında neredeyse boğarken, "Nihayet!" dedi.

Birkaç ay sonra artık Bay ve Bayan Hubermann değillerdi. Her zamanki açıksözlülüğüyle Rosa şöyle dedi: "Beni dinle, Liesel; bundan sonra bana anne diyeceksin." Bir an düşündü. "Gerçek annene nasıl sesleniyordun?"

Liesel sessizce cevap verdi. "Auch mama; yine anne."

"O halde ben de Anne İki'yim." Rosa kocasına baktı. "Ve şu adam." Sanki kelimeleri avucunda topluyor, onları vurarak birbirine yapıştırıyor ve masanın üzerine fırlatıyordu. "Şu pis domuz, şu Keriz, ona baba diyeceksin, *verstehst*? Anladın mı?"

"Evet," dedi Liesel. Bu evde hızlı cevap vermek takdir ediliyordu.

"Evet, *anne*," diye düzeltti annesi. "Domuzkız. Benimle konuşurken bana anne diyeceksin."

Hans Hubermann o anda bir sigara daha sarmayı yeni bitirmiş, kâğıdı yalamış ve yapıştırmıştı. Liesel'e bakarak göz kırptı. Liesel ona baba demekte hiç zorlanmayacaktı.

DEMİR YUMRUKLU KADIN

O ilk birkaç ay kesinlikle en zorlu olanıydı.

Liesel her gece kâbus görüyordu.

Kardeşinin yüzünü.

Trenin zeminine bakıyordu.

Yatağında ter içinde, çığlık çığlığa ve çarşaflara dolanmış halde uyanıyordu. Odanın diğer tarafında kardeşi için ayrılmış olan yatak, karanlıkta kayık gibi süzülüyordu. Bilinci yavaşça geri gelirken, tekne de sanki yere konuyordu. Bu görüntüler hiç iyi gelmiyordu ve çığlıklar genellikle oldukça uzun süre devam ediyordu.

Bu kâbusların muhtemelen tek iyi tarafı, yeni babası Hans Hubermann'ı onu sakinleştirmek ve kucaklamak için odaya getirmesiydi.

Her gece gelip Liesel'le birlikte oturuyordu. İlk iki seferinde sadece orada kalmıştı; yalnızlığını gidermek için gelen bir yabancı. Birkaç gece sonra, "Şşş, ben buradayım, her şey yolunda," diye fısıldamıştı. Üç hafta sonra ona sarılmıştı. Özellikle adamın güçlü

nezaketi ve *oradalığı* sayesinde güven çabucak güçlenmişti. Kızın çığlık attığı zamanlarda onun geleceğini ve gitmeyeceğini çabucak anlamıştı.

SÖZLÜKTE BULUNMAYAN BİR TANIM

***Gitmemek:* Sık sık çocuklar tarafından fark edilen bir güven ve sevgi eylemi.**

Hans Hubermann uykulu gözlerle yatakta oturuyor, Liesel onun koluna yüzünü gömerek ve kokusunu içine çekerek ağlıyordu. Her sabah, saat ikiyi geçtikten hemen sonra, yeni babasının kokusuyla tekrar uykuya dalıyordu. Sigara, boya ve insan teninin birbirine karışmış kokusu. Sabah olduğunda, Hans Hubermann ondan bir adım ötede, koltukta büzülmüş halde uyuyor oluyordu. Asla diğer yatağı kullanmıyordu. Liesel sessizce yatağından çıkıp temkinli bir şekilde onu yanağından öpünce adam uyanıp gülümsüyordu.

Bazı günler babası ona yatağa girip biraz beklemesini söylüyor ve akordeonuyla geri dönüp ona bir şeyler çalıyordu. Liesel üşümüş ayak parmaklarını heyecanla bükerek oturup şarkı mırıldanıyordu. Kimse ona daha önce müzik dinletmemişti. Kendi kendine aptalca sırıtıyor, babasının yüzündeki çizgileri ve gözlerindeki yumuşak metali izliyordu; ta ki mutfaktan gelen bağırtıyı duyana kadar:

"KES ŞU GÜRÜLTÜYÜ, KERİZ!"

Babası biraz daha çalıyordu.

Kıza göz kırpıyor, o da göz kırpmaya *çalışarak* karşılık veriyordu.

Birkaç kez, sadece anneyi daha da kızdırmak için babası ens-

trümanını mutfağa getirip kahvaltı boyunca da çalmıştı.

Babasının reçelli ekmeği tabağında yarısı yenmiş halde duruyor, müzik Liesel'in yüzünden yansıyordu. Bunun kulağa tuhaf geldiğini biliyorum ama Liesel böyle hissediyordu. Babasının sağ eli diş rengi tuşların üzerinde dolaşıyor, sol eli düğmelere basıyordu. Özellikle gümüş renkli ve parıltılı olanına –do majör– basışını seviyordu. Babasının kolları tozlu körüğü sıktıkça akordeonun çiziklerle dolu ama parlak siyah dış yüzeyi ileri geri hareket ediyor, havanın emilişi veya itilişi duyuluyordu. Babası akordeona can veriyordu. Üzerinde düşünürseniz, sanırım bu mantıklı.

Bir şeyin canlı olup olmadığını nasıl anlarsınız?

Nefes alıp almadığına bakarak.

Akordeonun sesi aynı zamanda güvenlik anlamına geliyordu. Gün ışığı. Gündüzleri rüyasında kardeşini görmesi imkânsız oluyordu. Liesel onu özlüyor ve sık sık küçücük çamaşırlıkta elinden geldiğince sessizce ağlıyordu ama yine de uyanık olduğu için mutlu oluyordu. Hubermann'larla birlikte geçirdiği ilk gece, onunla arasındaki son bağlantısını –*Mezar Kazıcının Elkitabı*– şiltesinin altına saklamıştı ve arada bir çıkarıp elinde tutuyordu. Kapağındaki harflere bakıyor, iç sayfalarına dokunuyordu ama neler anlattığı konusunda hiçbir fikri yoktu. Aslında kitabın neyle ilgili olduğu önemsizdi. Asıl önemli olan, taşıdığı anlamdı.

KİTABIN ANLAMI

1. Kardeşini son kez görmüştü.
2. Annesini son kez görmüştü.

Bazen anne diye fısıldıyor, tek bir öğleden sonra annesinin

yüzünü yüz kez görüyordu. Ne var ki rüyalarındaki dehşetle kıyaslandığında bunlar önemsiz acılardı. Öyle zamanlarda, kendini asla tamamen yalnız hissetmiyordu.

Fark ettiğinizden emin olduğum gibi evde başka çocuk yoktu. Hubermann'ların iki çocuğu vardı ama ikisi de büyüyüp kendi hayatlarını kurmuşlardı. Küçük Hans, Münih şehir merkezinde çalışıyordu; Trudy ise hizmetçi ve çocuk bakıcısıydı. Yakında savaş başlayacaktı. Biri mermi yapacak, diğeri de onlarla düşmana ateş edecekti.

Tahmin edebileceğiniz gibi okul korkunçtu.

Devlet yönetiminde olmasına rağmen, ağır bir Katolik etkisi vardı ve Liesel, Lüteriyen'di. Pek de şanslı bir başlangıç olduğu söylenemezdi. Sonra bir de okuma yazma bilmediği anlaşılmıştı.

Aşağılayıcı bir şekilde, alfabeyi yeni öğrenen daha küçük çocukların arasına atılmıştı. İnce kemikli ve solgun olmasına rağmen, küçük çocukların arasında dev gibi kalıyor ve sık sık görünmez hale gelecek kadar solgun olmayı diliyordu.

Evde bile pek yardım alamıyordu.

"*Ondan* yardım isteme," demişti annesi. "O Keriz!" Babası alışkanlık haline getirdiği gibi pencereden dışarı bakıyordu. "Okulu dördüncü sınıfta bırakmış."

Babası onlara dönmeden sakince ama kinayeli bir tavırla cevap vermişti. "Eh, ondan da yardım isteme." Külünü dışarı silkmişti. "Okulu *üçüncü* sınıfta bırakmış."

Evde hiç kitap yoktu; şiltesinin altına sakladığı bir tane dışında ve Liesel'in yapabileceği en iyi şey, kesin bir tavırla sessiz olması söylenene kadar alfabeyi içinden saymak olmuştu. Bütün o mırıltılar. Daha sonra bir kâbus görürken yatağını ıslattığında, fazladan bir okuma eğitimi başlamıştı. Gayriresmi olarak, buna gece yarısı okulu adını vermişlerdi ama genellikle sabahın ikisinde başlıyordu. Yakında buna değineceğiz.

Şubat ortalarında on yaşını doldurduğunda, Liesel'e bir bacağı eksik ve sarı saçlı kullanılmış bir oyuncak bebek verildi.

"Elimizden bu kadarı geldi," dedi babası özür dileyerek.

"Ne diyorsun sen? *Bu* kadarını bulabildiği için çok şanslı," diye düzeltti annesi.

Liesel yeni üniformasını denerken, Hans da bebeğin sağlam bacağını inceliyordu. On yaşında olmak, Hitler Gençliği anlamına geliyordu. Hitler Gençliği de küçük, kahverengi bir üniforma demekti. Kız olduğundan, Liesel BDM denen kurumun çocuk kısmına yazılmıştı.

KISALTMANIN AÇIKLAMASI

Bund Deutscher Mädchen anlamına geliyordu; yani Alman Kızları Birliği.

Yaptıkları ilk şey, Heil Hitler'i düzgün şekilde yaptığınızdan emin olmaktı. Sonra dik yürümeyi, sargı bezi katlamayı ve giysi dikmeyi öğreniyordunuz. Ayrıca yürüyüşe ve başka benzeri faaliyetlere götürülüyordunuz. Çarşamba ve cumartesi günleri, öğleden sonra saat üçten beşe kadar toplantı zamanlarıydı.

Her çarşamba ve cumartesi günleri, babası Liesel'i BDM merkezine götürüyor, iki saat sonra da almaya gidiyordu. Bu konuda pek fazla konuşmuyorlardı. Sadece el ele tutuşuyorlar, kendi ayak seslerini dinliyorlar, babası bir iki sigara içiyordu.

Babasının ona hissettirdiği tek gerginlik, sürekli gitmesiydi. Birçok akşam oturma odasına (aynı zamanda Hubermann'ların yatak odasıydı) giriyor, akordeonunu eski dolaptan alıyor ve mut-

faktan geçerek ön kapıya yürüyordu.

Himmel Sokağı'na çıktığında, annesi pencereyi açarak sesleniyordu: "Çok geç kalma!"

"Bu kadar bağırma," diye seslenerek karşılık veriyordu babası.

"Keriz! Kıçımı ye sen benim! İstediğim kadar bağırırım!"

Annesinin bağırışlarının yankıları sokakta babasının arkasından geliyordu. Babası hiç geri dönüp bakmıyordu; en azından karısının gözden kaybolduğundan emin olana kadar. Öyle akşamlarda sokağın sonunda akordeon çantasını eline almış halde, Bayan Diller'in köşedeki dükkânının önünde dönüyor ve karısının yerini alan penceredeki siluete bakıyordu. Uzun, hayalet gibi elini havaya kaldırıyor, sonra tekrar dönüp yavaşça yürümeye devam ediyordu. Liesel onu tekrar gördüğünde saat sabahın ikisi oluyordu; babasının onu nazikçe kâbuslarından uyandırdığı zaman.

Küçük mutfakta geçirdikleri akşamlar hiç istisnasız berbattı. Rosa Hubermann sürekli konuşuyordu ve konuşurken sürekli *schimpfen** yapıyordu. Hiç durmadan tartışıyor, şikâyet ediyordu. Aslında tartışabileceği kimse yoktu ama annesi bulduğu her fırsatta bunu ustaca başarıyordu. O küçücük mutfakta bütün dünyayla kavga ediyor ve bunu neredeyse her akşam yapıyordu. Yemekleri bitip babası gittikten sonra Liesel ile Rosa genellikle orada kalıyor, Rosa ütü yapıyordu.

Haftada birkaç kez Liesel okuldan eve döndüğünde annesiyle birlikte Molching'in sokaklarında yürüyor, kasabanın daha zengin semtlerinden yıkanacak ve ütülenecek çamaşırları alıyor ya da işi bitenleri teslim ediyordu. Knaupt Caddesi, Heide Caddesi ve daha birkaçı. Annesi çamaşırları alırken veya teslim ederken kibarca

---

* *Schimpfen: Almancada azarlamak, paylamak anlamına gelen fiil. (ç.n.)*

gülümsüyor, ama kapı kapanıp da uzaklaştıklarında, hemen zenginlere, bütün o paralarına ve tembelliklerine küfretmeye başlıyordu.

"Kendi giysilerini yıkayamayacak kadar tembeller," diyordu, karnını onlar sayesinde doyuruyor olmasına rağmen.

"O," diye suçlamıştı Heide Caddesi'nde oturan Bay Vogel'i. "Bütün para babasından kalmış. Sürekli kadınlara ve içkiye harcıyor. Bir de çamaşırlara ve ütüye elbette."

Sanki küfredeceği kişilerle ilgili bir yoklama listesi varmış gibiydi.

Bay Vogel, Bay ve Bayan Pfaffelhürver, Helena Schmidt, Weingartner çifti. Hepsi o ya da bu yüzden suçluydu.

Ayyaşlığı ve pahalı seks düşkünlüğü dışında, Rosa'ya göre, Ernst Vogel sürekli bitli saçlarını kaşıyor, parmaklarını yalıyor ve sonra da para veriyordu. "Eve dönmeden parayı yıkamam gerek," diye özetliyordu Rosa.

Pfaffelhürver'ler yapılan işi eleştiriyordu. "Bu gömleklerde tek bir kırışık bile olmasın, lütfen," diye taklit ediyordu Rosa. "Şu takımda hiç kırışık olmasın. Orada durup hepsini benim yanımda inceliyorlar. Tam gözümün önünde! Ne saçmalık!"

Weingartner'ler görünüşe bakılırsa sürekli tüy döken kedileri olan aptal insanlardı. "Bütün o tüylerden kurtulmak ne kadar zamanımı alıyor, biliyor musun? Her yer tüy!"

Helena Schmidt zengin bir duldu. "O sakat moruk, oturduğu yerde bütün parasını çarçur ediyor. Hayatı boyunca bir gün bile çalışması gerekmemiş."

Ancak Rosa en çok 8 Grande Caddesi'ne sinir oluyordu; Molching'in üst kesimlerinde, yüksek bir tepenin üzerindeki büyük bir eve.

"Bu," dedi, Liesel'i oraya ilk götürdüğünde parmağıyla işaret ederek, "valinin evi. O şerefsiz. Karısı bütün gün orada oturuyor

ve bir ateş bile yakmıyorlar; orası hep buz gibi. Kadın delinin teki." Kelimelerini vurgulamıştı. "Kesinlikle. Deli." Kapıya geldiklerinde kıza işaret etti. "Sen gir."

Liesel dehşete kapılmıştı. Birkaç basamaklı bir merdivenin tepesinde bakır tokmaklı büyük kahverengi bir kapı vardı. "Ne?"

Annesi onu itti. "Anneye ne denmez, Domuzkız. Yürü."

Liesel yürüdü. Patikadan ilerleyip basamakları çıktı, bir an tereddüt ederek kapıyı çaldı.

Kapıyı bir bornoz açtı.

Bornozun içinde şaşkın gözlerle bakan, tüy topağı saçlı ve kulağı sağır gibi görünen bir kadın duruyordu. Kadın, Rosa'yı kapıda görünce kıza yıkanacak çamaşırlarla dolu bir bohça verdi. "Teşekkür ederim," dedi Liesel ama cevap alamadı. Kapı suratına kapandı.

"Gördün mü?" dedi annesi, Liesel döndüğünde. "İşte bunlara katlanmak zorundayım. Bu zengin piçler, bu tembel domuzlar..."

Çamaşırları alarak uzaklaşırlarken Liesel arkasına baktı. Kapıdaki bakır tokmak da ona bakıyordu.

İş aldığı insanları aşağılamayı bitirdikten sonra, Rosa Hubermann genellikle sevdiği diğer taciz konularına geçerdi. Kocası. Çamaşır bohçasına ve kambur evlere bakarak konuşur, konuşur, konuşurdu. "Baban biraz becerikli olsaydı," derdi Liesel'e, Molching'de birlikte yürüdükleri *her seferde*, "bunları yapmak zorunda kalmazdım." Alaycı bir tavırla gülerdi. "Bir badanacı! Bir kerizle neden evlendim ki? Bana böyle demişlerdi; ailem yani." Patikada yürürlerken çakıltaşları ayaklarının altında çıtırdıyordu. "Ve işte şimdi buradayım; adi herif hiç çalışmadığı için sokaklarda yürüyorum ve kendi mutfağımda köleyim. Yani hiç gerçek işi olmadı. Sadece o pislik yuvalarında her gece akordeon çalıyor."

"Evet, anne."

"Söyleyeceğin tek şey bu mu?" Annesinin gözleri, yüzüne yapıştırılmış açık mavi çıkartmalar gibi görünüyordu.

Yürümeye devam ediyorlardı.

Bohçayı Liesel taşıyordu.

Eve döndüklerinde çamaşırlar ocağın yanındaki bir kazanda yıkanıyor, oturma odasındaki şöminenin yanına asılıyor, sonra da mutfakta ütüleniyordu. Mutfak evin en hareketli yeriydi.

"Şunu duydun mu?" diyordu annesi, neredeyse her gece. Ocakta ısıttığı ütüyü elinde tutuyordu. Bütün evde ışık loştu ve mutfak masasında oturan Liesel önündeki ateşin boşluklarına bakıyordu.

"Ne?" diyordu. "Nedir o?"

"Şu Holtzapfel'i." Annesi çoktan yerinden kalkmış oluyordu. "Şu Keriz yine kapımıza tükürdü."

Komşulardan biri olan Bayan Holtzapfel'in evin önünden geçtiği zamanlarda kapılarına tükürmesi bir gelenekti. Ön kapı bahçe kapısından sadece birkaç metre ötedeydi ve Bayan Holtzapfel mesafeyi çok iyi ayarlıyor, hedefi daima tutturuyordu.

Bu hareketin nedeni, Rosa Hubermann'la on yıldır süren bir laf dalaşı içinde olmalarıydı. Bu düşmanlığın asıl nedenini kimse bilmiyordu. Muhtemelen kendileri de unutmuşlardı.

Bayan Holtzapfel ince yapılı ve anlaşıldığı gibi kindar bir kadındı. Hiç evlenmemişti ama Hubermann'ların çocuklarından birkaç yaş büyük iki oğlu vardı. İkisi de ordudaydı. Biz burada işimizi bitirene kadar ikisi de yan rollerde görünecekler, emin olun.

Bu düşmanlıklarında, Bayan Holtzapfel'in tükürme konusunda çok titiz olduğunu da belirtmeliyim. Otuz üç numaralı kapıya tükürürken *şılap* sesini her seferinde çıkarır ve mutlaka "Domuz!" derdi. Almanlarla ilgili fark ettiğim bir şey:

Domuzlara pek düşkün görünüyorlar.

KÜÇÜK BİR SORU VE CEVABI

Her gece kapıdaki o tükürük kime temizlettiriliyordu dersiniz?
Evet, doğru tahmin ettiniz.

Demir yumruklu bir kadın size oraya gidip kapıdaki tükürüğü temizlemenizi söylediğinde bunu yaparsınız. Özellikle de demir sıcaksa.

Aslında bu günlük hayatlarının bir parçasıydı.

Liesel her gece dışarı çıkar, kapıyı siler ve gökyüzüne bakardı. Genellikle sıçramış çamur gibi olurdu –soğuk, ağır, kaygan ve gri– ama arada bir yıldızlar sadece birkaç dakika için bile olsa biraz parıldamaya cüret ederlerdi. Öyle gecelerde biraz daha uzun kalıp beklerdi.

"Selam, yıldızlar."

Beklerdi.

Mutfaktan gelecek olan sesi.

Ya da yıldızlar tekrar Alman göklerinin sularına gömülene kadar.

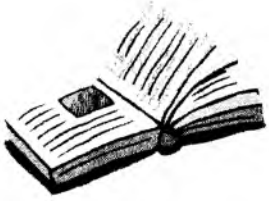

ÖPÜCÜK

(Çocuklukta Bir Karar Verme Unsuru)

Küçük kasabaların çoğunda olduğu gibi, Molching de karakterlerle doluydu.

Onlardan bazıları Himmel Sokağı'nda oturuyordu. Bayan Holtzapfel bunlardan sadece biriydi.

Diğerleri arasında şunlar vardı:

Rudy Steiner: Amerikalı siyahi atlet Jesse Owens'la ilgili saplantısı olan komşu çocuğu.

Bayan Diller: köşe başındaki dükkânın sahibi olan mağrur Aryan.

Tommy Muller: kronik kulak enfeksiyonları yüzünden çok sayıda ameliyat geçirmiş, yüzüne pembe bir deri parçası yapışmış ve göz seğirmesi tiki olan bir çocuk.

Ve küfürbazlığıyla Rosa Hubermann'ı bir söz ustası ve azize gibi gösterecek olan Pfiffikus adında bir adam.

Bütününde, Hitler yönetimindeki Almanya'nın yükselen eko-

nomisine rağmen görece yoksul insanlarla dolu bir sokaktı. Kasabada hâlâ yoksul kesimler vardı.

Daha önce belirttiğimiz gibi, Hubermann'ların evinin bitişiğinde, Steiner adında bir aile oturuyordu. Steiner'lerin altı çocuğu vardı. Aralarından biri, haylazlığıyla ünlü olan Rudy, yakında Liesel'in en yakın arkadaşı ve daha sonra da suç ortağı olacaktı. Liesel onunla sokakta karşılaşmıştı.

Liesel'in ilk banyosundan birkaç gün sonra, annesi onun diğer çocuklarla birlikte oynamasına izin verdi. Himmel Sokağı'nda arkadaşlıklar havaya bağlı olmaksızın dışarıda sürerdi. Çocuklar birbirlerinin evlerine nadiren giderdi, çünkü evler küçüktü ve genellikle ev içinde yapılacak çok az şey vardı. Ayrıca, en sevdikleri şeyi sokakta yaparlardı: futbol oynamak. Takımlar çok iyi hazırlanmıştı. Kaleleri belirlemek için çöp bidonları kullanılırdı.

Mahallenin yeni çocuğu olarak Liesel hemen o bidonlardan ikisinin arasına yerleştirilmişti. Tommy Muller, Himmel Sokağı'nın gördüğü en beceriksiz futbolcu olmasına rağmen nihayet özgür kalmıştı.

Bir süre her şey iyi gitti; ta ki Rudy Steiner, öfkeye kapılan Tommy Muller'in yaptığı bir faulle kendini karların içinde bulana kadar.

"Ne?!" diye bağırdı Tommy. Yüzü öfkeden buruşmuştu. "Ne yaptım ki ben?!"

Rudy'nin takımındaki herkes tarafından bir penaltı kararı verilince, Rudy Steiner, yeni çocuk Liesel Meminger'le baş başa kaldı.

Rudy sonuçtan emin bir şekilde topu karların arasına yerleştirdi. Sonuçta Rudy on sekiz atışında tek bir penaltı bile kaçırmamıştı: hatta rakip takım Tommy Muller'i kaleden alma kararı vermesine rağmen. Onun yerine geçirdikleri kişi kim olursa olsun

Rudy golü atıyordu.

Bu kez takım Liesel'i kaleden çıkmaya zorladı. Tahmin edeceğiniz gibi Liesel itiraz etti ve Rudy kabul etti.

"Hayır, hayır," dedi Rudy, gülümseyerek. "Bırakın kalsın." Ellerini ovaladı.

Pislik içindeki sokakta artık kar yağmıyordu ve aralarında çamurlu ayak izleri birikmişti. Rudy geriledi, koştu, şutunu çekti ve Liesel aniden atılarak her nasılsa dirseğiyle topu kurtarmayı başardı. Sırıtarak ayağa kalktı ama gördüğü ilk şey, yüzüne çarpan bir kartopu oldu. Yarısı çamurdu ve canı çok acımıştı.

"Hoşuna gitti mi?" dedi çocuk sırıtarak ve topun peşinden koşmaya başladı.

"Keriz," diye fısıldadı Liesel. Yeni mahallenin jargonunu hızlı öğreniyordu.

RUDY STEINER HAKKINDA BAZI BİLGİLER

Liesel'den sekiz ay büyüktü; cılız bacakları, keskin dişleri,
mavi gözleri ve limon rengi saçları vardı.
Steiner'lerin altı çocuğundan biriydi ve sürekli açtı.
Himmel Sokağı'nda biraz deli olduğu kabul ediliyordu.
Bu, oldukça ender konu edilen
ama "Jesse Owens Olayı" olarak anılan bir olaydan dolayı olmuştu, ki
o zaman bir gece kendini kömür siyahına boyayıp, yerel spor sahasında yüz metre koşmuştu.

Deli olsun ya da olmasın, Rudy'nin kaderi başından beri Lie-

sel'in en iyi arkadaşı olmaktı. Yüze atılan bir kartopu, uzun ömürlü bir arkadaşlık için kesinlikle mükemmel bir başlangıçtır.

Liesel okula başladıktan birkaç gün sonra Starkweather'larla birlikte gidiyordu. Rudy'nin annesi Barbra, özellikle kartopu olayını duyduğu için oğluna yeni kızla birlikte yürüyeceğine söz verdirmişti. Rudy kendi adına bunu yapmaktan memnundu. Sonuçta çocukluğunda kızlardan nefret eden erkeklerden değildi. Kızları çok severdi ve Liesel'den de hoşlanmıştı. Kartopunun nedeni de buydu. Aslında Rudy Steiner, kızlarla *takılmayı* seven o küçük atak fırlamalardandı. Her çocuklukta böyle eğilimler vardır. Bunlar özellikle herkes karşı cinsten korktuğu için bu korkuyu reddeden çocuklardır ve bir karar vermekten korkmazlar. Yani, Rudy aslında Liesel Meminger'le ilgili kararını çoktan vermişti.

Okula giderlerken kasabanın belli noktalarını göstermeye çalışıyor ya da en azından, küçük kardeşlerine çenelerini kapamalarını söylemek ile büyük kardeşleri tarafından kendisine aynı şeyin söylenmesi arasında anlatmaya çalışıyordu. Gösterdiği ilk ilginç nokta, bir binanın ikinci katındaki küçük bir pencereydi.

"Tommy Muller orada oturuyor." Rudy, Liesel'in onu hatırlamadığını anladı. "Şu seğiren çocuk. Beş yaşındayken yılın en soğuk gününde pazarda kayboldu. Üç saat sonra onu bulduklarında donup kaskatı olmuştu ve soğuktan dolayı kulağı korkunç derecede ağrıyordu. Bir süre sonra kulaklarının ikisi de içeriden enfeksiyon kaptı ve birkaç ameliyat geçirdi. Doktorlar sinirlerini mahvettiler. Bu yüzden şimdi seğiriyor."

Liesel araya girdi. "Ve futbolda kötü."

"En kötüsü."

Sırada Himmel Sokağı'nın köşesindeki dükkân vardı. *Bayan Diller's.*

BAYAN DILLER HAKKINDA ÖNEMLİ BİR NOT

Kadının bir altın kuralı vardı.

Bayan Diller, kocaman camlı gözlüklü ve hain bakışlı bir kadındı. Bu kötücül bakışları alışkanlık edinmesinin nedeni, dükkânında hırsızlığı önlemekti ve bu bakışları asker gibi duruşu, buzluktan çıkarılmış sesi ve Hitler gibi kokan nefesiyle destekliyordu. Dükkânın kendisi beyaz ve soğuk, tamamen de kansızdı. Yanına sıkıştırılmış küçük ev, Himmel Sokağı'ndaki diğer binalardan daha ürkütücü görünüyordu. Bayan Diller bu duyguyu yaratıyor, dükkânındaki tek bedava ürün olarak her yere yayıyordu. Kendisi dükkânı için, dükkânı da Üçüncü İmparatorluk için yaşıyordu. Aynı yıl daha sonra kartlar bağlandığında, bulunması zor şeyleri el altından sattığı ve parayı Nazi Partisi'ne bağışladığı biliniyordu. Her zaman oturduğu yerin arkasındaki duvarda Hitler'in çerçeveli bir fotoğrafı asılıydı. Dükkânına girdiğinizde Heil Hitler demezseniz sizinle asla ilgilenmezdi. Dükkânın yanından geçerlerken, Rudy vitrinden görünen kurşungeçirmez gözleri Liesel'e gösterdi.

"Oraya girdiğinde mutlaka Heil Hitler de," diye uyardı. "Biraz daha yürümek istemiyorsan." Dükkânı bir hayli geçtikten sonra bile, Liesel geri dönüp baktığında gözlük camlarıyla büyümüş gözler hâlâ vitrinden ona bakıyordu.

Köşeyi dönünce, çamurla kaplı Münih Caddesi'ne (Molching'e girip çıkan anayol) saptılar.

Sık sık olduğu gibi, eğitim yapan birkaç birlik yürüyerek yanlarından geçti. Üniformaları yüzünden dimdik yürüyor, simsiyah

çizmeleri karı daha da kirletiyordu. Gözleri büyük bir kararlılıkla ileri bakıyordu.

Askerlerin gözden kayboluşunu izledikten sonra, Steiner'ler ve Liesel, birkaç dükkân vitrininin ve yıllar sonra yıkılacak olan yüksek belediye binasının önünden geçtiler. Dükkânların bazıları terk edilmişti, üzerlerinde hâlâ sarı yıldızlar ve Yahudi karşıtı sloganlar duruyordu. Biraz daha aşağıda kiremit döşeli çatısıyla kilise gökyüzüne yükseliyordu. Cadde bütün olarak geniş, gri bir tüp gibiydi; insanların soğukta titreştiği ve ayakların ıslak sesler çıkardığı çamurlu bir koridor.

Rudy bir ara Liesel'i de beraberinde sürükleyerek adımlarını hızlandırdı.

Bir terzi dükkânının vitrin camını tıklattı.

Liesel tabelayı okuyabilse, dükkânın Rudy'nin babasına ait olduğunu fark edecekti. Dükkân henüz açılmamıştı ama içeride bir adam tezgâhın yanında giysileri hazırlıyordu. Başını kaldırıp bakarak el salladı.

"Babam," dedi Rudy, Liesel'e açıklayarak. Biraz sonra çeşitli boyda Steiner'lerin arasında kalmışlardı; her biri babalarına el sallıyor veya öpücük gönderiyor ya da öylece durup başlarıyla onaylayarak selam veriyorlardı (en büyük kardeşler). Sonra okuldan önceki son önemli yere ulaşmak için yollarına devam ettiler.

SON DURAK

Sarı yıldızlı yol.

Burası kimsenin kalıp bakmak istemediği ama neredeyse herkesin bunu yaptığı bir yerdi. Uzun, kırık bir kola benzeyen yolda

pencereleri parçalanmış ve duvarları delik deşik evler vardı. Kapılarına Davut Yıldızı çizilmişti. Bu evler cüzamlıları hatırlatıyordu. En azından, yaralı Alman topraklarında enfeksiyon yaraları oldukları söylenebilirdi.

"Schiller Caddesi," dedi Rudy. "Sarı yıldızlı yol."

Biraz daha aşağıda birileri ortalıkta dolaşıyordu. Çiseleyen yağmur onları hayalet gibi gösteriyordu. İnsan değil, kurşun renkli bulutların altında oradan oraya hareket eden biçimler gibiydi.

"Haydi, siz ikiniz," diye seslendi Kurt (Steiner kardeşlerin en büyüğü) ve Rudy ile Liesel hızlı adımlarla ona doğru yürüdüler.

Rudy teneffüslerde özellikle Liesel'i arıyordu. Diğerlerinin yeni kızın aptallığıyla ilgili yorumlarına aldırmıyordu. Başlangıçta orada yanındaydı ve daha sonra Liesel'in öfkesi kabardığında da yanında olacaktı. Ama bunu bedava yapmayacaktı.

SENDEN NEFRET EDEN BİR ÇOCUKTAN DAHA KÖTÜ TEK ŞEY.

Sana âşık bir çocuk.

Nisan sonlarında bir gün okuldan eve döndüklerinde, Rudy ile Liesel, her zamanki gibi futbol oynamak için Himmel Sokağı'nda bekliyorlardı. Biraz erken gelmişlerdi ve diğer çocuklar henüz görünmemişti. Gördükleri tek kişi, lağım ağızlı Pfiffikus'tu.

"Şuraya bak," dedi Rudy işaret ederek.

PFIFFIKUS'UN PORTRESİ

Cılız yapılıydı.
Kır saçlıydı.
Siyah bir yağmurluk, kahverengi pantolon, delik ayakkabılar giyiyordu ve bir ağzı vardı. Hem de ne ağız!

"Hey, Pfiffikus!"

Uzaktaki siluet dönünce Rudy ıslık çalmaya başladı.

Yaşlı adam hemen yerinde doğrularak, ancak yetenek olarak tanımlanabilecek bir öfkeyle küfretmeye başladı. Gerçek adını kimse bilmiyordu veya en azından, bilseler bile hiç kullanmıyorlardı. Böyle bir ismi ancak ıslık çalmayı seven birine verebileceğiniz için –ki Pfiffikus kesinlikle seviyordu– ona sadece Pfiffikus diyorlardı. Sürekli Radetzky Marşı denen bir melodiyi ıslıkla çalıyor ve kasabadaki bütün çocuklar ona seslenip melodisini taklit ediyorlardı. Pfiffikus o anda her zamanki yürüyüşünü bırakıyor (öne eğik, elleri yağmurluğunun arkasında, uzun adımlar atarak yürüyordu) ve dimdik durarak tacizlere dayanıyordu. İşte o anda dinginlik görüntüsü şiddetle kesiliyordu, çünkü öfkeli bağırışları her yeri çınlatıyordu.

Liesel, neredeyse refleksten kaynaklanan bir hareketle Rudy'nin alaycılığını taklit etti.

"Pfiffikus!" diye bağırdı, ancak çocukların sahip olabileceği bir zalimlikle. Islığı berbattı ama mükemmelleştirmeye zamanı yoktu.

Adam bağıra çağıra onları kovalayıp küfür etmeye başladı. Önce küfürlerini sadece Rudy'ye savurdu ama çok geçmeden sıra Liesel'e geldi.

"Seni küçük orospu!" diye kükredi Pfiffikus. Sözler Liesel'in sırtına çarptı. "Seni daha önce görmemiştim!" On yaşında bir kıza orospu demek ilginçti, ama bunu söyleyen Pfiffikus olunca normaldi. Sık sık Bayan Holtzapfel ile uyumlu bir çift olacakları söylenirdi. "Hemen buraya gel!" Liesel ve Rudy koşmaya devam ederken duydukları son sözler bunlardı. Münih Caddesi'ne ulaşana kadar durmadılar.

"Haydi," dedi Rudy soluklandıklarında. "Biraz daha gidelim."

Rudy, Liesel'i Hubert Ovali'ne götürdü. Ellerini ceplerine sokarak durdular. Burası Jesse Owens Olayı'nın olduğu yerdi. Koşu pisti önlerinde uzanıyordu. Sadece tek bir şey olabilirdi. Rudy başlattı. "Yüz metre," dedi. "Beni yenemeyeceğine bahse girerim."

Liesel pabuç bırakmadı. "Yenebileceğime bahse girerim."

"Nesine, küçük Domuzkız? Paran var mı?"

"Elbette yok. Senin?"

"Hayır." Ama Rudy'nin bir fikri vardı. İçindeki âşık çocuğu serbest bırakmıştı. "Ben yenersem seni öperim." Yere çömelerek pantolonunun paçalarını sıvamaya başladı.

Liesel tedirgin olmuştu. "*Beni* neden öpmek istiyorsun ki? Pislik içindeyim."

"Ben de öyle." Rudy, biraz kirli olmayı öpüşmelerini engelleyici bir unsur olarak görmüyordu. İkisi de banyo yapmayalı uzun zaman olmuştu.

Liesel rakibinin ince bacaklarını incelerken düşündü. İkisinin bacakları neredeyse denk görünüyordu. *Beni yenmesi mümkün değil,* diye düşündü. Ciddi bir tavırla başıyla onayladı. Bu işti. "Kazanırsan beni öpebilirsin. Ben kazanırsam bir daha kaleye geçmem."

Rudy bunu düşündü. "Anlaştık," dedi ve tokalaştılar.

Hava karanlık ve kasvetliydi. Yağmur çiseliyordu.

Pist göründüğünden daha çamurluydu.

İki rakip de hazırdı.

Rudy başlama işareti olarak havaya bir taş attı. Yere düştüğünde koşmaya başlayacaklardı.

"Bitiş çizgisini göremiyorum bile," diye sızlandı Liesel.

"Ben görüyor muyum sanki?"

Taş yere düştü.

Birbirlerini dirsekleyip öne geçmeye çalışarak yan yana koşuyorlardı. Kaygan zemin ayaklarının altında şapırdıyordu, bitiş çizgisine yirmi metre kala ikisi de yere düştü.

"Hay lanet olsun!" diye bağırdı Rudy. "Boka battım!"

"Bok değil o," diye düzeltti Liesel, "çamur." Ama şüpheliydi. Bitişe beş metre kala yine kaydılar. "Berabere diyelim mi?"

Rudy sırıtarak mavi gözleriyle ona baktı. Yüzünün yarısı çamurla kaplanmıştı. "Seni yine de öpebilecek miyim?"

"Hayatta olmaz." Liesel ayağa kalkıp paltosunun üzerindeki çamurları temizlemeye çalıştı.

"Ben de seni kaleden alırım."

"Kaleni kıçına sok."

Himmel Sokağı'na yürürlerken Rudy onu önceden uyardı. "Bir gün, Liesel," dedi, "beni öpmek için öleceksin."

Ama Liesel biliyordu.

Yemin etti.

Kendisi ve Rudy yaşadıkları sürece, o pislik içindeki sefil kerizi asla öpmeyecekti; özellikle de bugün. İlgilenmesi gereken daha önemli şeyler vardı. Çamur içinde kalmış giysilerine baktı ve olacağını bildiği şeyi söyledi.

"Beni gebertecek."

Söz ettiği kişi elbette ki anne dediği Rosa Hubermann'dı ve Liesel'i gerçekten de neredeyse öldürüyordu. Ceza uygulanırken

Domuzkız sözü sık sık tekrarlandı. Rosa onu neredeyse domuz kıyması yapacaktı.

JESSE OWENS OLAYI

Liesel'in anılarında o, Rudy'nin çocukluk rezaletini gerçekten görmüş gibiydi. Her nasılsa, daima kendini hayali seyirciler arasında görebiliyordu. Belki de simsiyah boyanmış bir çocuğun çimenlerin üzerinde koşması fikrinden hoşlanmıştı.

Yıl 1936'ydı. Olimpiyatlar. Hitler'in oyunları.

Jesse Owens 4x100 metre bayrak yarışını az önce tamamlamış ve dördüncü altın madalyasını kazanmıştı. Zenci olduğu için ikinci sınıf olduğu söylentileri ve Hitler'in onunla tokalaşmayı reddetmesi dünyayı çalkalamıştı. En ırkçı Almanlar bile Owens'ın gayretlerine hayret etmiş ve başarıları herkesi etkilemişti. Ama kimse Rudy Steiner'den daha fazla etkilenmemişti.

Ailesindeki herkes oturma odasında toplanmışken, o dışarı süzülüp mutfağa gitmişti. Ocaktan biraz kömür alıp küçük ellerinde sımsıkı tutmuştu. "Şimdi," demişti gülümseyerek. Hazırdı.

Kömürü üzerine iyice sürmüş, sonunda baştan aşağı simsiyah olmuştu. Saçları bile nasibini almıştı.

Çocuk pencere camındaki yansımasına bakarak manyakça sı-

rıttıktan sonra şortuyla atletini giymiş, ağabeyinin bisikletini aşırmış ve Hubert Ovali'ne gitmişti. Daha sonra siyahlığı silinirse diye, ceplerinden birine birkaç parça kömür koymuştu.

Liesel'in zihninde, o gece gökyüzünde ay vardı. Bulutlar ayın etrafında kümelenmişti.

Paslı bisiklet Hubert Ovali'nin çitlerine dayandı ve Rudy çitlerin üzerinden atladı. Diğer tarafa düşünce yüz metre başlangıç çizgisine doğru hevesle koşturdu. Beceriksizce ama hevesli bir şekilde esneme hareketleri yaptı. Toprağa başlangıç çukurlarını kazdı.

Vaktini bekleyerek bir aşağı bir yukarı yürüdü ve karanlık gökyüzünün altında konsantre oldu. Ay ve bulutlar dikkatle onu izliyordu.

"Owens iyi görünüyor," diye anlatmaya başladı. "Bu onun şimdiye kadarki en büyük zaferi olabilir."

Diğer atletlerin hayali ellerini sıkarak hepsine iyi şanslar diledi ama sonucu zaten biliyordu. Kesinlikle şansları yoktu.

Hakem çizgiye ilerlemelerini işaret etti. Hubert Ovali'nin etrafını saran her yer insanlarla doluydu. Hepsi tek bir şeyi haykırıyor, Rudy Steiner'in adını söylüyorlardı ama o gece adı Jesse Owens'tı.

Her yer sessizliğe gömüldü.

Çıplak ayaklarını toprağa dayadı. Ayak parmaklarının arasında toprağı hissetti.

Hakemin işaretiyle başlangıç pozisyonunu aldı ve silah gecede bir delik açtı.

Yarışın üçte birlik kısmında durum bir hayli çekişmeliydi ama kömüre boyanmış Owens'ın öne çıkıp arayı açması an meselesiydi.

"Owens en önde," diye bağırdı çocuk, hayali seyircilerin coş-

kun tezahüratı altında koşarken. Bitiş çizgisini en önde geçerken, neredeyse kurdelenin göğsünde ikiye ayrıldığını bile hissetti. O, yaşayan en hızlı adamdı.

Ama zafer turunu atarken işler kötüleşmeye başladı. Kalabalığın arasında babası bitiş çizgisinde öcü gibi duruyordu. En azından, takım elbise giymiş bir öcü. Daha önce söylediğimiz gibi, Rudy'nin babası terziydi. Sokakta üzerinde takım elbise ve kravat olmadan nadiren görünürdü. Bu kez üzerinde sadece bir takım elbise ve buruşmuş bir gömlek vardı.

"*Was ist los?*" dedi oğluna, Rudy baştan aşağı kömür karası halde önüne dikildiğinde. "Burada neler oluyor böyle?" Kalabalık gözden kaybolmuştu ve bir esinti başlamıştı. "Kurt senin gittiğini fark ettiğinde ben koltuğumda uyuyordum. Herkes seni arıyor."

Bay Steiner normal şartlarda son derece kibar bir adamdı. Çocuklarından birinin bir yaz akşamı baştan aşağı siyaha boyandığını öğrenmek, normal şartların dışındaydı. "Bu çocuk delirmiş," diye mırıldandı ama insanın altı tane çocuğu olunca, böyle bir şeyin beklenmesi gerektiğini düşünmüştü. En azından bir tanesi kötü tohum olmalıydı. Şimdi ona bakıyor ve bir açıklama bekliyordu. "Eee?"

Rudy nefes nefese öne eğilerek ellerini dizlerine koydu. "Ben Jesse Owens oldum." Bunu yapabileceği en doğal şeymiş gibi söylemişti. "Sen neye benzettin ki?" diye sorarken bile kendinden emindi. Ama babasının gözlerindeki uykusuzluğu fark edince tavrı değişti.

"Jesse Owens mı?" Bay Steiner ağaç gibi bir adamdı. Sesi net ve güçlüydü. Vücudu uzun, meşe gibi de ağırdı. Saçları diken gibiydi. "O kim ki?"

"Biliyorsun, baba, Kara Büyü."

"Ben sana gösteririm kara büyüyü." Oğlunun kulağını başparmağıyla işaretparmağı arasına aldı.

Rudy yüzünü buruşturdu. "Ah, acıdı, acıdı!"

"Öyle mi?" Babası parmaklarına bulaşan kömür için daha çok endişeleniyordu. *Demek her şeyi boyamış, öyle mi?* diye düşündü. Kulak deliklerine bile dolmuş, Tanrım! "Haydi!"

Eve dönerlerken Bay Steiner çocukla elinden geldiğince politika konuşması gerektiğine karar verdi. Rudy bunları ancak ilerleyen yıllarda anlayabilecekti; bir şeyi anlamaya çalışmak için çok geç olduğunda.

ALEX STEINER'İN ÇELİŞKİLİ POLİTİKALARI

Bir: **Nazi Partisi'nin bir üyesiydi ama Yahudilerden veya başkalarından nefret etmiyordu.**

İki: **Ancak gizliden gizliye, Yahudi dükkân sahipleri işlerini kaybettiklerinde biraz rahatlamaktan (daha da kötüsü, memnun olmaktan) kendini alamamıştı; propagandalar, Yahudi terzilerin atağa kalkıp müşterilerini çalmasının sadece an meselesi olduğunu söylüyordu.**

Üç: **Peki bu yüzden ülkeden tamamen kovulmaları gerekir miydi?**

Dört: **Ailesi. Elbette ki onları doyurabilmek için elinden geleni yapmak zorundaydı. Bu, partiye üye olmak anlamına geliyorsa, üye olacaktı.**

Beş: **Kalbinin derinliklerinde bir yerde bir kaşıntı vardı, fakat kaşımamaya dikkat ediyordu. Ortaya çıkabilecek şeylerden korkuyordu.**

Birkaç köşeyi dönüp Himmel Sokağı'na saptılar. "Oğlum," dedi Alex, "kendini siyahlara boyayıp ortalıkta dolaşamazsın, anladın mı?"

Rudy hem ilgili hem de şaşkındı. Ay yükselip alçalıyor, çocuğun yüzünü tıpkı düşünceleri gibi güzel ve çamurlu gösteriyordu. "Neden, baba?"

"Çünkü seni götürürler."

"Neden?"

"Çünkü zenci, Yahudi ya da başka bir ırktan olmayı istememelisin... sadece *biz* olmalısın."

"Yahudiler kim baba?"

"En yaşlı müşterim Bay Kaufman'ı hatırlıyor musun? Ayakkabılarını aldığımız ayakkabıcı?"

"Evet."

"Eh, o bir Yahudi işte."

"Bunu bilmiyordum. Yahudi olmak için para mı ödüyorsun? Bir belge filan mı alıyorsun?"

"Hayır, Rudy." Bay Steiner bir eliyle bisikleti sürüyor, diğer eliyle Rudy'yi tutuyordu. Sohbeti yönlendirmekte zorlanıyordu. Eli hâlâ oğlunun kulağındaydı, unutmuştu. "Tıpkı Alman ya da Katolik olmak gibi."

"Ah, Jesse Owens, Katolik mi?"

"Bilmiyorum!" O anda eli gidondan kaydı ve kulağı bıraktı.

Bir süre sessizce yürüdüler. Sonunda sessizliği bozan Rudy oldu. "Keşke Jesse Owens gibi olsaydım, baba."

Bay Steiner bu kez elini Rudy'nin başına koyarak açıkladı. "Biliyorum, oğlum; ancak senin çok güzel sarı saçların ve iri, güvenli mavi gözlerin var. Bununla mutlu olmayı öğrenmelisin, anladın mı?"

Ama Rudy hâlâ bir şey anlamamıştı ve o gece olacakların başlangıcıydı. İki buçuk yıl sonra Kaufman Ayakkabı Mağazası cam kırıklarıyla dolmuş, bütün ayakkabılar kutularıyla bir kamyonun arkasına atılmıştı.

ZIMPARA KÂĞIDININ ARKA YÜZÜ

İnsanların hayatlarında dönüm noktaları vardır. Sanırım özellikle de çocukken. Bazıları için bu, Jesse Owens Olayı'ydı. Başkaları için yatak ıslattıran bir isteri anıydı.

1939 Mayıs ayının sonlarıydı ve o gecenin diğer gecelerden bir farkı yoktu. Liesel'in annesi demir yumruğunu sallıyordu ve babası dışarıdaydı. Liesel ön kapıyı temizlemiş, Himmel Sokağı'nın tepesindeki gökyüzünü izliyordu.

Daha önce bir geçit olmuştu.

NSDAP'nin (diğer adıyla Nazi Partisi) kahverengi gömlekli aşırıcı üyeleri, pankartlarını gururla taşıyıp başlarını sopa yutmuş gibi dik tutarak Münih Caddesi'nden geçmişlerdi. Bir şarkı söylüyor, sesleri kükrer gibi çıkıyordu: *Deutschland über Alles*. Almanya Her Şeyden Üstündür.

Her zamanki gibi alkışlanmışlardı.

Sonra da belirsiz bir yöne doğru yürümeye devam etmişlerdi. İnsanlar sokaklarda durup izlemiş, bazıları kollarını dümdüz kaldırarak selam vermiş, diğerlerinin alkışlamaktan avuçları şişmişti.

Bazılarının yüzleri gururla gerilmişti. Bir de Alex Steiner gibi insan biçimli kütükleri andırarak duranlar ve görev gereği mekanik bir şekilde alkışlayanlar vardı. Ve güzel. Teslimiyet.

Liesel, babası ve Rudy'yle birlikte durmuştu. Hans Hubermann'ın yüzü, önüne perde çekilmiş gibiydi.

BAZI ÇATIRDAYAN SAYILAR

1933'ten beri Almanların yüzde doksanı Adolf Hitler'i tereddüt etmeden destekliyordu. Diğer bir deyişle, desteklemeyen yüzde onluk bir kesim vardı. Hans Hubermann o yüzde on içindeydi ve bunun bir nedeni vardı.

Liesel o gece de her zamanki gibi rüya gördü. Önce kahverengi gömleklilerin yürüdüğünü gördü ama çok geçmeden onu bir trene bindirdiler ve her zamanki keşfe ulaştı. Kardeşi yine ona bakıyordu.

Çığlık çığlığa uyandığında bu sefer bir şeylerin değiştiğini hemen anlamıştı. Örtülerin altında yapış yapış ve sıcak bir sıvının varlığını hissetmişti. Önce kendini bir şey olmadığına ikna etmeye çalıştı ama babası yaklaşıp ona sarılınca Liesel ağlamaya başlayarak gerçeği onun kulağına fısıldadı.

"Baba," diye fısıldadı. "Baba..." Sadece buydu. Babası muhtemelen kokuyu almıştı.

Hans Hubermann onu nazikçe yataktan alıp çamaşırlığa götürdü. Birkaç dakika sonra o an yaşandı.

"Çarşafları kaldıralım," dedi babası ve uzanıp örtüleri çektiğinde, bir şey aradan kayıp takırtıyla yere düştü. Üzerinde gümüş

rengi yazılar olan siyah bir kitap dışarı yuvarlanarak yere düşmüştü ve adamın ayaklarının arasında duruyordu.

Hans Hubermann kitaba baktı.

Sonra da çekingen bir tavırla omuz silken kızına.

Ardından yüksek sesle ve biraz zorlanarak kitabın adını okudu: *Mezar Kazıcının Elkitabı.*

Demek kitabın adı bu, diye düşündü Liesel.

Şimdi aralarında sessizlik vardı. Adam, kız ve kitap. Hans Hubermann kitabı alarak pamuk gibi yumuşacık bir sesle konuştu.

SABAHIN İKİSİNDE SOHBET

"Bu senin mi?"
"Evet, baba."
"Okumak ister misin?"
Yine, "Evet, baba."
Yorgun bir gülümseme.
Metalik, eriyen gözler.
"Eh, o halde okusak iyi olur."

Dört yıl sonra yazmak için bodruma indiğinde, Liesel'in kafasında yatağını ıslatma travmasıyla ilgili iki düşünce vardı. Birincisi, kitabı babası bulduğu için son derece şanslı olduğuydu. (Neyse ki daha önce çarşaflar ve örtüler yıkanırken, Rosa yatağı bozup yapma işini Liesel'e bırakmıştı. "Elini çabuk tut, Domuzkız! Bütün gün bununla oyalanamazsın.") İkincisi, Hans Hubermann'ın eğitimindeki rolüyle kesinlikle gurur duyuyordu. *Bunu tahmin etmeyebilirsiniz,* diye yazmıştı, *ama okumayı öğrenmemi sağlayan asıl şey okul değildi. Babamdı. İnsanlar onun pek akıllı*

olmadığını düşünüyordu. Çok hızlı okuyamadığı doğruydu, fakat kelimelerin ve yazmanın bir defasında gerçekten hayatını kurtardığını sonradan öğrenecektim. En azından, kelimeler ve ona akordeon çalmayı öğreten adam.

"Doğru bir sırayla gidelim," dedi Hans Hubermann, o gece. Çarşafları yıkayıp astı. "Şimdi," dedi, geri döndüğünde. "Gece kursumuzu başlatalım."

Sarı ışık tozlarla yandı.

Liesel soğuk, temiz çarşafların üzerine oturduğunda mahcup ama aynı zamanda mutluydu. Altını ıslatma düşüncesi onu rahatsız ediyordu ama okumayı öğrenecekti. Kitabı okuyacaktı.

Heyecanı giderek artıyordu.

On yaşında okuyan bir dâhinin görüntüleri zihninde canlanıyordu.

Keşke o kadar kolay olsaydı.

"Doğrusunu istersen," dedi babası, önceden açıklayarak, "Ben pek de iyi bir okur değilimdir."

Ama yavaş okumasının önemi yoktu. Aslında normalden yavaş okuyor olmasının yardımı bile olmuştu. Belki de kızın bu beceriden yoksun olmasının yarattığı hüsrana daha iyi dayanabilirdi.

Yine de, Hans başlangıçta kitabı tutup sayfalarına bakarken biraz huzursuz gibi görünüyordu.

Liesel'in yanına dönüp yatağa oturduğunda, arkasına yaslanarak bacaklarını yatağın kenarından sarkıttı. Kitabı tekrar inceleyerek battaniyenin üzerine bıraktı. "Şimdi, neden senin gibi tatlı bir kız böyle bir kitabı okumak istesin?"

Liesel omuz silkti. Mezarcı çırağı Goethe veya benzeri yazarları okuyor olsaydı, şimdi yatakta aralarında duran kitap o olacaktı. Açıklamaya çalıştı. "Ben... şey... karların arasındaydı ve..."

Kısık sesle söylenen kelimeler yatağın kenarından düşerek toz gibi yere boşaldı.

Ama babası ne diyeceğini biliyordu. Her zaman bilirdi zaten.

Bir eliyle saçlarını sıvazladı. "Peki, bana bir söz vermeni istiyorum, Liesel. Eğer yakında ölürsem beni doğru şekilde gömmelerine dikkat edeceksin."

Liesel büyük bir içtenlikle başıyla onayladı.

"Altıncı Bölüm'ü ya da Dokuzuncu Bölüm'deki Dördüncü Adım'ı atlamak yok." Hans Hubermann güldü; altını ıslatan da öyle. "Eh, bu konuda anlaştığımıza sevindim. Artık başlayabiliriz."

Hans Hubermann oturuşunu ayarladı ve kemikleri zemin tahtaları gibi gıcırdadı. "Eğlence başlasın."

Gecenin sessizliğinde kitap açıldı.

Liesel geri dönüp baktığında, *Mezar Kazıcının Elkitabı*'nın ilk sayfasına göz atarken babasının ne düşündüğünü tam olarak söyleyebiliyordu. Metnin zorluğunu anladığında, böyle bir kitabın ideal olmaktan çok uzak olduğunu açıkça anlamıştı. Kitapta kendisinin bile okumakta zorlandığı kelimeler vardı. Konunun ne kadar iç karartıcı olduğunu söylemeye bile gerek yoktu. Kıza gelince, anlamaya çalışmasa bile, aniden okuyabilme isteğiyle dolmuştu. Belki de kardeşinin doğru şekilde gömüldüğünden emin olmak istiyordu. Nedeni her ne olursa olsun, o kitabı okuma açlığı on yaşındaki bir çocuğun hissedebileceği kadar yoğundu.

Birinci Bölüm'ün adı *Birinci Adım: Doğru Malzemeleri Seçmek*'ti. Kısa bir giriş sayfasında, sonraki yirmi sayfada anlatılacak malzemeleri tanıtıyordu. Kürek, kazma, eldiven vs. tiplerine ek olarak, malzemelerin doğru şekilde bakımları da anlatılıyordu. Bu mezar kazıcılığı işi ciddiydi.

Babası sayfaları çevirirken, Liesel'in kendisine baktığının farkındaydı. O gözler ona bakıyor ve dudaklarından bir şeyler dö-

külmesini bekliyordu.

"İşte." Hans Hubermann kıpırdandı ve kitabı Liesel'e verdi. "Şu sayfaya bak ve bana kaç kelime okuyabildiğini söyle."

Liesel sayfaya baktı ve yalan söyledi.

"Yaklaşık yarısını."

"Birazını oku," dedi babası ama Liesel okuyamadı elbette. Hans Hubermann ona okuyabildiği kelimeleri göstermesini ve sesli okumasını söylediğinde, Liesel sadece üç tanesini sayabildi ve üçü de Almanca artikellerdi. Bütün sayfada bu artikellerden yaklaşık iki yüz tane olmalıydı.

Bu, babasının düşündüğünden daha zor olabilirdi.

Liesel onun bir an düşüncelere daldığını fark etti.

Hans Hubermann öne eğildi, ayağa kalktı ve tekrar dışarı çıktı.

Bu kez geri döndüğünde, "Aslında daha iyi bir fikrim var," dedi. Elinde kalın bir badanacı kalemi ve bir tomar zımpara kâğıdı vardı. "En baştan başlayalım." Liesel buna itiraz etmedi.

Babası zımpara kâğıdının arka yüzünün sol köşesine iki santimlik bir kare çizdi ve içine büyük bir A harfi koydu. Diğer köşesine aynı harfin küçük halini yazdı. Şimdiye kadar iyi gidiyorlardı.

"A," dedi Liesel.

"A harfiyle başlayan bir şey söyle."

Liesel gülümsedi. "*Apfel.**"

Babası kelimeyi büyük harflerle yazdı ve altına biçimsiz bir elma çizdi. Sonuçta ressam değil, badanacıydı. İşi bitince Liesel'e baktı. "Şimdi sıra B'de."

Bu şekilde alfabeyi sayarlarken, Liesel'in gözleri iri iri açıldı. Bunu okulda ve hatta anaokulunda yapmıştı ama bu kez daha iyiydi. Orada tek öğrenci kendisiydi ve diğerlerinin arasında dev

---

Apfel: Almancada elma anlamına gelen kelime. (e.n.)

gibi kalmıyordu. Kelimeleri yazarken ve resimleri çizerken babasının elini izlemek hoşuna gitmişti.

"Ah, haydi, Liesel," dedi babası, Liesel devam etmekte zorlandığında. "D ile başlayan bir kelime. Çok kolay. Beni hayal kırıklığına uğratıyorsun."

Liesel düşünemiyordu.

"Haydi!" Babası oyunbaz bir tavırla fısıldadı. "Anneni düşün."

O anda kelime tokat gibi yüzüne indi ve Liesel parlayan gözlerle sırıttı. "DOMUZKIZ!" diye bağırdı. Babası bir kahkaha patlattı ve sonra sessizleşti.

"Şşş, sessiz olmamız gerek." Ama yine bir kahkaha attı ve kelimeyi yazarak bir resimle tamamladı.

TİPİK BİR HANS HUBERMANN RESMİ

"Baba!" diye fısıldadı Liesel. "Gözlerim yok."

Babası Liesel'in saçlarını okşadı. Kız tuzağa düşmüştü. "Öyle bir gülümsemeyle," dedi Hans Hubermann, "gözlere ihtiyacın yok zaten." Kızına sarıldı ve tekrar resme baktı. "Şimdi sıra E'de."

Alfabe tamamlanıp on kere üzerinden geçildikten sonra, ba-

bası ona doğru eğilerek, "Bu gecelik bu kadar yeter," diye fısıldadı.

"Birkaç kelime daha?"

Hans Hubermann kararlıydı. "Yeter. Sabah uyanınca sana akordeon çalacağım."

"Teşekkür ederim, baba."

"İyi geceler." Babası hafifçe güldü. "İyi geceler, Domuzkız."

"İyi geceler, baba."

Hans Hubermann ışığı kapattı, geri döndü ve koltuğa oturdu. Liesel karanlıkta gözlerini açık tuttu. Kelimeleri seyrediyordu.

DOSTLUĞUN KOKUSU

Devam etti.

Sonraki birkaç hafta ve yaz ortasına kadar, her kâbusun sonunda gece yarısı dersleri başlıyordu. Liesel iki kez daha yatağını ıslattı ama Hans daha önce olduğu gibi sadece yatağı temizledi ve okuma, çizme, ezberleme rutinine geri döndü. Sabahın erken saatlerinde kısık sesler bile çok yüksek çıkıyordu.

Bir perşembe günü öğleden sonra saat üçte, annesi Liesel'e dışarı çıkmak için hazırlanmasını, birlikte çamaşır teslim edeceklerini söyledi. Babasınınsa başka fikirleri vardı.

Hans mutfağa girdi. "Üzgünüm, anne, Liesel bugün seninle gelmiyor."

Annesi çamaşır bohçasından başını kaldırmaya bile gerek duymadı. "Sana soran kim, Keriz? Haydi, Liesel."

"O okumaya çalışıyor," dedi Hans. Liesel'e dönüp gülümseyerek göz kırptı. "Benimle. Ona ben öğretiyorum. Birlikte eskiden akordeon çalıştığım yere gidiyoruz."

Şimdi Rosa'nın dikkatini çekmişti işte.

Annesi çamaşır bohçasını masanın üzerine koydu ve şüpheci gözlerle kocasına baktı. "Ne dedin sen?"

"Sanırım beni duydun, Rosa."

Rosa güldü. "Sen ona ne öğretebilirsin ki?" Yüzünde bir sırıtışla acımasızca konuştu. "Sanki kendin okuyabiliyorsun da, Keriz!"

Mutfakta zaman durdu. Ardından Hans karşı hamle yaptı. "Çamaşırları senin yerine teslim ederiz."

"Seni pis..." Rosa duraksadı. Bunu düşünürken ağzı açık kaldı. "Hava kararmadan dönün."

"Karanlıkta okuyamayız ki anne," dedi Liesel.

"Ne dedin sen, Domuzkız?"

"Hiçbir şey, anne."

Babası sırıtarak kızı işaret etti. "Kitap, zımpara kâğıdı, kalem," diye emretti, "ve akordeon!" Liesel yerinden fırlamıştı bile. Çok geçmeden yanlarında kelimeler, müzik ve çamaşırlarla Himmel Sokağı'na çıktılar.

Bayan Diller'in dükkânına doğru yürürlerken, annesinin hâlâ bahçe kapısında onları izleyip izlemediğini görmek için birkaç kez arkalarına baktılar. İzliyordu. Bir ara seslendi: "Liesel, şu çamaşırları düzgün tut! Sakın buruşturma!"

"Tamam, anne!"

Birkaç adım sonra: "Liesel, yeterince kalın giyindin mi?"

"Ne dedin?"

"Seni sağır Domuzkız, hiçbir şeyi duymuyorsun! Yeterince kalın giyindin mi? Hava soğuyabilir!"

Köşeyi döndüklerinde babası ayakkabılarını bağlamak için çömeldi. "Liesel," dedi, "bana bir sigara sarabilir misin?"

Liesel'i hiçbir şey daha fazla memnun edemezdi.

Çamaşırlar teslim edildikten sonra, kasabanın kıyısından dolaşan Amper Nehri'ne yöneldiler. Nehir kasabayı geçtikten sonra Dachau'daki toplama kampına uzanıyordu.

Tahta bir köprü vardı.

Köprüden otuz metre kadar ileride çimenlere oturdular. Kelimeleri yüksek sesle okudular. Hava kararırken Hans akordeonunu çıkardı. Liesel ona bakarak dinledi ama o akşam çalarken babasının yüzündeki gizemli ifadeyi fark etmedi.

BABASININ YÜZÜ

Uzaklarda ve dalgındı ama henüz hiçbir cevap sunmuyordu.

Hans'ta bir değişiklik vardı. Küçük bir değişiklik.

Liesel bunu fark etmiş ama bütün parçalar yerine oturana kadar anlamamıştı. Babası çalarken Liesel onu izlemiyor ve Hans Hubermann'ın akordeonunun bir hikâyesi olduğunu bilmiyordu. İlerleyen zamanlarda, o hikâye üzerinde incecik bir ceket ve içinde derin bir korkuyla, sabahın erken saatlerinde 33 Himmel Sokağı'na gelecekti. Yanında bir bavul, bir kitap ve iki soru olacaktı. Bir hikâye. Hikâye üstüne hikâye. Hikâye *içinde* hikâye.

Şimdilik Liesel'i ilgilendiren sadece bir hikâye vardı ve onun tadını çıkarıyordu.

Çimenlere sırtüstü uzandı.

Gözlerini kapatarak notaları izledi.

Elbette bazı sorunlar vardı. Babası birkaç kez ona neredeyse bağıracaktı. "Haydi, Liesel," diyordu. "Bu kelimeyi biliyorsun, bi-

liyorsun!" Tam güzelce ilerlerlerken işler birdenbire bozuluveriyordu.

Hava güzel olduğunda öğleden sonra Amper'e gidiyorlardı. Hava kötü olduğundaysa bodrumda çalışıyorlardı. Bu özellikle annesinden kaynaklanmıştı. Önce mutfakta çalışmayı denemişlerdi ama bu mümkün değildi.

"Rosa," dedi Hans bir ara. Sakince karısının sözünü kesmişti. "Bana bir iyilik yapar mısın?"

Kadın başını ocaktan kaldırıp ona baktı. "Ne?"

"Senden rica ediyorum. Sana *yalvarıyorum*. Sadece beş dakikalığına çeneni kapatır mısın?"

Tepkiyi tahmin edebilirsiniz.

Kendilerini bodrumda bulmuşlardı.

Burada ışık olmadığı için gazyağı lambasını yanlarına almışlardı ve yavaşça, okulla ev, nehirle bodrum, iyi günlerle kötü günler arasında Liesel okuyup yazmayı öğreniyordu.

"Yakında," dedi babası, "o berbat mezarcı kitabını gözlerin kapalı bile okuyabileceksin."

"Ve şu cüce sınıfından kurtulabileceğim."

Bunları biraz öfkeyle söylemişti.

Bodrum seanslarından birinde, babası zımpara kâğıtlarını bırakıp (hızla tükeniyorlardı) bir fırça çıkardı. Hubermann'ların evinde hiç lüks yoktu ama aşırı miktarda boya vardı ve Liesel'in eğitiminde gayet yararlı olmuştu. Babası bir kelime söylüyor, kız yüksek sesle heceliyor, sonra da boya fırçasıyla duvara yazmaya çalışıyordu. Bir ay sonra bütün duvar yeniden boyandı. Taze bir beton sayfa!

Bazı geceler bodrumda çalıştıktan sonra, Liesel banyoda oturuyor, mutfaktan gelen aynı sözleri duyuyordu.

"Leş gibi kokuyorsun," diyordu annesi, Hans'a. "Sigara ve gazyağı kokuyorsun."

Liesel suda otururken o kokuyu hayal etmeye çalışıyordu. Her şey bir yana, bu dostluğun kokusuydu ve aynı kokuyu kendisinde de buluyordu. Liesel o kokuyu seviyordu. İçinde oturduğu su soğurken kolunu koklayarak gülümsüyordu.

OKUL BAHÇESİNDEKİ AĞIRSİKLET ŞAMPİYONU

1939 yazının acelesi vardı, belki de acelesi olan Liesel'di. Zamanını Himmel Sokağı'nda Rudy ve diğer çocuklarla futbol oynayarak geçiriyor (bütün yıl boş zamanlarında bunu yapıyorlardı), annesiyle birlikte çamaşırları götürüp getiriyor ve okuma yazma derslerine devam ediyordu. Sanki başladıktan birkaç gün sonra bitmiş gibiydi.

Yılın ikinci yarısında iki şey oldu.

EYLÜL-KASIM 1939

1. İkinci Dünya Savaşı başladı.
2. Liesel Meminger okul bahçesinin ağırsiklet şampiyonu oldu.

Savaş başladığında ve benim iş yüküm arttığında, Molching'de soğuk bir gündü.

Dünya bunu konuşuyordu.

Gazete manşetleri coşmuştu.

Führer'in sesi Alman radyolarında gürlüyordu. *Vazgeçmeyeceğiz. Dinlenmeyeceğiz. Zaferi kazanacağız. Zamanımız geldi.*

Almanya'nın Polonya işgali başlamıştı ve insanlar her yerde toplanıp savaş haberlerini dinliyordu. Almanya'daki bütün anacaddeler gibi, Münih Caddesi de savaş kokuyordu. Karne uygulaması birkaç gün önce başlamıştı –duvardaki yazıyla– ve şimdi resmileşmişti. İngiltere ile Fransa, Almanya'ya savaş açmıştı. Hans Hubermann şöyle diyordu:

"Eğlence başlıyor!"

İlandan sonraki gün, Liesel'in babasının şansı yaver gitti ve bir iş buldu. Eve dönerken kenara fırlatılmış bir gazete buldu ve el arabasındaki boyaların arasına sokmak için durmak yerine katlayıp gömleğinin içine soktu. Eve varıp gazeteyi çıkardığında, teri mürekkebi tenine çekmişti. Gazeteyi masaya koymuştu ama haber göğsünde de görünüyordu. Bir dövme gibi. Gömleğini açık tutarak mutfak ışığında kararsızca baktı.

"Ne diyor?" diye sordu Liesel. Bir babasının göğsüne, bir gazeteye bakıyordu.

"HİTLER POLONYA'YI ALDI," diye okudu babası ve bir sandalyeye çöktü. "*Deutschland über alles,*" diye fısıldadı ama sesi hiç de vatan aşkını yansıtmıyordu.

O yüz yine oradaydı; akordeonun yüzü.

Bir savaş böyle başlamıştı.

Liesel yakında bir diğerine başlayacaktı.

Okul başladıktan yaklaşık bir ay sonra, nihayet onu asıl sınıfına aldılar. Bunun okuma yazmayı öğrenmesinden kaynaklandığını düşünebilirsiniz ama öyle değildi. İlerlemesine rağmen hâlâ

zorlanarak okuyordu. Cümleler her yere dağılıyor, kelimeler onu yanıltıyordu. Asıl sınıfına alınmasının nedeni, küçüklerin sınıfında artık huzursuzluk kaynağı haline gelmesiydi. Diğer çocuklara sorulan soruları cevaplıyor ve ceza alıyordu. Birkaç kez koridorda *Watschen* denen şeyden almıştı.

BİR TANIM

Watschen = Sıkı bir dayak

Aynı zamanda rahibe olan öğretmeni onu kaldırıp kenarda bir sandalyeye oturttu ve çenesini kapalı tutmasını söyledi. Sınıfın diğer ucunda, Rudy ona bakarak el salladı. Liesel de gülümsememeye çalışarak karşılık verdi.

Evde babasıyla birlikte *Mezar Kazıcının Elkitabı*'nı bir hayli okumuştu. Anlayamadığı kelimeleri daire içine alıyor, ertesi gün bodruma götürüyorlardı. Liesel bunun yeterli olduğunu sanıyordu ama değildi.

Kasım başlarında okuldaki sınavlarında biraz ilerleme vardı. Biri okumayla ilgiliydi. Çocukların her biri sınıfın önünde durmuş, öğretmenin verdiği bir pasajı okumuştu. Buz gibi bir sabahtı ama güneş parlıyordu. Çocuklar gözlerini zorlayarak okumaya çalışıyordu ve Azrail gibi bir rahibe olan Rahibe Maria'nın etrafında bir hale görüyorlardı. Bu arada; insanların bu Azrail fikrini seviyorum. Orak fikrini seviyorum. Beni eğlendiriyor.

Güneş ışığıyla dolu sınıfta isimler rastgele okunuyordu:

"Waldenheim, Lehman, Steiner."

Hepsi ayağa kalkarak, farklı beceri seviyeleriyle okuyorlardı. Rudy şaşırtıcı ölçüde iyiydi.

Bütün sınav boyunca, Liesel endişeli bir bekleyiş ve içini ke-

miren bir korkuyla oturdu. Kendini kanıtlamayı, öğreniminin ne kadar ilerlediğini öğrenmeyi istiyordu. Hazır mıydı? Rudy'ye ve diğerlerine yaklaşabilir miydi?

Rahibe Maria öğrenci listesine her baktığında, Liesel'in sinirleri geriliyordu. Gerginlik karnında başlamış, yukarı doğru yayılmıştı. Yakında bir ip gibi boynuna sarılıp sıkacaktı.

Tommy Muller sıradan girişimini bitirdiğinde, Liesel etrafına bakındı. Diğer herkes okumuştu, geriye kalan tek kişi kendisiydi.

"Çok güzel." Rahibe Maria başıyla onaylayarak listeyi gözden geçirdi. "Herkes okudu."

Ne?

"Hayır!"

Sınıfın diğer tarafından bir ses duyuldu. Sesin sahibi, kemikli dizleri pantolonunun içinden masasının altına değen limon sarısı saçlı bir çocuktu. Elini kaldırarak konuştu. "Rahibe Maria, sanırım Liesel'i unuttunuz."

Rahibe Maria umursamamıştı.

Dosyasını önündeki masanın üzerine koydu ve onaylamayan bir tavırla iç çekerek Rudy'yi inceledi. Neredeyse melankolik bir görüntüydü. *Neden*, diye düşündü, *neden Rudy Steiner'e dayanması gerekiyordu? Çenesini kapalı tutabilirdi. Neden Tanrım, neden?*

"Hayır," dedi kadın sonunda. Küçük karnı geri kalanıyla birlikte öne eğildi. "Korkarım Liesel bunu yapamaz, Rudy." Öğretmen onay beklentisiyle Liesel'e baktı. "Daha sonra bana okuyacak."

Kız boğazını temizledi ve sakin bir meydan okumayla konuştu. "Şimdi yapabilirim, Rahibe." Diğer çocukların çoğu sessizce bekliyordu. Birkaçı sadece çocukların yapabildiği bir şekilde kıs kıs gülüyordu.

Rahibenin canına tak etmişti. "Hayır, okuyamazsın! Ne ya-

pıyorsun sen?"

Liesel yerinden kalkmış, yavaşça ve kaskatı adımlarla tahtaya doğru yürüyordu. Kitabı alarak rastgele bir sayfa açtı.

"Pekâlâ," dedi Rahibe Maria. "Yapmak mı istiyorsun? Yap bakalım."

"Evet, Rahibe." Rudy'ye hızlı bir bakış attıktan sonra bakışlarını indirerek sayfayı inceledi.

Başını tekrar kaldırdığında, bütün sınıf ayrılıp yeniden birleşti. Bütün çocuklar gözlerinin önünde ezildi ve bir an için, bütün sayfayı hiç hatasız ve akıcı bir şekilde okuduğunu hayal etti.

ANAHTAR KELİME

hayal

"Haydi, Liesel."

Sessizliği bozan Rudy oldu.

Kitap hırsızı tekrar kelimelere baktı.

Haydi. Rudy bu kez sadece dudak hareketleriyle söylemişti. Haydi, Liesel.

Nabzı hızlandı. Cümleler bulanıklaştı.

Beyaz sayfa aniden başka bir dilde yazılmış gibi göründü. Şimdi gözlerinde biriken yaşların da yardımı olmuyordu. Artık kelimeleri göremiyordu bile.

Ve güneş. O berbat güneş. Korkunç güneş. Pencereden süzülüyor –her yer pencereydi– ve doğruca işe yaramaz kızı aydınlatıyordu. Yüzüne haykırıyordu: "Bir kitap çalıyorsun ama okuyamıyorsun bile!"

Aklına bir çözüm geldi.

Nefes ala ala okumaya başladı ama önündeki kitaptan okumuyordu. *Mezar Kazıcının Elkitabı*'ndan okuyordu. Üçüncü Bölüm: *Kar Durumunda*. Babasının sesinden bütün bölümü ezberlemişti.

"Kar durumunda," dedi, "iyi bir kürek kullanmaya dikkat etmelisiniz. Derin kazmalısınız; tembellik edemezsiniz. Kestirmeden gidemezsiniz." Yine derin bir nefes aldı. "Elbette ki günün daha ılık bir saatini beklemek daha kolaydır."

Bitti.

Biri kitabı elinden kaparak bir şey söyledi:

"Liesel... koridor."

Dayak yerken, Rahibe Maria'nın tokatlarının gürültüsü arasında sınıftaki herkesin güldüğünü duyuyordu. Onları görüyordu. Bütün o iğrenç çocukları. Güneş ışığında sırıtıyor ve gülüyorlardı. Rudy dışında herkes gülüyordu.

Teneffüste onunla alay ettiler. Ludwig Schmeikl adında bir çocuk elinde bir kitapla ona yaklaştı. "Hey, Liesel," dedi, "şu kelimeyi okumakta zorlanıyorum. Benim için okuyabilir misin?" Güldü, on yaşındaki çocuklara has kibirli bir gülüştü. "Seni *aptal*!"

Şimdi büyük ve kara bulutlar toplanıyor, daha fazla çocuk birikiyor ve alay ederek öfkesini izliyorlardı.

"Onları dinleme," dedi Rudy.

"Senin için söylemesi kolay. Aptal olan sen değilsin."

Sabrı taşmak üzereyken yorumların sayısı on dokuz olmuştu. Yirmincide sabrı taştı. Schmeikl biraz daha alay etmek için geri dönmüştü: "Haydi, Liesel." Kitabı kızın burnuna doğru uzattı. "Bana yardım et, ha?"

Liesel ona çok iyi yardım etti.

Ayağa kalkıp kitabı çocuğun elinden aldı ve Schmeikl omzunun üzerinden diğer çocuklara gülümserken, Liesel kitabı fırlatıp, çocuğun kasıklarına bütün gücüyle bir tekme indirdi.

Eh, tahmin edebileceğiniz gibi, Ludwig Schmeikl ikiye katlandı ve yere eğilirken kulağına da bir yumruk yedi. Yere yuvarlandığında Liesel onun üzerine çullandı ve Schmeikl, kendini tamamen öfkesine kaptırmış olan bir kız tarafından tokatlandı, tırmalandı ve paralandı. Teni sıcak ve yumuşaktı. Liesel'in yumrukları ve tırnaklarıysa ufak olmalarına rağmen ürkütücü ölçüde sertti. "Seni Domuzoğlan!" Sanki sesiyle bile çocuğu tırmalayabiliyordu. "Seni keriz! Bana kerizi hecelesene!"

Ah, gökyüzünde bulutlar nasıl da toplanmıştı.

Büyük şişko bulutlar.

Kara bulutlar.

Birbirlerine çarpıyor, özür diliyor, ilerleyerek kendilerine yer buluyorlardı.

Çocuklar, ancak çocukların yapabileceği şekilde kavgayı izlemek için toplanmışlardı. Kollar, bacaklar, bağırışlar, tezahüratlar etraflarında toplanıyordu. Liesel Meminger'in Ludwig Schmeikl'a hayatının dayağını atışını izliyorlardı. "Tanrım!" diye bağırdı kızlardan biri. "Schmeikl'ı öldürecek!"

Liesel onu öldürmedi.

Ama çok yaklaştı.

Aslında muhtemelen onu durduran tek şey, Tommy Muller'in son derece gülünç bir şekilde sırıtan yüzüydü. Liesel hâlâ vücudundaki adrenalinin etkisindeyken Muller'i görünce onu da aşağı çekip dayak sırasına soktu.

"Ne yapıyorsun be?" diye bağırdı Muller. Ancak o zaman, üçüncü dördüncü tokattan sonra burnundan biraz kan süzülünce Liesel durdu.

Dizlerinin üzerinde soluklanmaya çalışırken altından gelen iniltileri dinledi. Sağındaki ve solundaki yüzleri izlerken, "Ben aptal değilim," dedi.

Kimse itiraz edemedi.

Herkes içeri döndüğünde, Rahibe Maria Ludwig Schmeikl'ın halini gördü ve kavga devam etti. Önce Rudy ve diğer birkaçı şüpheli olarak ayağa kaldırıldı. Bu çocuklar hep birbirleriyle kavga ediyordu. "Eller," diye emredildi bütün çocuklara, hepsinin elleri temizdi.

"Buna inanamıyorum," dedi Rahibe Maria. "Olamaz." Çünkü gerçekten de, Liesel öne çıkıp ellerini gösterdiğinde, Ludwig Schmeikl'ın parçaları ellerinin her yerindeydi. "Koridor," dedi rahibe, aynı gün ikinci kez. Aslında aynı saat içinde ikinci kez.

Ancak bu kez küçük bir *watschen* değildi. Sıradan hiç değildi. Bu kez bütün koridor *watschen*'lerinin anasıydı; darbeler birbiri üstüne iniyordu. O kadar ki Liesel bir hafta zor oturacaktı. Üstelik bu kez sınıfta da kimse gülmüyordu. Daha çok korku ve sessizlik içinde dinliyorlardı.

Okul bitince, Liesel, Rudy ve diğer Steiner kardeşlerle birlikte evin yolunu tuttu. Himmel Sokağı'na yaklaşırlarken, karmaşık bir sürü düşüncenin arasında aniden içi hüzünle doldu; *Mezar Kazıcının Elkitabı*'nı yanlış hatırlaması, ailesinin yok oluşu, kâbusları ve o gün yaşadığı aşağılanma nihayet etkisini gösterdi. Liesel yolun kenarına çökerek hıçkırıklara boğuldu. Olanlar onu bu noktaya getirmişti.

Rudy yanında durarak ona baktı.

Yağmur yağmaya başlamıştı.

Kurt Steiner seslendi ama ikisi de dönüp ona bakmadı. Şimdi biri acı içinde oturuyor, diğeri de yanında ayakta durmuş bekliyordu.

"Neden ölmesi gerekti?" diye sordu. Ama Rudy hiçbir şey söylemedi.

Sonunda Liesel'in hıçkırıkları dindiğinde ve ayağa kalktığında, Rudy ona en iyi arkadaş tavrıyla sarıldı ve birlikte yürüdü-

ler. Bu kez öpücük isteği filan olmadı. Öyle bir şey yoktu. Rudy'yi sadece bu yüzden bile sevebilirdi.

Ama toplarıma vurma.

Rudy'nin düşündüğü buydu ama Liesel'e söylemedi. Bu bilgiyi yaklaşık dört yıl sonra açıklayacaktı.

Şimdilik, Rudy ve Liesel, yağmurda Himmel Sokağı'na doğru yürüyordu.

Rudy dünyayı bozguna uğratmak için kendini baştan aşağı siyaha boyayan deliydi.

Liesel kelimeleri okuyamayan kitap hırsızıydı.

Ama inanın bana, kelimeler yoldaydı ve geldiklerinde, Liesel onlara bulut gibi ellerle tutunup, yağmur gibi sularını sıkacaktı.

İKİNCİ KISIM

OMUZ SİLKİŞ

bölümler:

karanlıktan yaratılmış bir kız – sigaralardaki mutluluk
– kasaba gezgini – yerine ulaşmayan mektuplar – hitler'in
doğum günü
– yüzde yüz alman teri – hırsızlığın kapıları
– bir ateş kitabı

KARANLIKTAN YARATILMIŞ BİR KIZ

BAZI İSTATİSTİKİ BİLGİLER

Çalınan ilk kitap: 13 Ocak 1939
Çalınan ikinci kitap: 20 Nisan 1940
Çalınan kitaplar arasındaki süre: 463 gün

Bu konuda uçarı olsanız, gereken tek şeyin biraz ateş ve bir insanın bağırması olduğunu söylerdiniz. Liesel Meminger'in ellerinde yansa bile çaldığı ikinci kitabından korkması gerektiğini söylerdiniz. Kaburgalarını tutuştursa bile.

Ama sorun şuydu:

Şimdi uçarılık zamanı değildi.

Dikkatli bir şekilde arkanıza dönüp ocağı kontrol etmenin zamanı değildi, çünkü kitap hırsızı ikinci kitabını çaldığında, bunu yapmak için sadece açlığıyla ilgili çok çeşitli etkenler yoktu, aynı

zamanda çalma eylemi bundan sonra olacakları da tetiklemişti. Kitap çalmaya devam etmesi için ona bir yol açacaktı. Hans Hubermann'ın Yahudi boksöre yardım etmek için bir fikir bulmasını sağlayacaktı. Ve bir kez daha, bir fırsatın hemen diğerini getirdiğini, riskin daha fazla risk yarattığını, hayatın daha fazla hayat doğurduğunu ve ölümün de daha fazla ölüm demek olduğunu *bana* kanıtlayacaktı.

Bir açıdan bu yazgıydı.

İnsanlar size Nazi Almanyası'nın Yahudi düşmanlığı, aşırı fanatik bir lider ve nefretle beslenmiş bağnazlardan oluşan bir ulus üzerine kurulduğunu söyleyebilir, fakat Almanlar özellikle bir eylemi çok sevmeseler, bu hiçbir sonuç getirmezdi: Yakmayı!

Almanlar bir şeyleri yakmayı seviyordu. Dükkânlar, sinagoglar, Reichstag'lar*, evler, kişisel eşyalar, öldürülmüş insanların cesetleri ve elbette kitaplar! Kitap yakma eylemini bir festivale dönüştürüyorlardı, ki bu da, kitapları seven insanlara, normalde sahip olamayacakları kitaplara ulaşma fırsatı sunuyordu. Bu eğilimde olan biri, hepimizin bildiği gibi Liesel Meminger adında sıska bir kızdı. Dört yüz altmış üç gün beklemiş olabilirdi ama buna değmişti. Heyecan, güzel kötülükler, kanlar içinde bir ayak bileği ve güvenilir bir elden gelen bir tokatla geçen bir günün akşamına doğru, Liesel Meminger ikinci başarı hikâyesini yaşadı. *Omuz Silkiş*. Kapağında kırmızı kabartma harfleri olan mavi bir kitaptı ve başlığın altında yine kırmızı renkte küçük bir guguk kuşu resmi vardı. Liesel geri dönüp baktığında onu çaldığı için hiç utanmıyor. Tam aksine, bununla gurur duyuyor. Onu çalma isteğini güçlendiren şeyse öfke ve nefretti. Aslında, 20 Nisan'da –Führer'in doğum gününde– kitabı koca bir kül yığının altından aldığında, Liesel karanlıktan yaratılmış bir kızdı.

** Reichstag: Hitler'in iktidara gelişine kadar Alman parlamentosunun bulunduğu yer. (ç.n.)*

Elbette ki soru *neden* olmalı.

Onu bu kadar öfkelendiren neydi?

Böyle bir duygunun birikmesi için son dört beş ayda neler olmuştu?

Kısacası, cevap Himmel Sokağı'ndan Führer'e, gerçek annesinin bilinmeyen yerine uzanıp tekrar geri dönüyordu.

Çoğu acı hikâyesinde olduğu gibi, her şey derin bir mutlulukla başlamıştı.

SİGARALARDAKİ MUTLULUK

1939 yılının sonlarına doğru Liesel, Molching'deki hayatına iyice alışmıştı. Hâlâ kardeşiyle ilgili kâbuslar görüyor ve annesini özlüyordu fakat artık onu rahatlatan şeyler de vardı.

Babası Hans Hubermann'ı ve hatta dayaklara, tacizlere ve aşağılamalara rağmen üvey annesini seviyordu. En iyi arkadaşı Rudy Steiner'den hem nefret ediyor hem de onu çok seviyordu ki bu son derece normaldi. Sınıftaki başarısızlığına rağmen, okuma yazmasının kesinlikle iyiye gittiği ve yakında saygı kazanacağı gerçeği de hoşuna gidiyordu. Bütün bunlar en azından belli bir memnuniyet yaratmıştı ve yakında bunun üzerinde *Mutlu Olma* kavramı yükselecekti.

MUTLULUĞUN ANAHTARLARI

1. *Mezar Kazıcının Elkitabı*'nı bitirmek.

2. Rahibe Maria'nın öfkesinden kaçmak.
3. Noel için iki kitap almak.

17 Aralık.

Noel'den bir hafta önce olduğundan bu tarihi çok iyi hatırlıyordu.

Her zamanki gibi gece kâbusları uykusunu bölmüş ve Hans Hubermann onu uyandırmıştı. Babasının eli Liesel'in pijama üstünün terden ıslanmış kumaşına gitmişti. "Tren mi?" diye fısıldadı Hans.

Liesel başıyla onayladı. "Tren."

Hazır olana kadar derin derin nefes aldı ve *Mezar Kazıcının Elkitabı*'nın on birinci bölümünü okumaya başladılar. Bitirdiklerinde saat üçü geçiyordu ve geride sadece *Mezarlığa Saygı Duymak* başlıklı son bölüm kalmıştı. Gri gözleri yorgunluktan şişmiş ve yanakları kirli sakallarla dolmuş olan babası kitabı kapattı ve uykuya devam etmeyi umdu. Ama böyle bir umut yoktu.

Işık söndükten yaklaşık bir dakika sonra, Liesel karanlıkta konuştu.

"Baba?"

Hans sadece boğazından bir ses çıkararak karşılık verdi.

"Uyanık mısın, baba?"

"*Evet.*"

Liesel bir dirseğinin üzerinde doğruldu. "Kitabı bitirebilir miyiz, lütfen?"

Babası nefesini uzun uzun üfledi, kirli sakallarını kaşıdı ve ışığı yaktı. Kitabı açıp okumaya başladılar: "*On İkinci Bölüm: Mezarlığa Saygı Duymak.*"

Sabahın ilk saatlerinde Liesel'in anlayamadığı kelimeleri

daire içine alarak ve yazarak okumaya devam ettiler. Babası gözlerindeki kaşıntılı yorgunluğa yenik düşerek birkaç kez neredeyse uyuyacak oldu. Liesel her seferinde onu yakaladı ama ne uyumasına izin verdi ne de kırıldığını gizledi. Tırmanacak dağı olan bir kızdı.

Bir süre sonra dışarıdaki karanlık biraz dağılmaya başladığında bitirdiler. Son pasaj şöyleydi:

Bayern Mezarlık Derneği'nde, mezar kazıcılığının yöntemleri, güvenlik önlemleri ve görevleriyle ilgili sizi bilgilendirdiğimizi ve iyi zaman geçirdiğinizi umuyoruz. Cenaze sanatları kariyerinizde size başarı diler, bu kitabın bir şekilde yararlı olduğunu umarız.

Kitabı kapattıklarında birbirlerine yandan bir bakış attılar. "Başardık, ha?" dedi babası.

Yarı yarıya battaniyeye sarınmış olan Liesel, elindeki gümüş yazılı siyah cildi inceledi. Kurumuş ağzıyla ve sabah açlığıyla başıyla onayladı. Mükemmel yorgunluk anlarından biriydi; sadece ellerindeki işi bitirmekle kalmamış, aynı zamanda önlerini tıkayan geceyi de aşmışlardı.

Babası yumruklarını sıkarak gerindi ve gözlerini sımsıkı yumdu. Yağmurlu olmaya cüret edemeyen bir sabahtı. Birlikte kalkıp mutfağa girdiler ve pencere camındaki buğunun arasından, Himmel Sokağı'ndaki çatıların karlı kıyılarına vuran pembemsi sabah ışığını gördüler.

"Şu renklere bak," dedi babası. Sadece renkleri fark etmekle kalmayan, aynı zamanda da onlarla ilgili konuşan bir adamı sevmemek zordu.

Liesel kitabı tutuyordu. Kar turuncuya çalarken kitabı daha da sıkı kavradı. Çatılardan birinin üzerine oturmuş, gökyüzüne bakan küçük bir çocuk gördü. "Adı Werner'di," dedi. Kelimeler ağzından kendiliğinden dökülüvermişti.

"Evet," dedi babası.

O dönemde okulda başka okuma sınavları da oldu, Liesel yavaş yavaş güvenini kazanıyordu. Bir sabah rastgele bir ders kitabını alarak sınıfın önüne çıktı; sıkıntı yaşamadan okuyup okuyamayacağını görmek istiyordu. Her kelimesini okudu ama sınıf arkadaşlarından çok daha yavaş bir tempoyla okuyordu. Bir şeye gerçekten ulaşmak yerine ulaşmanın eşiğinde olmanın çok daha kolay olduğunu anladı. Bu zaman alacaktı.

Bir gün öğleden sonra sınıf kitaplığından bir kitap çalmak istedi ama açıkçası, koridorda Rahibe Maria'dan bir kez daha dayak yeme düşüncesi güçlü bir caydırıcıydı. Dahası, okuldan kitap almayı o kadar da istemiyordu. Bu ilgisizliğin nedeni muhtemelen kasım ayındaki başarısızlığının yoğunluğuydu ama Liesel emin değildi. Sadece orada olduğunu biliyordu.

Sınıfta pek konuşmuyordu.

Yanlış bir yere bile bakmıyordu.

Kış ilerlerken, artık Rahibe Maria'nın öfkesinin kurbanı da olmuyor, diğer öğrencilerin koridora çıkıp ödüllerini toplayışını izliyordu. Başka bir öğrencinin koridorda dayak yiyişini dinlemek o kadar da eğlenceli değildi elbette ama *başka biri* olduğunu bilmek, gerçekten rahatlatmıyorsa da, en azından teselliydi.

Noel için okul kısa bir tatile girdiğinde, Liesel sınıftan çıkmadan önce Rahibe Maria'ya bir "Mutlu Noeller" dileğinde bile bulunabildi. Hubermann'ların temelde meteliksiz olduğunu, hâlâ borç ödediklerini ve kirayı ödeme zamanının para kazanma zamanlarından erken geldiğini bildiğinden, herhangi bir hediye filan beklemiyordu. Belki biraz daha iyi yemekler olabilirdi. Ama şaşırtıcı bir şekilde, gece yarısı annesi, babası, Küçük Hans ve Trudy'yle birlikte kilisede oturduktan sonra eve döndüklerinde, Noel ağacının altında gazete kâğıdına sarılmış bir paket buldu.

"Noel Baba'dan," dedi babası ama kız kanmamıştı. Hâlâ omuzlarından akan karla, anne ve babasına sarıldı.

Gazete kâğıdını açınca iki küçük kitap buldu. İlki, Mattheus Outleberg adında bir adam tarafından yazılmış *Köpek Faust*'tu. O kitabı toplam on üç kez okuyacaktı. Noel arifesinde babası ve Küçük Hans onun anlamadığı bir konuda tartışırlarken, mutfak masasında ilk yirmi sayfasını okudu. Konuştukları şeyin adına politika diyorlardı.

Daha sonra yatakta biraz daha okudular ve bilmediği kelimeleri daire içine alıp yazma geleneğini sürdürdüler. *Köpek Faust*'un resimleri de vardı; sürekli salyası akan ve konuşabilen bir Alman kurdunun sevimli resimleri.

İkinci kitap, Ingrid Rippinstein adında bir kadın tarafından yazılmıştı ve adı *Deniz Feneri*'ydi. O kitap biraz daha uzundu, dolayısıyla Liesel onu sadece dokuz kez okuyabildi ve böyle sürekli okumalar sayesinde okuma hızı biraz arttı.

Noel'den birkaç gün sonra babasına kitaplarla ilgili bir soru sordu. Hep beraber mutfakta yemek yiyorlardı. Annesinin ağzına giren kaşıklar dolusu bezelye çorbasını görünce, dikkatini babasına çevirmeye karar verdi. "Sormak istediğim bir şey var."

Önce bir şey olmadı.

"Eee?"

Hâlâ yarısı dolu olan ağzıyla konuşan annesiydi.

"Bana kitap alacak parayı nereden bulduğunuzu merak ettim."

Babası kaşığını ağzına götürürken sırıttı. "Gerçekten bilmek istiyor musun?"

"Elbette."

Babası cebinden tütününün kalanını çıkararak bir sigara sarmaya başladığında Liesel sabırsızlanıyordu.

"Söyleyecek misin, söylemeyecek misin?"

Babası güldü. "*Söylüyorum* zaten, kızım." Sigarayı sarmayı bitirdi, masanın üzerine bıraktı ve yenisini sarmaya başladı. "İşte aynen böyle."

Annesi o sırada çorbasını bitirdi, geğirişini bastırdı ve babasının yerine cevap verdi. "Şu Kerız," dedi. "Ne yaptığını biliyor musun? Bütün o iğrenç sigaralarını sardı, pazara gitti ve hepsini bir Çingeneye verdi."

"Kitap başına sekiz sigara." Babası gururlu bir şekilde sigaralardan birini ağzına yerleştirdi, yaktı ve bir nefes çekti. "Sigaralar için Tanrı'ya şükür, ha, anne?"

Annesi sadece tiksintiyle baktı ve arkasından en sık kullandığı kelimelerden birini tekrarladı: "Kerız!"

Liesel babasına göz kırpıp çorbasını bitirdi. Her zamanki gibi kitaplarından biri yanında duruyordu. Sorusuna aldığı cevabın kesinlikle tatmin edici olduğunu inkâr edemezdi. Eğitimlerinin karşılığının sigarayla ödendiğini söyleyebilecek çok fazla kimse yoktu.

Diğer yandan annesiyse, Hans Hubermann eğer biraz işe yarıyorsa, çok ihtiyaç duyduğu yeni elbise veya daha iyi ayakkabılar için biraz tütün takası yapabileceğini söyledi. "Ama hayır..." Kelimelerini lavaboya kustu. "Konu bana geldiğinde, bütün tütününü içmeyi tercih edersin, değil mi? Komşununkilere ek olarak!"

Ama birkaç gece sonra, Hans Hubermann bir kutu yumurtayla eve döndü. "Affedersin, anne." Yumurtaları masanın üzerine bıraktı. "Bütün ayakkabılarını satmışlar."

Rosa şikâyet etmedi.

Hatta o yumurtaları pişirirken kendi kendine şarkı bile mırıldandı. Görünüşe bakılırsa sigaralarda büyük bir mutluluk vardı ve Hubermann'lar mutluydu.

Mutlulukları birkaç hafta sonra sona erdi.

KASABA GEZGİNİ

Bozulmalar çamaşırlarla başladı ve hızla arttı.

İliesel, Rosa Hubermann'ın Molching'deki çamaşır teslimatına eşlik ettiğinde, müşterilerinden biri olan Ernst Vogel onlara çamaşır ve ütü için artık ödeme yapamayacağını söyledi. "Zor zamanlar," diye açıkladı. "Ne diyebilirim ki? Hayat giderek zorlaşıyor. Savaş her konuda sıkıntı yaratıyor." Küçük kıza baktı. "Eminim bu küçük kıza baktığınız için bir ödeme alıyorsunuzdur, değil mi?"

Liesel'i şaşırtan bir şekilde annesi hiç sesini çıkaramamıştı.

Elinde boş bir bohça vardı.

Haydi, Liesel.

Bu söylenmemişti. Sadece sert bir tavırla çekiştirilmişti.

Vogel evinin önündeki basamaklardan seslendi. 1.80 boylarındaydı ve yağlı saç telleri cansız bir şekilde alnına savruluyordu. "Çok üzgünüm, Bayan Hubermann!"

Liesel ona el salladı.

Adam karşılık verdi.

Annesi, Liesel'i azarladı.

"O kerize el sallama," dedi. "Şimdi yürü!"

Liesel o gece banyoya girdiğinde annesi onu özellikle sert bir şekilde sabunladı ve bütün banyo boyunca Vogel kerizi hakkında söylenerek iki dakikalık aralarla taklidini yaptı. "*Küçük kıza baktığınız için bir ödeme alıyorsunuzdur...*" Hırsla sabunlamaya devam ederken Liesel'in çıplak göğsünü kızarttı. "Değerin *o kadar* fazla değil, Domuzkız. Beni zengin filan etmiyorsun, biliyorsun."

Liesel orada öylece oturup hepsine sessizce katlandı.

O olayın üzerinden daha bir hafta geçmemişti ki Rosa onu mutfağa götürdü. "Evet, Liesel." Onu masaya oturttu. "Zamanının yarısını sokakta futbol oynayarak geçirdiğinden, en azından kendini orada yararlı kılabilirsin. Değişiklik olur."

Liesel sadece kendi ellerine bakıyordu. "Nedir o, anne?"

"Bundan sonra benim için çamaşırları toplayacak ve teslim edeceksin. Karşılarına benim yerime sen çıkarsan, o zengin insanların bizi kovması zorlaşır. Benim nerede olduğumu sorarlarsa, hasta olduğumu söyle ve bunu söylerken üzgün görün. Acınacak kadar cılız ve solgunsun çünkü."

"Bay Vogel bana acımadı."

"Şey..." Rosa'nın öfkesi açıktı. "Diğerleri *acıyabilir*. Bu yüzden itiraz etme."

"Peki, anne."

Bir an için üvey annesinin onu teselli edeceğini veya sırtını sıvazlayacağını sandı.

Ama öyle bir şey yapmadı.

Bunun yerine, Rosa Hubermann ayağa kalktı, bir tahta kaşık seçti ve Liesel'in burnuna uzattı. Bu onun gözünde bir zorunluluktu. "O sokağa çıktığında, her bir yere bohçayı götür ve doğruca

eve getir; neredeyse hiç olmasa bile bütün parayla birlikte. Bir kez olsun gerçekten çalışıyorsa, babana gitmek yok. O küçük serseri Rudy Steiner'le oyalanmak yok. Doğruca eve."

"Peki, anne."

"Bohçayı taşırken düzgün tut. Sallama, düşürme, buruşturma veya omzuna atma."

"Peki, anne."

"*Peki, anne.*" Rosa Hubermann insanları taklit etmeyi pek seviyordu. "Sözümü dinlesen iyi olur, Domuzkız. Dinlemezsen anlarım, bunu biliyorsun, değil mi?"

"Evet, anne."

Bu iki kelimeyi söylemek genellikle hayatta kalmanın en iyi yoluydu; kendisine söyleneni yapmak gibi. Ve Liesel, yoksul semtlerden zengin muhitlere kadar Molching sokaklarında dolaşarak, çamaşırları toplayıp teslim etmeye başladı. Başlangıçta yalnız bir işti ve hiçbir şikâyeti yoktu. Sonuçta, bohçayı kasabada dolaştırdığı ilk seferde, Münih Caddesi'nin köşesinden dönmüş, iki tarafa da bakmış ve sonra sıkı bir hareketle salladıktan sonra içindekileri kontrol etmişti. Neyse ki hiç buruşuk yoktu. Sadece gülümsedi ve bir daha sallamayacağına söz verdi.

Liesel genel olarak bu işten hoşlanıyordu. Paradan pay almıyordu ama dışarıdaydı ve annesi yanında olmadan sokaklarda dolaşmak bile cennette olmak gibiydi. Yüzüne parmak sallayan veya hakaretler yağdıran kimse yoktu. Bohçayı yanlış tuttuğu için kendisine küfrettiğinde insanlar onlara bakmıyordu. Sükûnetten başka bir şey yoktu.

İnsanlardan da hoşlanmaya başlamıştı.

Pfaffelhürver'ler giysileri inceliyor ve "*Evet, evet, çok iyi, çok iyi,*" diyorlardı. Liesel onların her şeyi iki kez yaptığını tahmin ediyordu.

Nazik Helena Schmidt, parayı ona romatizmalı elleriyle veriyordu.

Weingartner'lerin kıvrık bıyıklı kedisi her seferinde onlarla birlikte kapıya geliyordu. Kediye Hitler'in sağ kolu olan adamın adını vermişlerdi: Goebbels.

Ve valinin karısı Bayan Hermann, muazzam büyüklükteki serin esintili kapısında dağınık saçlarıyla duruyordu. Daima sessiz. Daima yalnız. Tek kelime bile olmadan.

Bazen Rudy de katılıyordu.

"Orada ne kadar para var?" diye sordu Rudy, bir gün öğleden sonra. Neredeyse hava kararmıştı ve Himmel Sokağı'na doğru yürüyerek dükkânın önünden geçmişlerdi. "Bayan Diller'i duydun, değil mi? Bir yerlerde lolipop sakladığını ve yeterli para karşılığında..."

"Bunu aklından bile geçirme." Liesel her zamanki gibi parayı sımsıkı tutuyordu. "Senin için hava hoş, annemle uğraşacak olan sen değilsin."

Rudy omuz silkti. "Denemeye değerdi."

Ocak ayının ortalarında, okuldaki dersler mektup yazmaya odaklandı. Temelleri öğrendikten sonra, her öğrenciye iki mektup yazması söylendi; biri bir arkadaşa, diğeri de başka sınıftan birine.

Liesel'in Rudy'den aldığı mektup şöyleydi:

Sevgili Domuzkız,

Futbolda hâlâ en son oynadığımız zamanki kadar beceriksiz misin? Umarım öylesindir. Bu da tıpkı Jesse Owens'ın Olimpiyatlar'da yaptığı gibi seni koşuda geçebileceğim anlamına geliyor...

Rahibe Maria mektubu bulduğunda, çok sevimli bir tavırla Rudy'ye bir soru sordu.

RAHİBE MARIA'NIN TEKLİFİ

"Koridoru ziyaret etmek ister misiniz, Bay Steiner?"

Rudy olumsuz cevap verdi elbette ve kâğıt yırtılınca tekrar başlamak zorunda kaldı. Bu kez Liesel adında birine yazılmıştı ve ne tür hobilerle ilgilendiği soruluyordu.

Liesel evde ödevi için bir mektubu tamamlarken, Rudy'ye veya başka bir kerize yazmanın aslında gülünç olacağına karar verdi. Bir anlamı olmayacaktı. Bodrumda mektubunu yazarken, duvarı tekrar boyayan babasıyla konuştu.

Hem babası hem de boya buharı ona döndü. "*Was wuistz?*" Bu, Almancanın konuşulabilecek en kaba biçimiydi ama mutlak bir neşe havasıyla söylenmişti. "Evet, ne var?"

"Anneme bir mektup yazabilir miyim?"

Bir duraksama.

"Neden ona mektup yazmak istiyorsun? Zaten her gün ona katlanmak zorunda kalıyorsun." Babası sinsice gülümsedi. "Bu zaten yeterince kötü değil mi?"

"O annem değil." Liesel zorlukla yutkundu.

"Ah." Babası duvara dönerek boyamaya devam etti. "Şey, sanırım olabilir. Şu sosyal görevliyle gönderebilirsin; neydi adı, seni buraya getiren hani?"

"Bayan Heinrich."

"Doğru. Ona gönder. Belki o annene iletebilir." Bunu söylerken bile Hans'ın sesi inançsızdı; sanki Liesel'e bir şey söylemiyormuş gibiydi. Bayan Heinrich en son ziyarete geldiğinde, annesiyle ilgili ağzını çok sıkı tutmuştu.

Babasına sorunun ne olduğunu sormak yerine, içinde beliren kötü hislere aldırmamayı seçerek hemen yazmaya başladı. Mek-

tubu mükemmelleştirebilmesi için üç saat harcaması ve altı müsvedde yazması gerekti ama annesine Molching'den, babasından ve akordeonundan, Rudy Steiner'in tuhaf ama samimi tarzından ve Rosa Hubermann'ın yaptıklarından söz etti. Artık biraz okuyup yazabildiği için ne kadar gurur duyduğunu da ekledi. Ertesi gün mutfak çekmecesinden aldığı bir pulla Bayan Diller'in dükkânından postaladı ve beklemeye başladı.

Mektubu yazdığı günün gecesinde, Hans ile Rosa arasında geçen bir konuşmayı duydu.

"Annesine ne diye yazıyor ki?" diyordu annesi. Sesi şaşırtıcı ölçüde sakin ve şefkatliydi. Tahmin edebileceğiniz gibi, bu kızı fazlasıyla endişelendirmişti. Tartıştıklarını duymayı tercih ederdi. Fısıldaşan yetişkinler pek güven vermezdi.

"Bana sordu," dedi babası. "Ben de hayır diyemedim. Nasıl diyebilirdim ki?"

"Tanrım." Yine fısıltılar. "Annesini unutması gerek. Nerede olduğunu kim bilebilir ki? Ona ne yaptıklarını kim bilebilir?"

Liesel yatağına girince kollarını sıkıca vücuduna dolayarak büzüldü.

Annesini düşünerek Rosa Hubermann'ın sorularını tekrarladı.

Nerede olabilir?

Ona ne yaptılar?

Dahası, hepsinden önemlisi, *onlar* kimdi?

YERİNE ULAŞMAYAN MEKTUPLAR

Doğruca ileri, bodruma iniyoruz. Eylül 1943.

On dört yaşındaki kız, siyah kapaklı küçük bir deftere yazıyordu. İnce yapılı ama güçlüydü ve bir sürü şey görüp geçirmişti. Babası ayağının dibinde akordeonuyla oturuyordu.

"Biliyor musun, Liesel," dedi. "Neredeyse sana bir cevap yazacak ve annenin imzasını atacaktım." Bacağında daha önce yara bandı olan yeri kaşıdı. "Ama yapamadım. Bir türlü yapamadım."

Ocak ayının geri kalanında ve şubat ayının tamamında, Liesel mektubuna bir cevap alma umuduyla posta kutusuna baktığında, üvey babasının kalbi kırılıyordu. "Üzgünüm," diyordu babası. "Bugün yok, ha?" Aslında Liesel bütün bunların anlamsız olduğunun farkındaydı. Annesi bunu yapabilecek durumda olsa, şimdiye kadar sosyal görevlilerle çoktan iletişim kurar veya doğrudan kızına ya da Hubermann'lara ulaşırdı. Ama hiçbir şey yoktu. Daha da kötüsü, şubat ayının ortalarında Liesel, Heide Caddesi'nde otu-

ran başka bir ütü müşterisi, Pfaffelhürver'lerden bir mektup aldı. Karıkoca kapıda durarak melankolik bir tavırla konuştular. "Annene," dedi adam, Liesel'e bir zarf verirken. "Ona üzgün olduğumuzu söyle. Ona üzgün olduğumuzu söyle."

O Hubermann'ların evinde o gece hiç hoş geçmedi.

Liesel annesine beşinci mektubunu (biri dışında hiçbiri gönderilmemişti) yazmak için bodruma çekildiğinde bile, Rosa'nın hâlâ Pfaffelhürver piçleri ve pislik Ernst Vogel'le ilgili küfürler yağdırdığını duyabiliyordu.

"*Feuer soll'n's brunzen für einen Monat!*" diye bağırıyordu. "Hepsi bir ay ateş işesin!"

Liesel yazdı.

Doğum günü geldiğinde hiç hediye yoktu. Hediye yoktu, çünkü para yoktu ve o sıralar babasının tütünü de bitmişti.

"Sana söylemiştim." Rosa, parmağını Hans'ın yüzüne doğru salladı. "Noel'de iki kitabı birden vermemeni söylemiştim. Ama hayır, beni hiç dinler misin? *Elbette* hayır!"

"Biliyorum!" Hans sakince kıza döndü. "Özür dilerim, Liesel. Hediye alacak paramız yok."

Liesel aldırmamıştı. Ne mızıldandı, ne söylendi, ne ayağını vurdu. Sadece hayal kırıklığını yuttu ve hesaplı bir riske girmeye karar verdi: Kendi kendine hediye vermek. Annesine yazdığı bütün mektupları toplayıp bir zarfa tıktı. Postalamak için çamaşır ve ütü parasının çok küçük bir kısmını kullanacaktı. Bunun sonucunda muhtemelen mutfakta ve büyük olasılıkla sıkı bir dayak yiyecekti ve gıkını bile çıkarmayacaktı.

Üç gün sonra planını uyguladı.

"Eksik var," dedi annesi, parayı dördüncü kez sayarken. Liesel'le birlikte ocağın başında oturuyorlardı. Orası sıcaktı ve kanını ısıtıyordu. "Ne oldu, Liesel?"

Liesel yalan söyledi. "Her zamankinden daha az vermiş ol-

malılar."

"Saydın mı?"

Liesel sonunda dayanamadı. "Ben harcadım, anne."

Rosa ona yaklaştı. Bu iyiye işaret değildi. Tahta kaşıklara çok yakın duruyordu. "Ne yaptın?"

Daha cevap veremeden tahta kaşık Tanrı'nın kırbacı gibi Liesel'in vücuduna indi. Ayak izi gibi, yakan kırmızı izler. Her şey bittiğinde, kız yattığı zeminden başını kaldırarak açıkladı.

Her yerde sarı ışıklar görüyordu. Gözlerini kırpıştırdı. "Mektuplarımı gönderdim."

Sonra yerin tozunu gördü, giysilerinin üzerinden çok yanında durduğunu hissetti ve aniden bütün bunların bir hiç uğruna olacağını anladı; annesi ona asla cevap yazmayacaktı ve Liesel onu bir daha asla göremeyecekti. Bunları anlamak bir daha dayak yemiş gibi hissettirdi. Canı yandı ve dakikalarca dinmedi.

Rosa tepesinde pis bir ifadeyle dikiliyordu. Çok geçmeden mukavva buruşuğu yüzü yaklaşırken netleşti. Şişko vücuduyla öylece duruyor, tahta kaşık bir sopa gibi yanında sallanıyordu. Yere çömeldi. "Üzgünüm, Liesel," dedi.

Liesel onu çok iyi tanıdığından, söylediğinin dayakla ilgili olmadığını anlamıştı.

Orada, tozların arasında ve loş ışıkta yatarken, kırmızı izler daha da belirginleşti. Nefesi sakinleşti ve yanağından bir gözyaşı süzüldü. Vücudunun yere değen kısımlarını hissedebiliyordu. Bir kol, bir diz, bir dirsek, bir yanak, bir baldır kası.

Zemin, özellikle de yanağına değen kısım soğuktu ama Liesel kıpırdayamıyordu.

Babası eve dönüp akordeon çalmaya başlayana kadar yaklaşık bir saat mutfak masasının altına serilmiş halde kaldı. Ancak ondan sonra doğrulup oturdu ve toparlanmaya başladı.

O geceyle ilgili yazdığında, Rosa Hubermann'a veya gerçek

annesine karşı hiçbir düşmanlığı yoktu. Onun gözünde ikisi de sadece şartların kurbanıydı. Tekrar tekrar zihninde beliren tek düşünce, sarı gözyaşıydı. Ortam karanlık olsaydı gözyaşının siyah akacağını anlamıştı.

"*Ama zaten karanlıktı*," dedi kendi kendine.

O sahneyi orada olduğunu bildiği ışıkla kaç kez zihninde canlandırmaya çalışsa da, her seferinde zorlanıyordu. Karanlıkta dayak yemişti ve o soğuk, karanlık mutfak zemininde kalmıştı. Babasının müziği bile karanlığın rengindeydi.

Babasının müziği bile.

İşin tuhaf tarafı, bu düşünce onu rahatsız etmek yerine ilginç bir şekilde rahatlatıyordu.

Karanlık, ışık.

Fark neydi?

Kitap hırsızı yavaş yavaş işlerin nasıl olduğunu ve daima nasıl olacağını anlamaya başlarken, kâbuslar da kendi içlerinde güçleniyordu. Hiçbir şey olmasa bile, en azından kendini hazırlayabilirdi. Belki de bu yüzden Führer'in doğum gününde annesinin acılarıyla ilgili sorusunun cevabı kendini tamamen ortaya koyduğunda şaşkınlığına ve öfkesine rağmen tepki verebildi.

Liesel Meminger hazırdı.

Mutlu yıllar, Bay Hitler.

Nice senelere!

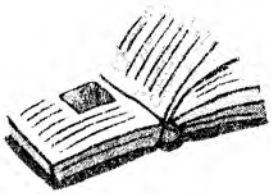

HİTLER'İN DOĞUM GÜNÜ, 1940

Bütün umutsuzluğuna rağmen, Liesel mart boyunca ve nisanın ortalarına kadar posta kutusunu her gün öğleden sonra kontrol etti. Hans'ın ricasıyla Bayan Heinrich'in onları ziyaret etmesine, Hubermann'lara sosyal hizmetlerin Paula Meminger'le bağlantıyı tamamen kaybettiklerini söylemesine rağmen. Yine de kız azmediyordu ve tahmin edeceğiniz gibi, posta kutusunu karıştırdığı her gün eli boş dönüyordu.

Almanya'nın tüm geri kalanı gibi Molching de Hitler'in doğum gününe hazırlanıyordu. Bu yıl savaşın patlak vermesiyle ve Hitler'in zafer kazanmasıyla, Molching'deki Nazi taraftarları kutlamanın özellikle görkemli olmasını istiyorlardı. Bir geçit töreni olacaktı. Yürüyüş. Müzik. Şarkılar. Ateş yakılacaktı.

Liesel çamaşırları toplayıp teslim ederek Molching sokaklarında dolaşırken, Nazi Partisi üyeleri de giderek heyecanlanıyordu. Liesel birkaç kez erkek ve kadınların kapıları vurduğunu, insanlara yok edilmesini veya atmak istedikleri bir eşyaları olup olmadığını

sorduklarını görmüştü. Babasının aldığı *Molching Express*'te kasaba meydanında bir kutlama ateşi yakılacağı, bütün yerel Hitler Gençliği üyelerinin katılacağı açıklanıyordu. Sadece Führer'in doğum günü değil, düşmanlara ve Almanya'nın Birinci Dünya Savaşı'ndan beri katlandığı kısıtlamalara karşı kazanılan zafer de kutlanacaktı. "Böyle zamanlara ait her şey," diye açıklanıyordu, "gazeteler, posterler, kitaplar, bayraklar ve düşmanlarımıza ait propagandalar Münih Caddesi'ndeki Nazi Partisi ofisine getirilecektir."

Hâlâ yenilenmeyi bekleyen Schiller Caddesi bile -sarı yıldızlı yol- Führer adına yakılacak bir şeyler bulunabilmesi için son bir kez yağmalanmıştı. Partinin belli üyelerinin sadece yakmak için gidip zehirli propaganda yapan binlerce kitap veya poster bastırmış olmasına da şaşmamak gerekirdi.

20 Nisan'ı muhteşem kılmak için her şey hazırdı. Ateş ve neşe dolu bir gün olacaktı.

Ve kitap hırsızlığı.

O sabah Hubermann'ların evinde her şey alışıldığı gibiydi.

"Şu Keriz yine pencereden bakıyor," diye küfretti Rosa Hubermann. "Her *gün*," diye devam etti. "Bu sefer neye bakıyorsun?"

"Ahhh," diye inledi Hans zevkle. Pencerenin üstünden sarkan bayrak sırtında pelerin gibi görünüyordu. "Şu kadına bir bakmalısın." Omzunun üzerinden bakarak Liesel'e sırıttı. "Gidip peşinden koşabilirim. Sen onun yanında ölü gibi kalırsın, anne."

"Domuz!" Rosa elindeki tahta kaşığı kocasına fırlattı.

Hans pencereden hayali bir kadına ve Alman bayraklarından oluşmuş son derece gerçek koridora bakmaya devam etti.

O gün Molching sokaklarında tüm pencereler Führer için süslenmişti. Bayan Diller'in dükkânı gibi bazı yerlerde vitrin camları titizlikle silinmiş, tertemiz ve ütülü bayraklar asılmış, kırmızı-

beyaz bir battaniye üzerinde mücevher gibi parlayan gamalı haçlar yerleştirilmişti. Diğerlerindeyse asılan bayraklar kuruması için asılmış çamaşırları andırıyordu. Ama yine de oradaydılar.

Daha önce küçük bir felaket yaşanmıştı. Hubermann'lar bayraklarını bulamıyorlardı.

"Bizi tutuklarlar," diye uyardı Rosa kocasını. "Gelip bizi götürürler." Onlar. "Bayrağı bulmak zorundayız!" Bir ara babası neredeyse bodruma inip çalışırken yere serdiği örtülerden birinin üzerine bayrak deseni yapacaktı. Neyse ki bayrak dolaptaki akordeonun arkasından çıktı.

"Lanet olasıca akordeon, onun yüzünden görememişim!" diye hırladı annesi. "Liesel!"

Bayrağı pencereye asma onuru kıza verilmişti.

Daha sonra Küçük Hans ve Trudy, Noel'de veya Paskalya'da yaptıkları gibi öğleden sonra yemek için eve geldiler. Şimdi onları biraz daha ayrıntılı tanıtmak iyi olur sanırım:

Trudy ya da sık sık kullanılan ismiyle Trudel, annesinden sadece birkaç santim uzundu. Rosa Hubermann'ın talihsiz badi badi yürüyüşü ona da geçmişti ama onun dışında biraz daha ortalamaydı. Münih'in zengin bir semtinde yatılı hizmetçi olarak çalıştığından, büyük olasılıkla çocuklardan bıkmış olmalıydı ama en azından Liesel'e gülümseyerek birkaç kelime söyleyebiliyordu. Yumuşak dudakları ve sakin bir sesi vardı.

Küçük Hans babasının gözlerini ve boyunu almıştı. Ama gözlerindeki gümüş rengi, babasınınki gibi sıcak değildi; tam anlamıyla *Führerlenmiş*lerdi. Kemiklerinde daha fazla et, diken gibi sarı saçları, kirli beyaz, boya gibi bir teni vardı.

Münih'ten birlikte trenle gelmişler ve eski gerginliklerin su yüzüne çıkması uzun sürmemişti.

HANS HUBERMANN İLE OĞLU HAKKINDA KISA BİR BİLGİ

Küçük Hans'a göre babası eski, zayıf Almanya'ya aitti; kendi halkı zorluklar çekerken diğer herkese hizmet eden Almanya. Büyürken, Yahudi evlerini boyadığı için babasından "*der Juden Maler*" –Yahudi boyacısı– diye bahsedildiğinin farkındaydı. Sonra, yakında size tam olarak anlatacağım bir olay yaşandı; Partiye katılmanın eşiğindeyken Hans'ın her şeyi mahvettiği gün. Yahudi dükkânlarının önüne yazılmış hakaretlerin üzerini boyamamak gerektiğini herkes bilirdi. Böyle davranışlar Almanya için kötüydü ve bu suçu işleyen için de kötü sonuçlar doğururdu.

"Ece, seni hâlâ almadılar mı?" Küçük Hans, Noel'de bıraktıkları yerden devam ediyordu.

"Neye?"

"Tahmin et. Partiye!"

"Hayır, sanırım beni unuttular."

"Tekrar denedin mi? Öylece oturup yeni dünyanın seni kabullenmesini bekleyemezsin. Ortaya çıkıp bir parçası olman gerekir; geçmişteki hatalarına rağmen."

Baba dönüp oğluna baktı. "Hatalar mı? Hayatımda birçok hata yaptım ama Nazi Partisi'ne katılmamak onlardan biri değil. Başvurum hâlâ onlarda –bunu sen de biliyorsun– ama gidip tekrar soramam. Ben sadece..."

İşte o anda büyük bir ürperti oldu.

Cereyanla pencereden girdi. Belki de Üçüncü İmparatorluk'un esintisiydi ve giderek güçleniyordu. Ya da belki de Avrupa tek-

rar nefes alıyordu. Ne olursa olsun, metalik gözleri mutfakta teneke kutular gibi çarpışırken esinti onlara vurdu.

"Sen bu ülkeyi asla umursamadın," dedi küçük Hans. "En azından yeterince."

Babası gözlerini kısarak baktı ama bu Küçük Hans'ı durdurmadı. Her nedense dönüp küçük kıza baktı. Liesel'in üç kitabı sohbet ediyorlarmış gibi masanın üzerinde dik duruyordu ve Liesel onları okurken dudaklarıyla sessizce kelimeleri söylüyordu. "Bu kızın okuduğu çöpler ne? *Kavgam*'ı okuyor olmalıydı."

Liesel başını kaldırıp ona baktı.

"Endişelenme, Liesel," dedi babası. "Sen sadece okumana bak. O ne dediğini bilmiyor."

Ama Küçük Hans'ın söyleyeccekleri bitmemişti. Babasına yaklaşarak sinsi bir sesle konuştu. "Ya Führer'i tutarsın ya da ona karşısındır. Ve ben senin ona karşı olduğunu görebiliyorum. Her zaman öyleydin." Liesel, Küçük Hans'ın yüzüne baktı, dudaklarının inceliğine ve alt dişlerine odaklandı. "Bu iğrenç; bütün bir ulus çöpleri temizleyip büyüklüğe doğru ilerlerken bir adam nasıl hiçbir şey yapmadan bir kenarda durur?"

Trudy ve Rosa, tıpkı Liesel gibi korku içinde ve sessizce oturuyordu. Havada bezelye çorbası, yanık ve çatışma kokusu vardı.

Hepsi bundan sonra söylenecekleri bekliyordu.

Kelimeler Küçük Hans'tan geldi. Sadece iki tane.

"Seni korkak." Bu sözleri babasının yüzüne fırlattıktan sonra yerinden kalkıp mutfaktan, sonra da evden çıktı.

Boşuna olduğunu bile bile babası kapıya gidip oğlunun arkasından seslendi. "Korkak mı? *Ben* miyim korkak?" Sonra dışarı fırlayıp oğlunun peşinden koştu. Rosa pencereye koşarak bayrağı tutup çekti. Rosa, Rudy ve Liesel toplanarak, babasının oğluna yetişip yakalayışını ve durması için yalvarışını izlediler. Bir şey duyamıyorlardı ama Küçük Hans'ın kolunu sertçe çekip kurtardığını

görmek yeterliydi. Babasının onun gidişini izleyişininse daha da güçlü bir anlamı vardı.

"Hansie!" diye bağırdı Rosa, sonunda. Hem Trudy hem de Liesel yüzlerini buruşturdu. "Geri dön!"

Ama çocuk gitmişti.

Evet, çocuk gitmişti. Keşke küçük Hans Hubermann için işlerin yolunda gittiğini söyleyebilseydim ama hiç de öyle olmadı.

O gün Führer adına Himmel Sokağı'nda gözden kaybolduğunda, başka bir hikâyeye doğru yürüyecek ve her adımı onu trajik bir şekilde Rusya'ya götürecekti.

Stalingrad'a.

STALİNGRAD'LA İLGİLİ BAZI BİLGİLER

1. 1942 yılında ve 1943'ün başlarında, o şehirde, gökyüzü her sabah çamaşır suyuna yatırılmış çarşaf gibiydi.
2. Bütün gün, ben şehrin her yerinde ruhları taşırken, o çarşaf kanla doluyor, sonunda her yer kırmızıya boyanıyordu.
3. Akşamları sıkılıp çamaşır suyuna konuyor, yine ertesi güne hazırlanıyordu.
4. Ve bu sadece çatışmalar gündüz sürdüğü zamandı.

Oğlu gittikten sonra Hans Hubermann biraz daha orada kaldı. Sokak çok büyük görünüyordu.

Tekrar içeri girdiğinde Rosa bakışlarını onun yüzüne dikti ama ikisi de tek kelime etmedi. Karısı onu hiç azarlamadı, ki bildiğiniz gibi bu hayli alışılmadık bir durumdu. Belki de oğlu tarafından korkaklıkla suçlanan kocasının yeterince yaralandığına ka-

rar vermişti.

Yemek bittikten sonra Hans Hubermann bir süre masada sessizce oturdu. Oğlunun acımasızca söylediği gibi gerçekten bir korkak mıydı? Aslında, Birinci Dünya Savaşı'nda öyle olduğunu düşünmüştü ve hayatta kalmasını da buna bağlıyordu. Ama kişinin korktuğunu kabul etmesi korkaklık mıydı? Yaşadığına memnun olmak korkaklık mıydı?

Sessizce masaya bakarken, düşünceleri orada zikzaklar çiziyordu.

"Baba?" dedi Liesel ama Hans ona bakmadı. "Neden söz ediyordu o? Ne demek istedi?"

"Hiçbir şey," dedi babası. Masaya bakarak sakin bir sesle konuşuyordu. "Hiçbir şey. Unut onu, Liesel." Tekrar konuşmadan önce belki de bir dakika geçti. "Senin hazırlanman gerekmiyor mu?" Bu kez dönüp Liesel'e baktı. "Şenlik ateşine gitmeyecek misin?"

"Evet, baba."

Kitap hırsızı gidip Hitler Gençliği üniformasını giydi ve yarım saat sonra çıkarak BDM merkezine gittiler. Çocuklar oradan alınıp gruplar halinde kasaba meydanına götürülecekti.

Konuşmalar yapılacaktı.

Bir ateş yakılacaktı.

Bir kitap çalınacaktı.

YÜZDE YÜZ ALMAN TERİ

Alman gençliği belediye binasına ve meydana doğru yürürken sokaklarda insanlar toplanmıştı. Liesel birçok kez annesini ve zihnini kurcalayan diğer sorunları unuttu. İnsanlar alkışlarken göğsü kabarmıştı. Bazı çocuklar ailelerine el sallıyordu ama bunu çok kısa süreliğine yapıyorlardı, çünkü dümdüz yürümeleri ve kalabalığa *bakmamaları veya el sallamamaları* tembihlenmişti.

Rudy'nin grubu meydana ulaştığında ve durmaları emredildiğinde bir sorun yaşandı. Tommy Muller. Grubun geri kalanı durdu ve Tommy doğruca önündeki çocuğa tosladı.

"Aptal!" diye hırladı çocuk, arkasına dönerken.

"Özür dilerim," dedi Tommy, özür dileyen bir tavırla kollarını iki yana açarak. "Duyamadım." Çok küçük bir andı ama aynı zamanda yaşanacak sıkıntıların da başlangıcıydı. Tommy ve Rudy için.

Yürüyüşün sonunda, Hitler Gençliği gruplarının dağılmasına izin verildi. Şenlik ateşi önlerinde yanarak onları heyecanlandırır-

ken hepsini bir arada tutmak zor olacaktı. Hep bir ağızdan Heil Hitler diye bağırdıktan sonra serbest bırakıldılar. Liesel, Rudy'yi aradı ama çocuklar dağıldığında tiz seslerin ve üniformaların arasında kalmıştı. Çocuklar diğer çocuklara seslenip duruyordu.

Saat dört buçukta hava belirgin şekilde soğumuştu.

İnsanlar ısınmaya ihtiyaçları olduğunu söyleyerek şakalaşıyorlardı. "Bu çöplükler başka işe yaramaz zaten."

Yakılacak şeyleri taşımak için el arabaları kullanılmıştı. Hepsi kasaba meydanına boşaltılmış, üzerlerine tatlı bir şey dökülmüştü. Kitaplar, gazeteler, dergiler ve diğer şeyler kayıp düşüyor, birileri tarafından alınıp tekrar yığının üzerine atılıyordu. Uzaktan bakıldığında volkanik bir şeyi hatırlatıyordu. Ya da mucizevi bir şekilde kasabanın ortasına inmiş ve çabucak yok edilmesi gereken iğrenç ve yabancı bir şeyi.

Koku, mesafesini koruyan kalabalığa ulaşıyordu. Yerde, belediye binasının basamaklarında, meydanı saran binaların çatılarında binden fazla insan vardı.

Liesel kalabalığın içinde kendine yol açmaya çalıştığında, çıtırtıları duyunca ateşin çoktan yakıldığını düşündü. Yakılmamıştı. Gürültünün kaynağı hareket eden insanlardı.

Bensiz başladılar!

İçinden bir ses bunun bir suç olduğunu söylemesine rağmen –sonuçta en değerli eşyası üç kitabıydı– ateşin yanışını yine de görmek istiyordu. Elinde değildi. Sanırım insanlar küçük yıkımları izlemekten hoşlanıyor. Kumdan kaleler, kâğıttan evler, böyle başlıyorlar. Asıl büyük yetenekleriyse işleri büyütebilmeleri.

Vücutların arasında bir boşluk bulup suç yığınını hâlâ bozulmamış halde görünce biraz sakinleşti. Yığını itip kakanlar, vuranlar, tükürenler vardı. Görüntü ona sevilmeyen, şaşkınlık içinde itilip kakılan ve yazgısını değiştirmeye gücü olmayan bir çocuğu hatırlatmıştı. Onu kimse sevmiyordu. Başı yerde. Elleri ceplerinde.

Sonsuza dek. Amin.

Yığının yanına parçalar düşüp dökülmeye devam ederken, Liesel arkadaşı Rudy'yi arıyordu. Neredeydi bu keriz?

Başını kaldırdığında havanın karardığını gördü.

Nazi bayrakları ve üniformalarıyla dolu bir ufuk çizgisi yükseliyor, daha küçük bir çocuğun başının üzerinden bakmaya çalıştığı zamanlarda görüşünü engelliyordu. Anlamı yoktu. Kalabalık kalabalıktı. Onu kandırmak, arasından geçmek veya mantıklı bir şekilde anlaşmak mümkün değildi. Onunla birlikte nefes alır ve onun şarkılarını söylerdiniz. Onun ateşinin yanmasını beklerdiniz.

Kürsüye çıkan bir adam sessizlik istedi. Üniforması parlak kahverengiydi. Ütü hâlâ üzerindeydi sanki. Sessizlik başladı.

İlk kelimeler: "Heil Hitler!"

İlk eylem: Führer'e selam.

"Bugün güzel bir gün," diye devam etti adam. "Sadece büyük liderimizin doğum günü değil, aynı zamanda düşmanlarımızı bir kez daha durdurduk. Zihinlerimize ulaşmalarını engelledik."

Liesel hâlâ kalabalığın arasından geçmeye çalışıyordu.

"Son yirmi yıldır Almanya'ya yayılan hastalığa bir son verdik!" Şimdi *Schreierei* denen şeyi yapıyordu: Tutkulu bir bağrışma gösterisi. Kalabalıktaki insanları dikkatli ve uyanık olmaları için uyarıyor, ülkelerini sinsice yöntemlerle mahvetmeye çalışan kötülük organlarını bulup yok etmeleri için teşvik ediyordu. "Ahlaksızlar! *Die Kommunisten*!" Yine o kelime. O eski kelime. Karanlık odalar. Takım elbise giyen adamlar. "*Die Juden*; Yahudiler!"

Konuşmanın ortalarında Liesel teslim oldu. "Komünist" kelimesi onu etkilemiş, Nazi konuşmalarının geri kalanı onu sürüklemiş, etrafındaki Alman ayaklarının arasında bir yere atmıştı. Kelimelerden oluşan bir şelale. Suda ilerlemeye çalışan bir kız. Tekrar düşündü. *Kommunisten*.

Şimdiye kadar BDM'de onlara Almanların üstün bir ırk ol-

duğu öğretilmişti ama onun dışında kimseden bahsedilmemişti. Elbette ki Yahudileri herkes biliyordu, çünkü Alman idealinin asıl *düşmanları* onlardı. Ancak bugüne kadar komünistlerden hiç söz edilmemişti; bu politik görüşte olan insanların da cezalandırılması gerekmesine rağmen.

Oradan çıkmak zorundaydı.

Önünde, ayrılmış sarı saçları ve omuzlarına dökülen iki kuyruğuyla bir baş duruyordu. Liesel ona bakarken geçmişindeki karanlık odaları ve annesin tek kelimelik sorulara cevap verişini hatırladı.

Her şeyi açıkça görüyordu:

Açlık çeken annesi, kaybolan babası. *Kommunisten.*

Ölen kardeşi.

"Ve şimdi, bu çöplere, bu zehre veda ediyoruz."

Liesel Meminger kalabalıktan çıkmak için mide bulantısıyla dönmeden hemen önce, kahverengi üniformalı yaratık kürsüden indi. Bir suç ortağının uzattığı meşaleyi aldı ve yanında dağ gibi yükselen yığını tutuşturdu. "Heil Hitler!"

Kalabalık: "Heil Hitler!"

Bir grup adam kürsüden inerek yığının etrafını sardı, tutuşturdu ve herkesin alkışlarını topladı. Sesler omuzlardan yükseldi ve saf Alman kokusu havayı doldurarak yayıldı. Hepsi ter içinde kalana kadar köşeden köşeye yayıldı. Kelimeler, ter ve gülümsemeler. Gülümsemeyi unutmayalım.

Ardından şakacı yorumlar geldi ve yine Heil Hitler sloganları duyuldu. Biliyor musunuz, o selamlama sırasında bir gözünü kaybeden, elini veya bileğini yaralayan birinin olup olmadığını hep merak ediyorum. Yanlış zamanda yanlış tarafa dönük olsanız veya başka birine biraz fazla yakın dursanız, belki de insanlar yaralanabilirdi. Kişisel olarak, size sadece bu selamlaşmadan ölen kimsenin olmadığını söyleyebilirim; en azından fiziksel olarak. Elbette

ki her şey sona erdiğinde toplamak zorunda kaldığım kırk milyon kişinin varlığı bir gerçek ama bu dolaylı olarak ele alınabilir. Neyse, biz ateşe geri dönelim.

Turuncu alevler kâğıtları yutarken, bir yandan da kalabalığa uzanıyordu. Yanmış kelimeler cümlelerden kopup gidiyordu.

Diğer tarafta, sıcağın ötesinde, kahverengi üniformaların ve gamalı haçların tokalaştığını görmek mümkündü. İnsanları görmüyordunuz. Görünen sadece üniformalar ve sembollerdi.

Gökyüzünde kuşlar daire çiziyordu.

Işığa çekilerek uçuyorlardı; sıcağa çok fazla yaklaşana kadar. Yoksa nedeni insanlar mıydı? O tehlikenin yanında sıcaklık hiç kalırdı.

Kaçmaya çalışırken bir ses duydu.

"Liesel!"

Liesel sesi tanımıştı. Rudy değildi, kim olduğunu biliyordu.

Kendini kalabalıktan kurtararak sesin sahibi olan yüzü bulmak için yürüdü. Ah, hayır. Ludwig Schmeikl. Ama Liesel'in beklediğinin aksine çocuk ne sırıttı, ne şaka yaptı, ne de konuşmaya çalıştı. Yaptığı tek şey Liesel'i kendine çekerek ayak bileğini işaret etmek oldu. Heyecan arasında ezilmişti ve çorabının altından kanıyordu. Darmadağın olmuş saçlarının altında, yüzünde çaresizlik ifadesi vardı. Bir hayvan. Işıkta donakalmış bir geyik değil. Belli bir şey değil. Sadece kendi türü tarafından hırpalanmış ve yakında sürünün ayakları altında ezilecek olan bir hayvan.

Liesel ona bir şekilde yardım etti ve gerilere, temiz havaya doğru sürükledi.

Kilisenin yan tarafındaki merdivene doğru yürüdüler. Orada biraz açık alan vardı ve ikisi de rahatlayarak dinlendiler.

Schmeikl'ın nefesi nihayet boğazından aşağı kaydı ve konuşabildi.

Oturduğu yerde ayak bileğini tutarken Liesel Meminger'in

yüzüne baktı. "Teşekkürler," dedi, Liesel'in gözlerinden çok ağzına bakarak. "Ve..." İkisinin de kafasında okulda olanların görüntüleri vardı. "Özür dilerim. Ne için olduğunu biliyorsun."

Liesel tekrar duydu.

Kommunisten.

Ancak dikkatini Ludwig Schmeikl'a odakladı. "Ben de."

İkisi de nefeslerine konsantre oldular, çünkü yapacak ya da söyleyecek daha fazla bir şey yoktu. İşleri bitmişti.

Ludwig Schmeikl'ın ayak bileğinde kan toplanmıştı.

Sol taraflarında alevler ve yanan kitaplar, kahramanlar gibi alkışlanıyordu.

HIRSIZLIĞIN KAPILARI

Basamaklarda durarak babasını beklerken uçuşan külleri ve toplanmış kitapların cesetlerini izliyordu. Her şey çok üzücüydü. Turuncu ve kızıl korlar istenmeyen lolipoplara benziyordu ve kalabalığın çoğu dağılmıştı. Bayan Diller'in gittiğini (kesinlikle memnun bir şekilde) ve Pfiffikus'u (kır saçlı, Nazi üniformalı, aynı delik ayakkabıları ve zafer ıslığıyla) gördü. Artık geride sadece temizlikçiler kalmıştı ve yakında kimse ne olduğunu bile hayal etmeyecekti.

Ama koku hâlâ orada olacaktı.

"Ne yapıyorsun?"

Hans Hubermann kilisenin merdivenlerine geldi.

"Selam, baba."

"Belediye binasının önünde olmanız gerekiyordu."

"Üzgünüm, baba."

Hans, Liesel'in yanına oturdu. Şimdi uzun boyu yarıya inmişti ve Liesel'in saçlarını okşuyordu. Babasının parmakları saç-

larını kulağının arkasına sıkıştırdı. "Liesel, sorun nedir?"

Liesel bir süre sessiz kaldı. Zaten bilmesine rağmen kafasında hesaplar yapıyordu.

KÜÇÜK BİR İŞLEM

Komünist kelimesi + büyük bir şenlik ateşi + yerine ulaşmayan bir tomar mektup + annesinin çektiği sıkıntılar + kardeşinin ölümü = Führer

Führer.

Annesine ilk mektubunu yazdığı gece Hans ve Rosa Hubermann'ın hakkında konuştukları *onlar* oydu. Bunu zaten anlamıştı ama sormak zorundaydı.

"Annem komünist mi?" Bakışlarını dimdik karşıya dikmişti. "Ben buraya gelmeden önce ona hep bir şeyler soruyorlardı."

Hans biraz öne eğilerek bir yalan uydurmaya çalıştı. "Hiçbir fikrim yok; onunla hiç tanışmadım."

"Führer onu alıp götürdü mü?"

Bu soru ikisini de şaşırtmış ve babasını ayağa kalkmaya zorlamıştı. Hans, küreklerle kül yığınına doğru yürüyen kahverengi üniformalı adamlara baktı. Kürekleri yığına sokuşlarını duyabiliyordu. Dudaklarında bir yalan daha biçimlendi ama bir türlü söyleyemiyordu. "Sanırım öyle olabilir," dedi sonunda. "Evet."

"Biliyordum." Kelimeler basamaklara düştü ve Liesel içinde büyüyen öfkeyi hissetti. "Führer'den nefret ediyorum," dedi. "Ondan *nefret* ediyorum."

Ya Hans Hubermann?

O ne yaptı? Ne dedi?

Yapmak istediği gibi çömelip üvey kızına mı sarıldı? Yaşadığı şeyler, annesinin başına gelenler, kardeşine olanlar için üzgün olduğunu mu söyledi?

Pek sayılmaz.

Gözlerini yumdu. Sonra tekrar açtı. Liesel Meminger'in suratına sağlam bir tokat indirdi.

"Bir daha bunu *asla* söyleme!" Sesi sakin ama kararlıydı.

Kız sarsılarak basamakların üzerine çökerken, babası yanına oturup yüzünü kendi ellerine gömdü. Bir kilisenin merdivenine oturmuş yoksul ve yıkılmış uzun boylu bir adam olduğunu söylemek kolay olabilirdi ama Hans öyle değildi. Liesel o anda üvey babası Hans Hubermann'ın o dönemde bir Alman vatandaşının karşılaşabileceği en tehlikeli ikilemlerden biriyle yüzleştiğinin farkında değildi. Üstelik bu ikilemi bir yıla yakın süredir yaşıyordu.

"Baba?"

Liesel kendi sesindeki şaşkınlığı ve işe yaramazlığını hissetti. Kaçmak istedi ama yapamadı. Babası tekrar konuşacak cesareti bulurken ellerini yüzünden çekti.

"Bunu evimizde söyleyebilirsin," dedi, Liesel'in yanağına ciddi bir ifadeyle bakarak. "Ama sokakta, okulda, BDM'de asla söylemeyeceksin. Asla!" Kızının önünde ayağa kalkarak onu kollarından tutup kaldırdı ve sertçe sarstı. "Duydun mu beni?"

Liesel gözlerini iri iri açarak başıyla onayladı.

Aslında bu gelecekteki bir nutuk için provaydı; o yıl daha sonra, bir kasım sabahının ilk saatlerinde Hans Hubermann'ın en büyük korkuları Himmel Sokağı'na geldiği zaman.

"Pekâlâ." Hans kızını yere bıraktı. "Şimdi, deneyelim." Hans merdivenin dibinde dimdik durarak kolunu kırk beş derece kaldırdı. "Heil Hitler!"

Liesel de ayağa kalkıp kolunu kaldırdı ve acınası bir şekilde

babasını taklit etti. "Heil Hitler." Oldukça etkileyici bir manzaraydı; kilisenin merdiveninde ağlamamaya çalışan on bir yaşında bir kız, babasının omzunun üzerinden arka taraftaki karanlık bir şeye vuranların gürültüleri gelirken, Führer'i selamlamayı öğreniyordu.

"Hâlâ dost muyuz?"

Yaklaşık on beş dakika sonra babası avucunda bir sigara kâğıdı ve tütün tutuyordu.

Liesel tek kelime etmeden uzanıp malzemeleri alarak sarmaya başladı.

Uzun süre orada birlikte oturdular.

Babasının omzunun üzerinden dumanlar yükseliyordu.

Yaklaşık on dakika sonra, hırsızlığın kapıları aralanacak ve Liesel Meminger kapıları sonuna kadar açarak içinden geçecekti.

İKİ SORU

Kapılar arkasından kapanacak mıydı?
Yoksa iyi niyetli davranıp onun tekrar çıkmasına izin verecekler miydi?

Liesel'in keşfedeceği gibi, iyi bir hırsız olmak, birçok şey gerektirir.

Gizlilik. Sessizlik. Cesaret. Hız.

Ama bütün bunlardan daha da önemlisi, son bir şey:

Şans.

Gerçekten.

On dakikayı unutun.

Kapılar açıldı.

ATEŞ KİTABI

Karanlık parçalar halinde geldi ve sigara sona erince Liesel ile Hans Hubermann evin yolunu tuttu. Meydandan çıkabilmek için şenlik ateşinin yakıldığı yerin etrafından dolaşmaları ve küçük bir sokaktan Münih Caddesi'ne çıkmaları gerekiyordu. O kadar gidemediler.

Wolfgang Edel adında orta yaşlı bir marangoz onlara seslendi. Ateş yakılırken Nazi yetkililerinin üzerinde duracağı platformu o yapmıştı ve şimdi de platformu sökmekle meşguldü. "Hans Hubermann?" Ağzına doğru gelen uzun favorileri ve derin bir sesi vardı. "Hansie!"

"Hey, Wolfal," diye karşılık verdi Hans. Kızını adamla tanıştırdı ve Heil Hitler yaptı. "Güzel, Liesel."

İlk birkaç dakika Liesel sohbetin beş metre yakınında kaldı. konuşulanları parça parça duyuyor ama pek dikkatini vermiyordu.

"İş bulabiliyor musun?"

"Hayır, artık herkesin eli darda. Özellikle partiye üye değilsen nasıl olduğunu bilirsin."

"Bana katılacağını söylemiştin, Hansie."

"Denedim ama bir hata yaptım, sanırım hâlâ düşünüyorlar."

Liesel kül yığınına doğru yürüdü. Bir ucube, bir muknatıs gibi görünüyordu. Sarı yıldızlı yol gibi, bakmamak mümkün değildi.

Tıpkı yığının tutuşturuluşunu izlemek istediğinde olduğu gibi, bir türlü başını çeviremiyordu. Tek başına olduğundan, uzak durmasını sağlayacak bir engel yoktu. Yığın onu kendine çekti ve Liesel yığına doğru yürümeye başladı.

Gökyüzü döngüsünü tamamlıyor ve kararıyordu ama uzaklarda, dağın tepesinde, hâlâ hafif bir ışık görünüyordu.

"Pass auf, Kind," dedi üniformalı bir çocuk. "Dikkat et, çocuk." Bir el arabasına biraz daha kül attı.

Belediye binasının yakınındaki bir ışığın altında, hâlâ ateşin heyecanını üzerinden atamamış birkaç siluet toplanmış, konuşuyorlardı. Liesel'in durduğu yerden ne dedikleri anlaşılmıyor, sadece sesleri geliyordu.

Birkaç dakika, adamların yığını kürcyişlerini izledi; önce yan tarafları kürüyor, daha fazlasının çökmesini sağlıyorlardı. Bir kamyona gidip geliyorlardı ve üç geri dönüşten sonra, nihayet yığın azalmaya başladığında, küllerin içinden hâlâ canlı olan küçük bir kısmı döküldü.

DÖKÜLENLER

Yarım bir kırmızı bayrak, bir Yahudi şairin iki posteri, üç kitap ve üzerinde İbranice yazılar olan tahta bir tabela.

Belki ıslaklardı. Belki de ateş onların durduğu derinliğe ulaşacak kadar uzun süre yanmamıştı. Nedeni her ne olursa olsun,

hayatta kalanlar, küllerin arasında sarsılmış bir halde birbirlerine sokulmuşlardı.

"Üç kitap," dedi Liesel, kısık sesle ve adamların arkasına baktı.

"Haydi," dedi biri. "Acele edin, açlıktan ölüyorum."

Kamyona doğru yürüdüler.

Üç kitap burunlarını gösteriyordu.

Liesel harekete geçti.

Kül yığınının ucunda otururken sıcaklık hâlâ onu ısıtacak kadar güçlüydü. Uzandığında eli yandı ama ikinci girişiminde yeterince hızlı hareket etti. Kitaplardan en yakındakini kaptı. Maviydi, kenarları yanmıştı ama onun dışında sağlamdı.

Kapağı yüzlerce iplik sıkıca çekilip sıkıştırılmış gibiydi. O liflerin içine kırmızı harfler işlenmişti. Liesel'in o anda okuyabildiği tek kelime *Omuz* oldu. Geri kalanları alacak zamanı yoktu ve bir sorunla karşılaşmıştı. Duman.

Kitabı alıp hızla oradan uzaklaşırken kapağından duman yükseliyordu. Başını eğmişti ve sinirleri her adımında biraz daha geriliyordu. Sese kadar on dört adım attı.

Ve sesi aniden arkasında duydu.

"Hey!"

O anda neredeyse geri koşup kitabı yığının arasına geri atacaktı ama dayandı. Yapabileceği tek şey sese doğru dönmekti.

"Burada yanmamış şeyler var!" Temizlikçi adamlardan biriydi. Yüzü kıza değil, belediye binasının yanında duran adamlara dönüktü.

"O zaman tekrar yakın!" diye cevap verdi biri. "Ve yanmalarını *izleyin*."

"Sanırım ıslanmışlar!"

"Tanrım, her şeyi kendim yapmak zorunda mıyım?" Ayak sesleri gelip geçti. Nazi üniformasının üzerine siyah bir pardösü

giymiş olan valiydi. Biraz ötede hiç kıpırdamadan duran kızı fark etmemişti.

BİR KAVRAYIŞ

Avluda kitap hırsızının bir heykeli duruyordu.
Daha konusu ünlü olmadan bir heykelin dikilmesi sizce de ilginç değil mi?

Liesel kimsenin kendisine aldırmamasına üzüldü.

Kitap artık üniformasının içine sokabileceği kadar soğumuştu. Önce göğsünü güzelce ısıttı. Ama yürümeye başladığında tekrar ısındı.

Babasıyla Wolfgang Edel'in yanına döndüğünde kitap onu yakmaya başlamıştı. Sanki tutuşmuş gibiydi.

İki adam da ona baktı.

Liesel gülümsedi.

Gülümsemesi dudaklarından silindiğinde, hemen başka bir şey hissetti. Daha doğrusu, başka *birini*. İzlendiğini hissetmemesi mümkün değildi. Bütün benliğiyle hissetmişti ve belediye binasına doğru döndüğünde korkusu doğrulandı. Siluetlerin yanında biri daha duruyordu. Liesel iki şeyi anladı:

ANLAŞILAN İKİ ŞEY

1. Gölgenin kim olduğu
ve

2. Her şeyi gördüğü

Gölgenin elleri ceketinin ceplerindeydi.

Bir yüzü olsa, ifadesi kesinlikle acı olurdu.

"Gott verdammt," dedi Liesel, sadece kendisinin duyabildiği bir sesle. "Lanet olsun!"

"Gitmeye hazır mıyız?"

Muhteşem tehlikeden önceki anlarda, babası arkadaşına veda etmişti ve Liesel'i eve götürmeye hazırdı.

"Hazırım," dedi Liesel.

Suç mahallinden uzaklaşmaya başladıklarında kitap iyiydi ve Liesel'i gerçekten yakıyordu. *Omuz Silkiş*, Liesel'in göğüskafesine girmeye çalışıyordu.

Belediye binasının önündeki gölgelerin yanından geçerlerken kitap hırsızı yüzünü buruşturdu.

"Sorun nedir?" diye sordu babası.

"Hiç."

Ama kesinlikle birkaç sorun vardı:

Liesel'in yakasından duman yükseliyordu.

Boğazında terden bir kolye oluşmuştu.

Gömleğinin altındaki kitap onu yiyordu.

ÜÇÜNCÜ KISIM

KAVGAM

bölümler:

eve dönüş – yıkılmış bir kadın –
bir kavgacı – bir hokkabaz – yazın getirdikleri
– aryan dükkâncı – bir horlayan
– iki dolandırıcı – karışık lolipop biçiminde intikam

EVE DÖNÜŞ

Kavgam.

Führer'in kendisinin kaleme aldığı kitap.

Liesel Meminger'e ulaşan büyük öneme sahip üçüncü kitaptı, ama bu kez onu çalmamıştı. Liesel zorunlu kâbusundan tekrar uykuya döndükten belki bir saat kadar sonra, kitap 33 Himmel Sokağı'na bırakılmıştı.

Bazıları onun bu kitaba sahip olmasını bile bir mucize olarak görüyordu.

Kitabın yolculuğu ateşin yakıldığının günün gecesinde eve dönerken başlamıştı.

Himmel Sokağı'na giden yolu neredeyse yarılamışlardı ki Liesel daha fazla dayanamadı. Eğilip dumanı tüten kitabı çıkardı

ve bir elinden diğerine atıp tuttu.

Yeterince soğuduğunda, ikisi de bir an için izledi.

Babası: "Bu da ne böyle?"

Uzanıp *Omuz Silkiş*'i Liesel'in elinden kaptı. Hiçbir açıklamaya gerek yoktu. Kızın kitabı ateşten aldığı açıktı. Kitap sıcak ve ıslak, mavi ve kırmızıydı. Hans Hubermann kitabı açtı. Otuz sekizinci ve otuz dokuzuncu sayfalar. "Bir tane daha mı?"

Liesel kaburgalarını ovaladı.

Evet.

Bir tane daha.

"Görünüşe bakılırsa," dedi babası, "artık kitap almak için sigara vermeme gerek yok, ha? Sen onları benim alabileceğimden daha hızlı çaldığına göre?"

Liesel konuşmadı. Suçun kendi adına konuştuğunu belki de ilk kez anlıyordu. Hem de inkâr edilmez şekilde.

Babası başlığı incelerken bu kitabın Almanların zihinlerine ve kalplerine nasıl bir zarar verdiğini merak ediyor olmalıydı. Kitabı Liesel'e geri verdi ve bir şey oldu.

"Tanrım." Kelime dudaklarından kendiliğinden dökülmüştü.

Suçlu daha fazla direnemedi. "Ne, baba? Ne oldu?"

"Elbette."

Aydınlanmanın etkisindeki birçok insan gibi, Hans Hubermann da uyuşmuş halde kalakalmıştı. Şimdi söyleyeceklerini ya bağırarak ya da kısık sesle söylemeliydi. Ayrıca, biraz önce söylediği şeyi aynen tekrar edecekti.

"Elbette."

Bu kez sesi masaya inen yumruk gibiydi.

Adam bir şey görüyordu. Bir yarış gibi başından sonuna kadar hızla izliyordu ama Liesel'in göremeyeceği kadar yüksekte ve uzaktaydı. "Haydi, baba, ne oldu?" diye sordu tekrar. Babasının kitaptan annesine bahsetmesinden korkuyordu. Bütün insanlarda

olduğu gibi, her şey kendisiyle ilgili sanıyordu. "Ona söyleyecek misin?"

"Pardon?"

"Biliyorsun. Anneme söyleyecek misin?"

Hans Hubermann hâlâ uzaklarda bir şey izliyordu. "Neyi?"

Liesel kitabı kaldırdı. "Bunu." Silah tutar gibi havada salladı.

Babası şaşkınlıkla baktı. "Neden söyleyeyim ki?"

Liesel böyle sorulardan nefret ediyordu. Onu çirkin gerçeği itiraf etmeye, kendi hırsız doğasını açıklamaya zorluyorlardı. "Çünkü yine çaldım."

Babası yere çömeldi, tekrar ayağa kalktı ve elini Liesel'in başına koydu. Sert ve uzun parmaklarıyla kızın saçlarını okşadı. "Elbette hayır, Liesel," dedi. "Merak etme."

"Ne yapacaksın peki?"

Soru buydu.

Hans Hubermann'ın Münih Caddesi'nde yoktan var etmek üzere olduğu muhteşem eylem neydi?

Bunu size göstermeden önce, sanırım bu kararı vermeden önce gördüğü şeye bir bakmamız gerek.

BABANIN HIZLI AKAN VİZYONLARI

Önce kızın kitaplarını gördü: *Mezar Kazıcının Elkitabı,*
Köpek Faust,
***Deniz Feneri* ve şimdi *Omuz Silkiş*.**
Sonra mutfak ve kızın genellikle kitaplarını okuduğu masanın üzerinde duran
o kitaplara bakan Küçük Hans.
"Bu kızın okuduğu bu çöplük ne?"
Oğlu soruyu üç kez tekrarlamış, sonrasında da okunması ge-

rektiğini düşündüğü daha değerli bir kitabın adını söylemişti.

"Dinle beni, Liesel." Babası kolunu onun omzuna koydu, yürümeye başladılar. "Bu bizim sırrımız. Bu kitap. Geceleri veya bodrumda okuyacağız, tıpkı diğerleri gibi. Ama bana bir söz vermen gerek."

"Ne istersen, baba."

Gece dingindi. Her şey onları dinliyor gibiydi. "Benim için bir sır saklamanı istersem yapar mısın?"

"Elbette."

"Güzel. Şimdi gel. Biraz daha geç kalırsak annen bizi öldürür, bunu istemeyiz, değil mi? O halde artık kitap çalmak yok, ha?"

Liesel sırıttı.

Daha sonrasına kadar bilmediği şeyse, sonraki birkaç gün içinde, üvey babasının bir kitap daha almak için yine sigara takası yaptığıydı ama bu kez kitap onun için değildi. Molching'deki Nazi Partisi'nin kapısını çalmış ve üyelik başvurusunu sormuştu. Bu iş bittikten sonra onlara cebindeki son parayla bir düzine sigara vermişti. Buna karşılık, *Kavgam*'ın okunmuş bir kopyasını almıştı.

"İyi okumalar," dedi parti üyelerinden biri.

"Teşekkürler," dedi Hans.

Dışarı çıktığında içerideki adamların seslerini hâlâ duyabiliyordu. Seslerden biri özellikle çok netti. "Asla kabul edilmeyecek," diyordu, "*Kavgam*'ın yüz kopyasını alsa bile." Herkes bu görüşe katılıyordu.

Hans kitabı sağ elinde tutarken posta parasını, sigaralarının yokluğunu ve kendisine bu parlak fikri veren üvey kızını düşünüyordu.

"Teşekkür ederim," diye tekrarlarken yanından geçen biri ne dediğini anlamak ister gibi Hans'ın yüzüne baktı.

Hans tipik sıcaklığıyla cevap verdi: "Hiçbir şey, Bayım, hiçbir şey. Heil Hitler," dedi ve Führer'in sayfalarını elinde tutarak Münih Caddesi'nde yürümeye devam etti.

O anda duyguları bir hayli karışıktı, çünkü Hans Hubermann'ın fikri sadece Liesel'den değil, aynı zamanda oğlundan gelmişti. Onu bir daha göremeyeceğinden korkuyor muydu? Diğer yandan, bir fikrin coşkusuna kendini kaptırmıştı; henüz detaylarını, tehlikelerini ve saçmalıklarını düşünmeye cüret edemiyordu. Şimdilik fikrin kendisi yeterliydi. O yok edilemezdi. Ama onu gerçekleştirmek tamamen başka bir şeydi. Yine de şimdilik sadece tadını çıkaracaktı.

Ona yedi ay vereceğiz.

Sonra ona geri döneceğiz.

Ve, ah, nasıl döneceğiz ama!

VALİNİN KÜTÜPHANESİ

33 Himmel Sokağı'na, Liesel'in henüz farkında olmadığı ama çok önemli bir şey yaklaşıyordu. Ama kızın şimdi daha acil sorunları vardı.

Bir kitap çalmıştı.

Biri onu görmüştü.

Kitap hırsızı uygun şekilde tepki vermişti.

Her dakika, her saat endişe veya daha doğrusu, paranoya vardı. Suç eylemleri kişiye bunu yapar; özellikle de bir çocuğa. *Yakalanmışlığın* sonuçlarını zihinlerinde canlandırırlar. Birkaç örnek: Ara sokaklardan fırlayan insanlar. İşlediğiniz bütün suçları aniden fark eden öğretmenler. Bir yaprak düştüğünde veya uzaklarda bir bahçe kapısı sertçe kapandığında kapınıza gelen polis.

Liesel için paranoyanın kendisi cezaya dönüşmüştü; tıpkı valinin evine çamaşır teslim etmekten korktuğu gibi. Tahmin edebileceğiniz üzere, zamanı geldiğinde Liesel'in Grande Caddesi'ndeki evi görmezden gelmesi rastlantı değildi. Romatizmalı He-

lena Schmidt'e çamaşırlarını teslim etti, kedi tutkunu Weingartner'lerin çamaşırlarını aldı ama Bürgermeister Heinz Hermann ve karısı Ilsa'nın oturduğu evi görmezden geldi.

BİR TERCÜME DAHA

Bürgermeister = vali

İlk seferinde sadece evin yerini unuttuğunu söyledi; ev bütün kasabayı gören tepenin üzerinde yükseldiği ve dolayısıyla da unutulamayacağı için kötü bir yalandı. Tekrar gittiğinde ve yine eli boş döndüğünde evde kimsenin olmadığını söyledi.

"Evde kimse yok muydu?" dedi annesi, şüpheyle. Şüphecilik aklına tahta kaşığı getirdi. Kaşığı Liesel'e doğru sallayarak konuştu. "Hemen oraya dön ve çamaşırları almadan eve gelme."

"Gerçekten mi?"

Liesel ona annesinin söylediklerini anlatınca Rudy'nin tepkisi buydu. "Birlikte kaçmak ister misin?"

"Açlıktan ölürüz."

"Ben zaten açlıktan ölüyorum!" Gülüştüler.

"Hayır," dedi Liesel. "Bunu yapmam gerek."

Rudy de ona eşlik ettiğinde her zaman yaptıkları gibi kasabada yürüdüler. Rudy her zaman centilmenlik yaparak bohçayı taşımak ister ama Liesel her seferinde reddederdi. Kafasında dayak düşüncesi olduğundan, bohçanın doğru şekilde taşındığından emin olmalıydı. Başka biri muhtemelen doğru şekilde taşıyamayacak, bükecek, sallayacak veya başka şeyler yapacaktı ve bu riski göze alamazdı. Ayrıca, Rudy'nin onun için taşımasına izin verirse, hizmeti karşılığında öpücük bekleyeceğini de tahmin ediyordu ve böyle bir şey söz konusu bile olamazdı. Üstelik bohça taşımaya

alışkındı. Her yüz adımda bir bohçayı bir omzundan diğerine alarak rahatlıyordu.

Liesel solda, Rudy sağda yürüyordu. Rudy çoğunlukla konuşuyor, Himmel Sokağı'ndaki son futbol maçını, babasının dükkânında çalışmasını ve aklına gelen her şeyi anlatıyordu. Liesel onu dinlemeye çalışıyor ama yapamıyordu. Duyduğu tek şey, kulaklarında çınlayan, Grande Caddesi'ne yaklaştıkça artan korkusuydu.

"Ne yapıyorsun? Burası değil mi?"

Liesel başıyla onayladı, çünkü zaman kazanmak için valinin evinin önünden geçip yürümeye devam etmişti.

"Eee, haydi," dedi Rudy. Molching kararıyordu. Yerden soğuk yükseliyordu. "Kıpırda, Domuzkız." Rudy kapıda kaldı.

Patikadan sonra evin ana girişine uzanan sekiz basamak vardı ve büyük kapı bir canavarı andırıyordu. Liesel bakır tokmağa çatık kaşlarla baktı.

"Ne bekliyorsun?" diye seslendi Rudy.

Liesel dönüp sokağa baktı. Bundan kurtulmasının herhangi bir yolu var mıydı? Gözden kaçırdığı başka bir hikâye, pekâlâ, yalan var mıydı?

"Bütün gün burada duramayız," diye seslendi Rudy. "Ne bekliyorsun be?"

"Çeneni kapatacak mısın, Steiner?" Fısıltıyla bağırmak bu olsa gerekti.

"Ne?"

"Kapa çeneni dedim, Keriz!"

Bunu söyledikten sonra tekrar kapıya döndü, bakır tokmağı kaldırıp üç kez yavaşça vurdu. Diğer taraftan yaklaşan ayak seslerini duydu.

Önce kadına bakmadı; bakışlarını elindeki bohçaya odakladı. Bohçayı verirken ipleri inceledi. Para uzatıldı ve sonra hiçbir şey.

Valinin hiç konuşmayan karısı, kabarık saçlarını kısa bir atkuyruğu yapmış, üzerinde sabahlığıyla öylece duruyordu. İçeriden bir ses geliyordu; bir cesedin hâlâ hissedilen nefesi gibi. Hâlâ hiçbir şey söylenmiyordu ve Liesel kadına bakacak cesareti bulabildiğinde, yüzünde azarlama değil, sadece mesafe gördü. Kadın bir an için Liesel'in omzunun üzerinden Rudy'ye baktı, başıyla onayladı ve geri çekilerek kapıyı kapattı.

Liesel uzunca bir süre tahta kapıya bakıp durdu.

"Hey, Domuzkız!" Cevap yoktu. "Liesel!"

Liesel arkadaşına döndü.

Dikkatle.

İlk birkaç basamağı geri geri inerken düşünüyordu.

Belki de kadın onun kitabı çaldığını filan görmemişti. Hava kararıyordu. Belki de kişi doğruca size bakıyor gibi görünürken, aslında başka bir şeyi izlediği veya sadece hayal kurduğu anlardan biriydi. Cevabı her ne olursa olsun, Liesel daha fazla kurcalamadı. Yaptığı şey yanına kâr kalmıştı ve bu yeterliydi.

Döndü ve basamakların geri kalanını normal bir şekilde inip, son üçünü bir seferde aştı.

"Gidelim, Keriz." Liesel güldü. On bir yaşında bir çocuğun paranoyası çok güçlüydü. Rahatlamasıysa inanılmazdı.

LIESEL'İN SEVİNCİNİ BOZACAK KÜÇÜK BİR DETAY

Hiçbir şey yanına kâr kalmış filan değildi.
Valinin karısı onun ne yaptığını görmüştü.
Sadece doğru zamanı bekliyordu.

Birkaç hafta geçti.

Himmel Sokağı'nda futbol.

Her gece saat iki ile üç arasında, kâbustan hemen sonra veya öğleden sonra bodrumda *Omuz Silkiş*'in okunması.

Valinin evine bir ziyaret daha.

Her şey güzeldi.

Ta ki...

Liesel yalnız başına tekrar gittiğinde fırsat doğdu. Bugün çamaşırları alıyordu.

Valinin karısı kapıyı açtığında, her zamankinin aksine elinde bohça yoktu. Bunun yerine kenara çekildi ve kireç beyazı eliyle kıza içeri girmesini işaret etti.

"Ben sadece çamaşırlar için geldim." Liesel'in kanı dondu. Basamaklarda neredeyse paramparça olup dökülecekti.

Kadın ona ilk kelimesini söyledi. Soğuk parmağını uzatarak, "*Warte*," dedi. "Bekle!" Kızın olduğu yerde kalacağını anladıktan sonra döndü ve aceleyle içeri yürüdü.

"Tanrı'ya şükür," dedi Liesel, nefesini üfleyerek. "Getiriyor." Çamaşırları yani.

Ama kadın geri döndüğünde elinde çamaşır filan yoktu.

Geri döndüğünde, üst üste koyup karnına dayadığı bir sürü kitap vardı; göbeğinden göğüslerinin başlangıcına kadar. O canavar gibi kapıda çok savunmasız görünüyordu. Uzun, ince kirpikler ve çok hafif bir yüz ifadesi. Bir öneri.

Gel de bak, diyordu.

Bana işkence yapacak, diye düşündü Liesel. *Beni içeri alıp şömineyi yakacak ve beni, kitaplarla birlikte içine atacak. Ya da bodruma kilitleyip aç bırakacak.*

Ama her nedense –muhtemelen kitapların çekiciliğine dayanamadığı için– içeri girdi. Ayakkabılarının ahşap zeminde çıkar-

dığı gıcırtılarla yüzünü buruşturdu ve özellikle bir noktada tahtaların gıcırtısı artınca neredeyse durdu. Valinin karısı hiç rahatsız olmamıştı. Sadece şöyle bir arkasına baktı ve kestane rengi bir kapıya doğru yürümeye devam etti. Şimdi yüzünde bir soru vardı.

Hazır mısın?

Liesel önünde duran kapının arkasını görebilecekmiş gibi boynunu hafifçe uzattı. Bunun kapıyı açma işareti olduğu belliydi.

"Ulu Tanrım..."

Bunu yüksek sesle söylemiş, kelimeler soğuk hava ve kitap dolu bir odaya dökülüvermişti. Her yerde kitaplar vardı! Duvarların her birinde aşırı dolu ama kusursuz raflar yükseliyordu. Duvarın boyası bile görünmüyordu. Siyah, kırmızı, gri –her renkte– kitapların sırtlarında farklı tarzlarda ve büyüklüklerde yazılar vardı. Bu, Liesel Meminger'in hayatında gördüğü en güzel manzaraydı.

Hayretle gülümsedi.

Böyle bir oda gerçekten vardı!

Koluyla yüzündeki gülümsemeyi silmeye çalıştığında, bunun anlamsız bir girişim olduğunu hemen anladı. Kadının bakışlarının üzerinde dolaştığını hissetti ve ona baktığında, kadın bakışlarını Liesel'in gözlerine dikti.

Ortam Liesel'in mümkün olabileceğini düşünmediği kadar sessizdi. Kopmak isteyen bir lastik gibi esniyordu. Kız onu kopardı.

"Dokunabilir miyim?"

Bu tek kelimelik soru, ahşap zeminli geniş odada asılı kaldı. Kitaplar kilometrelerce uzaktaydı.

Kadın başıyla onayladı.

Evet, dokunabilirsin.

Oda giderek küçüldü ve sonunda kitap hırsızı birkaç adım atıp raflara dokundu. Elinin tersini ilk rafın üzerinde dolaştırarak

tırnaklarının kitapların üzerinde çıkardığı hışırtıyı dinledi. Bir enstrüman çalar gibiydi. İki elini birden kullandı. Raf raf dolaştı ve güldü. Sesi odada yankılandı. Nihayet kahkahaları dindiğinde ve Liesel odanın ortasında durduğunda, dakikalar boyunca bir raflara, bir kendi parmaklarına baktı.

Kaç tane kitaba dokunmuştu?

Kaç tanesini *hissetmişti*?

Raflara yaklaşıp aynı şeyi tekrar yaptı; bu kez çok daha yavaşça ve avucuyla. Kitapları tek tek parmaklarının altında hissetti. Sihir gibiydi. Bir avizeden yayılan parlak ışık huzmeleri gibi. Birkaç kez kitaplardan birini neredeyse yerinden çekecekti ama onları rahatsız etmeye cesareti yoktu. Çok mükemmellerdi.

Sol tarafında yine kadını gördü. Büyük bir masanın yanında duruyordu ve küçük kitap kulesini yine gövdesine dayamıştı. Dudaklarında hafif bir gülümseme vardı.

"Yapmamı istediğiniz şey?.."

Liesel sorusunu tamamlamadı; sadece isteneni yaptı, kadının yanına gitti ve kitapları nazikçe aldı. Sonra aralık duran pencerenin yanındaki boşluğa yerleştirdi. Dışarıdaki soğuk içeri süzülüyordu.

Bir an için pencereyi kapatmayı düşündü ama sonra vazgeçti. Burası onun evi değildi ve durumu bozmaması gerekiyordu. Bunun yerine, arkasında duran ve gülümsemesi yüzünde çürük gibi duran, ince kollarını iki yanına indirmiş olan kadına baktı.

Şimdi ne olacaktı?

Havada bir mahcubiyet vardı ve Liesel kitaplarla dolu duvarlara son bir kaçamak bakış attı. Kelimeler ağzında birikti, durdu ve sonunda hızla döküldü. "Benim gitmem gerek."

Gitmek için üç kez denemesi gerekti.

Birkaç dakika koridorda bekledi ama kadın dışarı çıkmadı. Liesel odanın girişine döndüğünde kadını masada oturmuş, kitaplardan birine boş gözlerle bakarken gördü. Onu rahatsız etmemeye

karar verdi. Koridordan çamaşırları aldı.

Bu kez tahtaların gıcırdayan yerinden uzak durarak ve sol duvara yakın yürüyerek koridoru geçti. Kapıyı arkasından kapattığında, kulağında bir bakır tangırtısı duydu ve elinde çamaşır bohçasıyla tahta kapıyı okşadı. "*Yürü artık kızım*," dedi kendi kendine.

Eve doğru yürürken sersemlemiş haldeydi.

Kitaplarla dolu odanın gerçekdışılığı ve o yıkılmış haldeki kadının hayali yanında yürüyordu. Görüntüleri binaların üzerinde görebiliyordu. Belki de babasının *Kavgam*'la ilgili fikri gibiydi. Liesel nereye baksa, kollarında kitaplarla valinin karısını görüyordu. Köşelerde ellerinin kitaplar üzerinde çıkardığı hışırtıyı duyuyordu. Aralık pencereyi, güzel ışıklı avizeyi ve tek kelime bile etmeden oradan çıkışını görüyordu.

Çok geçmeden, bu uyuşmuş hali kendinden nefret etmeye dönüştü. Kendini azarlamaya başladı.

"Hiçbir şey söylemedin." Hızlı adımları arasında öfkeyle başını iki yana salladı. "Veda bile etmedin. Teşekkür bile etmedin. Gördüğün en güzel şey olduğunu söylemedin. Hiçbir şey!" Bir kitap hırsızı olduğu kesindi ama bu, terbiyeli davranmayacağı anlamına gelmiyordu. Kibar olamayacağı anlamına gelmiyordu.

Birkaç dakika kararsız bir şekilde yürüdü.

Münih Caddesi'nde hepsi sona erdi.

Tam *STEINER – SCHNEIDERMEISTER* tabelasını gördüğü anda olduğu yerde dönerek gerisin geri koşmaya başladı.

Bu kez tereddüt etmedi.

Bakır tokmakla kapıyı vurdu.

Kahretsin!

Karşısında duran kişi valinin karısı değil, valinin ta kendisiydi. Liesel o acelesi arasında arabanın evin önünde olduğunu

fark etmemişti.

Siyah takım elbiseli bıyıklı adam ona baktı. "Yardımcı olabilir miyim?" diye sordu.

Liesel henüz bir şey söyleyemiyordu. Nefes nefese bir halde öne eğilmiş, soluklanmaya çalışıyordu. Neyse ki biraz toparlandığında kadın yanlarına gelmişti. Ilsa Hermann kocasının yanında duruyordu.

"Unuttum," dedi Liesel. Bohçayı kaldırarak valinin karısına baktı. Nefes nefese olmasına rağmen kapıdaki boşluktan –valiyle kapının pervazı arasında– bakarak kadınla konuştu. Nefes almak öyle çaba gerektiriyordu ki kelimeler ağzından tek tek çıkıyordu. "Unuttum... yani, ben... sadece... teşekkür etmek... istedim."

Valinin karısı gülümsedi. Kocasının yanına gelerek çok hafifçe başıyla onayladı, bekledi ve kapıyı kapattı.

Liesel oradan ayrılmadan önce bir dakika kadar bekledi.

Basamakları inerken gülümsüyordu.

GİR, KAVGACI

Şimdi bir sahne değişikliği.

Şimdiye kadar ikimiz de gayet rahattık, değil mi, dostlarım? Bir iki dakikalığına Molching'i unutmaya ne dersiniz?

Bu bize biraz iyi gelir.

Ayrıca, hikâye açısından da önemli.

Biraz yolculuk yapıp gizli bir depoya uzanacağız ve bakalım neler göreceğiz.

REHBERLİ BİR ACI TURU

Sol tarafınızda, belki de sağınızda,
belki tam karşınızda,
küçük siyah bir oda bulacaksınız.
İçinde bir Yahudi oturuyor.
Alçağın teki. Açlıktan ölüyor.
Korkuyor.
Lütfen başınızı çevirmemeye gayret edin.

Birkaç yüz kilometre kuzeybatıda, Stuttgart'ta, kitap hırsızlarından, vali eşlerinden ve Himmel Sokağı'ndan uzakta, adamın biri karanlıkta oturuyordu. Buranın en iyi yer olduğuna karar vermişlerdi. Bir Yahudi'yi karanlıkta bulmak daha zordu.

Bavulunun üzerinde oturmuş bekliyordu. Kaç gün olmuştu acaba?

Haftalar gibi gelen bir süre boyunca sadece kendi aç nefesinin iğrenç tadıyla beslenmişti ve hâlâ bir şey yoktu. Arada bir sesler gelip geçiyordu ve bazen kapıyı vurmalarını, açmalarını, onu dışarı sürüklemelerini, dayanılmaz ışığa çekmelerini bekliyordu. Şimdilik sadece çenesini ellerine, dirseklerini bacaklarına dayamış halde bavulunun üzerinde oturuyordu.

İnsanı bitap düşüren uyku ve yarı uyanıklığın sinir bozuculuğu, zeminin cezalandırıcılığı vardı.

Kaşınan ayaklarına aldırma.

Tabanlarını kaşıma.

Ve çok fazla kıpırdama.

Sadece, ne pahasına olursa olsun, her şeyi olduğu gibi bırak. Yakında gitme zamanı gelebilir. Işık bir tabanca gibi. Gözler için patlayıcı. Gitme zamanı olabilir. Zamanı gelebilir, bu yüzden uyan. Hemen uyan, lanet olasıca! Uyan!

Kapı açılıp kapandı ve biri ona doğru eğildi. Bir el soğuk dalga gibi giysilerine vurdu. Arkasından bir ses geldi.

"Max," diye fısıldadı. "Max, uyan."

Gözleri normalde şok tanımına uyan bir şey yapmadı. Aniden açılma, irkilme gibi bir şey olmadı. Öyle şeyler kötü bir rüyadan uyanırken olur, bir *kâbusa* uyanırken değil. Hayır, gözleri ağır ağır açıldı ve karanlıktan loşluğa ulaştı. Asıl tepki veren, aniden olduğu yerde dikilen ve bir kolunu havaya savuran, bedeniydi.

Ses onu sakinleştirdi. "Bu kadar uzun sürdüğü için üzgünüm. Sanırım insanlar beni izliyordu. Kimlik kartı için gittiğim adamla işim de sandığımdan uzun sürdü, ancak..." Bir duraksama oldu. "Artık senin. Çok kaliteli değil, fakat gerekirse seni oraya götürmeye yeter." Eğildi ve bir elini bavula doğru salladı. Diğer elinde ağır ve düz bir şey tutuyordu. "Haydi kalk." Max itaat ederek kalktı ve kaşındı. Kemiklerindeki gerilmeyi hissediyordu. "Kart bunun içinde." Bu bir kitaptı. "Haritayı ve yönergeleri de buraya koymalısın. Ve bir de anahtar var; iç kapağına bantlanmış." Bavulu elinden geldiğince sessizce açtı ve kitabı bir bombaymış gibi dikkatle içine koydu. "Birkaç güne kadar geri dönerim."

Ekmek, yağ ve üç küçük havuçla dolu küçük bir torba bıraktı. Yanında da bir şişe su vardı. Özür filan dilenmedi. "Elimden bu kadarı geldi."

Kapı açıldı. Kapı kapandı.

Yine yalnızdı.

İlk algıladığı şey sesti.

Karanlıkta tek başınayken her şey son derece gürültülü geliyordu. Kıpırdadığı her an bir hışırtı duyuyordu. Kendini kâğıttan takım elbise giymiş biri gibi hissediyordu.

Yemek.

Max ekmeği üç parçaya bölüp ikisini kenara koydu. Elindekine hemen yumularak ısırdı, çiğnedi, yuttu, boğazının kuru koridorundan geçirmeye çalıştı. Yağ soğuk ve sertti; arada bir yemek borusuna takılarak ağır ağır midesine indi. İri iri yutkununca onları yerlerinden söküp aşağı gönderebilmişti.

Sonra sıra havuçlara geldi.

Yine ikisini kenara ayırarak üçüncüsünü yedi. Sesi muazzamdı. Führer bile ağzındaki turuncu lokmaların kıtırtısını duyabilirdi. Her lokmasında dişlerini kırıyordu. Suyu içerken hepsini nihayet yuttuğundan emin oldu ve bir dahaki sefere önce suyu iç-

meye karar verdi.

Daha sonra sesler kesildiğinde ve parmaklarıyla kontrol edecek cesareti bulabildiğinde, dişlerinin hepsinin hâlâ yerinde ve sağlam olduğunu anlayarak rahatladı. Gülümsemeye çalıştı ama yapamadı. Sadece zayıf bir girişim ve kırık dişlerle dolu bir ağız hayal edebildi. Saatler boyu onları yokladı.

Bavulu açıp kitabı aldı.

Karanlıkta adını okuyamıyordu ve kibrit çakmak o an için çok büyük bir riskti.

Konuşması fısıltı halindeydi.

"Lütfen," dedi. "Lütfen."

Hiç tanışmadığı bir adamla konuşuyordu. Diğer birkaç önemli detay arasında, adamın adını biliyordu. Hans Hubermann. Yine onunla, o uzaktaki yabancıyla konuştu ve yalvardı.

"Lütfen."

YAZIN GETİRDİKLERİ

İşte, gördünüz.

1940 yılının sonlarında Himmel Sokağı'na neyin geleceğini artık tam olarak biliyorsunuz.

Ben biliyorum.

Siz biliyorsunuz.

Ancak Liesel Meminger bilenler arasında değildi.

Kitap hırsızı için o yaz son derece sıradandı. Dört ana unsurdan oluşuyordu. Bazen hangisinin en güçlüsü olduğunu merak ediyordu.

VE ADAYLAAAAR...

1. Her gece *Omuz Silkiş*'in sayfalarında ilerlemek.
2. Valinin kütüphanesinin zeminine oturup kitap okumak.
3. Himmel Sokağı'nda futbol oynamak.

4. Yeni bir hırsızlık fırsatını değerlendirmek.

Omuz Silkiş'in mükemmel olduğuna karar verdi. Her gece kâbustan sonra kendini sakinleştirdiğinde, çok geçmeden uyandığına ve yine kitap okuyabileceğine seviniyordu. "Birkaç sayfa?" diye soruyordu babası ve Liesel başıyla onaylıyordu. Bazen bir bölümü ertesi gün öğleden sonra bodrumda tamamlıyorlardı.

Yetkililerin kitapla ilgili sıkıntısı açıktı. Romanın ana karakteri bir Yahudi'ydi ve olumlu bir bakış açısıyla ele alınmıştı. Bu bağışlanamaz bir şeydi. Hayatın akıp gitmesinden yorulmuş zengin bir adamdı; omuz silkiş olarak tanımladığı şeyler, bir kişinin dünyada geçirdiği zaman içinde karşılaştığı sorunlar ve zevklerdi.

Molching'de yazın ilk yarısında, Liesel ile babası kitabı okurlarken, bu adam iş için Amsterdam'a gidiyor ve dışarıda kar titriyordu. Kız buna bayılmıştı; titreyen kar. "Yağdığında gerçekten yaptığı şey bu," dedi Hans Hubermann'a. Birlikte yatağın üstüne oturduklarında babası yarı uyur halde, kızsa uyanıktı.

Bazen babasını uyurken seyrediyor, onu ikisinin de sandığından hem daha fazla hem de daha az tanıyordu. Sık sık annesiyle işsizlik konusunda konuştuklarını duyuyordu. Ya da Hans'ın oğlunu görmeye gidişinden ama genç adamın işinden ve kaldığı yerden ayrıldığını öğrenişinden söz ediyorlardı; çok büyük olasılıkla savaşa katılmaya karar verdiğini düşünüyorlardı.

"*Schlaf gut, papa,*" diyordu kız, öyle zamanlarda. "İyi uyu, baba." Sonra onun etrafından dolaşıp yataktan kalkarak ışığı söndürüyordu.

Daha önce sözünü ettiğim gibi, diğer unsur, valinin kütüphanesiydi.

O özel durumu açıklayabilmek için haziran sonlarındaki serin bir güne bakabiliriz. Rudy, en hafif tanımıyla öfkeden deliye

dönmüştü.

Liesel Meminger kim oluyordu da o gün çamaşır ve ütü işini tek başına yapmak istediğini söylüyordu? Rudy sokakta onunla yürüyecek kadar iyi değil miydi yani?

"Sızlanmayı kes, Keriz," diye azarladı Liesel. "Kendimi kötü hissediyorum. Oyunu kaçırıyorsun."

Rudy omzunun üzerinden baktı. "Eh, öyle diyorsan." Bir *Schmunzel* yaptı: *Al da çamaşırlarını kıçına sok!* Takıma gecikmek istemediği için koşarak uzaklaştı. Liesel, Himmel Sokağı'nın sonuna ulaşınca dönüp baktığında, onu en yakındaki uydurma kalenin önünde gördü. El sallıyordu.

"Keriz!" dedi Liesel gülerek. Elini kaldırırken Rudy'nin de aynı anda ona Domuzkız dediğini biliyordu. Sanırım bu, on bir yaşındaki çocukların aşka en yakın hissedebilecekleri şey.

Liesel, Grande Caddesi'ne ve valinin evine doğru koşmaya başladı.

Ter içinde ve nefes nefese kalıyordu.

Ama kitap okuyordu.

Kızı dördüncü kez içeri alan valinin karısı masasında oturuyor, sadece kitaplara bakıyordu. Liesel'in ikinci ziyaretinde birini alıp okumasına izin vermişti ve sonrasında devamı gelmişti; ta ki yarım düzine kitap kolunun altına sıkışana veya diğer elindeki tomar iyice yükselene kadar.

Bu kez Liesel odanın soğuk ortamında otururken midesi guruldadı ama sessiz kadından hiçbir tepki gelmedi. Yine üzerinde sabahlığı vardı ve kızı birkaç kez izlemesine rağmen, asla uzun sürmüyordu. Genellikle yanında duran veya eksik olan bir şeyle ilgileniyordu. Pencere kare biçiminde serin bir ağız gibi ardına kadar açıktı ve arada bir rüzgâr esiyordu.

Liesel yerde oturuyordu. Kitaplar etrafına saçılmıştı.

Kırk dakika sonra oradan ayrılırken her biri yerine konmuştu.

"Hoşça kalın Bayan Hermann." Sözler daima şok gibi geliyordu. "Teşekkür ederim." Sonra kadın ona para veriyor ve Liesel gidiyordu. Her hareketinden sorumlu olan kitap hırsızı, eve koşarak dönüyordu.

Yaz ilerlerken kitaplarla dolu oda giderek ısınıyordu ve her teslimat ya da toplama gününde yer artık o kadar da acıtmıyordu. Liesel yanında küçük bir kitap yığınıyla oturuyor ve her birinden birkaç paragraf okuyor, bilmediği kelimeleri eve gittiğinde babasına sormak için ezberlemeye çalışıyordu. Daha sonra ergenlik çağında Liesel o kitaplarla ilgili yazdığında, artık başlıklarını hatırlamayacaktı. Bir tanesini bile. Onları çalmış olsa belki daha donanımlı olurdu.

Ama hatırladığı şey, iç kapağına bir isim yazılmış resimli kitaplardan biriydi:

BİR ÇOCUĞUN ADI

Johann Hermann

Liesel dudağını ısırdı ama uzun süre direnemedi. Oturduğu yerden dönüp sabahlıklı kadına bakarak bir soru sordu. "Johann Hermann," dedi. "Kim o?"

Kadın onun yanına, kızın dizlerinin hemen dibine baktı.

"Özür dilerim," dedi Liesel. "Böyle şeyler sormamam gerek." Cümlenin kendi kendine ölmesine izin verdi.

Kadının yüzü değişmedi ama her nasılsa konuşmayı başardı. "Bu dünyada yeni bir şey değil," diye açıkladı. "O benim..."

ANI DOSYALARI

Ah, evet, onu kesinlikle hatırlıyorum.
Gökyüzü bir bataklık gibi çamurlu ve derindi.
Dikenden dev bir taç gibi dikenli tellere sarılmış genç bir adam vardı.
Onu çözerek kucağıma aldım. Toprağın çok üzerinde, birlikte diz çöktük.
Sadece sıradan bir gündü. 1918'de.

"Diğer her şey bir yana," dedi, "donarak öldü." Kadın bir an için elleriyle oynadı ve sonra tekrarladı: "Donarak öldü, bundan eminim."

Valinin karısı dünyadaki benzeri kadınlardan biriydi. Onu daha önce görmüşsünüzdür, eminim. Hikâyelerinizde, şiirlerinizde, bakmayı sevdiğiniz ekranlarınızda. Her yerdeler, dolaysıyla neden burada da olmasınlar ki? Küçük bir Alman kasabasındaki bir tepede neden olmasın? Orası da acı çekmek için gayet güzel bir yer.

Mesele şu ki Ilsa Hermann, zaferini acıya dönüştürmeye karar vermişti. Acısından kurtulamayınca onu benimsemişti.

Kendini vurabilir, kesebilir veya farklı bir şekilde sakatlayabilirdi ama o muhtemelen en zayıf seçenek olarak gördüğü şeyi seçti: En azından havanın rahatsızlığına dayanmak. Liesel'in bildiği kadarıyla, kadın yaz günleri soğuk ve yağışlı geçsin diye dua ediyordu. Çoğunlukla da doğru yerde yaşıyordu.

Liesel o gün oradan ayrıldığında, büyük bir huzursuzlukla bir şey söyledi. Dev kayalar gibi iki kelimeyi kaldırıp omzuna aldı ve Ilsa Hermann'ın ayaklarının dibine bıraktı. Kız onları daha fazla

taşıyamayarak yana savrulduğunda, onlar da yanlamasına düştüler. Birlikte büyük ve ağır cüsseleriyle yerde kalakaldılar.

DEV KAYA GİBİ İKİ KELİME

ÖZÜR DİLERİM

Valinin karısı yine onun yanındaki boşluğa baktı. Boş sayfa gibi bir yüzle.

"Ne için?" diye sordu ama aradan zaman geçmişti. Kız çoktan odadan çıkmıştı bile. Neredeyse ön kapıya ulaşmıştı. Liesel bunu duyunca durdu ama geri dönmek yerine sessizce evden çıkıp basamakları inmeyi tercih etti. Kasabaya inmeden önce Molching'in manzarasına baktı ve valinin karısına uzunca bir süre acıdı.

Liesel bazen kadını yalnız bırakıp bırakmamak konusunda kararsız kalıyordu ama Ilsa Hermann çok ilginç, kitaplar da çok çekiciydi. Bir zamanlar Liesel kelimeler konusunda işe yaramazdı ama şimdi valinin karısı kocasının masasında otururken kendisi yere oturduğunda, içinde muazzam bir güç hissediyordu. Yeni bir kelimeyi çözdüğü veya bir cümleyi toparladığı anlarda bu oluyordu.

O bir kızdı.

Nazi Almanyası'nda.

Kelimelerin gücünü keşfetmesi ne kadar da uygundu.

Ve aylar sonra valinin karısı onu hayal kırıklığına uğrattığı anda bu yeni keşfettiği gücü serbest bıraktığında ne kadar korkunç (aynı zamanda ne kadar coşturucu!) gelecekti. Merhameti onu nasıl da çabucak terk edecek ve nasıl da çabucak bambaşka bir şeye dönüşecekti.

Ama şimdi, 1940 yazında, önünde uzanan şeyi göremiyordu. Sadece oturmaktan hoşlandığı, kitaplarla dolu bir odadaki kederli kadını izliyordu. Hepsi buydu. Sorun, o yaz aylarındaki varlığının İkinci Bölümü'ydü.

Üçüncü Bölüm, Tanrı'ya şükür, biraz daha neşeliydi; Himmel Sokağı'nda futbol.

Size bir görüntü sunmama izin verin:

Yolda koşuşturan ayaklar.

Çocuk nefesleri.

Bağırılan kelimeler: "Buraya! Bana at! *Kahretsin!*"

Topun yolda yuvarlanışı.

Yaz daha da ilerlerken bütün bunlar Himmel Sokağı'nda vardı; özürlerle birlikte.

Özürler Liesel Meminger'e aitti.

Söylediği kişiyse Tommy Muller'di.

Temmuz ayının başında nihayet Tommy'yi kendisini öldürmeyeceğine ikna etmeyi başarmıştı. Önceki kasım ayında ona attığı dayaktan beri, Tommy hâlâ ona yaklaşmaya çekiniyordu. Himmel Sokağı'ndaki futbol maçlarında Liesel'den olabildiğince uzak duruyordu. "Ne zaman patlayacağını asla bilemezsin," demişti Rudy'ye.

Liesel'in tarafını tuttuğundan Rudy onu rahatlatacak bir şey söylememişti. Ama Ludwig Schmeikl ile barışmayı başarırken masum Tommy Muller'le işleri düzeltememek Liesel'i hayal kırıklığına uğratmıştı.

"O gün beni *desteklediğin* için gülümsediğini nereden bilebilirdim?" diye Tommy'ye tekrar tekrar soruyordu.

Hatta kaleci olarak Tommy'nin birkaç gol atmasına izin vermişti ama sonunda herkes Tommy'nin eski yerine dönmesini istemişti.

"Gel buraya!" diye bağırdı Harald Mollenhauer adında bir

çocuk. "Seni işe yaramaz." Tam gole koşarken Tommy ona çelme takmıştı. Harald penaltı isteyebilirdi ama ne yazık ki Tommy'yle aynı takımdaydı.

Liesel geri dönmüştü ve nasıl oluyorsa, her seferinde Rudy'yle takışıyordu. Birbirlerine çalım atıp çelme takıyor, sonra da karşılıklı küfürleşiyorlardı. "O herifin etrafından dolaşamıyor, aptal *Saumensch Arschgrobbler*," diyordu Rudy. "Umutsuz vaka!" Liesel'e göt kaşıyıcı demekten hoşlanıyordu. Bu, çocukluğun mutluluklarından biriydi.

Elbette mutluluklardan bir diğeri de çalmaktı. Dördüncü Bölüm, 1940 yazı.

Açıkçası, Rudy ve Liesel'i bir araya getiren birçok şey vardı ama dostluklarını asıl perçinleyen hırsızlıktı. Bir fırsatla başlamış, kaçınılmaz bir güçle de artmıştı: Rudy'nin iştahıyla. Çocuk sürekli yiyecek bir şeyler istiyordu.

Karne sisteminin başlangıcına ek olarak, babasının işleri de son zamanlarda pek iyi gitmiyordu. Yahudilerin rekabet tehdidi ortadan kalkmıştı ama onunla birlikte Yahudi müşteriler de gitmişti. Steiner'ler iki yakalarını bir araya getirmekte zorlanıyorlardı. Himmel Sokağı'nda oturan diğer birçokları gibi onların da ticarete ihtiyacı vardı. Liesel onun için evden biraz yiyecek alıyordu ama orada da bolluk yoktu. Annesi genellikle bezelye çorbası yapıyordu. Pazar geceleri pişiriyordu ve bir iki tekrara yetecek kadar olmuyordu. Ertesi cumartesi gününe yetecek kadar çorba yapıyordu. Sonra pazar günü bir tane daha pişiriyordu. Bezelye çorbası, ekmek, bazen biraz patates veya et. Yemeğini yiyor, daha fazlasını istemiyor ve şikâyet etmiyordu.

Önceleri unutmaya çalışarak bir şeyler yapıyorlardı.

Sokakta futbol oynadıkları zaman Rudy açlığını hissetmiyordu. Ya da Rudy'nin ağabeyiyle ablasının bisikletlerini alıyor, Alex Steiner'in dükkânına gidiyor veya o gün çalışıyorsa Liesel'in

babasını ziyaret ediyorlardı. Hans Hubermann onlarla birlikte oturuyor, akşamüstü güneş batarken onlara hikâyeler ve fıkralar anlatıyordu.

Sıcak geçecek birkaç günün başlangıcıyla, diğer bir oyalayıcı faaliyet de Amper Nehri'nde yüzmek oldu. Burada su hâlâ biraz soğuktu ama yine de girdiler.

"Haydi," diye kandırdı Rudy onu. "Tam buraya. Burası o kadar derin değil." Ama Liesel içine yürüdüğü dev çukuru göremeyip doğruca dibe gitti. Yuttuğu su onu neredeyse boğacak olmasına rağmen köpekleme yüzüşü onu kurtardı.

"Seni Keriz!" diye bağırdı Liesel arkadaşına, nehir kıyısına çıkmayı başardığında.

Rudy ondan uzak durmaya dikkat ediyordu. Sonuçta Ludwig Schmeikl'a ne yaptığını görmüştü. "Artık yüzebiliyorsun, değil mi?"

Liesel öfkeli adımlarla oradan uzaklaşırken, bu sözler onu yine de neşelendirmemişti. Saçları yanaklarına yapışmıştı ve sümükleri akıyordu.

Rudy onun arkasından seslendi. "Yani sana yüzmeyi öğrettiğim için bir öpücük alamayacağım anlamına mı geliyor bu?"

"Keriz!"

Bu herif ne kadar cüretkârdı!

Kaçınılmazdı.

Sinir bozucu bezelye çorbası ve Rudy'nin iştahı sonunda onları hırsızlığa itti. Bu, çiftçileri soyan daha büyük yaşta bir grup çocukla ilişki kurmalarına neden oldu. Meyve hırsızları. Bir futbol maçından sonra, Liesel ile Rudy gözlerini açık tutmanın yararını öğrenmişlerdi. Rudy'nin evinin önündeki basamaklarda otururken Fritz Hammer'in –mahallenin daha büyük çocuklarından biri– elma yediğini fark etmişlerdi. *Klar* elmasıydı –temmuz ve ağustosta olgunlaşırdı– ve elinde muhteşem görünüyordu. Belki üç-dört ta-

nesi daha cebindeydi. Ona yaklaştılar.

"Onları nereden buldun?" diye sordu Rudy.

Çocuk önce sırıttı. "Şşş." Sonra cebinden bir elma çıkarıp onlara attı. "Sadece bakın," diye uyardı. "Sakın yemeyin."

Bir dahaki sefere aynı çocuğun hava çok sıcak olmasına rağmen aynı ceketi giydiğini gördüklerinde peşine takıldılar. Çocuk onları Amper Nehri'nin yukarısında bir yere götürdü. Okuma yazma öğrenmeye başladığı zamanlarda Liesel'in babasıyla birlikte kitap okuduğu yere yakındı.

Bazıları uzun, bazıları kısa boylu beş çocuktan oluşan bir grup orada bekliyordu.

O dönemde Molching'de böyle birkaç grup vardı ve bazılarının üye yaşı altıya kadar iniyordu. Bu grubun lideri, on beş yaşında Arthur Berg adında bir serseriydi. Etrafına bakındı ve arkalarında duran on bir yaşındaki iki çocuğu gördü. "*Und?*" diye sordu. "Ece?"

"Açlıktan ölüyorum," dedi Rudy.

"Ve hızlıdır," dedi Liesel.

Berg kıza baktı. "Sana fikrini sorduğumu hatırlamıyorum." Uzun boylu bir çocuktu ve uzun bir boynu vardı. Yüzünde ergenlik sivilceleri toplanmıştı. "Ama senden hoşlandım." Ukala bir ergen olarak dost canlısıydı. "Bu senin kardeşini benzeten kız değil mi, Anderl?" Haber kesinlikle yayılmıştı. İyi bir dayak, yaş farkını aşar.

Dağınık sarı saçlı ve buz rengi tenli başka bir çocuk –kısa boylu olanlardan biri– onlara baktı. "Sanırım öyle."

Rudy doğruladı. "Ta kendisi."

Andy Schmeikl yanlarına gelerek Liesel'i baştan aşağı inceledi ve ifadesiz yüzünde aniden bir sırıtış belirdi. "İyi iş çıkarmışsın, ufaklık." Hatta sırtına bir şaplak indirdi. "Aynı şeyi ben yapsam ceza alıp dayak yerdim."

Arthur, Rudy'ye yöneldi. "Sen de şu Jesse Owens'sın, değil mi?"

Rudy başıyla onayladı.

"Anlaşılan," dedi Arthur, "salağın tekisin. Ama tarzı olan bir salak. Haydi bakalım."

Ve gruba kabul edildiler.

Çiftliğe ulaştıklarında Liesel ile Rudy'ye bir çuval atıldı. Arthur Berg kendi çuval bezinden torbasını taşıyordu. Bir eliyle saçlarını sıvazladı. "Aranızda daha önce hırsızlık yapan var mı?"

"Elbette," dedi Rudy. "Sürekli." Pek de inandırıcı değildi.

Liesel daha netti. "İki kitap çaldım," deyince Arthur at gibi kişneyerek güldü. Gülerken sivilceleri yanaklarında yer değiştirdi.

"Kitapları yiyemezsin, canım."

Durdukları yerden, uzun diziler halinde sıralanmış elma ağaçlarını incelediler. Arthur Berg emirleri verdi. "Bir," dedi. "Sakın çitin üzerinde yakalanmayın. Çitte yakalanırsanız geride bırakılırsınız. Anlaşıldı mı?" Herkes başıyla onayladı veya evet dedi. "İki. Biri ağaçta, biri aşağıda olacak. Birinin toplaması gerek." Ellerini ovaladı. Bu işten zevk alıyordu. "Üç. Birinin geldiğini görürseniz ölüleri uyandıracak kadar yüksek sesle bağıracaksınız ve hepimiz kaçacağız. Anlaşıldı mı?"

"Anlaşıldı." Herkes hep bir ağızdan söylemişti.

İKİ DENEYİMSİZ ELMA HIRSIZI FISILDAŞIYOR

"Liesel, emin misin? Yapmayı hâlâ istiyor musun?"
"Dikenli tellere bak, Rudy, çok yüksek."
"Hayır, hayır, bak, çuvalını üzerine atacaksın. Gördün mü?

Onlar gibi."
"Pekâlâ."
"Haydi o zaman!"
"Yapamam!" Tereddüt. "Rudy, ben..."
"Kaldır kıçını, Domuzkız!"

Rudy onu çitlere doğru itti, boş çuvalını tellerin üzerine atıp tırmandı ve diğerlerine doğru koştu. En yakındaki ağaca tırmanarak elmaları düşürmeye başladı. Liesel aşağıda koşturarak hepsini toplayıp çuvala atıyordu. Çuval dolduğunda başka bir sorunla karşılaştılar.

"Çitin üzerinden nasıl geçeceğiz?"

Arthur Berg'in bir çit direğine olabildiğince yakın tırmandığını görünce cevabı buldular. "Orada teller daha sağlam," dedi Rudy işaret ederek. Çuvalı attı, Liesel'i önden gönderdi ve kendisi de diğer tarafta onun yanına, çuvaldan saçılan meyvelerin ortasına indi.

Yanlarındaki Arthur Berg uzun bacaklarının üzerinde dikilmiş, onları izleyerek eğleniyordu.

"Fena değil," dedi, yukarıdan gelen sesi. "Hiç fena değil."

Ağaçların arasına gizlenerek nehre geri döndüklerinde, Arthur çuvalı aldı ve Liesel ile Rudy'ye bir düzine elma verdi.

"İyi işti," dedi, son yorum olarak.

O gün öğleden sonra eve dönmeden önce Liesel ile Rudy yarım saat içinde altışar elma yediler. Önce kendi paylarına düşen meyveleri evlerine götürmeyi düşündüler ama bu bir hayli tehlikeliydi. Meyvenin nereden geldiğini açıklamak zorunda kalma fikrinden hoşlanmamışlardı. Liesel sadece babasına söyleyerek paçayı kurtarabileceğini düşündü ama kızının suça eğilimli olduğunu düşünmesini de istemiyordu. Bu yüzden hepsini yedi.

Yüzmeyi öğrendiği nehir kıyısında elmalardan kurtuldular. Böyle bir lükse alışkın olmadıklarından midelerinin bozulacağını biliyorlardı.

Yine de yediler.

"Domuzkız!" dedi annesi o gece. "Neden bu kadar çok kusuyorsun?"

"Belki de bezelye çorbasındandır," dedi Liesel.

"Doğru," dedi babası. Yine pencerenin yanındaydı. "Öyle olmalı. Benim de biraz midem bulanıyor."

"Sana kim sordu ki Keriz?" Yine çabucak kusan Domuzkız'a döndü. "Eee? Ne o? Söylesene, ne o, pis domuz?"

Ama Liesel bir şey söylemedi.

Elmalar, diye düşündü, mutlulukla. *Elmalar.* Ve şans getirsin diye bir kez daha kustu.

ARYAN DÜKKÂNCI

Bayan Diller'in dükkânının önünde badanalı duvara yaslanmış halde duruyorlardı.

Liesel Meminger'in ağzında bir lolipop vardı.

Güneş gözlerine vuruyordu.

Bu zorluklara rağmen hâlâ konuşup tartışabiliyordu.

RUDY İLE LIESEL ARASINDA BAŞKA BİR SOHBET

"Acele et, Domuzkız, on tane oldu bile."

"Hayır, daha sekiz; iki tanem daha var."

"O zaman acele et. Sana bir bıçak alıp ikiye bölmemiz gerektiğini söylemiştim.

Haydi, iki tane."

"Tamam. İşte. Sakın yutma."

"Aptala mı benziyorum?"

Kısa bir duraksama.
"Bu harika, değil mi?"
"Kesinlikle öyle, Domuzkız."

Ağustos ayının ve yazın sonunda, yerde bir peni buldular. Çok heyecanlanmışlardı.

Çamaşır götürüp getirme işi yaparken tozların arasında yarı paslanmış halde buldular. Tek başına duran çürümüş bir para.

"Şuna bir baksana!"

Rudy parayı kaptı. Tek bir peninin *yeterli miktar* olmayacağını bile düşünmeden aceleyle Bayan Diller'in dükkânına geri döndüler. Kapıdan dalarak ve Aryan dükkâncının önünde durdular. Kadın onlara küçümseyerek baktı.

"Bekliyorum," dedi kadın. Saçlarını atkuyruğu yapmıştı ve siyah elbisesi vücudunu sıkıyordu. Führer'in çerçeveli fotoğrafı duvardan onları izliyordu.

"Heil Hitler," dedi Rudy.

"Heil Hitler," diye tekrarladı Liesel, tezgâhın arkasında daha dik durarak. "Ya siz?" Kadın Liesel'e öfkeli gözlerle baktı ve hemen kendisi de Heil Hitler *yaptı*.

Rudy elini cebine sokup parayı çıkararak tezgâhın üzerine bıraktı. Bayan Diller'in gözlüklü gözlerine baktı. "Karışık lolipop, lütfen."

Bayan Diller gülümsedi. Dişleri birbirlerini iteleyerek kendilerine yer bulmaya çalıştılar ve beklenmedik nezaketi Rudy'yle Liesel'i de gülümsetti. Ama uzun sürmedi.

Bayan Diller eğildi, bir şeyler aradı ve tekrar onlara döndü. "İşte," dedi, tezgâhın üzerine tek bir lolipop atarken. "Kendiniz karıştırın."

Dışarıda lolipopu açıp ikiye bölmeye çalıştılar ama şeker cam

gibiydi. Rudy'nin hayvani dişleri için bile fazla sertti. Bunun yerine bitirene kadar sırayla emdiler. On kez Rudy, on kez Liesel emdi. İleri geri.

"Bu," dedi Rudy, bir ara lolipop bulaşmış dişleriyle sırıtarak, "güzel bir hayat." Liesel onunla hemfikirdi. Lolipop bittiğinde ikisinin de ağzı kıpkırmızı olmuştu ve eve yürürlerken başka bir para daha bulabilirlerse diye gözlerini açık tutmalarını hatırlattılar birbirlerine.

Elbette başka para bulamadılar. Tek bir öğle üzeri bir yana, kimse bir yıl içinde iki kez şanslı olamazdı.

Yine de kırmızı diller ve dişlerle Himmel Sokağı'na yürürken hâlâ umutla etrafa bakınıyorlardı.

Harika bir gün geçirmişlerdi ve Nazi Almanyası harika bir yerdi.

KAVGACI, DEVAM EDİYOR

Şimdi biraz ilerliyor ve soğuk bir gece mücadelesine geliyoruz. Kitap hırsızının daha sonra yetişmesine izin vereceğiz.

3 Kasım'dı ve trenin zemini ayaklarına yapışıyordu. Elindeki *Kavgam*'ı okuyordu. Kurtarıcısı. Ellerinde ter damlaları birikmişti. Kitabın üzerinde parmak izleri vardı.

KİTAP HIRSIZI YAPIM
RESMİ OLARAK SUNAR
Kavgam
Yazan: Adolf Hitler

Stuttgart şehri, Max Vandenburg'un arkasında alaycı bir tavırla kollarını açmıştı.

Burada hoş karşılanmıyor ve midesindeki bayat ekmeği hazmederken arkasına bakmamaya çalışıyordu. Birkaç kez oturduğu yerde kıpırdandı ve ışıkların bir araya toplanıp sonra tamamen gözden kayboluşunu izledi.

Mağrur görün, dedi kendi kendine. *Korkunu belli edemezsin. Kitabını oku. Gülümse. Harika bir kitap; şimdiye kadar okuduğun en iyi kitap. Diğer taraftaki kadına aldırma. Şu anda uyuyor zaten. Haydi, Max, sadece birkaç saat kaldı.*

Karanlık odaya bir sonraki ziyaret için verilen söz birkaç gün değil, tam bir buçuk hafta almıştı. Sonra bir hafta ve bir hafta daha; ta ki bütün zaman duygusunu kaybedene kadar. Sonra bir kez daha yeri değiştirilmiş, daha fazla ışık, daha fazla ziyaret ve daha fazla yiyecek olan başka bir küçük depo odasına alınmıştı. Ama zamanı tükeniyordu.

"Yakında gidiyorum," demişti arkadaşı Walter Kugler. "Nasıl olduğunu bilirsin; ordu."

"Üzüldüm, Walter."

Walter Kugler, Max'in çocukluk arkadaşı elini Yahudi'nin omzuna koydu. "Daha kötüsü de olabilirdi." Arkadaşının Yahudi gözlerine baktı. "Senin yerinde olabilirdim."

Bu son görüşmeleri olmuştu. Köşeye son bir paket bırakılmıştı ve bu kez bir bilet de vardı. Walter, *Kavgam*'ı açtı ve bileti kitapla birlikte gelen haritanın yanına koydu. "Sayfa on üç," dedi, gülümseyerek. "Şans için, ha?"

"Şans için." Ve iki arkadaş sarıldılar.

Kapı kapandığında Max kitabı açıp bileti inceledi. *Stuttgart-Münih-Pasing*. Son bağlantıyı yapmak için iki gece sonra tam zamanında kalkıyordu. Oradan yürüyecekti. Haritayı ezberlemiş, zihnine kazımıştı. Anahtar hâlâ iç kapakta bantlıydı.

Çantaya yaklaşıp açmadan önce yarım saat oturdu. Çantanın

içinde yiyecek dışında birkaç şey daha vardı.

WALTER KUGLER'İN HEDİYESİNDEKİ FAZLADAN EŞYALAR

Küçük bir tıraş bıçağı.
Bir kaşık; bir aynaya en yakın şey.
Tıraş kremi.
Bir makas.

Dışarı çıktığında depo, zemin dışında boştu.

"Hoşça kal," diye fısıldadı.

Max'in gördüğü son şey, duvara doğal bir şekilde yaslanmış olan bir saç topağıydı.

Hoşça kal.

Tıraşlı yüzü ve düzgün şekilde taranmış çarpık saçlarıyla, o binadan yeni bir adam olarak çıktı. Aslında Alman gibi görünüyordu. Bir dakika, zaten Alman'dı. Daha doğrusu, eskiden öyleydi.

Midesinde yemek ve mide bulantısı dans ediyordu.

İstasyona yürüdü.

Biletini ve kimliğini gösterdi. Şimdi trenin küçük bir kompartımanında, tehlikenin spot lambasının tam karşısında oturuyordu.

"Belgeler."

İşte duymaktan korktuğu kelime buydu.

Platformda dururken zaten yeterince kötüydü. İki kez dayanamayacağını biliyordu.

Elleri titriyordu.

Suçluluğun kokusu.

Kesinlikle bir kez daha dayanamazdı.

Neyse ki erken gelmişlerdi ve sadece bileti istemişlerdi. Şimdi sadece bir pencereden görünen küçük kasabalar, ışıklar ve kompartımanın diğer tarafında horlayan kadın kalmıştı.

Yolculuğun büyük bölümünde asla başını kaldırmadan kitabı okuyup durdu.

Kelimeler dilinde dolaşıyordu.

Sayfaları çevirirken ve bölümleri birbiri ardına izlerken ağzındaki tek tat o kelimeydi.

Kavgam.

Tren bir Alman kasabasından sallana sallana giderken başlığı tekrar tekrar zihninden geçiriyordu.

Kavgam.

Onu kurtarabilecek tek şey.

DOLANDIRICILAR

Liesel Meminger'in rahat olduğunu düşünebilirsiniz. Max Vandenburg'la kıyaslandığında öyleydi zaten. Kardeşi kollarında ölmüştü. Annesi onu terk etmişti.

Ama her şey bir Yahudi olmaktan daha iyiydi.

Max'in gelişine kadar geçen süreçte bir çamaşır müşterisi daha kaybetmişlerdi, bu kez Weingartner'lerdi. Zorunlu *schimpfen* mutfakta yaşanmıştı ve geride hâlâ iki müşteri kalmıştı ve daha da iyisi, biri valinin karısıydı. Kitaplar.

Liesel'in diğer faaliyetlerine gelince, hâlâ Rudy Steiner'le ortalığı birbirine katıyordu. Hatta uğraştıkları yasadışı işlerde ustalaşmaya başladıklarını bile söyleyebilirim.

Arthur Berg ve arkadaşlarıyla birlikte birkaç iş daha yapmışlardı. Değerlerini kanıtlayıp hırsızlık repertuvarlarını genişletmek istiyorlardı. Bir çiftlikten patates, diğerinden soğan çalmışlardı. Ama en büyük zaferlerini kendi başlarına kazanmışlardı.

Daha önce gördüğümüz gibi, kasabada dolaşmanın avantajlarından biri, yerde bir şeyler bulmaktı. Diğeri insanları veya daha

da önemlisi, her hafta *aynı* şeyleri yapan *aynı* insanları fark etmekti.

Aynı okula gittikleri çocuklardan biri olan Ottu Sturm bu kişilerden biriydi. Her cuma öğleden sonra bisikletiyle kiliseye gidiyor, rahiplere bir şeyler götürüyordu.

Bir ay boyunca, hava nasıl olursa olsun onu izlediler ve özellikle Rudy, ekim ayının anormal ölçüde soğuk bir cuma günü Otto'nun başarmasını engellemeye kararlıydı.

"Bütün o rahipler," diye açıkladı Rudy, kasabada dolaşırlarken. "Hepsi zaten şişko. Bir-iki hafta yiyeceksiz kalabilirler."

Liesel onunla aynı fikirdeydi. Öncelikle, kendisi Katolik değildi. İkincisi, çok açtı. Her zamanki gibi çamaşırları taşıyordu. Rudy iki kova soğuk su taşıyordu; kendi deyimiyle, iki kova müstakbel buz.

Saat ikiden hemen önce işe koyuldu.

Hiç tereddüt etmeden Otto'nun döneceği köşeye suyu döktü.

Liesel itiraf etmeliydi.

Başlangıçta biraz suçluluk duymuştu ama plan mükemmeldi, en azından mükemmele yakındı. Her cuma günü saat ikiyi biraz geçe, Otto Sturm bisikletinin gidonuna asılı sepetin içindeki ürünlerle Münih Caddesi'ne sapardı. Bu cuma günü, yolculuğu burada bitecekti.

Yol zaten buzluydu ama Rudy fazladan bir kat daha atmıştı ve sırıtışını gizleyemiyordu.

"Haydi," dedi, "şuradaki çalılığa."

Yaklaşık on beş dakika sonra şeytani planları meyvesini verdi.

Rudy çalıların arasındaki bir boşluktan parmağıyla işaret etti. "İşte geliyor."

Otto hiçbir şeyden habersiz bir şekilde köşeyi döndü.

Hemen bisikletin kontrolünü kaybetti ve buzda kayarak yüzükoyun yola serildi.

Yerden kalkmayınca, Rudy tedirgin gözlerle Liesel'e baktı. "Aman Tanrım," dedi. "Onu *öldürmüş* olabiliriz!" Yavaşça çalıların arkasından çıkarak sepeti aldı ve kapıya doğru yürüdüler.

"Nefes alıyor muydu?" diye sordu Liesel, sokağın aşağısına doğru ilerlediklerinde.

"*Keine Ahnung,*" dedi Rudy, sepeti sıkıca tutarken. Hiçbir fikri yoktu.

Tepenin aşağısından Otto'nun ayağa kalktığını, başını, bacaklarının arasını kaşıdığını ve sonra da her yerde sepeti aradığını gördüler.

"Aptal," dedi Rudy, sırıtarak. Sonra ganimeti incelediler. Ekmek, kırılmış yumurtalar ve büyük bir *Speck*. Rudy yağlı, güzel eti burnuna tutarak derin derin kokladı. "Çok güzel."

Zaferi kendilerine saklamak çok çekici olsa da, Arthur Berg'e karşı bir sadakat duyuyorlardı. Onun Kempf Caddesi'ndeki yoksul kulübesine doğru yürüyerek ellerindekileri gösterdiler. Arthur takdirini gizleyemedi.

"Bunu kimden çaldınız?"

Cevap veren Rudy oldu. "Otto Sturm."

"Eh," dedi Arthur başıyla onaylayarak, "her kimse ona minnettarım." İçeri girdi ve yanında bir ekmek bıçağı, bir tava ve bir ceketle geri döndü. Üç hırsız binanın koridorunda yürüdüler.

"Diğerlerini alalım," dedi Arthur Berg dışarı çıktıklarında. "Suçlu olabiliriz ama tamamen ahlaksız değiliz." Tıpkı kitap hırsızı gibi, Arthur'un da bir sınırı vardı.

Birkaç kapıyı daha vurdu. Aşağıdaki sokaklardan birilerine seslenildi ve çok geçmeden Arthur Berg'in meyve hırsızlığı grubu Amper'in yolunu tuttu. Diğer taraftaki açıklıkta bir ateş yaktılar

ve yumurtalardan artakalanları pişirdiler. Ekmek ve eti kestiler. Eller ve bıçaklarla, Otto Sturm'un sepetindeki her şey yendi. Ortalıkta rahiplerden herhangi bir iz yoktu.

Ancak sonlara doğru sepetle ilgili bir tartışma koptu. Çocukların çoğu sepeti yakmak istiyordu. Fritz Hammer ve Andy Schmeikl sepeti saklamak istiyordu ama Arthur Berg'in, kendine has ahlak anlayışıyla, farklı bir fikri vardı.

"Siz ikiniz," dedi, Rudy ve Liesel'e dönerek, "belki de sepeti şu Sturm denen çocuğa geri götürseniz iyi olur. Zavallı sersemin en azından bu kadarını hak ettiğini düşünüyorum."

"Ah, haydi, Arthur."

"Dinlemek istemiyorum, Andy."

"Ulu Tanrım."

"*O* da dinlemek istemiyor."

Grup kahkahalara boğuldu ve Rudy Steiner sepeti aldı. "Bunu geri götüreceğim ve posta kutularına asacağım."

Daha yirmi metre kadar yürümüşlerdi ki kız yanına geldi. Eve çok geç kalacaktı ama kasabadan geçip Sturm çiftliğine giderken Rudy Steiner'e eşlik etmesi gerektiğinin farkındaydı.

Uzun süre sessizce yürüdüler.

"Kendini kötü hissediyor musun?" diye sordu Liesel, sonunda. Artık eve dönüyorlardı.

"Neyle ilgili?"

"Biliyorsun."

"Elbette hissediyorum, fakat artık tokum ve *onun* da tok olduğundan eminim. Evde yeterince olmasa rahiplerin yiyecekleri alacağını bir an bile düşünme."

"Sadece yere çok sert düştü."

"Hatırlatma." Ama Rudy Steiner gülümsemekten kendini alamadı. Gelecek yıllarda bir hırsız değil, ekmek veren olacaktı ve bu da insan doğasındaki çelişkilere bir örnekti. Bu kadar iyilik, şu

kadar kötülük. Sadece su ekleyin.

Küçük zaferlerinden beş gün sonra, Arthur Berg son kez ortaya çıktı ve onları bir sonraki hırsızlık planına davet etti. Onunla bir çarşamba günü okuldan eve dönerlerken Münih Caddesi'nde karşılaşmışlardı. Üzerinde Hitler Gençliği üniforması vardı. "Yarın yine gidiyoruz. İlgileniyor musunuz?"

Kendilerini tutamadılar. "Nereye?"

"Patates çiftliğine."

Yirmi dört saat sonra Liesel ile Rudy bir kez daha dikenli telleri aşıp çuvallarını doldurdular.

Ama kaçarlarken bir sorunla çıktı.

"Tanrım!" diye bağırdı Arthur. "Çiftçi!" Korkutucu olan ikinci kelimesiydi. Çoktan saldırıya uğramış gibi seslenmişti. Ağzı iyice açılmıştı, kelimeyi haykırdı; söylediği kelime baltaydı.

Gerçekten de oldukları yerde dönüp baktıklarında, çiftçinin elinde silahla onlara doğru koştuğunu gördüler.

Bütün grup çitlere doğru koştu ve çabucak üzerinden aştılar. En geride olan Rudy hemen diğerlerine yetişti ama sonuncu olmaktan kurtulacak kadar hızlı değildi. Bacağını yukarı çekerken çitlere takıldı.

"Hey!"

Başının dertte olduğu belliydi.

Grup durdu.

Liesel güdüsel olarak geri koştu.

"Çabuk!" diye bağırdı Arthur. Sesi, ağzından çıkmadan önce yutmuş gibi çok uzaklardan geliyordu.

Bembeyaz gökyüzü.

Diğerleri koşuyordu.

Liesel, Rudy'nin yanına ulaştı ve pantolonunun kumaşını çekiştirmeye başladı. Rudy'nin gözleri korkuyla iri iri açılmıştı. "Çabuk," dedi, "geliyor!"

Diğerlerinin ayak sesleri uzaklaşırken aniden başka bir el dikenli teli tutarak Rudy Steiner'in pantolonundan kurtardı. Kumaşın bir parçası telde kalmıştı ama çocuk kaçabilecekti.

"Şimdi kaldırın kıçlarınızı," dedi Arthur, çiftçi nefes nefese bir halde küfrederek yanlarına yaklaştığında. Baltayı şimdi bacağına dayamıştı. Soyulanların nafile tehditlerini savuruyordu:

"Sizi tutuklatacağım! Sizi bulacağım! Kim olduğunuzu öğreneceğim!"

O anda Arthur Berg cevap verdi.

"Adı Owens!" Bir yandan koşuyor ve Liesel ile Rudy'ye ayak uydurmaya çalışıyordu. "Jesse Owens!"

Nihayet güvenli bir yere ulaştıklarında, nefes nefese bir halde yere oturdular. Arthur Berg yanlarına geldi. Rudy ona bakamadı. "Bu hepimizin başına geldi," dedi Arthur, Rudy'nin hayal kırıklığını anlayarak. Yalan mı söylüyordu? Emin olamazlardı ve gerçeği asla öğrenemezlerdi.

Birkaç hafta sonra Arthur Berg, Cologne'a taşındı.

Liesel'in çamaşır turlarından birinde onu bir kez daha gördüler. Münih Caddesi'ne bağlanan bir ara sokakta, Liesel'e içinde bir düzine kestane olan bir kesekâğıdı vererek sırıttı. "Kestane sektöründen bir bağlantı." Onlara taşınacağını açıkladıktan sonra son kez gülümsedi ve ikisinin de alınlarına birer şamar patlattı. "Hepsini bir kerede yemeyin," dedi, Arthur Berg'i bir daha hiç görmediler.

Bana gelince, onu kesinlikle gördüğümü söyleyebilirim.

HÂLÂ YAŞAYAN BİR ADAM OLARAK ARTHUR BERG'E SON BİR ÖVGÜ

Cologne gökleri sapsarı ve çürümüştü; kenarları dökülüyordu.
Kollarında bir çocukla bir duvara dayanarak oturmuştu.
Çocuk kız kardeşiydi.
Nefesleri kesildiğinde Arthur onun yanından ayrılmadı, onu saatler boyu kucağında tutacağını hissedebiliyordum.
Cebinde iki tane çalıntı elma vardı.

Bu kez daha akıllıca hareket ettiler. İkisi de birer kestane yedi ve diğerlerini kapı kapı dolaşarak sattılar.

"Fazla birkaç peniniz varsa," diyordu Liesel, her evde. "Kestane satıyorum." Sonunda on altı tane demir para topladılar.

"Şimdi," diye sırıttı Rudy, "intikam."

Aynı gün Bayan Diller'in dükkânına döndüler, Heil Hitler diyerek beklediler.

"Yine karışık lolipop mu?" diye sordu Bayan Diller, iki çocuk başlarıyla onayladı. Para tezgâhın üzerine dökülünce Bayan Diller'in gülümsemesi suratında dondu.

"Evet, Bayan Diller," dediler, aynı anda. "Karışık lolipop, lütfen."

Çerçeveli Führer onlara gururla bakıyordu.

Fırtınadan önceki zafer.

KAVGACI, SONUÇ

Hokkabazlık artık sona eriyordu ama kavgacılık farklıydı. Bir elimde Liesel Meminger, diğer elimde Max Vandenburg vardı. Yakında onları birbirlerine vuracağım. Bana sadece birkaç sayfa daha verin.

Kavgacı:

Onu bu gece öldürselerdi, en azından canlı ölecekti.

Tren yolculuğu artık geride kalmış, horlayan muhtemelen yatağını yaptığı vagona tıkılarak yolculuğuna devam etmişti. Artık Max ile hayatta kalış arasında sadece adımlar vardı. Adımlar, düşünceler ve şüpheler.

Zihnindeki haritayı izliyordu; Pasing'den Molching'e. Kasabayı gördüğünde saat geçti. Bacakları korkunç şekilde ağrıyordu ama hedefine neredeyse ulaşmıştı; olabileceği en tehlikeli yere. Dokunacak kadar yakındı.

Tıpkı tarif edildiği gibi, Münih Caddesi'ni buldu ve kaldırımdan ilerledi.

Her şey kaskatıydı.

Sokak lambalarının parlak ışıkları.

Karanlık, durgun binalar.

Belediye binası, yaşına göre fazla iri bir çocuk gibi yükseliyordu. Bakışlarını yukarı kaldırdıkça kilise karanlıkta gözden kayboluyordu.

Hepsi onu izliyordu.

Ürperdi.

Kendi kendini uyardı. "Gözünü açık tut."

Alman çocukları ortalıkta bozuk para arıyordu. Alman Yahudileri olası tutuklamalara karşı tetikteydi.

Şans için on üç numarayı kullanmaya devam ederek, adımlarını o sayıyla gruplayarak sayıyordu. *Sadece on üç adım,* diyordu kendi kendine. *Haydi, sadece on üç adım daha.* Nihayet Himmel Sokağı'nın köşesine ulaştığında, tahmini olarak doksan set tamamlamıştı.

Bir elinde bavulunu taşıyordu.

Diğer elinde hâlâ *Kavgam* vardı.

İkisi de ağırdı ve iki eli de terlemişti.

Yan sokağa döndü ve gülümsememeye, hıçkırıklara boğulmamaya, hatta onu bekliyor olabilecek güvenliği hayal etmemeye çalışarak otuz üç numaraya doğru yürüdü. Şimdi umudun zamanı olmadığını kendi kendine hatırlattı. Neredeyse dokunabiliyordu. Biraz ötede varlığını hissedebiliyordu. Kabul etmek yerine, son anda yakalanırsa veya şans eseri içeriden yanlış biri çıkarsa ne yapacağına karar vermeye çalıştı.

Elbette ki kaşıntılı günah duygusu da vardı.

Bunu nasıl yapabilirdi?

Oraya gidip, insanlardan kendisi için hayatlarını tehlikeye atmalarını nasıl isteyebilirdi? Nasıl bu kadar bencil olabilirdi?

Otuz üç.

Birbirlerine bakıyorlardı.

Ev solgun, neredeyse hasta görünüşlüydü. Demir bir bahçe kapısı ve kahverengi, tükürük lekeli bir kapısı vardı.

Cebinden anahtarı çıkardı. Anahtar parıldamadı; donuk bir metalik görüntüsüyle elinde duruyordu. Bir an için anahtarı sıktı ve sanki bileğine doğru erimesini bekledi. Öyle bir şey olmadı. Metal sert ve yassıydı; sağlam dişleri vardı. Etini delene kadar o dişleri sıktı.

Sonra yavaşça öne eğildi, yanağını ahşaba dayadı ve anahtarı avucundan çıkardı.

DÖRDÜNCÜ KISIM

HARAÇÇI ADAM

bölümler:

akordeoncu – sözünü tutan –
iyi bir kız – bir Yahudi boksör
– rosa'nın gazabı – bir nutuk – bir uykucu
– paylaşılan kâbuslar – bodrumdan birkaç sayfa

AKORDEONCU
(*Hans Hubermann'ın Gizli Hayatı*)

Mutfakta genç bir adam duruyordu. Elindeki anahtar avucunda paslanıyormuş gibiydi. Ne merhaba dedi, ne yardım istedi, ne de beklenebilecek benzeri bir şey söyledi. Sadece iki soru sordu.

BİRİNCİ SORU

"Hans Hubermann?"

İKİNCİ SORU

"Hâlâ akordeon çalıyor musunuz?"

Karşısındaki kişiye huzursuzca bakarken, genç adamın sesi sanki içinden kazınarak çıkıyormuş gibiydi.

Hans Hubermann şaşkın ve temkinli bir tavırla yaklaştı.

Mutfağa doğru fısıldadı: "Elbette çalıyorum."

Hepsi yıllar öncesine, Birinci Dünya Savaşı'na dayanıyordu.

Şu savaşlar... tuhaflar.

Kan ve şiddet dolu ama aynı zamanda da hayal bile edilemeyecek hikâyelerle dolu. "Doğru," der insanlar. "Bana inanıp inanmaman umurunda değil; hayatımı kurtaran şey o tilkiydi." "İki tarafımda öldüler ve ben orada öylece duruyordum; gözlerinin arasına mermi saplanmamış tek kişi bendim. Neden ben? Neden onlar değil de, ben?"

Hans Hubermann'ın hikâyesi de biraz bunlara benziyordu. Onu kitap hırsızının kelimeleri arasında bulduğumda, o dönemde arada bir birbirimizin yanından geçtiğimizi ama herhangi bir randevumuz olmadığını anladım. Şahsen, yapacak bir sürü işim vardı. Hans'a gelince; sanırım o da benden uzak durmak için elinden geleni yapıyordu.

İlk kez birbirimize yaklaştığımızda, Hans yirmi iki yaşındaydı ve Fransızlara karşı savaşıyordu. Birliğindeki genç adamların çoğu savaşmaya hevesliydi. Hans o kadar emin değildi. Yol boyunca birkaçını toplamıştım ama Hans Hubermann'a dokunmaya bile yaklaştığımı söyleyemem. Ya çok şanslıydı, ya yaşamayı hak ediyordu, ya da yaşamasının iyi bir nedeni vardı.

Orduda iki tarafta da pek sivrilmemişti. Ortada koşuyor, ortada tırmanıyor, amirlerini kızdırmayacak kadar düzgün şekilde ateş edebiliyordu. Doğruca kollarıma koşacak ilklerden biri olarak seçilecek kadar da kendini göstermemişti.

KÜÇÜK AMA ÖNEMLİ BİR NOT

Yıllar boyu başka genç adamların üzerine koştuğunu sanan bir sürü genç adam gördüm.
Öyle değil.
Doğruca benim kollarıma koşuyorlar.

Fransa'ya geldiğinde yaklaşık altı aydır savaşıyordu ve bu ülkede tuhaf bir olay hayatını kurtardı. Ama başka bir bakış açısı, savaşın saçmalığı içinde bunun son derece mantıklı olduğunu söyleyebilir.

Bütün olarak, Büyük Savaş'ta geçirdiği zaman, orduya katıldığı andan itibaren onu şaşırtmıştı. Bir dizi gibiydi. Her gün, her gün, her gün ve günbegün. Gün-be-gün:

Mermilerin sohbeti.

Dinlenen adamlar.

Dünyanın en iyi kirli şakaları.

Koltuk altlarında ve pantolonlarda biriken soğuk ter; iğrenç küçük arkadaş.

En çok kâğıt oyunlarını, arkasından gelen birkaç el satrancı seviyordu ama kendisi oldukça kötüydü. Ve müzik. Daima müzik.

Ona akordeon çalmayı öğreten kişi –Erik Vandenburg adında bir Alman Yahudisi– ondan bir yaş büyüktü. İkisi de savaşmakla neredeyse hiç ilgilenmedikleri için, zaman içinde yakın arkadaş olmuşlardı. Karların ve çamurların içinde yuvarlanmaktansa, sigara yuvarlamayı tercih ediyorlardı. Mermi patlatmak yerine espri patlatmayı seviyorlardı. Kumar, sigara ve müzik sayesinde –ortak bir hayatta kalma arzusundan söz etmeye bile gerek yok– güçlü bir arkadaşlık kurulmuştu. Tek sorun, Erik Vandenburg'un bir süre

sonra çimenlik bir tepede paramparça halde bulunacak olmasıydı. Gözleri hâlâ açıktı ve parmağındaki alyans çalınmıştı. Onun ruhunu da diğerleriyle birlikte aldım ve birlikte uzaklaştık. Ufuk çizgisi süt rengindeydi. Soğuk ve taze. Cesetlerin üzerine dökülmüş.

Erik Vandenburg'dan geriye kalan tek şey, birkaç kişisel eşyası ve akordeonuydu. Enstrüman dışında her şey evine geri gönderildi. Aletin fazla büyük olduğuna karar vermişlerdi. Üstteki yatağının üzerinde duruyordu ve arkadaşı Hans Hubermann'a verilmişti ki o da hayatta kalan tek kişiydi.

ŞÖYLE HAYATTA KALDI

O gün savaşa gitmedi.

Bunun için Erik Vandenburg'a teşekkür etmeliydi. Daha doğrusu, Erik Vandenburg ve çavuşun diş fırçasına.

Yola çıkmalarından kısa süre önce o sabah Çavuş Stephan Schneider koğuşa girerek herkesi içtimaya çıkardı. Mizah duygusu ve pratik şakalarıyla adamları arasında seviliyordu ama en önemlisi, kimseyi ateşe göndermiyordu. Daima önce kendi gidiyordu.

Belirli günlerde dinlenen adamların koğuşuna girer ve "Pasing'den gelen var mı?" veya "Kimlerin matematiği iyi?" gibi sorular sorardı. Hans Hubermann'ın o kadar günündeyse "Kimin el yazısı düzgün?" diye sordu.

İlk sorduğunda kimse gönüllü olmadı.

Bir gün Philipp Schlink adında hevesli bir genç asker gururla ayağa kalkarak, "Evet, efendim, ben Pasing'den geldim," demişti. Hemen kendisine bir diş fırçası verilmiş ve tuvaleti temizlemesi

söylenmişti.

Çavuş kimin elyazısının iyi olduğunu sorduğunda, neden kimsenin gönüllü olmadığını artık kolayca anlarsınız. Cepheye gitmeden önce baştan aşağı hijyen incelemesine tabi tutulacaklarını veya tuhaf alışkanlıkları olan bir teğmenin boka batmış çizmelerini temizlemek zorunda kalacaklarını düşünmüş olabilirler.

"Haydi ama," dedi Schneider, onlarla oynayarak. Saçları yağdan parlıyordu ama başının tepesinde küçük bir bukle daima dimdik ve uyanık duruyordu. "Siz işe yaramaz serseriler arasında en azından *biriniz* düzgün yazmayı biliyorsunuzdur."

Uzaklardan silah sesleri duyuldu.

Bu bir tepkiyi tetikledi.

"Bakın," dedi Schneider, "bu diğerleri gibi değil. Bütün sabah, belki daha uzun sürecek." Gülümsemesini bastıramadı. "Siz kâğıt oynarken Schlink o tuvaleti temizliyordu ama bu kez *oraya* siz gidiyorsunuz."

Yaşamak veya gurur.

En azından adamlarından birinin hayatı seçecek kadar akıllı olmasını umuyordu.

Erik Vandenburg ve Hans Hubermann birbirlerine baktılar. İkisinden biri şimdi öne çıkarsa, birlikteki diğer askerler geri kalan zamanlarını tam anlamıyla cehenneme çevirirdi. Kimse korkaklardan hoşlanmazdı. Diğer yandan, biri aday olacaksa...

Hâlâ kimse öne çıkmıyordu ama bir ses duyuldu ve çavuşun kulağına geldi. Ayaklarının dibine düşerek sağlam bir tekme yemeyi bekledi. "Hubermann, efendim," diyordu ses ve Erik Vandenburg'a aitti. Anlaşılan o günün arkadaşının ölümü için uygun bir gün olmadığına karar vermişti.

Çavuş, askerlerin önünde bir aşağı bir yukarı yürüdü.

"Bunu kim söyledi?"

Stephan Schneider çok iyi volta atan biriydi; aceleyle konuşan, hareket eden ve yürüyen ufak tefek bir adamdı. İki sıranın önünde yukarı aşağı yürürken, Hans haberi bekleyerek bakıyordu. Belki de hemşirelerden biri hastalanmıştı ve yaralı askerlerin enfeksiyon kapmış yerlerindeki bandajlarını değiştirecek birine ihtiyaç duyuyorlardı. Belki bin tane zarfın yalanıp kapatılması ve içlerinde ölüm haberleriyle evlere gönderilmesi gerekiyordu.

O anda ses tekrar duyuldu ve bu kez daha güçlü çıktı. "Hubermann," diye yankılandı. "Elyazısı kusursuzdur, efendim, *kusursuz*."

"O halde tamam." Çavuş sırıttı. "Hubermann. Sen seçildin."

Genç asker öne çıkarak görevinin ne olduğunu sordu.

Çavuş iç çekti. "Yüzbaşı birkaç düzine mektubunun yazılmasını istiyor. Parmaklarında korkunç romatizma ağrıları var. Ya da eklem iltihabı. Her neyse. Sen onun için mektupları yazacaksın."

Şimdi itiraz edecek zaman değildi; özellikle de Schlink tuvaletleri temizlemeye gönderilmişken ve Pflegger'se zarf yalamaktan neredeyse kendini öldürecek hale gelmişken –dili enfeksiyondan morarmıştı– Hubermann'ın söyleyecek bir şeyi olamazdı.

"Başüstüne, efendim," dedi Hans, başıyla onaylayarak ve konu kapandı. Elyazısı en iyi haliyle sıradandı ama kendini şanslı görüyordu. Diğer adamlar cepheye giderken, kendisi elinden geldiğince iyi bir elyazısıyla mektup yazacaktı.

Ve askerlerin hiçbiri geri dönmeyecekti.

İşte bu, Büyük Savaş'ta Hans Hubermann'ın beni ilk atlatışıydı. İkinci kaçışı henüz gerçekleşmemişti ve 1943 yılında Essen'de olacaktı.

İki savaş; iki kaçış.

Biri gençken, diğeri orta yaşlıyken.

Beni iki kez atlatacak kadar şanslı çok fazla adam yoktur.

Bütün savaş boyunca akordeonu yanında taşımıştı.

Savaştan döndüğünde Erik Vandenburg'un Stuttgart'taki ailesini bulduğunda, Vandenburg'un karısı ona akordeonun kendisinde kalabileceğini söylemişti. Ev onlarla doluydu ve özellikle birini görmek istemeyeceği kadar üzgündü. Diğerleri yeterince hatırlatıyordu, çünkü bir zamanlar o da kocası gibi akordeon öğretmeniydi.

"Bana çalmayı öğretti," dedi Hans, bunun bir yararı olabilirmiş gibi.

Belki de olmuştu, çünkü yıkılmış haldeki kadın ondan kendisi için çalmasını istedi ve Hans, Mavi Tuna Valsi'ni çalarken kadın sessizce ağladı. Bu, kocasının en sevdiği parçaydı.

"Biliyor musunuz," diye açıkladı Hans, "o benim hayatımı kurtardı." Odadaki ışık loş, hava basıktı. "O... eğer herhangi bir şeye ihtiyacınız olursa..." Üzerinde adı ve adresi yazılı bir kağıdı masanın üzerine bıraktı. "Ben boyacıyım. Ne zaman isterseniz evinizi ücretsiz boyayabilirim." Bunun işe yaramaz bir telafi olduğunu biliyordu ama yine de önerdi.

Kadın kağıdı aldı ve kısa süre sonra küçük bir çocuk içeri girerek onun kucağına oturdu.

"Bu Max," dedi kadın ama çocuk bir şey söyleyemeyecek kadar küçük ve utangaçtı. Yumuşak saçlı, cılız bir çocuktu ve yabancı bir şarkı daha çalarken, buğulanmış gözlerle dinledi. Bir akordeon çalan adama, bir ağlayan annesine bakıyordu. Kadının gözlerinde çok derin bir hüzün vardı.

Hans yanlarından ayrıldı.

"Bana hiç söylemedin," dedi, ölmüş arkadaşı Erik Vandenburg oradaymış gibi Stuttgart göklerine bakarak. "Bana bir oğlun olduğunu hiç söylemedin."

Bir an duraksayıp başını iki yana salladıktan sonra, Hans tekrar Münih'e döndü. Bir daha o anne-oğuldan hiç haber almayacağını düşünüyordu. Bilmediği şey, bir gün yardımına kesinlikle ihtiyaç duyulacağıydı; ancak badana için değil. Ve bunun için aradan yirmi yıl kadar zaman geçmesi gerekecekti.

Badanacılığa başlamadan önce birkaç hafta geçti. İyi havalarda canlı bir şekilde çalışıyor, kışları bile Rosa'ya pek iş olmayabileceğini söylemesine rağmen en azından arada bir iş çıkıyordu.

On yıldan uzun bir süre her şey iyi gitti.

Küçük Hans ve Trudy doğdu. Büyürken babalarını çalıştığı yerlerde ziyaret ediyor, duvarlara boya vuruyor ve fırçaları temizliyorlardı.

Hitler 1933 yılında iktidara geldiğindeyse, boyacılık işi yavaş yavaş bozulmaya başladı. Hans, insanların çoğunun yaptığı gibi NSDAP'ye katılmadı. Bu kararı uzun uzun düşündü.

HANS HUBERMANN'IN DÜŞÜNCE SÜRECİ

İyi eğitim almış veya politik biri değildi ama hiçbir şey olmasa bile, adaleti takdir eden bir adamdı. Bir defasında bir Yahudi hayatını kurtarmıştı ve bunu unutamıyordu. İnsanlara bu şekilde düşmanlık besleyen bir partiye katılamazdı. Ayrıca, tıpkı Alex Steiner gibi, en sadık müşterilerinden bazıları Yahudi'ydi. Birçok Yahudi'nin inandığı gibi, o da bu nefretin uzun sürmeyeceğine ve Hitler'i desteklememenin bilinçli bir karar olduğuna inanı-

yordu; birçok açıdan felaketle sonuçlanacak bir karar olduğuna.

Soykırım başladığında işi yavaş yavaş kesildi. Başlangıçta çok kötü değildi ama çok geçmeden müşterilerini kaybetmeye başladı. Yükselen Nazi havasında bir sürü iş sona erdi.

Münih Caddesi'nde karşılaştıklarında, Herbert Bollinger adında –yarım dünya gibi bir adamdı ve Hochdeutsch konuşuyordu (Hamburgluydu)– eski ve sadık bir müşterisine yaklaştı. Adam önce bakışlarını indirdi ama sonra tekrar boyacıya baktığında, sorunun onu rahatsız ettiği açıktı. Hans'ın sorması için bir neden yoktu ama yine de sordu.

"Neler oluyor, Herbert? Büyük bir hızla müşteri kaybediyorum."

Bollinger daha fazla yüzünü buruşturmadı. Dimdik durarak gerçeği kendi sorusuyla açıkladı. "Eh, Hans, üye misin?"

"Neye?"

Ama Hans Hubermann adamın neden söz ettiğini gayet iyi biliyordu.

"Haydi, Hansie," diye ısrar etti Bollinger. "Bana heceletme."

Uzun boylu boyacı ona el sallayıp yürümeye devam etti.

Yıllar geçtikçe, Yahudiler ülkenin her yerinde rastgele şiddete maruz kalıyordu ve 1937 yılı baharında neredeyse utanç verici bir şekilde Hans Hubermann nihayet teslim oldu. Bazı araştırmalar yaptıktan sonra partiye başvurdu.

Münih Caddesi'ndeki Nazi ofisine formunu verdikten sonra, dört adamın Kleinman's adında bir giyim mağazasına tuğla attığını gördü. Molching'de hâlâ iş yapan birkaç Yahudi mağazasından bi-

riydi. İçeride ufak tefek bir adam ortalıkta koşturuyor, cam parçalarını temizlemeye çalışıyordu. Kapıya hardal renginde bir yıldız çizilmişti. Kenarlarından kötü bir yazıyla YAHUDİ PİSLİĞİ kelimeleri sarkıyordu. İçerideki hareket telaştan huysuzluğa dönüşmüş, sonunda tamamen durmuştu.

Hans yaklaşarak başını içeri uzattı. "Yardıma ihtiyacınız var mı?"

Bay Kleinman başını kaldırıp ona baktı. Elinde işe yaramaz bir şekilde saplı süpürgesini tutuyordu. "Hayır, Hans. Lütfen. Git." Hans, önceki yıl Joel Kleinman'ın evini boyamıştı. Adamın üç çocuğunu hatırlıyordu. Yüzlerini hâlâ zihninde görebiliyor ama isimlerini hatırlamıyordu.

"Yarın gelirim," dedi, "ve kapınızı tekrar boyarım."

Bunu gerçekten yaptı.

Ve bu iki hatasından ikincisiydi.

İlki, olaydan hemen sonra oldu.

Geldiği yere geri döndü ve yumruğunu NSDAP'nin önce kapısına, sonra da penceresine indirdi. Cam sarsıldı ama kimse cevap vermedi. Herkes toplanıp evine gitmişti. Son bir üye Münih Caddesi'nin aşağısındaydı. Camın sarsıldığını duyunca boyacıyı tanıdı.

Geri dönüp sorunun ne olduğunu sordu.

"Artık katılamam," dedi Hans.

Adam afalladı. "Neden?"

Hans sağ yumruğuna bakarak yutkundu. Yaptığı hatanın tadını ağzında metalik bir tablet gibi şimdiden hissedebiliyordu. "Boş ver." Dönüp evine yürüdü.

Adam arkasından seslendi.

"Bunu bir düşünün, Bay Hubermann. Kararınızı da bize bildirin."

Ama bildirmedi.

Ertesi sabah söz verdiği gibi her zamankinden erken kalktı ama yeterince erken değildi. Bay Kleinman'ın mağazasının kapısı çiğ yüzünden hâlâ ıslaktı. Hans kuruttu. Rengi mümkün olduğunca tutturdu ve sağlam bir kat boya çekti.

Bir adam yanından zararsızca yürüyüp geçti.

"Heil Hitler," dedi geçerken.

"Heil Hitler," diye karşılık verdi Hans.

ÜÇ KÜÇÜK AMA ÖNEMLİ BİLGİ

1. Yanından geçen adam, Molching'in en ateşli Nazi'lerinden biri olan Rolf Fischer'di.
2. On altı saat içinde kapıya yeni bir hakaret yazıldı.
3. Hans Hubermann'a Nazi Partisi üyeliği verilmedi. En azından şimdilik.

Sonraki yıl Hans resmi olarak üyelik başvurusunu geri çekmediği için şanslıydı. Birçok kişi hemen onaylanırken, onu şüpheli bekleyenler listesine aldılar. 1938 yılının sonlarına doğru Kristallnacht'tan sonra Yahudiler tamamen temizlendiğinde, Gestapo ziyarete geldi. Evi aradılar ve hiçbir şey ya da şüpheli bir şey bulamayınca, Hans Hubermann şanlılardan biri oldu:

Kalmasına izin verildi.

Muhtemelen onu kurtaran şey, insanların en azından başvurusunun onaylanmasını beklediğini bilmeleriydi. Bu yüzden, becerikli bir boyacı olarak görülmese de, en azından hoşgörü

gösterilmişti.

Bir kurtarıcısı daha vardı.

Tamamen toplum dışı kalmasını engelleyen şey muhtemelen akordeondu. Bütün Münih'te bir sürü boyacı vardı ama Erik Vandenburg'un kısa eğitimi ve yaklaşık yirmi yıl düzenli egzersizden sonra, Molching'de onun gibi çalabilecek bir kişi daha yoktu. Mükemmellikten değil, duygudan kaynaklanan bir tarzı vardı.

Kendisinden istendiğinde Heil Hitler selamı veriyor, doğru günlerde evine bayrak asıyordu. Görünüşte bir sorun yoktu.

Sonra 16 Haziran 1939'da (tarih artık beton gibiydi), Liesel'in Himmel Sokağı'na gelişinden altı ay kadar sonra, Hans Hubermann'ın hayatını geri dönüşü olmayacak bir şekilde değiştiren bir olay yaşandı.

Biraz iş bulduğu bir gündü.

Sabah saat yedide evden çıkmıştı.

Boya arabasını arkasından sürüklerken takip edildiğinin farkında değildi.

Çalışacağı yere geldiğinde, genç bir yabancı ona yaklaştı. Sarı saçlı, uzun boylu ve ciddi bir adamdı.

Birbirlerine baktılar.

"Hans Hubermann siz misiniz?"

Hans başıyla onayladı ve boya fırçasına uzandı. "Evet, benim."

"Akordeon çalıyor musunuz acaba?"

Bu kez Hans durdu ve fırçayı olduğu yerde bıraktı. Yine başıyla onayladı.

Yabancı çenesini ovaladı, etrafına bakındı ve net ama çok kısık bir sesle konuştu. "Verdiği sözü tutan bir adam mısınız?"

Hans iki boya kutusunu çıkarıp onu birlikte oturmaya davet

etti. Genç adam daveti kabul etmeden önce elini uzatarak kendini tanıttı. "Adım Kugler. Walter. Stuttgart'tan geliyorum."

Birlikte oturup on beş dakika kadar konuştuktan sonra, gece tekrar buluşmak için sözleştiler.

İYİ BİR KIZ

Kasım 1940'ta, Max Vandenburg 33 Himmel Sokağı'ndaki evin mutfağına geldiğinde yirmi dört yaşındaydı. Giysileri ona ağır geliyor gibiydi ve yorgunluğu onu ikiye bölebilecekmiş gibi görünüyordu. Ayakta titreyerek kapıda durdu.

"Hâlâ akordeon çalıyor musunuz?"

Elbette ki bu sorunun asıl anlamı belliydi: "Bana hâlâ yardım edecek misiniz?"

Liesel'in babası ön kapıya gidip açtı. Temkinli bir şekilde dışarı, iki yöne baktı ve geri döndü. Hiçbir şey yoktu.

Yahudi Max Vandenburg gözlerini kapatıp biraz rahatladı. Bu fikrin kendisi çok gülünçtü ama yine de kabullendi.

Hans perdelerin düzgün şekilde kapalı olup olmadığını kontrol etti. Tek bir aralık bile yoktu. O bunu yaparken Max daha fazla dayanamadı. Yere çömelip ellerini birleştirdi.

Karanlık onu okşadı.

Parmakları bavul, metal, *Kavgam* ve kurtuluş kokuyordu.

Ancak o zaman başını kaldırdı ve koridordan süzülen loş ışık gözlerine ulaştı. Pijamalarıyla orada duran kızı fark etti.

"Baba?"

Max çakılmış bir kibrit ayağa fırladı. Karanlık bütün benliğini sardı.

"Her şey yolunda, Liesel," dedi Hans. "Sen yatağına dön."

Ayakları arkadan çekilmeden önce Liesel bir an daha oyalandı. Durup mutfaktaki yabancıya son bir bakış attığında, masada duran kitabı gördü.

"Korkma," diye fısıldadı Hans. "O iyi bir kızdır."

Sonraki bir saat boyunca iyi kız yatakta uyanık yatarak mutfaktan gelen mırıltıları dinledi.

Henüz bir joker oynanmamıştı.

YAHUDİ BOKSÖRÜN KISA BİR GEÇMİŞİ

Max Vandenburg 1916 yılında doğdu.

Stuttgart'ta büyüdü.

Küçük yaşlardan itibaren en sevdiği şey boks oldu.

On bir yaşındayken ve süpürge sapı gibi incecikken ilk maçını yaptı.

Wenzel Gruber.

Dövüştüğü kişi oydu.

Gruber'in ukala bir çenesi ve kıvırcık saçları vardı. Yerel oyun parkı dövüşmelerini gerektirmişti ve iki çocuk da tartışmaya eğilimli değildi.

Bir dakikalığına şampiyonlar gibi dövüştüler.

Tam işler ilginçleşirken, iki çocuk da dikkatli bir ebeveyn tarafından yakalarından yakalandılar.

Max'in ağzından kan sızıyordu.

Tadına baktı ve hoşuna gitti.

Onun oturduğu mahalleden gelenlerin çoğu dövüşçü değildi, olsalar bile bunu yumruklarıyla yapmıyorlardı. O günlerde Yahu-

dilerin oldukları yerde durarak her şeye dayandığı söylenirdi. Tacizlere sessizce katlanır, sonra da tekrar zirveye çıkarlardı. Ama görünüşe bakılırsa her Yahudi aynı değildi.

Babası çimenlik bir tepede paramparça olup öldüğünde Max henüz iki yaşındaydı.

Dokuz yaşına geldiğinde annesi tamamen meteliksiz kaldı. Aynı zamanda ev olarak kullandıkları müzik stüdyosunu sattı ve dayısının evine taşındılar. Orada onunla boğuşan, onu sinir eden ve aynı zamanda da çok seven altı kuzeniyle birlikte büyüdü. En büyüğü olan Isaac'la dövüşmek, onun için ilk boks eğitimiydi. Neredeyse her gece pataklanıyordu.

On üç yaşına geldiğinde, dayısının ölümü yeni bir trajedi olarak karşısına dikildi.

Max'in aksine dayısı delifişek değildi. Çok küçük ödüller için sessizce çalışan biriydi. Zengin bir adam değildi. Başka birine ait olan bir şeyi almazdı. Ve karnında büyüyen bir şey yüzünden ölmüştü. Zehirli bir bovling topu gibi.

Aile onun yatağının etrafında toplanmış, ruhunu teslim edişini izlemişti.

Her nasılsa, üzüntüsü ve kaybı arasında, artık sert yumruklu, mor gözlü ve eksik dişli bir ergen olan Max Vandenburg aynı zamanda hayal kırıklığına da uğramıştı. Hatta çok üzgündü. Dayısının yavaşça yatağa gömülüşünü izlerken asla o şekilde ölmeyeceğine yemin etti.

Adamın yüzü fazlasıyla teslimiyetçiydi.

Sararmış ve son derece dingin yüzünün şiddet çağrıştıran hatlarına rağmen.

Geniş çenesi, çıkık elmacıkkemikleri ve çukur gözleriyle o kadar sakindi ki çocuk bir şey sormak istedi.

Kavga nerede, diye merak etti.

Hayata tutunma isteği nerede?

Elbette on üç yaşında biri için aşırı sertti. Dayısının yüzünde kendisine benzeyen bir şeyleri henüz aramamıştı.

Diğerleriyle birlikte yatağın yanında durup adamın ölümünü izlemişti; yaşamdan ölüme güvenli bir şekilde geçişini. Pencereden süzülen ışık yaza uygun şekilde gri-turuncuydu ve nihayet nefesi durduğunda, dayısı memnun gibi görünüyordu.

"Ölüm beni aldığında," diye yemin etti çocuk, "yumruğumu yüzünde hissedecek."

Şahsen bundan hoşlanabilirim. Böylesine aptalca bir cesaret.

Evet.

Bu çok hoşuma gider.

O günden sonra daha sık dövüşmeye başladı. İflah olmaz arkadaşlardan ve düşmanlardan oluşan bir grup Steber Caddesi'ndeki küçük bir arsada toplanıyor, hava kararırken dövüşüyorlardı. Tipik Almanlar, tuhaf Yahudiler, doğudan gelen çocuklar. Fark etmiyordu. Ergenlik enerjisini atmak için iyi bir dövüş gibisi yoktu. Düşmanlar bile arkadaşlıktan bir santim uzaktaydı.

Dar çemberleri ve bilinmeyeni seviyordu.

Belirsizliğin burukluğunu:

Kazanmak ya da kaybetmek.

Artık dayanamayacağını düşünene kadar içini kemiren bir hisli. Tek çözüm ileri atılmak ve yumruklar savurmaktı. Max üzerinde düşünerek ölecek türde bir çocuk değildi.

Şimdi geri dönüp baktığında en sevdiği dövüş, Walter Kugler adında uzun boylu, sert bir çocuğa karşı dövüştüğü beşinci maçıydı. On beş yaşındaydılar. Walter daha önceki karşılaşmalarının dördünü de kazanmıştı ama bu kez Max'in içinde farklı bir his vardı. İçinde yeni bir kan dolaşıyordu –zafer kanı– ve hem korkutuyor hem de heyecanlandırıyordu.

Her zamanki gibi etraflarında dar bir çember oluşmuştu. Zemin pisti. İzleyenlerin yüzlerinde pis gülümsemeler vardı. Kirli

parmaklar para tutuyor, bağıra çağıra bahisler oynanıyordu.

Tanrım, orada o kadar büyük mutluluk ve korku vardı ki.

İki dövüşçü kendilerini anın yoğunluğuna kaptırmışlardı. Yüzleri stresle abartılmış ifadeler yansıtıyordu. Gözler iri iri açılmıştı.

Bir dakika kadar birbirlerini tarttıktan sonra yaklaşmaya ve risk almaya başladılar. Sonuçta bu bir saatlik unvan maçı değil, sokak dövüşüydü. Bütün gün dövüşemezlerdi.

"Haydi, Max!" diye bağırdı arkadaşlarından biri. Kelimelerin arasında nefes yoktu. "Haydi, Maxi-Taxi onu yeneceksin, onu yeneceksin, Yahudi çocuğu yeneceksin. Onu yere ser onu!"

Yumuşak saçları, basık burnu ve derin bakışlarıyla Max rakibinden bir baş kısaydı. Dövüş tarzı kesinlikle zarafetten uzaktı; öne eğilip ileri atılmalar, Kugler'in yüzüne hızla savrulan yumruklardan ibaretti. Daha güçlü ve daha becerikli olduğu açıkça anlaşılan diğer çocuk dimdik duruyor, Max'in yanaklarına ve çenesine sürekli inen yumruklar sıralıyordu.

Ama Max gelmeye devam ediyordu.

Güçlü yumruklara rağmen ilerliyordu. Kan dudaklarını morartmıştı. Yakında dişlerinin üzerinde kuruyacaktı.

Yere devrildiğinde güçlü tezahüratlar yükseldi. Para az kalsın el değiştiriyordu.

Max ayağa kalktı.

Bir kez daha yere devrildikten sonra taktik değiştirerek Walter Kugler'i gelmek istediğinden biraz daha yakına çekti. Bu olduğunda, Max onun yüzüne kısa ve keskin bir yumruk savurdu. İsabet etti. Tam burnuna!

Aniden dünyası kararan Kugler gerileyince Max fırsatı değerlendirdi. Sağa doğru onu izledi, suratına bir yumruk daha indirdi ve kaburgalarını yumrukladı. Maçı bitiren sağ yumruk çenesine indi. Walter Kugler yere devrildi ve sarı saçlarına toprak doldu.

Bacakları V şeklinde açılmıştı. Yanaklarından yaşlar süzülüyordu ama aslında ağlamıyordu. Yaşlar kendiliğinden boşanmıştı.

Çemberdekiler saymaya başladı.

Her zaman sayarlardı. Sesler ve sayılar.

Dövüş kurallarına göre, kaybeden kazananın elini havaya kaldırırdı. Kugler nihayet ayağa kalktığında, asık yüzle Max Vandenburg'a yaklaşıp kolunu havaya kaldırdı.

"Teşekkürler," dedi Max.

Kugler bir uyarıda bulundu. "Bir dahaki sefere seni öldüreceğim."

Sonraki birkaç yılda Max Vandenburg ile Walter Kugler toplamda on üç kez dövüştüler. Walter her zaman Max'in o ilk zaferinin intikamını almaya çalışıyordu, Max de zaferini tekrarlamanın peşindeydi. Sonunda Walter 10-3 kazandı.

1933 yılında on yedi yaşına gelene kadar dövüştüler. Kinle beslenen saygı zaman içinde yakın bir dostluğa dönüştü ve dövüşme isteklerini kaybettiler. Max, 1935 yılında Jederman Mühendislik Fabrikası'nda çalışan diğer Yahudilerle birlikte kovulana kadar beraber çalıştılar. Bu, Yahudilere Alman vatandaşlığı verilmesini ve Almanlarla Yahudilerin evlenmesini yasaklayan Nuremberg Kanunları'nın yayınlanmasından kısa süre sonraydı.

"Tanrım," dedi Walter bir akşam, eskiden dövüştükleri küçük arsada buluştuklarında. "Ne günlerdi, değil mi? Artık öylesi yok." Max'in kolundaki yıldıza elinin tersiyle vurdu. "Artık asla öyle dövüşemeyiz."

Max karşı çıktı. "Evet, dövüşebiliriz. Bir Yahudi'yle evlenemezsin ama Yahudi'yle dövüşmeni engelleyen bir kanun yok."

Walter gülümsedi. "Muhtemelen bunu *ödüllendiren* bir kanun bile vardır; kazandığın sürece tabii."

Sonraki birkaç yılda birbirlerini arada bir görebildiler. Max diğer Yahudilerle birlikte sürekli dışlanıp hırpalanırken, Walter kendini işine kaptırmıştı. Bir matbaada çalışıyordu.

Eğer ilgilenirseniz, evet, o yıllarda birkaç kız da vardı. Birinin adı Tania, diğerinin adı Hildi'ydi. İkisi de uzun sürmedi. Özellikle belirsizlikler ve giderek artan baskılar yüzünden zaman yoktu. Max'in iş bulması gerekiyordu. O kızlara ne verebilirdi ki? 1938 yılında, hayatın daha da zorlaşabileceğine inanmak zordu.

Sonra 9 Kasım geldi. *Kristallnacht*. Kırık camların gecesi.

Diğer Yahudilerden birçoğunun yok edildiği olaydı ama Max Vandenburg'un kaçış anı olmuştu. Yirmi iki yaşındaydı.

Daire kapıları yumruklanırken birçok Yahudi işyeri yöntemsel olarak dağıtılıp yağmalanıyordu. Yengesi, annesi, kuzenleri ve çocuklarıyla birlikte Max oturma odasına girmişti.

"*Aufmachen!*"

Ailedeki herkes birbirine bakıyordu. Diğer odalara kaçışmak istiyorlardı ama korku çok tuhaf bir şeydi. Kıpırdayamıyorlardı.

Tekrar: "Açın!"

Isaac ayağa kalkıp kapıya doğru yürüdü. Ahşap kapı canlanmış, az önce yediği darbeler yüzünden hâlâ uğulduyordu. Korku içindeki yüzlere baktı, kilidi çevirdi ve kapıyı açtı.

Tahmin ettikleri gibi üniformalı bir Nazi subayıydı.

"Asla."

Max'in ilk tepkisi buydu.

Annesinin ve kuzenlerinden en yakında olanı Sarah'ın ellerini tutmuştu. "Gitmiyorum. Hep beraber gidemiyorsak, ben de gitmiyorum."

Yalan söylüyordu.

Diğerleri onu ittiğinde, hissettiği rahatlık müstehcen bir şey gibi içinde yükseldi. Hissetmek istemediği bir şeydi, fakat yine de

öyle güçlü bir şekilde hissetmişti ki kusmak istemişti. Nasıl olabilirdi? Nasıl yapabilirdi?

Ama yapmıştı.

"Hiçbir şey getirme," dedi Walter ona. "Sadece üzerindekiler. Geri kalanlarını sana ben vereceğim."

"Max." Bu annesiydi.

Kadın bir çekmeceden eski bir kâğıt parçası çıkarıp ceketinin cebine sıkıştırdı. "Eğer gerekirse..." Oğluna son kez sarıldı. "Bu senin son umudun olabilir."

Max onun yaşlanan yüzüne baktı ve hırsla dudaklarından öptü.

"Haydi." Walter onu kolundan çekiştirirken, ailenin geri kalanı veda etti ve ona birkaç değerli eşyayla para verdiler. "Dışarıda kargaşa var ve ihtiyacımız olan şey bu."

Arkalarına bakmadan çıktılar.

Bu içini kemiriyordu.

Keşke evden çıkarken onlara son kez baksaydı. Belki o zaman hissettiği suçluluk duygusu bu kadar ağır olmazdı. Vedalaşmamıştı.

Son kez gözlerine bakmamıştı.

Sadece gitmişti.

Sonraki iki yıl boyunca boş bir depo odasında saklandı. Walter'in önceki yıllarda çalıştığı bir binadaydı. Çok az yiyecek, bolca şüphe vardı. Mahallede kalan paralı Yahudiler göç ediyordu. Parası olmayan Yahudiler de deniyor ama pek başarılı olamıyordu. Max'in ailesi ikinci gruba giriyordu. Walter arada bir elinden geldiğince dikkat çekmeden onları kontrol ediyordu. Bir gün öğleden sonra ziyarete gittiğinde kapıyı başka biri açtı.

Max haberi duyduğunda, vücudunun hatalarla dolu bir kâğıt gibi buruşturulduğunu hissetti. Çöp gibi.

Ama kendini toparlamayı başardı; kendinden tiksinerek ama şükrederek. Yıkılmış ama her nasılsa bütün kalmayı başarmış halde.

1939 yılının ortalarına doğru, gizliliğin altıncı ayından sonra, yeni bir eylem planına geçmeleri gerektiğine karar verdiler. Max onları terk ederken annesinin verdiği kâğıt parçasını incelediler. Bu doğruydu; sadece kaçmamış, aynı zamanda ailesini terk etmişti. Hissettiği rahatlığın iğrençliği arasında, yaptığı şeyi o böyle görüyordu. Ama o kâğıt parçasının üzerinde yazılı olan şeyi biz zaten biliyoruz:

BİR İSİM, BİR ADRES

Hans Hubermann

Himmel Sokağı 33, Molching

"Giderek kötüleşiyor," dedi Walter, Max'e. "Bizi her an bulabilirler." Karanlıkta insanın sezgileri daha güçlü çalışıyordu. "Neler olabileceğini bilmiyoruz. Yakalanabilirim. O yeri bulman gerekebilir. Burada birinden yardım isteyemeyecek kadar korkuyorum. Beni içeri atabilirler." Tek bir çözüm vardı. "Oraya gidip şu adamı bulacağım. Eğer Nazi olmuşsa –ki bu çok büyük bir olasılık– dönüp geleceğim. En azından o zaman biliriz, *değil mi*?"

Max arkadaşının yolculuğu yapabilmesi için son meteliğine kadar verdi ve birkaç gün sonra Walter döndüğünde, Max nefesini tutup neler olduğunu sormadan önce birbirlerine sarıldılar.

Walter başıyla onayladı. "İyi biri. Annenin sözünü ettiği akordeonu hâlâ çalıyor; babanınkini. Parti üyesi değil. Bana para

verdi." O aşamada Hans Hubermann sadece bir listeydi. "Oldukça yoksul, evli ve bir çocuğu var."

Bu Max'in ilgisini daha da çekmişti. "Kaç yaşında?"

"On. Her şeye sahip olamazsın."

"Evet. Çocuklar gevezedir."

"Öyle olduğu için şanslıyız."

Bir süre sessizce oturdular. Sessizliği bozan Max oldu.

"Benden şimdiden nefret ediyor olmalı, ha?"

"Sanmıyorum. Bana para verdi, değil mi? Söz sözdür dedi."

Bir hafta sonra bir mektup geldi. Hans, Walter Kugler'e elinden geldiğinde yardımcı olabilmek için bir şeyler göndereceğini söyledi. Molching ve Münih'in bir sayfalık haritasına ek olarak Pasing'den (daha güvenilir bir tren istasyonu) ön kapısına uzanan doğrudan bir yol vardı. Mektubundaki son kelimeler belliydi:

Dikkatli olun.

Mayıs 1940'ın ortalarında, iç kapağına bir anahtar iliştirilmiş halde *Kavgam* geldi.

Max adamın bir dâhi olduğuna karar verdi ama Münih'e yapacağı yolculuğu düşününce hâlâ ürperiyordu. Etraflıca tartıp düşününce, aslında yolculuğun yapılmaması gerektiğini düşünüyordu.

İnsan her zaman dilediğini elde etmezdi.

Özellikle de Nazi Almanyası'nda.

Zaman geçti.

Savaş büyüdü.

Max, başka bir boş odada gizlenmeye devam etti.

Ta ki kaçınılmaz an gelene kadar.

Walter, Polonya'ya gönderileceğini öğrenmişti; Polonyalılara ve Yahudilere Alman gücünü hissettirmeye devam etmek için. Biri diğerinden daha iyi değildi. Zamanı gelmişti.

Zaman gelmiş, Max önünde uzanan yolculuğu yaparak Molching'e varmıştı ve şimdi bir yabancının mutfağında oturuyor, ihtiyacı olan yardımı dileniyor, hak ettiğine inandığı laneti çekiyordu.

Hans Hubermann onun elini sıkarak kendini tanıttı.

Ona karanlıkta kahve hazırladı.

Kız gideli çok olmuştu ama şimdi başka ayak sesleri yaklaşıyordu. Joker.

Karanlıkta üçü tamamen yalnızdı. Hepsi birbirine bakıyordu. Sadece kadın konuşuyordu.

ROSA'NIN GAZABI

Rosa Hubermann'ın tanıdık sesi mutfakta duyulduğunda Liesel çoktan uykuya dönmüştü bile. Ama annesinin sesini duyunca irkilerek uyandı.

"*Neler oluyor?*"

Rosa'nın öfkeyle bir tirat savuracağını düşününce merakına yenik düştü. Mutfakta hareket vardı.

On dakika kadar kendini kontrol etmeye çalıştıktan sonra sonunda koridora çıktı ve gördüğü şey onu gerçekten şaşırttı, çünkü Rosa Hubermann, Max Vandenburg'un omzunun dibinde duruyor, berbat bezelye çorbasını içişini izliyordu. Masanın üzerinde bir mum yanıyor ve alevi titreşmiyordu.

Annesinin yüzü asıktı.

Endişeliydi.

Ama her nasılsa, aynı zamanda yüzünde zafer ifadesi de vardı ve bu, başka bir insanı zulümden kurtarmanın zaferi değildi. Daha çok, "Gördünüz mü? En azından *o* şikâyet etmiyor," diyen bir ifadeydi. Bir çorbaya, bir Yahudi'ye, sonra tekrar çorbaya bakıyordu.

Rosa tekrar konuştuğunda, sadece gence biraz daha isteyip istemediğini sordu.

Max çorbayı geri çevirdi ve lavaboya koşup yediklerini kustu. Sırtı kasılmış, kolları iki yana açılmıştı. Parmakları metali sımsıkı kavramıştı.

"Aman Tanrım," diye mırıldandı Rosa. "Bir tane daha."

Max onlara dönerek özür diledi. Sözleri kaygan ve küçüktü. "Özür dilerim. Sanırım çok fazla yedim. Midem, şey, çok uzun zamandır... sanırım çok fazla..."

"Çekil," diye emretti Rosa. Temizlemeye başladı.

İşini bitirdiğinde genç adamı mutfak masasında asık yüzle otururken buldu. Hans onun karşısında oturmuş, ellerini masanın üzerinde birleştirmişti.

Liesel koridorda durduğu yerden yabancının yüzünü ve arkasındaki annesinin yüzündeki endişeli ifadeyi görebiliyordu.

Üvey anne ve babasına baktı.

Kimdi bu insanlar?

LIESEL'İN NUTKU

Hans ve Rosa Hubermann'ın ne tür insanlar olduğunu çözmek gerçekten kolay değildi. Nazik insanlar mıydı? İnanılmayacak kadar cahil insanlar mıydı? Akıl sağlığı şüpheli insanlar mıydı?

Tanımlaması daha kolay olan, içinde bulundukları zor durumdu.

HANS VE ROSA HUBERMANN'IN DURUMU

Gerçekten çok sıkıntılıydı.
Aslında, *korkunç derecede* sıkıntılıydı.

Sabahın erken saatlerinde bir Yahudi, Nazizm'in doğduğu yerdeki evinize geldiğinde, muhtemelen son derece huzursuz olursunuz. Endişe, hayret, şaşkınlık, paranoya. Her biri etkisini gösterir

ve sizi sevimsiz sonuçların beklediğini düşündürür. Korku parlatır. Gözleri acımasızdır.

Ancak bu konudaki şaşırtıcı nokta, karanlıkta büyüyen korkuya rağmen, isteri dürtüsüne bir şekilde karşı koymalarıydı.

Annesi Liesel'e yatağına gitmesini emretti.

"*Yatağına git, Domuzkız.*" Sesi sakin ama kararlıydı. Son derece sıra dışı.

Babası birkaç dakika sonra Liesel'in yanına geldi ve boş yatağın örtülerini kaldırdı.

"*Alles gut,* Liesel? Her şey yolunda mı?"

"Evet, baba."

"Gördüğün gibi bir konuğumuz var." Liesel karanlıkta sadece Hans Hubermann'ın uzun siluetini görebiliyordu. "Bu gece burada kalacak."

"Evet, baba."

Birkaç dakika sonra Max Vandenburg sessiz bir şekilde odaya geldi. Adam nefes bile almıyordu. Kıpırdamıyordu. Ama her nasılsa, yatağa gelip örtülerin altına girivermişti.

"Her şey yolunda mı?"

Konuşan yine babasıydı ama bu kez Max'e soruyordu.

Cevap genç adamın dudaklarından süzüldü ve bir leke gibi tavana yapıştı. Max utanç içindeydi. "Evet. Teşekkür ederim." Hans Liesel'in yatağının yanındaki koltuğa oturduğunda Max tekrarladı. "Teşekkür ederim."

Liesel uykuya dalana kadar bir saat daha geçti.

Ama derin ve uzun bir uyku çekti.

Ertesi sabah saat sekiz buçukta bir el onu uyandırdı.

Elin sahibi ona bugün okula gitmeyeceğini söyledi. Görünüşe bakılırsa hasta olmuştu.

Liesel tamamen uyandığında, diğer yataktaki yabancıyı izledi. Battaniyenin üzerinden sadece kafası görünüyordu ve kendini

sessiz uyumaya alıştırmış gibi yine hiç sesi çıkmıyordu. Liesel büyük bir dikkatle onun yanından geçerek babasıyla birlikte koridora çıktı.

İlk kez mutfak ve annesi uykudaydı. Bu tuhaf bir sessizlikti. Neyse ki sadece birkaç dakika sürdü.

Yeme sesleri vardı.

Annesi günün önceliklerini saydı. Masaya oturarak konuştu. "Şimdi, dinle, Liesel. Baban bugün sana bir şey söyleyecek." Bu ciddiydi, annesi Domuzkız bile dememişti. "Seninle konuşacak ve sen de dinlemek zorundasın, anladın mı?"

Kız hâlâ yutkunuyordu.

"Anladın mı, Domuzkız?"

Bu daha iyiydi.

Kız başıyla onayladı.

Giysilerini almak için yatak odasına tekrar girdiğinde, diğer yataktaki kişi dönüp büzülmüştü. Artık dümdüz bir kütük gibi değil, Z biçimindeydi ve bir köşeden diğerine çaprazlama uzanıyordu.

Yorgun ışıkta şimdi yüzü de görünüyordu. Ağzı açık, teni yumurta kabuğu rengindeydi. Yüzünde kirli sakal vardı. Kulakları sert ve düzdü. Küçük ama şekli bozuk bir burnu vardı.

"Liesel!"

Liesel sese döndü.

"Kıpırda!"

Kıpırdadı. Çamaşırlığa geçti.

Üzerini değiştirip koridora çıktığında çok uzağa gidemeyeceğini anladı. Babası bodrum kapısının önünde duruyordu. Hafifçe gülümseyerek lambayı yaktı ve onu aşağı götürdü.

Örtülerin ve boya kokularının arasında babası ona rahatına bakmasını söyledi. Duvarlarda geçmişte öğrendiği kelimeler vardı.

"Sana bazı şeyler anlatmam gerekiyor."

Liesel bir metre yüksekliğindeki örtü yığınının üzerine, babası da on beş litrelik bir boya kutusunun üzerine yerleşti. Birkaç dakika doğru kelimeleri bulmaya çalıştı. Nihayet bulduğunda da söylemek için ayağa kalkarak gözlerini ovaladı.

"Liesel," dedi sakince, "bunların yaşanacağından emin olmadığım için sana daha önce anlatmadım. Kendimle ilgili. Yukarıda uyuyan genç adamla ilgili." Hans bodrumun bir ucundan diğerine yürürken lambanın ışığı gölgesini büyütüyor, onu duvarda ileri geri yürüyen bir dev gibi gösteriyordu.

Yürümeyi bıraktığında gölgesi arkasına vuruyordu. Biri daima izliyor gibi.

"Akordeonumu biliyorsun," dedi ve hikâye başladı.

Birinci Dünya Savaşı'nı, Erik Vandenburg'u ve sonrasında karısını ziyaret edişini anlattı. "Şimdi yukarıda uyuyan adam, o gün odaya giren çocuktu. *Verstehst*? Anladın mı?"

Kitap hırsızı oturduğu yerden Hans Hubermann'ın hikâyesini dinledi. Kader anı bir saat sonra geldi ve sıra çok açık ve gerekli bir nutuktaydı.

"Liesel, beni iyi dinle." Babası onu ayağa kaldırarak elini tuttu.

Duvara döndüler.

Karanlık şekiller ve kelime provaları.

Hans, kızının elini sıkıca kavramıştı.

"Führer'in doğum gününü hatırlıyor musun, o gece şenlik ateşinden sonra eve dönüşümüzü? Bana ne söz verdiğini hatırlıyor musun?"

Kız düşündü. Duvara dönük konuştu. "Bir sır saklayacağıma söz vermiştim."

"Doğru." Gölgelerin arasında el ele tutuşmuş boyalı kelime-

ler omuzlarına, başlarının üzerine konuyor, kollarından sarkıyordu. "Liesel, yukarıda uyuyan adamdan herhangi bir söz edersen hepimizin başı çok büyük derde girer." Hans, kızı korkutmak ile onu sakinleştirmek arasındaki ince çizgide yürüyordu. Bir yandan konuşurken, bir yandan da metal grisi gözlerle izliyordu. "En azından anneni ve beni götürürler." Hans onu çok fazla korkutmaktan çekiniyordu ama riski hesaplayınca, yeterince korkmamasındansa biraz fazla korkmasının daha iyi olacağına karar vermişti. Kızın itaati mutlak olmalıydı.

Sonuna doğru, Hans Hubermann, Liesel Meminger'e bakarak kendisini dikkatle dinlediğinden emin oldu.

Ona bir sonuçlar listesi verdi.

"O adamdan, herhangi birine bahsedersen..."

Öğretmeni.

Rudy.

Kim olduğu fark etmezdi.

Önemli olan bunun için ceza alacakları gerçeğiydi.

"Başlangıç olarak," dedi, "kitaplarının her birini alacağım ve hepsini yakacağım." Bu korkunçtu. "Onları ocağa veya şömineye atacağım." Kesinlikle bir diktatör gibi davranıyordu ama bu zorunluydu. "Anladın mı?"

Yaşadığı şok, Liesel'in içinde çok düzgün ve keskin bir delik açmıştı.

Gözleri doldu.

"Evet, baba."

"Sonra..." Hans sertliğini korumak zorundaydı ve bunun için kendini zorlaması gerekiyordu. "Seni benden alırlar. Bunu ister misin?"

Liesel şimdi hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. "*Hayır*."

"Güzel." Liesel'in elini daha sıkı tuttu. "Yukarıdaki adamı götürürler; belki beni ve anneni de. Bir daha asla ama asla geri dö-

nemeyiz."

Ve bu kadarı yetmişti.

Liesel şimdi öylesine kontrolsüzce hıçkırıyordu ki babası onu kendine çekip sıkıca sarılmak istedi. Ama bunu yapmadı. Sadece çömelerek doğruca kızının gözlerine baktı. O ana kadarki en sakin sözlerini söyledi. "*Verstehst du mich?* Beni iyice anladın mı?"

Kız başıyla onayladı. Şimdi yenilmiş, yıkılmış, parçalanmış bir halde ağlıyordu. Babası ona sarılmıştı.

"Anladım, baba. Anladım."

Yüzünü babasına gömdüğü için sesi boğuk çıkıyordu, birkaç dakika öyle kaldılar. Liesel zorlukla soluklanmaya çalışıyor, babası onun sırtını okşuyordu.

Yukarı döndüklerinde, Rosa'yı mutfakta tek başına ve dalgın bir halde otururken buldular. Rosa onları gördüğünde ayağa kalktı ve Liesel'i yanına çağırdı. Yanağındaki kurumuş yaşları fark etmişti. Kızı kendine çekerek sımsıkı sarıldı. "*Alles gut?*"

Cevaba gerek yoktu.

Her şey yolundaydı.

Ama aynı zamanda korkunçtu.

UYKUCU

Max Vandenburg üç gün uyudu.

O uykunun belli aşamalarında Liesel onu izliyordu. Üçüncü gün bunun bir saplantı haline geldiğini söyleyebilirdiniz; genç adama bakıyor, hâlâ nefes alıp almadığını kontrol ediyordu. Artık dudaklarının hareketinden, sakalının uzayışından ve rüya görürken seğirdiğinde saç diplerinin oynayışından yaşam belirtilerini yorumlayabiliyordu.

Liesel onun yanında dururken, sık sık aslında uyanık olduğunu ve gözlerini çok hafifçe aralayarak ona baktığını, kendisini izlediğini düşünerek tedirgin oluyordu. Yakalanma düşüncesi onu hem ürkütüyor hem de heyecanlandırıyordu. Hem korkuyor hem de istiyordu. Ancak annesi onu çağırdığı zaman oradan uzaklaşabiliyor, genç adam uyandığında orada olamayacağı için hem sakinleşiyor hem de hayal kırıklığına uğruyordu.

Uyku maratonunun sonlarına doğru ara sıra konuşmaya başladı.

Mırıldanarak tekrarladığı kelimeler vardı. Bir liste.

Isaac. Ruth Yenge. Sarah. Anne. Walter. Hitler.

Aile, arkadaş, düşman.

Hepsi onunla birlikte örtünün altındaydı ve bir ara, kendi kendine zorlanıyor gibi görünmeye başladı. "*Nein*," diye fısıldadı. Yedi kez tekrarladı. "Hayır."

Liesel onu izlerken bu yabancıyla kendisi arasındaki benzerlikleri fark etmeye başladı. İkisi de Himmel Sokağı'nda belli bir gerginlik durumuna ulaşmışlardı. İkisi de kâbus görüyordu.

Zamanı geldiğinde derin bir şaşkınlıkla uyandı. Gözlerinden hemen sonra ağzı açıldı ve doğrulup dimdik oturdu.

Dudaklarından bir ses döküldü.

Tepesinde bir kızın ters dönmüş yüzünü görünce bir an dehşetle kendini toparlamaya ve nerede olduğunu hatırlamaya çalıştı. Birkaç saniye sonra başını kaşıyarak kıza baktı. Anıları paramparçaydı ve şimdi açılmış olan gözleri bulanık ve kahverengiydi.

Liesel refleksten kaynaklanan bir hareketle geri çekildi.

Ama fazla yavaştı.

Yabancı uzanıp yatakta ısınmış eliyle kızın kolunu yakaladı.

"Lütfen."

Sahiplenici parmaklarının yanı sıra sesi de hareketsizdi. Tırnakları Liesel'in etine batıyordu.

"Baba!" Yüksek sesle.

"Lütfen!" Kısık sesle.

Akşamüstüydü ama odaya girmesine izin verilen sadece kirli renkli ışıktı.

Perdeler sadece buna izin veriyordu. İyimserseniz, bronz olarak düşünebilirdiniz.

Babası içeri girdiğinde önce kapıda durdu, sonra Max Vandenburg'un sımsıkı tutan parmaklarını ve çaresiz yüzünü gördü. İkisi de Liesel'in koluna yapışmıştı. "Demek tanıştınız bile," dedi.

Max'in parmakları gevşemeye başladı.

PAYLAŞILAN KÂBUSLAR

Max Vandenburg, bir daha asla Liesel'in odasında uyumayacağına söz verdi. O ilk gece ne düşünmüştü ki? Bu fikir bile onu mahcup ediyordu.

Geldiği zaman çok şaşkın olduğu için böyle bir şeye izin verdiğini düşündü. Onun gözünde kendisi için uygun tek yer bodrumdu. Soğuk ve yalnızlık önemli değildi. Bir Yahudi'ydi ve var olabileceği bir yer varsa, orası da bodrum veya gizlenebileceği benzeri başka bir yerdi.

"Özür dilerim," dedi Hans ve Rosa'ya, bodrumun basamaklarını inerken. "Bundan sonra burada, aşağıda kalacağım. Sesimi duymayacaksınız. Çıtımı bile çıkarmayacağım."

İkisi de yaşadıkları sıkıntıda çaresizliğe yaklaşmış olan Hans ile Rosa hiç tartışmadılar; soğuktan bile söz etmediler. Aşağı battaniyeler getirip gaz lambasını iyice açtılar. Rosa pek fazla yiyecek olmadığını açıkladı ve Max sadece kırıntıları, başkalarının istemediği kısımları getirmesinin yeterli olacağını söyledi.

"Hayır, hayır," dedi Rosa. "Seni elimden geldiğince doyura-

cağım."

Liesel'in odasındaki ikinci yatağın şiltesini de alıp indirdiler.

Hans ile Max şilteyi basamakların altına koyarak yatağın yan tarafına örtülerden bir duvar ördüler. Örtüler üçgen girişi kapatacak kadar yüksekti ve başka bir şey olmasa bile, Max daha fazla havaya ihtiyaç duyduğunda kolayca taşınabilirlerdi.

Hans özür diledi. "Şartların çok elverişsiz olduğunun farkındayım."

"Hiç yoktan iyidir," dedi Max. "Hak ettiğimden fazlası. Teşekkür ederim."

İyi yerleştirilmiş boya kutularıyla, Hans gerçekten köşeye sıkıştırılmış bir gereksiz eşya yığını gibi göründüğüne karar verdi. Tek sorun, Yahudi'nin varlığını anlamak için birkaç kutuyu kenara çekmek ve örtüleri kaldırmak yeterliydi.

"Bunun işe yarayacağını umalım," dedi.

"Öyle olmalı." Max yerine geçti ve tekrar teşekkür etti.

Teşekkür ederim.

Max Vandenburg için bu ikisi, söyleyebileceği en zavallı kelimelerdi ve rakipleri ancak *özür dilerim* olabilirdi. Hissettiği suçluluk duygusu yüzünden iki ifadeyi de sürekli söyleme ihtiyacı duyuyordu.

Uyandıktan sonraki o ilk birkaç saatte kaç kez o bodrumdan çıkıp evden gitmeyi düşünmüştü? Yüzlerce kez olmalı.

Ama her seferinde bu sadece bir vicdan azabıydı.

Ve her şeyi daha da kötüleştiriyordu.

Dışarı çıkmak istiyordu. Tanrım, hem de nasıl istiyordu –en azından, *istemek* istiyordu– ama yapamayacağını biliyordu. Tıpkı Stuttgart'ta uydurma bir sadakat peçesi altında ailesini terk ettiği zamanki gibiydi.

Yaşamak için.

Bedeli suçluluk duygusu ve utançtı.

Bodrumdaki ilk birkaç gününde Liesel'in onunla hiç ilgisi yoktu. Varlığını bile hissetmiyordu. Saçlarını, soğuk ve kaygan parmaklarını.

Sıkıntılı varlığını.

Annesi ile babası.

Aralarında çok fazla kasvet vardı ve devamlı yanlış kararlar veriyorlardı.

Onu gönderip gönderemeyeceklerini düşünüyorlardı.

"Ama nereye?"

Cevap yoktu.

Bu durumda arkadaşsız ve felçtiler. Max Vandenburg'un gidebileceği başka hiçbir yer yoktu. Sadece onlar vardı. Hans ve Rosa Hubermann. Liesel onların birbirlerine böylesine ciddi yüzlerle ve bu kadar sık baktıklarını hiç görmemişti.

Aşağı yiyecek götürüyorlardı, Max'in tuvalet ihtiyacı için de boş bir boya kutusu ayarlamışlardı. Hans kutunun içindekileri olabildiğince dikkat çekmeden boşaltacaktı. Rosa da Max'in yıkanması için sıcak su kovaları indirmişti. Yahudi pislik içindeydi.

Liesel evden her çıkışında soğuk kasım havasıyla yüzleşiyordu.

Yağmur yağıyordu.

Kurumuş yapraklar yollarda savruluyordu.

Çok geçmeden, bodrum ziyareti sırası kitap hırsızına geldi. Onu zorladılar.

Konuşmasına hiç gerek olmadığını bilerek tedirgin bir tavırla basamakları indi. Ayak sesleri Max'i uyandırmak için yeterliydi.

Bodrumun ortasında beklerken, tozlu bir tarlanın ortasında duruyormuş gibi hissediyordu. Güneş, ekinlerin arkasında batıyordu.

Max ortaya çıktığında elinde *Kavgam* vardı. Geldikten sonra kitabı Hans Hubermann'a iade etmeyi önermişti, Hans kitabı sak-

lamasını söylemişti.

Liesel yemeği tutarken gözünü kitaptan ayıramıyordu. BDM'de birkaç kez gördüğü bir kitaptı ama faaliyetleri sırasında okunmamış veya doğrudan kullanılmamıştı. Arada bir kitabın öneminden söz ediliyor, ilerleyen yıllarda Hitler Gençliği'nin daha üst seviyelerine tırmandıkça üzerinde çalışma fırsatlarının doğacağı söyleniyordu.

Onun bakışlarını izleyen Max de kitabı inceledi.

Kız bir şey fısıldadı.

Sesi çok gergindi ve ağzında yuvarlanmıştı.

Yahudi başını ona doğru uzattı. "*Bitte?* Pardon?"

Liesel ona bezelye çorbasını verip kızarmış, mahcup olmuş bir halde yukarı döndü.

"İyi bir kitap mı?"

Söylemek istediği şeyi çamaşırlıktaki küçük aynada prova etti. Kendisi aşağı inmeden hemen önce Max boya kutusunu kullandığından, idrar kokusu hâlâ burnundaydı. *So ein G'stank,* diye düşündü. Ne koku be!

Kimsenin sidiği kendininki kadar güzel kokmaz.

Günler akıp gidiyordu.

Her gece uykuya dalmadan önce, annesiyle babasının mutfakta konuştuklarını, yaptıkları şeyi ve bundan sonra neler olabileceğini tartıştıklarını duyuyordu. Bütün bu süre boyunca, Max'in yüzü gözlerinin önünde oluyordu. O yüzde her zaman yaralı ve minnettar bir ifade görünüyordu.

Mutfakta sadece bir kez bir patlama yaşandı.

Babası.

"Biliyorum!"

Sesi çok gergindi ama boğuk bir fısıltıyla hemen normale döndü.

"Ama gitmeye devam etmem gerek; en azından haftada bir-

kaç kez. Sürekli burada olamam. Paraya ihtiyacımız var ve orada çalmayı bırakırsam şüphelenirler. Neden bıraktığımı merak edebilirler. Geçen hafta senin hasta olduğunu söyledim, fakat şimdi her şeyi her zaman yaptığımız gibi sürdürmek zorundayız."

Bir sorun vardı.

Hayatları hayal bile edilemeyecek ölçüde değişmişti ama hiçbir şey olmamış gibi davranmaları şarttı.

Yüzünüze bir tokat yedikten sonra gülümsediğinizi düşünün. Sonra da bunu günde yirmi dört saat yaptığınızı.

Bir Yahudi'yi gizlemek böyle bir şeydi.

Günler haftalara dönerken, şimdi bir de olanları kabullenme sorunu vardı; savaşın, sözünü tutmanın ve bir akordeonun sonuçları. Ayrıca, yarım yıl kadar önce, Hubermann'lar oğullarını kaybetmiş ve inanılmaz tehlikeli şartlarla bir yenisini bulmuşlardı.

Liesel'i en çok şaşırtansa annesindeki değişimdi. Yiyecekleri paylaştırmasındaki hesapçılığı, o pis ağzının belirgin şekilde uslanması veya mukavvaya benzeyen yüzünde daha nazik bir ifadenin belirmesi olsun, giderek netleşen bir şey vardı.

ROSA HUBERMANN'IN BİR ÖZELLİĞİ

Kriz durumlarında çok iyi bir kadındı.

Max'in Himmel Sokağı'na gelişinden bir ay sonra romatizmalı Helena Schmidt çamaşır ve ütü hizmetlerini iptal ettiğinde bile sadece masada oturmuş ve kâseyi önüne çekmişti. "Bu gece çorba güzel."

Çorba berbattı.

Her sabah Liesel okula gittiğinde, futbol oynamak için dışarı çıktığında veya çamaşır işiyle uğraştığında, annesi sakince kızla konuşuyordu. "Ve unutma, Liesel..." Sadece ağzını işaret ediyordu, hepsi buydu. Liesel başıyla onayladığında, "Uslu kızım, Domuzkız," diyordu. "Şimdi yürü bakalım."

Gerçekten de iyi bir kızdı ve bunu artık annesi bile kabul ediyordu. Gittiği her yerde çenesini kapalı tutuyordu. Sır derinlere gömülmüştü.

Her zaman yaptığı gibi kasabada Rudy'yle birlikte yürüyor, gevezeliklerini dinliyordu. Bazen Hitler Gençliği'ndeki notlarını karşılaştırıyorlardı. Rudy, Franz Deutscher adında sadist bir genç liderden ilk kez söz etmişti. Rudy onun şiddetli yöntemlerinden bahsetmediği zamanlarda, Himmel Sokağı futbol maçlarında attığı son golleri anlatıyordu.

"*Biliyorum*," diyordu Liesel. "*Ben* de oradaydım."

"Ne olmuş?"

"Yani gördüm, Keriz!"

"Bunu ben nereden bileyim ki? Tek bildiğim, muhtemelen bir yerlerde yuvarlandığın ve gol attığımda kaldırdığım tozu yuttuğun."

Belki de aptalca konuşmalarıyla, limon suyu sürdüğü saçlarıyla ve kibriyle aklının başında kalmasını sağlayan kişi Rudy'ydi.

Hâlâ hayat koca bir şakadan ibaretmiş gibi davranıyordu; sonu gelmek bilmeyen goller, hırsızlık ve sürekli anlamsız gevezelikler.

Ayrıca, valinin kütüphanesinde okunan kitaplar da vardı. Orası artık soğuktu ve her ziyaretinde biraz daha soğuyordu ama Liesel yine de uzak duramıyordu. Bir kucak dolusu kitap seçip her birinden paragraflar okuyordu. Ancak bir gün elinden bırakamadığı bir kitap buldu. Adı *Islıkçı*'ydı. Himmel Sokağı'nda gördüğü

ıslıkçıyı –Pfiffikus– hatırlayarak kitaba aniden ilgi duymuştu. Üzerinde pardösüsüyle eğilişini ve Führer'in doğum gününde ateşin başına gelişini hatırlıyordu.

Kitaptaki ilk olay bir cinayetti. Bir bıçaklama. Bir Viyana caddesinde. Stephansdom'dan çok uzak değildi.

ISLIKÇI'DAN KÜÇÜK BİR ALINTI

Korku içinde ve bir kan gölünün ortasında,
kulağında tuhaf bir melodiyle yatıyordu.
Bıçağın girip çıkışını ve bir gülümsemeyi
hatırlıyordu. Her zamanki gibi, ıslıkçı karanlık
ve ölümcül bir geceye doğru kaçarken gülümsemişti...

Liesel titremesine neden olan şeyin kelimeler mi, yoksa açık pencere mi olduğundan emin değildi. Valinin evine çamaşır götürüp getirdiği zamanlarda üç sayfasını okuyor ve ürperiyordu ama orada sonsuza dek kalamazdı.

Aynı şekilde, Max Vandenburg da bodrumda çok daha uzun süre dayanamazdı. Şikâyet etmiyordu –buna hiç hakkı yoktu– ama soğukta yavaş yavaş sağlığının bozulduğunun farkındaydı. Görünüşe bakılırsa o da kurtuluşunu okuyup yazmaya ve *Omuz Silkiş* adındaki bir kitaba borçluydu.

"Liesel," dedi Hans, bir gece. "Haydi."

Max'in geldiğinden beri Liesel ile babasının okuma seanslarında belirgin bir gerileme olmuştu. Babası artık devam etme zamanının geldiğini düşünüyor olmalıydı. "Gevşemeni istemiyorum. Gidip kitaplarından birini al. *Omuz Silkiş*'e ne dersin?" dedi Hans.

Bütün bunların rahatsız edici tarafı, elinde kitapla geri dön-

düğünde babası ona birlikte eski çalışma odalarına inmeleri gerektiğini işaret etmesiydi. Bodruma.

"Ama baba," demeye çalıştı Liesel. "Biz..."

"Ne? Aşağıda bir canavar mı var?"

Aralık başlarıydı ve hava buz gibiydi. Bodrum her beton basamakta biraz daha düşmanca geliyordu.

"Burası çok soğuk, baba."

"Daha önce hiç rahatsız olmuyordun."

"Evet ama hiç *bu kadar* soğuk olmuyordu..."

Aşağı ulaştıklarında babası Max'e fısıldadı. "Lambayı ödünç alabilir miyiz, lütfen?"

Örtüler ve kutular tereddütlü bir şekilde hareket etti ve lamba el değiştirdi. Hans alevlere bakarak başını iki yana salladı ve birkaç kelime söyledi. "*Es ist ja Wahnsinn, net?* Bu delilik, değil mi?" İçerideki el örtüleri tekrar yerine koyamadan, Hans onu yakaladı. "Lütfen sen de gel, Max."

Örtüler yavaşça kenara çekildi ve Max Vandenburg'un sıska yüzüyle vücudu ortaya çıktı. Nemli ışık altında sihirli bir rahatsızlıkla durarak ürperdi.

Hans onun koluna dokunarak daha yakına çekti.

"Tanrım. Burada kalamazsın. Donup ölürsün." Kızına döndü. "Liesel, küveti doldur. Çok sıcak olmasın. Sadece soğumaya başladığındaki gibi olsun."

Liesel hemen yukarı koştu.

"Aman Tanrım!"

Koridora ulaştığında babasının sesini tekrar duydu.

Max bira kupası büyüklüğünde küvete girdiğinde, Liesel çamaşırlığın kapısından onu dinliyor, buz kalıbı gibi vücudu ısınırken sudan yükselen buharı hayal ediyordu. Anne babası yatak odalarında bir tartışmanın zirve noktasındaydılar ve kısık sesleri

koridor duvarının içinde kalıyordu.

"İnan bana, aşağıda ölür."

"Ya biri onu görürse?"

"Hayır, hayır, sadece geceleri yukarı çıkacak. Gündüzleri her şeyi açık bırakacağız. Gizleyecek bir şeyimiz yokmuş gibi. Ve mutfak yerine bu odayı kullanacağız. Ön kapıdan uzak durmak en iyisi."

Sessizlik.

"Pekâlâ," dedi annesi. "Evet, haklısın."

"Bir Yahudi üzerine kumar oynuyorsak," dedi babası kısa süre sonra, "canlı biri üzerine oynamayı tercih ederim." O andan sonra yeni bir düzen kuruldu.

Her gece Hans ile Rosa'nın odasında ateş yakılıyordu ve Max sessizce ortaya çıkıyordu. Köşede şaşkın ve sıkıntılı bir halde oturuyor, muhtemelen insanların nazikliğini, hayatta kalma çabasının zorluğunu ve hepsinden öte, sıcaklığın güzelliğini düşünüyor olmalıydı. .

Perdeler sımsıkı kapanmışken, yavaş yavaş sönerek küle dönüşen ateşin yanında, başının altına bir minder koyarak yerde uyuyordu.

Sabahları bodruma geri dönüyordu.

Sessiz bir insan.

Yahudi faresi, deliğine.

Noel gelip geçerken havada hâlâ belirgin bir tehlike kokusu yoktu. Tahmin edildiği gibi, Küçük Hans eve gelmemişti (bu hem iyiydi hem de kötü habere işaret eden bir hayal kırıklığıydı) ama Trudy her zamanki gibi geldi ve işler yolunda gitti.

HUZURUN İÇERİĞİ

Max bodrumdan hiç çıkmadı.
Trudy geldi ve hiçbir şeyden şüphelenmeden gitti.

Bütün uyumlu tutumuna rağmen Trudy'ye güvenemeyeceklerine karar verilmişti.

"Sadece güvenmemiz gereken kişilere güveniyoruz," dedi Hans, "ve bu da sadece üçümüzüz."

Noel, Max'in dininde kutlanmadığı için sadece fazladan yiyecek verilmiş ve özür dilenmişti.

Max şikâyet etmedi.

Neden edecekti ki?

Yahudi bir aileden gelmesine rağmen, artık Yahudiliğin bir etiketten ibaret olduğunu açıkladı; kişinin başına gelebilecek en kötü şey gibi.

Bu fırsatı değerlendirerek, Hubermann'ların oğullarının eve dönmemesine üzüldüğünü de söyledi. Hans buna karşılık böyle şeyleri kontrol edemeyeceklerini hatırlattı. "Sonuçta," dedi, "bunu kendinden biliyorsun; genç bir adam hâlâ bir çocuktur ve bir çocuğun bazen inatçılık etmeye hakkı vardır."

Ve konu bu şekilde kapandı.

Ateşin önünde geçen ilk birkaç hafta Max hiç konuşmadı. Artık haftada bir kez düzgünce banyo yapabildiğinden, Liesel saçlarının da artık çalıya benzemediğini, başının üzerinde toplanmış kuştüylerini hatırlattığını fark etti. Yabancıya karşı hâlâ utangaç davrandığından bu düşüncesini sadece babasına açıkladı.

"Saçları kuştüyüne benziyor."

"Ne?" Ateşin çıtırtısı kelimeleri boğmuştu.

"Dedim ki," diye fısıldadı Liesel, babasına yaklaşarak, "saçları kuştüyüne benziyor."

Hans Hubermann genç adama baktı ve başıyla onayladı. Kızınki gibi gözleri olmasını dilediğinden eminim. Max'in söylenen her kelimeyi duyduğundan haberleri yoktu.

Max bazen *Kavgam*'ı da yukarı çıkarıyor ve alevlerin yanında oturup okurken anlatılanlar karşısında öfkeye kapılıyordu. Üçüncü getirişinde Liesel sonunda ona sorusunu soracak cesareti bulabildi.

"Bu iyi mi?"

Max başını sayfalardan kaldırıp ona baktı ve yumruğunu sıkıp açtı. Öfkesini bir kenara atarak Liesel'e gülümsedi. "Şimdiye kadar okuduğum en iyi kitap." Önce Hans'a, sonra tekrar kıza baktı. "Hayatımı kurtardı."

Kız biraz kıpırdanarak bağdaş kurdu ve sessizce sordu: "Nasıl?"

Her gece oturma odasında bir hikâye anlatma geleneği bu şekilde başladı. Kısık sesle anlatılıyordu. Bir Yahudi boks bilmecesinin parçaları hepsinin önünde biçimleniyordu.

Bazen Max Vandenburg'un sesinde mizah oluyordu ama fizikselliği sinir bozucuydu; büyük bir kayanın yüzeyine hafifçe sürtülen bir taş gibi. Bazı yerleri derin, diğer yerleri yüzeyseldi ve bazen hep birlikte parçalanıyordu. Pişmanlıklar en derinleriydi ve bir şakanın veya alaycı bir ifadenin sonunda kırılıp kopuyordu.

"Ulu Tanrım" ifadesi, Max Vandenburg'un hikâyesine en sık verilen tepkiydi ve genellikle arkasından bir soru geliyordu.

ÖRNEK SORULAR

O odada ne kadar kaldın?
Walter Kugler şimdi nerede?
Ailene ne olduğunu biliyor musun?
Horlayan kadın nereye gidiyordu?
Ona üç kere yenildin, ha? Neden onunla dövüşmeye devam ettin?

Liesel hayatının olaylarına geri dönüp baktığında, oturma odasında geçen o geceler en net anıları arasında kalıyor. Max'in yumurta kabuğu yüzünde yanan ateşi görebiliyor ve hatta kelimelerindeki insan tadını alabiliyor. Hayatta kalış hikâyesi, sanki kendini parça parça kesip bir tabağa koyuyormuş gibi hissettiriyor.

"Çok bencilim."

Bunu söylediğinde koluyla yüzünü gizledi. "İnsanları geride bıraktım. Buraya geldim. Hepinizi tehlikeye attım." İçindeki her şeyi kusarak onlara yalvarmaya başladı. Yüzünden keder ve çaresizlik akıyordu. "Çok üzgünüm. Bana inanın. Çok ama çok üzgünüm. Çok..."

Kolu ataşe değince hemen geri çekti.

Hepsi sessizce onu izliyordu. Sonunda Hans ayağa kalkarak ona yaklaştı ve yanına oturdu.

"Dirseğini mi yaktın?"

Bir akşam Hans, Max ve Liesel ateşin başında oturmuşlardı. Annesi mutfaktaydı. Max yine *Kavgam*'ı okuyordu.

"Biliyor musun," dedi Hans. Ateşe doğru eğildi. "Liesel aslında çok iyi bir okurdur." Max kitabı indirdi. "Ve seninle sandığından çok daha fazla ortak noktası var." Hans, Rosa'nın gelip

gelmediğini kontrol etti. "Boksu o da sever."

"Baba!"

On bir yaşını bitirmek üzereyken hâlâ cılız bir vücudu olan Liesel mahcup bir tavırla duvara yaslandı. "Ben hiç kavga etmedim ki!"

"Şşş," dedi babası gülerek. Sesini kısık tutmasını söylemek için elini ona doğru salladı ve kıza doğru eğildi. "Eh, Ludwig Schmeikl'a attığın dayağa ne diyeceksin peki, ha?"

"Ben asla..." Yakalanmıştı. İnkâr etmesi anlamsızdı. "Sen nereden biliyorsun bunu?"

"Knoller'de babasıyla karşılaştım."

Liesel yüzünü ellerine gömdü. Tekrar açtığında asıl soruyu sordu: "Anneme söyledin mi?"

"Dalga mı geçiyorsun?" Max'e göz kırptı ve kıza fısıldadı. "Hâlâ hayatta olduğuna göre?"

O gece aynı zamanda babası aylardır evde ilk kez akordeon çaldı. Yarım saat kadar sürdü ve sonunda Max'e bir soru sordu:

"Sen de öğrendin mi?"

Köşedeki yüz alevlere bakıyordu. "Öğrendim." Belirgin bir duraksama oldu. "Dokuz yaşıma kadar. O zaman annem müzik stüdyosunu sattı ve ders vermeyi bıraktı. Sadece bir enstrümanı sakladı ama öğrenmemek için direnince sonunda benden vazgeçti. Aptallık ettim."

"Hayır," dedi Hans. "Daha çocuktun."

Geceleri hem Liesel Meminger hem de Max Vandenburg diğer benzerliklerini ortaya koyuyorlardı. Ayrı ayrı odalarında kendi kâbuslarını görüyor ve biri çığlık atarak, diğeri dumanı tüten ateşin başında soluklanmaya çalışarak uyanıyorlardı.

Bazen Liesel babasıyla birlikte saat üçe doğru kitap okurken,

Max'in uyandığını ikisi de duyuyordu. "Senin gibi rüya görüyor," demişti babası ve bir defasında Max'in gerginliğinden etkilenen Liesel yataktan çıkmaya karar verdi. Geçmişini dinlediği için o hikâyelerde ne gördüğünü az çok tahmin edebiliyordu.

Sessizce koridordan geçip Max'in uyuduğu odaya girdi.

"Max?"

Fısıltısı çok hafifti.

Önce hiç ses gelmedi ama biraz sonra Max doğrulup oturdu ve karanlığa bakındı.

Babası hâlâ yatak odasındayken, Liesel şöminenin diğer tarafına oturdu. Arkalarında annesi horlayarak uyuyordu. Trendeki kadınla rahatlıkla kapışabilirdi.

Ateş artık sadece dumana dönüşmüştü ve sönmek üzereydi. O sabah sesler de vardı.

PAYLAŞILAN KÂBUSLAR

***Kız:* "Söylesene. Kâbuslarında neler görüyorsun?"**

***Yahudi:* "Arkama dönüp el salladığımı."**

***Kız:* "Ben de kâbuslar görüyorum."**

***Yahudi:* "Sen ne görüyorsun?"**

***Kız:* "Bir tren ve ölen erkek kardeşimi."**

***Yahudi:* "Erkek kardeşin mi?"**

***Kız:* "Ben buraya taşınırken yolda öldü."**

***Kız ve Yahudi, birlikte:* "*Ja*; evet."**

Bu küçük itiraflardan sonra hem Liesel'in hem de Max'in bir daha kâbus görmediğini söylemek güzel olurdu. Güzel ama yalan olurdu. Kâbuslar yine her zamanki gibi devam etti; tıpkı tam sakatlandığı ya da hasta olduğu konusunda söylentiler duyarken ra-

kip takımın en iyi oyuncusunun gelişi gibi. O da diğerleriyle birlikte orada ısınma hareketleri yapıp esniyordur. Ya da gece istasyona giren tarifeli trenin anıları da beraberinde sürüklemesi gibi. Bir sürü sürükleniş. Bir sürü üzücü sekiş.

Değişen tek şey, Liesel'in babasına artık kâbuslarıyla kendi kendine başa çıkacak kadar büyüdüğünü söylemesiydi. Babası bir an kırgın gözlerle baktı ama her zaman olduğu gibi yine doğruyu söyledi.

"Eh, Tanrı'ya şükür," dedi hafifçe sırıtarak. "En azından artık geceleri düzgün uyuyabilirim. O koltuk beni öldürüyordu." Kolunu kızının omzuna attı ve birlikte mutfağa geçtiler.

Zaman geçtikçe, çok farklı iki dünya arasında net bir ayrım belirlendi; 33 Himmel Sokağı'nın içindeki ve onun dışında kalan dünya. Mesele, ikisini daima ayrı tutmaktı.

Dışarıdaki dünyada Liesel daha yararlı yönlerini bulmayı öğreniyordu. Bir gün öğleden sonra elinde boş bir çamaşır bohçasıyla eve dönerken, bir çöp bidonundan ucu görünen bir gazete fark etti. *Molching Express*'in haftalık sayısı. Gazeteyi alıp eve götürdü ve Max'e verdi. "Zaman geçirmek için bulmacaları çözmek istersin diye düşündüm," dedi.

Max teşekkür etti ve Liesel'i haklı çıkarmak için gazeteyi baştan sona okudu. Birkaç saat sonra da tek kelime dışında tamamladığı bulmacayı gösterdi.

"Lanet olasıca *yukarıdan aşağı on yedi*," dedi.

Şubat 1941'de, on ikinci doğum gününde Liesel bir kullanılmış kitap daha aldı ve yine minnettar kaldı. Kitabın adı *Çamur Adamlar*'dı ve çok tuhaf bir baba-oğulla ilgiliydi. Max huzursuzca bir köşede dururken Liesel anne ve babasına sarıldı.

"*Alles Gute zum Geburtstag,*" dedi Max, zayıf bir şekilde gülümseyerek. "Nice mutlu senelere." Ellerini ceplerine sokmuştu.

"Bilmiyordum, yoksa sana bir şeyler verirdim." Bu bariz bir yalandı; verecek hiçbir şeyi yoktu. Belki *Kavgam*'ı verebilirdi ama genç bir Alman kızına böyle bir propagandayı asla vermeye niyeti yoktu. Bu, kuzunun kasaba bıçak vermesi gibi bir şey olurdu.

Huzursuz bir sessizlik oldu.

Liesel anne babasına sarılmıştı.

Max çok yalnız görünüyordu.

Liesel yutkundu.

Sonra Max'in yanma gidip ona da sarıldı. "Teşekkürler, Max."

Max önce hiç kıpırdamadan durdu ama Liesel sarılmaya devam edince elleri yavaşça kalktı ve nazikçe Liesel'in sırtına dokundu.

Liesel, Max Vandenburg'un yüzündeki çaresizlik ifadesini ancak sonradan fark edebildi. O anda Liesel'e bir şey vermeyi kararlaştırdığını da sonradan öğrenecekti. Sık sık onun bütün gece uyanık yattığını ve ne verebileceğini düşündüğünü hayal ederim.

Hediye bir hafta sonra bir kâğıdın üzerinde geldi.

Sabahın erken saatlerinde, şimdi evi olarak gördüğü bodruma inmeden önce Liesel'e getirdi.

BODRUMDAN GELEN SAYFALAR

Liesel ne olursa olsun bir hafta bodrumdan uzak tutuldu. Max'in yemeğini aşağı götürenler annesiyle babasıydı.

"Hayır, Domuzkız," diyordu annesi, Liesel aşağı inmeye gönüllü olduğu zamanlarda. Daima yeni bir bahane vardı. "Değişiklik olsun diye burada bir şeyler yapmaya ne dersin, ütüyü bitirmek gibi? Bohçayı bütün kasabada dolaştırmanın çok özel olduğunu mu sanıyorsun? Bir de ütülemeyi dene!" Sürekli iğneleyici konuşmakla ünlü olunca, istediğin her şeyi el altından güzelce yapabiliyordun. İşe yarıyordu.

O hafta boyunca Max, *Kavgam*'dan sayfalar kesip üzerlerini beyaza boyadı. Sonra bodrumun bir ucundan diğerine bir ip gererek onları mandalla asıp kuruttu. Hepsi kuruduktan sonra asıl zor kısım başladı. Bunu başaracak kadar eğitimi vardı ama kesinlikle ne yazar ne de ressamdı. Buna rağmen, kelimeleri hatasızca söyleyene kadar zihninde oluşturdu. Ancak ondan sonra kuruyan boyayla düzlüğü bozulmuş kâğıtlara hikâyeyi yazmaya başladı. So-

nunda küçük ve siyah fırçayla bitirdi.

Haraççı Adam.

On üç sayfaya ihtiyacı olduğunu hesapladı ve başarılı sayfaların en azından iki katı daha fazla hata olacağını düşünerek kırk sayfa hazırladı. *Molching Express*'in sayfalarında egzersizler yaparak temel seviyesini biraz daha yükseltti. Çalışırken bir kızın fısıltılı sözlerini duyuyordu. "Saçları kuştüyü gibi," diyordu tekrar tekrar.

İşi bitince bıçakla sayfaları delip bir iple bağladı. Sonunda on üç sayfalık bir kitapçık oluştu:

Bütün hayatım boyunca korktum

tepemde dikilen adamdan.

Sanırım ilk haraççı adam babamdı

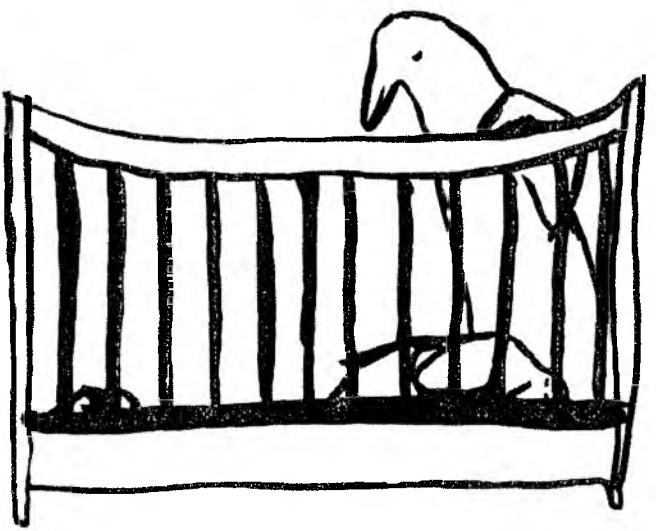

ama ben daha onu hatırlayamadan
kayboldu.

Her nedense, çocukken dövüşmeyi severdim. Birçok seferinde de yenildim. Başka bir çocuk, bazen burnundan süzülen kanla tepemde dikilirdi.

Yıllar sonra gizlenmem gerekti.
Uyumamaya çalışıyordum,
çünkü uyandığımda orada
karşılaşabileceğim kişiden
korkuyordum.

Gizlenirken rüyamda belli bir adamı görüyordum. En zoru da onu bulmak için yolculuk yaptığım zamandı.

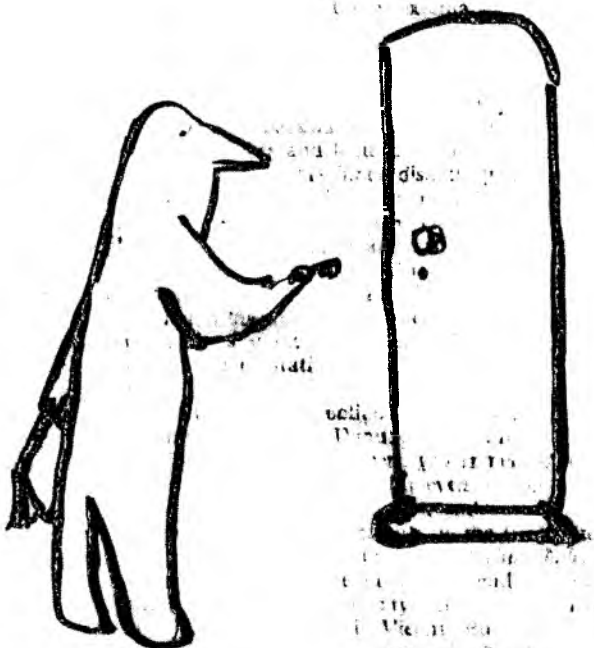

Sadece şansımla ve adımlarımla başardım.

Orada uzun bir süre uyudum. Bana
üç gün olduğunu söylediler...
ve uyandığımda ne buldum?
Bir adam değil, tepemde başka
biri dikiliyordu.

Zaman geçtikçe, kız ve ben ortak noktalarımız olduğunu anladık.

Ama tuhaf bir şey var.

Kız başka bir şeye
benzediğimi söylüyor.

Şimdi bir bodrumda yaşıyorum.
Rüyalarımda hâlâ kâbuslar görüyorum.
Bir gece her zamanki gibi kâbus
gördükten sonra, tepemde bir gölge
buldum. "Bana rüyanı anlat," dedi.
Ben de anlattım.

Bunun karşılığında, o da bana kendi rüyalarını anlattı.

Artık arkadaş olduğumuzu
düşünüyorum; bu kız ve ben.
Kendi doğum gününde bana hediye
veren o oldu.

Bu da tanıdığım en iyi haraççı
adamın aslında bir adam olmadığını
anlamamı sağladı...

DEĞERLİ
DEĞERLİ
DEĞR
DEĞER
GÜN IŞIĞ
SU
HAREKET
GÜN IŞIĞI
GÜN IŞIĞI

Şubat sonlarında Liesel sabahın erken saatlerinde uyandığında yatak odasına biri girdi. Max'ten bekleneceği gibi neredeyse bir gölge kadar sessizdi.

Liesel karanlıkta bakınırken sadece kendisine yaklaşan adamı hissetti.

"Kim var orada?"

Cevap gelmedi.

Yatağa yaklaşıp sayfaları yere, Liesel'in çoraplarının yanına bırakırken ayakları neredeyse sessizdi. Sayfalar hafifçe hışırdadı. Bir kenarları yere doğru kıvrıldı.

"Kim var orada?"

Bu kez bir cevap geldi.

Kelimelerin tam olarak nereden geldiğini anlayamamıştı. Asıl önemli olan duymasıydı. Kelimeler gelip yatağın yanına çömeldi.

"Gecikmiş bir doğum günü hediyesi. Sabaha bak. İyi geceler."

Liesel bir süre bir dalıp bir uyandı. Max'in gelişinin rüya olup olmadığından emin değildi.

Sabah uyandığında dönüp yere baktı ve sayfaları gördü. Uzanıp hepsini alırken sayfaların hışırtısını dinledi.

Bütün hayatım boyunca tepemde dikilen adamlardan korktum...

Sayfaları çevirirken kâğıtlardan parazit gibi sesler geliyordu.

Üç gün, dediler bana... ve uyandığımda ne buldum?

Kavgam'ın silinmiş sayfaları çevrilirken boyanın altında boğuluyormuş gibiydiler.

Bu anlamamı sağladı, tanıdığım en iyi haraççı adam...

Liesel, Max Vandenburg'un hediyesini üç kez okuyup incelerken her birinde farklı fırça darbelerini veya kelimeleri fark etti. Üçüncü kez okuyup bitirdiğinde yataktan elinden geldiğince ses-

sizce kalktı ve anne babasının odasına gitti. Ateşin yanındaki yer boştu.

Üzerinde düşünürken, aslında sayfaların yaratıldığı yerde ona teşekkür etmesinin uygun veya daha iyi –hatta mükemmel– olacağına karar verdi.

Basamaklardan bodruma indi. Duvarda hayali bir çerçeveli fotoğraf gördü; sessizce gülümseyen bir sır.

Birkaç metreden fazla olmamasına rağmen, Max Vandenburg'u gizleyen örtülere ve boya kutularına ulaşmak uzun bir yürüyüş gibi geldi. İçeri bakabileceği küçük bir koridor açmak için duvara en yakın duran örtüleri çekti.

Gördüğü ilk yeri omzu oldu ve küçük boşluktan yavaşça elini uzatarak oraya dokundu. Giysileri soğuktu. Max uyanmadı.

Nefes alıp verdiğini, omzunun hafifçe kalkıp indiğini hissetti. Bir süre onu izledi. Sonra oturup arkasına yaslandı.

Uyku mahmuru hava onu izlemiş gibiydi.

Karalanmış egzersiz kelimeleri merdivenin yanındaki duvarda duruyor, çocuksu ve sevimli görünüyordu. Gizlenmiş Yahudi ile kız, birinin eli diğerinin omzunda uyurken taslaklar onları izliyordu.

Nefes alıyorlardı.

Alman ve Yahudi ciğerleri.

Duvarın dibinde *Haraççı Adam*, Liesel Meminger'in ayaklarındaki tatlı bir kaşıntı gibi güzelce dinleniyordu.

BEŞİNCİ KISIM

ISLIKÇI

bölümler:

yüzen kitap – kumarbazlar
– küçük bir hayalet – iki saç kesimi –
rudy'nin gençliği – kaybedenler ve çizimler
– bir ıslıkçı ve birkaç ayakkabı –
üç aptalca hareket – ve donmuş bacaklı korkmuş bir çocuk

YÜZEN KİTAP

(*1. Bölüm*)

Amper Nehri'nde bir kitap süzülüyordu.

Bir çocuk suya atlayıp kitabı yakaladı ve sağ elinde tutarak sırıttı.

Aralık ayında buzlu suyun içinde beline kadar gömülmüş halde duruyordu.

"Bir öpücüğe ne dersin, Domuzkız?" diye sordu.

Hava güzel, mide bulandıracak ölçüde soğuktu ve ayak parmaklarından beline kadar onu donduran sudan söz etmeye bile gerek yoktu.

Bir öpücüğe ne dersin?

Bir öpücüğe ne dersin?

Zavallı Rudy.

RUDY STEINER'LE İLGİLİ KÜÇÜK BİR BİLGİ

O şekilde ölmeyi hak etmemişti.

Hayallerinizde parmaklarınıza yapışmış kâğıdın gevşek kenarlarını görürsünüz. Ürperen bir sarışın saçak. Doğal olarak siz de benim gibi Rudy'nin aynı gün donarak öldüğünü tahmin edebilirsiniz. Ama öyle olmadı. Böyle anılar bana sadece iki yıldan biraz kısa süre sonra karşılaştığı yazgıyı hak etmediğini hatırlatıyor.

Birçok durumda, Rudy gibi bir çocuğu –o kadar yaşam dolu ve yaşayacak o kadar şeyi olan– almak hırsızlık gibi görünüyor ama her nedense, ölürken gecenin kabarışını görmeyi çok istemiş olacağından eminim. Kitap hırsızını cansız bedeninin yanında ellerinin ve dizlerinin üzerine çökmüş halde görse, hem ağlar hem de gülümserdi. Toz toprak içinde, bombadan kavrulmuş dudaklarını öptüğünü gördüğüne memnun olurdu.

Evet, ben biliyorum.

Karanlık kalbimin karanlık derinliklerinde biliyorum. Gerçekten çok hoşuna giderdi.

Görüyorsunuz işte.

Ölümün bile duyguları var.

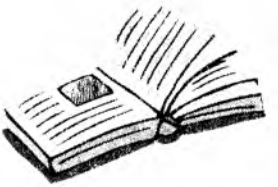

KUMARBAZLAR

(*Yedi Yüzlü Bir Zar*)

Elbette, kabalık ediyorum. Sadece bütün kitabın değil, özellikle de bu bölümün sonunu rezil ediyorum. Size iki olayı önceden anlattım, çünkü gizem yaratmakla pek ilgilenmiyorum. Gizem beni sıkar. Yorar. Ben neler olacağını biliyorsam, siz de bilin. Benim için önemli olan, hepimizi sinirlendiren, şaşırtan, ilgimizi çeken noktaya doğru bizi sürükleyen dinamikler.

Düşünecek bir sürü şey var.

Çok hikâye var.

Bir kere, 1941 Noel'inde Amper Nehri'nden süzülerek gelen ve kesinlikle üzerinde tartışmamız gereken *Isıkçı* adında bir kitap var. Öncelikle bununla ilgilenmeliyiz, siz ne dersiniz?

Anlaştık o halde.

Öyle yapacağız.

Her şey kumarla başladı. Bir Yahudi'yi gizleyerek zar atar-

sanız, böyle yaşarsınız. İşler böyle görünür.

SAÇ KESİMİ: NİSAN ORTALARI, 1941

Yaşam en azından daha güçlü bir şekilde normalliği taklit etmeye başlıyordu. Hans ve Rosa Hubermann, alışılmış olandan daha kısık sesle olsa bile oturma odasında tartışıyorlardı. Liesel, her zamanki gibi onları izliyordu.

Tartışma önceki gece bodrumda, Hans ile Max'in boya kutuları, kelimeler ve örtüler arasında oturduğu yerde başlamıştı. Max, Rosa'ya saçlarını kesip kesemeyeceğini sormuştu. "Gözlerime giriyor," demişti ve Hans da, "Bir çaresine bakarız," diye cevap vermişti.

Şimdi Rosa çekmeceleri karıştırıyor ve Hans'a hurdalarla birlikte sözlerini de fırlatıyordu. "Nerede bu lanet olasıca makas?"

"Bir alttakinde değil mi?"

"Ona baktım zaten."

"Belki de görmemişsindir."

"Kör müyüm ben?" Rosa başını kaldırarak bağırdı. "Liesel!"

"Buradayım."

Hans yüzünü buruşturdu. "Lanet olsun, kadın, kulaklarımın zarını patlattın!"

"Kes sesini, Keriz!" Rosa çekmeceyi karıştırırken Liesel'le konuştu. "Liesel, nerede bu makas?" Ama Liesel'in de hiçbir fikri yoktu. "Domuzkuz, ne işe yararsın ki sen zaten?"

"Onu konuya karıştırma."

Yay saçlı kadınla gümüş gözlü adam arasında tartışma devam ederken, sonunda Rosa çekmeceyi çarparak kapattı. "Muhtemelen bir sürü hata yaparım zaten."

"Hata mı?" Hans neredeyse kendi saçlarını yolmanın eşiğine gelmişti, fakat duyulmayacak kadar kısık söylemişti bunu. "Onu

kim *görecek* ki?" Tekrar konuşacak gibi oldu, ancak Max Vandenburg'u kibar ve mahcup bir tavırla kapıda dururken görünce lafı ağzında kaldı. Elinde bir makasla yaklaşarak onu Hans'a ya da Rosa'ya değil, on iki yaşındaki kıza verdi. En iyi seçenek o gibi görünüyordu. Konuşmadan önce bir an dudakları titredi. "Sen yapar mısın?"

Liesel makası alarak açtı. Paslıydı ama bazı yerleri parlıyordu. Babasına dönüp baktı ve Hans başıyla onaylayınca Liesel tekrar dönüp Max'ın peşinden bodruma indi.

Yahudi bir boya tenekesinin üzerine oturdu. Omuzlarına küçük bir örtü örtüldü. "İstediğin kadar hata yapabilirsin," dedi Max.

Hans merdivenden izliyordu.

Liesel, Max Vandenburg'un saçlarından bir tutam kaldırdı.

Bukleyi keserken makasın sesi Liesel'in ilgisini çekti. Beklendiği gibi bir "şak" sesi değil, iki paslı metal ağzın birbirine sürtünme sesi çıkmıştı.

Orada burada hafif, şurada burada büyük yanlışlarla nihayet bu iş bitince, Liesel saçları toplayıp üst kata çıkarak hepsini ocağa attı. Bir kibrit çakıp saç tomarlarının kızarıp bükülüşünü izledi.

Max yine kapıda, bu kez bodrumun basamaklarındaydı. "Teşekkürler, Liesel." Sesinde gizli bir mutluluk tonu vardı.

Bunu söyler söylemez tekrar gözden kaybolarak yeraltına gömüldü.

GAZETE: MAYIS BAŞLARI

"Bodrumda bir Yahudi var."

"Bir Yahudi var. Benim bodrumumda."

Valinin kitaplarla dolu odasının zemininde otururken, Liesel Meminger bu sözleri duyuyordu. Bir çamaşır bohçası yanında du-

ruyor, valinin hayalet gibi karısı kambur bir halde masada oturuyordu. Liesel önünde duran *Islıkçı* adlı kitabın yirmi iki ve yirmi üçüncü sayfalarını okuyordu. Başını kaldırıp baktı. Saçlarını yavaşça yana atarak kadına doğru yürüdüğünü ve kulağına fısıldadığını hayal etti:

"Bodrumumda bir Yahudi var."

Kitap kucağında hafifçe titrerken, sırrı dudaklarının arkasında oturuyordu. Sır birden rahatsız olarak bacak bacak üstüne attı.

"Eve dönmem gerek." Bu kez gerçekten konuşmuştu. Elleri titriyordu. Uzaktaki güneş ışığına rağmen açık pencereden hafif bir esinti süzülüyor ve yağmur damlalarını talaş gibi içeri savuruyordu.

Liesel kitabı yerine koyduğunda kadının sandalyesi kıpırdadı ve kalkıp ona doğru yürüdü. Sonunda hep böyle oluyordu. Uzanıp kitap alırken o kırışıklarla dolu yüzü buruk bir mutlulukla şişiyordu.

Kitabı kıza uzattı.

Liesel geri çekildi.

"Hayır," dedi, "Teşekkür ederim. Evde yeterince kitabım var. Belki başka zaman. Babamla birlikte bir kitabı baştan okuyoruz. Biliyorsunuz, o gece ateşten çaldığım kitabı."

Valinin karısı başıyla onayladı. Liesel Meminger'le ilgili bir gerçek varsa, o da gereksiz yere hırsızlık yapmadığıydı. Kitapları sadece gerektiğini hissettiğinde çalıyordu. Şimdilik yeterince kitabı vardı. *Çamur Adamlar*'ı dört kez okumuştu, *Omuz Silkiş* de hoşuna gidiyordu. Ayrıca, her gece yatağa girmeden önce mezar kazıcılığıyla ilgili kitaba da bir göz atıyordu. Üstelik *Haraççı Adam* da vardı. Kelimeleri dudaklarıyla söyleyerek kuşlara dokundu ve gürültücü sayfaları yavaşça çevirdi.

"Hoşça kalın, Bayan Hermann."

Kütüphaneden çıkarak ahşap zeminli koridordan geçip cana-

var ağzı gibi kapılardan çıktı. Her zamanki gibi bir an basamaklarda durarak, aşağıda uzanan Molching'e baktı. O öğle üzeri kasaba sarı bir sisin içindeydi ve çatılar sarı su dolu küvete doluşmuş evcil hayvanları andırıyordu.

Münih Caddesi'ne ulaştığında şemsiyeli adamların ve kadınların arasından geçti; bir çöp bidonundan diğerine hiç utanmadan yürüyen sırılsıklam bir kız.

"İşte!"

Elini çöpün içine atıp buruşturulmuş gazeteyi kapmadan önce kendi kendine güldü. Ön ve arka sayfaların mürekkebi yağmurdan akmış olmasına rağmen, düzgün bir şekilde ikiye katlayarak kolunun altına sıkıştırdı. Son birkaç aydır her perşembe bunu yapıyordu.

Liesel Meminger sadece perşembe günü çamaşır işine çıkıyor ve genellikle biraz getirisi oluyordu. Bir çöp bidonunda fırlatılıp atılmış bir *Molching Express* veya okuyacak başka bir şey bulduğu zamanlarda içinde inkâr edilemez bir zafer duygusu beliriyordu. Gazete bulmak, iyi bir gün demekti. Eğer gazetenin bulmacası çözülmemişse harika bir gündü. Eve gidip kapıyı kapıyor ve Max Vandenburg'un yanına iniyordu.

"Bulmaca mı?" diye soruyordu Max.

"Çözülmemiş."

"Harika!"

Yahudi gazeteyi alırken gülümsüyor, bodrumun loş ışığında okumaya başlıyordu. Gazeteyi okumaya odaklandığında, bulmacayı çözerken ve sonra baştan sona tekrar okumaya başladığında Liesel onu izliyordu.

Havalar ısınırken Max bütün zamanını bodrumda geçiriyordu. Gündüzleri bodrum kapısı koridordan gelen ışığı alması için açık bırakılıyordu. Koridor da güneş ışığına boğulmuyordu ama insan elindekiyle yetinmeyi bilmeliydi. Loş ışık, hiç ışık ol-

mamasından daha iyiydi ve tutumlu olmaları gerekiyordu. Gazyağı henüz tehlikeli ölçüde azalmamıştı, fakat olabildiğince idareli kullanmak en iyisiydi.

Liesel genelde örtülerin üzerinde oturuyordu. Max bulmaca çözerken o da okuyordu. Birbirlerinden birkaç metre uzakta oturuyor ve nadiren konuşuyorlardı; sadece çevrilen sayfaların sesi duyuluyordu. Okula gittiğinde kitaplarını okuması için Max'e bırakıyordu. Hans Hubermann ile Erik Vandenburg müzikle birleşmişken, Max ile Liesel de kelimelerle birleşmişti.

"Selam, Max."

"Selam, Liesel."

Birlikte oturup okuyorlardı.

Bazen Liesel onu izliyordu. Max'i en iyi özetleyen şeyin solgun bir konsantrasyon olduğuna karar vermişti. Bej bir ten. Nemli gözler. Bir kaçağa has nefesler. Çaresiz ama sessiz. Hayatta olduğunu gösteren tek şey göğsünün kalkıp inmesiydi.

Liesel gözlerini kapatarak Max'ten kendisini sürekli yanlış bildiği kelimelerle ilgili test etmesini istiyor, yine yanlış yaptığında da küfrediyordu. Sonra ayağa kalkıp kelimeleri duvara yazıyordu ki bunu bazen onlarca kez yapması gerekiyordu. Max Vandenburg ve Liesel Meminger, boya ve çimento kokuları arasında birlikte zaman geçiriyorlardı.

"Hoşça kal, Max."

"Hoşça kal, Liesel."

Yatağa girdiğinde hemen uyumuyor, onu aşağıda, bodrumda hayal ediyordu. Böyle zamanlarda Max'i hemen kaçması gerekirse diye hep baştan aşağı giyinik halde –ayakkabıları dahil– uyurken görüyordu. Ve Max bir gözü açık uyuyordu.

HAVA TAHMİNCİSİ: MAYIS ORTALARI

Liesel kapıyı ve aynı anda da ağzını açtı.

Himmel Sokağı'nda onun takımı Rudy'ninkini 6-1 ezmişti ve Liesel zafer sevinciyle anne babasına attığı golleri anlatmak için mutfağa dalmıştı. Sonra bütün şutlarını tek tek anlatmak için hemen bodruma koşmuş, Max de gazetesini bırakıp onu dikkatle dinleyerek gülmüştü.

Nihayet hikâyesi bittiğinde, birkaç dakika sessizlik oldu ve sonunda Max yavaşça başını kaldırdı. "Benim için bir şey yapar mısın, Liesel?"

Himmel Sokağı zaferi yüzünden hâlâ heyecanlı olan kız örtülerin üzerinden aşağı atladı. Bir şey söylemedi ama bu hareketi Max'in istediği şeyi yapmaya hazır olduğunu gösteriyordu.

"Bana attığın golü anlattın," dedi Max. "Fakat yukarıda havanın nasıl olduğunu bilmiyorum. Güneş ışığında mı, yoksa bütün gökyüzü bulutlarla kaplıyken mi gol attığını bilmiyorum." Elini kısacık kesilmiş saçlarında dolaştırdı ve yorgun gözlerinde yalvaran bakışlar belirdi. "Yukarı çıkıp bana havanın nasıl olduğunu anlatabilir misin?"

Liesel doğal olarak hemen yukarı koştu. Tükürük lekeli kapıdan birkaç adım ileride durarak dönüp gökyüzüne baktı.

Bodruma geri dönüp Max'e gördüklerini anlattı.

"Bugün gökyüzü masmavi, Max. Ve uzun, büyük bulutlar var. İp gibi uzanıyor. Ucunda güneş, sarı bir delik gibi."

Max o anda böyle bir hava durumu raporunu ancak bir çocuğun verebileceğini anlamıştı. Duvara uzun, ip gibi bir bulut resmi yapıp ucuna sarı bir güneş yerleştirdi. İp gibi bulutların üzerine iki figür –zayıf bir kız ve sıska bir Yahudi– çizdi; dengelerini korumak için kollarını iki yana açmış halde bulutların üzerinden güneşe

doğru yürüyorlardı. Resmin altına bir cümle yazdı:

MAX VANDENBURG'UN DUVARA YAZDIĞI KELİMELER

Bir pazartesi günüydü ve
bir ipin üzerinden güneşe doğru yürüyorlardı.

BOKSÖR: MAYIS SONU

Max Vandenburg için soğuk çimento ve onunla geçirecek bolca zaman vardı.

Dakikalar acımasızdı.

Saatler işkenceydi.

Uyanık geçirdiği zamanlarda saatler tepesinde dikiliyor, onu yıpratmakta kesinlikle tereddüt etmiyorlardı. Gülümseyerek canını çıkarıyor ama sonra da yaşamasına izin veriyorlardı. Bir şeyin yaşamasına izin vermekte ancak bu kadar art niyet olabilirdi.

En azından günde bir kez Hans Hubermann bodruma inerek onunla sohbet ediyordu. Rosa arada bir ona fazladan ekmek getiriyordu. Ama Liesel aşağı indiğinde, Max bir kez daha yaşamla ilgilendiğini hissediyordu.

Başlangıçta buna direnmeye çalıştı ama kız ortaya çıkarak her seferinde yeni bir hava durumu raporuyla geldiğinde giderek daha da zorlaşıyordu.

Yalnız kaldığında, en belirgin duygusu ortadan kaybolma hissiydi. Bütün giysileri, başlangıçta öyle olsunlar ya da olmasınlar, griydi; pantolonundan yün kazağına ve şimdi üzerinden su gibi dökülen ceketine kadar. Sık sık suyun içinde çözülen bir şey gibi

derisinin pul pul olup olmadığını kontrol ediyordu.

İhtiyacı olan şey yeni bir proje serisiydi. İlki sadece egzersizdi. Soğuk bodrum zemininde yüzükoyun yatarak şınav çekmeye başladı. Sanki kolları dirseklerinden kopuyor, kalbi göğsünden yere damlıyor gibi gelmişti. Stuttgart'ta henüz bir ergenken, hiç ara vermeden bir seferde elli şınav çekebiliyordu. Şimdiyse yirmi dört yaşında, belki de normal ağırlığından yedi-sekiz kilo daha hafifken, ona kadar ancak gelebilmişti. Bir hafta sonra, üçer setten on altı şınav ve yirmi iki mekiğe ulaştı. Egzersizi bittikten sonra boya tenekesi arkadaşlarıyla bodrum duvarına yaslanarak oturuyor, hızla atan nabzını ve kaslarındaki zonklamayı hissediyordu.

Bazen kendini kaldırırken buna değip değmeyeceğini merak ediyordu. Ama bazen kalp atışları yatıştığında ve vücudu yine normale döndüğünde, lambayı söndürüp bodrumun karanlığında ayakta duruyordu.

Yirmi dört yaşındaydı ama hâlâ hayal kurabilirdi.

"Mavi köşede," diye anlatıyordu, kısık sesle, "dünya şampiyonu, Aryan başyapıtımız var; Führer!" Nefes alarak döndü. "Ve kırmızı köşede, fare yüzlü Yahudi rakibi Max Vandenburg!"

Hepsini etrafında görüyordu. Beyaz ışık boks ringini aydınlatırken, kalabalıktaki insanlar aralarında mırıltıyla konuşuyordu; çok sayıda insanın aynı anda konuşmasından kaynaklanan o büyüleyici ses. O kadar çok insanın aynı anda söyleyecek o kadar çok şeyi nasıl olabiliyordu? Ringin kendisi mükemmeldi. Mükemmel minder, mükemmel ipler. Kalın iplerin her birinin gevşemiş telleri bile kusursuz bir şekilde beyaz ışıkta parıldıyordu. Oda sigara ve bira kokuyordu.

Karşı köşede Adolf Hitler maiyetiyle birlikte duruyordu. Sırtına siyah gamalı haç işlenmiş kırmızı-beyaz bornozundan bacakları uzanıyordu. Bıyığı mükemmel karesiyle burnunun altındaydı. Antrenörü ona bir şeyler fısıldıyordu. Hitler iki ayağı üzerinde bir

o yana bir bu yana sıçrayıp gülümsüyordu. Ring spikeri onun başarılarını anlatırken Hitler iyice sırıttı ve kalabalık kendinden geçmiş halde alkışladı. "Yenilmez!" diye bağırdı spiker. "Bir sürü Yahudi'ye ve Alman idealine yönelmiş tüm tehditlere karşı! Bay Führer," diye devam etti, "seni selamlıyoruz!" Kalabalık iyice kendinden geçti.

Sonra herkes sakinleştiğinde sıra rakibini tanıtmaya geldi.

Spiker, köşesinde tek başına duran Max'e döndü. Onun maiyeti yoktu. Hatta bornozu bile yoktu. Sadece leş kokulu nefesi, çıplak göğsü, yorgun el ve ayaklarıyla yalnız ve genç bir Yahudi. Doğal olarak şortu da griydi. O da iki ayağı üzerinde sıçrıyordu ama enerjisini korumak için bunu asgari düzeyde tutuyordu. Gereken ağırlığa ulaşmak için spor salonunda bolca terlemişti.

"Rakip!" dedi spiker ve vurgulamak için duraksadı: "*Yahudi* kanından." Kalabalık yuhaladı.

Konuşmanın geri kalanı duyulmadı. Kalabalıktan gelen hakaretlerin arasında güme gitti ve Max rakibinin bornozunu çıkararak kuralları dinleyip tokalaşmak için ortaya gelişini izledi.

"*Merhaba*, Bay Hitler," dedi Max başıyla onaylayarak, fakat Führer sadece sararmış dişlerini gösterdikten sonra dudaklarını tekrar kapattı.

"Baylar," dedi siyah pantolonlu ve mavi gömlekli tıknaz bir hakem. Papyon takmıştı. "Öncelikle ve en önemlisi, temiz bir dövüş istiyoruz." Şimdi sadece Führer'e dönmüştü. "Tabii ki Bay Hitler, siz kaybetmeye başlamadığınız sürece. Böyle bir şey olursa, bu Yahudi pisliğinin canını çıkarıp mindere sermek için kullanacağınız kuraldışı yöntemlerin hepsini görmezden geleceğim." Büyük bir nezaketle başıyla onayladı. "Anlaşıldı mı?"

Führer ilk sözünü söyledi: "Açıkça."

Hakem, Max'e dönerek bir uyarıda bulundu. "Sana gelince, sevgili Yahudi pisliği, yerinde olsam her adımıma dikkat ederdim.

Hem de çok." Ve dövüşçüler köşelerine gönderildi.

Kısa bir sessizlik.

Gong.

Führer beceriksiz bacakları ve cılız vücuduyla Max'in üzerine koşarak yüzüne sağlam bir yumruk savurdu. Gong sesi hâlâ kulaklarında çınlayan kalabalık heyecanlanıp sırıttı. Hitler'in yumrukları Max'in yüzüne savrulup dudaklarına, burnuna, çenesine defalarca inerken, Führer'in dudaklarından dumanlı nefesi süzüldü; Max hâlâ köşesinden çıkmamıştı. Darbeleri karşılamak için yumruklarını kaldırdı ama Führer bu kez kaburgalarını, böbreklerini ve ciğerlerini hedef aldı. Ah, gözler, Führer'in gözleri! Tıpkı Yahudi gözü gibi kahverengiydiler ve Max yumrukların arasında bir an için durup o gözlerin güzelliğine baktı.

Sadece tek bir raunt vardı ve saatler sürdü. Çoğunlukla bir değişiklik olmadı.

Führer, Yahudi'yi kum torbası olarak kullanıyordu.

Her yer Yahudi kanına bulanmıştı.

Ayaklarının altındaki gökyüzü beyazı mindere yağan kırmızı yağmur damlaları gibi.

Sonunda Max'in dizleri bükülmeye, yanakları sessizce inlemeye başladı. Führer'in keyifli yüzünde hâlâ sevimsiz sırıtışı vardı. Tükenmiş, ezilmiş, hırpalanmış Yahudi yere düştü.

Önce kalabalıktan bir kükreme yükseldi.

Sonra sessizlik.

Hakem sayıyordu. Altın bir dişi ve orman gibi burun kılları vardı.

Yahudi Max Vandenburg yavaşça kalkmaya başladı ve sonunda dimdik ayakta durdu. Sesi titriyordu. "Haydi, Führer," dedi ve bu kez Adolf Hitler rakibinin üzerine atıldığında, Yahudi boksör kenara çekilerek onu köşeye sıkıştırdı. Her seferinde tek bir şeyi hedef alarak peş peşe yedi yumruk indirdi: Bıyığını!

Yedinci yumrukta ıskaladı. Darbe Führer'in çenesine indi. Aniden savrularak iplere çarptı ve yere, dizlerinin üzerine düştü. Bu kez sayılmadı. Hakem köşede yüzünü buruşturdu. Seyirciler susmuş, biralarına geri dönmüşlerdi. Führer dizlerinin üzerinde kendi kanının tadına baktı ve saçlarını sağdan sola düzeltti. Binlerce kişinin tezahüratlarıyla tekrar ayağa kalktığında yaklaştı ve çok tuhaf bir şey yaptı. Sırtını Yahudi'ye dönerek eldivenlerini çıkardı.

Kalabalık afallamıştı.

"Vazgeçti," diye fısıldadı biri ama bir an sonra Adolf Hitler iplerin kenarında durarak kalabalığa seslendi.

"Sevgili Alman halkı," dedi. "Bu gece buradaki şeyi görebiliyorsunuz, değil mi?" Çıplak göğüsle, zafer pırıltıları saçan gözlerle Max'i işaret etti. "Yüz yüze olduğumuz şeyin hayal edebileceğimizden çok daha kötücül ve güçlü olduğunu görebiliyorsunuz, değil mi?"

"Evet, Führer!" diye cevap verdiler.

"Bu düşmanın iğrenç yöntemlerle zırhımızı delmenin bir yolunu bulduğunu ve burada böyle tek başıma durup onunla dövüşemeyeceğimi görüyor musunuz?" Kelimeler gözle görünüyordu. Mücevher parçaları gibi ağzından dökülüyorlardı. "Ona bir bakın! Dikkatle bakın!" Kanlar içindeki Max Vandenburg'a baktılar. "Biz konuşurken, o mahallenizde dolaşıyor. Yan kapınıza taşınıyor. Ailesiyle sizi kirletiyor ve sizi ele geçirmek üzere. O..." Hitler bir an tiksintiyle Max'e baktı. "Yakında size sahip olacak; ta ki mahallenizdeki marketin tezgâhında duran değil, tezgâhın arkasında oturup piposunu tüttüren kişi olana dek. Siz ne olduğunu bile anlamadan, kendisi cebindeki ağırlık yüzünden zorlukla yürürken, siz asgari ücretle onun emrinde çalışıyor olacaksınız. Öylece durup onun bunu yapmasına izin mi vereceksiniz? Geçmişteki liderlerinizin yaptığı gibi topraklarınızı başkalarına verecek, ülkenizi bir-

kaç imza karşılığında satacak mısınız? Öylece, çaresizce duracak mısınız? Yoksa..." En alttaki iplerin üzerine çıkarak yükseldi. "Benimle birlikte bu basamakları çıkacak mısınız?"

Max sarsılmıştı. İçi dehşetle dolmuştu.

Adolf onu bitirmişti. "Bu düşmanı birlikte yok edebilmemiz için siz de benimle birlikte tırmanacak mısınız?"

33 Himmel Sokağı'nın bodrumunda, Max Vandenburg bütün bir ulusun yumruklarını hissedebiliyordu. Tek tek ringe tırmanarak onu yeniyorlardı. Kanını döküyorlardı. Acı çektiriyorlardı. Milyonlarcası. Ta ki son kez ayaklarının üzerinde doğrulmayı başarana dek.

Sıradaki kişinin iplerin üzerine tırmanışını izledi. Bu bir kızdı. Ağır adımlarla minderde yürürken, Max onun yanağından süzülen gözyaşını gördü. Sağ elinde bir gazete tutuyordu.

"Bulmaca," dedi nazikçe. "Çözülmemiş." Ve gazeteyi Max'e uzattı.

Karanlık.

Artık karanlıktan başka bir şey yoktu.

Sadece bodrum. Sadece Yahudi.

YENİ RÜYA: BİRKAÇ GECE SONRA

Öğleden sonraydı. Liesel bodrum merdiveninden indi. Max şınavlarının ortasındaydı.

Liesel bir süre onu izlerken Max farkında değildi. Liesel gelip yanına oturduğunda Max kalkıp duvara yaslandı. "Son zamanlarda," dedi Max, "yeni bir rüyam olduğundan söz etmiş miydim?"

Liesel onun yüzünü görmek için hafifçe kıpırdandı.

"Ama bu rüyayı uyanıkken görüyorum." Yanmayan gaz lambasını işaret etti. "Bazen lambayı söndürüp burada durup bekliyorum."

"Neyi?"

Max düzeltti. "Neyi değil. Kimi."

Liesel bir süre ses çıkarmadı. Karşılıklı sözler arasında biraz zaman geçmesini gerektiren sohbetlerden biriydi. "Kimi bekliyorsun?"

Max kıpırdamadı. "Führer'i." Bu konuda son derece doğal ve gerçekçiydi. "Bu yüzden antrenman yapıyorum."

"Şınavlar mı?"

"Aynen." Max, beton merdivene doğru yürüdü. "Her gece karanlıkta bekliyorum ve Führer bu basamaklardan aşağı iniyor. Buraya geliyor ve saatlerce dövüşüyoruz."

Liesel şimdi ayakta duruyordu. "Kim kazanıyor?"

Max önce kimsenin kazanmadığını söyleyecek oldu, fakat sonra boya kutularını, örtüleri ve giderek büyüyen gazete yığınını gördü. Duvardaki kelimelere, uzun buluta ve figürlere baktı.

"Ben," dedi.

Sanki avucunu açmış, kelimeleri Liesel'e vermiş ve sonra avucunu tekrar kapatmış gibiydi.

Münih'te bir yerde toprağın altında iki kişi durmuş, sohbet ediyorlardı. Bir fıkranın başlangıcı gibiydi.

"Bir Yahudi ve bir Alman, bir bodrumda duruyorlarmış, tamam mı?"

Ama bu fıkra filan değildi.

BOYACILAR: HAZİRAN BAŞLARI

Max'in diğer projesi, *Kavgam*'ın geri kalanıydı. Sayfaların her biri kitaptan nazikçe koparılmış, boyanmak üzere yere dizilmişti. Sonra kurutulup ön ve arka kapakların arasına yerleştirilecekti. Bir gün Liesel okuldan eve döndüğünde Max, Rosa ve babasını çeşitli sayfaları boyarken buldu. Birçoğu mandallarla ipe

asılmıştı bile; tıpkı *Haraççı Adam* için yaptıkları gibi.

Üçü de başlarını kaldırıp konuştular.

"Selam, Liesel."

"Al sana bir fırça, Liesel."

"Tam zamanıydı, Domuzkız. Nerede kaldın yahu?"

Liesel boyamaya başladığında, Max Vandenburg'u anlattığı şekliyle Führer'e karşı dövüşürken hayal ediyordu.

BODRUM HAYALLERİ, HAZİRAN 1941

Yumruklar savruluyor, insanlar duvarların üzerinden tırmanıyordu. Max ve Führer hayatları için dövüşüyorlardı. Führer'in bıyığında ve başının sağ tarafındaki saç diplerinde kan vardı. "Haydi, Führer," diyordu Yahudi. Elini sallayarak onu dövüşmeye davet ediyordu. "Haydi, Führer!"

Hayaller dağıldığında ve Liesel'in ilk sayfası sona erdiğinde babası ona göz kırptı. Annesi baştan savma boyadığı için onu azarladı. Max sayfaların her birini incelerken, belki de onlarla yapmayı planladığı şeyi zihninde canlandırıyordu. Aylar sonra o kitabın kapağını da boyayıp yeni bir isim verecek, bunun için de, yazdığı ve resimlediği hikâyelerden birinin adını seçecekti.

O gün öğleden sonra 33 Himmel Sokağı'nın altındaki gizli bodrumda, Hubermann'lar, Liesel Meminger ve Max Vandenburg, *Kelime Karıştıran*'ın sayfalarını hazırlıyorlardı.

Boyacı olmak güzeldi.

HESAPLAŞMA: 24 HAZİRAN

Ve zarın yedinci yüzü geldi. Almanya'nın Rusya'yı işgal etmesinden iki gün sonraydı. İngiltere ile Sovyetler'in güçlerini bir-

leştirmesinden üç gün önce.

Yedi.

Zarı atarsınız ve gelişini izlerken aslında normal bir zar olmadığını anlarsınız. Kötü şans dersiniz ama aslında geleceğini başından beri bilirsiniz. Odaya kendiniz getirirsiniz. Masa nefesinizden onun kokusunu alabilir. Sizi incitmenin bir yolunu daima bulan bir şey. Zar düşer. Nefret verici ve mucizevi bir şekilde gözlerinize bakar ve göğsünüzden beslendiğini hissedersiniz.

Sadece talihsizlik.

Böyle dersiniz.

Önemsizdir.

Kendinizi buna inandırırsınız; çünkü derinlerde bu küçük şans değişiminin aslında gelecek şeylerin başlangıcı olduğunu bilirsiniz. Bir Yahudi'yi gizlerseniz bedelini ödersiniz. Öyle ya da böyle ödemeniz gerekir.

Liesel bunun o kadar büyütülecek bir şey olmadığını düşünüyordu. Belki de bunun nedeni, bodrumda hikâyesini yazana kadar çok fazla şey yaşanmış olmasıydı. Büyük resme baktığında, Rosa'nın vali ve karısı tarafından kovulmasının aslında talihsizlik olmadığını düşünüyordu. Yahudileri gizlemekle bir ilgisi yoktu. Savaşla ilgisi vardı. Ama o dönemde kesinlikle bir ceza duygusu algılanıyordu.

Başlangıcı aslında yirmi dördünden bir hafta kadar önceydi. Liesel her zaman yaptığı gibi Max Vandenburg için yine gazete arıyordu. Münih Caddesi'nde bir çöp sepetinin içine uzandı ve gazeteyi kolunun altına sıkıştırdı. Max'e verdikten ve Max ilk okumasına başladıktan sonra Liesel'e baktı ve ön sayfadaki bir resmi işaret etti. "Bu, çamaşır işlerini yaptığın ailelerden biri değil mi?"

Liesel yaklaştı. Max'in bulut ve güneş resminin yanına altı kez "argüman" kelimesini yazmıştı. Max gazeteyi ona verdi ve

Liesel başıyla onayladı. "Bu o."

Liesel haberi okumaya devam ettiğinde, Vali Heinz Hermann'ın savaş çok iyi gitmesine rağmen, Molching halkının bütün sorumluluk sahibi Almanlar gibi yeterli önlemler alması ve kendilerini daha zor zamanlara hazırlaması gerektiğini söylediğini okudu. *Düşmanlarımızın ne düşündüğünü,*" diyordu, "*veya bize nasıl zarar vermeyi planladıklarını asla bilemezsiniz.*"

Bir hafta sonra valinin sözleri iğrenç sonuçlarını getirdi. Liesel her zaman yaptığı gibi Grande Caddesi'ne gitmişti ve valinin kütüphanesinin zemininde *Islıkçı*'yı okuyordu. Valinin karısında anormal hiçbir şey görünmemişti (pekâlâ, *fazladan* bir işaret diyelim); ta ki gitme zamanı gelene kadar.

Bu kez Liesel'e *Islıkçı*'yı almasını önerdiğinde, bunun için ısrar etti. "Lütfen." Kadın neredeyse yalvarıyordu. Kitabı ölçülü bir tavırla uzatmıştı. "Lütfen al. Lütfen."

Bu kadının tuhaflığından etkilenmiş olan Liesel onu tekrar hayal kırıklığına uğratmaya dayanamadı. Sararmış sayfalarını saran gri cildiyle kitap eline geldi ve Liesel koridorda yürümeye başladı. Çamaşırları soracakken, valinin karısı ona sabahlıklı kederiyle son kez baktı. Çekmecelerden birine uzanarak bir zarf çıkardı. "Çok üzgünüm. Bu, annen için."

Liesel'in nefesi kesildi.

Aniden, ayakkabılarının içinde ayaklarını ne kadar boş hissettiğini fark etti. Boğazında bir şeyler düğümlendi ve titremeye başladı. Nihayet uzanıp zarfı aldığında, kütüphanedeki saatin tıkırtılarını fark etti. Saatlerin aslında tik-tak diye sesler çıkarmadığını anladı. Daha çok ters dönmüş bir çekiç gibi, sanki yöntemli bir şekilde toprağa vuruyordu. Bir mezarın sesini andırıyordu. *Keşke benimki de hazır olsaydı,* diye düşündü, çünkü Liesel Meminger o anda ölmek istiyordu. Diğerleri işleri iptal ettiklerinde o kadar üzülmemişti. Her zaman için valinin evi, kütüphanesi ve ka-

rısı vardı. Ayrıca bu son umutlarıydı ve onu da kaybetmişlerdi. Bu en büyük ihanet gibiydi.

Annesinin yüzüne nasıl bakacaktı?

Rosa için o birkaç kuruş hâlâ çeşitli şeyleri halletmeye yardım ediyordu; fazladan bir avuç un, bir parça yağ.

Ilsa Hermann şimdi ondan kurtulmak için can atıyordu. Liesel kadının sabahlığına daha sıkı sarındığını görebiliyordu. Kederinin sarsaklığı onu bir şekilde hâlâ yakında tutuyordu, fakat bunun bir an önce bitmesini istediği açıktı. "Annene söyle," dedi kadın. Şimdi sesini ayarlıyordu. "Gerçekten üzgünüz." Kızı kapıya yönlendirdi.

Liesel şimdi omuzlarında hissedebiliyordu. Acı, son reddedilişin etkisi.

Hepsi bu mu? diye sordu kendi kendine. *Öylece kıçıma tekmeyi basacak mısın yani?*

Boş bohçasını yavaşça alarak kapıya yaklaştı. Dışarı çıktığında dönüp valinin karısına o gün bir kez daha son defa baktı. Kadına bakarken gözlerinde neredeyse vahşice bir gurur vardı. "*Danke schön,*" dedi ve Ilsa Hermann yararsız bir şekilde gülümsedi.

"Sadece kitap okumak için gelmek istersen," diye yalan söyledi kadın (ya da şaşkınlığı ve üzüntüsü arasında küçük kız bunu bir yalan olarak algıladı), "her zaman gelebilirsin."

Liesel o anda kapının genişliğine şaşırdı. Ne kadar büyüktü. Neden insanlar bir kapıdan geçmek için bu kadar alana ihtiyaç duyardı ki? Rudy orada olsa, kendisine aptal derdi; nedeni eşyaları içeri alabilmekti.

"Hoşça kalın," dedi kız ve kapı yavaşça kapandı.

Liesel gitmedi.

Uzun süre basamaklarda oturarak Molching'i izledi. Hava ne ılık ne de serindi; kasaba ise hareketsiz, dingindi. Molching bir kavanozun içindeydi.

Zarfı açtı. Vali Heinz Hermann, Rosa Hubermann'ın hizmetlerine neden son vermek zorunda kaldığını açıkça ifade etmişti. Öncelikle, başkaları *daha zor zamanlara hazırlanırken*, kendisinin küçük lükslerine devam etmesinin ikiyüzlülük olacağını düşünüyordu.

Liesel sonunda ayağa kalkıp eve doğru yürümeye başladı ve Münih Caddesi'nde *STEINER-SCHNEIDERMEISTER* tabelasını gördüğünde nihayet tepki anı geldi. Üzüntüsü dinerken içi öfkeyle doldu. "O alçak vali," diye fısıldadı, "o *zavallı* kadın." Daha zor zamanların geliyor olması, Rosa'nın işini sürdürmesine izin vermelerini gerektiriyordu aslında, ama hayır, onu kovmuşlardı. Sonuçta onlar da normal insanlar gibi kendi çamaşır ve ütü işlerini yapabilirlerdi. Yoksul insanlar gibi.

Islıkçı'yı daha sıkı tuttu.

"Yani bana bu kitabı," dedi kendi kendine, "acıdığın için, vicdanını rahatlatıp kendini daha iyi hissetmek için verdin." Kadının kitabı ona daha önce de teklif etmiş olmasının pek önemi yoktu.

Daha önce yaptığı gibi döndü ve 8 Grande Caddesi'ne yürüdü. Koşma dürtüsü çok güçlüydü ama konuşmaya yetecek kadar nefesinin kalması için kendini tuttu.

Oraya ulaştığında valiyi bulamayınca hayal kırıklığına uğradı. Yolun yan tarafına güzelce park edilmiş bir araba yoktu, ki bu iyi bir şeydi belki. Orada olsaydı, yoksul Liesel bu zengin karşısında ne yapacağını kestiremezdi.

Basamakları ikişer ikişer çıkarak kapıya ulaştı ve ellerini acıtacak kadar sert vurdu. Ama hissettiği hafif acı hoşuna gitmiş, kendini daha güçlü hissettirmişti.

Valinin karısının onu tekrar gördüğüne çok şaşırdığı açıktı. Dağınık saçları nemliydi ve Liesel'in genellikle sakin olan yüzündeki öfkeyi fark edince yüzündeki kırışıklar derinleşmişti. Kadın ağzını açtı ama hiç sesi çıkmadı, ki bu da iyiydi, çünkü kısa soh-

betlerini Liesel yönlendirecekti.

"Siz," dedi Liesel, "bu kitapla beni satın alabileceğinizi mi sanıyorsunuz?" Titreyen sesi iki el gibi kadının boğazına sarılmıştı. Öfkesi yoğun ve yıldırıcıydı ama Liesel çok iyi başa çıkıyordu. O kadar kontrollüydü ki gözlerinden süzülecek olan yaşları bile silebildi. "Bana bu aptal kitabı veriyorsunuz ve gidip anneme son işimizi kaybettiğimizi söylerken bunun her şeyi düzelteceğini mi sanıyorsunuz? Siz burada, bu dev malikânede otururken?"

Valinin karısının kolları.

Aşağı sarkmıştı.

Bakışları ürkekti.

Liesel geri adım atmadı. Sözlerini doğruca kadının gözlerine savurdu.

"Siz ve kocanız. Burada oturup duruyorsunuz." Artık içi kinle dolmuştu. Sandığından çok daha kötücül ve nefret doluydu.

Kelimelerin darbeleri.

Kelimelerin acımasızlığı.

Onları sadece kendisinin bildiği bir yerden alıp Ilsa Hermann'ın yüzüne fırlatıyordu.

"Zaten," dedi Liesel, "kendi iğrenç çamaşır işinizi yapmanızın zamanı gelmişti. Oğlunuzun öldüğü gerçeğini kabullenme zamanınız gelmişti. O öldürüldü! Yirmi yıldan uzun zaman önce boğulup dilim dilim doğrandı! Yoksa donarak mı öldü? Her ne olursa olsun, o öldü! Öldü ve sizin burada, kendi evinizde oturup hâlâ titreyerek yas tutmanız çok acınası bir durum. Sevdiğini kaybeden tek kişinin kendiniz olduğunu mu sanıyorsunuz?"

O anda.

Kardeşi yanında duruyordu.

Kardeşi ona susması için yalvarıyordu ama o da ölüydü, dinlemeye değmezdi.

Bir trende ölmüştü.

Onu karlara gömmüşlerdi.

Liesel ona bir bakış attı ama kendini durduramadı. Henüz değil.

"Bu kitap," diye devam etti. Kardeşini basamaklardan iterek yere devirdi. "Bunu istemiyorum." Şimdi daha sakin konuşuyordu ama kelimeleri hâlâ acımasızdı. *Islıkçı*'yı kadının terlikli ayaklarına fırlattı ve betona düşerken çıkardığı sesi dinledi. "Sizin aptal kitabınızı istemiyorum."

İşte, yapmıştı! Sessizleşti.

Şimdi içi bomboştu. Kilometreler boyu hiç kelime yoktu.

Kardeşi dizini tutarak ortadan kayboldu.

Mahcup bir sessizlikten sonra valinin karısı yavaşça yaklaşarak kitabı yerden aldı. Hırpalanmış, yılgın bir görüntüsü vardı ve bu kez nedeni gülümsemesi değildi. Liesel kadının yüzünde hepsini görebiliyordu. Burnundan kan süzülüyor, dudaklarından damlıyordu. Gözleri kararmıştı. Orası burası kesilmişti ve derisinin çeşitli yerlerinde bir sürü yara izi beliriyordu. Hepsinin nedeni o sözlerdi. Liesel'in sözleri.

Ilsa Hermann elinde kitapla doğrulup ayağa kalktı. Yine özür dileyecek oldu fakat sesi çıkmadı.

Tokatla beni, diye düşündü Liesel. *Gel ve tokatla beni.*

Ilsa Hermann onu tokatlamadı. Sadece güzel evinin çirkin havasına doğru geriledi. Liesel bir kez daha basamaklarda tek başına kalakaldı. Arkasını dönmeye korkuyordu, çünkü şimdi Molching'in cam vitrini parçalandığı için bunu yaptığında memnun olacağını biliyordu.

Mektubu bir kez daha okudu ve kapıya yaklaştığında, elinden geldiğince buruşturup sıkarak bir taşmış gibi fırlatıp attı. Kitap hırsızının bundan ne kazanmayı umduğunu bilmiyorum ama kâğıt topu güçlü ahşap kapıya çarparak basamaklardan geri yuvarlanıp ayaklarının dibine düştü.

"Tipik," dedi, çimenleri tekmeleyerek. "İşe yaramaz."

Bu kez eve dönerken, yağmur yağdığında, Molching'in camdan küresi ters döndüğünde o kâğıda neler olacağını hayal etti. Geride hiçbir şey kalmamacasına harf harf dökülen kelimeleri zaten görebiliyordu. Sadece kâğıt. Sadece toprak.

Liesel eve dönüp kapıdan girdiğinde Rosa mutfaktaydı. "Eee?" diye sordu. "Çamaşırlar nerede?"

"Bugün çamaşır yok," dedi Liesel.

Rosa gelip mutfak masasına oturdu. Biliyordu. Anlamıştı. Aniden olduğundan çok daha yaşlı göründü. Liesel, topuzunu çözüp saçlarını omuzlarından aşağı salarsa annesinin nasıl görüneceğini merak etti. Kır saçlardan bir havlu.

"Orada ne halt ettin sen, Domuzkız?" Cümle Rosa'nın ağzından uyuşmuş gibi çıkmıştı. Her zamanki zehrinden yoksundu.

"Benim hatamdı," dedi Liesel. "Tamamen. Valinin karısını aşağıladım ve ona ölü oğlunun peşinden ağlamayı kesmesini söyledim. Ona zavallı dedim. O zaman bizi kovdular işte." Tahta kaşıklara doğru yürüdü, birkaç tanesini aldı ve annesinin önüne koydu. "Seç birini."

Rosa birini aldı ama vuracakmış gibi tutmadı. "Sana inanmıyorum."

Liesel allak bullak olmuştu. Gerçekten dayak istediği tek zamandı ve annesi onu dövmüyordu! "Benim hatamdı."

"Değildi," dedi annesi. Hatta ayağa kalkarak Liesel'in kirli saçlarını okşadı. "Öyle şeyler söylemeyeceğini biliyorum."

"Söyledim!"

"Peki, söyledin."

Liesel odadan çıkarken tahta kaşıkların durdukları metal kavanoza koyulurken çıkan tıkırtıları duydu. Odasına ulaştığında hepsi kavanozla birlikte yere fırlatılmıştı.

Daha sonra bodruma indiğinde, Max'i karanlıkta dururken ve muhtemelen yine Führer'le dövüşürken buldu.

"Max?" Işık yandı, köşede süzülen kırmızı bir metal para gibi. "Bana şınav çekmeyi öğretir misin?"

Max ona gösterdi ve arada bir yardımcı olmak için gövdesini destekledi ama kemikli ve cılız görünüşüne rağmen Liesel güçlüydü ve kendi ağırlığını gayet güzel taşıyabiliyordu. Liesel kaç şınav çektiğini saymadı, fakat o gece bodrumun loş ışığında, kitap hırsızı günler boyunca bütün vücudunu ağrıtacak kadar şınav çekmeyi başardı. Max ona haddinden fazla çektiğini söylediğinde bile devam etti.

Yatağında babasıyla birlikte kitap okurken, babası bir terslik olduğunun farkındaydı. Bir aydır ilk kez gelip Liesel'in yanına oturmuştu ve biraz da olsa Liesel'i rahatlatmıştı. Her nasılsa, Hans Hubermann ne diyeceğini, ne zaman yanında kalacağını ve ne zaman onu kendi haline bırakması gerektiğini daima biliyordu. Belki de Liesel, adamın gerçekten uzman olduğu tek konuydu.

"Sorun çamaşırlar mı?" diye sordu Hans.

Liesel başını iki yana salladı.

Babası birkaç gündür tıraş olmamıştı ve her iki-üç dakikada bir kirli sakallarını kaşıyordu. Gümüş gözleri sakince Liesel'e bakarken her zaman oldukları gibi sıcaktı.

Okumaları bitince babası uykuya daldı. İşte o zaman, Liesel başından beri söylemek istediklerini söyledi.

"Baba," diye fısıldadı, "sanırım cehenneme gideceğim."

Bacakları sıcaktı. Dizleri soğuktu.

Yatağını ıslattığı, sonrasında babasının çarşafları yıkadığı ve ona alfabeyi öğrettiği geceleri hatırladı. Şimdi babasının nefesi battaniyeye çarpıyordu. Liesel uzanıp onu yanağından öptü.

"Tıraş olman gerek," dedi.

"Cehenneme gitmeyeceksin," dedi babası.

Liesel bir süre babasının yüzünü izledi. Sonra sırtüstü uzanarak babasına yaslandı ve birlikte uyudular; Münih'in göbeğinde, Alman zırhının yedinci yüzünün bir yerlerinde.

RUDY'NİN GENÇLİĞİ

Sonuçta Liesel hakkını vermeliydi.
Rudy nasıl yapacağını iyi biliyordu.

RUDY STEINER'İN BİR PORTRESİ: TEMMUZ 1941

Yüzünde çamur tabakaları vardı.
Kravatı, uzun zaman önce donup kalmış bir saat sarkacına benziyordu.
Lamba ışığıyla aydınlanan limon rengi saçları darmadağınıktı
ve yüzünde hüzünlü, saçma bir gülümseme vardı.

Basamaklardan birkaç metre ötede durup büyük bir inanç ve mutlulukla konuştu.

"*Alles ist Scheisse,*" dedi.
Her şey boktan!

Liesel 1941 yılının ilk yarısında Max Vandenburg'u gizleme, gazete çalma ve ona vali eşinden söz etme işini sürdürürken, Rudy, Hitler Gençliği'nde yepyeni bir hayata başlamıştı. Şubat başlarından beri toplantılardan giderek daha kötü bir halde dönüyordu. Bu dönüşlerinden birçoğunda Tommy Muller de yanında ve aynı durumda oluyordu. Sorunun üç unsuru vardı:

ÜÇ KATMANLI BİR SORUN

1. Tommy Muller'in kulakları.
2. Franz Deutscher – öfkeli Hitler Gençliği lideri.
3. Rudy'nin konulardan uzak durmadaki beceriksizliği.

Keşke Tommy Muller, altı yıl önce Münih tarihindeki en soğuk günlerden birinde yedi saat ortadan kaybolmuş olmasaydı. İşitme sorunu ve sinir hasarı hâlâ Hitler Gençliği'nin yürüyüş düzenini bozuyordu ki inanın bana, bu kesinlikle olumlu bir şey değildi.

Başlangıçta düşüş ivmesi yavaştı ama aylar geçtikçe, Tommy, Hitler Gençliği liderlerini giderek daha fazla kızdırmaya başladı; özellikle de konu yürüyüşe geldiğinde. Hitler'in önceki yıl kutlanan doğum gününü hatırlıyor musunuz? Kulak enfeksiyonları daha da kötüleşti. Öyle bir noktaya ulaşmışlardı ki Tommy ciddi işitme sorunlarıyla karşılaşmıştı. Sıra halinde grupla birlikte yürürlerken bağırılarak verilen emirleri duymuyordu. İçeride veya dışarıda olmaları, kar ya da yağmur yağması hiçbir şey değiştirmiyordu.

Amaç herkesi daima aynı anda durdurmaktı.

"Tek bir !" deniyordu. "Führer'in duymak istediği tek şey bu. Herkesin birleşmesi. Herkesin tek bir vücut gibi hareket etmesi!"

Ve Tommy.

Sanırım sıkıntının kaynağı sol kulağıydı. İki kulağı arasında en çok sıkıntıyı o yaratıyordu ve acı "Dur!" emri diğer herkesin kulağına girerken, Tommy hiçbir şeyden habersiz yürümeye devam ediyordu. Yürüyüş sırasını göz açıp kapayana kadar karman çorman edebiliyordu.

Temmuz aylarının başlarında bir cumartesi günü, saat üç buçuğu biraz geçerken, Franz Deutscher'in (tepeden tırnağa bir Nazi ergeni için en mükemmel isim) canına tak etti.

"*Muller du Affe!*" Gür sarı saçları başının üzerinde sallandı. "Seni maymun! Neyin var böyle?"

Tommy korkuyla geri çekildi ama sol yanağı yine de o manyakça seğirişini yaptı. Bu olduğunda sadece küstahça bir tavırla sırıtıyormuş gibi görünmekle kalmıyor, aynı zamanda cezayı da neşeyle kabullenmiş gibi oluyordu. Ve Franz Deutscher bunların hiçbirinden hoşlanmamıştı. Açık renk gözleri öfkeyle parladı.

"Eee?" diye sordu. "Ne diyeceksin?"

Tommy'nin seğirişi daha da arttı; hem derinlik hem de hız açısından.

"Benimle alay mı ediyorsun sen?"

"*Heil!*" dedi Tommy seğirerek. Sadece umutsuzca bir çabayla onay görmek istiyordu ama "Hitler!" kısmını söyleyememişti.

O sırada Rudy araya girdi. Tepesinde kule gibi yükselen Franz Deutscher'e baktı. "Onun bir sorunu var, efendim..."

"Bunu görebiliyorum!"

"Kulaklarıyla ilgili," dedi Rudy. "O..."

"Pekâlâ, yeter artık." Deutscher ellerini ovaladı. "İkiniz de, sahanın etrafında altı tur atacaksınız." İtaat ettiler ama yeterince

hızlı değillerdi. "*Çabuk!*" diye bağırıldı arkalarından.

Altı tur tamamlandığında, çeşitli egzersizler verildi ve bitmeyecek gibi gelen on beş dakikadan sonra yere yatmaları emredildi.

Rudy yere baktı.

Yerde iğrenç bir çamur birikintisi vardı.

Ne bakıyorsun? diye sorar gibiydi.

"Yat!" diye emretti Franz.

Rudy doğal olarak yere atlayıp yüzükoyun yattı.

"Kalk!" Franz gülümsedi. "Bir adım geri." Yaptılar. "Yat!"

Mesaj açıktı ve Rudy bu kez kabul etmişti. Çamurlara atlayarak nefesini tuttu. O anda, kulağını çamura dayadığında egzersiz sona erdi.

"*Vielen Dank, meine Herren,*" dedi Franz Deutscher, kibarca. "Çok teşekkürler, Baylar."

Rudy dizlerinin üzerinde doğruldu, kulağını temizlemeye çalıştı ve Tommy'ye baktı.

Tommy gözlerini kapatmıştı ve seğiriyordu.

O gün Himmel Sokağı'na döndüklerinde, Liesel hâlâ üzerinde BDM üniformasıyla küçük çocuklardan bazılarıyla seksek oynuyordu. Kendisine doğru yürüyen iki melankolik figürü göz ucuyla gördü. Biri ona seslendi.

Steiner'lerin betondan ayakkabı kutusu gibi evlerinin önündeki basamaklarda buluştular ve Rudy ona o gün olanları anlattı.

On dakika sonra Liesel oturdu.

On bir dakika sonra, onun yanında oturan Tommy dile geldi. "Hepsi benim hatamdı," dedi ama Rudy çamurlu parmaklarını sallayarak onu susturdu. "Hepsi be..." diye tekrar denedi Tommy ama bu kez Rudy cümleyi tamamen böldü.

"Tommy, lütfen."

Rudy'nin yüzünde tuhaf bir memnuniyet ifadesi vardı. Liesel

hayatında hiç bu kadar sefil ama bu kadar yürekten canlı birini görmemişti. "Sadece orada otur ve... seğir... ya da başka bir şey yap," diyerek hikâyesine devam etti.

Bir aşağı bir yukarı yürüdü.

Kravatıyla oynadı.

Kelimeler Liesel'in yüzüne savrulup beton basamakların bir yerine düştü.

"Şu Deutscher," dedi sonunda. "Bizi yendi, ha, Tommy?"

Tommy başıyla onayladı, seğirdi ve konuştu; sıralaması tam doğru olmayabilir. "Benim yüzümden oldu."

"Tommy, ne dedim ben?"

"Ne zaman?"

"Şimdi! Kapa çeneni."

"Tamam, Rudy."

Tommy kısa süre sonra asık yüzle evinin yolunu tuttuğunda, Rudy yepyeni bir taktik denemeye karar verdi.

Acıma.

Basamaklarda üniformasının üzerinde kuruyan çamurla durduktan sonra umutsuz bir yüzle Liesel'e baktı. "Ee, ne diyorsun, Domuzkız?"

"Neyle ilgili?"

"Biliyorsun..."

Liesel her zamanki gibi cevap verdi.

"Keriz," dedi gülerek ve eve kalan kısa yolu yürüdü. Çamur ve acıma karışımı bir şeydi ama Rudy Steiner'i öpmek tamamen farklı bir konuydu.

Basamakta hüzünlü bir tavırla gülümseyerek bir eliyle saçlarını sıvazlarken seslendi. "Bir gün," diye uyardı. "Bir gün, Liesel!"

Bodrumda, iki yıldan uzun bir süre sonra, Liesel bazen yan

kapıya gidip onu görmek istiyordu; hatta sabahın erken saatlerinde yazıyor olsa bile. Ayrıca, hem kendisi hem de Rudy için suç isteği uyandıran şeyin Hitler Gençliği'yle geçirdikleri o günler olduğunu düşünüyordu.

Sonuçta, arada bir yağmur yağmasına rağmen, yaz olması gerektiği şekilde yaklaşıyordu. *Klar* elmaları olgunlaşıyor olmalıydı. Çalınacak daha çok şey vardı.

KAYBEDENLER

Konu çalmaya geldiğinde, Liesel ile Rudy önce sayılarda güvenlik olduğu fikrine inanmışlardı. Andy Schmeikl bir toplantı için onları nehre davet etmişti. Diğer şeyler arasında, gündemde meyve hırsızlığı için bir oyun planı vardı.

"Yani şimdi lider sen mi oldun?" diye sormuştu Rudy, fakat Andy ağır bir hayal kırıklığıyla başını iki yana sallamıştı. Gerekene sahip olmayı dilediği açıktı.

"Hayır." Sesi beklenmedik ölçüde sıcaktı. "Başka biri var."

YENİ ARTHUR BERG

Bulutlu gözleri ve dağınık saçları vardı;
zevk almak dışında başka nedenle çalmayan biriydi.
Adı Viktor Chemmel'di.

Çeşitli hırsızlık sanatlarıyla uğraşan çoğu kişinin aksine, Viktor Chemmel gereken her şeye sahipti. Molching'in en iyi semtinde, Yahudiler kovulduğunda temizlenmiş olan bir villada oturuyordu. Parası vardı. Sigaraları vardı. Ama istediği şey daha fazlasıydı.

"Daha fazlasını istemenin ne zararı var?" dedi Viktor, etrafında toplanmış çocukların arasında, yerde çimenlerin üzerinde sırtüstü yatarken. "Daha fazlasını istemek, Almanlar olarak temel hakkımızdır. Führerimiz ne diyor?" Kendi sorusunu kendisi cevapladı: "Hak gereği bizim olanı almalıyız!"

Açıkçası, Viktor Chemmel sıradan bir ergen saçmalık ustasıydı. Ne yazık ki içinden bu özelliğini sergilemek geldiğinde, aynı zamanda belli bir karizma yayarak grupları peşinden sürükleyebiliyordu.

Liesel ile Rudy nehir kıyısındaki gruba yaklaşırken, Liesel onun başka bir soru sorduğunu duydu: "Eh, öve öve bitiremediğiniz şu iki yoldan çıkmış nerede kaldılar bakalım? Saat dördü on geçti bile."

"Benim saatime göre değil," dedi Rudy.

Viktor Chemmel bir dirseğinin üzerinde doğruldu. "Kolunda saat yok ki."

"Saat takabilecek kadar zengin olsaydım burada olur muydum?"

Yeni lider tamamen doğrulup oturarak ve düzgün beyaz dişlerini göstererek sırıttı. Sonra her zamanki gibi gözlerini kıza çevirdi. "Bu küçük kaltak kim?" Sözel tacizlere çok alışkın olan Liesel, sadece çocuğun puslu gözlerine baktı.

"Geçen yıl," dedi Liesel, "en azından üç yüz elma ve onlarca patates çaldım. Dikenli tellerle pek sıkıntı yaşamıyorum ve buradaki herkesle boy ölçüşebilirim."

"Bu doğru mu?"

"Evet." Liesel ne sindi ne de geri adım attı. "İstediğim tek şey, aldığımız her şeyden ufak bir pay. Bir düzine elma gibi. Ben ve arkadaşım için birkaç kalıntı."

"Eh, sanırım bu ayarlanabilir." Viktor bir sigara yakarak ağzına soktu. Bir sonraki ağız dolusu dumanını özellikle Liesel'in yüzüne üfledi.

Liesel öksürmedi.

Grup önceki yılla aynıydı, tek değişen liderdi. Liesel neden dümene diğer çocuklardan birinin geçmediğini merak ediyordu ama yüzlerine baktığında, hiçbirinin gereken özelliklere sahip olmadığını anladı. Çalmak konusunda vicdani sıkıntı yaşamıyorlardı ama onlara ne yapacaklarının söylenmesi gerekiyordu. Emir almayı *seviyorlardı* ve Viktor Chemmel de emir vermekten hoşlanıyordu. Güzel bir mikrokozmostu.

Liesel bir an için Arthur Berg'in geri dönmesini diledi. Yoksa o da Chemmel'in liderliğine kendini kaptırır mıydı? Fark etmezdi. Liesel sadece Arthur Berg'in despot bir yapısı olmadığını biliyordu; oysa yeni lider baştan aşağı despottu. Önceki yıl bir ağaçta takılıp kalırsa, Arthur'un –aksini iddia etse bile– onu kurtarmak için geri döneceğini biliyordu. Bu yılsa, Viktor Chemmel'in arkasına bile bakmayacağının farkındaydı.

Viktor ayağa kalkarak ince yapılı çocuğa ve gıdasız kalmış kıza baktı. "Yani benimle birlikte hırsızlık yapmak istiyor musunuz?"

Kaybedecek neleri vardı ki? Başlarıyla onayladılar.

Viktor yaklaşarak Rudy'nin saçlarını yakaladı. "Duymak istiyorum."

"Kesinlikle," dedi Rudy ve Viktor onu geri itti.

"Ya sen?"

"Elbette." Liesel aynı muameleye maruz kalmayacak kadar hızlıydı.

Viktor gülümsedi. Sigarasını bastırıp söndürdü, derin bir nefes alıp göğsünü kaşıdı. "Baylarım, fahişem, görünüşe bakılırsa artık alışveriş zamanı."

Grup yürüyerek uzaklaşırken, Liesel ile Rudy her zaman yaptıkları gibi geride kaldılar.

"Ondan hoşlandın mı?" diye sordu Rudy fısıldayarak.

"Ya sen?"

Rudy bir an duraksadı. "Bence bu herif tam bir pislik."

"Bence de."

Grup onlardan uzaklaşıyordu.

"Haydi," dedi Rudy, "geride kaldık."

Birkaç kilometre sonra ilk çiftliğe ulaştılar. Onları karşılayan şey bir şoktu. Meyvelerle dolu olacağını bekledikleri ağaçlar cılız, yaralı görünüşlüydü ve dalların her birinden sadece bir kaç küçük meyve sarkıyordu. Bir sonraki çiftlik de aynı durumdaydı. Belki kötü bir sezondu ya da zamanlamaları pek doğru değildi.

Akşamüzeri olurken ve ganimetler paylaşılırken, Liesel'le Rudy'ye sadece tek ve küçük bir elma verildi. Ganimetlerin az olduğunun hepsi farkındaydı ama Viktor Chemmel de özellikle cimri davranıyordu.

"Buna ne diyorsun?" diye sordu Rudy avucundaki elmaya bakarak.

Viktor ona bakmadı bile. "Neye benziyor?" Kelimeleri omzunun üzerinden söylemişti.

"Aptal ve berbat bir elmaya."

"İşte." Yarısı yenmiş bir elma havada uçarak ısırılmış tarafının üzerine toprağa düştü. "Bunu da alabilirsiniz."

Rudy çok öfkelenmişti. "Canı cehenneme! Biz on millik yolu bir buçuk aptal elmayı yemek için gelmedik, değil mi, Liesel?"

Liesel cevap vermedi.

Aslında buna zamanı olmamıştı, çünkü Viktor Chemmel, tek

kelime etmesine fırsat bırakmadan Rudy'nin üzerine çullanmıştı bile. Dizleriyle Rudy'nin kollarını yere mıhlamış, boğazına sarılmıştı. Andy Schmeikl, Viktor'un emriyle elmaları aldı.

"Onun canını yakıyorsun," dedi Liesel.

"Öyle mi?" Viktor yine gülümsüyordu. Liesel o gülümsemeden nefret etmişti.

"Canımı *yakmıyor*." Rudy hızlı konuşmuştu ve yüzü kıpkırmızıydı. Burnu kanamaya başlamıştı.

Viktor çocuğun boğazını bir saniye daha sıktıktan sonra Rudy'yi bırakarak üzerinden kalktı ve umursamaz bir tavırla birkaç adım attı. "Kalk, evlat," dedi. Rudy akıllıca davranarak söyleneni yaptı.

Viktor rahat bir tavırla yaklaşarak ona baktı. Kolunu hafifçe ovalayarak sırıttı ve fısıldadı: "O kanı bir havuza dönüştürmemi istemiyorsan, çekip gitmeni öneririm, ufaklık." Liesel'e baktı. "Ve şu küçük kaltağı da yanında götür."

Kimse kıpırdamadı.

"Eee, ne bekliyorsunuz?"

Liesel, Rudy'nin elini tuttu ve birlikte uzaklaştılar ama Rudy son bir kez dönerek Viktor Chemmel'in ayaklarının dibine tükürdü. Bu son bir yorumu daha doğurdu.

VİKTOR CHEMMEL'DEN RUDY STEINER'E KÜÇÜK BİR TEHDİT

"Daha sonra bunun bedelini ödeyeceksin, dostum."

Viktor Chemmel'le ilgili istediğinizi söyleyebilirsiniz, fakat iyi bir hafızası vardı ve sabırlıydı. Tehdidini gerçekleştirmek için beş ay kadar bekledi.

ÇİZİMLER

1941 yazında Rudy ve Liesel'in etrafında duvar gibi yükseliyorsa, Max Vandenburg için de yazmak ve resim yapmak anlamına geliyordu. Bodrumdaki en yalnız anlarında, sözler etrafında yığınla yükseliyordu. Görüntüler ellerinden dökülüyordu.

Elinde sadece kısıtlı aletler vardı:

Boyanmış bir kitap.

Birkaç kalem.

Bir sürü düşünce.

Basit bir bulmaca gibi hepsini bir araya getiriyordu.

Aslında Max kendi hikâyesini yazmak niyetindeydi.

Asıl fikri, başına gelen her şeyi yazmaktı –onu Himmel Sokağı'ndaki bu bodruma sürükleyen her şeyi– ama çıkan şey bu değildi. Max'in sürgünü bambaşka bir şey yaratmıştı. Rastgele düşüncelerden oluşan bir şeydi ve onları benimsemeyi seçmişti. Ona doğru ve gerçek geliyorlardı. Ailesine ve arkadaşı Walter Kugler'e, asla gönderemeyeceğini bilmesine rağmen yazdığı mek-

tuplardan daha gerçeklerdi. *Kavgam*'ın boyanmış sayfaları tek tek çizimlere dönüşüyor, Max'in gözünde eski hayatını yenisine dönüştüren olayları özetliyordu. Kitap tamamlandığında onu Liesel'e verecekti; yeterince büyüdüğünde ve bütün bu saçmalıklar sona erdiğinde.

Boyanmış ilk sayfanın üzerinde kalemleri denediği andan itibaren kitabı sürekli yanında tutuyordu. Hemen yanı başında veya uyuduğunda parmaklarının arasındaydı.

Bir gün öğleden sonra sınavlarını ve mekiklerini bitirdiğinde, bodrum duvarına yaslanarak uyuyakaldı. Liesel aşağı inip kitabı onun yanında, bacağına dayanmış halde bulduğunda merakını yenemedi. Uzanıp kitabı alırken Max'in kıpırdanmasını bekliyordu ama kıpırdanmadı. Max başını ve omuzlarını duvara dayamıştı. Liesel onun nefes alışverişini zorlukla duyarken kitabı açtı ve sayfalara rastgele bir göz attı...

Führer değil; kondüktör.

Güzel bir gün, değil mi?

Gördüğü şeyler karşısında dehşete kapılan Liesel, kitabı aynen bulduğu gibi yerine bırakarak yine Max'in bacağına dayadı.

Bir ses onu irkiltti.

"*Danke schön,*" dedi ses. Liesel başını kaldırdığında Yahudi'nin dudaklarındaki hafif gülümsemeyi gördü.

"Ulu Tanrım," dedi Liesel. "Korkuttun beni, Max."

Max tekrar uykusuna döndü. Liesel yukarı çıkarken aynı düşünceyle boğuşuyordu.

Korkuttun beni, Max.

ISLIKÇI VE AYAKKABILAR

Aynı düzen yaz sonunda ve sonbaharın ortalarına kadar devam etti. Rudy, Hitler Gençliği'nde hayatta kalabilmek için elinden geleni yapıyordu. Max sınavlarıyla ve çizimleriyle uğraşıyor, Liesel de gazete toplayıp bodrum duvarına kelimelerini yazıyordu.

Her kalıbın en azından küçük bir taraflılığı olduğunu ve bir gün kendi kendine tökezleyerek bir sayfadan diğerine yuvarlanacağını söylemekte de yarar var. Bu örnekte baskın unsur Rudy'ydi. En azından, Rudy ve yeni gübrelenmiş spor sahası.

Ekim sonlarında her şey aynı gibiydi. Himmel Sokağı'nda pislik içinde bir çocuk yürüyordu. Ailesi birkaç dakika içinde gelmesini bekliyordu ve Hitler Gençliği'ndeki bütün gruba sahada fazladan çalışma yaptırıldığını açıklayarak yalan söyleyecekti. Hatta ailesinin biraz gülmesini bile bekliyordu, çünkü yalan söylediğini anlamayacaklardı.

Rudy bugün sadece kahkahalar ve yalanlarla ilgileniyordu.

O çarşamba günü Liesel daha dikkatli baktığında, Rudy Stei-

ner'in gömleğinin üzerinde olmadığını fark etti. Ve öfkeliydi.

"Ne oldu?" diye sordu, Rudy yanından geçip giderken.

Rudy geri dönüp gömleğini ona uzattı. "Koklasana!" dedi.

"Ne?"

"Sağır mısın? Kokla dedim."

Liesel isteksizce eğildi ve gömlekten gelen iğrenç kokuyu algıladı. "Tanrım! Bu?"

Çocuk başıyla onayladı. "Çenemde de var. Çenemde! Yutmadığım için şanslıyım!"

"Ulu Tanrım!"

"Hitler Gençliği'ndeki saha yeni gübrelenmiş." Gömleğine tiksintiyle tekrar baktı. "Sanırım sığır pisliği."

"Adı neydi... Deutscher? Onun orada olduğunu biliyor muydu?"

"Bilmediğini söyledi ama sırıtıyordu."

"Ulu Tan..."

"Şunu söyleyip durmayı keser misin?"

Rudy'nin o anda ihtiyacı olan şey bir zaferdi. Viktor Chemmel'e yenilmişti. Hitler Gençliği'nde sorun üstüne sorun yaşamıştı. İstediği tek şey küçük bir zaferdi ve bunu almaya kararlıydı.

Eve doğru devam etti ama beton basamağa ulaştığında, fikrini değiştirerek ağır adımlarla kızın yanına geri döndü.

Dikkatli ve sakin bir tavırla konuştu. "Beni neyin neşelendireceğini biliyor musun?"

Liesel yüzünü buruşturdu. "Eğer yapacağımı sanıyorsan... sen şu haldeyken..."

Rudy hayal kırıklığına uğramış gibiydi. "Hayır, o değil." İç çekti ve biraz daha yaklaştı. "Başka bir şey." Bir an düşündükten sonra başını hafifçe kaldırdı. "Bana bir bak. Leş gibiyim. Sığır ya da köpek pisliği kokuyorum, her ne olduğunu düşünüyorsan. Ve her zamanki gibi açlıktan ölüyorum." Duraksadı. "Bir zafere ihti-

yacım var, Liesel. Gerçekten."

Liesel biliyordu.

Rudy'den yayılan koku olmasa, ona biraz daha yaklaşırdı.

Çalmak.

Bir şeyler çalmalıydılar.

Hayır.

Bir şeyi çalıp *geri* almalıydılar. Ne olduğu fark etmezdi. Sadece yakında olması gerekiyordu.

"Sadece sen ve ben," dedi Rudy. "Chemmel'ler ya da Schmeikl'lar olmadan. Sadece sen ve ben."

Kız kendine hâkim olamadı.

Elleri kaşındı, nabzı hızlandı ve dudaklarında bir gülümseme belirdi. "Kulağa hoş geliyor."

"O halde anlaştık," dedi Rudy ve çabalamasına rağmen yüzündeki gübreli sırıtışın yayılmasını engelleyemedi. "Yarın?"

Liesel başıyla onayladı. "Yarın."

Planları bir şey dışında mükemmeldi:

Nereden başlayacakları konusunda fikirleri yoktu.

Meyve bitmişti. Rudy soğanlarla patatesleri düşününce, Otto Sturm'u ve çiftlik ürünleriyle dolu bisiklet sepetini tekrar denemeye karar verdiler. İlki ahlaksızcaydı. İkincisi tamamen adiceydi.

"Peki, nereye gideceğiz?" diye sordu Rudy.

"Ben ne bileyim? Bu senin fikrindi, değil mi?"

"Bu senin de biraz düşünmemen anlamına gelmiyor. Her şeyi ben düşünemem ya!"

"Sen *bir şey* düşünemiyorsun ki zaten..."

Kasabada yürürken bir yandan tartışıyorlardı. Kasabanın dışına çıktıklarında çiftliklerden ilkini ve heykel gibi uzanan ağaçları gördüler. Dallar griydi ve onlara baktıklarında, boş dallarla gökyüzünden başka bir şey göremediler.

Rudy tükürdü.

Molching'e dönerlerken önerilerde bulunuyorlardı.

"Bayan Diller'e ne dersin?"

"Ona ne olmuş ki?"

"*Heil Hitler* dedikten sonra bir şey çalarsak bir sorunla karşılaşmayız belki."

Bir saat kadar Münih Caddesi'nde dolaştıktan sonra hava kararmaya başlamıştı ve vazgeçmek üzereydiler. "Bu anlamsız," dedi Rudy, "ve şimdi daha önce olduğumdan da açım. Tanrı aşkına, açlıktan ölüyorum." Durup arkasına bakmadan önce on bir adım daha yürüdü. "Senin neyin var?" Çünkü şimdi Liesel hiç kıpırdamadan duruyordu ve yüzünde bir anlık anlayış ifadesi belirmişti.

Bunu neden daha önce düşünmemişti?

"Sorun nedir?" Rudy giderek sabırsızlanıyordu. "Domuzkız, neler oluyor?"

Liesel o anda bir kararını açıkladı. Düşündüğü şeyi gerçekten yapabilir miydi? Birinden gerçekten böyle intikam alabilir miydi? Birinden *bu kadar* nefret ediyor olabilir miydi?

Aksi yönde yürümeye başladı. Rudy ona yetiştiğinde Liesel biraz daha net olma umuduyla yavaşladı. Sonuçta daha şimdiden suçluluk duyuyordu. O suçluluk nemdi. Tohum şimdiden siyah yapraklı bir çiçeğe dönüşmeye başlamıştı bile. Bu fikri gerçekleştirip gerçekleştirmemek konusunda kararsızdı. Bir kavşakta durdu.

"Bildiğim bir yer var."

Nehri geçerek tepeyi tırmandılar.

Grande Caddesi'nde cilalı ön kapılar parlıyordu ve çatının kiremitleri mükemmel bir şekilde taranmış bir peruğu andırıyordu. Duvarlar ve pencereler manikürlü, bacalar dumanlıydı.

Rudy olduğu yerde durdu. "Valinin evi mi?"

Liesel ciddi bir tavırla başını salladı, sonra bir an duraksadı. "Annemi işten attılar."

Eve doğru yaklaştıklarında Rudy içeri nasıl gireceklerini sor-

du ama Liesel biliyordu. "Yerel istihbarat," dedi. "Yerel..." Ama kütüphanenin penceresini gördüklerinde bir sürprizle karşılaştı. Pencere kapalıydı.

"Eee?" diye sordu Rudy.

Liesel yavaşça döndü ve hızlı adımlarla uzaklaşmaya başladı. "Bugün olmaz," dedi. Rudy güldü.

"Biliyordum." Rudy ona yetişti. "Biliyordum, seni pis Domuzkız. Anahtarın olsa bile oraya giremezdin."

"Sakıncası var mı?" Liesel, Rudy'nin yorumlarını umursamayarak adımlarını hızlandırdı. "Sadece doğru zamanı beklememiz gerekiyor." Diğer yandan, pencere kapalı olduğu için aslında sevinmişti de. Kendini azarlıyordu. *Neden, Liesel?* diye soruyordu. *Neden anneni kovduklarında patlamak zorundaydın? Neden o koca çeneni kapalı tutamadın? Sen ona bağırıp çağırdıktan sonra, valinin karısının çok değiştiğini biliyorsun. Belki de kendini toparladı. Belki de bir daha asla o evde ürpermeyecek ve pencere sonsuza dek kapalı kalacak. Seni aptal Domuzkız!*

Ama bir hafta sonra, Molching'in üst kısmına beşinci ziyaretlerini yaptıklarında fırsatı yakaladılar.

Pencere aralıktı.

Gereken tek şey de buydu.

İlk duran Rudy oldu. Elinin tersiyle Liesel'in kaburgalarını dürttü. "Şu pencere," diye fısıldadı, "açık mı?" Sesindeki heves açıkça hissediliyordu ve Liesel'in omzuna dolanmış bir kol gibiydi.

"*Jawohl,*" dedi Liesel. "Kesinlikle."

Ve şimdi kalp atışları hızlanmıştı.

Daha önce her seferinde pencereyi sımsıkı kapalı bulduklarında, Liesel'in dışarıdan görünen hayal kırıklığı, içindeki rahatlamayı gizlemişti. Şimdi içeri girmeye cesareti var mıydı? Ve

aslında kim ve ne için içeri girecekti? Rudy için mi? Yiyecek bulmak için mi?

Hayır, mide bulandırıcı gerçek şuydu:

Yiyeceği umursamıyordu. Fikre direnmek için ne kadar çabalasa da, Rudy planında ikinci sıradaydı. Liesel'in asıl istediği şey kitaptı: *Isıkçı*. Yalnız, zavallı ve yaşlı bir kadın tarafından verilmesini istemiyordu. Diğer yandan kitabı çalmak daha kabul edilir görünüyordu. Çalmak, sapkınca bir açıdan, kitabı hak etmek demekti.

Gölgelerin arasında ışık huzmeleri oynaşıyordu.

İkisi birlikte kusursuz, büyük eve yaklaştılar. Düşünceleri birbirini kovalıyordu.

"Sen aç mısın?" diye sordu Rudy.

"Açlıktan ölüyorum," diye cevap verdi Liesel. *Bir kitap için.*

"Bak! Üst katta bir ışık yandı!"

"Gördüm."

"Hâlâ aç mısın, Domuzkız?"

Kimin içeri gireceği ve kimin gözcülük yapacağı konusunda karar vermeden önce gergin bir şekilde güldüler. Operasyondaki tek erkek olarak Rudy içeri girenin kendisi olması gerektiğini düşünüyordu ama Liesel'in bu evi bildiği açıktı. İçeri girecek olan oydu. Pencerenin diğer tarafında onu neyin beklediğini biliyordu.

"Ben girmeliyim," dedi.

Liesel gözlerini sımsıkı kapadı.

Kendini hatırlamaya, valiyle karısının görüntülerini zihninde canlandırmaya zorladı. Ilsa Hermann'la olan arkadaşlığını düşündü ve baldırlarına bir tekme atıp bir kenara fırlattı. İşe yaradı. Liesel onlardan nefret ediyordu şimdi.

Sessizce sokaktan ve bahçeden geçtiler.

Şimdi pencerenin önünde çömelmişlerdi. Nefeslerinin sesi

daha güçlü duyuluyordu.

"Hey," dedi Rudy, "ayakkabılarını bana ver. Daha sessiz hareket edersin."

Liesel hiç şikâyet etmeden eski siyah bağcıkları çözdü ve ayakkabılarını yere bıraktı. Yerinden kalkarken, Rudy pencereyi yavaşça iterek Liesel'in geçebileceği kadar açtı. Kızın çıkardığı ses, alçaktan uçan bir uçağın motor sesi gibiydi.

Liesel pencere pervazına yükselerek içeri girdi. Diğer taraftaki ahşap zemine beklediğinden daha sert bir şekilde indi. Ayakkabılarını çıkarmasının iyi bir fikir olduğunu düşündü. Tabanları acı verici şekilde genişleyerek çoraplarının kenarlarını zorlamıştı.

Odanın içi her zamanki gibiydi.

O tozlu ve loş ortamda nostalji duygusunu bir kenara attı. Yavaşça ilerleyerek gözlerini karanlığa alıştırdı.

"Neler oluyor?" diye sordu Rudy, dışarıdan fısıldayarak. Ama Liesel elini *Halt's Maul* anlamında salladı: Sessiz ol!

"Yiyecek," diye hatırlattı Rudy. "*Yiyecek* bul. Ve eğer yapabilirsen, sigara da."

Ama bunlar Liesel'in aklındaki en son şeylerdi. Valinin her renk ve biçimdeki kitaplarının arasında kendini evinde hissediyordu. Sayfaların kokusunu alabiliyordu. Etrafında yığılmış kelimelerin tadını alabiliyordu. Ayakları onu sağ taraftaki duvara götürdü. Aradığı kitabı biliyordu –tam yerini– ama *Işıkçı*'nın normalde durduğu yere gittiğinde, kitabın orada olmadığını gördü. Onun yerinde küçük bir boşluk vardı.

Üst katlardan ayak sesleri geldi.

"Işık!" diye fısıldadı Rudy. Kelimeler açık pencereden süzüldü. "Söndü!"

"*Lanet olsun!*"

"Aşağı iniyorlar."

O an zaman sonsuza dek durmuş gibi oldu. Liesel etrafına

bakındı ve valinin masasının üzerinde sabırla bekleyen *Islıkçı*'yı gördü.

"Acele et," diye uyardı Rudy ama Liesel çok sakin bir şekilde gidip kitabı aldıktan sonra aynı şekilde ve dikkatle dışarı çıktı. Pencereden balıklama geçerek ayaklarının üzerine indi. Bu kez tabanları daha çok acıdı.

"Haydi," dedi Rudy. "Koş, koş. *Schnell!*"

Köşeyi döndüklerinde, nehre ve Münih Caddesi'ne uzanan yola saptıklarında, Liesel durup iki büklüm olarak soluklandı. Vücudu ikiye katlanmış, hava ağzında yarı yarıya donmuştu ve kalp atışları kulaklarında zonkluyordu.

Rudy de aynı durumdaydı.

Rudy dönüp baktığında Liesel'in kolunun altındaki kitabı gördü. Zorlukla konuştu. "Ne..." diye geveledi, "bu kitap da ne?"

Şimdi hava gerçekten kararmıştı. Liesel nefes nefeseydi ve donmuş hava boğazında çözülüyordu. "Bulabildiğim tek şey buydu."

Ne yazık ki Rudy kokusunu alabilmişti. Yalan! Başını yana yatırarak ona hissettiği şeyi söyledi. "Sen oraya yiyecek için girmedin, değil mi? İstediğin şeyi aldın zaten."

Liesel yerinde doğrulurken, başka bir şeyi daha anlayarak donakalmıştı.

Ayakkabıları.

Rudy'nin ayaklarına, ellerine ve sonra etrafına baktı.

"Ne?" diye sordu Rudy. "Ne oldu?"

"Keriz!" dedi Liesel öfkeyle. "Ayakkabılarım nerede?" Rudy'nin yüzü şüpheye yer bırakmayacak şekilde sarardı. "Evde kaldılar, değil mi?" diye sordu Liesel.

Rudy her şeye rağmen ayakkabıları yanında getirmiş olabilirmiş gibi üzerini aradı. Doğru olmasını dileyerek onları aldığını hayal etti; ne var ki ayakkabılar orada değildi. 8 Grande Cadde-

si'ndeki duvarın yanında işe yaramaz ya da daha kötüsü, suçlu bir şekilde durdular.

"*Dummkopf!*" dedi Rudy, kendi kendini azarlayarak ve kafasına bir şaplak indirerek. Liesel'in çoraplarına mahcup gözlerle baktı. "Aptal!" Hatasını düzeltmeye karar vermesi uzun sürmedi. "Sen burada bekle," deyip köşeyi döndü.

"Sakın yakalanma," diye seslendi Liesel ama Rudy duymadı.

Rudy gittikten sonra dakikalar taş gibi ağırlaşmıştı.

Hava tamamen kararmıştı, Liesel eve döndüğünde dayak yiyeceğinden kesinlikle emindi. "Acele et," diye mırıldandı ama Rudy hâlâ ortalıkta yoktu. Bir polis sireninin uzaklardan yaklaştığını hayal etti.

Hâlâ bir şey yoktu.

Islak ve kirli çoraplarıyla tekrar kavşağa yürüdüğünde, Rudy'nin rahatlamış ve sevinçli bir yüzle ona doğru koştuğunu ancak görebildi. Dişlerini göstererek sırıtıyor, ayakkabıları elinden sarkıyordu. "Beni neredeyse öldürüyorlardı," dedi, "ama başardım." Nehri geçtikten sonra ayakkabıları Liesel'e verince Liesel onları yere attı.

Sonra yere oturarak en iyi arkadaşının yüzüne baktı. "*Danke,*" dedi.

Rudy eğildi. "Benim için zevkti." Şansını biraz daha zorladı. "Ama sanırım bunun için bir öpücük istemeyi hak etmedim, değil mi?"

"Geride bıraktığın ayakkabılarımı getirdiğin için mi?"

"Haklısın." Ellerini kaldırdı ve yürürlerken konuşmaya devam etti. Liesel ona aldırmamak için kendini zorladı. Sadece son kısmını duyabildi. "Nefesin de ayakkabıların gibiyse, seni öpmeyi muhtemelen istemem zaten."

"Midemi bulandırıyorsun," dedi Liesel ve dudaklarındaki gülümsemenin başlangıcını Rudy'nin görmemesini umdu.

Himmel Sokağı'na geldiklerinde Rudy kitabı aldı. Bir sokak lambasının altında kitabın adını okudu ve neyle ilgili olduğunu merak etti.

Liesel hülyalı bir tavırla cevapladı: "Bir katille ilgili."

"Hepsi bu mu?"

"Onu yakalamaya çalışan bir polis de var."

Rudy kitabı geri verdi. "Böyle demişken, sanırım ikimiz de eve döndüğümüzde sorunla karşılaşacağız. Özellikle de sen."

"Neden ben?"

"Biliyorsun, annen yüzünden."

"Ona ne olmuş ki?" Liesel, bir aileye ait olan herkesin sahip olduğu bir haktan yararlanmaya çalışıyordu. Ailendeki biriyle ilgili sızlanman, eleştiride bulunman normaldi ama *başka birinin* bunu yapmasına asla izin vermezdin. Böyle zamanlarda aileni destekler ve sadakatini gösterirdin. "Onunla ilgili bir sorun mu var?"

Rudy geri adım attı. "Affedersin, Domuzkız. Seni gücendirmek istemedim."

Gece olmasına rağmen, Liesel onun yüzünün genişlediğini görebiliyordu. Sarı saçları hafifçe kararmış, yüz hatları neredeyse biçim değiştirmişti. Ama asla değişmeyecek olan bir şey vardı: Rudy'ye uzun süre öfkeli kalmak imkânsızdı.

"Bu akşam evde yemeye değer bir şey var mı?" diye sordu Rudy.

"Sanmam."

"Ben de. Kitapların yenememesi kötü. Arthur Berg bir defasında buna benzer bir şey söylemişti. Hatırladın mı?"

Yürüyüşlerinin geri kalanında eski güzel günleri andılar. Liesel bu arada sık sık *Islıkçı*'ya, gri kapağa ve siyah harflere bakıyordu.

Evlerine gitmeden önce Rudy bir an duraksayarak, "Hoşça kal, Domuzkız," dedi. Güldü. "İyi geceler, kitap hırsızı."

Liesel ilk kez bu şekilde çağrılıyordu ve hoşuna gittiğini inkâr edemezdi. Hepimizin artık bildiği gibi daha önce de kitap çalmıştı ama Ekim 1941'de artık resmileşmişti. Liesel Meminger o gece gerçekten kitap hırsızı olmuştu.

RUDY STEINER'İN ÜÇ APTALCA HAREKETİ

RUDY STEINER, KATIKSIZ DÂHİ

1. Yerel bakkal Mamer'den en büyük patatesi çaldı.
2. Münih Caddesi'nde Franz Deutscher'le kapıştı.
3. Hitler Gençliği toplantılarını tamamen bıraktı.

Rudy'nin ilk hareketindeki sorun açgözlülüktü. 1941 Kasım ayının ortalarında kasvetli bir gündü.

Daha önce ellerinde karneleriyle bekleyen kadınların arasından oldukça becerikli bir şekilde sıyrılmıştı; bir suç dehası olduğunu söyleyebilirdim. Neredeyse hiç fark edilmemişti.

Ancak, yığındaki en büyük patatesi almıştı; kuyruktaki diğer birçok kişinin izlediği patatesi. On üç yaşındaki çocuğun eli kalkıp onu alırken hepsi görmüştü. Kilolu Helgalardan oluşan bir grup onu hemen ele vermiş ve Thomas Mamer de öfkeli adımlarla yanlarına gelmişti.

"Meine Erdäpfel," dedi. "Benim elmalarım."

Patates hâlâ Rudy'nin ellerindeydi (tek eliyle tutamayacağı kadar büyüktü) ve kadınlar bir grup güreşçi gibi etrafında toplanmışlardı. Zekice bir manevra gerekiyordu.

"Ailem," diye açıkladı Rudy. Burnundan şeffaf bir sıvı süzülmeye başlamıştı. Özellikle silmedi. "Hepimiz açlıktan ölüyoruz. Kız kardeşimin yeni bir paltoya ihtiyacı var. Eski paltosu çalındı."

Mamer aptal değildi. Rudy'nin yakasını bırakmadan konuştu. "Sen de ona patates mi giydireceksin?"

"Hayır, efendim." Mamer'in görebildiği tek gözüne baktı. Mamer fıçı gibi bir adamdı ve gözleri bir çift kurşun deliğini andırıyordu. Dişleri futbol kalabalığı gibi birbirinin üstüne binmişti. "Her şeyimizi üç hafta önce palto için verdik ve elimizde yiyecek hiçbir şeyimiz kalmadı."

Bakkal bir eliyle Rudy'yi, diğeriyle patatesi tutuyordu. Karısına dönerek korkutucu kelimeyi söyledi: "*Polizei!*"

"Hayır," diye yalvardı Rudy, "lütfen." Daha sonra Liesel'e hiç korkmadığını söyleyecekti ama o anda kalbi yerinden fırlayacak gibi atıyordu. "Polis çağırmayın. Lütfen polis çağırmayın."

"Polizei!" Çocuk elinden kurtulmaya çalışırken Mamer hiç etkilenmemişti bile.

O gün kuyrukta bir öğretmen de vardı: Bay Link. Okulda rahip ya da rahibe olmayan az sayıdaki öğretmenden biriydi. Rudy onu görünce yalvaran gözlerle baktı.

"Bay Link." Bu son şansıydı. "Bay Link, ona söyleyin, lütfen. Ona ne kadar yoksul olduğumu söyleyin."

Bakkal soran gözlerle öğretmene döndü.

Bay Link öne çıktı. "Evet, Bay Mamer. Bu çocuk yoksul. Himmel Sokağı'nda oturuyor." O sırada kadınlar araya girdi. Himmel Sokağı'nın ideal Molching yaşamının bir örneği olmadığı ko-

nusunda hemfikirdiler. Ayrıca, görece yoksul bir mahalle olarak da tanınıyordu. "Sekiz erkek ve kız kardeşi var."

Sekiz!

Rudy henüz kendini kurtaramamasına rağmen gülümsemesini bastırmak zorunda kaldı. En azından şimdi öğretmen yalan söylüyordu. Her nasıl olduysa, Steiner ailesine üç çocuk daha ekleyivermişti.

"Okula sık sık kahvaltı etmeden gelir," dedi öğretmen. Kadınlar yine kendi aralarında konuştu. Durum düşünülürse, kadınların davranışı fazladan bir kat cila gibiydi.

"Yani patateslerimi çalmasına izin mi vermeliyim?"

"Hem de en büyüğünü!" diye araya girdi kadınlardan biri.

"Sessiz olun, Bayan Metzing," diye uyardı Mamer ve kadın hemen sustu.

Önce bütün dikkatler Rudy'nin üzerindeydi. Sonra herkes çocuğa, patatese ve Mamer'e baktı; en iyi görünenden en kötü görünene doğru. Ancak bakkalın Rudy'nin lehine karar vermesinin nedeni asla bilinemeyecekti.

Çocuğun zavallılığı mıydı?

Bay Link'in saygınlığı mıydı?

Bayan Metzing'in sinir bozucu tavırları mıydı?

Her ne olursa olsun, Mamer patatesi yığına geri attı ve Rudy'yi dükkândan dışarı sürükledi. Çizmeli sağ ayağıyla kıçına bir tekme indirerek, "Bir daha sakın buraya gelme," dedi.

Rudy dışarı çıktığında geri dönüp baktı ve Mamer'in sıradaki müşterisine hizmet etmek için tezgâhın arkasındaki yerine döndüğünü gördü. "Hangi patatesi isteyeceğinizi merak ediyorum," dedi, bir gözünü çocuğun üzerinden ayırmadan.

Bu, Rudy'nin başarısızlıklarına eklenen yeni bir olaydı.

İkinci aptalca hareketi de aynı ölçüde tehlikeliydi, fakat nedenleri farklıydı. Rudy bu olayı morarmış bir göz, çatlamış kabur-

galar ve kesilmiş saçlarla bitirecekti.

Hitler Gençliği toplantılarında Tommy Muller yine sorun yaşıyor ve Franz Deutscher sadece Rudy'nin müdahale etmesini bekliyordu. Uzun sürmedi.

Diğerleri yeni taktikler öğrenirken, Rudy ile Tommy'ye başka kapsamlı egzersizler verildi. Soğukta koştururken, sıcak ortamda oturanların başlarını ve omuzlarını pencerelerden görebiliyorlardı. Grubun geri kalanına katıldıklarında egzersizleri henüz bitmemişti. Rudy köşeye gidip pencerenin yanında kolundaki çamuru temizlediğinde, Franz ona Hitler Gençliği'nin en sevdiği soruyu sordu.

"Führer Adolf Hitler ne zaman doğdu?"

Rudy başını kaldırıp ona baktı. "Pardon?"

Soru tekrarlandı ve cevabın 20 Nisan 1889 olduğunu çok iyi bilen ama çok aptalca davranan Rudy Steiner, İsa'nın doğum tarihini söyledi. Fazladan bilgi olarak Beytüllahim'in adını bile verdi.

Franz ellerini ovaladı.

Bu çok kötü bir işaretti.

Rudy'nin üzerine yürüyerek ona dışarı çıkıp sahanın etrafında birkaç tur daha atmasını söyledi.

Rudy tek başına koştu ve her turdan sonra Führer'in doğum tarihi tekrar soruldu. Doğru cevabı verene kadar yedi tur attı.

Asıl sorun, toplantıdan birkaç gün sonra yaşandı.

Rudy, Deutscher'in arkadaşlarıyla birlikte Münih Caddesi kaldırımında yürüdüğünü gördü ve ona taş atma dürtüsüne engel olamadı. Ne düşündüğünü muhtemelen benim gibi siz de merak edebilirsiniz. Muhtemelen cevabı hiçti. Muhtemelen Tanrı'nın bahşettiği aptallık hakkını kullanıyordu. Ya bu nedenle hareket etmişti ya da Franz Deutscher'in görüntüsü kendini yok etme isteği yaratmıştı.

Taş, Deutscher'in sırtına çarptı ama Rudy'nin umduğu kadar

sert değildi. Franz Deutscher olduğu yerde hızla döndü ve Rudy'yi Liesel, Tommy ve Tommy'nin kız kardeşi Kristina'yla birlikte orada dururken görünce gülümsedi.

"Kaçalım," dedi Liesel ama Rudy kıpırdamadı bile.

"Şu anda Hitler Gençliği'nde değiliz," diye hatırlattı Rudy. Büyük çocuklar çoktan gelmişlerdi bile. Liesel, seğiren Tommy ve narin yapılı Kristina'yla birlikte Rudy'nin yanındaydı.

"Bay Steiner," dedi Franz onu tutup kaldırıma fırlatmadan önce.

Rudy ayağa kalkınca Deutscher daha da kızdı. Rudy'yi ikinci kez yere devirdi ve bu kez bir diziyle göğüskafesine çöktü.

Rudy yine ayağa kalktı ve büyük çocuklar ona güldü. Bu Rudy için iyi bir haber değildi. "Ona hissettirsene!" dedi en uzun boyluları. Gözleri mavi ve gökyüzü kadar soğuktu; sözleriyse Franz'ın ihtiyacı olan teşvikti. Rudy'nin yere devrilip orada kalmasını sağlamaya kararlıydı.

Rudy yumruğunu savurup Franz Deutscher'in karnını ıskalarken daha büyük bir kalabalık toplandı. Aynı anda sol gözüne inen yumruğun etkisini hissetti. Ne olduğunu anlayamadan kendini yine yerde buldu. Aynı yere inen ikinci bir yumrukla çürüğün aynı anda sarardığını, morardığını ve karardığını hissetti. Üç katmanlı bir acı kaynağı.

Toplanan kalabalık tezahürat yapıyor, Rudy'nin tekrar ayağa kalkıp kalkmayacağını görmeyi bekliyordu. Rudy kalkmadı. Bu kez soğuk ve ıslak zeminde kalarak, nemin giysilerine yayılışını hissetti.

Rudy yıldızları saymaya devam ederken, Franz'ın yepyeni çakısını çekip onu kesmek niyetiyle yanına çömelmek üzere olduğunu çok geç fark etti.

"Hayır!" diye itiraz etti Liesel ama uzun boylu çocuk onu tuttu. Liesel onun sözlerini duydu.

"Endişelenme," dedi çocuk. "Bunu yapmayacak. O kadar cesur değil."

Ama yanılıyordu.

Franz, Rudy'nin üzerine eğilerek fısıldadı.

"Führerimiz ne zaman doğdu?" Kelimelerin her biri dikkatle seçilip kulağına fısıldanmıştı. "Haydi, Rudy, ne zaman doğdu? Bana söyleyebilirsin, her şey yolunda, korkma."

Ve Rudy?

Nasıl cevap verdi?

Aklı başında bir şekilde mi cevapladı , yoksa aptallığının onu daha da sıkıntıya sokmasına izin mi verdi?

Franz Deutscher'in mavi gözlerine mutlulukla bakarak cevapladı: "Paskalya'da."

Birkaç saniye içinde bıçak saçlarına dayandı. Bu, Liesel'in hayatının bu bölümündeki İkinci Saç Kesimi'ydi. Bir Yahudi'nin saçları paslı bir makasla kesilmişti; en iyi arkadaşının saçlarıysa parlak bir bıçakla. Berberlerin nasıl para kazandığını bilmiyordu.

Rudy için bu yıl çamur yutmakla, gübre banyosu yapmakla, kendini lider ilan eden bir hırsız tarafından tokatlanmakla geçmişti ve şimdi de en azından hepsine tuz biber eken bir olay yaşıyordu; Münih Caddesi'nin ortasında, herkesin gözü önünde aşağılanıyordu.

Aslında sadece kâkülleri kesiliyordu ama her darbede birkaç tel sımsıkı tutunup ve köküyle birlikte geliyordu. Rudy her seferinde yüzünü buruşturuyor, bu arada morarmış gözü zonkluyor, kaburgaları acıyla kavruluyordu.

"20 Nisan, 1889!" dedi Franz ve o arkadaşlarını alıp uzaklaşırken, kalabalık da Liesel, Tommy ve Kristina'yı oldukları yerde bırakarak dağıldılar.

Rudy ıslak zeminde sessizce yatıyordu.

Ve son olarak, üçüncü aptalca hareket; Hitler Gençliği top-

lantılarına gitmemek.

Deutscher'e ondan korkmadığını göstermek için toplantılara bir süre daha devam etti ama birkaç hafta daha geçtikten sonra Rudy katılmaktan tamamen vazgeçti.

Gururlu bir şekilde üniformasını giyerek, yanında sadık arkadaşı Tommy'yle birlikte Himmel Sokağı'ndan çıktı.

Hitler Gençliği toplantısına katılmak yerine kasabada dolaşıyor, Amper Nehri'ne gidiyor, kıyıdan taş atıp sektiriyor ve genel olarak anlamsız, yararsız şeyler yapıyorlardı. Annesini kandırmak için üniformasını yeterince kirletmeye dikkat ediyordu; en azından ilk mektup gelene kadar. İşte o zaman mutfaktan gelen o ürkütücü sesi duydu.

Önce anne babası onu tehdit etti. Ama toplantılara gitmedi.

Gitmesi için yalvardılar. Yine reddetti.

Sonunda, Rudy'yi doğru tarafa yönlendirecek farklı bir bölüme katılma fırsatı doğdu. Bu büyük bir şanstı, çünkü yakında ortaya çıkmazsa, Steiner'ler oğulları toplantılara katılmadığı için ceza ödemek zorunda kalacaklardı. Ağabeyi Kurt, Rudy'nin havacılık ve uçuş konularında uzmanlaşmış olan Flieger Bölümü'ne geçip geçemeyeceğini araştırdı. Çoğunlukla model uçaklar yapıyorlardı ve orada Franz Deutscher yoktu. Rudy kabul edildi, Tommy de ona katıldı. Bu, aptalca hareketlerinin hayatında yararlı sonuçlar doğurduğu tek seferdi.

Yeni bölümünde biri ona malum Führer sorusunu sorduğunda, Rudy sadece gülümsüyor ve "20 Nisan 1889," diyordu; sonra da Tommy'ye dönerek Beethoven'ın, Mozart'ın veya Strauss'un doğum tarihleri gibi farklı şeyler fısıldıyordu. Okulda ünlü bestecilerin hayatlarını öğrenmişlerdi ve gözle görülen aptallığına rağmen Rudy bu konularda çok başarılıydı.

YÜZEN KİTAP

(*2. Bölüm*)

Aralık ayının başlarında, Rudy Steiner nihayet zafere ulaştı ama pek de alışıldık bir tarzda değil.

Soğuk ama çok dingin bir gündü. Neredeyse kar yağacaktı.

Rudy ile Liesel okuldan sonra Alex Steiner'in dükkânına uğradılar ve eve yürürlerken, Rudy'nin eski dostu Franz Deutscher'in köşeden döndüğünü gördüler. O günlerde alışkanlığı olduğu gibi, Liesel'in yanında yine *Islıkçı* vardı. Kitabı elinde hissetmeyi seviyordu; sırt kısmının pürüzsüz veya sayfa kenarlarının kaba olması önemli değildi. Franz'ı ilk o gördü.

"Bak!" Liesel, Franz'ı işaret etti. Deutscher yanında başka bir Hitler Gençliği lideriyle birlikte onlara doğru yürüyordu.

Rudy olduğu yerde sindi ve iyileşen gözüne dokundu. "Bu defa olmaz." Etrafına bakındı. "Kilisenin yanından geçersek nehri izleyebilir ve şuradan dönebiliriz."

Liesel tek kelime daha etmeden onu izledi ve Rudy'nin düş-

mamndan uzak durmayı başardılar; bu arada bir başkasıyla karşılaştılar.

Önce akıllarına bir şey gelmedi.

Köprüyü geçen ve sigara içen grup herkes olabilirdi ama değildi. İki grup birbirini tanıdığında geri dönmek için artık çok geçti.

"Ah, hayır, bizi gördüler."

Viktor Chemmel gülümsedi.

Çok iyi niyetli gibi konuştu. Bunun sadece en tehlikeli olduğu zamanlarda yapardı. "Bak, bak, bu Rudy Steiner ve küçük orospusu değil mi?" Sakince onları karşıladı ve Liesel'in elinden *Islıkçı*'yı kaptı. "Ne okuyoruz bakalım?"

"Bu bizim aramızda." Rudy onunla mantıklı bir şekilde konuşmaya çalıştı. "Kızla bir ilgisi yok. Haydi, kitabını geri ver."

"*Islıkçı,*" dedi Viktor, Liesel'e dönerek. "İyi mi bari?"

Liesel boğazını temizledi. "Fena değil." Ne yazık ki kendini ele vermişti. Gözleriyle. Viktor Chemmel'in o kitabı önemli bir kazanç olarak gördüğünü anlamıştı.

"Bak ne diyeceğim," dedi Viktor. "Elli mark karşılığında kitabı geri alabilirsin."

"Elli mark!" Bu Andy Schmeikl'dı. "Haydi, Viktor, o paraya bin tane kitap alınır!"

"Sana konuşmanı söyledim mi?"

Andy sessizleşti. Dudaklarını sıkıca birbirine bastırmıştı.

Liesel blöf yapmaya karar verdi. "O halde sende kalsın. Ben zaten okudum."

"Nasıl bitiyor?"

Lanet olsun!

Henüz sonuna gelmemişti.

Bir an tereddüt edince Viktor Chemmel hemen anladı.

Rudy araya girdi. "Haydi, Viktor, ona bunu yapma. Senin

derdin benimle. Ne istersen yaparım." Büyük çocuk kitabı havada tutarak Rudy'yi geri itti ve onun yorumunu düzeltti.

"Hayır," dedi. "*Ben* ne istersem yaparım." Sonra nehre doğru yürüdü. Herkes ona yetişmek için hızlandı. Bazıları itiraz ediyor, bazıları teşvik ediyordu.

Her şey çok rahat ve hızlı bir şekilde oldu. Bir soru, alaycı ve dostça bir ses.

"Söylesenize," dedi Viktor. "Berlin'deki son olimpiyatlarda disk atma şampiyonu kimdi?" Onlara dönerek kolunu ısıttı. "Kimdi o? Lanet olsun, adı dilimin ucunda. Şu Amerikalıydı, değil mi? Carpenter mıydı neydi?"

Rudy: "Lütfen."

Su hafifçe kabardı.

Viktor Chemmel olduğu yerde döndü.

Kitap zarif bir şekilde elinden kurtuldu. Havada açıldı ve sayfaları hışırdadı. Beklendiğinden daha ani bir şekilde durdu ve suya doğru emilir gibi düştü. Yüzeye çarpınca kapandı ve akıntıyla sürüklenmeye başladı.

Viktor başını iki yana salladı. "Yeterince yükselmedi. Kötü bir atıştı." Tekrar gülümsedi. "Ama kazanmaya yeter, ha?"

Liesel ve Rudy kahkahaları duymak için durmadılar.

Rudy kitabı bulmak için nehir kıyısı boyunca koşmaya başlamıştı.

"Görebiliyor musun?" diye seslendi Liesel.

Rudy hâlâ koşuyordu.

Suyun kenarına yaklaşarak Liesel'e kitabın yerini işaret etti. "Şurada!" Durup işaret ettikten sonra kitabı yakalamak için koşmaya devam etti. Çok geçmeden paltosunu çıkarıp suya daldı ve nehrin ortasına doğru yürüdü.

Yavaşlayan Liesel onun acı dolu adımlarını izledi. Acı verici soğuğu hissetti.

Liesel yeterince yaklaştığında kitabın Rudy'nin yanından geçtiğini gördü ama Rudy hemen yetişti. Elini uzatıp şimdi sırılsıklam olmuş cildi yakaladı. "*Islıkçı!*" diye bağırdı çocuk. O gün Amper Nehri'nde süzülen tek kitap oydu ama Rudy nedense yine de adım söyleme gereği duymuştu.

Diğer bir ilginç noktaysa, Rudy'nin kitabı eline alır almaz can yakacak kadar soğuk olan sudan çıkmaya çalışmamasıydı. Bir dakika kadar orada kaldı. Liesel'e hiç açıklamadı ama sanırım Liesel iki nedeni de çok iyi biliyordu:

RUDY STEINER'İN İKİ DONDURUCU NEDENİ

1. Başarısızlıklarla geçen aylardan sonra, bu zaferin tadını çıkarmak için ilk fırsatıydı.
2. Böylesine fedakâr davranmış olması,
Liesel'e her zamanki isteğini tekrarlaması için güzel bir fırsattı.
Liesel onu nasıl reddedebilirdi ki?

"Bir öpücüğe ne dersin, Domuzkız?"

Rudy dışarı çıkıp kitabı Liesel'e vermeden önce beline kadar yükselen soğuk suyun içinde biraz daha durdu. Pantolonu üzerine yapışmıştı ama yürümekten vazgeçmemişti. Açıkçası, bence korkuyordu. Rudy Steiner, kitap hırsızının öpücüğünden korkuyordu. Onu çok istiyor olmalıydı. Onu inanılmayacak kadar çok sevmiş olmalıydı. O kadar ki bir daha asla dudaklarını öpmek istemeyecek ve mezara onlarsız gidecekti.

ALTINCI KISIM

RÜYA TAŞIYICISI

bölümler:

ölümün günlüğü – kardanadam – on üç hediye –
sıradaki kitap – bir Yahudi cesedi kâbusu –
gazeteden bir gökyüzü–
bir ziyaretçi – bir gülümser –
ve zehirli yanaklara son bir öpücük

ÖLÜMÜN GÜNLÜĞÜ: 1942

Asırlarca unutulmayacak bir yıldı; 79 veya 1346 gibi. Orağı unutun, lanet olsun. Benim asıl saplı bir süpürgeye ihtiyacım vardı. Bir de tatile.

KÜÇÜK BİR GERÇEK

Ben orak falan taşımıyorum.
Sadece hava soğuk olduğunda siyah kukuletalı
bir pelerin giyiyorum.
Beni uzaktan tanımanızı sağlayan kurukafaya benzer
bir yüzüm de yok.
Gerçekte nasıl göründüğümü bilmek ister misiniz?
Size yardım edeyim.

Ben devam ederken siz kendinize bir ayna bulun.

Şu anda size *ben, ben, ben* diye anlatırken gerçekten benmerkezciymişim gibi hissediyorum. Yolculuklarım, 1942'de gördüklerim. Diğer yandan, siz insansınız; kişinin kendisine saplantılı olmasının neye benzediğini anlarsınız.

Konu şu ki o dönemde gördüklerimi açıklamamın bir nedeni var. Liesel Meminger için çoğu yankılardı. Savaşı Himmel Sokağı'na yaklaştırmıştı ve *beni* de beraberinde sürüklüyordu.

O yıl gerçekten sürekli dolaşmam gerekiyordu: Polonya'dan Rusya'ya, oradan Afrika'ya ve tekrar geriye. Hangi yıl olursa olsun böyle dolaşmam gerektiğini düşünebilirsiniz, fakat bazen insan ırkı, işleri biraz hızlandırıyor. Cesetlerin ve kaçan ruhların sayısı artıyor. Genellikle birkaç bomba bunun için yeterli oluyor. Ya da gaz odaları, uzaktan gelen silah sesleri... Bunların hiçbiri işi bitirmezse, en azından insanların yaşam düzenlerini bozuyor ve her yerde evsizleri görüyorum. Yıkılmış şehirlerin sokaklarında dolaşırken sık sık peşimden geliyorlar. Ne kadar meşgul olduğumu bile anlamadan onları da götürmem için yalvarıyorlar. "Sizin de zamanınız gelecek," diyerek onları yatıştırmaya ve arkama bakmamaya çalışıyorum. Bazen, "Ne kadar çok çalıştığımı görmüyor musunuz?" demek geliyor içimden. Ama bunu asla yapmıyorum. İşimi yaparken içimden şikâyet ediyorum ve bazı yıllarda ruhlar ve cesetler sadece artmakla kalmıyor, sayıları katlana katlana yükseliyor.

1942 YILI İÇİN ÖZET LİSTE

1. Çaresiz Yahudiler; duman tüten bacaların yanında

çatılarda otururken
ruhları kucağımda diziliyordu.
2. Rus askerleri;
yanlarına azıcık cephane alıyor, geri kalanı için
ölen arkadaşlarına güveniyorlardı.
3. Bir Fransız sahilinde kumlara vurmuş sırılsıklam cesetler.

Daha devam edebilirim ama bu üç örneğin şimdilik yeterli olacağına karar verdim. Bu üç örnek, hiçbir şey olmasa bile size o yıl varlığımı tanımlayan ağzımdaki kül tadını anlatmaya yeter.

Bir sürü ceset.

Bir sürü renk.

İçimde tetiklenip durmaya devam ediyorlar. Hafızamı mahvediyorlar. Onları yığınlar halinde birbirlerinin üzerine devrilmiş olarak görüyorum. Plastik gibi bir hava, zamk gibi bir günbatımı. İnsanların tasarımı olan gökyüzü alanları var; delik deşik, kanayan. Yumuşak, kömür rengi, simsiyah kalpler gibi atan bulutlar.

Ve sonra.

Ölüm var.

Hepsinin arasında ilerliyor.

Yüzeyden bakıldığında soğukkanlı ve kararlı.

Aşağıda: Cesaretsizlik, başıboşluk ve perişanlık.

Bütün dürüstlüğümle (ve artık fazla şikâyet ettiğimi biliyorum), hâlâ Rusya'da Stalin'e yetişmeye çalışıyordum. Sözde ikinci *devrimleri*: kendi halkını katledişi.

Ve sonra Hitler geldi.

Ölümün en iyi dostunun savaş olduğunu söylerler, bu konuda size farklı bir bakış açısı sunayım. Bana göre savaş, sizden imkânsızı başarmanızı bekleyen yeni patronunuz gibidir. Omzunuzun tepesinde durup sürekli aynı şeyi tekrarlar: "Bitir, bitir." Dolayısıyla daha çok çalışırsınız. İşi bitirirsiniz. Ama patronunuz size teşekkür

etmez ve daha fazlasını ister.

O zamanlarda gördüğüm darmadağınık güzellik parçalarını da sık sık hatırlamaya çalışırım. Hikâyelerle dolu kütüphanemde dolaşırım.

Aslında şu anda da birine uzanıyorum.

Yarısını zaten bildiğinize inanıyorum ve eğer benimle gelirseniz, size geri kalanını da anlatacağım. Bir kitap hırsızının ikinci yarısını sizinle paylaşacağım.

Az önce değindiğim birçok şeyi farkında olmadan beklerken, aslında sizi de bekliyor.

Bütün yerler arasında, bir bodruma kar taşıyor.

Avuçlar dolusu buzlu su neredeyse herkesi gülümsetebilir ama unutmanızı sağlayamazlar.

İşte geliyor.

KARDANADAM

Liesel Meminger için 1942 yılının başları şöyle özetlenebilirdi:

Artık on üç yaşındaydı. Göğsü hâlâ dümdüzdü. Henüz âdet görmemişti. Bodrumundaki genç adam şimdi yatağındaydı.

S & C

Max Vandenburg
Liesel'in yatağına
nasıl geldi?
Düştü.

Görüşler çeşitliydi, ama Rosa Hubermann tohumların önceki yıl Noel'de atıldığına inanıyordu. Aralık ayının yirmi dördü soğuk ve açtı, fakat önemli bir şey daha vardı: Uzun ziyaretler yoktu.

Küçük Hans bir yandan Ruslara ateş ederken, bir yandan da ailesiyle iletişimsizliğini sürdürüyordu. Trudy, Noel'den bir önceki hafta sonu sadece birkaç saatliğine uğramıştı. Yanlarında çalıştığı aileyle birlikte uzaklara gidiyordu. Almanya'nın çok farklı bir sınıfı için tatile.

Liesel, Noel'de Max için iki avuç dolusu kar getirdi. "Gözlerini kapat," dedi. "Ellerini uzat." Kar eller arasına aktarıldığı anda Max ürpererek bir kahkaha patlattı ama yine de gözlerini açmadı. Önce karın hızlıca tadına bakarak dudaklarında erimesine izin verdi.

"Bugünkü hava raporu bu mu?"

Liesel onun yanında duruyordu.

Nazikçe Max'in koluna dokundu.

Max karı tekrar ağzına götürdü. "Teşekkürler, Liesel."

Bu, o zamana kadarki en harika Noel başlangıcıydı. Çok az yiyecek vardı. Hiç hediye yoktu. Ama bodrumlarında bir kardanadam vardı.

Avuç dolusu ilk karı verdikten sonra Liesel dışarıda birilerinin olup olmadığını kontrol etti ve bulabildiği bütün kovalarla kaplara kar doldurdu. Himmel Sokağı'nı örten küçük kar şeridinden bir sürü kar topladı. Kaplar ve kovalar dolunca onları bodruma taşıdı.

Her şey tam olsun diye önce Max'e bir kartopu fırlattı ve cevap olarak karnına bir tane yedi. Max bodrum basamaklarından inen Hans Hubermann'a da bir kartopu attı.

"Eşek herif!" diye bağırdı Hans. "Liesel, şu kardan bana da ver. Koca bir kova!" Birkaç dakika boyunca her şeyi unuttular. Artık bağrışma, tartışma yoktu; sadece kahkahalar vardı. Bir evin içinde karla oynayan insanlardan ibaretlerdi.

Hans karla dolu kaplara baktı. "Geri kalanıyla ne yapacağız?"

diye sordu.

"Bir kardanadam," diye cevap verdi Liesel. "Bir kardanadam yapmalıyız."

Hans, Rosa'ya seslendi.

Her zamanki gibi uzaktan gelen ses karşılık verdi. "Yine ne var, Keriz?"

"Aşağı gelsene!"

Rosa ortaya çıktığında, Hans hayatını tehlikeye atarak karısına bir kartopu fırlattı. Kartopu hedefini ıskalayarak duvara çarpıp parçalandı ve Rosa uzun bir süre nefes bile almadan küfretti. Kendini toparladığında aşağı inerek diğerlerine yardım etti. Hatta gözlerle burun için düğmeler, kardanadamın gülümsemesi için de ip getirdi. Aslında yarım metrelik bir kar yığını olan kardanadama bir atkıyla şapka bile verildi.

"Bir cüce," dedi Max.

"Eridiğinde ne yapacağız?" diye sordu Liesel.

"Sen sileceksin, Domuzkız," dedi Rosa. "Hem de çabucak."

Babası aynı fikirde değildi. "Erimez ki." Ellerini ovalayarak nefesiyle ısıtmaya çalıştı. "Burası buzdolabı gibi."

Kardanadam eridi elbette, fakat hepsi için o kardanadam hâlâ dimdik duruyordu. O Noel gecesi nihayet uykuya daldıklarında gördükleri son şey o olmalıydı. Kulaklarında akordeon sesi, gözlerinde bir kardanadam vardı ve Liesel, ateşin başındayken Max'in söylediklerini düşünüyordu.

MAX VANDENBURG'DAN NOEL TEBRİĞİ

"Sık sık bütün bunların bitmesini istiyorum, Liesel. Ama sonra, her nasılsa sen ellerinde karlarla

bodrum basamaklarından iniveriyorsun."

Ne yazık ki o gece Max'in sağlığında ciddi bir bozulmaya da işaret ediyordu. İlk işaretler oldukça masum ve tipikti. Sürekli üşüme. Giderek artan Führer'le boks hayalleri. Ama sınavlarını ve mekiklerini bitirdiğinde ısınamadığında, gerçekten endişelenmeye başladı. Ateşe çok yakın oturmasına rağmen bir türlü eski sağlığına kavuşamıyordu. Günbegün kilo veriyordu. Egzersiz düzeni bozulmuştu ve kendini toparlamakta zorlanıyordu.

Ocak ayı boyunca kendini ayakta tutmayı başardı ama şubat ayının başlarında gerçekten endişe verici bir durumdaydı. Ateşin başında uyanmakta zorlanıyor, sabahın geç saatlerine kadar uyuyakalıyordu. Elmacıkkemikleri şişmeye, ağzının biçimi bozulmaya başlamıştı. Sorulduğunda iyi olduğunu söylüyordu.

Şubat ayının ortalarında, Liesel'in on üçüncü yaş gününden birkaç gün önce ateşin başına geldiğinde neredeyse yere yığılacak haldeydi. Az kalsın ateşin içine düşüyordu.

"Hans," diye fısıldadı zorlukla, yüzü kasılarak. Dizlerinin bağı çözüldü ve başını akordeon kutusuna çarptı.

Tahta bir kaşık çorbanın içine düştü ve Rosa Hubermann hemen Max'in yanına koştu. Max'in başını tutarak odanın karşı tarafındaki Liesel'e bağırdı. "Orada öyle durma, git daha fazla battaniye çıkar ve kendi yatağına götür! Ve sen!" Sırada Hans vardı. "Max'i kaldırıp Liesel'in odasına taşımama yardım et. *Çabuk!*"

Hans'ın yüzü endişeyle gerilmişti. Gri gözleri şaşkın bakıyordu. Max çocuk kadar hafifti. "Onu buraya, kendi yatağımıza yatıramaz mıyız?"

Rosa bunu düşünmüştü zaten. "Hayır. Gündüzleri perdeleri açık tutmak zorundayız, yoksa şüphelenirler."

"Haklısın." Hans, Max'i kucakladı.

Liesel elinde battaniyelerle onları izliyordu.

Koridora çıktıklarında Max'in bacakları ve saçları aşağı sarkmış, bir ayakkabısı ayağından düşmüştü.

"Kıpırda."

Rosa da paytak adımlarıyla hemen arkalarındaydı.

Max'i yatağa yatırdıktan sonra üzerine battaniyeleri yığıp sardılar.

"Anne?" Liesel başka bir şey söyleyememişti.

"Ne?" Rosa Hubermann'ın topuzu ürkütücü ölçüde sıkı bağlanmıştı. Soruyu tekrarlarken daha da sıkılmış gibi göründü. "Ne var, Liesel?"

Liesel alacağı cevaptan korkarak yaklaştı. "O yaşıyor mu?"

Topuz öne eğilerek onayladı.

Rosa büyük bir özgüvenle Liesel'e döndü. "Şimdi beni dinle, Liesel. Bu adamı ölmesini seyredelim diye evime almadım. Anladın mı?"

Liesel başıyla onayladı.

"Git şimdi."

Koridorda babası ona sarıldı.

Liesel'in buna gerçekten çok ihtiyacı vardı.

Daha sonra Hans ve Rosa'nın gece konuştuklarını duydu. Rosa, Liesel'i kendi odalarında yatırmıştı ve Liesel onların yatağının yanında, bodrumdan alıp yere serdikleri şiltede yatıyordu. Şiltenin mikroplu olup olmadığı konusunda endişelenmişler, ama sonra böyle düşüncelerin saçma olduğuna karar vermişlerdi. Max herhangi bir viral sorun yaşamıyordu, dolayısıyla şilteyi yukarı taşıyıp sadece örtüleri değiştirmişlerdi.

Kızın uyuduğunu düşünen Rosa görüşünü açıkladı.

"O lanet olasıca kardanadam," diye fısıldadı. "Bence kardanadamla başladı; aşağısı o kadar soğukken karların ve buzun

içinde debelendiği için oldu."

Hans daha felsefiydi. "Rosa, bence Adolf'la başladı." Yerinden kalktı. "Onu kontrol etmemiz gerek."

Gece boyunca Max'i yedi kez ziyaret ettiler.

MAX VANDENBURG'UN ZİYARETÇİ TABLOSU

Hans Hubermann: 2
Rosa Hubermann: 2
Liesel Meminger: 3

Sabah olduğunda, Liesel bodrumdaki proje kitabını getirerek komodinin üzerine koydu. Önceki yıl içine baktığı için hâlâ utanan Liesel, bu kez özellikle saygısından dolayı bakmamaya dikkat etmişti.

Hans içeri girdiğinde Liesel ona bakmak için dönmedi; duvarın dibinde Max Vandenburg'la konuşmaya devam etti. "O kadar karı sana ne diye getirdim ki?" dedi. "Bütün bunlar o kar yüzünden başladı, değil mi, baba?" Dua eder gibi ellerini birleştirdi. "Neden o kardanadamı yaptık ki?"

Hans ise hâlâ ısrarcıydı. "Liesel," dedi, "mecburdun."

Max titreyerek uyurken, Liesel saatler boyunca onun yanında oturdu.

"Sakın ölme," diye fısıldadı. "Lütfen, Max, sakın ama sakın ölme."

Liesel'in gözlerinin önünde bir kardanadam daha eriyordu ama bu farklıydı. Bir tezat vardı:

Bu kardanadam soğudukça eriyordu.

ON ÜÇ HEDİYE

Max'in ziyaretiydi.

Kuştüyleri yine çalılara dönüşüyordu. Pürüzsüz yüz kabalaşmıştı. İhtiyacı olan kanıt oradaydı. Max yaşıyordu.

İlk birkaç gün Liesel oturup onunla konuştu. Doğum gününde, uyandığı takdirde mutfakta onu bekleyen kocaman bir pasta olduğunu söyledi.

Ama Max uyanmadı.

Pasta filan da yoktu.

GECE BASKISI

O süreçte aslında 33 Himmel Sokağı'nı ziyaret etmiş olduğumu çok sonra anladım. Sanırım kızın onun yanında olmadığı ender zamanlardan biriydi, çünkü gördüğüm tek şey yatakta yatan genç adamdı.

Yanına çömeldim. Ellerimi battaniyelerin arasından sokmaya hazırlandım. O anda bir diriliş hissettim; ağırlığıma karşı yoğun bir mücadele vardı. Geri çekildim, önümde bu kadar çok iş beklerken, o küçük karanlık odada bir mücadeleyle karşılaşmak hoşuma gitmişti. Hatta dışarı çıkmadan önce gözlerimi bir an için kapatarak huzuru hissettim.

Beşinci gün, sadece birkaç saniye için olsa bile Max'in gözlerini açması çok heyecan verici bir şeydi. Gördüğü şey (muhtemelen ürkütücü ölçüde yakından) bir kaşık dolusu çorbayı ağzına itmekte olan Rosa Hubermann'dı. "Yut," dedi Rosa. "Düşünme. Sadece yut." Rosa kâseyi geri verir vermez, Liesel yine Max'in yüzünü görmeye çalıştı ama annesinin kocaman sırtı görüşünü engelliyordu.

"Daha uyanmadı mı?"

Döndüğünde Rosa'nın cevap vermesine gerek yoktu.

Bir haftaya yakın bir süre sonra Max ikinci defa uyandı ama bu kez Liesel ile Hans odadaydı. İkisi de yatakta yatan genç adamı izlerken hafif bir homurtu duydular. Hans sandalyeden yukarı doğru düşmesi mümkünmüş gibi kalktı.

"Bak," dedi Liesel. "Sakın uyuma, Max. Sakın uyuma!"

Max ona kısa bir bakış attı ama tanımadığı belliydi. Gözler onu bir bilmeceymiş gibi inceledi. Sonra tekrar kapandılar.

"Baba, ne oldu?"

Hans tekrar sandalyesine çöktü.

Daha sonra, belki de Liesel'in ona kitap okumasının iyi olabileceğini söyledi. "Haydi, Liesel, bugünlerde çok iyi bir okur oldun; şu kitabın nereden geldiğini hiçbirimiz bilmesek de."

"Sana söyledim, baba. Okuldaki rahibelerden biri verdi."

Babası alaycı bir itirazla ellerini kaldırdı. "Biliyorum, biliyorum." Yukarıdan bakarak iç çekti. "Sadece..." Kelimelerini dikkatle seçti. "Yakalanma." Bunu söyleyen adam bir Yahudi'nin saklanmasına yardım ediyordu.

O günden sonra Liesel, yatağında yatan Max'e yüksek sesle *Islıkçı*'yı okumaya başladı. Onu öfkelendiren şeylerden biri, kitap iyi kurumadığı ve bazı kısımlarda sayfalar birbirine yapıştığı için bölümleri bütün olarak atlamak zorunda kalmasıydı. Yine de kendini zorlayarak devam etti ve yaklaşık üçte birlik kısmını bitirdi. Kitabın tamamı üç yüz doksan altı sayfaydı.

Liesel her gün Max'i daha iyileşmiş bulacağı umuduyla okuldan eve koşuyordu. "Uyandı mı? Bir şeyler yedi mi?"

"Dışarı çık," diye yalvardı annesi. "Bütün bu konuşmalarla içimi kemiriyorsun. Yürü. Dışarı çıkıp futbol filan oyna, Tanrı aşkına."

"Tamam, anne." Tam kapıyı açmak üzereyken ekledi: "Uyanırsa gelip bana haber verirsin, değil mi? Sadece bir şeyler uydur. Yanlış bir şey yapmışım gibi bağır. Bana küfret. Herkes inanır, merak etme."

Buna Rosa bile gülümsedi. Yumruklarını beline dayayıp, Liesel'in böyle konuşmaktan dolayı dayaktan kurtulacak kadar büyümediğini hatırlattı. "Ve bir gol at," dedi, "yoksa sakın eve geleyim deme."

"Peki, anne."

"İki gol olsun, Domuzkız!"

"Peki, anne."

"Karşılık vermeyi de kes!"

Liesel bunu düşündü ama koşarak evden çıktı ve çamurdan kayganlaşmış yolda Rudy'yle karşılaştı.

"Tam zamanıydı, kıç kaşıyıcı." Topu kapmak için çalımlaşır-

larken Rudy onu her zamanki gibi selamladı. "Hangi cehennemdeydin?"

Yarım saat sonra top Himmel Sokağı'ndan nadiren geçen arabalardan biri tarafından çiğnendiğinde, Liesel, Max Vandenburg için ilk hediyesini bulmuştu. Topun onarılmaz halde olduğuna karar verdikten sonra bütün çocuklar tiksintiyle evlerine dönerken, topu soğuk ve çamurlu yolda bırakmışlardı. Liesel ile Rudy leşin başında dikiliyordu. Topun yan tarafında ağız gibi bir yarık oluşmuştu.

"Topu istiyor musun?" diye sordu Liesel.

Rudy omuz silkti. "Bu ezilmiş bokla ne yapayım ki? Artık onu şişirmek mümkün değil, değil mi?"

"İstiyor musun, istemiyor musun?"

"Hayır, teşekkürler." Rudy topu ölmüş bir hayvanmış gibi ayağıyla dürttü. Daha doğrusu ölmüş *olabilecek* bir hayvanmış gibi.

Eve yürürlerken Liesel topu alıp kolunun altına sıkıştırdı, sonra Rudy'nin arkasından seslendiğini duydu. "Hey, Domuzkız." Bekledi. "*Domuz*kız!"

Liesel geri döndü. "Ne?"

"Eğer istersen burada tekerleksiz bir bisikletim de var."

"Bisikletini kıçına sok."

Sokakta duyduğu son şey, o Keriz Rudy Steiner'in kahkahaları oldu.

İçeri girdiğinde doğruca yatak odasına koştu. Topu Max'e götürüp ayakucuna bıraktı.

"Çok üzgünüm," dedi Liesel, "fazla bir şey değil. Ama uyandığında sana anlatırım. Hayal edebileceğin en kasvetli öğle üzeri olduğunu ve ışığı yanmayan bir arabanın topumuzu ezip geçtiğini anlatırım. Sonra da adamın arabadan inip bize bağırdığını. Ve

adres sorduğunu. Ne yüzsüz..."

Uyan! diye bağırmak istiyordu aslında.

Ya da onu sarsmak.

Ama yapmadı.

Liesel'in yapabildiği tek şey, topu ve ezilmiş, delinmiş kabuğunu izlemekti. Bu, çok sayıda hediyeden ilkiydi.

2. HEDİYEDEN 5. HEDİYEYE

Bir kurdele, bir çam kozalağı,
bir düğme, bir taş.

Futbol topu Liesel'e bir fikir vermişti.

Artık okula gidip gelirken, ölmekte olan biri için değerli olabilecek, etrafa atılmış eşyalar arıyordu. Başlangıçta bunun neden bu kadar önemli olduğunu merak etti. Görünüşte böylesine önemsiz bir şey bir başkasını nasıl bu kadar rahatlatabilirdi? Lağımda bulunmuş bir kurdele. Sokakta bulunmuş bir çam kozalağı. Bir sınıf duvarına öylece dayanmış bir düğme. Nehirden alınmış düz, yuvarlak bir taş. Hiçbir şey değilse bile, Liesel'in ona değer verdiğini gösteriyordu ve Max uyandığında üzerinde konuşacak bir şeyleri olabilirdi.

Yalnız kaldığında zihninde o sohbetleri canlandırıyordu.

"Bütün bunlar ne?" diye soracaktı Max. "Bütün bu çöpler neyin nesi?"

"Çöp mü?" Liesel hayalinde yatağın kenarında oturuyordu. "Bunlar çöp değil, Max. Bunlar seni uyandıran şeyler."

6. HEDİYEDEN 9. HEDİYEYE

Bir kuştüyü, iki gazete,
bir lolipop kâğıdı, bir bulut.

Kuştüyü güzeldi ve Münih Caddesi'ndeki kilisenin kapı menteşelerine sıkışmıştı. Çarpık bir şekilde kendini çıkarmayı başarmıştı ve Liesel onu kurtarmak için hemen atılmıştı. Sol tarafındaki lifler dümdüz olmuştu, fakat sağ tarafının zarif bir kenarı ve tırtıklı üçgen kısımları vardı. Başka türlü tanımlamak mümkün değildi.

Gazeteler bir çöp sepetinin soğuk derinliklerinden gelmişti (bu kadarını söylemek yeterliydi) ve lolipop kâğıdı da düz ve soluk renkliydi. Okulun yakınında bulup ışığa doğru tutmuştu. Üzerinde ayakkabı izlerinden bir kolaj vardı.

Ve bulut.

Birine gökyüzünden bir parçayı nasıl verebilirdiniz?

Şubat sonlarında Münih Caddesi'nde durdu ve tepelerin üzerinde beyaz bir canavar gibi görünen dev gibi tek bir bulut gördü. Bulut dağlara tırmanıyordu. Güneş görünmüyordu ve onun yerinde, büyük gri kalpli beyaz bir canavar kasabayı izliyordu.

"Şuna bir bakar mısın?" dedi babasına.

Hans başını yana yatırdı ve açıkça hissettiği şeyi söyledi. "Onu Max'e vermelisin, Liesel. Diğer her şey gibi komodinin üzerine koyabilecek misin bakalım."

Liesel babasına delirmiş gibi baktı. "İyi de nasıl?"

Babası parmaklarını hafifçe Liesel'in kafasına vurdu. "Ezberle. Sonra da onun için yazıya dök."

"Büyük beyaz bir canavar gibiydi," dedi Liesel, Max'in yatağının yanında otururken. "Ve dağların üzerinden geldi."

Birkaç ayarlama ve eklemeyle cümlesini tamamladıktan sonra işini bitirdiğini hissetti. Bulutun kendi elinden Max'inkine geçtiğini, battaniyeleri aştığını hayal etti ve bir kâğıt parçasına yazdıktan sonra taşı da üzerine koydu.

10. HEDİYEDEN 13. HEDİYEYE

Bir oyuncak asker.
Mucizevi bir yaprak.
Bitmiş bir *Islıkçı*.
Bir tutam keder.

Asker, Tommy Muller'in evinden biraz ötede, toprağın içine gömülmüştü. Aşınmış ve hırpalanmıştı ve Liesel'e göre önemli olan da buydu. O kadar hırpalanmış olmasına rağmen hâlâ ayakta durabiliyordu.

Yaprak bir akçaağaçtan kopmuştu ve onu okulun süpürge dolabında, kovaların ve paspasların arasında bulmuştu. Kapı biraz aralıktı. Yaprak kızarmış ekmek gibi kuru ve sertti; üzerinde tepeler ve vadiler vardı. Her nasılsa, yaprak okul koridorunu aşarak o dolaba girmeyi başarmıştı. Sapı olan yarım bir yıldız gibi. Liesel uzanıp onu aldı ve parmaklarının arasında döndürdü.

Diğer nesnelerin aksine yaprağı komodinin üzerine koymadı. *Islıkçı*'nın son otuz dört sayfasını okumadan hemen önce, kapalı perdeye iğneledi.

O akşam ne yemek yedi ne de tuvalete gitti. Su bile içmedi. Bütün gün okulda kendine bir söz vermişti: O gün kitabı bitirecekti ve Max Vandenburg dinleyecekti. Sonra da uyanacaktı.

Hans her zamanki gibi işsiz bir halde köşede oturuyordu.

Neyse ki yakında akordeonuyla birlikte Knoller'e gidecekti. Çenesini dizlerine dayamış, alfabeyi öğretmek için çabaladığı kızın kitabı okuyuşunu dinliyordu. Gururla okumaya devam eden Liesel, kitabın son ürkütücü kelimelerini Max Vandenburg'a okudu.

ISLIKÇI'NIN SON KALINTILARI

O sabah Viyana havası trenin pencerelerini buğulandırıyordu
ve insanlar hiçbir şeyden habersiz işlerine giderlerken,
bir katil mutluluk şarkısını ıslıkla çalıyordu.
Biletini almıştı. Diğer yolcuları ve kondüktörü kibarca selamladı.
Hatta yaşlıca bir hanıma yerini verdi
ve Amerikan atlarından söz eden bir kumarbazla kibarca sohbet etti.
Sonuçta Islıkçı sohbet etmeyi seviyordu.
İnsanlarla konuşuyor, onları kandırarak ona güvenmelerini, ondan hoşlanmalarını sağlıyordu.
Onları öldürürken, işkence yaparken, bıçağı çevirirken onlarla konuşuyordu. Ancak konuşacak kimsesi kalmadığında ıslık çalıyordu
ve bir cinayetten sonra ıslık çalmasının nedeni de buydu…
"Yani parkurun yedi numaraya uygun olacağına inanıyorsunuz, öyle mi?"
"Elbette," dedi kumarbaz, sırıtarak. Güven daima hazırdı.
"Gerilerden gelecek ve hepsini öldürecek!" Trenin gürültüsü arasında sesini duyurabilmek için bağırıyordu. "Öyle diyorsanız," dedi Islıkçı, sırıtarak.
Sonra müfettişin yepyeni BMW'sinin içinde duran cesedini ne zaman bulacaklarını merak etti.

"Aman Tanrım." dedi Hans kendini tutamayarak. "Sana *bunu* bir rahibe mi verdi?" Yerinden kalkarak yaklaştı ve Liesel'in alnına bir öpücük kondurdu. "Hoşça kal, Liesel, Knoller beni bekliyor."

"Hoşça kal, baba."

"Liesel!"

Liesel aldırmadı.

"Gel de bir şeyler ye!"

Bu kez cevapladı. "Geliyorum, anne." Aslında yaklaşıp kitabı komodinin üzerine, diğer her şeyin yanına koyarken bu sözleri Max'e söylemişti. Max'in yüzüne bakarken kendini tutamadı. "Haydi, Max," diye fısıldadı ve annesinin arkasından geldiğini duymasına rağmen sessizce ağlamaktan kendini alamadı. Gözünden süzülen tuzlu bir damlayı alıp Max Vandenburg'un yüzüne bıraktı.

Annesi ona sarıldı.

Kollarıyla Liesel'i yuttu.

"Biliyorum," dedi annesi.

Gerçekten biliyordu.

TAZE HAVA, ESKİ BİR KÂBUS VE BİR YAHUDİ CESEDİ SORUNU

Amper Nehri kıyısındaydılar ve Liesel, Rudy'ye valinin evinden bir kitap daha almak istediğini az önce söylemişti. Max'in başucunda *Islıkçı*'dan sonra *Haraççı Adam*'ı defalarca okumuştu. Okuma başına birkaç dakika. *Omuz Silkiş*'i ve hatta *Mezar Kazıcının Elkitabı*'nı da denemişti ama hiçbiri uygun görünmemişti. *Yeni bir şey istiyorum,* diye düşünüyordu.

"Sonuncusunu okudun mu ki?"

"Elbette okudum."

Rudy suya bir taş attı. "İyi miydi?"

"Elbette iyiydi."

"*Elbette okudum; elbette iyiydi.*" Rudy yerden bir taş daha sökmeyi denedi ama elini kesti.

"Bu sana ders olsun."

"Domuzkız."

Bir kişinin son cevabı Domuzkız, Keriz veya Adi Herif ol-

duğunda, onu yendiğinizi anlardınız.

Hırsızlık açısından şartlar mükemmeldi. Mart başlarında kasvetli bir öğle vaktiydi ve hava sıfırın birkaç derece üzerindeydi; eksi on olmasından daha rahatsız ediciydi. Sokaklarda pek kimse yoktu. Yağmur gri kurşunkalem talaşı gibiydi.

"Giriyor muyuz?"

"Bisikletler," dedi Rudy. "Bizimkilerden birini kullanabilirsin."

Rudy bu kez içeri giren kişi olma konusunda özellikle hevesliydi. "Bugün sıra bende," dedi, parmakları bisiklet gidonlarında donarken.

Liesel çabucak düşündü. "Belki de sen girmemelisin, Rudy. Orada her yerde bir şeyler var. Ve içerisi karanlık. Senin gibi bir aptal kesinlikle bir şeylere takılır veya bir şeyleri devirir."

"Çok teşekkür ederim." Ama bu ruh halindeyken Rudy'yi dizginlemek zordu.

"Bir de atlayış var. Sandığından çok daha yüksek."

"Yani yapamayacağımı mı söylüyorsun?"

Liesel pedalların üzerinde ayağa kalktı. "Hiç de değil."Caddesi'ne tırmandılar. Pencere açıktı.

Son seferde olduğu gibi evi izlediler. İçeriyi belli belirsiz görebiliyorlardı; alt katta bir ışık vardı, mutfaktan geliyor olmalıydı. Bir gölge ileri geri gidip geliyordu.

"Sadece birkaç kez bloğun etrafında dönelim," dedi Rudy. "Bisikletleri getirmemiz iyi olmuş, ha?"

"Kendininkini eve götürmeyi unutma da."

"Çok komiksin, Domuzkız. Senin iğrenç ayakkabılarından biraz daha büyük bu canım."

Yaklaşık on beş dakika bisikletlerle turladılar. Valinin karısı

hâlâ alt kattaydı ve rahat edemeyecekleri kadar yakındaydı. Mutfakta böyle canlı bir şekilde dolaşmaya nasıl cüret edebiliyordu! Rudy için mutfak kesinlikle asıl hedefti. İçeri kendisi girerse mutfaktan mümkün olduğu kadar çok yiyecek alır, sonra ancak (sadece ancak) son anda biraz zamanı kalırsa dışarı çıkarken belki bir kitap kapardı. Herhangi bir kitap olurdu.

Rudy'nin zayıf noktasıysa sabırsızlığıydı. "Geç oluyor," dedi ve uzaklaşmaya başladı. "Geliyor musun?"

Liesel onun peşinden gitmedi.

Karar vermek söz konusu bile değildi. O paslı bisikleti oraya kadar getirmişti ve bir kitap almadan dönmeye hiç niyeti yoktu. Gidonu lağıma yerleştirdi, ortalıkta birilerinin olup olmadığına baktı ve pencereye doğru yürüdü. Hızlıydı ama acele etmiyordu. Bu kez ayaklarını kullanarak ayakkabılarını çıkardı ve parmak uçlarında yürüdü.

Parmakları ahşabı kavradı ve Liesel içeri girdi.

Bu kez bir parça da olsa kendini biraz daha rahat hissediyordu. Çok değerli birkaç saniye odayı dolaştı ve dikkatini çeken bir kitap ismi aradı. Üç dört kez uzanacak oldu. Hatta birden fazla kitap almayı bile düşündü, fakat oluşan sistemi bozmak istemiyordu. Şimdilik sadece bir kitaba ihtiyacı vardı. Rafları inceleyerek bekledi.

Arkasında pencereye bir karartı daha tırmandı. Arka taraftan toz ve hırsızlık kokusu gelirken Liesel nihayet gördü.

Sırtında siyah yazılar olan kırmızı bir kitaptı. *Rüya Taşıyıcısı.* Max Vandenburg'u ve rüyalarını düşündü. Suçluluk duygusunu. Hayatta kalma mücadelesini. Ailesinden ayrılışını. Führer'le dövüşünü. Kendi rüyasını da düşündü; trende ölen kardeşini, bu odanın köşesindeki basamaklarda ortaya çıkışını. Kitap hırsızı kendi eliyle iterek kardeşinin dizinde açtığı yarayı izlemişti.

Kitabı raftan alarak kolunun altına sıkıştırdı, pencerenin per-

vazına tırmandı ve hiç tereddüt etmeden dışarı atladı.

"Ulu Tanrım, Meminger." Rudy ona daha önce hiç Meminger diye seslenmemişti. "Sen tam bir manyaksın. Bunu biliyor muydun?"

Liesel arkasına bakmadan pedalı köklerken başıyla onayladı. "Biliyorum."

Köprüye geldiklerinde Rudy öğleden sonra yaptıklarını özetledi. "Şu insanlar ya gerçekten deli," dedi, "ya da temiz havayı çok seviyorlar."

KÜÇÜK BİR ÖNERİ

Ya da belki Grande Caddesi'nde
kütüphane penceresini özellikle açık bırakan
bir kadın vardı;
belki de sadece ben biraz fazla şüpheci
ya da umutlu davranıyorum.
Hımm, belki ikisi de.

Liesel, *Rüya Taşıyıcısı*'nı paltosunun içine soktu ve eve döner dönmez okumaya başladı. Yatağının yanındaki tahta sandalyeye oturarak kitabı açtı ve fısıldadı:

"Bu yeni, Max. Senin için." Ve okumaya başladı. "*Birinci Bölüm: Rüya taşıyıcısı doğduğunda bütün kasabanın uyuyor olması oldukça uygun bir durumdu...*"

Liesel her gün kitaptan iki bölüm okuyordu. Biri sabah okula gitmeden önce, diğeri okuldan eve döner dönmez. Bazı geceler uyuyamadığında, üçüncü bölümün yarısına kadar devam ediyordu. Bazen yatağın yanında oturduğu yerde uyuyakalıyordu.

Bu onun için bir görev haline gelmişti.

Kelimelerin kendisi onu uyandırabilirmiş gibi *Rüya Taşıyıcısı*'nı Max'e vermişti. Bir salı günü bir hareket fark ettiğini sandı. Max'in gözlerinin açıldığına yemin edebilirdi. Öyleyse bile anlık bir şeydi ve muhtemelen sadece kendi hayaliydi.

Mart ayının ortalarında çatlaklar belirmeye başladı.

Rosa Hubermann –krizlerle başa çıkmayı bilen kadın– bir gün öğleden sonra mutfakta patlama noktasına ulaştı. Sesini yükseltti ama sonra hemen kıstı. Liesel okumayı bırakarak sessizce koridora çıktı. Çok yakın durmasına rağmen annesinin sözlerini zorlukla duyabiliyordu. Duyabildiğindeyse dehşete kapıldı ve duymamış olmayı diledi. Çünkü annesi gerçekleri söylüyordu.

ANNESİNİN SÖYLEDİKLERİ

Ya uyanmazsa?
Ya burada ölürse, Hansie?
Söyle bana, Tanrı aşkına, öyle bir şey olursa cesedi ne yapacağız?
Onu burada tutamayız, koku bizi öldürür...
Onu kapıdan çıkarıp sokaklarda sürükleyemeyiz.
"Bu sabah bodrumumuzda ne bulduğumuza inanamazsınız" da diyemeyiz.
Bizi müebbet hapse çarptırırlar.

Rosa kesinlikle haklıydı.

Bir Yahudi cesedi ciddi bir sorundu. Hubermann'ların Max Vandenburg'u sadece insanlık için değil, kendi iyilikleri için de uyandırmaları gerekiyordu. Evde her zaman yatıştırıcı unsur olan Hans bile baskıyı hissediyordu.

"Bak." Hans'ın sesi sakin ama kasvetliydi. "Bu olursa – ölürse– bir yolunu bulmamız gerekecek." Liesel babasının yutkunduğunu duydu; neredeyse gürültülü bir şekilde. "Benim boya arabam, biraz örtü..."

Liesel mutfağa girdi.

"Şimdi olmaz, Liesel." Konuşan babasıydı ama Liesel'e bakmamıştı. Bir kaşığın tersinde kendi yüzüne bakıyordu. Dirseklerini masaya dayamıştı.

Kitap hırsızı geri çekilmedi. Birkaç adım daha atarak oturdu. Soğuk elleri giysi kollarını yokladı ve dudaklarından bir cümle döküldü. "Henüz ölmedi." Kelimeler masaya düşerek ortada toplandılar. Üçü de kelimelere baktı. Umutlar yine de yükselmeye cesaret edemedi. *O henüz ölmedi. O henüz ölmedi.* Konuşan Rosa oldu.

"Aç olan?"

Max'in hastalığının keder yaratmadığı tek an muhtemelen akşam yemeği zamanıydı. Üçü birlikte fazladan ekmek, fazladan çorba veya patatesle mutfak masasında otururken kimse inkâr etmiyordu. Hepsi düşünüyor, ancak hiçbiri söze dökmüyordu.

Gece sadece birkaç saat sonra Liesel uyandı ve kalbi yerinden hoplayacak gibi oldu. Bu ifadeyi *Rüya Taşıyıcısı*'ndan, temelde *Islıkçı*'nın antitezi olan kitaptan öğrenmişti. Kitap, rahip olmak isteyen terk edilmiş bir çocukla ilgiliydi. Doğrulup oturdu ve gece havasını derin derin içine çekti.

"Liesel?" Babası ona döndü. "Sorun nedir?"

"Hiçbir şey, baba. Her şey yolunda," dedi Liesel, fakat cümlesini bitirir bitirmez rüyasında olanları görmüştü.

KÜÇÜK BİR GÖRÜNTÜ

Çoğunlukla her şey aynıydı.
Tren aynı hızda ilerliyordu.
Kardeşi öksürüyordu.
Ama bu kez Liesel onun yere bakan yüzünü göremiyordu.
Yavaşça ona doğru eğildi.
Kardeşinin çenesini nazikçe tutarak kaldırdı
ve Max Vandenburg'un iri iri açılmış gözleriyle karşılaştı.
Doğruca Liesel'e bakıyordu.
Bir kuştüyü yere düştü.
Şimdi beden yüze uyacak şekilde daha büyüktü.
Tren çığlık attı.

"Liesel?"

"Her şey yolunda dedim."

Titreyerek yataktan kalktı. Korkudan uyuşmuş halde koridordan geçerek Max'in yanına gitti. Her şeyin yavaşladığı birkaç dakika boyunca onun yanında durarak rüyasını yorumlamaya çalıştı. Max'in ölümünü mü hissetmişti? Yoksa sadece o gün mutfakta konuşulanlara mı tepki veriyordu? Max kardeşinin yerini mi almıştı? Eğer öyleyse, kendi etinden ve kanından olan birini nasıl öylece bir kenara atabilirdi? Belki de Max'in ölmesini içten içe istiyordu. Sonuçta, kardeşi Werner için iyi olduysa, bu Yahudi için de iyi olmaz mıydı?

"Düşündüğün bu mu?" diye fısıldadı, yatağın yanında durarak. "Hayır." Buna inanamazdı. Cevabı karanlıkta çeşitli biçimlere bürünerek odada dolaştı. Hediyelerin üzerinde.

"Uyan," dedi Liesel.

Max uyanmadı.

Sekiz gün daha.

Okulda kapı vuruldu.

"Girin," diye seslendi Bayan Olendrich.

Kapı açıldı ve sınıftaki bütün çocuklar kapıda duran Rosa Hubermann'a şaşkınlıkla baktılar. Bir ikisi görüntü karşısında şaşkınlıkla inledi. Küçük bir gardırobu anımsatan bu kadın bir efsaneydi. En iyi giysilerini giymişti, fakat saçları darmadağınıktı ve esnek beyaz tellerden oluşmuş bir havlu gibiydi.

Öğretmenin korktuğu belliydi. "Bayan Hubermann..." Kadın bir an ne yapacağını bilemedi. Sınıfa bakındı. "Liesel?"

Liesel, Rudy'ye bakarak ayağa kalktı ve mahcubiyetini en çabuk şekilde sona erdirebilmek için hızla kapıya koştu. Kapıyı arkasından kapatarak koridorda Rosa'yla baş başa kaldı.

Rosa başını çevirdi.

"Ne oldu, anne?"

Rosa ona baktı. "Bana *ne oldu anne* deme, seni küçük Domuzkız!" Liesel afallamıştı. "Saç fırçam!" Kapının altından gülüşmeler duyuldu ama hemen kesildi.

"Anne?"

Rosa'nın yüzü sertti ama gülümsüyordu. "Saç fırçama ne yaptın, seni ahmak Domuzkız, seni küçük hırsız? Sana o şeye dokunmamanı yüz kez söyledim ama hiç dinler misin? Elbette hayır!"

Bu tirat bir dakika kadar daha devam ederken Liesel söz konusu fırçanın yeriyle ilgili bir iki öneride bulundu ama Rosa aniden tiradına son vererek Liesel'i kendine çekti. Fısıltısı bu kadar yakından bile zor duyuluyordu. "Sana bağırmamı söylemiştin. Hepsinin inanacağını söylemiştin." Sağa sola bakındıktan sonra iğne ipliği gibi bir sesle devam etti. "Uyandı, Liesel. Uyandı!" Cebinden

oyuncak askeri çıkardı. "Sana bunu vermemi, en sevdiği hediyesi olduğunu söyledi." Oyuncağı Liesel'e verdi, kızının kollarını sıkıca tutarak gülümsedi. Liesel cevap vermeye fırsat bulamadan Rosa devam etti: "Eee? Cevap ver bana! Nerede bırakmış olabileceğin konusunda başka bir fikrin var mı?"

Yaşıyor, diye düşündü Liesel. "Hayır, anne. Özür dilerim, anne, ben..."

"Eh, sen ne işe yararsın ki zaten?" Rosa onu bıraktı, başıyla onayladı ve dönüp uzaklaştı.

Liesel bir an olduğu yerde kalakaldı. Koridor dev gibiydi. Avucundaki askeri inceledi. İçgüdüleri ona hemen eve koşmasını söylüyor, fakat sağduyusu bunu engelliyordu. Bunun yerine oyuncak askeri cebine atıp sınıfa geri döndü.

Herkes onu bekliyordu.

"Aptal inek," diye fısıldadı, kısık sesle.

Çocuklar yine güldü. Bayan Olendrich gülmedi.

"Ne dedin?"

Liesel o kadar moral bulmuştu ki kendini yenilmez hissediyordu. "Dedim ki," diye tekrarladı, "aptal inek!" Öğretmenin tokadının yanağına inmesi için bir saniye bile beklemesi gerekmedi.

"Annen hakkında sakın böyle konuşma," dedi öğretmeni ama pek etkisi olmadı. Kız orada öylece durarak gülümsemesini bastırmaya çalıştı. Sonuçta, en sağlam dayağı bile kaldırabilecek durumdaydı. "Şimdi yerine geç."

"Peki, Bayan Olendrich."

Rudy konuşmaya cesaret etti.

"Ulu Tanrım," diye fısıldadı. "Yanağında elinin izi kaldı. Kocaman kırmızı bir el. Beş parmak!"

"Güzel," dedi Liesel, çünkü Max yaşıyordu.

O gün öğleden sonra eve gittiğinde Max kucağında patlak

futbol topuyla yatakta oturuyordu. Sakalı onu kaşındırıyordu ve gözleri açık kalmak için çabalıyordu. Hediyelerin yanında boş bir çorba kâsesi duruyordu.

Selamlaşmadılar.

Kapı gıcırdadı, kız içeri girdi ve Max'in karşısında durarak kâseye baktı. "Annem sana zorla çorba mı içirdi?"

Max yorgun ve memnun bir tavırla başıyla onayladı. "Ama çok iyiydi."

"Annemin çorbası mı? Gerçekten mi?"

Max'in yüzündeki şey gülümseme gibi değildi. "Hediyeler için teşekkür ederim." Daha çok ağzının yanındaki bir yırtığı andırıyordu. "Bulut için de teşekkürler. Baban onu biraz daha açıkladı."

Bir saat sonra Liesel bir açıklama girişiminde bulundu. "Ölseydin ne yapacağımızı bilmiyorduk, Max. Biz..."

Max'in anlaması uzun sürmedi. "Yani benden nasıl kurtulacağınız konusunda mı?"

"Üzgünüm."

"Hayır." Max gücenmemişti. "Haklıydınız." Zayıf bir şekilde topla oynadı. "Öyle düşünmekle haklıydınız. Sizin durumunuzda, ölü bir Yahudi de en az canlısı kadar tehlikelidir."

"Ve bir rüya gördüm." Liesel oyuncak askeri elinde tutarak detaylıca açıkladı. Yine özür dileyecekken Max araya girdi.

"Liesel." Liesel ona baktı. "Benden asla özür dileme. Özür dilemesi gereken benim." Liesel'in getirdiği onca şeye baktı. "Bütün bunlara bir bak. Bu hediyeler." Düğmeyi elinde tutuyordu. "Rosa her gün iki kez bana kitap okuduğunu söyledi; bazen daha da çok." Dışarıyı görebiliyormuş gibi perdelere baktı. Oturduğu yerde biraz daha doğruldu ve bir süre sessiz kaldı. Yüzünde tereddütlü bir ifadeyle kıza döndü. "Liesel?" Hafifçe sağa kaydı. "Tekrar uyumaktan korkuyorum," dedi.

Liesel kararlıydı. "O zaman sana yine okurum. Uykuya dalacak olursan sana tokat atarım. Kitabı kapatır ve seni uyandırana kadar sarsarım."

O gün öğleden sonra başlayıp gece geç saatlere kadar Liesel ona kitap okudu. Saat onu geçene kadar, Max Vandenburg yatakta uyanık halde oturup hepsini dinledi. Liesel kısa bir ara verdiğinde kitabın üzerinden baktı ve Max'in uyuduğunu gördü. Gergin bir şekilde onu dürttü. Max uyandı.

Üç kez daha uyuyakaldı. Liesel onu iki kez daha dürterek uyandırdı.

Sonraki dört gün boyunca her sabah Liesel'in yatağında uyandı. Sonra ocağın başında, zaman içinde, nisan ortalarında da bodrumda uyandı. Sağlığı iyiye gidiyordu. Sakalını kesmişti ve biraz kilo almıştı.

Liesel'in iç dünyasında artık büyük bir rahatlama vardı. Dışarıdan bakıldığındaysa, işler giderek daha zayıf görünüyordu. Mart sonlarında Lübeck adında bir yer bombalandı. Sırada Cologne ve başka Alman şehirleri vardı; Münih de nasibini alacaktı.

Evet, patron ensemdeydi.

"Bitir işi, bitir işi."

Bombalar geliyordu... ben de öyle.

ÖLÜMÜN GÜNLÜĞÜ: COLOGNE

30 Mayıs'ın son saatleri.

Binden fazla bombardıman uçağı Köln adıyla bilinen bir yere doğru uçarken Liesel Meminger'in uyuduğundan eminim. Bana göre sonuç beş yüz kişiydi; yaklaşık olarak. Elli bin kadarı moloz yığınlarının arasında amaçsızca dolaşıyor, yönlerini bulmaya çalışıyor, hangi ev kalıntılarının kime ait olduğunu anlamaya çabalıyorlardı.

Beş yüz ruh.

Onları bavullar gibi parmaklarımda taşıdım. Ya da omuzlarıma attım. Kollarımda taşıdıklarım sadece çocuklardı.

İşim bittiğinde gökyüzü yanan gazete kâğıdı gibi sapsarıydı. Yakından baktığımda kelimeleri, manşetleri, savaşın ilerleyişiyle ilgili yorumları görebiliyordum. Hepsini alaşağı etmeyi, gökyüzünü gazete gibi buruşturup bir kenara fırlatmayı nasıl da isterdim. Ama hâlâ yapılması gereken çok şey vardı.

Tahmin edeceğiniz gibi bir çoğu hemen öldü. Diğerlerinin

ölümü biraz daha uzun sürdü. Gidecek daha bir sürü yer, kavuşulacak gökyüzü ve toplanacak ruhlar vardı. Daha sonra, son uçakların kısa bir süre ardından Cologne'a geri döndüğümde en eşsiz değişikliği fark ettim.

Bir ergenin kavrulmuş ruhunu taşırken başımı kaldırıp baktığımda sülfür gibi bir gökyüzü gördüm. Yakınlarda on yaşında kızlardan oluşan bir grup vardı. Biri seslendi.

"Nedir bu?"

Kolu uzandı ve parmağı gökyüzünden yavaşça düşen siyah nesneyi işaret etti. Havada süzülerek inen siyah bir kuştüyü gibiydi. Ya da bir kül parçası. Sonra büyüdü. Aynı kız –yüzü çillerle dolu kızıl saçlı bir kız– bir kez daha ama bu sefer daha hevesle konuştu. "Nedir bu?"

"Bu bir ceset," dedi bir diğeri. Siyah saçlarını iki yandan toplamıştı ve ortası çarpıktı.

"Bu başka bir bomba!"

Ama bomba olamayacak kadar yavaştı.

Ergen ruhu hâlâ kollarımda hafifçe yanarken, diğerleriyle birlikte birkaç yüz metre yürüdüm. Kızlar gibi ben de gökyüzüne bakıyordum. İstediğim en son şey, kucağımdaki ergenin endişeli yüzüne bakmaktı. Güzel bir kızdı. Artık önünde sadece ölüm vardı.

Bir ses duyulduğunda ben de diğerleri gibi afalladım. Öfkeli ve gergin bir baba, çocuklarına içeri girmelerini emrediyordu. Kızıl saçlı tepki verdi. "Ama baba, şuna bir bak!"

Adam birkaç adım attı ve çok geçmeden ne olduğunu anladı. "Bu yakıt," dedi.

"Nasıl yani?"

"Yakıt," diye tekrarladı. "Depo!" Kırışık takım elbisesi içinde kel kafalı bir adamdı. "O depodaki yakıtın hepsini kullanmışlar ve boş depoyu atmışlar. Bakın, şurada bir tane daha var!"

"Ve şurada!"

Çocuk çocuktur; hepsi o noktaya çılgınca bakıyor, yere doğru süzülen boş bir yakıt deposu bulmaya çalışıyordu.

İlki boğuk bir gürültüyle düştü.

"Bizde kalabilir mi, baba?"

"Hayır." Babaları az önce bombalanmıştı ve kesinlikle neşesizdi. "Bizde kalamaz."

"Neden?"

"Ben gidip kendi babama soracağım," dedi bir diğeri.

"Ben de."

Cologne'un biraz ötesinde, çocuklar düşmanların bıraktığı boş yakıt depolarını topluyordu. Her zamanki gibi ben de insanları topluyordum. Yorgundum. Ve yılın daha yarısı bile bitmemişti.

ZİYARETÇİ

Himmel Sokağı futbol turnuvası için yeni bir top bulunmuştu. Bu iyi haberdi. Asıl huzursuz edici olan, Nazi Partisi'nden bir grubunun onlara doğru geliyor olmasıydı.

Bütün Molching'de sokak sokak, ev ev ilerlemişlerdi ve şimdi Bayan Diller'in dükkânının önünde duruyor, yollarına devam etmeden önce sigara içiyorlardı.

Molching'de daha şimdiden hava akınlarına karşı kullanmak üzere sığınaklar oluşturulmuştu ama Cologne'daki bombardımanlardan sonra, birkaç tanesinin daha sakıncası olmayacağına karar verilmişti. NSDAP bodrumların her birinin iyi olup olmadığını görmek için tek tek inceliyordu.

Çocuklar uzaktan izliyorlardı.

Gruptan yükselen sigara dumanını görebiliyorlardı.

Liesel az önce dışarı çıkmış, Rudy ve Tommy'nin yanına yürümüştü. Harald Mollenhauer topu alıyordu. "Orada neler oluyor?"

Rudy ellerini ceplerine soktu. "Parti." Arkadaşının topla birlikte Bayan Holtzapfel'in evinin önündeki hendeğe doğru ilerle-

yişini izledi. "Bütün evleri ve apartmanları kontrol ediyorlar."

Liesel'in ağzı kurumuştu. "Neden?"

"Senin bir boktan haberin yok mu? Sen anlat, Tommy."

Tommy şaşırmıştı. "Şey, *ben* de bilmiyorum ki."

"İkiniz de umutsuzsunuz. Hava saldırılarına karşı daha fazla sığınağa ihtiyaçları var."

"Ne... bodrumlar mı?"

"Hayır, tavan araları. Elbette bodrumlar. Tanrım, Liesel, gerçekten kalın kafalısın, değil mi?"

Top geri gelmişti.

"Rudy!"

Rudy pası alırken Liesel hâlâ dikiliyordu. Çok fazla şüphe çekmeden nasıl eve geri dönebilirdi? Bayan Diller'in dükkânının önündeki duman dağılıyordu ve küçük grup ayrılmaya başlamıştı. Liesel içinde yükselen paniği hissetti. Ağzı ve boğazı kupkuruydu. Hava kum gibiydi. *Düşün,* dedi kendi kendine. *Haydi, Liesel, düşün. Düşün!*

Rudy gol attı.

Uzaktan tezahüratlar yükseldi.

Düşün, Liesel...

Bulmuştu.

İşte bu, diye düşündü, *ama çok gerçekçi olmalı.*

Naziler bazı kapıların üzerine LSR yazarak ilerlerken, top da daha büyük çocuklardan birine doğru gitti: Klaus Behrig'e.

LSR

Luftschutzraum:
Hava saldırısı sığınağı.

Çocuk topla dönerken aynı anda Liesel geldi ve öyle bir güçle çarpıştılar ki oyun otomatikman durdu. Top yuvarlanırken oyuncular koştu. Liesel bir eliyle dizini, diğer eliyle başını tuttu. Klaus Behrig sadece sağ baldırını tutmuş, yüzünü buruşturarak küfrediyordu. "Nerede o?" diye sordu, öfkeyle. "Onu geberteceğim!"

Kimse kimseyi gebertmeyecekti.

Daha da kötüsüydü.

Parti üyelerinden biri olayı görerek onlara doğru koştu. "Neler oluyor?" diye sordu.

"Ah, *bu kız* manyağın teki!" Klaus, Liesel'i işaret etti ve adam Liesel'in kalkması için yardım etmeye girişti. Tütün kokulu nefesi, Liesel'in yüzünün önünde dumanlı bir tepe oluşturdu.

"Oynamaya devam edecek durumda olduğunu pek sanmıyorum, kızım," dedi adam. "Nerede oturuyorsun sen?"

"Ben iyiyim," dedi Liesel. "Gerçekten. Kendim gidebilirim."

Sadece git başımdan. Git başımdan!

O sırada Rudy araya girdi; hep araya girerdi zaten. Neden bir defa olsun kendi işine bakamıyordu?

"Gerçekten," dedi Liesel. "Sen oyuna devam et, Rudy. Kendim giderim."

"Hayır, hayır." Rudy hiç etkilenmemişti. Ne kadar inatçıydı! "Sadece birkaç dakikamı alır."

Liesel yine düşünmek zorundaydı ve yine başarmıştı. Rudy onu tutarken Liesel kendini bir kez daha sırtüstü yere bıraktı.

"Babam," dedi. Gökyüzü masmaviydi. Bir bulut bile yoktu. "Onu çağırabilir misin, Rudy?"

"Sen burada kal." Rudy sağ tarafa doğru seslendi. "Tommy, ona göz kulak ol, tamam mı? Sakın kıpırdamasına izin verme."

Tommy hemen harekete geçti. "Ben ona göz kulak olurum, Rudy." Tommy seğirerek ve gülümsememeye çalışarak Liesel'in tepesinde dikilirken, Liesel de gözünü parti üyesinden ayırmıyordu.

Bir dakika sonra Hans Hubermann sakince Liesel'in yanına geldi.

"Selam, baba."

Hans'ın dudaklarında hayal kırıklığı yansıtan bir gülümseme vardı. "Bunun ne zaman olacağını merak ediyordum."

Kızını alarak eve götürdü. Oyun devam etti. Nazi üyesi birkaç kapı ötedeydi. Kimse cevap vermedi. Rudy tekrar seslendi.

"Yardıma ihtiyacınız var mı, Bay Hubermann?"

"Hayır, hayır, siz oyununuza devam edin, Bay Steiner." Bay Steiner. *Liesel'in babasını sevmemek mümkün müydü?*

İçeri girdiklerinde Liesel babasına haberi hemen verdi. Sessizlikle umutsuzluk arasında gidip geliyordu. "Baba."

"Konuşma."

"Parti," diye fısıldadı. Babası durdu. Kapıyı açıp sokağa bakmamak için kendini zor tuttu. "Sığınak yapmak için bodrumları kontrol ediyorlar."

Hans kızını bıraktı. "Akıllı kızım," dedi ve Rosa'ya seslendi.

Plan yapmak için sadece bir dakikaları vardı. Hepsi düşüncelere boğulmuştu.

"Onu Liesel'in odasına koyalım," dedi Rosa. "Yatağın altına gizleyelim."

"Bu kadar mı? Odaları da aramaya karar verirlerse ne ola-

cak?"

"Daha iyi bir fikrin var mı?"

Düzeltme: Bir dakikaları yoktu.

33 Himmel Sokağı'nın kapısı vuruldu ve birini bir yere gizlemek için artık çok geçti.

Ses: "Açın kapıyı!"

Hepsinin yüreği ağızlarındaydı. Liesel susturmak için kendi kalbini yutabilirdi ama tadı pek hoş değildi.

"Ulu Tanrım," diye fısıldadı Rosa.

Bu kez kontrolü ele alan Hans oldu. Bodrum kapısına koşarak basamaklardan aşağı bir uyarı savurdu. Geri döndüğünde hızlı ve akıcı bir şekilde konuştu. "Bakın, numaraya zaman yok. Onu yüz farklı şekilde oyalayabiliriz ama sadece tek bir çözüm var." Kapıya bakarak özetledi: "Hiç."

Rosa'nın beklediği cevap bu değildi. Gözleri fal taşı gibi açıldı. "Hiç? Sen *delirdin* mi?"

Kapı tekrar vuruldu.

Hans kararlıydı. "Hiç. Aşağı bile inemeyiz; bu kesinlikle mümkün değil."

Her şey yavaşladı.

Rosa kabullendi.

Huzursuz bir şekilde başını iki yana sallayarak kapıya doğru yürüdü.

"Liesel." Hans'ın sesi Liesel'i biçer gibiydi. "Sadece sakin ol, *anladın mı?*"

"Tamam, baba."

Liesel kanayan dizine odaklanmaya çalıştı.

"Aha!"

Rosa kapıda bu ziyaretin sebebini sorarken, nazik parti üyesi, Liesel'i fark etti.

"Şu bizim manyak futbolcu kız!" dedi sırıtarak. "Dizin nasıl

oldu?" Genellikle Nazilerin pek dost canlısı olduğunu düşünmezsiniz, fakat bu adam kesinlikle öyleydi ve gevezeydi. İçeri girdi ve çömelir gibi eğilerek yaraya baktı.

Yoksa biliyor mu? diye düşündü Liesel. *Bir Yahudi'yi gizlediğimizin farkında mı?*

Hans elinde ıslak bir bezle lavabodan gelerek Liesel'in dizine bastırdı. "Acıyor mu?" Gümüş gözleri ilgiyle ve sakince bakıyordu. Bakışlarındaki korku, Liesel'in yarasıyla ilgili duyduğu endişe olarak algılanabilirdi.

Rosa mutfağın diğer tarafından seslendi. "Yeterince acıtmaz ama belki ona bir ders olur."

Parti üyesi ayağa kalkarak güldü. "Bu kızın dışarıda herhangi bir ders aldığını sanmıyorum, Bayan?"

"Hubermann." Mukavva büzüldü.

"Bayan Hubermann... sanırım dersleri o *veriyor*." Adam, Liesel'e dönerek gülümsedi. "Bütün o oğlanlara. Haklı mıyım, küçük kız?"

Hans bezi bastırınca Liesel cevap vermek yerine yüzünü buruşturdu. Konuşan Hans oldu. Kızdan sessizce özür diledi.

O anda huzursuz bir sessizlik oldu ve parti üyesi amacını hatırladı. "Sakıncası yoksa," diye açıkladı, "bodrumunuzun sığınak olarak uygun olup olmadığını denetlemem gerek. Sadece birkaç dakika sürer."

Hans, Liesel'in dizine son kez bastırdı. "Dizin de çok güzel çürümüş, Liesel." Tepelerinde dikilen adama rahat bir tavırla baktı. "Elbette. Sağdaki ilk kapı. Lütfen dağınıklığın kusuruna bakmayın."

"Sorun değil, bugün gördüğüm bazılarından daha kötü olamaz. Burası mı?"

"Evet."

HUBERMANN'LARIN HAYATINDAKİ EN UZUN ÜÇ DAKİKA

Hans masada oturuyordu.
Rosa köşede sadece dudak hareketleriyle dua ediyordu.
Liesel içten içe yanıyordu; dizi, göğsü,
kol kasları kavruluyordu.
Bodrumlarının sığınak olabileceğine karar verilirse
ne yapacaklarını düşünecek cesaretleri olduğunu bile sanmıyordum.
Önce denetimi atlatmak zorundaydılar.

Nazi'nin bodrumdan gelen ayak seslerini dinlediler. Metresinin sesini duydular. Liesel, Max'in basamakların altında oturduğu, kitabını göğsüne bastırıp dua ettiği düşüncesini zihninden atamıyordu.

Hans ayağa kalktı. Başka bir fikri vardı.

Koridora yürüyerek aşağı seslendi. "Aşağıda her şey yolunda mı?"

Cevap Max Vandenburg'u görmeden basamaklardan yukarı tırmandı. "Bir dakika daha!"

"Kahve veya çay ister misiniz?"

"Hayır, teşekkür ederim."

Hans geri dönünce Liesel'e bir kitap kapmasını ve Rosa'ya da yemek pişirmeye başlamasını emretti. Yapmaları gereken en son şeyin ortalıkta endişeli yüzlerle oturmak olduğuna karar vermişti. "Eh, haydi," dedi, yüksek sesle, "kaldır kıçını, Liesel. Dizinin yaralı olup olmaması umurumda bile değil. Senin de dediğin

gibi, o kitabı bitirmelisin."

Liesel çözülmemeye çalıştı. "Evet, baba."

"Eee, ne bekliyorsun o zaman?" Liesel babasının büyük bir zorlukla göz kırptığını gördü.

Koridora çıktığında Nazi üyesiyle neredeyse çarpışıyordu.

"Demek babanla başın dertte, ha? Boş ver. Kendi çocuklarımla ben de aynı durumdayım."

Ayrı yönlere yürüdüler. Liesel odasına ulaştığında kapıyı kapatarak acısına rağmen dizlerinin üzerine çöktü. Konuşmaları dinledi. Bodrumun fazla basık olduğuna karar verilmişti. Sonra vedalaşmaları ve adamın kendisine seslendiğini duydu. "Hoşça kal, manyak futbolcu!"

Hemen kendini toparladı. "*Auf Wiedersehen!* Hoşça kalın!"

Rüya Taşıyıcısı ellerinde parladı.

Hans'a göre, Nazi üyesi gider gitmez Rosa ocağın başında eridi. Liesel'i alıp bodruma indiler, iyi yerleştirilmiş örtüleri ve boya kutularını bir kenara ittiler. Max Vandenburg basamakların altında oturuyor, paslı makasını bir bıçak gibi tutuyordu. Koltukaltları ter içinde kalmıştı ve kelimeler dudaklarından yara gibi dökülmüştü.

"Kullanmayacaktım," dedi sakince. "Ben..." Paslı makası alnına doğru tuttu. "Size bunu yaşattığım için çok üzgünüm."

Hans bir sigara yaktı. Rosa makası aldı.

"Yaşıyorsun," dedi Rosa. "Hepimiz hayattayız."

Artık özür dilemek için çok geçti.

GÜLÜMSEYEN

Dakikalar sonra kapı tekrar vuruldu.

"Ulu Tanrım, bir tane daha!"

Endişe bıraktığı yere geri döndü. Max hemen gizlendi.

Rosa bodrum basamaklarından tırmandı ama kapıyı açtığında karşısında gördüğü Naziler değildi. Sadece Rudy Steiner'di. Sarı saçları ve iyi niyetiyle öylece duruyordu. "Sadece Liesel'in nasıl olduğuna bakmaya geldim."

Liesel onun sesini duyunca hemen bodrum basamaklarından yukarı koştu. "Bunu ben hallederim."

"Erkek arkadaşı," dedi Hans boya kutularına dönerek. Bir ağız dolusu dumanı daha üfledi.

"O erkek arkadaşım filan *değil*," diye itiraz etti Liesel ama aslında kızmamıştı. Böyle kıl payı atlatılmış bir tehlikeden sonra kızması imkânsızdı. "Annem her an bağırmaya başlayabileceği için yukarı çıkıyorum."

"Liesel!"

Liesel daha beşinci basamaktaydı. "Gördünüz mü?"

Kapıya ulaştığında Rudy ağırlığını bir ayağından diğerine aktardı.

"Ben sadece..." Duraksadı. "Bu koku ne?" Rudy havayı kokladı. "Aşağıda sigara mı içiyordun?"

"Ah. Babamla birlikte oturuyordum."

"Sigaranız var mı? Belki satabiliriz."

Liesel hiç havasında değildi. Annesinin duymaması için kısık sesle konuştu. "Babamın sigaralarını çalamam."

"Ama başka yerlerden çalıyorsun."

"Biraz daha yüksek sesle konuşsana."

Rudy sırıttı. "Hırsızlık insana neler yapıyor, gördün mü? Ne kadar endişelisin."

"Sanki sen bir şey çalmamışsın gibi."

"Evet, ama sen baştan aşağı kokuyorsun." Rudy şimdi gerçekten ısınıyordu. "Belki de sigara dumanı filan değildir." Liesel'e doğru eğilerek gülümsedi. "Bir suçlunun kokusunu alıyorum. Banyo yapmalısın." Tommy Muller'e dönerek bağırdı. "Hey, Tommy, buraya gelip şunu bir koklasana!"

"Ne dedin?" Ah, Tommy. "Seni duyamadım!"

Rudy, Liesel'e dönerek başını iki yana salladı. "İşe yaramaz."

Liesel kapıyı kapamak için itti. "Kaybol, Keriz, şu anda görmek istediğim son şey sensin."

Rudy halinden son derece memnun bir halde sokağa doğru yürüdü. Posta kutusunun yanında asıl geliş nedenini hatırlamış gibi durdu. "*Alles gut*, Domuzkız? Yaran yani?"

Haziran ayıydı. Almanya'da. Her şey çürümeye başlıyordu.

Liesel bunun farkında değildi. Ona göre bodrumdaki Yahudi'nin keşfedilmemesi gerekiyordu. Üvey anne babası götürülmemişti ve bunun engellenmesinde onun da büyük payı vardı.

"Her şey yolunda," dedi ama yaralanmasından filan söz etmiyordu.

O iyiydi.

ÖLÜMÜN GÜNLÜĞÜ: PARİSLİLER

Yaz geldi.

Kitap hırsızı için her şey iyi gidiyordu.

Benim içinse gökyüzü Yahudi rengindeydi.

Cesetleri kapıdaki boşluklar için kızarmayı bıraktığında, ruhları yükseliyordu. Tırnakları ahşapları kazıyor, bazı durumlarda umutsuzluğun verdiği güçle ahşaba saplanıyor, ruhları yukarı, kollarıma geliyordu. O duşlardan çatıya ve sonra da gökyüzüne yükseliyorduk. Beni beslemeyi sürdürüyorlardı. Dakika dakika. Duş duş.

Auschwitz ve Mauthausen'deki ilk günümü hiç unutmayacağım. Orada zaman geçtikçe, kaçma girişimleri korkunç şekilde sonuçlananları uçurumun dibinden toplamaya başlamıştım. Parçalanmış vücutlar, atmayan tatlı kalpler buluyordum. Yine de gazdan daha iyiydi. Bazılarını daha yarı yolda yakalıyordum. Ruhlarını havada yakaladığımda, *sizi kurtardım,* diye düşünüyordum; fiziksel kabuklarıysa toprağa doğru düşmeye devam ediyordu. Hepsi boş ceviz kabuğu gibi hafifti. Öyle yerlerde gökyüzü du-

manlıydı. Ocak gibi bir koku, ancak hâlâ çok soğuk.

Hatırladığımda ürperiyorum; gerçeği tersine çevirmeye çalışıyorum.

Ellerimi ısıtmak için nefesimi üflüyorum.

Ama ruhlar hâlâ titrerken onları sıcak tutmak çok zor.

"Tanrım."

Düşündüğümde hep bu kelimeyi söylüyorum.

"Tanrım."

İki kez.

Nafile bir anlama çabasıyla ona sesleniyorum. "Ama anlamak senin işin değil." Cevap veren de benim. Tanrı asla bir şey söylemez. Asla cevap vermediği tek canlının siz olduğunuzu mu sanıyorsunuz? "Senin işin..." Ve kendimi dinlemeyi bırakıyorum, çünkü açıkçası, kendi kendimi bıktırıyorum. Böyle düşünmeye başladığımda tükeniyorum ve yorulma lüksüm yok. Devam etmek zorundayım, çünkü dünyadaki herkes için geçerli olmasa da, çoğunluk için geçerli –ölümün kimseyi beklemediği– ve beklese bile genellikle pek uzun sürmüyor.

23 Haziran 1942'de, Polonez topraklarındaki bir Alman hapishanesinde bir grup Fransız Yahudi vardı. Aldığım ilk kişi kapıya yakındı ve zihni düşüncelerle doluydu; sonra giderek yavaşladı, yavaşladı, yavaşladı...

O gün her ruhu yeni doğmuş gibi aldığımı söylediğimde lütfen bana inanın. Hatta zehirlenmiş yorgun yanaklarını bile öptüm. Son çığlıklarını, son nefeslerini dinledim. Söyledikleri Fransızca sözleri. Sevgi dolu vizyonlarını izleyerek onları korkularından arındırdım.

Hepsini alıp götürdüm ve dikkatimi dağıtmaya ihtiyaç duyduğum bir an varsa, işte o andı. Tam bir çaresizlikle yukarıdaki dünyaya baktım. Gümüşten yağmur grisine dönen gökyüzünü iz-

ledim. Bulutlar bile başlarını çevirmeye çalışıyordu.

Bazen o bulutların üzerinde her şeyin nasıl göründüğünü hayal ederken, hiç şüphesiz güneşin sarı ve sonsuz atmosferin dev bir mavi göz olduğunu bilirim.

Onlar Fransız'dı. Onlar Yahudi'ydi. Onlar sizlerdi.

YEDİNCİ KISIM

TAM BİR DUDEN SÖZLÜĞÜ VE KAVRAMLAR DİZİNİ

bölümler:

şampanya ve akordeonlar – bir üçleme
– siren sesleri – bir gökyüzü hırsızı
– bir teklif – dachau'ya uzun yürüyüş
– huzur – bir aptal – ve pardösülü adamlar

ŞAMPANYA VE AKORDEONLAR

1942 yazında, Molching kasabası kaçınılmaz olana hazırlanıyordu. Münih'in yakınlarındaki bu küçük kasabanın bir hedef olacağına inanmayı hâlâ reddedenler vardı ama nüfusun çoğu, bunun artık an meselesi olduğunun farkındaydı. Sığınaklar daha iyi işaretlenmiş, pencereler geceleri karartılmaya başlamıştı ve herkes en yakın bodrum veya kilerin yerini biliyordu.

Hans Hubermann için bu huzursuz edici gelişme, aslında küçük bir ertelemeydi. Talihsiz bir dönemde, badanacılık işi açısından şansı parlayıvermişti. Panjurları olanlar onun hizmetlerinden yararlanmak zorunda kalıyordu. Onun sorunuysa, siyah boyanın genellikle başka renkleri karartmak için karışım olarak kullanılan bir renk olmasıydı; doğal olarak çok geçmeden tükenmişti ve bulması zordu. Ama bir tüccarın kurnazlığına sahipti ve iyi bir tüccarın birçok numarası vardı. Kömür tozunu alarak iyice karıştırıyor ve ucuza çalışıyordu. Molching'de ışıkları düşman gözle-

rinden gizlemesini gerektiren bir sürü ev vardı.

Bazı işgünlerinde Liesel de onunla birlikte gidiyordu.

Boyaları koydukları el arabasıyla kasabada dolaşıyor, bazı sokaklardaki açlığı kokluyor, diğerlerindeki zenginliğe karşı başlarını iki yana sallıyorlardı. Birçok kez eve dönerken yanlarında çocuklarından başka bir şeyleri olmayan yoksul kadınlar onlara koşup panjurlarını boyamaları için yalvarıyorlardı.

"Bayan Hallah, çok üzgünüm, hiç siyah boyam kalmadı," diyordu Hans, fakat biraz daha yürüdükten sonra her seferinde çözülüyordu. Uzun boylu bir adam ve uzun bir sokak. "Yarın," diyordu, "ilk iş olarak." Ertesi sabah şafakta orada oluyor, hiçbir karşılık almadan, bir bisküvi veya sıcak bir fincan çay karşılığında panjurları boyuyordu. Önceki akşam siyah elde etmek için mavi, yeşil veya beji karıştırmanın farklı bir yolunu bulmuş oluyordu. Onlara asla pencerelerini yedek battaniyeleriyle kapatmalarını söylemiyordu, çünkü kış geldiğinde onlara ihtiyaç duyacaklarını biliyordu. Hatta yarım sigara karşılığında pencereleri boyadığı bile biliniyordu. Bir sonraki işlerine doğru yola koyulmadan önce kahkahalar ve sohbetler eşliğinde sigara içiliyordu.

Yazma zamanı geldiğinde, Liesel Meminger'in o yaz hakkında neler söylediğini çok iyi hatırlıyorum. On yıllara yayılmış bir sürü kelime. Kâğıt cebimdeki sürtünmeden dolayı yıpranmış. Yine de cümlelerinin birçoğunu unutmam mümkün değil.

BİR KIZIN YAZDIĞI SÖZLERE KÜÇÜK BİR ÖRNEK

O yaz yeni bir başlangıç, yeni bir sondu.
Geri dönüp baktığımda, boyadan kayganlaşan ellerimi

ve babamın Münih Caddesi'ndeki ayak seslerini hatırlıyorum. O zaman, 1942 yazının küçük bir bölümünün sadece tek bir adama ait olduğunu biliyorum. Yarım sigara karşılığında badana işini başka kim yapardı ki?
O babamdı; tipik hali. Ve onu seviyordum.

Birlikte çalıştıkları her gün Liesel'e hikâyeler anlatıyordu. Büyük Savaş, berbat elyazısının hayatını kurtardığı gün ve Rosa'yla tanışması. Karısının bir zamanlar güzel olduğunu ve gerçekten çok sakin konuştuğunu anlatıyordu. "İnanması zor, biliyorum, ancak yine de doğru." Her gün bir hikâye vardı ve Liesel bir hikâyeyi birkaç kez anlattığında onu bağışlıyordu.

Bazen Liesel hayallere daldığında, babası fırçasıyla tam gözlerinin arasına hafifçe dokunuyordu. Eğer yanlışlıkla çok fazla boyarsa, burnundan küçük bir boya damlası süzülüyordu. Liesel gülerek karşılık veriyordu, fakat Hans Hubermann işte yetişilmesi zor bir adamdı. En çok çalışırken kendini canlı hissediyordu.

Bir şeyler yemek ya da içmek için ara verdiklerinde akordeon çalıyordu; Liesel'in en iyi hatırladığı zamanlar onlardı. Her sabah babası boya arabasını iterken ya da çekerken, Liesel de akordeonu taşıyordu. "Müziği unutmaktansa," diyordu Hans, "boyaları geride bırakmak daha iyi." Yemek için durduklarında ekmeği kesip Liesel'le paylaşıyor, son karne arabasından kalan reçelden üzerine biraz sürüyordu. Bazen üzerine küçük bir dilim et koyuyordu. Birlikte yiyor, boya kutularının arasında oturuyor, son lokmalarını çiğnerlerken babası ellerini silerek akordeon kutusuna uzanıyordu.

Tulumunun katları arasında ekmek kırıntıları oluyordu. Boya lekeli eller tuşların ve düğmelerin üzerinde dolaşıyor, bir akoru uzun süre basıyordu. Kolları körüğü ileri geri oynatıyor, enstrümana ihtiyacı olan havayı sağlıyordu.

Liesel her gün ellerini dizlerinin arasına sıkıştırarak oturuyordu. O günlerin sona ermesini istemiyor ve karanlığın çöküşünü izlerken daima hayal kırıklığına uğruyordu.

Boya işi açısından muhtemelen Liesel için en ilginç kısım karıştırmaydı. Çoğu kimse gibi o da babasının arabasını bir boya veya nalbur dükkânına götürdüğünü, doğru renkleri alarak işine başladığını sanıyordu. Boyanın çoğunlukla tuğla gibi topaklar halinde satıldığını bilmiyordu. Bu şekilde alınıp boş bir şampanya şişesiyle yuvarlanarak eziliyordu. Hans, şampanya şişelerinin iş için ideal olduğunu, çünkü camlarının sıradan şarap şişelerinden daha kalın yapıldığını açıklamıştı. Bu iş bitince, su, beyazlatıcı, tutkal ve doğru rengi elde etmek için gereken diğer malzemeler ekleniyordu.

Babasının mesleğinin incelikleri, Liesel'in gözünde Hans'ı daha da yüceltmişti. Ekmeği ve müziği paylaşmak güzeldi, fakat Liesel onun mesleğinde çok becerikli olduğunu görmekten de memnun olmuştu. Beceriklilik çekiciydi.

Babasının karıştırma işini açıklamasından birkaç gün sonra bir öğlen üzeri, Münih Caddesi'nin doğusundaki daha zengin evlerden birinde çalışıyorlardı. Babası erken saatte onu içeri çağırmıştı. Tam başka bir işe gitmek için yola çıkacakken babasının sesinde tuhaf bir ton duydu.

Liesel içeri girdiğinde mutfağa götürüldü. Orada iki yaşlıca kadınla bir adam, yüksek, zarif görünüşlü sandalyelerde oturuyorlardı. Kadınlar iyi giyimliydi. Adamın beyaz saçları ve çalı gibi favorileri vardı. Masanın üzerinde uzun kadehler duruyordu ve içleri parlak sıvılarla doluydu.

"Eh," dedi adam, "işte başlıyoruz."

Kadehini alarak diğerlerini de aynı şeyi yapmaya teşvik etti.

Öğlen üzeri sıcaktı. Liesel kadehinin serinliğine şaşırmıştı.

Onay almak için babasına baktı. Hans sırıttı: "*Prost, Mädel*; şerefe, kızım." Kadehler birbirine hafifçe çarptı ve Liesel kadehini ağzına götürdüğü anda şampanyanın asitli, tatlı-ekşi tadını algıladı. Refleksi onu ağzındakini doğruca babasının tulumuna tükürmeye zorladı. Herkesten kahkahalar yükseldi ve Hans kızını tekrar denemeye teşvik etti. Bu kez Liesel şampanyayı yutabildi ve görkemli, çiğnenmiş bir kuralın tadını çıkardı. Harikaydı. Köpükler dilini tatlı tatlı acıttı. Midesinde toplandılar. Sıradaki işlerine gitmek için yola çıktıklarında bile içindeki iğnelerin sıcaklığını hissedebiliyordu.

Hans arabayı çekerken o insanların hiç paraları olmadığını söylediklerinden bahsetti.

"Yani sen de şampanya mı istedin?"

"Neden olmasın?" Hans bakışlarını karşıya dikti; Liesel onun gözlerini hiç o kadar gümüşi görmemişti. "Şampanya şişelerinin sadece boya hazırlamaya yaradığını düşünmeni istemedim." Sonra dönüp Liesel'i uyardı. "Annene sakın söyleme. Anlaştık mı?"

"Max'e söyleyebilir miyim?"

"Tabii, Max'e söyleyebilirsin."

Bodrumda hayatını yazarken, Liesel bir daha asla şampanya içmeyeceğine yemin etti, çünkü asla o temmuz günündeki kadar güzel gelmeyeceğine inanıyordu.

Akordeonlarla ilgili durum da aynıydı.

Birçok kez babasından kendisine akordeon çalmayı öğretmesini istemeyi düşünmüştü ama her nasılsa bir şey onu durdurmuştu. İçinden bir ses, asla Hans Hubermann gibi çalamayacağını söylüyordu belki de. Liesel'in gözünde dünyanın en iyi akordeoncusu bile babası gibi çalamazdı. Babasının yüzündeki doğal konsantrasyonla asla boy ölçüşemezdi. Akordeoncunun dudağında badana işi karşılığında alınmış bir sigara da olmazdı. O üç notalı kahkaha

sesini kazayla çıkaramazlardı; bunu başka birinin Hans'ın yaptığı gibi yapması mümkün değildi.

Bazen bodrumdayken kulaklarında akordeon sesiyle uyanıyor, dilinde şampanyanın o tatlı yakıcılığını hissediyordu.

Bazen duvara yaslanarak oturuyor, o boya bulaşmış ılık parmağın bir kez daha burnunu okşamasını veya babasının zımpara kâğıdı gibi ellerini izlemeyi diliyordu.

Keşke farkında olmadan böyle bir sevgiyi tekrar hissedebilse, kahkahaları, ekmeği ve üzerine sürülen azıcık reçeli tekrar tadabilseydi.

O günler hayatının en iyi dönemiydi.

Ama bombardıman bir halı gibiydi.

Sakın yanılmayın.

Bir mutluluk üçlemesi, cesur ve parlak bir şekilde bütün yaz, hatta sonbaharın ortalarına kadar devam edecekti. Sonra aniden sona ulaşacak, parlaklık acıya dönüşecekti.

Zor zamanlar geliyordu.

Bir geçit töreni gibi.

DUDEN SÖZLÜĞÜ ANLAM 1

Zufriedenheit – mutluluk:
***mutlu* kelimesinden gelir; zevk ve memnuniyet yaşamak.**
İlgili kelimeler: neşe, memnuniyet, talih, bolluk.

ÜÇLEME

Liesel çalışırken Rudy de koşuyordu.

Hubert Ovali'nde tur atıyor, bloğun etrafında koşuyor, Himmel Sokağı'ndan Bayan Diller'in dükkânına kadar bulabildiği herkesle yarışıyordu.

Bazen Liesel mutfakta annesine yardım ederken Rosa pencereden dışarı bakıyor ve "Şu keriz bu sefer neyin peşinde?" diye soruyordu. "Ortalıkta koşturup duruyor?"

Liesel pencereye yaklaşıyordu. "En azından kendini yine baştan aşağı siyaha boyamamış."

"Eh, bu da bir şey, değil mi?"

RUDY'NİN NEDENLERİ

Ağustos ayının ortalarında bir Hitler Gençliği festivali düzenleniyordu

ve Rudy, dört yarışta da kazanmaya kararlıydı:
1.500, 400, 200 ve elbette 100 metrede.
Yeni Hitler Gençliği liderlerini seviyor ve onları memnun etmek istiyordu;
tabii bu arada eski dostu Franz Deutscher'e güzel bir ders vermek niyetindeydi.

"Dört altın madalya," dedi bir gün öğleden sonra Liesel'e dönerek. Hubert Ovali'nde birlikte tur atmışlardı. "Otuz altı yaşında Jesse Owens'ın yaptığı gibi."

"O konuda hâlâ saplantılı değilsin, değil mi?"

Rudy'nin ayakları nefesiyle uyum içindeydi. "Pek sayılmaz, ancak güzel olur, değil mi? Deli olduğumu söyleyen bütün o alçaklara günlerini gösterebilirim. O zaman hiç de aptal filan olmadığımı anlarlar."

"Peki dört yarışta da gerçekten kazanabilir misin?"

Pistin sonunda yavaşlayarak durdular ve Rudy ellerini beline koydu. "Mecburum."

Altı hafta boyunca antrenman yaptı. Ağustos ortasında festival zamanı geldiğinde gökyüzü sıcak ve bulutsuzdu. Çimenlik Hitler Gençliği üyeleriyle, aileleriyle ve kahverengi gömlekli liderlerle dolmuştu. Rudy Steiner tam anlamıyla formdaydı.

"Bak," diye işaret etti. "İşte Deutscher."

Kalabalığın arasında Hitler Gençliği'nin sarışın örneği durmuş, kendi bölümünden iki üyeye emirler veriyordu. Onlar da başlarıyla onaylayarak esneme hareketleri yapıyorlardı. Biri güneşe selam verir gibi elini gözlerine siper etmişti.

"Merhaba demek ister misin?" diye sordu Liesel.

"Hayır, teşekkürler. Sonra yaparım."

Kazandığımda.

Bu düşüncesini söze dökmemişti ama Rudy'nin mavi gözleriyle Deutscher'in düşmanca elleri arasında açıkça görülüyorlardı.

Zorunlu yürüyüş yapıldı.

Milli marş.

Heil Hitler!

Ancak ondan sonra başlayabildiler.

Rudy'nin yaş grubu 1.500 metre için çağrıldığında, Liesel tipik Alman tarzıyla ona şans diledi.

"*Bol şanslar*, Keriz!"

Liesel arkadaşına boynunu ve bacağını kırmamasını söylemişti.

Çocuklar yuvarlak alanın uzak ucunda toplandılar. Bazıları odaklanıyor, bazıları esneme hareketleri yapıyordu; diğerleriyse sadece orada olmaları gerektiği için oradaydı.

Rudy'nin annesi Barbra en küçük çocuklarıyla birlikte Liesel'in yanında oturuyordu. Çocukların altına ince bir battaniye serilmişti. "Rudy'yi görebiliyor musunuz?" diye sordu Liesel. "Şu sol kenardaki." Barbra Steiner, saçları her zaman yeni taranmış gibi görünen nazik bir kadındı.

"Nerede?" dedi kızlardan biri. Muhtemelen en küçüğü olan Bettina'ydı. "Onu göremiyorum."

"Şu en sondaki. Hayır, orada değil. *Şurada!*"

Hâlâ Rudy'yi görmeye çalışırlarken hakemin tabancasının sesi duyuldu ve küçük Steiner'ler çitlere koştu.

İlk turda yedi çocuktan oluşan bir grup lider durumdaydı. İkincisinde sayı beşe, bir sonraki turda dörde düştü. Rudy sonuncu tura kadar dördüncülüğü korudu. Sağ taraftaki bir adam, ikinci sıradaki çocuğun en iyileri gibi göründüğünü söylüyordu. En uzun boylusu oydu. "Bekle," dedi, yanında duran karısına. "Son iki yüz

metrede atağa kalkacak." Adam yanılıyordu.

Kahverengi gömlekli dev gibi bir yetkili, gruba sadece bir tur kaldığını haber verdi. Karne sistemi yüzünden sıkıntı yaşamadığı belliydi. Lider grup çizgiyi geçerken seslendi ama atağa kalkan ikinci sıradaki çocuk değil, dördüncü sıradaki çocuktu. Ve iki yüz metre erken başlamıştı.

Rudy koşuyordu.

Asla arkasına bakmıyordu.

Gerilmiş bir ip gibi başını ileri uzatmış, kazanmak dışındaki bütün düşünceleri kafasından atmıştı. Hemen arkasından gelen üç koşucu kırıntılar için birbirleriyle mücadele ederken, Rudy başı çekiyordu. Bitiş çizgisini geçtiğinde bile durmadı. Kollarını kaldırmadı. Rahatlayarak ikiye katlanmadı. Sadece yirmi metre daha yürüdü ve sonunda omzunun üzerinden bakarak diğerlerinin yarışı bitirişini izledi.

Ailesinin yanına dönerken önce liderleri, sonra da Franz Deutscher onu karşıladı. İkisi de başlarıyla onayladılar.

"Steiner."

"Deutscher."

"Görünüşe bakılırsa sana attırdığım turlar işe yaramış, ha?"

"Öyle görünüyor."

Rudy dört yarışı kazanana kadar gülümsemeyecekti.

DAHA SONRASI İÇİN BİR BİLGİ

Rudy artık sadece iyi bir okul öğrencisi olarak tanınmıyordu.
Aynı zamanda yetenekli bir atlet olduğu da anlaşılmıştı.

Liesel için 400 metre vardı. Bu yarışı yedinci, 200 metreyi de dördüncü olarak bitirdi. Görebildiği tek şey önündeki kızların bacak kasları ve hoplayıp zıplayan atkuyruklarıydı. Uzun atlamada, mesafeden çok ayağına sarman kumların tadını çıkardı. Gülle atışında da pek başarılı olduğu söylenemezdi. Bugün Rudy'nin günüydü.

Rudy 400 metre yarışını başından sonuna kadar lider götürdü ve 200 metreyi kıl payı kazandı.

"Yoruldun mu?" diye sordu Liesel. Öğlen üzeri olmuştu.

"Elbette hayır." Rudy nefes nefeseydi ve baldır kaslarını esnetiyordu. "Sen neden söz ediyorsun, Domuzkız? Bilmek istediğin ne?"

100 metre yarışı için atletler çağırıldığında, Rudy yavaşça ayağa kalkarak diğer ergenlerle birlikte başlangıç çizgisine doğru yürüdü. Bu kez Liesel de peşinden gitti. "Hey, Rudy." Rudy'nin tişörtünün kolunu çekiştirdi. "İyi şanslar."

"Yorgun değilim," dedi Rudy.

"Biliyorum."

Rudy göz kırptı.

Yorgundu.

Rudy yavaşlayarak yarışı ikinci bitirmişti ve on dakika diğer yarışlarla geçtikten sonra, sonuncusu için çağrı yapıldı. Diğer iki çocuk çok sağlam görünüyor ve Liesel, Rudy'nin bu yarışı kazanamayacağını hissediyordu. Sondan ikinci sırada bitirmiş olan Tommy Muller çitlerin dibinde Liesel'in yanında durdu. "Kazanacak," dedi.

"Biliyorum."

Hayır, kazanamayacak.

Finalistler başlangıç çizgisine ulaştığında, Rudy dizlerinin üzerine çökerek elleriyle başlangıç deliklerini kazmaya başladı. Kahverengi gömlekli ve kel kafalı biri ona yaklaşıp bunu kesme-

sini söyledi. Adam parmağıyla işaret etti. Rudy ellerini silkelerken Liesel yere dökülen toprağı gördü.

Öne çıkmaları istendiğinde, Liesel çitlere daha sıkı sarıldı. Çocuklardan biri hatalı çıkış yapınca tabanca ikinci kez ateşlendi.

Hatalı çıkış yapan çocuk Rudy'ydi. Yetkili onunla tekrar konuştu, Rudy başıyla onayladı. Bir hata daya yaparsa yarış dışı kalacaktı.

İkinci defa çıkışa hazırlandıklarında Liesel dikkatle izliyordu ve ilk birkaç saniye gördüklerine inanamadı. Yine bir hatalı çıkış olmuştu ve yine aynı atlet yapmıştı. Liesel zihninde Rudy'nin son on metrede atak yaparak kazandığı harika bir yarış canlandırmıştı ama şimdi Rudy'nin yarış dışı kaldığını görüyordu. Rudy pist kenarına götürülerek orada tek başına bırakıldı ve diğer çocuklar öne çıktı.

Sıraya girerek yarışa başlayıp tamamladılar.

Kumral saçlı ve uzun adımlı bir çocuk, en azından beş metre farkla kazandı.

Rudy yerinde kalmıştı.

Daha sonra gün sona erdiğinde ve güneş batmaya başladığında, Liesel arkadaşıyla birlikte patikada oturdu.

Diğer şeylerden konuştular; yarıştan sonra Franz Deutscher'in yüzünün aldığı şekilden on bir yaşındaki kızların gülle atışında öfke krizine tutulan kıza kadar.

Evlerine yönelmeden önce Rudy seslendi ve Liesel'e gerçeği söyledi. Liesel bir an tam olarak anlayamadı ama sonra kulağına ulaştı.

RUDY'NİN SESİ

Bilerek yaptım.

Bu itirafı duyunca, Liesel sorabileceği tek soruyu sordu: "Peki neden, Rudy? Bunu neden yaptın?"

Rudy bir elini beline dayamış halde duruyor ve cevap vermiyordu. Yüzünde sadece bilgiç bir gülümseme vardı. Bu konuyu bir daha konuşmadılar.

Liesel, Rudy'yi zorlamış olsa nasıl bir cevap alabileceğini hep merak edecekti. Belki de üç madalya kanıtlamak istediği şeyi kanıtlaması için yeterliydi ya da son yarışı kaybetmekten korkmuştu. Sonuçta, ona cevap veren tek şey, kendi içinden gelen ergen sesiydi.

"Çünkü o Jesse Owens değil."

Ancak gitmek için kalktığı zaman yanında duran sahte altın madalyaları gördü. Steiner'lerin kapısını vurdu ve madalyaları Rudy'ye uzattı. "Bunları unutmuşsun."

"Hayır, unutmadım." Rudy kapıyı kapadı ve Liesel madalyaları eve götürdü. Onları bodruma indirip Max'e arkadaşı Rudy Steiner'den söz etti.

"Gerçekten aptalın teki," diye bitirdi Liesel.

"Bu belli," dedi Max ama kandığını hiç sanmıyorum.

Sonra ikisi de işe koyuldu; Max kitabı üzerinde çalışıyor, Liesel de *Rüya Taşıyıcısı*'nı okuyordu. Romanda bir hayli ilerlemiş, genç rahibin tuhaf ve seçkin bir kadınla tanıştıktan sonra inancından şüphe ettiği kısma gelmişti.

Kitabı kucağına koyduğunda, Max ona romanı ne zaman bitirmeyi planladığını sordu.

"En fazla birkaç gün içinde."

"Sonra yeni bir tane mi?"

Kitap hırsızı bodrum tavanına baktı. "Belki, Max." Kitabı kapatıp arkasına yaslandı. "Eğer şanslıysam."

SIRADAKİ KİTAP

Tahmin edebileceğinizin aksine,
Duden Sözlüğü ve Kavramlar Dizini değildi.

Hayır, sözlük bu küçük üçlemenin sonunda geldi ve bu daha ikinci parçaydı. Liesel, *Rüya Taşıyıcısı*'nı bitirdikten sonra *Karanlıkta Bir Şarkı* adlı romanı çaldı; her zamanki gibi yine valinin evinden. Tek fark, bu kez kasabanın üst yakasına tek başına gitmişti. O gün yanında Rudy yoktu.

Güneş ışığı ve bulutlarla dolu bir gündü.

Liesel valinin kütüphanesinde parmaklarında hırs ve dudaklarında kitap isimleriyle duruyordu. Bu kez o kadar rahattı ki parmaklarını raflarda dolaştırıyordu –tıpkı bu odaya ilk girişinde olduğu gibi– ve gördüğü isimleri fısıltıyla okuyordu.

Vişne Ağacının Altında.

Onuncu Teğmen.

Tipik olarak bu isimlerin birçoğu onu çekiyordu ama bir iki dakika sonra, *Karanlıkta Bir Şarkı*'da karar kıldı; çok büyük olasılıkla nedeni kitabın yeşil olması ve henüz o renkte bir kitabının olmamasıydı. Kapaktaki oymalı yazı beyazdı ve başlıkla yazarın isminin arasında küçük bir flüt deseni vardı. Elinde kitap, dudaklarında bir teşekkür fısıltısıyla pencereden dışarı çıktı.

Rudy yanında olmadığı için kendini biraz yalnız hissediyordu

ama o sabah her nedense kitap hırsızı tek başına mutluydu. Kendi işine baktı ve Amper Nehri'nin kıyısına giderek kitabını okumaya başladı. Viktor Chemmel'den ve Arthur Berg'in eski çetesinden belirgin şekilde uzaktaydı. Kimse gelmedi, kimse işini bölmedi ve Liesel *Karanlıkta Bir Şarkı*'nın ilk dört kısa bölümünü mutlulukla okudu.

Çok memnundu.

Çalmaktan dolayı.

Bir hafta sonra mutluluk üçlemesi tamamlandı.

Ağustos ayının son günlerinde bir hediye geldi; daha doğrusu fark edildi.

Liesel akşama doğru Himmel Sokağı'nda Kristina Muller'in ip atlayışını izliyordu. Rudy Steiner ağabeyinin bisikletiyle gelip lastikleri kaydırarak önünde durdu. Liesel pedalların dönüşünü izledi.

Birlikte Grande Caddesi'ne gittiler. Rudy durup bekledi.

"Peki," dedi Liesel, "neler oluyor?"

Rudy işaret etti. "Dikkatli bak."

Yavaş yavaş daha iyi bir pozisyon aldılar ve bir mavi ladin ağacının arkasına yanaştılar. Liesel dalların arasından baktığında pencerenin kapalı olduğunu ve bir nesnenin cama dayanmış halde durduğunu gördü.

"Bu?"

Rudy başıyla onayladı.

Yapılması gerektiğine karar vermeden önce konuyu enine boyuna tartıştılar. Kitabın oraya kasıtlı olarak bırakıldığı belliydi; ve bir tuzaksa, kesinlikle buna değerdi.

Liesel dalların arasından bakarak konuştu. "Bir kitap hırsızı bunu yapar."

Bisikleti bıraktı, sokağa bakındı ve bahçeden geçti. Bulutların

gölgeleri çimenlerin arasına gömülmüştü. Toprağın üzerinde delikler gibi görünüyorlardı ve hayal gücü onu o deliklerden birinden aşağı, kendisini bekleyen kötü valinin kollarına gönderdi. Hiçbir şey olmasa bile bu düşünceler dikkatini dağıttı ve pencereye sandığından daha çabuk ulaştı.

Yine *Islıkçı* gibiydi.

Sinirleri gerilmişti.

Koltukaltlarından ter damlaları süzülüyordu.

Başını kaldırıp başlığı okudu. *Duden Sözlüğü ve Kavramlar Dizini*. Rudy'ye dönerek dudak hareketleriyle konuştu. *Bu bir sözlük!* Rudy omuz silkerek kollarını uzattı.

Yöntemsel bir şekilde pencereyi yukarı kaldırırken, bütün bunların evin içinden nasıl görüneceğini merak ediyordu. Hırsız elinin uzanıp pencereyi kaldırdığını ve kitabı dışarı aldığını hayal etti. Devrilen bir ağaç gibi.

Aldım.

Hiç ses çıkarmamıştı.

Kitap ona doğru eğildi, Liesel boştaki eliyle kitabı aldı. Hatta rahat ve sessiz bir şekilde pencereyi de kapattıktan sonra döndü ve geri yürüdü.

"Güzel," dedi Rudy, bisikleti Liesel'e verirken.

"Teşekkür ederim."

Köşeye kadar gittiklerinde günün önemi kendini belli etti. Liesel biliyordu. Yine o his; izlendiğini hissediyordu. İçinden bir ses pedal çevirdi; iki tur.

Pencereye bak. Pencereye bak.

Kendine engel olamadı.

Tırnak gerektiren bir kaşıntı gibi aniden durmak istedi.

Ayaklarını yere koyarak durup valinin evine döndü ve kütüphane penceresine bakınca gördü. Bunun olacağını kesinlikle bilmeliydi ama valinin karısını camın arkasında görünce içinde

yükselen şaşkınlığı gizleyemedi. Kadın şeffaf gibiydi ama oradaydı. Dağınık saçları her zamanki gibiydi ve gözleri, ağzı, yüz ifadesi yaralıydı.

Yavaşça elini kaldırarak dışarıdaki kitap hırsızını selamladı. Hareketsiz bir el sallayış.

Liesel o şaşkınlıkla hiçbir şey söylemedi; ne Rudy'ye ne de kendine. Sadece duruşunu sağlamlaştırdı, elini kaldırdı ve pencereden kendisine bakan valinin karısına karşılık verdi.

DUDEN SÖZLÜĞÜ ANLAM 2

Verzeihung – bağışlama:

öfke hissine, düşmanlığa veya kırgınlığa son verme.

İlgili kelimeler: beraat, aklanma, merhamet.

Eve dönerken köprüde durarak ağır siyah kitabı incelediler. Rudy sayfaları çevirirken bir mektup buldu. Kâğıdı alıp yavaşça kitap hırsızına döndü. "Üzerinde senin adın var."

Nehir altlarından akıyordu.

Liesel kâğıdı aldı.

MEKTUP

Sevgili Liesel,

Beni zavallı ve iğrenç bulduğunu biliyorum (bilmiyorsan kelimelerin anlamlarına bakabilirsin), ancak kütüphanedeki ayak izlerini görmeyecek kadar aptal olmadığımı sana söylemeliyim. İlk kitabın kaybolduğunu fark ettiğimde başka bir yere

koyduğumu sandım, fakat sonra yerde ayak izleri gördüm.

Bu beni gülümsetti.

Sana ait olanı aldığın için sevindim. Ne var ki bunun son olacağını düşünmekle hata ettim.

Geri döndüğünde öfkelenmeliydim ama öfkelenmedim. Son gelişinde çıkardığın sesleri de duydum ama sana ilişmemeye karar verdim. Her seferinde sadece bir kitap alırsan, hepsi bitene kadar bin kez ziyaret etmiş olursun. Tek umudum, bir gün kapıyı vurup kütüphaneye daha medeni bir şekilde girmendir.

Üvey anneni çalıştırmaya devam edemediğimiz için gerçekten üzgün olduğumu bir kez daha belirtmek istiyorum.

Son olarak, umarım çaldığın kitapları okurken bu sözlükten ve kavramlar dizininden yararlanırsın.

Sevgiler,
Ilsa Hermann

"Eve dönsek iyi olur," dedi Rudy ama Liesel gitmedi.

"Burada on dakika bekler misin?"

"Elbette."

Liesel, 8 Grande Caddesi'ne geri döndü ve ön kapının tanıdık ortamında oturdu. Kitabı Rudy'ye bırakmıştı ama mektup yanındaydı ve basamaklar giderek büyürken parmaklarıyla katlanmış kâğıdı okşuyordu. Kapıyı vurmayı dört kez denedi, ancak bir türlü yapamadı. Yapabildiği parmak boğumlarını odunun sıcaklığına nazikçe bastırmaktı sadece.

Kardeşi yine onu bulmuştu.

Basamakların dibinde, iyileşen diziyle durarak Liesel'e baktı. "Haydi, Liesel, kapıyı vur."

İkinci kez oradan ayrılırken köprüde duran Rudy'yi uzaktan görebiliyordu. Rüzgâr Liesel'in saçlarını savuruyor, ayakları pedalları çeviriyordu.

Liesel Meminger bir suçluydu.

Açık bir pencereden birkaç kitap çaldığı için değil.

Kapıyı vurmalıydım, diye düşünüyordu ve büyük ölçüde suçluluk duymasına rağmen, içinde ergenlere has bir neşe de vardı.

Bisikleti sürerken kendine bir şey söylemeye çalışıyordu.

Bu kadar mutlu olmayı hak etmiyorsun, Liesel. Gerçekten hak etmiyorsun.

İnsan, mutluluğu çalabilir miydi? Yoksa bu da aşağılık bir içsel insan hilesi miydi?

Liesel bütün düşünceleri kafasından attı. Köprüyü geçti ve Rudy'ye kitabı unutmadan peşine takılmasını söyledi.

Paslı bisikletleriyle evin yolunu tuttular.

Birkaç kilometre ötedeki evlerine, yazdan sonbahara, sessiz bir geceden bombalanan Münih'in gümbürtülerine doğru pedal çevirdiler.

SİREN SESLERİ

Hans yazın çalışarak kazandığı birazcık parayla kullanılmış bir radyo satın alıp eve getirdi. "Böylece," dedi, " bombardımanları sirenler başlamadan haber alabiliriz. Bir gong sesi duyuluyor ve sonra da tehlike altındaki bölgeleri sayıyorlar."

Radyoyu mutfak masasına koyup açtı. Max için bodrumda da çalıştırmayı denediler ama parazit sesinden başka bir şey duyulmadı.

Eylül ayında uyurken duymadılar.

Ya radyo zaten yarı bozuktu ya da sirenlerin çığlığı hemen onun sesini boğuvermişti.

Liesel uyurken bir el nazikçe omzunu dürttü.

Arkasından babasının korkulu sesini duydu.

"Liesel, uyan. Gitmemiz gerek."

Uyku mahmurluğunun yarattığı şaşkınlıkla, Liesel babasının yüzünü zorlukla seçebildi. Gerçekten algılayabildiği tek şey

Hans'ın sesiydi.

Koridorda durdular.

"Bekleyin," dedi Rosa.

Karanlıkta bodruma koştular.

Lamba yanıyordu.

Max boya kutularının ve örtülerin kenarından baktı. Yüzü yorgundu ve başparmaklarını gergin bir şekilde pantolonuna sokmuştu. "Gitme zamanı, ha?"

Hans ona yaklaştı. "Evet, gitme zamanı." Max'in elini sıkıp koluna vurdu. "Döndüğümüzde görüşürüz, ha?"

"Elbette."

Rosa ona sarıldı. Liesel de öyle.

"Hoşça kal, Max."

Haftalar önce bodrumda hep birlikte kalıp kalmamak konusunda tartışmışlardı; diğer seçenek üçünün birlikte Fiedler adında bir ailenin evine gitmeleriydi. Onları ikna eden Max oldu. "Burasının yeterince derin olmadığını söylediler. Sizi zaten fazlasıyla tehlikeye attım."

Hans başıyla onaylamıştı. "Seni de yanımızda götüremememiz çok acı. Utanç verici."

"Ama işler böyle."

Dışarı çıktıklarında sirenler evlerin üzerinde uluyordu ve insanlar koşarak, sendeleyerek, savrularak evlerinden çıkıyordu. Gece onları izliyordu. Bazıları gökyüzüne bakıyor, konserve kutusu uçakları görmeye çalışıyordu.

Himmel Sokağı insanlarla doluydu ve hepsi en değerli eşyalarını sürüklemeye çalışıyordu. Bazılarının kucaklarında bebekleri vardı. Diğerleri bir fotoğraf albümüne veya tahta bir kutuya sarılmıştı. Liesel kitaplarını göğsüne bastırmıştı. Bayan Holtzapfel bir

bavul taşıyor, iri iri açılmış gözleri ve küçük ayaklarıyla ilerlemeye çalışıyordu.

Her şeyi unutmuş olan Hans –hatta akordeonunu bile– ona yardım etmek için koştu ve bavulu kadının elinden aldı. "Tanrım, bunun içinde ne var böyle?" diye sordu. "Bir örs filan mı?"

Bayan Holtzapfel onun yanından yürüdü. "Gerekli eşyalar."

Fiedler ailesi altı ev aşağıda oturuyordu. Dört kişilik bir aileydiler ve hepsi buğday rengi saçlı, iyi Alman gözlüydü. Daha da önemlisi, derin ve güzel bir bodrumları vardı. Oraya doluşan yirmi iki kişi arasında Steiner ailesi, Bayan Holtzapfel, Pfiffikus, genç bir adam ve Jenson ailesi vardı. Normal şartlarda Rosa Hubermann ile Bayan Holtzapfel asla bir araya gelmezdi ama bazı şeyler gülünç kavgaların çok üzerindeydi.

Tavandan bir ışık küresi sarkıyordu; oda soğuk ve rutubetliydi. Ayağa kalkıp konuşurlarken insanlar tırtıklı duvarlara çarpıyorlardı. Bir yerlerden sirenlerin boğuk sesi duyuluyordu. Barınağın kalitesi konusunda belirgin bir endişe duysalar da, en azından saldırının bittiğini, güvende olduklarını haber veren üç sireni de duyabileceklerdi. Bir hava saldırısı amirine ihtiyaçları yoktu.

Rudy çok geçmeden Liesel'i bulup yanında durdu. Saçları tavandaki bir şeyi işaret eder gibi dikilmişti. "Bu harika, değil mi?"

Liesel alaycı davranmaktan kendini alamadı. "Ah, çok güzel."

"Haydi, Liesel, böyle davranma. Hepimizin dümdüz olmamızdan, kızarmamızdan –ya da bombalar her ne halt ediyorsa– daha kötüsü ne olabilir?"

Liesel etrafına bakınarak yüzleri inceledi. En çok korkanların bir listesini yapmaya başladı.

ÖLECEKLER LİSTESİ

1. Bayan Holtzapfel
2. Bay Fiedler
3. Genç adam
4. Rosa Hubermann

Bayan Holtzapfel'in gözleri iri iri açılmıştı. İnce vücudu öne eğilmiş, ağzı O biçiminde açık kalmıştı. Bay Fiedler insanlara nasıl olduklarını –bazen tekrar tekrar– sorarak kendini oyalıyordu. Genç adam Rolf Schultz köşede kendi başına oturuyor, sessizce etrafındaki havayla konuşarak azarlıyordu. Ellerini ceplerine tıkmıştı. Rosa hafifçe ileri geri sallanıyordu. "Liesel," diye fısıldadı, "buraya gel." Kıza arkadan sımsıkı sarıldı. Bir şarkı söylüyordu ama sesi o kadar kısık çıkıyordu ki Liesel anlamıyordu. Melodiler nefesinde doğuyor, dudaklarında ölüyordu. Hans yanlarında sessizce ve kıpırdamadan oturuyordu. Bir ara sıcak elini Liesel'in serin başına koydu. *Yaşayacaksın,* diyordu o el ve haklıydı.

Sol taraflarında Alex ile Barbra Steiner, en küçük çocukları Bettina ve Emma'yla birlikte ayakta duruyorlardı. İki kız annelerinin sağ bacağına sarılmıştı. En büyük oğulları Kurt mükemmel Hitler Gençliği duruşuyla dimdik karşıya bakıyor, yedi yaşına göre bile minicik görünen Karin'in elini tutuyordu. On yaşındaki Anna-Marie beton duvarın tırtıklı yüzeyiyle oynuyordu.

Steiner'lerin diğer tarafında Pfiffikus ve Jenson ailesi vardı.

Pfiffikus ıslık çalmıyordu.

Sakallı Bay Jenson karısına sımsıkı sarılmıştı ve iki çocukları bir susup bir konuşuyorlardı. Bazen birbirleriyle itişip kakışıyor-

lardı ama asıl tartışma başladığında geri duruyorlardı.

On dakika kadar sonra bodrumda en baskın şey *kıpırtısızlıktı.* Vücutları birbirine yapışmış, sadece ayakları yer değiştiriyordu. Yüzler donup kalmış gibiydi. Birbirlerini izleyerek bekliyorlardı.

DUDEN SÖZLÜĞÜ ANLAM 3

***Angst* – korku:**
tehlike beklentisi veya farkındalığının yol açtığı sevimsiz ve genellikle güçlü hissedilen duygu.
İlgili kelimeler: dehşet, panik, ürkme, tedirginlik.

Diğer sığınaklardan *Deutshcland über Alles* şarkıları veya kendi nefeslerinin leş kokularıyla ilgili tartışan insanların sesleri duyuluyordu. Fiedler sığınağında bunların hiçbiri yoktu; sadece korku ve endişeye ek olarak Rosa Hubermann'ın mukavva gibi dudaklarında ölen şarkı vardı.

Sirenler saldırının bittiğini haber vermeden kısa süre önce Alex Steiner –hiç kıpırdamayan tahta yüzlü adam– çocuklarını karısının bacaklarından aldı. Uzanıp oğlunun boştaki elini tuttu. Hâlâ dimdik duran Kurt, kız kardeşinin elini biraz daha sıkı tuttu. Çok geçmeden bodrumda duran herkes birbiriyle el eleydi ve bir daire halinde duruyorlardı. Soğuk eller sıcak olanlarla kenetlenmişti ve bazen bir diğerinin nabzı, kaskatı kesilmiş solgun tenlerden geçerek hissediliyordu. Bazıları gözlerini kapatarak son dakikalarını bekliyor, saldırının bittiğini belli eden işareti duymak için dua ediyorlardı.

Bu insanlar daha iyisini hak ediyorlar mıydı?

Hitler'in bakışları altında kaçı onun cümlelerini, paragrafla-

rını, tiratlarını tekrarlayarak başkalarına zulmetmişti? Rosa Hubermann sorumlulardan biri miydi? Bir Yahudi'yi gizlerken? Ya da Hans? Hepsi ölmeyi hak ediyor muydu? Ya çocuklar?

Bu soruların hepsinin cevapları beni çok ilgilendiriyor, fakat beni baştan çıkarmalarına izin veremem. Ben sadece bütün o insanların o gece beni hissettiklerini biliyorum; en küçük çocuklar dışında. Ben düşünceydim. Ben tavsiyeydim. Hayali ayaklarım üst kattaki mutfakta ve koridorda dolaşıyordu.

İnsanlarla sık sık olduğu gibi, bir kitap hırsızının hikâyesinde onlarla ilgili bir şeyler okuduğumda, o dönemde çeşitli kamplardan topladıklarım için olduğu kadar olmasa da, onlara da acıyordum. Bodrumlara sığınan Almanlar kesinlikle acınası durumdaydı ama en azından bir şansları vardı. O bodrum bir duş değildi. Oraya duşlara gönderilmemişlerdi. Bu insanlar için yaşamak hâlâ mümkündü.

O çemberde dakikalar geçiyordu.

Liesel, Rudy'nin ve annesinin ellerini tutuyordu.

Onu üzen sadece tek bir düşünce vardı.

Max.

Bombalar Himmel Sokağı'na düştüğünde Max nasıl hayatta kalacaktı?

Etrafına bakınarak Fiedler'in bodrumunu inceledi. 33 Himmel Sokağı'ndakine oranla çok daha sağlam ve derindi.

Sessizce babasına sordu.

Onu sen de düşünüyor musun?

O sessiz soruyu anlamış olsun ya da olmasın, Hans kızına bakarak hafifçe başıyla onayladı. Birkaç dakika sonra geçici barışı bildiren üç siren sesi geldi.

45 Himmel Sokağı'ndakiler rahatlayarak çöktüler.

Bazıları gözlerini sımsıkı kapatıp tekrar açtı.

Bir sigara elden ele dolaştı.

Tam Rudy Steiner'in dudaklarına değecekken babası elinden kaptı. "Sen değil, Jesse Owens."

Çocuklar anne babalarına sarıldı ve hepsinin hayatta olduklarını ve hayatta kalacaklarını tamamen anlamaları dakikalar aldı. Ancak ondan sonra merdiveni tırmanarak Herbert Fiedler'in mutfağına çıkabildiler.

İnsanlar sessizce sokakta yürüyordu. Birçoğu gökyüzüne bakıp Tanrı'ya şükrediyordu.

Hubermann'lar evlerine ulaştığında doğruca bodruma indiler ama Max orada değildi. Lamba küçük ve turuncuydu; ne onu görebildiler ne de sesini duyabildiler.

"Max?"

"Kaybolmuş."

"Max, orada mısın?"

"Buradayım."

Önce sesin örtülerin ve boya kutularının arkasından geldiğini sandılar ama onu ilk gören Liesel oldu; Max kutuların ve örtülerin önünde duruyordu. Yüzü boya malzemelerinin ve kumaşların arasında kamufle olmuştu. Şaşkın gözler ve gergin dudaklarla oturuyordu.

Ona yaklaştıklarında tekrar konuştu.

"Engel olamadım," dedi.

Cevap veren Rosa oldu. Yanına çömeldi. "Sen neden söz ediyorsun, Max?"

"Ben..." Max cevap vermeye çalıştı. "Her yer sessizleşince koridora çıktım. Oturma odasındaki perde biraz aralıktı. Dışarıyı görebiliyordum. Sadece birkaç saniye izledim." Yirmi iki aydır dış dünyayı görmemişti.

Kimse ne azarladı ne de kızdı.

Konuşan Hans oldu.

"Nasıl görünüyordu?"

Max derin bir kederle ve şaşkınlıkla başını kaldırdı. "Yıldızlar vardı," dedi. "Gözlerim kamaştı."

Dördü.

İkisi ayaktaydı. Diğer ikisi oturuyordu.

Hepsi o gece birkaç şey görmüştü.

Burası gerçek bir bodrumdu. Bu gerçek korkuydu. Max kendini toparlayarak örtülerin arkasına geçmek için ayağa kalktı. Onlara iyi geceler diledi ama merdivenin altına giremedi. Annesinin izniyle, Liesel sabaha kadar onun yanında kalarak *Karanlıkta Bir Şarkı*'yı okudu; bu arada Max de kendi kitabı üzerinde çalıştı.

Himmel Sokağı'ndaki bir pencereden, diye yazdı Max, *yıldızlar gözlerimi kamaştırdı.*

GÖKYÜZÜ HIRSIZI

İlk saldırının aslında saldırı olmadığı anlaşıldı. İnsanlar uçakları görmek için bekleselerdi, muhtemelen bütün geceyi orada geçireceklerdi. Radyodan gong sesinin neden duyulmadığı da böylece anlaşılmıştı. *Molching Express*, bir uçaksavar kulesindeki askerin biraz fazla heyecanlandığını bildiriyordu. Uçakların gürültüsünü duyduğuna ve onları ufuk çizgisinde gördüğüne yemin ediyordu. Alarmı o vermişti.

"Kasıtlı yapmış olabilir," dedi Hans Hubermann. "Bir uçaksavar kulesinde oturup bomba taşıyan uçaklara ateş etmeyi kim ister ki?"

Gerçekten de Max bodrumda haberi okumaya devam ederken, adamın aşırı hayal gücünün görevine engel olduğu bildiriliyordu. Muhtemelen başka bir yere sürülecekti.

"Ona iyi şanslar," dedi Max. Bulmacaya geçerken konuyu anlamış gibiydi.

Bir sonraki saldırı gerçekti.

19 Eylül gecesi radyoda gong sesi duyuldu ve ardından derin,

bilgilendirici bir ses geldi. Molching'in de olası hedefler arasında olduğunu söylüyordu.

Himmel Sokağı yine insanlarla doldu ve Hans yine akordeonunu unuttu. Rosa ona enstrümanını almasını hatırlattı ama Hans reddetti. "Geçen sefer almamıştım," diye açıkladı, "ve hayatta kaldık." Görünüşe bakılırsa savaş, mantık ile batıl inanç arasındaki farkı belirsizleştirmişti.

Fiedler ailesinin bodrumuna bir kez daha giderken ürkütücü bir hava onları izliyordu. "Sanırım bu geceki gerçek," dedi Bay Fiedler. Çocuklar bu kez anne babalarının daha çok korktuğunu anlamakta hiç gecikmediler. *Bildikleri tek şekilde tepki vererek*, oda sallanmaya başladığında en küçükler de ağlamaya başladılar.

Bodrumdan bombaların sesini belli belirsiz duyabiliyorlardı. Hava basıncı, toprağı ezmek istercesine tavandan yükleniyordu. Molching'in boş sokaklarından bir lokma ısırılmıştı.

Rosa, Liesel'in elini kıracak gibi tutuyordu.

Ağlayan çocukların sesleri her yanı inletiyordu.

Rudy bile dimdik duruyor, kayıtsız gibi görünüyor, gerginliğe karşı kendini geriyordu. Kollar ve dirsekler yer açmak için itişiyordu. Yetişkinlerden bazıları küçükleri yatıştırmaya çalışıyordu. Diğerleriyse kendilerini bile sakinleştiremiyordu.

"Şu çocuğun çenesini kapatın!" diye bağırdı Bayan Holtzapfel, ancak bağırış sığınaktaki gürültü arasında duyulmadı bile. Çocukların gözlerinden yaşlar boşanıyor ve gece nefesi, koltukaltı teri ve eski giysi kokuları insanlarla dolu kazanda birbirine karışıyordu.

Dip dibe durmalarına rağmen, Liesel annesine sesleniyordu. "Anne?" Yine. "Anne, elimi acıtıyorsun!"

"Ne?"

"Elim!"

Rosa onu bıraktı ve rahatlamak, bodrumdaki gürültüyü biraz

olsun bastırmak için Liesel kitaplarından birini açarak okumaya başladı. En üstteki kitap *Islıkçı*'ydı ve konsantre olabilmek için yüksek sesle okuyordu. Açılış paragrafı kulaklarını uyuşturuyordu.

"Ne dedin?" diye gürledi annesi ama Liesel ona aldırmadı. İlk sayfayı okumaya devam etti.

İkinci sayfayı çevirdiğinde fark eden Rudy oldu. Dikkatini Liesel'in okuduğu şeye verdi ve kardeşlerinin omuzlarına vurarak onlara da aynı şeyi yapmalarını söyledi. Hans Hubermann yaklaşarak seslendi ve çok geçmeden bodrumdaki kalabalık sakinleşmeye başladı. Üçüncü sayfaya geldiklerinde Liesel dışında herkes sessizdi.

Başını kaldırmaya cesaret edemiyordu ama kelimeleri birbiri ardına okurken kendisini izleyen korku dolu gözlerin farkındaydı. İçinde bir ses melodi çalıyordu. *Senin akordeonun bu,* diyordu.

Sayfanın çevrilirken çıkardığı ses içlerini yardı.

Liesel devam etti.

En azından yirmi dakika boyunca hikâyeyi okudu. En küçük çocuklar onun sesiyle sakinleşmişti ve diğer herkes ıslıkçının olay yerinden kaçışını zihninde görebiliyordu. Liesel görmüyordu. O sadece kelimelerin mekaniğini izliyordu; kelimeler kâğıda seriliyor, Liesel'in üzerlerinden geçmesini bekliyorlardı. Bir noktadan yeni bir cümlenin başına geçerken, Max'i de hatırladı. Hastalığında ona da böyle okumuştu. *Şu an bodrumda mı?* diye merak etti. *Yoksa yine gökyüzüne mi bakıyor?*

GÜZEL BİR DÜŞÜNCE

Biri kitap hırsızıydı.
Diğeri gökyüzünü çalmıştı.

Herkes toprağın sarsılmasını bekliyordu.

Bu hâlâ değişmez bir gerçekti ama en azından kitap okuyan kız sayesinde dikkatleri dağılmıştı. Küçük çocuklardan biri yine ağlamayı düşünüyordu ama Liesel o anda durarak babasını, hatta Rudy'yi taklit etti. Çocuğa göz kırparak okumaya devam etti.

Ancak sirenler tekrar duyulduğu zaman biri onun sözünü kesti. "Güvendeyiz," dedi Bay Jenson.

"Şşş!" dedi Bayan Holtzapfel.

Liesel başını kaldırıp onlara baktı. "Bölümün bitmesine sadece iki paragraf kaldı," dedi ve hiç hızlanmadan aynı şekilde okumaya devam etti. Sadece kelimelerle.

DUDEN SÖZLÜĞÜ ANLAM 4

Wort – kelime:
anlamlı bir dil birimi / bir vaat / kısa bir yorum, ifade ya da diyalog.
<u>İlgili kelimeler:</u> terim, isim, ifade.

Yetişkinler sadece saygılarından herkesi susturdular ve Liesel, *Islıkçı*'nın birinci bölümünü bitirdi.

Merdivenden çıkarlarken çocuklar hızla koşarak onun yanından geçti ama büyüklerden birçoğu –hatta Bayan Holtzapfel ve hatta Pfiffikus (Liesel'in okuduğu kitabın adı düşünülürse çok da uygundu)– kitap okuduğu için Liesel'e teşekkür ettiler. Himmel Sokağı'nın herhangi bir hasar alıp almadığını görmek için onun yanından geçip eve çıkarlarken bile bunu yaptılar.

Himmel Sokağı sapasağlamdı.

Savaşa dair tek işaret, doğudan batıya doğru kayan bir toz bulutuydu. Pencerelerden bakarak içeri girmek için bir yol arıyordu ve aynı anda yoğunlaşarak yayılırken, insan izlerini hayaletlere çeviriyordu.

Artık sokaklarda kimse yoktu.

Sadece torba taşıyan söylentiler.

Eve döndüklerinde Hans ve Max bu konuda sohbete giriştiler. "Sis ve kül var; sanırım bizi çok erken çıkardılar." Hans, Rosa'ya baktı. "Sence dışarı çıkmalı mıyım? Bombaların düştüğü yerlerde yardıma ihtiyaç duyanlar olup olmadığını görmek için?"

Rosa etkilenmemişti. "Bu kadar aptal olma," dedi. "Toz dumandan boğulursun. Hayır, hayır, Keriz, burada kalıyorsun." Rosa'nın aklına bir fikir geldi. Çok ciddi bir tavırla Hans'a baktı. Aslında yüzünde gurur vardı. "Burada kal da Max'e kızı anlat." Sesi hafifçe yükseldi. "Kitabı."

Max ilgili bir tavırla Rosa'ya baktı.

"*Islıkçı*," dedi Rosa. "Birinci bölüm." Sığınakta olanları aynen anlattı.

Liesel bodrumun bir köşesinde dururken Max onu izliyor ve çenesini ovalıyordu. Bence kitabının bir sonraki hikâyesini düşünüyordu.

Kelime Karıştıran.

Kızı sığınakta okurken hayal ediyordu. Kelimeleri dağıtışını gerçekten görmüş olmalıydı. Ancak, her zamanki gibi Hitler'in gölgesini de görmüş olmalıydı. Muhtemelen onun Himmel Sokağı'na ve bodruma yaklaşan ayak seslerini duyabiliyordu.

Uzun bir duraksamadan sonra konuşmaya hazır gibi göründü ama Liesel ondan önce davrandı.

"Bu gece gökyüzünü gördün mü?"

"Hayır." Max, duvara bakarak işaret etti. Üzerinde bir yıldan uzun süre önce çizdiği resmi ve yazdığı kelimeleri izlediler. "Bu gece sadece o vardı," dedi ve sonra kimse konuşmadı. Düşüncelerden başka bir şey kalmadı.

Max, Hans ve Rosa'yı bilemem, ancak Liesel Meminger'in bombalar Himmel Sokağı'na düşerse, Max'in hayatta kalma olasılığının diğer herkesten daha düşük olması bir yana, yapayalnız öleceğini düşündüğünü biliyordum.

BAYAN HOLTZAPFEL'İN TEKLİFİ

Sabah hasar tespiti yapıldı. Kimse ölmemişti, fakat iki apartman moloz yığınına dönüşmüştü ve Rudy'nin en sevdiği Hitler Gençliği sahasının ortası dev bir kaşıkla oyulmuş gibiydi. Kasabanın yarısı çukurun etrafında duruyordu. İnsanlar çukurun derinliğini tahmin ediyor, kendi sığınaklarıyla karşılaştırıyorlardı. Çocuklar ve kızlar çukura tükürüyordu.

Rudy, Liesel'in yanında duruyordu. "Görünüşe bakılırsa yine gübrelemeleri gerekecek."

Sonraki birkaç hafta hiç hava saldırısı olmadı ve hayat normal akışına geri döndü. Ancak iki önemli detay vardı.

EKİM AYINDAKİ İKİ OLAY

1.Bayan Holtzapfel'in elleri.
2. Yahudilerin geçidi.

Kadının kırışıkları küfür gibiydi. Sesi bir sopanın darbesini hatırlatıyordu.

Aslında gelişini oturma odasının penceresinden görmeleri büyük şanstı, çünkü kapıyı kararlı ve sert bir şekilde vurmuştu. Ciddi olduğu belliydi.

Liesel korktuğu kelimeleri duydu.

"Gidip kapıya bak," dedi annesi ve kız kendisi için iyi olanı bildiğinden, emre uydu.

"Annen evde mi?" diye sordu Holtzapfel. Elli yıllık tellerden yapılmış gibi görünen vücuduyla evin önündeki basamakta duruyor, arada bir dönüp sokağa bakıyordu. "O annen olacak domuz bugün evde mi?"

Liesel dönüp annesine seslendi.

DUDEN SÖZLÜĞÜ ANLAM 5

Gelegenheit – fırsat:
Bir ilerleme şansı.
<u>İlgili kelimeler:</u> olasılık, açıklık, çıkış.

Rosa çok geçmeden Liesel'in arkasında belirdi. "Ne istiyorsun? Kapı yetmedi, mutfağımın içine de mi tükürmek istiyorsun?"

Bayan Holtzapfel hiç etkilenmedi. "Kapına gelen *herkesi* böyle mi karşılarsın sen? Ayak takımı!"

Liesel izliyordu. Aralarında kalması büyük talihsizlikti. Rosa onu kenara itti. "Ee, neden geldiğini söyleyecek misin, söylemeyecek misin?"

Bayan Holtzapfel bir kez daha sokağa baktı. "Sana bir tekli-

fim var."

Rosa ağırlığını bir ayağından diğerine aktardı. "Doğru mu bu?"

"Hayır, sana değil." Ses silkerek Rosa'yı bir kenara attı ve bakışlarını Liesel'e odakladı.

"Beni neden istedin o zaman, manyak kadın?"

"Eh, en azından *iznine* ihtiyacım var."

Ulu Tanrım, diye düşündü Liesel, *tam da ihtiyacım olan şey. Holtzapfel benden ne istiyor ki?*

"Sığınakta okuduğun kitap hoşuma gitti."

Hayır. Kitabı sana vermiyorum. Liesel bu konuda kesinlikle kararlıydı. "Ee?"

"Sığınakta geri kalanını dinlemeyi umuyordum ama görünüşe bakılırsa artık güvendeyiz." Bayan Holtzapfel omuzlarını arkaya atarak sırtını dikleştirdi. "Bu yüzden, evime gelip bana okumanı istiyorum."

"Ne kadar da pişkinmişsin, Holtzapfel." Rosa öfkelenip öfkelenmemek konusunda kararsızdı. "Eğer sen..."

"Kapınıza tükürmekten vazgeçeceğim," dedi Bayan Holtzapfel. "Ve size kahvemden vereceğim."

Rosa öfkelenmemeye karar verdi. "*Un*?"

"Ne, Yahudi misin sen be? Sadece kahve. Kahveyi başka birine verip karşılığında un alabilirsin."

Karar verilmişti.

Kız dışında herkes tarafından.

"Pekâlâ, o halde anlaştık."

"Anne?"

"Sessiz ol, Domuzkız. Gidip kitabını al." Rosa yine Bayan Holtzapfel'e baktı. "Senin için hangi günler uygun?"

"Pazartesi ve cuma, saat dörtte. Ve bugün, hemen."

Liesel, Bayan Holtzapfel'in peşine takılarak, Hubermann'larınkinin aynadaki aksi gibi olan yan eve geçti. Belki biraz daha büyük olabilirdi.

Mutfak masasına oturduğunda, Bayan Holtzapfel de onun önüne oturdu ama yüzünü pencereye döndü. "Oku," dedi.

"İkinci bölümü mü?"

"Hayır, sekizinci bölümü. Elbette ikinci bölümü! Şimdi seni dışarı atmadan okumaya başla!"

"Peki, Bayan Holtzapfel."

"Peki deyip durma, sadece kitabı aç. Bütün gün seni bekleyemem."

Ulu Tanrım, diye düşündü Liesel. *İşte hırsızlıklarımın cezası. Sonunda ödüyorum.*

Kırk beş dakika kitap okudu. Bölüm sona erdiğinde masanın üzerine bir poşet kahve bırakıldı.

"Teşekkür ederim," dedi kadın. "İyi bir hikâye." Ocağa doğru dönerek patates hazırlamaya başladı ve Liesel'e bakmadan konuştu. "Hâlâ oradasın, değil mi?"

Liesel gitme zamanının geldiğini anladı. "*Danke schön*, Bayan Holtzapfel." Kapının yanında askeri üniforma giymiş iki genç adamın çerçeveli fotoğrafını görünce *Heil Hitler!* selamı vererek kolunu kaldırdı.

"Evet." Bayan Holtzapfel hem gururluydu hem de korkuyordu. İki oğlu Rusya'daydı. "Heil Hitler!" Suyu kaynamaya bıraktıktan sonra Liesel'le birlikte kapıya kadar yürüme nezaketini bile gösterdi. "*Bis morgen?*"

Ertesi gün cumaydı. "Evet, Bayan Holtzapfel. Yarın görüşürüz."

Yahudiler Molching'den geçene kadar Bayan Holtzapfel ile dört okuma seansı daha yaptılar.

Yahudiler Dachau'ya, toplama kampına gidiyorlardı.

Bu iki hafta eder, diye yazacaktı daha sonra bodrumda. *Dünyayı değiştirmek için iki hafta ve her şeyi mahvetmek için on dört gün.*

DACHAU'YA UZUN YÜRÜYÜŞ

Bazıları kamyonun bozulduğunu söylüyordu, fakat ben kişisel olarak durumun öyle olmadığına tanıklık edebilirdim, çünkü oradaydım.

Olan şey bir okyanus gökyüzü, beyaz şapkalı bulutlardı.

Ayrıca birden fazla araç vardı. Üç kamyon da aynı anda bozulamazdı.

Askerler sigara ve yiyeceklerini paylaşmak, biraz da Yahudilerle uğraşmak için kenara çektiklerinde, mahkûmlardan biri açlıktan ve hastalıktan olduğu yere yığıldı. Konvoyun nereden geldiğini bilmiyorum; belki de Molching'den üç mil uzaktandı.

Kamyonun ön camından girdim, hasta adamı buldum ve arka taraftan çıktım. Ruhu cılızdı. Sakalı bir top ve zincirdi. Ayaklarım çakılların üzerine gürültüyle indi ama ne askerler ne de mahkûmlar bir şey duyabildi. Yine de hepsi kokumu alabiliyordu.

Hatırladığıma göre o kamyonun arkasında birçok dilek vardı. İçten içe beni çağırıyorlardı.

Neden ben değil de o öldü?

Tanrı'ya şükür, ölen ben değilim.

Diğer yandan askerler farklı bir tartışma içindeydi. Liderleri sigarasını söndürerek diğerlerine dumanlı bir soru sordu. "Bu sıçanları temiz hava almaları için en son ne zaman dışarı çıkardık?"

Bir diğeri öksürüğünü bastırdı. "Kesinlikle ihtiyaçları var, değil mi?"

"Eh, biraz zamanımız var, değil mi?"

"Daima zamanımız var, Komutanım."

"Bir geçit töreni için de hava harika, ne dersiniz?"

"Öyle, Komutanım."

"Eee, ne bekliyoruz o zaman?"

Gürültüler başladığında Liesel, Himmel Sokağı'nda futbol oynuyordu. İki çocuk orta sahada topu kapmaya çalışırken her şey durdu. Tommy Muller bile duymuştu. "*Bu* da ne?" diye sordu, kalede durduğu yerden.

Herkes yaklaşan ayak seslerine ve gürültüye döndü.

"Bir sığır sürüsü filan mı?" diye sordu Rudy. "Olamaz. Sığır sürüleri böyle ses çıkarmaz, değil mi?"

Çocuklar başlangıçta yavaşça, sonra hızlanarak seslere doğru yürüdüler. Arada bir bağırışlar da duyuluyordu.

Münih Caddesi'nin köşesindeki yüksek binada, sevimsiz sesli yaşlı bir kadın, gürültünün kaynağını herkese açıklıyordu. Yükseklerdeki pencerelerden birinde yüzü, nemli gözleri ve açık ağzıyla beyaz bir bayrağı andırıyordu. Kır saçlıydı. Gözleri koyu maviydi. Sesi, Liesel'in ayaklarının dibine gürültüyle düşen bir intihar kurbanı gibiydi.

"*Die Juden,*" diyordu. "Yahudiler!"

DUDEN SÖZLÜĞÜ ANLAM 6

Elend – keder:
büyük acı, mutsuzluk ve sıkıntı.
İlgili kelimeler: acı, işkence, umutsuzluk, perişanlık, çaresizlik.

Yahudilerin ve başka suçluların geçtiği caddeye doluşan insanların sayısı arttı. Belki ölüm kampları gizleniyordu ama bazen insanlar Dachau gibi bir toplama kampına götürülüyordu.

Uzaklarda, diğer tarafta, Liesel boya arabasını süren adamı gördü. Rahatsız ve huzursuz bir şekilde eliyle saçlarını sıvazlıyordu.

"Orada," diye işaret etti, Rudy'ye. "Babam!"

İkisi de oraya doğru yürüdü, Hans Hubermann önce onları götürmek için harekete geçti.

"Liesel," dedi. "Belki de..."

Ama kızın kalma kararlılığını ve belki de görmesi gereken bir şey olduğunu anladı. Serin sonbahar havasında onunla birlikte durdu ve hiç konuşmadı.

Münih Caddesi'nde durmuş, izliyorlardı.

Diğerleri önlerinden arkalarından gelip geçiyordu.

Yahudilerin bir renk kataloğu gibi yoldan geçişlerini izliyorlardı. Kitap hırsızı onları öyle tanımlamayacaktı ama birçoğu öleceği için, ben tam olarak öyle tanımlayabilirim. Her biri son gerçek dostları olarak benimle buluşacak, duman gibi kemikler ve arkalarından gelen ruhlarıyla bana kavuşacaklardı. Hepsi caddeye ulaştığında ayaklarının gürültüsü yeri titretiyordu. Gözleri açlıktan cılızlaşmış yüzlerinde iri iri görünüyordu. Ve toprak; toprak vücutlarına işlemişti. Askerlerin elleri tarafından itilirlerken bacakları

sendeliyordu; besinsiz kalmış zayıf yürüyüşlerine geri dönmeden önce birkaç adım hızlanıp koşuyorlardı.

Hans kalabalığın başları üzerinden onları izliyordu. Gümüş gözlerinin gergin olduğundan emindim. Liesel boşluklardan, omuzların arasından bakıyordu.

Yorgun, bitkin adam ve kadınların acı dolu yüzleri onlara ulaşıyor, yardım için değil –onun ötesine geçmişlerdi– bir açıklama için yalvarıyorlardı. Sadece bu şaşkınlığı giderecek bir şey için.

Ayakları yerden zorlukla kalkıyordu.

Giysilerine Davut Yıldızları yapışmıştı ve keder özellikle yüklenmiş gibi üzerlerindeydi. "Kederinizi unutmayın." Bazıları sarmaşık gibi kedere sarılmıştı.

Yanlarında askerler de geçiyor, onlara mızıldanmayı kesip acele etmelerini emrediyorlardı. Askerlerden bazıları daha çocuktu ve gözlerinde Führer vardı.

Liesel bütün bunları izlerken, karşısındakilerin gördüğü en zavallı ruhlar olduğundan emindi. Onlarla ilgili böyle yazmıştı. Cılız yüzleri işkence acısıyla gerilmişti. Yürümeye devam ederlerken açlık içlerini kemiriyor, bazıları yolun kenarındaki insanlardan kaçınmak için yere, bazılarıysa aşağılanışlarını izlemeye gelmiş olanlara bakıyordu. Diğerleri birinin, herhangi birinin öne çıkıp onları kollarına almasını diliyordu.

Kimse bunu yapmıyordu.

Bu geçidi gururla, küstahlıkla veya utançla izliyor olsunlar, kimse henüz araya girip müdahale etmiyordu.

Arada bir adamlardan ya da kadınlardan biri –hayır, onlar erkek ve kadınlar değil, Yahudilerdi– Liesel'in yüzünü kalabalıkta seçiveriyordu. Yenik ifadelerle ona bakıyorlardı ve kitap hırsızı tekrar ortadan kaybolmadan önce uzun, acı verici bir an boyunca onları izliyordu. Tek dileği, yüzündeki acı ifadesini anlayabilmeleriydi.

Bodrumumda sizden biri var! demek istiyordu. *Birlikte bir kardanadam yaptık! Ona hastalandığında on üç tane hediye verdim!*

Liesel hiçbir şey söylemiyordu.

Ne yararı olurdu ki?

Bu insanlar için hiçbir değer taşımadığını anlıyordu. Kurtarılamazlardı ve birkaç dakika içinde, onlara yardım etmeye kalkışanlara ne olacağını görecekti.

Geçidin ortalarında diğerlerinden daha yaşlı bir adam vardı.

Üstü başı hırpani, yüzü sakallıydı.

Gözleri acı rengiydi ve kuş kadar hafif olmakla birlikte, bacaklarının taşıyamayacağı kadar da ağırdı.

Birkaç kez düştü.

Yüzünün yan tarafı yola yapıştı.

Her seferinde tepesinde bir asker belirdi. "*Steh' auf!*" diye sesleniyordu askerler. "Ayağa kalk!"

Adam dizlerinin üzerinde doğrularak yürümeye devam ediyordu.

Her seferinde sıranın en sonuna yetişmeyi başarıyor, ama sonra hızını kaybederek tekrar tökezliyor ve yere yuvarlanıyordu. Arkasında başkaları vardı –bir kamyon dolusu– ve onların ayaklarının altında kalabilirdi.

Onu sarsarak yerden kaldırmaya çalışırlarken, kollarındaki acı dayanılmazdı. Bir kez daha kalkıp birkaç adım daha atması için izin verdiler.

Adam ölmüştü.

Ölmüştü.

Beş dakika daha böyle geçerse, kesinlikle Alman lağımlarına yuvarlanıp ölecekti. Hepsi ona izin verecek, hepsi izleyecekti.

Sonra... bir insan.

Hans Hubermann.

Her şey çok çabuk oldu.

Adam önlerinden sendeleyerek geçerken, Liesel'i sıkıca tutan el yana düştü. Liesel avucunun bacağına çarptığını hissetti.

Babası boya arabasına uzanarak bir şey çıkardı ve insanların arasından geçerek yola yürüdü.

Yahudi yine hırpalanmayı bekleyerek önünde durdu ama Hans Hubermann elini uzatıp ona bir parça ekmek verirken herkes gibi o da izledi.

Ekmeği alır almaz Yahudi yere, dizlerinin üzerine çöktü ve Hans'ın baldırlarına sarıldı. Yüzünü Hans'ın bacaklarının arasına gömerek teşekkür etti.

Liesel izliyordu.

Gözyaşları içinde bakarken, adam daha da kayarak öne doğru serildi ve yüzü Hans'ın ayak bileklerine dayandı.

Diğer Yahudiler yürümeye devam ediyor, hepsi bu küçük ve nafile mucizeyi izliyordu. Bir insan nehri gibi akıyorlardı. O gün birkaçı okyanusa ulaşacak, ruhlarını teslim edeceklerdi.

Çok geçmeden bir asker suç mahalline geldi. Diz çökmüş olan adama, Hans'a ve kalabalığa baktı. Bir an sonra kemerini çıkararak işe koyuldu.

Yahudi'ye altı kez vurdu. Sırtına, başına ve bacaklarına. "Seni pislik! Seni domuz!" Şimdi kulağından kan damlıyordu.

Sonra sıra Hans'a geldi.

Şimdi Liesel'in elini başka biri tutuyordu ve dehşetle yanına baktığında, Hans Hubermann'ın sokak ortasında kırbaçlanışını izleyen Rudy Steiner'in zorlukla yutkunduğunu gördü. Ses Liesel'i çok rahatsız etmişti, babasının vücudunda yarıklar oluşmasını bekliyordu. Hans yere yığılmadan önce dört darbe yedi.

Yaşlı Yahudi son kez ayağa kalkıp yürümeye devam ederken

arkasına kısa bir bakış attı. Şimdi kendisi diz çökmüş, sırtı dört ateş şeridiyle yanan, dizleri acıyan adama üzgün gözlerle baktı. Hiçbir şey olmasa bile, yaşlı adam bir insan gibi ölecekti; en azından, bir insan olduğunu düşünerek.

Ben mi?

Bunun o kadar da iyi bir şey olduğundan emin değilim.

Liesel ile Rudy nihayet Hans'ın yanına gidip ayağa kalkmasına yardım ettiklerinde ortalıkta bir sürü ses vardı. Kelimeler ve güneş ışığı. Liesel böyle hatırlayacaktı. Yolda parıldayan ışık ve dalga gibi sırtında patlayan kelimeler. Ancak oradan uzaklaşırlarken ekmeğin yolun ortasında kaldığını fark etti.

Rudy ekmeği almak için uzandığında yanından geçen bir Yahudi onun elinden kaptı. Dachau'ya doğru yollarına devam ederlerken diğer ikisi ekmek için itişip kakışmaya başladı.

Gümüş gözler camlaşmış gibi bakıyordu.

Araba devrilmiş ve boyalar etrafa saçılmıştı

Ona Yahudi taraftarı diye bağırıyorlardı.

Diğerleri sessizce Hans'ı güvenli bir yere taşıdılar.

Hans Hubermann kollarını bir evin duvarına dayayarak öne eğilmiş, olanları aniden idrak etmişti.

Zihninde yakıcı bir görüntü vardı.

33 Himmel Sokağı; bodrum!

Soluklanmaya çalışırken panik düşünceleri zihnine doluyordu.

Şimdi gelecekler. Artık gelecekler

Ah, Tanrım, ulu Tanrım!

Kızına bakarak gözlerini kapattı.

"İyi misin, baba?"

Ama Liesel cevap yerine sorularla karşılaştı.

"Ben ne sanıyordum ki?" Hans gözlerini sımsıkı kapatıp tekrar açtı. Tulumu buruş buruş olmuştu. Ellerinde boya ve kan vardı.

Ve ekmek kırıntıları. Yaz ekmeği ne kadar da farklı oluyordu. "Ah, Tanrım, Liesel, ben ne yaptım?"

Evet.

Katılıyorum.

Hans ne yapmıştı?

HUZUR

Aynı gece saat on biri biraz geçerken, Max Vandenburg yiyecek ve sıcak giysi dolu bir bavulla Himmel Sokağı'nda yürüyordu. Ciğerlerine Alman havası doluyordu. Sarı yıldızlar yanıyordu. Bayan Diller'in dükkânına ulaştığında son bir kez dönüp otuz üç numaraya baktı. Mutfak penceresindeki silueti göremiyordu ama siluet onu görebiliyordu. Siluet el salladı ama Max el sallamadı.

Liesel onun dudaklarını hâlâ alnında hissedebiliyordu. Veda nefesinin kokusunu alabiliyordu.

"Sana bir şey bıraktım," demişti Max, "ama ancak hazır olduğunda alacaksın."

Ve gitmişti.

"Max?"

Geri dönmemişti.

Liesel'in odasından çıkarak kapıyı sessizce kapatmıştı.

Koridor mırıldanmıştı.

Ve Max gitmişti.

Liesel mutfağa girdiğinde, anne babası çarpık vücutlar ve ifadesiz yüzlerle duruyordu. Otuz saniyelik bir sonsuzlukta öylece kalakalmışlardı.

DUDEN SÖZLÜĞÜ ANLAM 7

Schweigen – sessizlik:
ses ya da gürültü olmaması.
İlgili kelimeler:
dinginlik, sükûnet, huzur.

Ne mükemmel.
Huzur.

Münih yakınlarında bir yerde, Bir Alman Yahudisi karanlıkta ilerliyordu. Dört gün sonra Hans Hubermann'la buluşmak için sözleşmişlerdi; tabii Hans götürülüp içeri tıkılmazsa. Amper'in aşağılarında bir yerdi; nehrin üzerinde ve ağaçların arasında yıkık bir köprü uzanıyordu.

Oraya gidecekti ama birkaç dakikadan fazla kalmayacaktı.

Hans dört gün sonra oraya ulaştığında bulabildiği tek şey, bir ağacın dibindeki taşlardan birinin altına sıkıştırılmış bir mesajdı. Kimseye hitaben yazılmamıştı ve sadece tek bir cümle vardı.

MAX VANDENBURG'UN SON SÖZLERİ

Zaten yeterince şey yaptınız.

33 Himmel Sokağı şimdi hiç olmadığı kadar sessizdi ve Duden Sözlüğü'nün tamamen yanıldığı açıkça ortadaydı; özellikle de ilgili kelimeleri açısından.

Sessizlik, sükûnet ve dinginlik demek değildi; huzurla da bir ilgisi yoktu.

APTAL VE PARDÖSÜLÜ ADAMLAR

Geçidin yapıldığı gece aptal evinin mutfağında oturup Holtzapfel'in kahvesini yudumladı ve sigarasını tüttürdü. Gestapo'nun, askerlerin, polisin –her kimse– onu alıp götürmelerini bekliyor ve bunu hak ettiğine inanıyordu. Rosa ona yatağa gelmesini söylemişti. Kızı kapıda dikiliyordu. Aptal ikisini de yanından gönderdi ve sabaha kadar saatlerini, başını ellerinin arasına alıp bekleyerek geçirdi.

Hiçbir şey olmadı.

Dakikalar kapının vurulması ve tehditkâr sözler beklentisiyle geçiyordu.

Ama gelmediler.

Çıkan tek ses aptalın kendisine aitti.

"Ne yaptım ben?" diye fısıldadı.

"Tanrım, bir sigara istiyorum," diye cevap verdi kendisi. Sigaraları bitmişti.

Liesel tekrarlanan cümleleri duydu ve kapının yanında durmaya devam etmek için çabaladı. Babasını teselli etmeyi çok isti-

yordu, fakat hiç bu kadar yıkılmış bir adam görmemişti. O gece teselliye yer yoktu. Max gitmişti ve tek suçlusu Hans Hubermann'dı.

Mutfak dolapları suçluluk biçimindeydi ve avuçları yaptığı şeyin anısıyla terliyordu. *Terliyor olmalılar,* diye düşündü Liesel, çünkü kendi elleri bileklerine kadar sırılsıklamdı.

Liesel odasına girdiğinde dua etti.

Dizlerinin üzerine çöküp dirseklerini şilteye dayayarak ellerini birleştirdi.

"Lütfen, Tanrım, lütfen Max hayatta kalsın. Lütfen, Tanrım, lütfen..."

Dizleri ağrıyordu.

Ayakları acıyordu.

İlk ışıklar göründüğünde Liesel uyanarak mutfağa gitti. Babası başını masanın üzerine dayamış halde uyuyordu, ağzının köşesinde salyası birikmişti. Kahve kokusu belirgindi ve Hans Hubermann'ın aptalca nezaketinin görüntüsü hâlâ havada asılı duruyordu. Bir numara veya adres gibiydi. Yeterince sık tekrarlarsan takılıp kalırdı.

Babasını uyandırmak için ilk girişimi etkili olmadı ama Hans'ın omzunu ikinci kez dürttüğünde başı aniden masadan kalktı.

"Geldiler mi?"

"Hayır, baba, benim."

Hans kupasındaki bayat kahvenin kalanını bitirdi. Âdemelması kalkıp indi. "Şimdiye kadar gelmeleri gerekirdi. Neden gelmediler, Liesel?"

Bu bir hakaretti.

Şimdiye kadar gelip evi aramaları, Yahudi sempatizanlığı veya ihanetle ilgili kanıtlar aramaları gerekirdi; görünüşe bakılırsa

Max boşu boşuna gitmişti. Bodrumda uyuyor veya kitabı üzerinde çalışıyor olabilirdi şimdi.

"Gelmeyeceklerini bilemezdin, baba."

"O adama ekmek vermemem gerektiğini bilmeliydim ama. Düşüncesizlik ettim."

"Baba, sen yanlış bir şey yapmadın."

"Sana inanmıyorum."

Hans yerinden kalkarak mutfaktan çıkarken kapıyı aralık bıraktı. Aşağılanmasını daha da vurgulayan bir şekilde, güzel bir sabahtı.

Aradan dört gün geçtiğinde, Hans, Amper Nehri kıyısında uzun bir yürüyüşe çıktı. Geri döndüğünde elinde küçük bir mesaj kâğıdı vardı ve onu mutfak masasının üzerine koydu.

Bir hafta daha geçmişti ve Hans Hubermann hâlâ cezasını bekliyordu. Sırtındaki çürükler yaraya dönüşmeye başlamıştı ve zamanının büyük bölümünü Molching'de yürüyerek geçiriyordu. Bayan Diller ayağının dibine tükürmüştü. Bayan Holtzapfel sözünü tutarak Hubermann'ların kapısına tükürmekten vazgeçmişti ama onun yerine başka bir şey gelmişti. "Biliyordum," diyordu kadın. "Seni pis Yahudi taraftarı."

Dalgın dalgın ortalıkta dolaşıyor, Liesel sık sık Amper Nehri'nin kıyısında veya köprüde ona yetişiyordu. Hans kollarını korkuluğa dayayarak kenardan aşağı sarkıyordu. Çocuklar bisikletleriyle ya da koşarak yanından geçip gidiyorlardı. Hiçbiri onu etkilemiyordu.

DUDEN SÖZLÜĞÜ ANLAM 8

Nachtrauern – pişmanlık:
Özlem, hayal kırıklığı veya kayıp duygusuyla dolu keder.
İlgili kelimeler: hüzün, tövbe, yas, keder.

"Onu görüyor musun?" diye sordu Hans bir gün öğleden sonra, kendisine yaslanan kızına. "Suyun içinde mi?"

Nehir çok hızlı akmıyordu. Liesel yavaş dalgaların arasında Max Vandenburg'un yüzünü görebiliyordu. Tüy gibi saçlarını ve geri kalanını. "Bodrumda Führer'le dövüşürdü."

"Ulu Tanrım." Hans'ın elleri tahta korkuluğu sımsıkı kavradı. "Ben aptalın tekiyim."

Hayır, baba.

Sadece bir insansın.

Bir yıldan uzun süre sonra bodrumda yazarken Liesel bu kelimeleri hatırladı ve o an düşünmüş olmayı diledi.

"Ben aptalım," dedi Hans Hubermann, evlatlığına. "Ve naziğim, ki bu da en kötü aptallık anlamına gelir. Mesele şu ki beni almaya gelmelerini *istiyorum*. Beklemekten daha kötüsü yok."

Hans Hubermann haklı çıkmak istiyordu. Max Vandenburg'un o evden iyi bir nedenle ayrıldığını bilmek istiyordu.

Sonunda, bekleyişle geçen yaklaşık üç haftadan sonra, zamanının geldiğini düşündü.

Saat geçti.

Liesel, Bayan Holtzapfel'in evinden dönerken uzun siyah pardösülü iki adam gördü ve koşarak eve girdi.

"Baba, baba!" Neredeyse mutfak masasına çarpıyordu. "Baba, buradalar!"

Yanına ilk gelen Rosa oldu. "Bütün bu gürültü de ne, Domuzkız? Kim burada?"

"Gestapo!"

"Hansie!"

Hans çoktan oradaydı ve gelenleri karşılamak için dışarı çıktı. Liesel ona katılmak istedi, fakat Rosa onu tuttu ve birlikte pencereden izlediler.

Hans bahçe kapısında duruyordu ve kıpır kıpırdı.

Rosa, Liesel'in kollarını sımsıkı tutuyordu.

Adamlar evin önünden geçip gittiler.

Hans şaşkınlıkla pencereye baktı ve bahçe kapısından çıktı. Adamların arkasından seslendi. "Hey! Buradayım. Aradığınız kişi benim. Şu evde oturuyorum."

Pardösülü adamlar bir an durarak defterlerine baktılar. "Hayır, hayır," dediler, derin ve güçlü sesleriyle. "Ne yazık ki bizim için biraz fazla yaşlısınız."

Yürümeye devam ettiler, fakat uzağa gitmediler; otuz beş numaranın önünde durarak bahçe kapısından içeri girdiler.

"Bayan Steiner?" diye sordular, kapı açıldığında.

"Evet, benim."

"Bir konuda sizinle konuşmak için geldik."

Pardösülü adamlar, Steiner'lerin ayakkabı kutusu gibi evinin kapısında ceketli sütunlar gibi duruyorlardı.

Her nedense çocuk için gelmişlerdi.

Pardösülü adamlar Rudy'yi istiyorlardı.

SEKİZİNCİ KISIM

KELİME SİLKELEYİCİ

bölümler:

dominolar ve karanlık – rudy'nin çıplaklığı
– ceza – sözünü tutanın karısı – koleksiyoncu
– ekmek yiyenler – ağaçlardaki mum
– gizli bir resim defteri
– ve anarşistin takım elbise koleksiyonu

DOMİNOLAR VE KARANLIK

Rudy'nin en küçük kız kardeşlerinin anlattığına göre, mutfaklarında iki canavar oturuyordu. Diğer tarafta Steiner'lerin çocuklarından üçü domino oynarken, kapıda duranların sesleri birbirine karışıyordu. Diğer üçüyse olan bitenden habersiz yatak odasında radyo dinliyorlardı. Rudy bunun önceki hafta okulda yaşananlarla ilgisi olmamasını umuyordu. Liesel'e söylemediği ve evde de konuşmadığı bir şeydi.

GRİ BİR ÖĞLEN ÜZERİ, KÜÇÜK BİR OKUL OFİSİ

Üç çocuk tek sıra halinde duruyordu.
Kayıtları ve vücutları detaylıca inceleniyordu.

Dördüncü domino oyunu tamamlandığında, Rudy oturma odasının zemininde dolanan bir sırayla taşları dizmeye başladı. Her zaman yaptığı gibi, kardeşlerinden birinin kaçak parmağı dokunursa diye –ki genellikle dokunuyordu– ara ara boşluklar da bırakıyordu.

"Onları devirebilir miyim, Rudy?"

"Hayır."

"Ya ben?"

"Hayır. Beraber yapacağız."

Ortadaki tek domino kulesine uzanan üç ayrı formasyon hazırladı. Dikkatle planlanmış her şeyin çöküşünü birlikte izleyeceklerdi ve hepsi yıkımın güzelliğine gülümseyecekti.

Mutfaktan gelen sesler şimdi daha da güçleniyor, her biri duyulmak için diğerinin üzerine yükseliyordu. Farklı cümleler dikkat çekmek için birbirleriyle yarışırken, sonunda daha önce sessiz olan biri aralarına girdi.

"Hayır," dedi. Tekrarlandı: "Hayır." Diğerleri tartışmalarına devam ederken aynı ses tarafından tekrar susturuldular ama artık tek ses ivme kazanmıştı. "Lütfen," diye yalvarıyordu Barbra Steiner. "Benim oğlum olmaz."

"Bir mum yakabilir miyiz, Rudy?"

Bu, babalarının onlarla sık sık yaptığı bir şeydi. Işığı söndürür ve dominoların devrilişini mum ışığında izlerdi. Her nedense, manzara daha da görkemli olurdu.

Bacakları kaşınıyordu zaten. "Bir kibrit bulayım."

Işık düğmesi kapının yanındaydı.

Bir elinde kibrit, diğerinde mumla sessizce düğmeye doğru yürüdü.

Diğer taraftan üç adam ve bir kadın menteşelere tırmanmıştı.

"Sınıfında en iyi notlar onun," diyordu canavarlardan biri. Böylesine derinlik ve böylesine duygusuzluk. "Bedensel yeteneğinden söz etmeye bile gerek yok." Lanet olsun, neden festivaldeki yarışların hepsini kazanmak zorundaydı ki?

Deutscher.

Lanet olasıca Franz Deutscher!

Ama o zaman anladı.

Bu Franz Deutscher'in hatası değildi; kendi hatasıydı. Kendisine işkence eden o çocuğa neler yapabileceğini göstermek ve aynı zamanda kendini diğerlerine kanıtlamak istemişti. Şimdi *herkes* mutfaktaydı.

Mumu yakıp ışığı söndürdü.

"Hazır mısınız?"

"Ama orada neler olduğunu duydum." Bu kesinlikle babasının sesiydi.

"Haydi, Rudy, acele et."

"Evet, ancak bütün bunların daha yüce bir amaca hizmet ettiğini anlayın, Bay Steiner. Oğlunuzun yakalayabileceği fırsatları bir düşünün. Bu aslında bir ayrıcalık."

"Rudy, mum damlıyor."

Rudy elini havaya doğru sallayıp onları susturarak tekrar Alex Steiner'i duymayı bekledi. Ve duydu.

"Ayrıcalık mı? Karların arasında yalınayak koşmak mı? On metrelik platformlardan bir metrelik suya atlamak mı?"

Rudy şimdi kulağını kapıya dayamıştı. Mum eriyerek eline akıyordu.

"Söylentiler." Her şeye cevabı olan, kendinden emin, rahat ve kısık bir ses. "Okulumuz şimdiye kadar kurulmuş olanlar arasında en iyilerden biri. Dünya standartlarında. Alman vatandaşlarından seçkin bir grup oluşturuyoruz."

Rudy daha fazla dinleyemedi.

Elindeki mumu temizleyerek kapının aralığından süzülen ışık huzmesinden geri çekildi. Oturduğunda mumun alevi de söndü. Çok fazla hareket. Karanlık çöktü. Tek ışık, mutfak kapısının dış çizgileri biçiminde süzülen incecik çizgiydi.

Bir kibrit daha çakarak mumu tekrar tutuşturdu. Ateş ve karbonun tatlı kokusu.

Rudy ve kardeşleri birer domino taşına dokundular ve ortadaki kule yıkılana kadar izlediler. Kızlar sevinçle bağırdı.

Rudy'nin ağabeyi Kurt odaya girdi.

"Cesetlere benziyorlar," dedi.

"Ne?"

Rudy karanlık yüze baktı ama Kurt cevap vermedi. Mutfaktaki tartışmayı fark etmişti. "Orada neler oluyor?"

Cevap veren kızlardan biri oldu. En küçükleri, Bettina. Beş yaşındaydı. "İki canavar var," dedi. "Rudy'yi almaya geldiler."

Yine, insan çocuk. Çok daha kurnazdı.

Daha sonra pardösülü adamlar gittiğinde, biri on yedi, diğeri on dört yaşındaki iki çocuk mutfağa girmeye cesaret edebildi.

Kapıda durdular. Işık gözlerini acıtıyordu.

Konuşan Kurt oldu. "Onu götürüyorlar mı?"

Anneleri kollarını masaya dayamış, avuçlarını yukarı açmıştı.

Alex Steiner başını kaldırdı.

Ağırdı.

Yüzünde sert ve net bir ifade vardı.

Tahtadan bir el yüzünü sıvazladı ve konuşmak için birkaç girişimde bulundu.

"Baba?"

Ama Rudy babasına doğru yürümedi.

Mutfak masasına oturarak annesinin elini tuttu.

Diğer odada domino taşları cesetler gibi birbirlerinin üzerine

yığılırken, Alex ile Barbra Steiner konuşulanları açıklamadı. Keşke sadece birkaç dakika daha Rudy kapıyı dinlemeye devam etseydi...

İlerleyen haftalarda, o gece konuşmanın geri kalanını duymuş olsaydı mutfağa çok daha önce gireceğini düşünecekti. "Giderim," derdi o zaman. "Lütfen, beni götürün. Hazırım."

Müdahale etmiş olsaydı, her şey değişebilirdi.

ÜÇ OLASILIK

1. Alex Steiner, Hans Hubermann'la aynı cezaya çarptırılmazdı.
2. Rudy okul için uzağa gitmiş olurdu.
3. Ve belki, sadece belki, o zaman hayatta kalabilirdi.

Ancak, yazgının zalimliği Rudy Steiner'in doğru zamanda mutfağa girmesine izin vermemişti.

Kardeşlerinin yanına, dominoların başına dönmüştü.

Rudy Steiner oturdu.

Hiçbir yere gitmiyordu.

RUDY'NİN ÇIPLAKLIĞI

Bir kadın vardı.

Köşede duruyordu.

Gördüğü en kalın saç örgüsüne sahipti. Sırtından aşağı süzülüyordu ve bazen, omzunun üzerinden öne aldığında, dev gibi göğüslerinin üzerinden aşırı besili evcil bir hayvan gibi dökülüyordu. Aslında, onunla ilgili her şey irileşiyordu. Dudakları, bacakları, dişleri. Kalın ve doğrudan bir sesi vardı. Kaybedecek zaman yoktu. "*Komm,*" dedi kadın, onlara. "Gelin. Burada durun."

Buna karşılık doktor, saçları dökülmüş bir kemirgene benziyordu. Ufak tefek, zeki biriydi ve baştan aşağı iş ciddiyeti içinde okul ofisinde bir aşağı bir yukarı yürüyordu. Ve üşütmüştü.

Üç çocuk arasından hangisinin yapılması gereken iş için giysilerini çıkarmaya daha isteksiz olduğuna karar vermek zordu. Birincisi bakışlarını odadakiler üzerinde dolaştırdı; yaşlanmakta olan öğretmenden dev gibi hemşireye ve ufaklık doktora. Ortadaki sadece ayaklarına bakıyordu ve en soldaki de karanlık bir ara sokakta değil de, okul ofisinde olduğu için sürekli şükrediyordu. Rudy,

hemşirenin korkutucu olduğuna karar verdi.

"İlk kim?" diye sordu hemşire.

Cevap veren teftiş öğretmeni Bay Heckenstaller oldu. Bir adamdan çok siyah bir takım elbiseye benziyordu. Yüzü tamamen bıyıktan oluşuyor gibiydi. Çocukları inceleyerek çabucak karar verdi.

"Schwarz."

Talihsiz Jürgen Schwarz büyük bir rahatsızlıkla üniformasını çıkardı. Sadece ayakkabıları ve iç çamaşırlarıyla kalmıştı. Alman yüzünde talihsiz bir yakarış ifadesi vardı.

"Eee?" dedi Bay Heckenstaller. "Ayakkabılar?"

Ayakkabılar ve çoraplar da çıktı.

"*Und die Unterhosen,*" dedi hemşire. "Ve külotunu da."

Hem Rudy hem de diğer çocuk Olaf Spiegel soyunmaya başlamışlardı ama Jürgen Schwarz'ınki kadar tehlikeli bir durumda değillerdi. Çocuk titriyordu. Diğer ikisinden bir yaş küçük ama daha uzun boyluydu. Külotunu da indirdiğinde, küçük ofisin ortasında aşağılanmış bir halde kalakaldı. Özsaygısı ayak bileklerinin etrafında toplanmıştı.

Hemşire kollarını dev gibi göğsünde kavuşturmuş halde onları dikkatle izliyordu.

Heckenstaller diğer ikisine kıpırdamalarını söyledi.

Doktor kel kafasını kaşıyarak öksürdü. Soğukalgınlığı onu öldürüyor olmalıydı.

Üç çıplak çocuk soğuk zeminde sırayla muayene edildiler.

Ellerini cinsel organlarının üzerine kapatmışlardı ve tir tir titriyorlardı.

Doktorun öksürükleri ve hapşırıkları arasında rutin incelemeler yapılıyordu.

"Nefes al." Burun çekiş.

"Nefes ver." Hapşırık.

"Kolları uzat." Öksürük. "Kolları *uzat* dedim." Korkunç bir öksürük krizi.

Bütün insanların yaptığı gibi, çocuklar da karşılıklı anlayış işaretleri görmek için sürekli birbirlerine bakıyordu. Ama yoktu. Üçü de ellerini cinsel organlarından ayırarak iki yana uzattılar. Rudy kendini hiç de üstün ırk üyesi gibi hissetmiyordu.

"Yeni bir gelecek yaratmak konusunda," diyordu hemşire, öğretmene, "giderek daha başarılı oluyoruz. Fiziksel ve zihinsel açıdan ilerlemiş yepyeni bir Alman sınıfı oluşacak. Bir subay sınıfı."

Ne yazık ki doktor ikiye katlanıp terk edilmiş giysilerin üzerine bütün gücüyle öksürünce kadının vaazı yarıda kaldı. Adamın gözlerinde yaşlar birikti ve Rudy merak etmekten kendini alamadı.

Yeni bir gelecek mi? Onun gibi mi?

Ama akıllı davranarak sesini çıkarmadı.

Muayene sona erdi ve ilk çıplak *Heil Hitler!* selamını verdi. Sapıkça bir tarzda, bunu yapmaktan o kadar da gocunmadığını hissetti.

Saygınlıklarını kaybetmiş olan çocukların tekrar giyinmelerine izin verildi, ofisten gönderilirlerken, arkalarında bıraktıkları onurlarıyla ilgili konuşmaları duyabiliyorlardı.

"Her zamankinden biraz daha büyükler," dedi doktor. "Ama en azından ikisini düşünüyorum."

Hemşire aynı fikirdeydi. "Birincisi ve üçüncüsü."

Üç çocuk dışarıda durdu.

Birincisi ve üçüncüsü.

"Birinci sendin, Schwarz," dedi Rudy. Sonra Olaf Spiegel'e döndü. "Üçüncü kimdi?"

Spiegel kafasından bir şeyler hesapladı. Kadın sırada üçüncü olandan mı, yoksa üçüncü sırada muayene edilenden mi söz ediyordu? Bunun önemi yoktu. Neye inanmak istediğini biliyordu.

"Sanırım sendin."

"Haydi oradan, Spiegel, sendin."

KÜÇÜK BİR GARANTİ

Pardösülü adamlar üçüncünün kim olduğunu biliyordu.

Himmel Sokağı'nı ziyaret etmelerinden sonra, Rudy evinin önündeki basamakta Liesel'le birlikte oturdu ve hikâyeyi en küçük ayrıntısına kadar anlattı. O gün sınıftan alındığında olanları açıkça itiraf etti. Hatta dev gibi hemşire ve Jürgen Schwarz'ın yüz ifadesiyle ilgili biraz gülüştüler. Ancak çoğunlukla endişe dolu bir hikâyeydi; özellikle de mutfaktaki seslerden ve ceset gibi devrilen domino taşlarından söz edilirken.

Liesel günler boyu bir düşünceyi kafasından atamadı.

Üç çocuğun muayene edilmesi veya dürüst olması gerekirse, Rudy'yi.

Yatağında uzandığında Max'i özlüyor, nerede olduğunu merak ediyor, hayatta olmasını diliyordu ama bir yerlerde, hepsinin ortasında duran şey Rudy'ydi.

Karanlıkta çırılçıplak bir halde parıldıyordu.

O görüntü bir hayli korkunçtu; özellikle de ellerini cinsel organının üzerinden çekmeye zorlandığı anda. En azından huzursuz ediciydi ama nedense, Liesel bu görüntüyü düşünmekten kendini alamıyordu.

CEZA

Nazi Almanyası'nın yiyecek karnelerinde ceza listesi yoktu, fakat herkes sırayla almıştı. Bazıları için ceza, savaş sırasında yabancı bir ülkede ölmekti. Diğerleri için savaş bittiğinde, bütün Avrupa'da altı milyon keşifte bulunulduğunda yoksulluk ve suçluluk duygusuydu. Birçok kişi cezasının gelişini görmüş olmalıydı ama sadece küçük bir bölümü hoş karşılamıştı. Bu kişilerden biri de Hans Hubermann'dı.

Sokaklarda Yahudilere yardım edilmezdi.

İnsan bodrumunda Yahudi saklamazdı.

Başlangıçta cezası vicdandı. Max Vandenburg'u ele vermiş olmak onu çok rahatsız ediyordu. Liesel babasının sofrada yemeğine dokunmadığında ya da Amper Nehri'nde öylece durduğunda bunu görebiliyordu. Artık akordeon da çalmıyordu. Gümüş gözlerindeki iyimserliğin yerini yara ve durgunluk almıştı. Bu zaten yeterince kötüydü ama sadece başlangıçtı.

Kasım başlarında bir çarşamba günü, Hans'ın asıl cezası posta kutusuna geldi. İlk bakışta iyi haber gibi görünüyordu.

MUTFAKTAKİ KÂĞIT

NSDAP üyelik başvurunuzun nihayet kabul edildiğini bildirmekten mutluluk duyarız...

"Nazi Partisi mi?" diye sordu Rosa. "Seni istemediklerini sanıyordum."

"İstemiyorlardı."

Hans oturup mektubu tekrar okudu.

İhanetle suçlanmıyor, bir Yahudi'ye yardım ettiği veya benzer türde bir davranış için sürgüne gönderilmiyordu. Tam aksine, Hans Hubermann en azından bazı kişilerin gözünde *ödüllendiriliyordu*. Bu nasıl mümkün olabilirdi?

"Dahası olmalı."

Vardı.

Cuma günü, Hans Hubermann'ın Alman ordusuna alındığını bildiren başka bir kâğıt geldi. Bir parti üyesi olarak savaşta yer almaktan mutluluk duyacağına inanıldığı söyleniyordu. Eğer mutluluk duymazsa bunun sonuçları olacaktı.

Liesel, Bayan Holtzapfel'in evinden yeni dönmüştü. Mutfakta çorba kokusuna ek olarak anne babasının şok ifadeleri vardı. Çorba yanmaya başladığında Hans oturuyor, Rosa da onun yanında dikiliyordu.

"Tanrım, lütfen beni Rusya'ya göndermesinler," dedi Hans.

"Anne, çorba yanıyor."

"Ne?"

Liesel telaşla koşup tencereyi ocaktan aldı. "Çorba." Çorbayı kurtardıktan sonra dönüp üvey ailesine baktı. Yüzleri hayalet ka-

sabaları hatırlatıyordu. "Baba, sorun nedir?"

Hans ona mektubu verdi, Liesel okurken elleri titremeye başladı. Kelimeler kâğıda yazılmamış, dayatılmıştı sanki.

LIESEL MEMINGER'İN HAYAL GÜCÜNÜN İÇERİĞİ

Şok içindeki mutfakta, ocağın yakınında bir yerde,
yalnız, aşırı çalışan bir daktilonun görüntüsü vardı.
Uzak, neredeyse boş bir odada duruyordu.
Tuşları silinmişti ve boş bir kâğıt üzerinde dik pozisyonda,
sabırlı bir şekilde bekliyordu. Pencereden süzülen
esintide hafifçe sallanıyordu.
Kahve molası neredeyse bitmişti.
İnsan yüksekliğinde bir kâğıt yığını,
doğal bir şekilde kapının yanında duruyordu.
Dumanı tütüyor olabilirdi.

Açıkçası, Liesel daha sonra yazarken sadece daktiloyu görecekti. Almanya'nın Hans Hubermann'larını ve Alex Steiner'lerini cezalandırmak için o mektuplardan kaç tane gönderildiğini merak edecekti; çaresizlere yardım edenlere ve çocuklarından vazgeçmek istemeyenlere.

Bu, Alman ordusunun giderek artan umutsuzluğunun bir işaretiydi.

Rusya'da yeniliyordu.

Alman şehirleri bombalanıyordu.

Daha fazla insana, onları orduya almak için daha başka yöntemlere ihtiyaç vardı ve çoğu durumda, en kötü işler mümkün olan en kötü insanlara veriliyordu.

Liesel kâğıdı incelerken ahşap masadaki harf deliklerini görebiliyordu. *Zorunlu* ve *görev* gibi kelimeler kullanılmıştı. Liesel kusmamak için kendini zor tuttu. "Nedir bu?"

Babasının cevabı sessizdi. "Sana okumayı öğrettiğimi sanıyordum, kızım." Öfkeli veya alaycı değildi. Yüzündeki ifadeye uygun, boş bir sesle konuşuyordu.

Liesel bakışlarını annesine çevirdi.

Rosa'nın sağ gözünün altında küçük bir yırtık oluştu ve bir dakika geçmeden o duygusuz yüzü dağıldı. Ortadan değil, sağa doğru. Bir kavis çizip çenesinde sona ererek yanağı boyunca uzandı.

20 DAKİKA SONRA: HIMMEL SOKAĞI'NDA BİR KIZ

Başını kaldırıp baktı. Fısıltıyla konuştu.
"Bugün gökyüzü yumuşak, Max. Bulutlar çok yumuşak ve üzgün... ve..."
Uzaklara bakarak kollarını göğsünde kavuşturdu. Babasının savaşa gidişini düşündü
ve paltosunun iki yanını vücudunun iki yanına bastırdı.
"Ve soğuk, Max. Çok soğuk..."

Beş gün sonra Liesel havaya bakma alışkanlığına devam ettiğinde gökyüzünü görmeye fırsatı olmadı.

Yan kapıda Barbra Steiner düzgünce taranmış saçlarıyla evinin önündeki basamakta oturuyordu. Sigara içiyor ve titriyordu. Liesel dışarı çıkarken Kurt'u görerek durdu. Kurt da dışarı çıkıp annesinin yanına oturdu. Kızın durduğunu görünce ona seslendi.

"Haydi, Liesel. Rudy yakında dışarı çıkacak."

Kısa bir sessizlikten sonra Liesel basamağa doğru yürümeye devam etti.

Barbra sigarasını içiyordu.

Sigaranın ucunda bir kül tutamı vardı. Kurt külünü silkti, bir nefes çekti ve geri verdi.

Sigara bittiğinde, Rudy'nin annesi başını kaldırdı ve bir eliyle düzgün saçlarını sıvazladı.

"Bizim babamız da gidiyor," dedi Kurt.

Ve sessizlik.

Bir grup çocuk, Bayan Diller'in dükkânının yakınında top oynuyordu.

"Gelip de çocuklarından birini istediklerinde," diye açıkladı Barbra Steiner, boşluğa konuşarak, "evet demek zorundasın."

SÖZÜNÜ TUTANIN KARISI

BODRUM, SABAH SAAT DOKUZ

Vedaya altı saat:
"Bir akordeon çaldım, Liesel.
Başka birine aitti."
Gözlerini kapattı.
"Ve ortalığı kırıp geçirdim."

Geçen yazki şampanya kadehi sayılmazsa, Hans Hubermann on yıldır bir damla içki içmemişti. Ve eğitime gideceği günün gecesi gelip çatmıştı.

Öğleden sonra Alex Steiner'le birlikte Knoller'e gitti ve akşama kadar orada kaldı. Eşlerinin uyarılarına aldırmayan iki adam, zil zurna sarhoş olana kadar içtiler. Knoller'in sahibi Dieter West-

heimer'in onlara bedava içki vermesinin de yardımı olmadı.

Anlaşılan hâlâ ayık olduğundan, Hans akordeon çalması için sahneye davet edildi. Ünlü "Kasvetli Pazar"ı çaldı, Macarlara ait bir intihar şarkısıydı bu. Şarkı son derece hüzünlü olmasına rağmen herkesi coşturmuştu. Liesel yaşananları ve sesi hayal edebiliyordu. Ağızlar doluydu. Boş bira bardaklarından köpük akıyordu. Geğirenler, iç çekenler arasında şarkı bitmişti. İnsanlar alkışlıyordu. Bira dolu ağızlar Hans'ı tekrar bara çağırıyordu.

Nihayet eve dönebildiklerinde Hans anahtarını bir türlü kilide sokamamış, bu yüzden de kapıyı tekrar tekrar çalmıştı.

"Rosa!"

Yanlış kapıydı.

Bayan Holtzapfel bundan hiç hoşlanmamıştı.

"Domuz! Yanlış eve geldin." Kelimeleri anahtar deliğine kustu. "Yan kapı, seni sersem Keriz!"

"Teşekkürler, Bayan Holtzapfel."

"Sen al o teşekkürünü de bir tarafına sok, serseri!"

"Pardon?"

"Defol git evine."

"Teşekkürler, Bayan Holtzapfel."

"Teşekkürünü ne yapacağını sana az önce söylemedim mi?"

"Söylediniz mi?"

Bir bodrum sohbeti ile huysuz bir yaşlı kadının mutfağındaki okuma seanslarını birleştirebileceğiniz bir sohbet ne kadar inanılmaz olabiliyor!

"Kaybolsana sen, ha?"

Uzun süre sonra nihayet evine dönebildiğinde yatağa girmek yerine Liesel'in odasına gitti. Kapıda sallanarak durdu ve uyuyan kızını izledi. Liesel uyanınca karşısındakinin Max olduğunu sandı.

"Sen misin?" diye sordu.

"Hayır," dedi Hans. Liesel'in ne düşündüğünü gayet iyi biliyordu. "Babanım."

Hans odadan çıktı, Liesel ayak seslerinin bodruma indiğini duydu.

Rosa oturma odasında gürültülü bir şekilde horluyordu.

Ertesi sabah saat dokuza yaklaşırken, Rosa mutfakta Liesel'e bir emir verdi. "Şuradaki kovayı ver bana."

Rosa kovaya soğuk su doldurup kovayla beraber bodruma indi. Liesel onu durdurmak için nafile bir çabayla peşinden gitti. "Anne, yapamazsın!"

"Yapamaz mıyım?" Rosa bir an için merdivende Liesel'e baktı. "Bir şey mi kaçırdım, Domuzkız? Burada artık emirleri sen mi veriyorsun?"

İkisi de hiç kıpırdamıyordu.

Kız cevap vermedi.

"Ben de öyle düşünmüştüm."

Devam ettiler ve Hans'ı örtülerin arasında sırtüstü yatarken buldular. Hans, Max'in şiltesini hak etmediğine inanıyor gibiydi.

"Şimdi görelim bakalım," dedi Rosa kovayı kaldırırken, "hâlâ yaşıyor mu?"

"Aman Tanrım!"

Su, göğsünün ortasından başına kadar yuvarlak bir şekille yayılmıştı. Saçları bir tarafa yapışmıştı, kirpiklerinden bile su damlıyordu. "Bu ne içindi böyle?"

"Seni ayyaş moruk!"

"Tanrım..."

Hans'ın giysilerinden tuhaf bir şekilde buhar yükseliyordu ve akşamdan kalma olduğu açıktı. Sarhoşluk omuzlarının üzerinde ıslak çimento çuvalı gibi duruyordu.

Rosa kovayı sol elinden sağ eline aktardı. "Savaşa gidecek

olduğun için şanslısın," dedi. Parmağını havaya doğru salladı. "Yoksa seni kendi ellerimle öldürürdüm, bunu biliyorsun, değil mi?"

Hans boğazındaki suyu sildi. "Bunu yapmak zorunda mıydın?"

"Evet, zorundaydım." Rosa merdiveni tırmanmaya başladı. "Beş dakika içinde yukarı çıkmazsan bir kova daha getireceğim."

Babasıyla birlikte bodrumda kalan Liesel, boya örtüleriyle suyu silmeye başladı.

Hans ıslak eliyle kızı kolundan yakalayarak durdurdu. "Liesel?" Yüzü Liesel'e yapışmış gibiydi. "Sence yaşıyor mudur?"

Liesel oturdu.

Bacak bacak üstüne attı.

Islak örtü dizine işledi.

"Umarım, baba."

Söylediğinin çok aptalca bir şey olduğu açıktı, fakat alternatif yok gibiydi.

En azından değerli bir şeyler söylemek ve düşüncelerini Max'ten uzaklaştırmak için, Liesel yere çömelerek zemindeki küçük su birikintisine parmağıyla bastırdı. "*Guten morgen, papa.*"

Hans karşılık olarak göz kırptı.

Ama her zamanki göz kırpışı değildi. Daha ağır, daha hantaldı. Max sonrası, akşamdan kalmalığa benziyordu. Doğrulup oturdu ve Liesel'e gece barda nasıl akordeon çaldığını, sonra da Bayan Holtzapfel'in kapısında olanları anlattı.

MUTFAK: SAAT ON ÜÇ

Vedaya iki saat kalmıştı: "Gitme, baba, lütfen."
Liesel'in kaşık tutan eli titriyordu. "Önce Max'i kaybettik.

Şimdi de seni kaybedemem." Buna karşılık, akşamdan kalma adam dirseğini masaya gömdü ve sağ gözünü kapadı. "Artık neredeyse yetişkin oldun, Liesel." Hans'ın içinden ağlamak geliyordu ama yapmadı. Konuşmasına devam etti. "Annene iyi bak, tamam mı?" Kız sadece başıyla hafifçe onayladı. "Peki, baba."

Üzerinde akşamdan kalmalığı ve takım elbiseyle Himmel Sokağı'ndan ayrıldı.

Alex Steiner dört gün daha kalacaktı. Yola çıkmadan bir saat önce gelerek Hans'a iyi dileklerde bulundu. Bütün Steiner ailesi gelmişti. Hepsi tokalaştı. Barbra, Hans'a sarılarak yanaklarından öptü. "Sağ salim geri dön."

"Peki, Barbra," dedi büyük bir özgüvenle. "Elbette döneceğim." Hatta güldü. "Sadece bir savaş, biliyorsunuz. Önceki savaşta hayatta kalmıştım."

Himmel Sokağı'nda yürürlerken, yan evdeki cılız kadın dışarı çıkarak kaldırımda durdu.

"Hoşça kalın, Bayan Holtzapfel. Dün gece için tekrar özür dilerim."

"Hoşça kal, Hans, seni sarhoş Keriz," dedi kadın ama dostluğunu da ifade etmeyi unutmadı. "En hızlı şekilde geri dön."

"Elbette, Bayan Holtzapfel. Teşekkürler."

Hatta kadın biraz daha şakalaştı. "Teşekkürünü ne yapacağını sana söylemiştim."

Köşede Bayan Diller savunmacı gözlerle dükkânından izliyordu. Liesel babasının elini tuttu. Münih Caddesi boyunca istasyona varana kadar tutmaya devam etti. Tren çoktan gelmişti.

İstasyonda durdular.

Önce Rosa sarıldı.

Kimse konuşmadı.

Rosa başını kocasının göğsüne gömdü, sonra geri çekildi.

Sıra kıza geldi.

"Baba?"

Cevap yoktu.

Gitme, baba, gitme işte. Bırak seni almaya gelsinler. Ama sen gitme, lütfen gitme.

"Baba?"

TREN İSTASYONU: SAAT ON BEŞ

Vedaya saatler, dakikalar yoktu:
Babası, Liesel'e sarıldı. Bir şey,
herhangi bir şey söylemek için omzunun üzerinden konuştu.
"Akordeonuma iyi bakar mısın, Liesel? Onu yanıma
almamaya karar verdim."
Gerçekte ne demek istediğini şimdi anlıyordu.
"Eğer başka saldırılar olursa, sığınakta kitap okumaya
devam et."
Kız giderek büyüyen göğüskafesini hissediyordu.
Kaburgalarının altı acıyordu. "Peki, baba."
Gözlerinden birkaç milim ötede duran takım elbisenin
kumaşına baktı ve ona konuşur gibi konuştu.
"Eve döndüğünde bize bir şey çalar mısın?"

Hans Hubermann kızına gülümsedi. Tren hareket etmeye hazırdı. Uzanıp nazikçe elini kızının yanağına koydu. "Söz veriyorum," dedi ve vagona doğru yürüdü.

Tren hareket edip uzaklaşırken birbirlerine baktılar.

Liesel ve Rosa el salladı.

Hans Hubermann giderek küçülüyor ve eli sadece boş havayı tutuyordu.

İstasyondaki insanlar giderek yok oluyordu; sonunda başka kimse kalmadı. Sadece gardırop görünüşlü kadın ve on üç yaşındaki kız vardı.

Sonraki birkaç hafta boyunca, Hans Hubermann ile Alex Steiner çeşitli hızlı eğitim kamplarında çalışırken, Himmel Sokağı şişmişti. Rudy aynı değildi; konuşmuyordu. Rosa aynı değildi; Liesel'i azarlamıyor, küfretmiyordu. Liesel de değişiklikleri hissediyordu. Kendisini neşelendireceğini düşünerek teşvik bulmaya çalışsa da, kitap çalmak içinden gelmiyordu.

Alex Steiner'in gidişinden on bir gün sonra, Rudy'nin canına tak etti. Hızlı adımlarla bahçe kapısından girerek Liesel'in kapısını vurdu.

"Geliyor musun?"

"Evet."

Rudy'nin nereye gittiği veya ne yapmayı planladığı Liesel'in umurunda değildi, fakat mutlaka yanında olacaktı. Birlikte Himmel Sokağı'ndan çıktılar, Münih Caddesi'nde yürüdüler ve Molching'i geride bıraktılar. Yaklaşık bir saat kadar sonra, Liesel kaçınılmaz soruyu sordu. O ana kadar sadece Rudy'nin kararlı yüzüne bakmış veya ceplerine tıktığı yumruklarına ve kaskatı kesilmiş kollarına bakmıştı.

"Nereye gidiyoruz?"

"Açık değil mi?"

Liesel ona yetişmeye çalıştı. "Şey, doğrusunu istersen, pek değil."

"Onu bulacağım."

"Babanı mı?"

"Evet." Rudy bunu düşündü. "Aslında, hayır. Sanırım onun yerine Führer'i bulmak istiyorum."

Adımlar hızlandı. "Neden?"

Rudy durdu. "Çünkü onu öldürmek istiyorum." Olduğu yerde dünyanın geri kalanına döndü. "Duydunuz mu bunu, sizi alçaklar?" diye bağırdı. "Führer'i öldürmek istiyorum!"

Yürümeye devam ettiler ve birkaç mil kadar daha gittiler. O zaman Liesel geri dönmeleri gerektiğine karar verdi. "Yakında hava kararacak, Rudy."

Rudy yürümeye devam etti. "Ne olmuş?"

"Ben geri dönüyorum."

Rudy durdu ve Liesel'e ihanete uğramış gibi baktı. "Doğru, kitap hırsızı. Beni terk et. Bu yolun sonunda berbat bir kitap olsa, eminim yürümeye devam ederdin, değil mi?"

Bir süre ikisi de konuşmadı ama Liesel çok geçmeden cesaretini topladı. "Tek kişinin sen olduğunu mu sanıyorsun, Keriz?" Arkasını döndü. "Ve üstelik sen sadece babanı kaybettin."

"Bu da ne demek şimdi?"

Liesel bir an susup saydı.

Annesi. Kardeşi. Max Vandenburg. Hans Hubermann. Hepsi gitmişti. Üstelik hiç gerçek bir babası olmamıştı.

"Yani," dedi Liesel, "ben eve dönüyorum."

On beş dakika kadar tek başına yürüdü ve Rudy nefes nefese bir halde, terli yanaklarla koşarak yanına geldiğinde bile bir saatten uzun bir süre tek kelime daha edilmedi. Sadece ağrıyan ayakları ve yorgun kalpleriyle eve doğru yürüdüler.

Karanlıkta Bir Şarkı'da "Yorgun Kalpler" adında bir bölüm vardı. Romantik bir kız genç bir adamla sözlüydü ama çocuk onun en yakın arkadaşıyla kaçmıştı. Liesel onun on birinci bölüm oldu-

ğundan emindi. "*Kalbim çok yorgun,*" demişti kız. Bir şapelde oturmuş, günlüğünü yazıyordu.

Hayır, diye düşündü Liesel yürürken. *Yorgun olan asıl benim kalbim.* On üç yaşındaki bir kalp böyle hissetmemeliydi.

Molching'in sınırına geldiklerinde Liesel birkaç şey söyledi. Hubert Ovali'ni görebiliyordu. "Şurada yarıştığımız zamanı hatırlıyor musun, Rudy?"

"Elbette. Ben de az önce onu düşünüyordum, birlikte nasıl düştüğümüzü."

"Boka battığını söylemiştin."

"Sadece çamurdu." Rudy şimdi neşesini gizleyemiyordu. "Asıl Hitler Gençliği'nde boka batmıştım. Karıştırıyorsun, Domuzkız."

"Hiç de karıştırmıyorum. Sana sadece ne *dediğini* söylüyorum. Birinin söyledikleriyle gerçekten olanlar genellikle iki farklı şeydir, Rudy, özellikle de söz konusu sensen."

Bu daha iyiydi.

Tekrar Münih Caddesi'nden geçerlerken, Rudy babasının dükkânının vitrinine baktı. Alex gitmeden önce kendisinin yokluğunda karısının dükkânı işletip işletmemesi konusunda Barbra'yla tartışmışlardı. Son zamanlarda işlerin zaten seyrek olduğunu düşünerek aksine karar vermişlerdi ve üstelik parti üyeleri varlıklarını hissettiriyorlardı. Kışkırtıcılar için işler asla iyi gitmezdi. Ordu maaşı yeterli olacaktı.

Takımlar askılarından sarkıyor, mankenler gülünç pozlarda duruyorlardı. "Sanırım şu senden hoşlanıyor," dedi Liesel bir süre sonra. Bu, artık yola devam etme zamanının geldiğini söyleme şekliydi.

Himmel Sokağı'nda Rosa Hubermann ve Barbra Steiner patikada birlikte duruyorlardı.

"Ah, Tanrım," dedi Liesel. "Endişeli mi görünüyorlar?"

"Öfkeli görünüyorlar."

Annelerinin yanına geldiklerinde bir sürü soruyla karşılaştılar. Genellikle "siz ikiniz hangi cehennemdeydiniz?" tarzındaydı ama öfke çok geçmeden yerini rahatlamaya bıraktı.

Daha fazla cevap isteyen Barbra'ydı. "Eee, Rudy?"

Onun yerine Liesel cevap verdi. "Führer'i öldürüyordu," dedi ve Rudy onu mutlu edecek kadar uzunca bir an gerçekten mutlu göründü.

"Hoşça kal, Liesel."

Birkaç saat sonra oturma odasından bir ses geldi ve yatakta yatan Liesel'in kulaklarına ulaştı. Uyanıp hareketsiz dururken hayaletleri, babasını, hırsızları ve Max'i düşündü. Bir şeyin açılıp sürüklendiğini ve ardından gelen sessizliği duydu. Sessizlik her zaman en çekici olanıydı.

Kıpırdama.

Bunu defalarca düşündü ama yeterince düşünmedi.

Ayakları zemini azarladı.

Pijamasının kollarından hava geçti.

Daha önce seslerin geldiği sessizliğe doğru karanlık koridordan yürüdü ve ay ışığıyla aydınlanan oturma odasına girdi. Ayak bileklerinin ve parmaklarının çıplaklığını hissederek durup izledi.

Gözlerinin karanlığa alışması tahmininden uzun sürdü ve bu olduğunda, kocasının akordeonunu göğsüne asmış olan Rosa Hubermann'ın yatağın kenarında oturan siluetini gördü. Kıpırdamıyordu. Hatta nefes bile almıyor gibiydi.

Bu görüntüyle kız olduğu yerde donakaldı.

DONMUŞ BİR GÖRÜNTÜ

Göğsünde akordeonla Rosa.

Karanlıkta ay ışığı.
1,55 m. X enstrüman X sessizlik.

Liesel durup izledi.

Dakikalar geçti. Kitap hırsızının bir nota duyma isteği yorucuydu ama yine de ses çıkmıyordu. Tuşlara basılmıyordu. Körük nefes almıyordu. Perdede uzun bir saç teli gibi duran ay ışığı ve Rosa vardı.

Akordeon göğsüne bağlı halde duruyordu. Sonraki birkaç gün boyunca annesinin göğsünde bir akordeon resmiyle ortalıkta dolaşacağını biliyordu. Ayrıca, gördüğü manzarada bir güzellik vardı ve onu bozmak istemiyordu.

Yatağa döndü ve annesiyle sessiz müziği düşünerek tekrar uykuya daldı. Daha sonra her zamanki rüyasından uyanarak tekrar koridora çıktığında Rosa akordeonla birlikte hâlâ oradaydı.

Bir çapa gibi kadını öne çekiyordu. Vücudu sanki yere batıyor, Rosa ölmüş gibi görünüyordu.

O pozisyonda nefes alıyor olamazdı ama Liesel yaklaştığında duyabildi.

Annesi horluyordu.

Böyle ciğerlerin varken körüğe kimin ihtiyacı olur ki? diye düşündü.

Sonunda yatağına döndüğünde, Rosa Hubermann'ın ve akordeonun görüntüsünü kafasından atamadı. Kitap hırsızının gözleri kapanmadı. Uykunun kendisini boğmasını bekledi.

TOPLAYICI

Ne Hans Hubermann ne de Alex Steiner savaşa gitmişti. Alex Avusturya'ya, Viyana yakınlarındaki bir askeri hastaneye gönderilmişti. Terzi olarak uzmanlığından dolayı, en azından mesleğine benzer bir görev verilmişti. Her hafta arabalar dolusu üniforma, çorap ve gömlek geliyor, Rusya'da sıkıntı çeken askerler için iç çamaşırı olarak kullanılabilecek durumda olsalar bile Alex onarılması gerekenleri onarıyordu.

Hans önce Stuttgart'a, daha sonra da Essen'e gönderilmişti. Ülke içindeki en istenmeyen pozisyonlardan biri verilmişti: LSE.

LSE İÇİN ZORUNLU BİR AÇIKLAMA

Luftwaffen Sondereinheit
Hava Kuvvetleri Özel Birimi

LSE'deki görev, hava saldırıları sırasında yüzeyde kalmak, yangınları söndürmek, binaların duvarlarını desteklemek ve saldırı sırasında enkaz altında kalanları kurtarmaktı. Hans'ın çok geçmeden keşfedeceği gibi, kısaltmanın bir açılımı daha vardı. Birimdeki adamlar, görevinin ilk gününde ona LSE kısaltmasının aslında *Leichen Sammlereinheit* anlamına geldiğini açıklamıştı: *Ceset Toplayıcıları.*

Hans oraya geldiğinde bu adamların böyle bir görevi hak etmek için ne yapmış olabileceklerini merak etti; tabii onlar da onun hakkında aynı şeyi düşünmüştü. Liderleri Çavuş Boris Schipper ona açıkça sordu. Hans ekmek, Yahudi ve dayak olayını anlatınca yuvarlak yüzlü çavuş kahkahalara boğuldu. "Hâlâ yaşadığın için şanslısın!" dedi. Gözleri de yuvarlaktı ve adam sürekli gözlerini siliyordu. O gözler ya yorgun, ya kaşıntılı ya da duman ve toz doluydu. "Buradaki düşmanın karşında olmadığını unutma."

Hans sorulabilecek en mantıklı soruyu soracakken, arkasından bir ses duydu. Sesin sahibi, dişlerini gösterip hırlar gibi gülümseyen ince yüzlü genç bir adamdı: Reinhold Zucker. "Bizim durumumuzda," dedi, "düşman tepenin üzerinde veya belli bir yönde değildir. Her yerdedir." Dikkatini tekrar yazdığı mektuba verdi. "Bizzat görecceksin."

Orada geçen birkaç aydan sonra Reinhold Zucker ölecekti. Hans Hubermann'ın yanında öldürülecekti.

Savaş Almanya'da şiddetini artırırken, Hans nöbetlerinin her birinin aynı şekilde başladığını fark ediyordu. Adamlar ara verdiklerinde, sıradaki saldırının muhtemelen nasıl olacağını ve kimin kiminle çalıştığını öğrenmek için kamyonun arkasında toplanıyorlardı.

Herhangi bir saldırı olmadığında bile yapılması gereken çok

iş vardı. Yıkılmış şehir ve kasabalarda dolaşarak temizlik yapıyorlardı. On iki adam kamyonun içine çöküp oturuyor, yoldaki tümseklerde sallana sallana göreve gidiyorlardı.

Her birinin kendi koltuğu olacağı baştan anlaşılmıştı.

Reinhold Zucker'inki sol sırada, ortadaydı.

Hans Hubermann'ınki en arkada, gün ışığı alan yerdeydi. Kamyonun içine fırlatılabilecek çöplere dikkat etmesi gerektiğini hemen öğrenmişti. Hans özellikle hâlâ yanar halde etrafta uçuşan sigara izmaritlerine çok dikkat ediyordu.

EVE GÖNDERİLEN BİR MEKTUP

Sevgili Rosa ve Liesel'ime,
burada her şey yolunda.
Umarım ikiniz de iyisinizdir.
Sevgiler, Hans.

Kasım ayı sonlarında gerçek bir saldırıyı ilk kez tattı. Kamyona molozlar yağıyor, insanlar bağıra çağıra etrafta koşturuyordu. Yangınlar patlak veriyor, binalar moloz yığınına dönüşüyordu. Duman bombaları yerde kibrit çöpleri gibi duruyor, şehrin her yerini dolduruyordu.

Hans Hubermann dört kişilik bir gruptaydı. Bir sıra oluşturmuşlardı. Çavuş Boris Schipper en öndeydi ve kolları dumanın içinde görünmüyordu. Arkasında Kessler, onun arkasında Brunnenweg, en sonda da Hubermann vardı. Çavuş yangına su tutarken, diğer ikisi de çavuşu ıslatıyor, Hubermann da üçünü birden suya tutuyordu.

Onun arkasında bir bina homurdanarak yıkıldı.

Bina yere devrildi ve molozlar Hans'ın ayaklarından birkaç metre yakınına kadar geldi. Beton yepyeni kokuyor ve üzerlerine bir toz bulutu yağıyordu.

"Lanet olsun Hubermann!" Ses alevlerin arasından geliyordu. Hemen ardından üç adamın sesi duyuldu. Boğazlarına kül dolmuştu. Köşeyi dönüp enkazın merkezinden uzaklaştıklarında bile, çökmüş binanın etrafındaki duman bulutu onları takip ediyor gibiydi. Beyaz ve sıcak bir şekilde arkalarından geliyordu.

Geçici güvenlikte çömelen adamlar öksürüklere boğulmuştu ve bir yandan da küfrediyorlardı. Çavuş daha önceki yorumunu tekrarladı: "Lanet olsun, Hubermann." Dudaklarını açabilmek için toz toprağı silkelemek zorunda kaldı. "Neydi bu böyle?"

"Bina tam arkamızda çöküverdi."

"O kadarını ben de biliyorum. Ne kadar büyüktü? On kat yüksekliğinde filan olmalı!"

"Hayır, efendim, sanırım sadece iki katlıydı."

"Tanrım." Bir öksürük krizi. "Ulu Tanrım!" Gözlerindeki toz toprak ve ter karışımını çekiştirdi. "Bu konuda yapılacak fazla bir şey yok."

Diğer adamlardan biri yüzünü sildi. "Sadece bir kez olsun bir barı vurduklarında orada olmak istiyorum, Tanrı aşkına. Bira için ölüyorum."

Adamlar arkalarına yaslandı.

Hepsi biranın tadını, boğazlarındaki yangını söndürüşünü ve dumanı yumuşatışını hayal etti. Güzel ve imkânsız bir hayaldi. Bu sokaklarda akacak biranın bira değil, ancak yulaf lapası olabileceğinin hepsi farkındaydı.

Dört adam gri-beyaz toz bulutu içinde kalmış, baştan aşağı toz ve toprağa bulanmışlardı. İşlerine devam etmek için ayağa kalktıklarında üniformaları sadece çatlaklar halinde görülebiliyordu.

Çavuş, Brunnenweg'e doğru yürüdü ve üzerine vurup silkeledi. "İşte, bu daha iyi. Tozdan biraz kurtuldun, dostum." Brunnenweg gülerken, çavuş en yeni adamına döndü. "Bu kez sen en öndesin, Hubermann."

Saatler boyu yangın söndürdüler ve bir binayı ayakta kalmaya ikna etmek için ellerinden geleni yaptılar. Bazı durumlarda yan duvarlar hasar görmüşse, geri kalan kenarlar dirsek gibi ortaya çıkıyordu. Hans Hubermann'ın güçlü olduğu nokta buydu. Üzerinden duman tüten bir kiriş veya yıkılmış bir beton parçası bulduğunda, o dirsekleri kullanarak binaya dayanak noktası sağlıyordu.

Elleri sıyrık içinde kalmış, dişleri toz toprakla kaplanmıştı. Dudakları nemli toprakla birbirine yapışmıştı ve üniformasında toz tabakası altında kalmayan tek bir yer bile yoktu.

İşin en kötü tarafı insanlardı.

Arada bir sisin içinde dolaşan biri oluyordu. Daima birinin adını haykırıyordu.

Bazen Wolfgang oluyordu.

"Wolfgang'ımı gördünüz mü?"

Ellerinin izi üniformalarının üzerinde kalıyordu.

"Stephanie!"

"Hansie!"

"Gustel! Gustel Stoboi!"

Yoğunluk azalırken, isimler delik deşik olmuş sokaklarda bağırılıyor, bazen külle dolu bir kucaklamayla veya birinin dizlerinin üzerine çökerek acı çığlıklar atmasıyla son buluyordu. Gerçekleşmeyi bekleyen ekşi tatlı hayaller gibi saat saat birikiyorlardı.

Tehlikelerin hepsi birleşip bir tane olmuştu. Duman, toz ve alevler. Zarar görmüş insanlar. Birimindeki diğer adamlar gibi Hans da unutma sanatında mükemmelleşmek zorundaydı.

"Nasılsın, Hubermann?" diye sordu çavuş bir ara. Arkasında yangın vardı.

Hans huzursuzca başıyla onayladı.

Nöbetin ortalarında, sokaklarda savunmasız bir halde sendeleyen yaşlı bir adam gördüler. Hans bir binayı desteklemeyi bitirirken, arkasını döndüğünde adamı sakince sırasını beklerken gördü. Yüzünde kan lekesi vardı. Boynundan aşağı süzülüyordu. Koyu kırmızı yakalı beyaz bir gömlek giymişti ve bacağını yanındaymış gibi tutuyordu. "Şimdi de beni destekler misin, genç adam?"

Hans onu kucağına alıp enkazın arasından çıkardı.

KÜÇÜK VE ÜZÜCÜ BİR NOT

Adam hâlâ Hans Hubermann'ın kucağındayken o küçük şehri ziyaret ettim.
Gökyüzü beyaz at grisiydi.

Hans, yaşlı adamı ancak beton parçalarıyla kaplanmış bir çimenliğe bıraktığı zaman gerçeği gördü.

"Ne oldu?" diye sordu diğer adamlardan biri.

Hans sessizce işaret etmekten başka bir şey yapamadı.

"Ah!" Bir el onu geri çekti. "Alışsan iyi olur, Hubermann."

Nöbetin geri kalanında kendini görevine verdi. Uzaktan seslenen insanlara aldırmamaya çalıştı.

Yaklaşık iki saat sonra, çavuşun ve diğer iki adamın önünde bir binadan aceleyle çıktı. Önüme bakmadığı için takıldı. Ancak topuklarının üzerinde geri dönüp baktığı zaman, takıldığı şeye hu-

zursuzca bakan diğerlerini gördü.

Ceset yüzükoyun yatıyordu.

Üzeri toz toprakla kaplanmıştı ve kulaklarını tutuyordu.

Bir erkek çocuğuydu.

On bir-on iki yaşlarında.

Caddede yürümeye devam ederken, biraz ileride Rudolf adında birine seslenen bir kadınla karşılaştılar. Kadın dört adama yaklaşarak sisin ortasında onlarla bir araya geldi. Zayıf bir vücudu vardı ve yüzünden endişe akıyordu.

"Oğlumu gördünüz mü?"

"Kaç yaşında?" diye sordu çavuş.

"On iki."

Ah, Tanrım! Ah, ulu Tanrım!

Hepsi bunu düşündü ama çavuş ne kadına gerçeği söyleyebildi ne de cesedi gördükleri yönü işaret edebildi.

Kadın yanlarından geçerken, Boris Schipper onu arkasından yakaladı. "Az önce oradan geçtik," dedi. "Buralarda değil."

Kadın hâlâ umutluydu. Yarı yürür, yarı koşarken omzunun üzerinden yine seslendi: "Rudy!"

Hans Hubermann o anda başka bir Rudy'yi düşündü. Himmel Sokağı'ndakini. Lütfen, diye yalvardı, göremediği gökyüzüne, Rudy güvende olsun. Düşünceleri Liesel'e, Rosa'ya, Steiner'lere ve Max'e kaydı.

Diğerlerinin yanına döndüklerinde yere çökerek sırtüstü yattı.

"Orası nasıldı?" diye sordu biri.

Hans'ın ciğerleri gökyüzü doluydu.

Birkaç saat sonra yıkanıp temizlendiğinde, yemek yediğinde ve kusup yediklerini çıkardığında, detaylı bir mektup yazmaya ça-

lıştı. Elleri kontrolsüzce titrediğinden yazmakta zorlandı. Eğer eve dönebilirse, geri kalanını o zaman kendi ağzıyla anlatacaktı.

Sevgili Rosa'ma ve Liesel'ime, diye başladı.

O dört kelimeyi yazması dakikalar sürdü.

EKMEK YİYENLER

Molching'de uzun ve olaylarla dolu bir yıl olmuştu ama nihayet sona eriyordu.

Liesel 1942 yılının son birkaç ayını üç umutsuz adam dediği şeyi düşünerek geçirdi. Nerede olduklarını ve ne yaptıklarını sürekli merak ediyordu.

Bir gün öğleden sonra akordeonu kutusundan çıkarıp bir bezle cilalayarak sildi. Sadece bir kez, enstrümanı tekrar kutusuna koymadan önce, annesinin atamadığı adımı attı. Parmağını tuşlardan birine basarak körüğü yumuşak bir şekilde pompaladı. Rosa haklıydı. Yaptığı, odayı daha da boş hissettirmekten başka bir işe yaramamıştı.

Rudy'yi ne zaman görse, babasından haber alıp almadığını soruyordu. Bazen Rudy ona Alex Steiner'in mektuplarını detaylıca anlatıyordu. Buna karşılık, Liesel'in babasından aldığı tek mektup, büyük bir hayal kırıklığıydı.

Max elbette ki tamamen Liesel'in hayal gücüne bağlıydı.

Issız bir yolda onu tek başına yürürken hayal ettiğinde bir hayli iyimser davranmış oluyordu. Arada bir onu bir yerlerde, güvenli bir evin kapısında çökerken, kimliğiyle birini kandırırken hayal ediyordu.

Üç adam her yerde olabilirdi.

Babasını okulun penceresinde görüyordu. Max sık sık şöminenin başında oturuyordu. Rudy'yle birlikteyken Alex Steiner çıkageliyor, Münih Caddesi'nde bisikletlerini durdurup dükkânın vitrinine baktıklarında o da onlara bakıyordu.

"Şu takım elbiselere bak," diyordu Rudy, başını ve ellerini cama dayayarak. "Hepsi ziyan oluyor."

İlginç bir şekilde, Liesel'in en sevdiği uğraşlarından biri Bayan Holtzapfel'e kitap okumaktı. Şimdi okuma seanslarına çarşamba günleri de eklenmişti ve *Islıkçı*'nın ıslak kopyasını bitirip, *Rüya Taşıyıcısı*'na geçmişlerdi. Yaşlı kadın bazen çay hazırlıyor ya da Liesel'e annesininkinden kesinlikle daha iyi olan çorbasından ikram ediyordu.

Ekim ve aralık ayları arasında bir Yahudi geçidi daha olmuştu ve sırada biri daha vardı. İlk seferinde olduğu gibi Liesel hemen Münih Caddesi'ne koşmuş ve aralarında Max Vandenburg'un olup olmadığını görmek istemişti. Bir yandan onu görmeyi çok isterken –en azından hâlâ hayatta olduğunu öğrenmek için– bir yandan da onu görememesinin birçok anlama gelebileceğini ve bu olasılıklardan birinin özgürlük olduğunu da biliyordu.

Aralık ayının ortalarında, küçük bir Yahudi grubu yine Münih Caddesi'nden geçerek Dachau'ya götürülüyordu. Bu üçüncü geçitti.

Rudy kararlı adımlarla Himmel Sokağı'ndan geçti ve otuz beş numaradan elinde küçük bir torba ve iki bisikletle geri döndü.

"Var mısın, Domuzkız?"

RUDY'NİN TORBASINDAKİLER

Altı bayat ekmek parçası,
her biri dörde bölünmüş halde.

Bisikletlerle konvoyun önüne geçerek Dachau'ya doğru ilerlediler ve yolun boş bir yerinde durdular. Rudy torbayı Liesel'e verdi. "Birkaç tane al."

"Bunun iyi bir fikir olduğundan emin değilim."

Rudy onun avucuna bir parça ekmek bastırdı. "Baban emindi."

Liesel nasıl itiraz edebilirdi ki? Dayak yemeye değerdi.

"Hızlı davranırsak yakalanmayız." Rudy ekmeği paylaştırmaya başladı. "Kıpırda, Domuzkız."

Liesel kendine hâkim olamadı. En iyi arkadaşı Rudy Steiner'le birlikte yola ekmek parçaları saçarken sırıtıyordu. İşleri bitince bisikletlerine atladılar ve Noel ağaçlarının arasına saklandılar.

Yol soğuk ve düzdü. Askerlerin gözetimindeki Yahudi konvoyunun görünmesi uzun sürmedi.

Ağaç gölgelerinin arasında Liesel çocuğu izliyordu. İşler değişmiş, meyve hırsızıyken ekmek dağıtıcı oluvermişlerdi. Rudy'nin sarı saçları mum ışığı gibiydi ve midesinin gurultusu Liesel'in kulağına geliyordu; oysa Rudy insanlara ekmek veriyordu.

Burası Almanya mıydı?

Nazi Almanyası mı?

İlk asker ekmeği görmedi –aç değildi– ama ilk Yahudi gördü.

Kaba eli yere uzandı, ekmeği alıp hemen ağzına attı.

Bu Max mi? diye düşündü Liesel.

Tam göremiyordu ve bu yüzden yerini değiştirmeye yeltendi.

"Hey!" Rudy dikkatliydi. "Sakın kıpırdama. Bizi burada bulup da ekmekleri bizim attığımızı anlarlarsa tarih oluruz."

Liesel izlemeye devam etti.

Diğer Yahudiler de yere eğilip ekmek alıyorlardı ve ağaçların arasındanki kitap hırsızı her birini dikkatle inceliyordu. Max Vandenburg aralarında değildi.

Ama rahatlaması uzun sürmedi.

Askerlerden biri Yahudilerin ne yaptığını fark etmişti. Herkese dur emri verildi. Yol dikkatle incelendi. Mahkûmlar ellerinden geldiğince sessiz ve hızlı bir şekilde çiğneyip yuttular.

Askerlerden biri yerden birkaç ekmek parçası alıp yolun iki tarafına bakındı. Mahkûmlar da bakıyordu.

"İşte, şurada!"

Askerlerden biri en yakındaki ağaçların arasında duran kıza doğru hızlı adımlarla yaklaşıyordu. Sonra çocuğu gördü. İkisi de koşmaya başladı.

Dalların altında farklı yönler seçmişlerdi.

"Sakın durma, Liesel!"

"Ya bisikletler?"

"*Scheiss drauf!* Canları cehenneme, kimin umurunda?"

Koşmaya devam ettiler ve yüz metre kadar sonra, askerlerden birinin nefesini duydular. Liesel her an bir elin kendini yakalamasını bekliyordu.

Ama şanslıydı.

Aldığı tek şey poposuna yediği tekme ve azarlanma oldu. "Koşmaya devam et, küçük kız, sen buraya ait değilsin!" Liesel koşmaya devam etti ve bir mil kadar hiç durmadı. Dallar kollarını kesiyordu.

Çam iğnelerinin kokusunu ciğerlerinde hissederken ayakla-

rının etrafında kozalaklar yuvarlanıyordu.

Geri dönüp Rudy'yi paslı bisikletlerin yanında çömelmiş halde bulduğunda yaklaşık kırk beş dakika geçmişti. Rudy ekmeğin kalanını toplamıştı ve bayat lokmaları çiğniyordu.

"Sana çok fazla yaklaşmamanı söylemiştim," dedi Rudy.

Liesel onu iterek arkasına geçirdi. "Kıçımda tekme izi var mı?"

GİZLİ BİR RESİM DEFTERİ

Noel'den birkaç gün önce başka bir saldırı daha oldu ama Molching kasabasına bir şey düşmedi. Radyo haberlerine göre bombaların çoğu açık alanlara düşmüştü.

En önemlisi, Fiedler'lerin sığınağındaki tepkiydi. Son birkaç kişi daha geldikten sonra herkes sessiz ve ciddi bir şekilde oturup beklemeye başladı. Hepsi beklentiyle Liesel'e bakıyordu.

Liesel kulaklarında babasının sözlerini duydu:

"Başka saldırı olursa, sığınakta kitap okumaya devam et."

Liesel bekliyordu. Bunu istediklerinden emin olmalıydı.

Rudy herkes adına konuştu. "Oku, Domuzkız."

Liesel kitabını açtı ve kelimeler sığınaktaki herkesi tekrar etkilemeye başladı.

Sirenler herkesin dışarı çıkmasına izin verdikten sonra eve ulaştıklarında, Liesel annesiyle birlikte mutfakta oturdu. Rosa Hubermann'ın yüzünde düşünceli bir ifade vardı ve çok geçmeden

bir bıçak kapıp mutfaktan çıktı. "Benimle gel."

Oturma odasına giderek şiltenin kenarından biraz kesti. Yan tarafta dikilmiş bir kesik vardı. Orada olduğunu önceden bilmiyorsanız, bulmanız mümkün değildi. Rosa dikkatle keserek açtı ve önce elini, sonra bütün kolunu içeri soktu. Elini tekrar dışarı çektiğinde Max Vandenburg'un resim defterini tutuyordu.

"Hazır olduğunda bunu sana vermemizi söylemişti," dedi. "Doğum gününde vermeyi düşünüyordum ama sonra Noel'de vermenin daha iyi olacağını düşündüm." Rosa Hubermann ayakta dururken yüzünde tuhaf bir ifade vardı. Gurur değildi. Belki anıların yoğunluğu ve ağırlığıydı. "Sanırım sen her zaman hazırdın, Liesel. Buraya gelip o kapıya tutunduğun andan itibaren bunu almak kaderindi."

Kitap el değiştirdi.

Kapağı şöyleydi:

KELİME SİLKELEYİCİ

Liesel Meminger için
küçük bir düşünce topluluğu.

Liesel kitabı yumuşak ellerinde tutarak baktı. "Teşekkürler, anne."

Annesine sarıldı.

Aslında Rosa Hubermann'a onu sevdiğini söylemeyi istiyordu, bunu söylememesi çok üzücüydü.

Eski günlerin hatırına kitabı bodrumda okumak istiyordu ama annesi onun fikrini değiştirdi. "Max'in orada hastalanmasının bir nedeni var," dedi. "Sana bir şey söyleyeceğim kızım, hastalanmana

izin verecek değilim."

Bu yüzden mutfakta okudu.

Ocaktaki sarı ve kırmızı boşluklar.

Kelime Silkeleyici.

Sayısız çizimlerin, hikâyelerin ve altlarında açıklamaları olan resimlerin arasından ilerledi. Boynunda üç altın madalyayla şeref kürsüsünde duran Rudy gibi şeyler. Altına *limon sarısı saçlar* diye yazılmıştı. On üç hediyenin listesiyle birlikte kardanadam da görünüyordu ki bodrumda veya şöminenin başında geçirilen sayısız geceden söz etmeye bile gerek yoktu.

Elbette ki Stuttgart, Almanya ve Führer'le ilgili bir sürü düşünce, çizim ve hayal de vardı. Max'in ailesiyle ilgili şeyler de. Sonunda onları da eklemekten kendini alamamıştı anlaşılan. Mecburdu.

Ve 117. sayfa geldi.

Bu sayfada *Kelime Silkeleyici*'nin kendisi görünüyordu.

Bir hikâye veya peri masalıydı. Liesel hangisi olduğundan emin değildi. Günler sonra Duden Sözlüğü'nde iki kelimenin de anlamına baktığında bile, ikisi arasında bir ayırım yapamadı.

Önceki sayfada küçük bir not vardı:

SAYFA 116

Liesel... Bu hikâyeyi neredeyse karaladım. Böyle bir hikâye için fazla büyük olabileceğini düşündüm ama belki de kimse o kadar büyük değil. Seni, kitaplarını ve kelimelerini düşünürken aklıma bu tuhaf hikâye geldi. Umarım senin için bir şeyler ifade eder.

Sayfayı çevirdi.

Tuhaf, ufak tefek bir adam vardı. Hayatıyla ilgili üç önemli detaya karar vermişti:

Saçlarını diğer herkesin taradığının aksi yöne tarayacaktı.

Kendine küçük, tuhaf bir bıyık bulacaktı.

Bir gün dünyaya hükmedecekti.

Genç adam oldukça uzun süre dünyayı nasıl ele geçireceğini düşünerek ve planlayarak dolaştı. Sonra bir gün aklına geldi: Mükemmel bir plan! Çocuğuyla birlikte yürüyen bir anne görmüştü. Kadın çocuğu uzun uzun azarlamıştı. Sonunda çocuk ağlamaya başladı. Annesi birkaç dakika onunla çok yumuşak bir şekilde konuştu ve sonunda çocuk sakinleşip gülümsedi.

Genç adam kadına koşarak ona sarıldı. "Kelimeler!" diye sırıttı.

"Ne?"

Ama cevap gelmedi.

Adam çoktan gitmişti.

Evet, Führer dünyaya kelimelerle hükmetmeye karar vermişti. "Asla silaha sarılmayacağım," dedi. "Buna gerek kalmayacak." Ancak acelesi yoktu. En azından hakkını verelim. Hiç de aptal bir adam değildi. İlk saldırı planı, vatanının olabildiğince büyük bölümüne kelimeleri yaymaktı.

Onları gece gündüz ekip yaydı.

Büyümelerini izledi. Zaman içinde büyük kelime ormanları bütün Almanya'ya yayıldı. Almanya artık ekilmiş düşüncelerden oluşan bir ülkeydi.

Kelimeler büyürken, genç Führerimiz semboller üretmek için de tohumlar ekti ve bunlar da açmaya başladı. Artık zamanı gelmişti. Führer hazırdı.

Halkını kendisine katılmaya davet etmeye, en kaliteli, en iğrenç kelimeleriyle onları çağırmaya başladı. Ve halkı geldi.

Hepsi bir üretim bandına yerleştirilmişti ve onlara birkaç saniyede bir ömür veren azgın bir makineden geçiyorlardı. Zaman yok olmuştu ve bilmeleri gereken her şeyi biliyorlardı. Hipnotize edilmişlerdi.

Sonra sembollerini aldılar ve herkes mutlu oldu.

Çok geçmeden, kelimelere ve sembollere olan talep o kadar arttı ki ormanın büyüklüğü, onları sürdürmeyi sağlayacak çok sayıda kimseyi gerektirdi. Bazıları ağaçlara tırmanıp olmuş kelimeleri aşağıdakilere atmakla görevlendirildi. Onlar da daha fazlasını isteyen Führer'in halkına verildi.

Ağaçlara tırmanan kişilere, kelime *silkeleyiciler* deniyordu.

En iyi kelime silkeleyiciler, kelimelerin gerçek gücünü an-

layanlardı. Onlar daima en yükseklere tırmanıyordu. Bu kelime silkeleyicilerden biri ufak tefek, cılız, küçük bir kızdı. Bölgenin en iyisi olarak tanınıyordu, çünkü o, kelimeler olmadan bir kişinin ne kadar güçsüz olabileceğini anlamıştı. Arzuluydu. Kelimelere açtı.

Ancak bir gün, halkı nın aşağıladığı bir adamla tanıştı; adam o ülkede doğmuş olmasına rağmen. Çok iyi arkadaş oldular ve adam hastalandığında, kelime silkeleyici onun yüzüne bir damla gözyaşı akıttı. Gözyaşı arkadaşlıktan yapılmıştı -tek bir kelimeden- ki kuruyarak tohuma dönüştü. Kız bir kez daha ormana girdiğinde, tohumu diğer ağaçların arasına ekti. Her nöbetinin başlangıcında ve bitiminde onu suladı.

Başlangıçta bir şey olmadı ama bir gün öğlen üzeri, gün boyunca kelime silkeledikten sonra kontrol ettiğinde, küçük bir filiz buldu. Uzun süre ona baktı.

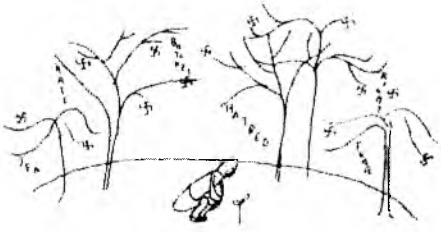

Ağaç diğer her şeyden daha hızlı büyüyordu. Sonunda ormandaki en yüksek ağaç oldu. Herkes gelip ona bakıyor, onunla ilgili fısıldaşıyor ve bekliyorlardı... Führer'i.

Öfkeye kapılan Führer, ağacın derhal yok edilmesini emretti. İşte o anda kelime silkeleyici kalabalığın arasından geçip geldi. Ellerinin ve dizlerinin üzerine çökerek "Lütfen," diye ağladı. "Onu kesemezsiniz."

Ne var ki Führer hiç etkilenmedi bile. İstisna yapamazdı. Kelime silkeleyici sürüklenerek götürülürken Führer baş yardımcısına döndü ve "Balta, lütfen," dedi.

O anda, kelime silkeleyici kendini kurtarmayı başarıp koşmaya başladı. Ağacın gövdesine sıçradı ve Führer baltasıyla vururken, o en yüksek dallara kadar tırmandı. Sesler ve balta vuruşları aşağıda devam ediyordu. Kelime silkeleyicinin yanından bulutlar beyaz canavarlar gibi gelip geçiyordu. Korku içinde ama inatçı olan kelime silkeleyici yerinden kıpırdamadı. Ağacın devrilmesini bekledi. Ama ağaç kıpırdamıyordu.

Saatler geçmesine rağmen Führer'in baltası ağacın gövdesinde bir çentik bile açamamıştı. Neredeyse yığılıp kalacakken başka bir adama devam etmesini emretti.

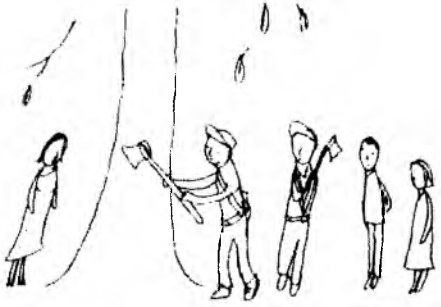

Günler geçti.

Haftalara dönüştü.

Yüz doksan altı asker, kelime silkeleyicinin ağacında tek bir çizik bile açamadı.

"Peki karnını nasıl doyuruyor?" diye soruyordu insanlar. "Nasıl uyuyor?"

Bilmedikleri şey, diğer kelime silkeleyicilerin ona erzak getirdiği ve kızın daha alçak dallara inerek onları topladığıydı.

Kar yağdı. Yağmur yağdı. Mevsimler gelip geçti. Kelime silkeleyici hâlâ yerindeydi.

Son baltacı da başarısız olunca başını kaldırıp ona seslendi. "Kelime Silkeleyici! Artık aşağı inebilirsin! Bu ağacı yenebilecek hiç kimse yok!"

Adamın sesini zorlukla seçebilen kelime silkeleyici fısıltıyla karşılık verdi: "Hayır, teşekkürler." Kelimeleri dalların arasından aşağı gönderdi.

Ne kadar zaman geçtiğini kimse bilmiyordu ama bir gün öğleden sonra şehre yeni bir baltacı geldi. Çantası aşırı ağır görünüyordu. Gözleri yorgundu. Ayaklarını sürüyerek yürüyordu. "Ağaç," diye

sordu insanlara, "ağaç nerede?"

İnsanlar onun peşinden geldiler ve ağacın dibine ulaştıklarında, bulutların en yüksek dalları kaplamış olduğunu gördüler. Kelime silkeleyici sadece insanların şehre yeni bir baltacının geldiğini haykırdığını duyabiliyordu.

"Asla aşağı inmez," diyordu insanlar, "kimse için."

Baltacının kim olduğunu bilmiyorlardı ve kararlı olduğundan da haberleri yoktu.

Çantasını açarak baltadan daha küçük bir şey çıkardı.

İnsanlar güldü. "Eski bir çekiçle bir ağacı kesemezsin!"

Genç adam onları dinlemedi. Sadece çantasını karıştırarak çivi aradı. Üç çiviyi ağzına attı ve dördüncüyü ağacın gövdesine çakmaya başladı. İlk dalların oldukça yüksek olduğunu gördü ve onlara ulaşmak için dört çiviyi basamak olarak kullanması gerektiğini tahmin etti.

"Şu aptala bir bakın," diye kükredi izleyenlerden biri. "Başka kimse yapam..."

Adam sessizleşti.

İlk çivi ağacın gövdesine girdi ve beş darbeden sonra sağlam bir şekilde kaldı. Sonra ikincisi girdi ve genç adam tırmanmaya başladı.

Dördüncü çiviye geldikten sonra devam etti. Bunu yaparken seslenmeyi düşündü ama sonra fikrini değiştirdi.

Tırmanış kilometreler-

ce sürmüş gibiydi. Son dallara ulaşması saatlerini aldı ve bu olduğunda, kelime silkeleyicinin battaniyelere ve bulutlara sarınmış halde uyuduğunu gördü.

Dakikalar boyu onu izledi.

Güneşin sıcaklığı bulutlu çatıları ısıtıyordu.

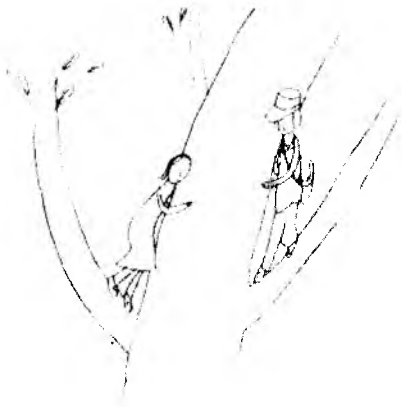

Uzanıp kızın koluna dokundu ve kelime silkeleyici uyandı. Gözlerini ovalayıp uzunca bir an adamın yüzünü inceledikten sonra konuştu.

"Gerçekten sen misin?"

Tohumu senin yanağından mı almıştım? diye düşündü.

Adam başıyla onayladı.

Adamın kalbi yerinden fırlayacak gibi oldu ve dallara daha sıkı tutundu. "Evet."

Birlikte ağacın zirvesinde kaldılar. Bulutlar dağıldığında bütün orman önlerinde serildi.

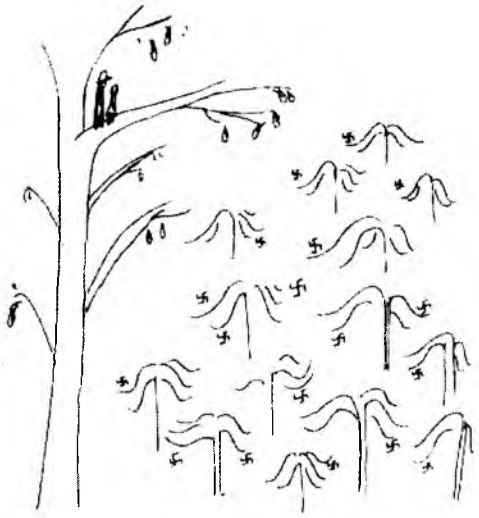

"Büyümeye devam edecek," dedi kız.

"Bu da öyle." Adam tuttuğu dala baktı.

Yeterince uzun süre birbirlerine bakıp konuştuktan sonra birlikte aşağı indiler. Bulutları ve battaniyeyi yukarıda bırakmışlardı.

İnsanlar gördüklerine inanamıyorlardı ve kelime silkeleyiciyle adam yere indikleri anda, ağaçtaki balta izleri nihayet görünmeye başladı. Gövdede yarıklar oluştu ve toprak titremeye başladı.

"Devrilecek!" diye bağırdı genç bir kadın. "Ağaç devrilecek!"

Kelime silkeleyicinin millerce yüksekliğindeki ağacı yavaşça yana yatıyordu. Yer tarafından emiliyormuş gibi homurdanıyordu. Toprak titriyordu ve nihayet her şey sona erdiğinde, ağaç bütün ormana uzanacak şekilde yerde yatıyordu.

Kelime silkeleyici ve genç adam yatay gövdeye tırmandılar. Dalların arasından geçerek yürüyorlardı. Arkalarına baktıklarında, izleyenlerin çoğunun kendi evlerine dönmeye başladığını gördüler. Ormanın içinde ve dışında.

Ama yürümeye devam ederken birkaç kez durup dinlediler.

Kelime silkeleyicinin ağacının üzerinde arkalarından gelen sesleri ve kelimeleri duyuyorlardı.

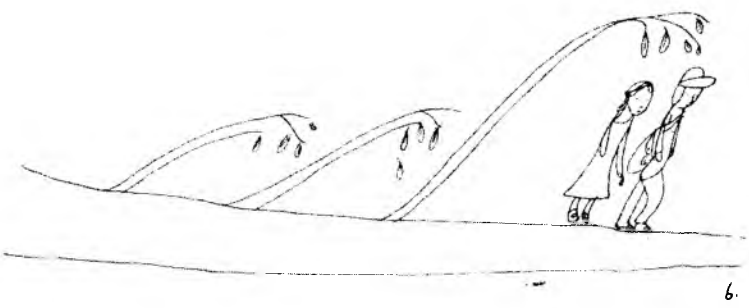

Liesel uzun süre mutfak masasında oturdu ve Max Vandenburg'un dışarıda uzanan o ormanın neresinde olduğunu merak etti. Sonunda uyuyakaldı. Annesi onu yatağına götürürken, Liesel, Max'in kitabını göğsüne bastırmıştı.

Saatler sonra uyandığında sorusunun cevabı geldi. "Elbette," diye fısıldadı. "Elbette nerede olduğunu biliyorum." Ve uykusuna geri döndü.

Rüyasında ağacı gördü.

ANARŞİSTİN TAKIM ELBİSE KOLEKSİYONU

35 HIMMEL SOKAĞI, 24 KASIM

İki babanın yokluğunda Steiner'ler,
Rosa, Trudy ve Liesel'i evlerine davet etmişlerdi.
Onlar geldiğinde, Rudy hâlâ giysilerini açıklamaya çalışıyordu.
Liesel'e bakınca yüzünde belli belirsiz bir gülümseme belirdi.

1942'nin Noel'ine yaklaşan günlerde hava karlı ve kapalıydı. Liesel *Kelime Silkeleyici*'yi defalarca okumuş, hikâyeyi iyice hazmettikten sonra resimleri ve yorumları da incelemişti. Noel arifesinde Rudy hakkında bir karar vermişti. Geç saate kadar dışarıda kalmak umurunda değildi.

Hava kararmadan önce komşuya gitti ve Rudy'ye bir Noel hediyesi olduğunu söyledi.

Rudy onun ellerine ve ayaklarının iki yanına baktı. "Eee, nerede?"

"Unut o zaman."

Ama Rudy biliyordu. Liesel'i daha önce de böyle görmüştü. Tehlikeli gözler, yapış yapış parmaklar. Her yanından hırsızlık kokusu yayılıyordu ve Rudy bu kokuyu tanıyordu. "Bu hediye," diye tahmin etti. "Yanında değil, değil mi?"

"Hayır."

"Ve satın da almayacaksın."

"Elbette hayır. Param olduğunu mu sanıyorsun?" Kar hâlâ yağıyordu. Çimenlerin kıyısında cam kırıkları gibi buzlar vardı. "Anahtarın var mı?" diye sordu Liesel.

"Ne anahtarı?" Ama Rudy'nin anlaması uzun sürmedi. İçeri girdi ve çok geçmeden geri döndü. Viktor Chemmel'in deyimiyle, "Alışverişe çıkma zamanı," dedi.

Hava hızla kararıyordu ve kilise dışında, Münih Caddesi'nin tamamı Noel nedeniyle kapanmıştı. Liesel komşusunun uzun adımlarına uyum sağlamaya çalışarak ilerliyordu. Planladıkları mağazanın vitrinine ulaştılar: *STEINER-SCHNEIDERMEISTER*. Camda ince bir çamur tabakası vardı ve son haftalarda üzerine pislik yapışmıştı. Camın diğer tarafında mankenler sessiz tanıklar gibi duruyordu. Ciddi ve gülünç ölçüde gösterişliydiler. Her şeyi izledikleri duygusundan kurtulmak zordu.

Rudy elini cebine soktu.

Noel arifesiydi.

Babası Viyana'daydı.

Sevgili dükkânına girerse babasının aldıracağını sanmıyordu. Şartlar bunu gerektiriyordu.

Kapı rahatça açıldı ve içeri girdiler. Rudy'nin ilk dürtüsü ışık düğmesine basmaktı ama elektrik kesikti.

"Mum var mı?"

Rudy kızdı. "Anahtarı *ben* getirdim. Ayrıca, bu senin fikrindi."

Konuşmaları sırasında Liesel yerdeki bir şeye takıldı. Yere düşerken bir mankeni de beraberinde sürükledi. Kolu Liesel'in üzerine sarılmıştı. "Kaldır şu şeyi üzerimden!" Manken dört parçaya ayrılmıştı. Gövdesi, başı, bacakları ve iki kopuk kolu. Mankenden kurtulduktan sonra ayağa kalkarak hapşırdı. "Ulu Tanrım!"

Rudy kollardan birini kaldırarak onunla Liesel'in omzuna vurdu. Liesel korkuyla dönünce, Rudy dostça bir tavırla kolu uzattı. "Tanıştığımıza sevindim."

Dükkânın dar alanında birkaç dakika yavaşça yürüdüler. Rudy tezgâha yöneldi. Boş bir kutuyu devirince korkuyla bağırarak küfretti ve girişe geri döndü. "Bu çok saçma," dedi. "Burada bekle." Liesel elinde mankenin koluyla oturdu ve Rudy'nin kiliseden aldığı yanık bir lambayla dönmesini bekledi.

Rudy'nin yüzü bir ışık halkasıyla aydınlanıyordu.

"Şu sözünü ettiğin hediye nerede bakalım? Bu tuhaf mankenlerden biri değildir umarım."

"Işığı getir."

Rudy dükkânın uç kısmına ilerlediğinde, Liesel lambayı bir eline alarak, boştaki eliyle asılı takım elbiseleri taradı. Birini çekti ama hemen başka birine geçti. "Hayır, hâlâ fazla büyük." İki deneme daha yaptıktan sonra lacivert bir takım elbiseyi Rudy Steiner'e doğru uzattı. "Bu üzerine olur mu sence?"

Liesel karanlıkta otururken, Rudy perdelerden birinin arkasında takım elbiseyi giydi. Işık azdı ama giyinmesi için yeterliydi.

Geri döndüğünde, Liesel'in görebilmesi için lambayı kaldırdı. Perdeden kurtulunca ışık daha da parlaklaştı ve takım elbiseyi net bir şekilde gösterdi. Alttaki kirli gömleği ve Rudy'nin eski ayakkabılarını da aydınlatmıştı.

"Eee?" diye sordu Rudy.

Liesel incelemeye devam etti. Rudy'nin etrafında dönerek omuz silkti. "Fena değil."

"Fena *değil* mi? Gayet iyi görünüyorum!"

"Ayakkabılar uymadı. Ve yüzün."

Rudy lambayı tezgâhın üzerine bırakıp şakadan bir öfkeyle ona yaklaştı, Liesel gerildiğini itiraf etmek zorundaydı. Rudy'nin kırık mankene takılıp düşüşünü izlemek hem rahatlatıcı hem de hüsran vericiydi.

Rudy yattığı yerde güldü.

Sonra gözlerini kapatarak iyice sıktı.

Liesel onun yanına koştu.

Çömeldi.

Öp onu, Liesel, öp onu.

"İyi misin, Rudy? Rudy!"

"Onu özlüyorum," dedi Rudy yattığı yerden.

"*Frohe Weihnachten,*" diye karşılık verdi Liesel. Rudy'nin ayağa kalkıp takımını düzeltmesine yardım etti. "Mutlu Noeller."

DOKUZUNCU KISIM

SON İNSAN
YABANCI

bölümler:

sıradaki kışkırtma – bir kâğıt oyuncusu
– stalingrad'ın karları – yaşlanmayan kardeş –
bir kaza – soruların acı tadı
– bir alet kutusu, bir kanama, bir ayı
– bozuk bir uçak – ve eve dönüş

SIRADAKİ KIŞKIRTMA

Bu kez bisküviler vardı.

Ama hepsi bayattı.

Noel'den kalan Kipferl'lerdi ve en azından iki haftadır masanın üzerindeydiler. Buzlanmış şeker katmanlı minyatür at nalları gibi, en alttakiler tabağa yapışmıştı. Diğerleri masanın üzerinde duruyor, sakızlı bir yığın oluşturuyordu. Parmakları pencere pervazını sıkıca kavrarken onların kokusunu alabiliyordu. Oda hamur, şeker ve binlerce sayfa kokuyordu.

Herhangi bir mesaj yoktu ama Ilsa Hermann'ın yine yapacağını yaptığını ve kesinlikle bisküvilerin onun için *olmayabileceği* konusunda Liesel'in işi şansa bırakmadığını biliyordu. Pencereye geri dönerek boşluktan fısıldadı. Fısıltının adı Rudy'ydi.

O gün yol bisikletler için fazla kaygan olduğundan yürüyerek gitmişlerdi. Çocuk pencerenin altında durmuş, gözcülük yapıyordu. Liesel seslendiğinde Rudy'nin yüzü göründü ve Liesel ta-

bağı ona uzattı. Alması için ikna etmesi gerekmedi.

Gözlerini bisküvilere dikerek birkaç soru sordu.

"Başka bir şey? Süt var mı?"

"Ne?"

"*Süt,*" diye tekrarladı Rudy, bu kez biraz daha yüksek sesle. Liesel'in sesindeki kırgın tonu fark ettiyse bile belli etmedi.

Kitap hırsızının yüzü yine tepesinde belirdi. "Sen salak mısın? Sadece kitabımı çalabilir miyim?"

"Elbette. Ben sadece..."

Liesel masanın arkasında, karşı taraftaki rafa doğru yürüdü. En üst çekmecede kâğıt kalem bularak *Teşekkür ederim,* diye yazdı ve masanın üzerine bıraktı.

Sağ tarafında bir kitap kemik gibi dışarı çıkık duruyordu. Beyazlığı, kitabın isminin siyah harfleriyle neredeyse lekelenmiş gibi görünüyordu. *Die Letzte Menschliche Fremde – Son İnsan Yabancı.* Raftan alırken yumuşak bir şekilde fısıldar gibiydi. Üzerinden biraz toz kalktı.

Pencereden çıkmak üzereyken kütüphane kapısı aralandı.

Liesel'in dizi havadaydı ve kitabı tutan eli pencere pervazına dayanmıştı. Gürültüyü duyunca valinin karısını yepyeni bir bornoz ve bir çift terlikle buldu. Bornozun göğüs cebinin üzerine işlenmiş bir gamalı haç amblemi vardı. Propagandalar banyoya bile ulaşıyordu.

Birbirlerine baktılar.

Liesel, Ilsa Hermann'ın göğsüne ve kalkmış koluna baktı. "*Heil Hitler*!"

Tam gitmek üzereyken bir şeyi anladı.

Bisküviler.

Haftalardır oradaydılar.

Yani vali kütüphaneye girdiyse, onları görmüş olmalıydı. Bu durumda neden orada olduklarını sorardı. Ya da Liesel bunu dü-

şünür düşünmez, içi tuhaf bir iyimserlikle doldu – belki burası valinin değil, sadece kadının kütüphanesiydi. Ilsa Hermann'ın.

Bunun neden böylesine önemli olduğunu bilmiyordu ama kitaplarla dolu bu odanın kadına ait olması düşüncesi hoşuna gitmişti. Liesel'i kütüphaneye getiren kişi oydu ve ilk fırsat penceresini –hem mecazi hem de kelime anlamıyla– o sunmuştu. Böylesi daha da iyiydi. Hepsi birbirine uyuyordu.

Tekrar hareket etmeye başladığında, her şeyi bırakarak kadına sordu: "Bu oda size ait, değil mi?"

Valinin karısı gerildi. "Burada kitap okurdum... oğlumla birlikte. Ama sonra..."

Liesel'in eli arkasındaki havaya dokundu. Yerde yanında küçük oğluyla birlikte oturmuş, resimlere ve kelimelere işaret ederek kitap okuyan bir anne hayal etti. Sonra pencereden bir savaş gördü. "Biliyorum."

Dışarıdan bir ünlem işareti geldi.

"Ne dedin sen?!"

Liesel sert bir fısıltıyla arkasına doğru konuştu. "Sessiz ol, Keriz, dışarıya dikkat et." Ilsa Hermann'a dönerek kelimeleri yavaşça gönderdi. "Yani bütün bu kitaplar..."

"Çoğu benim. Bazıları kocamın ve bazıları da bildiğin gibi oğluma aitti."

Şimdi Liesel biraz utanmıştı. Yanakları kıpkırmızı oldu. "Burasının valiye ait olduğunu sanıyordum."

"Neden?" Kadın eğleniyor gibiydi.

Liesel terliklerin üzerinde de gamalı haç amblemleri olduğunu fark etti. "O vali. Çok kitap okuduğunu sanıyordum."

Valinin karısı ellerini yan ceplerine soktu. "Son zamanlarda burayı en çok kullanan kişi sensin."

"Bunu okudunuz mu?" Liesel elinde tuttuğu kitabı kaldırarak gösterdi.

Ilsa kitabın adına dikkatle baktı. "Okudum, evet."

"Güzel mi?"

"Fena değil."

Liesel bir yandan gitmek, bir yandan da tuhaf bir şekilde kalmak istiyordu. Konuşmak için ağzını açtı ama elindeki kelimeler çok fazla ve çok hızlıydı. Birkaç kez onları yakalamaya çalıştı, fakat valinin karısı ondan önce davrandı.

Pencerede Rudy'nin yüzünü, daha doğrusu mum ışığıyla aydınlanan saçlarını gördü. "Sanırım gitsen iyi olur," dedi. "Seni bekliyor."

Eve dönerken karınlarını doyurdular.

"Başka bir şey olmadığından emin misin?" diye sordu Rudy. "Olmalı."

"Bisküvileri bulduğumuz için şanslıydık." Liesel, Rudy'nin kollarındaki hediyeyi inceledi. "Doğru söyle bana. Ben çıkmadan önce hiç yedin mi?"

Rudy öfkelendi. "Hey, burada hırsız olan sensin, ben değil."

"Beni kandırmaya kalkma, Keriz, ağzının kenarındaki kırıntıları görebiliyorum."

Rudy tabağı bir eliyle tutarak diğer eliyle ağzını sildi. "Hiç yemedim, yemin ederim."

Köprüye varmadan bisküvilerin yarısı bitmişti bile ve geri kalanını Himmel Sokağı'nda Tommy Muller'le paylaştılar.

Yemeyi bitirdiklerinde sadece tek bir düşünce kalmıştı ve dile getiren Rudy oldu.

"Tabağı ne yapacağız?"

KÂĞIT OYUNCUSU

Liesel ile Rudy'nin bisküvileri yediği süreçte, LSE'nin dinlenmeye çekilmiş adamları, Essen'den pek uzak olmayan bir kasabada kâğıt oynuyorlardı. Stuttgart'tan uzun yolculuklarını yeni bitirmişlerdi ve sigarasına oyun oynuyorlardı. Reinhold Zucker mutlu değildi.

"Hile yapıyor, yemin ederim," diye mırıldandı. Kışla olarak kullanılan bir kulübedeydiler ve Hans Hubermann peş peşe üçüncü elini kazanmıştı. Zucker kâğıtlarını tiksintiyle masanın üzerine bıraktı ve kirli parmaklarından üçüyle yağlı saçlarını taradı.

REINHOLD ZUCKER HAKKINDA BAZI BİLGİLER

Yirmi dört yaşındaydı. Bir el kazandığında çok böbürlenirdi;

ince tütün tutamlarını burnuna götürüp koklardı.
"Zaferin kokusu," derdi.
Ha, bir şey daha.
Ağzı açık ölecekti.

Sol tarafında oturan genç adamın aksine, Hans Hubermann kazandığında böbürlenmezdi. Hatta oyun arkadaşlarına sigaralarından birer tane iade edip tek tek yakacak kadar da cömertti. Reinhold Zucker dışında herkes daveti kabul etti. Zucker ise sigarayı kapıp ortadaki kutunun içine geri attı. "Senin bağışına ihtiyacım yok, ihtiyar." Ayağa kalkıp çıktı.

"Nesi var bunun?" diye sordu çavuş ama kimse cevap verme zahmetine girmedi. Reinhold Zucker hayatını kurtarmak için bile kâğıt oynayamayan yirmi dört yaşında bir çaylaktı sadece.

Sigaralarını Hans Hubermann'a kaptırmış olmasa ondan bu kadar nefret etmeyebilirdi. Ondan bu kadar nefret etmese, birkaç hafta sonra oldukça masum görünüşlü bir yolda onun yerini almayabilirdi.

Bir koltuk, iki adam, kısa bir tartışma ve... ben.

İnsanların ölüm şekline bazen inanamıyorum.

STALİNGRAD'IN KARLARI

Ocak 1943 ortalarında Himmel Sokağı karanlık ve sefildi. Liesel bahçe kapısını kapatarak Bayan Holtzapfel'in kapısını çaldı. Cevap veren kişiyi görünce şaşırdı.

Önce adamın Bayan Holtzapfel'in oğullarından biri olduğunu düşündü ama kapının yanındaki çerçeveli fotoğraflarda gördüğü yüzlere hiç benzemiyordu. Liesel adamın yaşını kestiremiyordu ama kadının oğlu olamayacak kadar yaşlı görünüyordu. Yüzü kirli sakallı, bakışları kederliydi. Ceket kolundan sarkan bir eli sargılıydı ve sargılardan kıpkırmızı kan süzülüyordu.

"Sonra gelsen daha iyi olur belki."

Liesel adamın arkasına bakmaya çalıştı. Bayan Holtzapfel'e seslenecekti ama adam izin vermedi.

"Çocuğum," dedi adam. "Daha sonra gel. O zaman seni içeri alırım. Nereden geldin?"

Üç saatten uzun bir süre sonra 33 Himmel Sokağı'nın kapısı vuruldu ve adam Liesel'in karşısında durdu. Kırmızı kan daha da

artmıştı.

"Artık gelebilirsin."

Dışarıdaki puslu gri ışıkta, Liesel kendini tutamayarak adamın eline ne olduğunu sordu. Adam cevap vermeden önce burun deliklerinden üfledi: "Stalingrad."

"Pardon?" Adam konuşurken rüzgâra doğru bakmıştı. "Seni duyamadım."

Adam daha yüksek sesle tekrar cevap verdi ama bu kez tam olarak cevapladı. "Elime Stalingrad oldu. Kaburgalarımdan vuruldum ve üç parmağımı kaybettim. Sorunu cevaplayabildim mi?" Sağlam elini cebine soktu ve Alman rüzgârından tiksinerek ürperdi. "Buranın soğuk olduğunu mu sanıyorsun?"

Liesel yan tarafındaki duvara dokundu. Yalan söyleyemezdi. "Evet, elbette."

Adam güldü. "Bu soğuk filan değil." Bir sigara çıkararak ağzına yerleştirdi. Bir eliyle kibrit çakmaya çalıştı. Bu havada kibrit çakmak iki elle bile zor olurdu ama tek elle imkânsızdı. Kibrit kutusunu düşürerek bir küfür savurdu.

Liesel kutuyu yerden aldı.

Sonra adamın sigarasını ağzından alıp kendi ağzına sıkıştırdı. O da yakamadı.

"İçine çekmen gerek," dedi adam. "Bu havada ancak içine çekersen yanar. *Anladın mı?*"

Liesel babasının nasıl yaptığını hatırlayarak tekrar denedi. Bu kez ağzı dumanla doldu. Dişlerinin arasından boğazına süzüldü ama Liesel öksürmemeyi başardı.

"Aferin." Sigarayı alıp bir nefes çektikten sonra sağlam olan sol elini uzattı. "Michael Holtzapfel."

"Liesel Meminger."

"Anneme kitap mı okuyorsun?"

O sırada Rosa geldi ve Liesel arkasındaki şaşkınlığı hissetti.

"Michael?" diye sordu Rosa. "Sen misin?"

Michael Holtzapfel başıyla onayladı. "Merhaba, Bayan Hubermann, uzun zaman oldu."

"Sen çok..."

"Yaşlı mı görünüyorum?"

Rosa hâlâ şaşkındı ama kendini toparladı. "Girmek ister misin? Üvey kızımla tanışmışsın sanırım." Michael'ın kanlı elini fark edince Rosa sustu.

"Kardeşim öldü," dedi Michael Holtzapfel. Sağlam olan eliyle yumruk atsa bundan daha etkili olamazdı. Rosa sendeledi. Savaş elbette ki ölüm demekti ama bir zamanlar yakınınızda yaşayıp nefes alan biri olunca, kişinin ayaklarının altında yer sallanıyor gibi oluyordu. Rosa, Holtzapfel'in çocuklarının ikisinin de küçüklüğünü biliyordu.

Yaşlı görünüşlü genç adam her nasılsa olanları kendini kaybetmeden anlatmayı başardı. "Onu getirdiklerinde hastane olarak kullandığımız binalardan birindeydim. Eve dönmemden bir hafta önceydi. O ölmeden önce üç gün yanında bekledim..."

"Çok üzüldüm." Kelimeler Rosa'nın ağzından çıkmıyormuş gibiydi. O akşam Liesel Meminger'in arkasında duran başka biriydi ama dönüp bakmaya cesaret edemiyordu.

"Lütfen." Michael onu durdurdu. "Başka bir şey söylemeyin. Kızı kitap okuması için götürebilir miyim? Annemin duyabileceğinden emin değilim ama gelmesini istiyor."

"Evet, götür."

Tam bahçe kapısına yaklaşırken Michael Holtzapfel durakladı ve arkasına baktı. "Rosa?" Rosa kapıyı tekrar ardına kadar açarken bir sessizlik oldu. "Oğlunun orada olduğunu duydum. Rusya'da. Molching'den birine rastladım, ondan öğrendim. Ama bunu zaten bildiğinden eminim."

Rosa, Michael'ın gidişini engellemeye çalıştı. Hemen dışarı

fırlayarak genç adamın kolunu yakaladı. "Hayır. Bir gün çıkıp gitti ve geri dönmedi. Onu bulmaya çalıştık ama sonra o kadar çok şey oldu ki..."

Michael Holtzapfel gitmeye kararlıydı. Duymak istediği en son şey, başka bir acıklı hikâyeydi. Uzaklaşırken konuştu. "Bildiğim kadarıyla hâlâ hayatta." Kapıda Liesel'e katıldı ama kız yine eve yürümedi. Rosa'nın yüzüne bakıyordu.

"Anne?"

Rosa elini kaldırdı. "Gidin."

Liesel bekledi.

"Gidin dedim."

Liesel ona yetiştiğinde, geri dönen asker sohbet açmayı denedi. Rosa'yla yaşadığı şeyden dolayı pişman olmalıydı ve bunu başka kelimelerin arkasına gizlemeye çalışıyordu. Sargılı elini kaldırarak konuştu. "Kanamayı bir türlü durduramıyorum." Liesel, Holtzapfel'lerin mutfağına girdiğinde gerçekten rahatladı. Okumaya ne kadar çabuk başlarsa o kadar iyi olacaktı.

Bayan Holtzapfel yüzünde yaşlarla oturuyordu.

Oğlu ölmüştü.

Ama bu, hikâyenin sadece yarısıydı.

Nasıl olduğunu asla öğrenemeyecekti ama burada birimizin bunu bildiğini rahatlıkla söyleyebilirim. Kar, silahlar ve insan dilinin çeşitli karışıklıkları söz konusu olduğunda neler olduğunu her zaman biliyormuşum gibi geliyor.

Kitap hırsızının anlattıklarından Bayan Holtzapfel'in mutfağını hayal ettiğimde, ocağı, tahta kaşıkları, su pompasını veya benzeri şeyleri görmüyorum. En azından başlangıçta. Gördüğüm şey Rus kışı, tavandan yağan kar ve Bayan Holtzapfel'in küçük oğlunun yazgısı.

Adı Robert'ti, ona olanları biliyorum.

KÜÇÜK BİR SAVAŞ HİKÂYESİ

Bacakları dizlerinden kopmuştu ve soğuk, leş kokulu bir hastanede ağabeyinin gözlerinin önünde öldü.

5 Ocak 1943, Rusya'da buzlu günlerden biriydi. Şehrin ve karın arasında her yerde Rus ve Alman cesetleri vardı. Geride kalanlar, önlerindeki boş sayfalara ateş ediyordu. Üç dil birbirine karışıyordu. Rusça, Almanca ve mermice.

Ben düşmüş ruhların arasında dolaşırken, adamlardan birinin "Karnım kaşınıyor," dediğini duydum. Bunu defalarca söyledi. Yaşadığı şoka rağmen, yerde oturan biçimi bozulmuş bir siluete doğru süründü. Karnından yaralanmış asker geldiğinde onun Robert Holtzapfel olduğunu gördü. Elleri kanla kaplanmıştı ve son patlamada bacaklarının koptuğu yer olan baldırlarının üzerine kar yığıyordu. Sıcak eller ve kıpkırmızı bir çığlık.

Yerden buhar yükseliyordu. Yanarak eriyen karın görüntüsü ve kokusu.

"Benim," dedi asker. "Pieter." Birkaç santim daha yaklaştı.

"Pieter?" diye sordu Robert zayıf bir sesle. Yaklaştığımı hissetmiş olmalıydı.

Tekrarladı. "Pieter?"

Nedendir bilinmez, ölen insanlar cevabını bildikleri sorular sorarlar. Belki de ölümleri böyle başlıyor.

Sesler aniden aynı gibi gelmeye başladı.

Robert Holtzapfel sağ tarafına, soğuk ve üzerinden buhar tüten yere devrildi.

Benimle orada ve o anda buluşmayı beklediğinden eminim.

Öyle olmadı.

Ne yazık ki genç Alman'ı o öğle üzeri almadım. Kollarımda diğer zavallı ruhlarla birlikte onun üzerinden geçerek Ruslara yöneldim.

İleri geri gidip geliyordum.

Parçalanmış adamlar.

Kayak gezisi gibi olmadığını söyleyebilirim.

Michael'ın annesine söylediği gibi, ayaklarını Stalingrad'da bırakmış askeri almaya gelmem için üç uzun gün geçmesi gerekti. Hastaneye davetli bir şekilde girdim ve koku karşısında yüzümü buruşturdum.

Eli sargılı bir adam, şok geçiren sessiz askere yaşayacağını söylüyordu. "Yakında eve döneceksin," diyordu.

Evet, eve, diye düşündüm. *Sonsuza dek.*

"Seni bekleyeceğim," diye devam etti. "Bu hafta sonu dönecektim ama bekleyeceğim."

Ağabeyinin bir sonraki cümlesinin ortasında, Robert Holtzapfel'in ruhunu aldım.

Genellikle içeri girdiğimde kendimi uzatarak tavandan dışarı bakmaya çalışırım ama o binada şanslıydım. Çatının küçük bir bölümü yıkılmıştı ve gökyüzünü görebiliyordum. Bir metre ötede, Michael Holtzapfel hâlâ konuşuyordu. Tepemdeki boşluğa bakarak ona aldırmamaya çalıştım. Gökyüzü beyazdı ama hızla bozuluyordu. Her zamanki gibi, dev bir dekora dönüşüyordu. Bulutlar eriyen karların üzerindeki kirli ayak izlerini andırıyordu.

Ayak izleri mi? diye sorabilirsiniz.

Şey, kime ait olabileceklerini ben de merak etmiştim.

Liesel, Bayan Holtzapfel'in mutfağında kitap okuyordu. Say-

lalar duyulmadan akıyordu ve Rus sahnesi gözlerimin önünden silinirken, kar tavandan yağmayı kesmeyi reddediyordu. Masanın üzeri gibi çaydanlığın üzeri de örtülüydü. İnsanların başlarında ve omuzlarında da kar vardı.

Ağabey titriyordu.

Kadın ağlıyordu.

Kız yapmaya geldiği gibi okumaya devam ediyordu ve Stalingrad karlarının ardından orada olmak iyi gelmişti.

YAŞLANMAYAN KARDEŞ

Liesel Meminger'in on dört yaşını doldurmasına birkaç hafta vardı.

Babası hâlâ uzaktaydı.

Yıkılmış bir kadına üç kez daha kitap okumuştu. Birçok gece Rosa'yı akordeonla birlikte otururken ve çenesini körüğe dayamış halde dua ederken izliyordu.

Şimdi, diye düşündü, *zamanı geldi.* Genellikle onu neşelendiren şey çalmaktı ama bugün bir şeyi iade edecekti.

Yatağının altına uzanarak tabağı çıkardı. Elinden geldiğince hızlı bir şekilde mutfakta temizledi ve evden çıktı. Molching'de yürümek güzeldi. Hava, sadist bir öğretmen veya rahibenin dayağı gibi sert ve acıtıcıydı. Münih Caddesi'ndeki tek ses onun ayakkabılarından çıkıyordu.

Nehri geçerken, bulutların arkasında belli belirsiz güneş parlıyordu.

8 Grande Caddesi'ne geldiğinde basamakları çıktı, tabağı ön kapının yanına bıraktı ve kapıyı çaldı. Kapı açıldığında kız köşeyi dönmüştü bile. Liesel arkasına bakmadı ama bunu yapsa, basamakların dibinde kardeşini göreceğini biliyordu; tamamen iyileşmiş diziyle birlikte. Hatta sesini bile duyabilirdi.

"Bu daha iyi, Liesel."

Kardeşinin sonsuza dek altı yaşında kalacağını büyük bir üzüntüyle fark etti ama bu düşünceye tutunduğunda gülümsemeye çalıştı.

Babasının sık sık durup beklediği Amper Nehri'nde durdu.

Gülümsedi, gülümsedi ve nihayet içini döktüğünde yürüyerek eve döndü. Kardeşi bir daha asla kâbuslarına girmeyecekti. Liesel birçok açıdan onu özleyecekti ama tren zemininde ona bakan ölü gözleri veya onu öldüren öksürüklerin sesini özlemeyecekti.

Kitap hırsızı o gece yatağında yatarken, çocuk ancak gözlerini kapamadan önce geldi. Liesel her zaman o odada ziyaret edildiğinden, çocuk bir personel üyesi gibiydi. Babası orada durup ona yarım kadın diyordu. Max bir köşede *Kelime Silkeleyici*'yi yazıyordu. Rudy kapının yanında çıplak duruyordu. Annesi yatağın kenarındaki bir tren istasyonunda duruyordu. Uzaklarda, isimsiz bir kasabaya uzanan bir köprü gibi görünen odada, kardeşi Werner mezarlığı örten karların arasında oynuyordu.

Koridorun aşağısından, bir vizyon metronomu gibi, Rosa horluyordu ve Liesel uyanık halde yatıyor, ama aynı zamanda son okuduğu kitaptaki bir sözü hatırlıyordu.

SON İNSAN YABANCI, SAYFA 38

Caddenin her yerinde insanlar vardı ama boş olsa, yabancı bundan daha yalnız olamazdı.

Sabah olduğunda, vizyonlar silinmişti ve oturma odasından gelen sesleri duydu. Rosa yine akordeonla birlikte oturmuş dua ediyordu.

"Sağ salim geri dönsünler," diye tekrarlıyordu. "Lütfen Tanrım, lütfen. Hepsi." Gözlerinin etrafındaki kırışıklıklar bile el eleydi.

Akordeon onu özlüyor olmalıydı ama Rosa hiç kıpırdamıyordu.

Daha sonra Hans'a o anlardan hiç söz etmeyecekti ama Liesel, o duaların babasının Essen'deki LSE kazasında hayatta kalmasını sağladığına inanıyordu. Yararları olmadıysa bile, en azından zararları da olmamıştı.

KAZA

Hava şaşırtıcı ölçüde açıktı ve adamlar kamyona biniyorlardı. Hans Hubermann her zamanki yerine oturmuştu. Reinhold Zucker ise tepesinde dikiliyordu.

"Yana kay," dedi.

"Bitte? Pardon?"

Zucker aracın tavanının altında iki büklümdü. "Sana yana kay dedim, pislik!" Yağlı saçları topaklar halinde alnına sarkıyordu. "Seninle yer değiştiriyorum."

Hans şaşırmıştı. Arka koltuk muhtemelen en rahatsız yerdi. En soğuk, en rüzgârlı noktaydı. "Neden?"

"Fark eder mi?" Zucker kızmaya başlamıştı. "Belki de bu bok çukurundan ilk önce ben inmek istiyorumdur."

Hans güya yetişkin iki adam arasındaki bu gülünç tartışmanın bütün birim tarafından izlendiğini hemen fark etti. Kaybetmek istemiyordu, fakat gülünç görünmek de istemiyordu. Ayrıca, yorucu

bir nöbeti yeni bitirmişlerdi ve böyle bir tartışma için gücü kalmamıştı. Daha fazla konuşmadan kamyonun ortasındaki boş koltuğa geçti.

"Neden o serseriye teslim oldun?" diye sordu yanında oturan adam.

Hans bir kibrit çakarak adama sigara ikram etti. "Oradaki rüzgâr doğruca kulaklarıma giriyor."

Zeytin yeşili kamyon yaklaşık on mil ötedeki kampa doğru ilerliyordu. Brunnenweg bir Fransız kadın garson hakkındaki fikrasını anlatırken kamyonun sol ön lastiği patladı ve sürücü kontrolü kaybetti. Araç defalarca takla attı ve adamlar hava, çöp, ışık ve tütün arasında küfrederek yuvarlandılar. Tutacak bir şeyler ararken, dışarıda mavi gökyüzü, tavan ve zemin sürekli yer değiştiriyordu.

Nihayet sona erdiğinde, hepsi kamyonun sağ duvarına yuvarlanmış, yüzleri birbirlerinin kirli üniformalarına yapışmıştı. Herkes birbirine iyi olup olmadığını sordu. O sırada adamlardan biri, Eddie Alma bağırmaya başladı: "Şu sersemi üzerimden kaldırın!" Hızla üç kez tekrarladı. Reinhold Zucker'in cansız gözlerine bakıyordu.

HASAR, ESSEN

Altı adam sigaradan yandı.
İkisi elini kırdı.
Birkaç parmak kırıldı.
Hans Hubermann'ın bacağı kırıldı.
Reinhold Zucker'in boynu kırıldı.

Birbirlerini çekip çıkardılar ve kamyonda sadece ceset kaldı.

Sürücü Helmut Brohmann yerde oturmuş, başını kaşıyordu. "Lastik," diye açıkladı, "patlayıverdi." Adamlardan bazıları onunla oturuyor ve onun hatası olmadığını söylüyorlardı. Diğerleri sigara içerek ortalıkta dolaşıyor, yaralarının görevden alınmalarına neden olacak kadar ağır olup olmadığını soruyorlardı. Kamyonun arka tarafında başka bir küçük grup toplanmış, cesede bakıyordu.

Bir ağacın yanında, Hans Hubermann'ın bacağında keskin bir acı yayılıyordu. "Ben olmalıydım," dedi.

"Ne?" diye seslendi çavuş, kamyondan.

"Benim yerime oturmuştu."

Helmut Brohmann kendini toparlayarak tekrar direksiyona geçti. Uzanarak motoru çalıştırmayı denedi ama sonuç alamadı. Başka bir kamyon ve bir ambulans istendi ama ambulans gelmedi.

"Bunun ne anlama geldiğini biliyorsunuz, değil mi?" dedi Boris Schipper.

Biliyorlardı.

Kampa dönüş yolculuğuna tekrar başladıklarında, adamlar Reinhold Zucker'in ağzı açık yüzüne bakmamaya çalışıyordu. "Onu yüzükoyun yatırmamız gerektiğini söylemiştim," dedi biri. Birkaç kez bazıları yanlışlıkla ayaklarını cesedin üzerine koydular. Kampa ulaştıklarında hepsi cesedi indirme işinden kaçma çabasındaydı. Bu iş de bitince, Hans Hubermann topallayarak birkaç adım attı ama sonunda acı onu yere yıktı.

Bir saat sonra doktor onu muayene etti ve bacağın kesinlikle kırılmış olduğunu söyledi. Çavuş yüzünde hafif bir sırıtışla izliyordu.

"Eh, Hubermann. Görünüşe bakılırsa paçayı kurtardın, ha?" Sigarasını tüttürürken başını iki yana salladı ve bundan sonra olabilecekleri listeledi. "Dinleneceksin. Sana ne yapmam gerektiğini soracaklar. Ben de harika bir iş çıkardığını söyleyeceğim." Biraz

daha duman üfledi. "Sanırım onlara artık LSE için uygun olmadığını ve bir ofiste çalışmak veya temizlik işleriyle uğraşmak üzere Münih'e gönderilmen gerektiğini söyleyeceğim. Ne dersin?"

Acısı arasında kahkahasını bastıramayan Hans cevap verdi. "Çok iyi fikir derim, Çavuş."

Boris Schipper sigarasını bitirdi. "Kesinlikle öyle. Senden hoşlandığım için şanslısın, Hubermann. İyi bir adam olduğun ve sigaralarla ilgili cömert davrandığın için şanslısın."

Yan odada alçıyı hazırlıyorlardı.

SORULARIN BURUK TADI

Liesel'in şubat ortasındaki doğum gününden yaklaşık bir hafta kadar sonra, nihayet Hans Hubermann'dan detaylı bir mektup aldılar. Liesel posta kutusundan eve koşarak mektubu annesine gösterdi. Rosa ona yüksek sesle okuttu. Liesel kırık bacakla ilgili kısmı okurken heyecanlarını gizleyemediler. Liesel o kadar şaşırmıştı ki son cümleyi içinden okudu.

"Ne oldu?" diye sordu Rosa. "Domuzkız?"

Liesel başını kaldırıp annesine baktığında neredeyse bağıracaktı. Çavuş sözünü tutmuştu. "Eve dönüyor, anne. Babam eve dönüyor!"

Mutfakta birbirlerine sarılırlarken mektup ikisinin arasında ezildi. Kırık bir bacak, kesinlikle kutlanacak bir şeydi.

Liesel haberi yan eve ilettiğinde, Barbra Steiner de çok sevindi. Kızın kollarını ovuşturdu ve ailenin geri kalanına seslendi. Steiner ailesinin üyeleri, Hans Hubermann'ın eve dönüş haberine

çok ama çok sevinmişlerdi. Rudy gülüyor ve Liesel onun en
dan denediğini görebiliyordu. Ancak, aynı zamanda Rudy'nin
fasındaki soruların acı tadının da farkındaydı.

Neden o?

Neden Alex Steiner değil de, Hans Hubermann?

Haksız sayılmazdı.

BİR ALET KUTUSU, BİR KANAMA, BİR AYI

Geçen ekim ayında babasının orduya alınmasından beri Rudy'nin öfkesi giderek artıyordu. Bir adım daha ileri gitmesi için gereken tek şey, Hans Hubermann'ın dönüş haberiydi. Liesel'e bundan söz etmemişti ama bunun haksızlık olduğuna inanıyordu. Harekete geçmeye karar verdi.

Öğleden sonra hava kararırken tipik hırsızlık saatinde elinde metal bir kutuyla Himmel Sokağı'ndan geçti.

RUDY'NİN ALET KUTUSU

Kırmızıydı, aşırı büyük bir ayakkabı kutusuna *benziyordu.*
İçinde şunlar vardı;
paslı bir çakı x 1
küçük bir el feneri x 1
çekiç x 2

(biri orta boy, diğeri küçük)
el havlusu x 1
tornavida x 3
(çeşitli boylarda)
kayak maskesi x 1
temiz çoraplar x 1
oyuncak ayı x 1

Liesel onu mutfak penceresinden gördü, babasını bulmaya gittiği günkü gibi yüzünde kararlı bir ifade vardı ve kararlı adımlarla yürüyordu. Kutunun sapını bütün gücüyle tutuyor gibiydi ve hareketleri öfkeliydi.

Kitap hırsızı tuttuğu havluyu bırakıp yerine tek bir düşünceyi geçirdi.

Rudy hırsızlık yapacaktı.

Liesel koşup ona yetişmek için dışarı çıktı.

"Rudy, nereye gidiyorsun?"

Rudy yürümeye devam etti ve soğuk havaya doğru konuştu. Tommy Muller'in oturduğu apartmana yaklaştıklarında, "Biliyor musun, Liesel," dedi. "Düşünüyordum. Sen aslında hırsız filan değilsin." Liesel'e cevap verme fırsatı tanımadan devam etti. "O kadın seni içeri alıyor. Hatta sana bisküvi bırakıyor, Tanrı aşkına. Ben buna hırsızlık demem. Hırsızlık ordunun yaptığı şey. Senin babanı aldılar. Benimkini de." Bir taşı tekmeledi ve taş bir bahçe kapısına doğru uçtu. Rudy adımlarını hızlandırdı. "Yukarıdaki bütün o zengin Naziler... Grande Caddesi, Gelb Caddesi, Heide Caddesi..."

Liesel arkadaşına yetişmeye çalışmaktan başka bir şeye odaklanamıyordu. Bayan Diller'in dükkânını geçmişlerdi, Münih Caddesi'nde ilerliyorlardı. "Rudy..."

"Nasıl hissettiriyor?"

"Ne nasıl hissettiriyor?"

"O kitaplardan birini almak."

O anda Liesel durmaya karar verdi. Rudy bir cevap istiyorsa dönüp yanına gelmeliydi ve yaptı. "Ece?" Ama Liesel daha ağzını açamadan cevap veren yine Rudy oldu. "İyi hissettiriyor, değil mi? Bir şeyi çalarak geri almak?"

Liesel dikkatini alet kutusuna vererek Rudy'yi yavaşlatmaya çalıştı. "O kutuda ne var?"

Rudy eğilip kutuyu açtı.

Oyuncak ayı dışında her şey beklendiği gibiydi.

Yürümeye devam ederlerken Rudy alet kutusunu ve eşyaların her biriyle ne yapacağını uzun uzadıya açıkladı. Örneğin, çekiçler pencereleri kırıp indirmek ve havlu da sesi boğmak amacıyla onları sarmak içindi.

"Ya oyuncak ayı?"

Oyuncak ayı Anna-Marie Steiner'e aitti ve Liesel'in kitaplarından daha büyük değildi. Tüyleri eskiyip matlaşmıştı. Gözleri ve kulakları tekrar tekrar yerlerine dikilmişti ama yine de dostça bakıyordu.

"O," diye açıkladı Rudy, "ustaca bir önlem. Ben içerideyken bir çocuk yanıma gelirse diye. Kandırmak için onu çocuğa vereceğim."

"Ne çalmayı planlıyorsun peki?"

Rudy omuz silkti. "Para, yiyecek, mücevher. Ne bulabilirsem." Kulağa yeterince basit geliyordu.

On beş dakika kadar sonra Liesel onun yüzündeki ani sessizliği izlerken, Rudy'nin aslında hiçbir şey çalmayacağını anladı. Kararlılığı silinmişti ve hayalindeki hırsızlık zaferini izlerken, Liesel duruma kendisinin bile inanmadığını görebiliyordu. İnanmaya *çalışıyordu* ve bu asla iyiye işaret değildi. Rudy'nin büyük bir hır-

sız olma hayalleri önünde uzanırken adımları yavaşladı, birlikte evlere bakarlarken Liesel hem rahatlamış hem de üzülmüştü.

Burası Gelb Sokağı'ydı.

Bütün evler karanlık ve dev gibiydi.

Rudy ayakkabılarını çıkarıp sol eline aldı. Alet kutusu sağ elindeydi.

Bulutların arasında ay görünüyordu. Belki bir kilometrelik bir ışık.

"Ne bekliyorum ki?" diye sordu ama Liesel cevap vermedi. Rudy yine ağzını açtı, fakat sesi çıkmadı. Alet kutusunu yere bırakıp üzerine oturdu.

Çorapları ıslanıp soğumuştu.

"Alet kutusunda bir çift daha olduğu için şanslısın," dedi Liesel ve Rudy'nin gülmemeye çalıştığını fark etti.

Rudy diğer tarafa kayarak arkasını dönünce Liesel'e de yer açıldı.

Kitap hırsızı ve en iyi arkadaşı, sokağın ortasında kırmızı alet kutusunun üzerine sırt sırta oturdular. İkisi de farklı yönlere bakarak bir süre öyle kaldılar. Eve dönmek için kalktıklarında Rudy çoraplarını değiştirdi ve öncekileri sokakta bıraktı. *Gelb Sokağı'na bir hediye,* diye düşündü.

RUDY STEINER'İN SÖYLEDİĞİ BİR GERÇEK

"Sanırım bir şeyleri çalmaktan çok geride bırakmak konusunda iyiyim."

Birkaç hafta sonra alet kutusu en azından bir işe yaradı. Rudy

tornavidaları, çekiçleri çıkarıp bir sonraki hava saldırısında güvenceye almak için kutunun içine Steiner'lerin birçok değerli eşyasını koydu. Çıkarmadığı tek şey oyuncak ayıydı.

9 Mart'ta sirenler Molching'de tekrar yankılanmaya başladığında Rudy evden çıktı.

Steiner'ler Himmel Sokağı'nda koştururken, Michael Holtzapfel telaşla Rosa Hubermann'ın kapısını vuruyordu. Rosa ve Liesel dışarı çıktıklarında Michael onlara sorunundan bahsetti. "Annem," dedi. Sargılarında hâlâ kan vardı. "Dışarı çıkmıyor. Mutfak masasında oturuyor."

Haftalar geçmiş, Bayan Holtzapfel kendini toparlayamamıştı. Liesel ona kitap okumaya gittiğinde, kadın zamanının çoğunu pencereden dışarı bakarak geçiriyordu. Sözleri sakin, neredeyse hareketsizdi. Yüzünden öfke ve suçlama akıyordu. Genellikle Liesel'e veda eden, kahve ikram eden ve teşekkür eden kişi Michael oluyordu. Şimdi de bu olmuştu.

Rosa harekete geçti.

Hızlı adımlarla bahçe kapısından çıkıp açık kapıda durdu. "Holtzapfel!" Sirenlerden ve Rosa'nın bağırışlarından başka bir şey duyulmuyordu. "Holtzapfel, hemen buraya gel, seni işe yaramaz sefil yaşlı domuz!" Nezaket asla Rosa Hubermann'ın güçlü bir özelliği olmamıştı. "Dışarı çıkmazsan hepimiz burada, sokakta gebereceğiz!" Döndü ve patikada çaresizce duranlara baktı. Son siren az önce susmuştu. "Şimdi ne yapacağız?"

Michael şaşkın bir tavırla omuz silkti. Liesel kitap torbasını bırakıp ona döndü. Bir sonraki siren başlarken sesini duyurmak için bağırdı. "İçeri girebilir miyim?" Ama cevabı beklemedi. Kısa patikadan koşarak annesinin yanından geçti.

Bayan Holtzapfel masada kıpırdamadan oturuyordu.

Ne diyeceğim? diye düşündü Liesel.

Onu yerinden nasıl kaldıracağım?

Sirenler tekrar çalarken, Rosa'nın seslendiğini duydu. "Bırak onu, Liesel, gitmemiz gerek! Ölmek istiyorsa kendi bileceği iş." Sirenler devam etti ve Rosa'nın sesini bastırdı.

Şimdi sadece sirenler, kız ve yaşlı kadın kalmıştı.

"Bayan Holtzapfel, lütfen!"

O gün Ilsa Hermann'la bisküvilerle ilgili konuştuğu gibi, dilinin ucunda bir sürü kelime ve cümle vardı. Ama bugün gökyüzünden bomba da yağıyordu. Bugün her şey biraz daha acildi.

SEÇENEKLER

"Bayan Holtzapfel, gitmemiz gerek."
"Bayan Holtzapfel, burada kalırsak öleceğiz."
"Hâlâ yaşayan bir oğlunuz var."
"Herkes sizi bekliyor."
"Bombalar kafanızı uçuracak."
"Gelmezseniz size kitap okumayı bırakacağım ve bu da tek dostunuzu kaybedeceğiniz anlamına gelir."

Son cümleyi seçti ve sirenlerin arasında kelimeleri bağırarak söyledi. Ellerini masanın üzerine dayamıştı.

Kadın başını kaldırıp ona bakarak bir karar verdi. Kıpırdamayacaktı.

Liesel çıktı. Masadan uzaklaşarak evden dışarı koştu.

Rosa bahçe kapısını açık tutuyordu. Birlikte kırk beş numaraya doğru koşmaya başladılar. Michael Holtzapfel, Himmel Sokağı'nda öylece kalakalmıştı.

"Haydi!" diye zorladı Rosa ama gazi tereddüt etti. Tam eve girecekken bir şey onu çevirdi. Sakat eli bahçe kapısına tutunan

tek şeydi ve elini çekerek onları takip etti.

Birkaç kez geri dönüp baktılar ama Bayan Holtzapfel hâlâ ortalıkta yoktu.

Yol çok genişti ve son siren havayı yardığında, Himmel Sokağı'ndaki son üç kişi Fiedler'lerin bodruma iniyordu.

"Neden bu kadar geciktiniz?" diye sordu Rudy. Alet kutusu elindeydi.

Liesel kitap torbasını yere bırakarak üzerine oturdu. "Bayan Holtzapfel'i evden çıkarmaya çalışıyorduk."

Rudy etrafına bakındı. "Nerede?"

"Evde. Mutfakta."

Sığınağın uç köşesinde Michael büzülmüş halde titriyordu. "Yanında kalmalıydım," diyordu. "Yanında kalmalıydım. Yanında kalmalıydım..." Sesi neredeyse çıkmıyordu ama gözlerini iri iri açmıştı. Yaralı elini sıkarak kanattı ve gözleri daha da açıldı.

Onu durduran Rosa oldu.

"Lütfen, Michael, senin hatan değil."

Ama sağ elinde birkaç parmağı kalmış olan genç adamı sakinleştirmek mümkün değildi. Rosa'nın gözlerinde yığılıp kalmıştı.

"Bana açıkla," dedi, "çünkü anlamıyorum..."

Duvara yaslanarak oturdu. "Söylesene, Rosa, ben hâlâ yaşamak isterken o nasıl olup da orada oturup ölmeyi bekliyor?" Kan arttı. "Ben neden yaşamak istiyorum? İstememeliyim ama istiyorum."

Genç adam dakikalar boyunca kontrolsüzce ağlarken, Rosa'nın eli onun omzundaydı. Diğerleri izliyordu. Bodrum kapısı açılıp kapandığında ve Bayan Holtzapfel içeri girdiğinde bile Michael ağlamayı kesememişti.

Başını kaldırıp annesine baktı.

Rosa uzaklaştı.

Bir araya geldiklerinde Michael özür diledi. "Anne, çok üzgünüm, seninle birlikte kalmalıydım."

Bayan Holtzapfel duymadı. Sadece oğlunun yanına oturarak sargılı elini tuttu. "Kanaman yine başlamış," dedi ve diğer herkesle birlikte oturup beklemeye başladı.

Liesel torbasına uzanarak kitapları karıştırdı.

MÜNİH BOMBARDIMANI
9 VE 10 MART

Uzun gece bombalar ve okumayla doluydu.
Ağzı kurumuştu ama kitap hırsızı elli dört sayfa okumuştu.

Çocukların çoğu uyuyordu, saldırının sona erdiğini bildiren sirenleri duymamışlardı. Aileleri onları uyandırdı veya kucaklarına alıp karanlık bir dünyaya taşıdı.

Uzaklarda yangınlar vardı, iki yüzden fazla ruh toplamıştım.

Daha fazlasını almak için Molching'e gidiyordum.

Himmel Sokağı temizdi.

Bir tehdit daha olursa diye ve dumanın gökyüzüne yükselmesine izin vermek için sirenler saatler boyunca devam etti.

Amper Nehri yakınlarındaki küçük yangını ve yükselen dumanı fark eden Bettina Steiner oldu. Duman gökyüzüne yükseliyordu. Kız parmağıyla işaret etti. "Bakın!"

Kız ilk önce görmüş olabilirdi ama ilk tepki veren Rudy oldu. Himmel Sokağı'nın ucuna doğru koşarken alet kutusunu tutan elini gevşetmedi ve birkaç yan yoldan geçerek ağaçların arasına daldı. Liesel hemen onun arkasındaydı, kitaplarını itiraz edip duran

Rosa'ya teslim etmişti ve sığınaklardan çıkan insanlar da onlara katıldı.

"Rudy, bekle!"

Rudy beklemedi.

Dumanlar ve alevler arasındaki uçağa yaklaşırken Liesel ağaçların arasındaki boşluklardan sadece alet kutusunu görebiliyordu. Uçak nehir kıyısındaki açıklıkta yatıyordu. Pilot oraya inmeye çalışmıştı.

Rudy yirmi metre kala durdu.

Yanlarına gittiğimde onun orada durduğunu ve soluklanmaya çalıştığını fark ettim.

Ağaç dalları karanlığa saçılmıştı.

Dallar ve iğneler uçağın üzerine yangın için yakıt gibi dökülmüştü. Sol tarafta toprakta üç delik açılmıştı. Soğuyan metalin çıtırtıları dakikaları ve saniyeleri hızlandırıyor, orada duranlar zamanı saatler gibi hissediyordu. Arkalarında kalabalık toplanıyor, nefesleri ve cümleleri Liesel'in sırtına çarpıyordu.

"Ece," dedi Rudy, "sence gidip bakalım mı?"

Ağaçların arasından çıkarak uçağın yere çakıldığı yere yaklaştı. Uçağın burnu akan suyun içindeydi ve kanatları arkaya doğru çarpılmıştı.

Rudy kuyruktan sağa doğru yavaş bir daire çizdi.

"Camlar var," dedi. "Ön cam her yere saçılmış."

Ve cesedi gördü.-

Rudy Steiner hiç o kadar beyaz bir yüz görmemişti.

"Gelme, Liesel," dedi ama Liesel geldi.

Düşman pilotunun bilincini zorlukla toplayan yüzünü gördü. Uçak birkaç kez daha öksürdü ve içerideki baş soldan sağa yattı. Anlayamadıkları bir şey söyledi.

"Ulu Tanrım," diye fısıldadı Rudy. "Yaşıyor."

Alet kutusu uçağın yan tarafına çarpınca başka insan ve ayak

seslerini de çekti.

Ateşin yoğunluğu gitmişti. Sabah dingin ve simsiyahtı. Sadece duman yükselmeye devam ediyordu ve birazdan o da kesilecekti.

Ağaçlardan oluşan duvar yanan Münih rengini uzak tutuyordu. Ama şimdilik çocuğun gözleri sadece karanlığa değil, pilotun yüzüne de alışmıştı. Gözleri kahve lekeleri gibiydi ve yanaklarında, çenesinde yarıklar vardı. Üzerinde kırışık, buruşuk, hüzünlü bir üniforma vardı.

Rudy'nin uyarısına rağmen Liesel daha da yaklaştı, o anda birbirimizi tanıdığımıza yemin edebilirim.

Seni tanıyorum, diye düşündüm.

Treni ve öksüren bir çocuğu hatırlamıştım. Kar ve üzgün bir kız vardı.

Büyümüşsün, diye düşündüm, *ama seni tanıdım.*

Gerilemeye veya bana karşı koymaya çalışmadı ama bir şeyin kıza orada olduğumu söylediğini biliyorum. Nefesimin kokusunu alabiliyor muydu? Lanetli, döngüsel kalp atışlarımı duyabiliyor muydu? Bu soruların cevabını bilmiyorum ama beni tanıyor ve bakışlarını kaçırmadan yüzüme bakıyordu.

Gökyüzü ışığa doğru ilerlemeye başladığında ikimiz de alet kutusuna uzanarak resim çerçeveleri arasında küçük, sarı bir oyuncak ayıyı bulup çıkaran çocuğu izledik.

Çocuk, ölmek üzere olan adamın yanına dikkatle tırmandı.

Gülümseyen oyuncak ayıyı dikkatle pilotun omzuna koydu. Ayının kulağının ucu adamın boğazına değiyordu.

Ölmekte olan adam ayıyı kokladı. İngilizce konuştu. "Teşekkür ederim," dedi. Konuşurken dümdüz yarıkları açıldı ve boğazında küçük bir kan birikintisi oluştu.

"Ne?" diye sordu Rudy. "*Was hast du gesagt?* Ne dedin?"

Ne yazık ki ben cevaptan önce davrandım. Kokpite giriyor-

dum. Pilotun ruhunu buruşuk üniformasının içinden yavaşça çıkarıp onu uçaktan kurtardım. Ben aralarından geçerken kalabalık sessizce izliyordu. Sonunda hepsinin arasından geçtim.

Gökyüzü tutulmuştu –karanlığın son bir anı– ve gamalı haç biçiminde siyah bir amblem gördüğüme yemin edebilirdim. Gökyüzünde salınıyordu.

"*Heil Hitler!*" dedim ama ağaçların arasına dalmıştım bile. Arkamda bir oyuncak ayı, bir cesedin omzunda duruyordu. Dalların altında limon rengi bir mum vardı. Pilotun ruhu kollarımdaydı.

Hitler'in yönetiminde geçen onca yılda kimsenin Führer'e benim kadar sadakatle hizmet etmediğini söylesem yalan olmaz sanırım. Bir insan benimki gibi bir kalbe sahip değildir. İnsan kalbi bir çizgiyken benimki daire biçimindedir ve doğru zamanda doğru yerde olmak konusunda kusursuz bir yeteneğim vardır. Bunun sonucu olarak, insanları hep en iyi ve en kötü durumlarında bulurum. Hem güzelliklerini hem çirkinliklerini görürüm ve ikisinin nasıl aynı yaratıkta olabildiğini merak ederim. Ancak onlarda da benim kıskandığım bir şey var. İnsanlar ölecek kadar akıllılar.

EVE DÖNÜŞ

Kanamaların, düşen uçakların ve oyuncak ayıların zamanıydı ama 1943 yılının ilk çeyreği kitap hırsızı açısından olumlu bir olayla sona erecekti.

Nisan başlarında Hans Hubermann'ın alçısı dizine kadar tıraşlanmış ve nihayet Münih trenine binmişti. Bir hafta evde dinlenip iyileşecek, sonra da Münih'te masa başı görevine başlayacaktı. Münih'teki fabrikaların, evlerin, kiliselerin ve hastanelerin temizliğiyle ilgili evrak işlerine yardım edecekti. Onarım işine tekrar gönderilip gönderilmeyeceğini zaman gösterecekti. Bütün bunlar bacağının ve şehrin durumuna bağlıydı.

Eve döndüğünde hava karanlıktı. Tren bir hava saldırısı korkusu yüzünden geciktiğinden, beklendiğinden bir gün geç varmıştı. 33 Himmel Sokağı'nın kapısında durarak yumruğunu sıktı.

Dört yıl önce Liesel Meminger ilk kez geldiğinde o kapıdan kandırılarak sokulması gerekmişti. Max Vandenburg elinde bir anahtarla o kapının önünde durmuştu. Şimdi sıra Hans Huber-

mann'daydı. Kapıya dört kez vurdu, kitap hırsızı açtı.

"Baba! Baba!"

Mutfakta babasına sımsıkı sarılıp bırakmazken bunu yüz kez söylemiş olmalıydı.

Yemeklerini yedikten sonra uzun gece boyunca mutfak masasında oturdular ve Hans karısı ile Liesel Meminger'e her şeyi anlattı: LSE, duman dolu sokaklar, zavallı, kaybolmuş ruhlar. Reinhold Zucker'i de anlattı. Zavallı, aptal Reinhold Zucker. Saatler boyunca anlattı.

Gece saat birde Liesel yatmaya gitti, babası eskiden yaptığı gibi gelip onun yanına oturdu. Liesel birkaç kez uyanıp onun orada olup olmadığına baktı ve babası onu asla hayal kırıklığına uğratmadı.

Gece sakindi.

Yatağı sıcak ve mutluluk doluydu.

Evet, Liesel Meminger için harika bir geceydi ve sükûnet, sıcaklık, mutluluk üç ay kadar daha sürecekti.

Ama hikâye altı ay daha devam edecekti.

ONUNCU KISIM

KİTAP HIRSIZI

bölümler:

dünyanın sonu – 98. gün
– bir savaş yaratıcısı – kelimelerin yolu
– katatonik bir kız – itiraflar –
ilsa hermann'ın küçük siyah kitabı
– kafes gibi uçaklar – ve yanan kar taneleri

DÜNYANIN SONU

(1. Bölüm)

Liesel Meminger için dünya sona erdiğinde, Himmel Sokağı'nda yağmur yağıyordu.

Gökyüzü sızdırıyordu.

Tıpkı bir çocuğun var gücüyle sıktığı ama yine de gevşek kalmış bir musluk gibi. Başlangıçta damlalar serindi. Bayan Diller'in dükkânından aşağı yürürken onları ellerimde hissediyordum.

Tepemde onları duyabiliyordum.

Bulutlu gökyüzüne baktım ve konserve kutusuna benzeyen uçakları gördüm. Midelerinin açıldığını ve doğal bir tavırla bombaları bıraktıklarını gördüm. Elbette hedefi ıskalamışlardı. Sık sık ıskalıyorlardı zaten.

KÜÇÜK VE HÜZÜNLÜ BİR UMUT

Kimse Himmel Sokağı'nı bombalamak istemiyordu.
Kimse adını cennetten almış bir yeri bombalamak istemezdi, değil mi?
Değil mi?

Bombalar düştüğünde bulutlar kızardı ve soğuk yağmur damlaları küle dönüştü. Sıcak kar taneleri her yere yağdı.

Kısacası, Himmel Sokağı dümdüz olmuştu.

Evler sokağın bir tarafından diğerine savrulmuştu. Çok ciddi görünüşlü Führer'in çerçeveli bir fotoğrafı bozuk zeminde bir yere düşmüştü. Ama hâlâ o ciddi tarzıyla gülümsüyordu. Bizim bilmediğimiz bir şeyi biliyordu. Ne var ki ben de *onun* bilmediği bir şeyi biliyordum. Bütün insanlar uyurken.

Rudy Steiner uyuyordu. Rosa ve Hans Hubermann uyuyordu. Bayan Holtzapfel, Bayan Diller, Tommy Muller. Hepsi uyuyor, hepsi ölüyordu.

Sadece bir kişi kurtuldu.

Hayatta kalmıştı, çünkü bir bodrumda oturmuş, kendi hayatının hikâyesini okuyor, yanlışları kontrol ediyordu. Daha önce o odanın sığınak olamayacak kadar küçük ve sığ olduğu söylenmişti ama o gece, 7 Ekim'de, yeterli olmuştu. Enkazın parçaları aşağı kaymış, saatler sonra Molching'e derin bir sessizlik hâkim olduğunda, yerel LSE bir şeyler duyabilmişti. Bir yankı. Oralarda bir yerde bir kız, kurşunkalemiyle bir boya tenekesine vuruyordu.

Hepsi durup kulak kabartmış ve sesi tekrar duyunca kazmaya başlamışlardı.

ELDEN ELE AKTARILAN ŞEYLER

Beton bloklar ve kiremitler.
Üzerine güneş resmi yapılmış bir duvar parçası.
Ezilip parçalanmış kutusundan bakan
mutsuz görünüşlü bir akordeon.

Hepsini kaldırdılar.

Yıkılmış bir duvar parçası daha kaldırıldığında, içlerinden biri kitap hırsızının saçlarını gördü.

Adamın çok güzel bir gülüşü vardı. Bir bebeğin doğumuna yardım ediyordu. "Buna inanamıyorum, yaşıyor!"

O adamlar çok mutluydu ama coşkularını tam olarak anlatmam mümkün değil.

Daha önce bir kolumda babasını, diğer kolumda annesini tutmuştum. Ruhların ikisi de yumuşacıktı.

Sonra diğer hepsi gibi onların da cesetleri çıkarılıp yatırılmıştı. Babasının güzel gümüş rengi gözleri çoktan paslanmaya başlamış, annesinin mukavva gibi dudakları horlamasının ortasında ölmüş gibi yarı açık kalmıştı.

Eller Liesel'i dışarı çekti ve giysilerindeki moloz kırıntılarını silkeledi. "Sirenler çok geç kaldı," dediler. "Bodrumda ne yapıyordun sen? Nereden bildin?"

Fark etmedikleri şey, kızın hâlâ kitabı sımsıkı tutuyor olduğuydu. Cevabı bir çığlık oldu. Yaşayanların çarpıcı çığlığı.

"Baba!"

İkinci defa. Sesi giderek daha panik dolu bir tizliğe ulaşırken yüzü buruştu. "Baba, *baba*!"

Liesel bağıra çağıra ağlarken onu da yukarı çektiler. Yaralıyı bile bunu henüz bilmiyorlardı, çünkü kendini kurtarıp etrafı araştırmaya, seslenmeye başlamıştı ve şimdi daha çok bağırıyordu.

Kitabı hâlâ sımsıkı tutuyordu.

Hayatını kurtaran kelimelere umutsuzca tutunmuştu.

98. GÜN

Hans Hubermann'ın Nisan 1943'te geri dönüşünden doksan yedi gün sonra her şey yolundaydı. Bazen oğlunun Stalingrad'da savaştığı düşüncesi onu tedirgin ediyor, kendi şansını oğluna da biraz bulaştırmış olmayı umuyordu.

Evdeki üçüncü gecesinde mutfakta akordeon çalmıştı. Söz sözdü. Müzik, çorba, şakalar ve on dört yaşında bir kızın kahkahaları vardı.

"Domuzkız," diye uyardı annesi, "bu kadar gülmeyi kes. O kadar da komik değil ayrıca. Üstelik de müstehcen."

Bir hafta sonra Hans hizmetine geri dönmek için şehirdeki ordu ofislerinden birine gitti. Orada bol miktarda yiyecek ve sigara olduğunu söylüyor, hatta bazen eve bisküvi veya fazladan reçel de getirebiliyordu. Tıpkı eski güzel günlerdeki gibiydi. Mayıs ayında küçük bir hava akını. Orada burada bir Heil Hitler. Ve her şey yolundaydı.

Doksan sekizinci güne kadar.

YAŞLI BİR KADINDAN UFAK BİR ANLATI

Münih Caddesi'nde "Ulu Tanrım, keşke onları getirmeselerdi.
Bu iğrenç Yahudiler, uğursuzluk getirir.
Onları gördüğüm her an mahvolacağımızı bilirim."

Bu, Liesel onları ilk gördüğünde Yahudilerin geldiğini ilan eden aynı yaşlı kadındı. Yüzü kâğıt beyazı renginde bir eriğe benziyordu. Gözleri damar gibi koyu maviydi. Ve tahmini doğruydu.

Yaz ortasında Molching yaklaşan şeylerin bir işaretini almıştı. Her zaman olduğu gibi görüş alanına girmişti. Önce bir askerin başı ve tepesine doğru uzanan namlusu. Sonra Yahudilerin vurulduğu zincirlerin şıngırtısı.

Bu kez tek fark, getirdikleri şeyin aksi yönden gelmesiydi. Sokakları süpürmeleri ve ordunun yapmak istemediği temizlik işlerini yapmaları için Nebling kasabasından geçirilmişlerdi. Daha sonra aynı gün yorgun, yenik bir halde ağır adımlarla yürütülerek kampa geri götürülüyorlardı.

Liesel yine Max Vandenburg'u görmeye çalıştı; Molching'den geçmeden doğruca Dachau'ya götürülmüş olabileceğini düşünüyordu. Ama orada yoktu. En azından bu kez.

Sadece zaman meselesiydi, çünkü ağustos ayının sıcak bir öğlen üzerinde Max de diğerleri gibi yürütülerek kasabadan geçecekti. Ancak diğerlerinin aksine, o yolu izlemeyecekti. Führer'in

Alman izleyicilerine rastgele bakmayacaktı.

MAX VANDENBURG HAKKINDA BİR BİLGİ

Münih Caddesi'nde toplanmış izleyiciler arasında kitap çalan bir kızın yüzünü arayacaktı.

Temmuz ayında Liesel'in daha sonra babasının dönüşünün doksan sekizinci günü olarak hesaplayacağı o gün, Liesel durup önünden geçen kederli Yahudileri izleyerek Max'i aradı. Onu aramak, hiçbir şey olmasa bile, sadece izlemenin acısını hafifletiyordu.

Bu korkunç bir düşünce, diye yazacaktı daha sonra Himmel Sokağı'ndaki bodrumda ama bunun doğru olduğunu biliyordu. Onları izlemenin acısı. Ya *onların* acısı? Sendeleyen ayakların, işkencenin ve kampın kapanan kapılarının acısı?

On günde iki kez geçtiler ve kısa süre sonra Münih Caddesi'ndeki erik yüzlü yaşlı kadının kesinlikle haklı olduğu anlaşıldı. Acı ve zorluklar kesinlikle gelecekti ve Yahudileri bir önsöz veya uyarı olmakla suçlayabilselerdi, asıl neden olarak Führer'i ve Rusya macerasını suçlamaları gerekirdi; çünkü Himmel Sokağı temmuz ayının daha sonraki günlerinden birinde uyandığında, geri dönmüş bir askerin cesedi bulunacaktı. Bayan Diller'in dükkânının yakınındaki bir çamaşırhanenin kirişine asılmış olarak. Bir insan sarkaç daha. Bir saat daha. Durmuş.

Dikkatsiz mal sahibi kapıyı kilitlemeyi unutmuştu.

24 TEMMUZ, SABAH 6.03

Çamaşırhane sıcak, kirişler sağlamdı
ve Michael Holtzapfel
bir uçurummuş gibi
sandalyeden atlamıştı.

O dönemde çok kişi beni kovalıyor, bana sesleniyor, onları yanıma almam için yalvarıyordu. Arada bir beni çağırıp gergin seslerle adımı fısıldayanlar da vardı.

"Beni al," diyorlardı ve onları durdurmak mümkün değildi. Korktukları açıktı ama benden korkmuyorlardı. İşi batırıp kendileriyle yüzleşmek zorunda kalmaktan korkuyorlardı; dünyayla ve sizin gibilerle yüzleşmekten.

Benim yapabileceğim bir şey yoktu.

Çok fazla imkânları vardı ve çok becerikliydiler; seçtikleri yöntem ne olursa olsun, yeterince iyi yaptıklarında, benim reddetme hakkım yoktu.

Michael Holtzapfel ne yaptığını biliyordu.

Yaşamak istediği için kendini öldürdü.

O gün Liesel Meminger'i hiç görmedim elbette. Her zaman olduğu gibi, kendime Himmel Sokağı'nda kalıp çığlıkları dinleyemeyecek kadar meşgul olduğumu telkin ettim. İnsanlar beni suçüstü yakaladığında zaten yeterince kötü oluyor, dolayısıyla her zamanki çıkış kararımla kahvaltı rengi güneşe yöneldim.

Asılmış cesedi bulan yaşlı adamın bağırışlarını, koşuşanların ayak seslerini ve diğerlerinin şaşkınlık nidalarını duymadım. Bıyıklı bir adamın mırıltısını duymadım: "Ne utanç verici, *ne* utanç verici..."

Bayan Holtzapfel'in kollarını iki yana açarak Himmel Sokağı'na uzandığını, tam bir çaresizlikle çığlık attığını görmedim, duymadım. Hayır, birkaç ay sonra geri dönüp *Kitap Hırsızı* adında bir şeyi okuyana kadar bunları bilmiyordum. Sonunda, Michael Holtzapfel'in yaralı eli veya başka bir yara yüzünden değil, hayatta kalmanın verdiği suçluluk duygusundan öldüğünü ancak ondan sonra öğrenebildim.

Michael'ın ölümüne yakın, kız onun uyumadığını, her gecenin zehir gibi olduğunu fark etmişti. Sık sık onu kar beyazı çarşafların arasında uyanık halde ve ter içinde yatarken, kardeşinin kopmuş bacaklarının hayalini görürken düşünüyorum. Liesel bazen Max'le yaptığı gibi ona neredeyse kendi kardeşinden söz edecek olduğunu ama kopmuş iki bacakla bir öksürük krizi arasında büyük bir fark olduğunu düşündüğünü yazmıştı. Böyle şeyler görmüş bir adamı *nasıl teselli edebilirdiniz* ki? Ona Führer'in kendisiyle gurur duyduğunu, Stalingrad'da yaptığı şeyler için Führer'in onu sevdiğini mi söylerdiniz? Buna nasıl cüret edebilirdiniz? Sadece onun konuşmasına izin verebilirdiniz. Buradaki ikilem elbette böyle insanların en önemli sözlerini sonraya, cesetlerini bulacak kadar şanssız insanlara saklamalarıdır. Bir mesaj, bir cümle, hatta bir soru veya Temmuz 1943'te Himmel Sokağı'nda bulunan gibi bir mektup.

MICHAEL HOLTZAPFEL:

SON VEDA

Sevgili anne,

Beni bağışlayabilir misin? Daha fazla dayanamıyorum.

Robert'in yanına gidiyorum. Bu konuda lanet olasıca Katoliklerin ne dediği umurumda bile değil. Cennette benim yaşadıklarımı yaşayanlar için bir yer olmalı. Yaptığım şey yüzünden seni sevmediğimi düşünebilirsin ama seviyorum.

Michael'ın.

Bayan Holtzapfel'e haberi vermesi istenen kişi Hans Hubermann'dı. Kadının evinin kapısında durduğunda yüzünden anlaşılmış olmalıydı. Altı ay içinde iki oğul kaybetmişti.

Yaşlı kadın yanından geçip giderken sabah güneşi Hans'ın arkasında parlıyordu. Kadın Himmel Sokağı'nda toplanan kalabalığa doğru hıçkırıklar arasında koştu. Michael'a en azından yirmi kez seslendi ama Michael çoktan cevap vermişti bile. Hırsız kitabının anlattıklarına göre, Bayan Holtzapfel oğlunun cesedine sarılmış ve yaklaşık bir saat bırakmamıştı. Sonra Himmel Sokağı'na vuran göz kamaştırıcı güneşe geri dönüp yere oturmuştu. Artık yürüyemiyordu.

İnsanlar uzaktan izliyordu. Böyle bir şeyden uzaklaşmak kolaydı.

Hans Hubermann onun yanında oturuyordu.

Kadın sert zemine sırtüstü serilirken, Hans onun elini tutuyordu.

Yaşlı kadının çığlıklarının sokaklarda yankılanmasına izin veriyordu.

Çok daha sonra Hans onu dikkatli bir şekilde bahçe kapısından geçirip evine soktu. Farklı şekilde görmeyi kaç kez denemiş olsam da, bunu bir türlü başaramadım.

O yıkılmış kadını ve uzun boylu, gümüş gözlü adamı ne zaman düşünsem, 31 Himmel Sokağı'ndaki mutfakta devamlı kar yağıyor.

SAVAŞ YARATICISI

Taze çekilmiş kahve kokusu vardı. Siyah elbiseler. Gözlerin altında muazzam bavullar. Liesel diğerleri gibi çimenlerin üzerinde durdu. Aynı gün öğleden sonra Bayan Holtzapfel'e kitap okudu. Komşusunun en sevdiği kitap: *Rüya Taşıyıcısı*.

Yoğun bir gün olacaktı, gerçekten.

27 TEMMUZ 1943

Michael Holtzapfel gömüldü
ve kitap hırsızı onun yakınına kitap okudu.
Müttefikler Hamburg'u bombalamıştı;
ve konu açılmışken, biraz mucizevi olmam büyük şanstı.
45.000'e yakın insanı başka kimse o kadar kısa
sürede taşıyamazdı.
Bir milyon insan yılında bile.

Almanlar suçlarının bedelini ağır şekilde ödemeye başlıyordu. Führer'in küçük dizleri titriyordu artık.

Yine de, ona, o Führer'e hakkını vermeliyim.

Kesinlikle çok iradeliydi.

Savaşı sürdürmek açısından hiçbir gevşeme yoktu; bir salgının ortadan kaldırılması konusunda da hiç geri adım atılmıyordu. Kampların çoğu Avrupa'nın çeşitli yerlerine dağılmış olmasına rağmen, bazıları hâlâ Almanya'daydı.

O kamplarda birçok kişi hâlâ çalıştırılıyor ve yürüyordu.

Max Vandenburg o Yahudilerden biriydi.

KELİMELERİN YOLU

Bu, Hitler'in kültürünün kalbinde oldu.

Daha fazla acı ürünü güzelce teslim ediliyordu ve küçük bir parçası yeni gelmişti.

Yahudiler Münih eteklerinde yürütülürken, ergen bir kız düşünülemeyecek olanı yaparak onlarla birlikte yürümek için yaklaştı. Askerler onu çekip yere yuvarladıklarında kız tekrar ayağa kalktı ve yürümeye devam etti.

Sabah sıcaktı.

Geçit için mükemmel bir gündü.

Askerler ve Yahudiler çeşitli kasabalardan geçerek gelmişti ve Molching'e yaklaşıyorlardı. Kampta yapılması gereken daha çok iş olabilirdi veya belki de birkaç mahkûm ölmüştü. Nedeni ne olursa olsun, yeni bir grup Yahudi yaya olarak Dachau'ya götürülüyordu.

Her zaman yaptığı gibi Liesel de izleyicilerle birlikte Münih Caddesi'ne koştu.

"Heil Hitler!"

İlk askeri yolun ilerisinden duydu ve kalabalığın arasından ona doğru yürüdü. Ses Liesel'i şaşırtmıştı. Sonsuz gökyüzünü bu şının üzerinde bir tavana dönüştürmüştü ve kelimeler oradan sekerek topallayan Yahudilerin ayaklarının dibinde bir yerlere düşüyordu.

Gözleri.

Tek tek geçiyorlardı ve Liesel yüksek bir yer bulduğunda durup onları inceledi. Yüzleri tek tek hızla tarayarak, *Haraççı Adam* ve *Kelime Silkeleyici*'yi yazan Yahudi'nin yüzüyle karşılaştırdı.

Dağınık saçlar, diye düşündü.

Hayır, çalı gibi saçlar. Yıkanmadığında öyle görünüyor. Çalı gibi saçları, kanlı gözleri ve kirli sakalları ara.

Aman Tanrım, çok fazlaydılar.

Çok fazla ölen göz ve sürünen ayak vardı.

Liesel belirtileri aradı, Max Vandenburg'u ele veren bir şey görmedi. Yüzünün mimikleriydi; bütün dikkatini toplamış halde o da kalabalığı tarıyordu. Alman izleyicilere doğrudan bakan tek yüzü bulduğunda Liesel duraksadı. Gözler kitap hırsızının iki tarafındaki insanları kararlı bakışlarla inceliyordu.

"Neye bakıyor *bu* böyle?" diye sordu bir erkek sesi, Liesel'in yanından.

Kitap hırsızı yola adım attı.

Hareket hiç bu kadar ağır gelmemişti. Ergen göğsündeki kalbi hiç bu kadar büyümemişti.

Öne çıkarak çok sessizce konuştu. "Beni arıyor."

Sesi kısılarak içinde kaldı. Onu geri çıkarmak zorundaydı; konuşmayı tekrar öğrenmek ve adını söyleyebilmek için derinlere uzanmalıydı.

Max.

"Buradayım, Max!"
Daha yüksek sesle.
"*Max, buradayım!*"
Max onu duydu.

MAX VANDENBURG, AĞUSTOS 1943

Çalı gibi saçları vardı, diye düşündü Liesel ve kanlı gözleri.
Diğer Yahudilerle omuz omuza yürüyordu.
Ona ulaştıklarında, o bir çift göz yalvararak baktı.
Sakalı yüzünü örtüyor, dudakları titriyordu.
Kızın adını o titreyen dudaklarla söyledi.
Liesel.

Liesel kalabalıktan tamamen sıyrılarak Yahudilerin arasına daldı ve aralarından geçerek sol eliyle Max'in kolunu tuttu.

Max ona baktı.

Liesel tökezleyip düştü ve Yahudi, o iğrenç Yahudi, Alman kızın kalkmasına yardım etti. Bunun için bütün gücünü kullanması gerekmişti.

"Buradayım, Max," dedi tekrar. "Buradayım."

"İnanamıyorum..." Kelimeler Max Vandenburg'un ağzından sızar gibi çıkıyordu. "Ne kadar büyümüşsün." Gözlerinde derin bir hüzün vardı. Şişmişlerdi. "Liesel... beni birkaç ay önce yakaladılar." Ses zayıf bir şekilde ulaşıyordu Liesel'e. "Stuttgart yolunu yarılamıştım."

İçeriden bakınca Yahudiler kollardan ve bacaklardan oluşan bulanık bir akıntıyı andırıyordu. Hırpani üniformalar. Askerlerden hiçbiri henüz Liesel'i görmemişti, Max onu uyardı. "Beni bırakmalısın, Liesel." Hatta onu itmeye çalıştı ama kız fazla güçlüydü.

Max'in açlıktan zayıf düşmüş kolları onu itemedi ve Liesel pisliğin, açlığın ve şaşkınlığın arasında yürümeye devam etti.

Uzunca bir süre sonra ilk asker fark etti.

"Hey!" diye seslendi. Kırbacını işaret etti. "Hey, kız, ne yapıyorsun orada? Çık dışarı!"

Liesel ona aldırmayınca asker koluyla kalabalığın arasında kendine yol açtı. Yahudileri oraya buraya iterek ilerledi. Liesel yürümeye çalışırken asker onun tepesinde dikildi ve genç kız, Max Vandenburg'un yüzündeki sıkıntılı ifadeyi fark etti. Onun korktuğunu daha önce de görmüştü ama bu şekilde değil.

Asker, Liesel'i tutup çekti.

Elleri kızın giysilerini yakalamıştı.

Liesel askerin elindeki kemikleri hissedebiliyordu. Tenini parçalıyorlardı. "Sana çık dışarı dedim!" diye emretti asker ve kızı kenara sürükleyerek Alman izleyicilerin arasına fırlattı. Hava ısınıyordu. Güneş Liesel'in yüzünü yakıyordu. Kız acıyla yere yuvarlandı ama sonra tekrar ayağa kalktı. Kendini toparlayarak bekledikten sonra tekrar konvoyun arasına daldı.

Bu kez arkadan öne doğru ilerledi.

İleride çalı gibi saçları gördü ve onlara doğru yürüdü.

Bu kez uzanmadı; durdu. İçinde bir yerde kelimelerin ruhunu hissetti. Kelimeler tırmanıp dışarı çıkarak Liesel'in yanında durdu.

"Max," dedi. Max dönüp ona baktı ve bir an gözlerini kapadı. "*Bir zamanlar tuhaf, ufak tefek bir adam vardı,*" dedi Liesel. Kolları iki yanındaydı ama yumruklarını sıkmıştı. "*Ama bir kelime silkeleyici de vardı.*"

Dachau yolundaki Yahudilerden biri durdu.

Diğerleri etrafından akıp giderek onu yapayalnız bırakırken o hiç kıpırdamadı. Gözleri sıkıntılı ve üzgündü. Kelimeler kızdan Yahudi'ye ulaşmış, üzerine tırmanmıştı.

Kız tekrar konuştuğunda, sorular ağzından döküldü. Gözle-

rinde sıcak yaşlar birikmişti ve onları akıtmaya niyeti yoktu. Kararlı ve gururlu bir şekilde durmak daha iyiydi. Geri kalanını kelimeler hallederdi. "*Gerçekten sen misin?" diye sordu genç adam,*" dedi. "*Tohumu senin yanağından mı almıştım?*"

Max Vandenburg yerinden kıpırdamıyordu.

Dizlerinin üzerine de çökmemişti.

İnsanlar, Yahudiler ve bulutlar durmuştu. İzliyorlardı.

Max durduğu yerden önce kıza, sonra doğruca uçsuz bucaksız, masmavi, görkemli gökyüzüne baktı. Güneş ışığından kirişler rastgele yola düşüyordu. Bulutlar tekrar hareket etmeye başladıklarında arkalarına baktılar. "Bu çok güzel bir gün," dedi Max, paramparça bir sesle. Ölmek için harika bir gün. Bu şekilde ölmek için harika bir gün.

Liesel ona doğru yürüdü. Uzanıp sakallı yüzüne dokunacak kadar cesurdu. "Bu gerçekten sen misin, Max?"

Böylesine güzel bir Alman günü ve ilgili bir izleyici grubu.

Max ağzının Liesel'in avucunu öpmesine izin verdi. "Evet, Liesel, benim," dedi ve kızın elini yüzüne bastırarak parmaklarına ağladı. Askerler gelirken, küstah Yahudilerden küçük bir grup durup izlerken Max ağlamaya devam etti.

Durduğu yerde kırbaçlandı.

"Max," diye ağladı kız.

Sonra sessizce sürüklenip götürüldü:

Max.

Yahudi boksör.

İçinden hepsini söyledi.

Maxi-taksi. Stuttgart'ta sokaklarda dövüşürken arkadaşların sana böyle sesleniyordu, hatırladın mı? O sendin, sert yumruklu çocuk. Seni almaya geldiğinde ölümün yüzüne de bir yumruk indireceğini söylemiştin, hatırlıyor musun, Max? Bana söylemiştin. Ben hepsini hatırlıyorum.

Kardanadamı hatırlıyor musun, Max?

Hatırlıyor musun?

Bodrumda?

Gri kalpli beyaz bulutu hatırlıyor musun?

Führer hâlâ bazen seni aramaya geliyor. Seni özlüyor. Seni hepimiz özlüyoruz.

Kırbaç. Kırbaç.

Askerin elindeki kırbaç inip kalkmaya devam etti. Max'in yüzüne vurdu. Çenesini yırttı, boğazını yardı.

Max yere devrildi, asker kıza döndü. Ağzı açıktı. Dişleri kusursuz ve bembeyazdı.

Liesel'in gözünde bir ışık patlaması oldu. Ilsa Hermann'ın veya en azından Rosa'nın kendisini tokatlamasını istediği ama ikisinin de bunu yapmadığı günü hatırladı. Bu kez hayal kırıklığına uğramamıştı.

Kırbaç Liesel'in köprücükkemiğini kesip kürekkemiğine uzandı.

"Liesel!"

O kişiyi tanıyordu.

Asker kolunu savururken kalabalığın içinde Rudy Steiner'i gördü. Seslenen oydu. Liesel onun yüzündeki acıyı ve sarı saçlarını görebiliyordu. "Liesel, çık oradan!"

Kitap hırsızı çıkmadı.

Gözlerini kapatarak yakıcı darbelerin peş peşe inişini hissetti; sonunda vücudu yolun sıcak zeminine devrilene dek. Asfalt yanağını ısıtmıştı.

Başka kelimeler de geldi; bu kez askerden.

"*Steh' auf!*"

Bu kısa cümlenin hedefi kız değil, Yahudi'ydi. Detaylara da değindi. "Kalk ayağa seni pis serseri, seni Yahudi kancık, kalk, kalk ayağa!"

Max ayağa kalkmaya çalıştı.

Bir şınav daha, Max.

Soğuk bodrum zemininde bir şınav daha.

Ayakları kıpırdadı.

Onu sürükleyerek götürdüler.

Bacakları sendeliyor ve elleri acıyı yatıştırmak için kırbaç yaralarına gidiyordu. Liesel'e bakmak için tekrar dönmeyi denediğinde asker ellerini onun kanlı omuzlarına koyarak itti.

Çocuk geldi. Uzun bacakları çömeldi ve soluna dönerek seslendi.

"Tommy, hemen buraya gel ve bana yardım et. Onu kaldırmamız gerek. Tommy, *çabuk*!" Kitap hırsızını koltukaltlarından tutarak kaldırdı. "Liesel, haydi, yoldan çekilmen gerek."

Liesel ayağa kalkabildiğinde, şoktan donakalmış Almanların yüzlerine baktı. Onların ayaklarının dibine yığıldı ama sadece bir an için. Yüzünün yere değen tarafı alev alev yanıyordu. Nabzı hızlanmıştı.

Yolun ilerisinde yürüyen son Yahudilerin bacaklarını ve topuklarını hayal meyal görebiliyordu.

Yüzü yanıyordu. Kolları ve bacakları deli gibi ağrıyordu; hem acı verici hem de yorucu bir uyuşukluk çökmüştü.

Ayağa kalktı.

Münih Caddesi'nde Max Vandenburg'un son adımlarına doğru önce yürümeye, sonra koşmaya başladı.

"Liesel, ne yapıyorsun sen?!"

Rudy'nin kelimelerinin ellerinden sıyrıldı ve yan tarafta onu izleyen insanlara aldırmadı. Çoğu sessizdi. Kalpleri atan heykeller. Belki de bir maratonun son metrelerindeki izleyiciler gibi. Liesel tekrar seslendi ama sesi duyulmadı. Saçları gözlerine düşüyordu. "Max, lütfen!"

Otuz metre kadar sonra bir asker tam geri dönerken kız düş-

tü. Eller onu arkasından yakaladı ve komşusu olan çocuk onu yere devirdi. Liesel'in yumruklarını hediye gibi kabul etti. Kızın kemikli elleri ve dirsekleri, birkaç inilti dışında hiçbir tepki olmadan tutuldu. Çocuk yüzünde güzel duruyormuş gibi bütün salyaları da kabul etti. Daha da önemlisi, kızı yerde tutmayı başardı.

Münih Caddesi'nde bir çocuk ve kız birbirine dolanmıştı.

Yolda huzursuz bir şekilde yatıyorlardı.

Birlikte insanların gözden kayboluşunu izlediler. Nemli havada hareket eden tabletler gibi dağılışlarını seyrettiler.

İTİRAFLAR

Yahudiler gittikten sonra Rudy ve Liesel birbirlerinden ayrıldı ama kitap hırsızı konuşmadı. Rudy'nin sorularının cevabı yoktu.

Liesel eve de dönmedi. Asık yüzle tren istasyonuna doğru yürüdü ve saatler boyu babasını bekledi. Rudy önce onun yanında durdu ama Hans'ın eve dönmesine daha yarım gün olduğundan, gidip Rosa'yı aldı. İstasyona dönerken kadına olanları anlattı. Rosa geldiğinde kıza hiçbir şey sormadı. Olanları zaten az çok anlamıştı. Sadece kızın yanında durdu ve sonunda onu oturmaya ikna edebildi. Birlikte beklediler.

Babası olanları öğrenince çantasını bırakıp istasyon havasını tekmeledi.

O gece hiçbiri yemek yemedi. Hans'ın parmakları akordeonu taciz etti ve ne kadar çabaladıysa da tüm şarkıları batırdı. Artık hiçbir şey işe yaramıyordu.

Kitap hırsızı üç gün boyunca yataktan çıkmadı.

Her sabah ve öğleden sonra Rudy Steiner kapıyı vuruyor ve hâlâ hasta olup olmadığını soruyordu. Kız hasta filan değildi.

Dördüncü gün Liesel komşusunun kapısına gitti ve birlikte önceki yıl ekmeği paylaştıkları ağaçlığa gidip gidemeyeceklerini sordu.

"Sana daha önce söylemeliydim," dedi.

Konuştukları gibi, Dachau'ya uzanan yolda yürüdüler. Sonra ağaçların arasında durdular. Işık ve gölgeler etrafa uzun şekiller yayıyordu. Çam kozalakları bisküvi gibi etrafa saçılmıştı.

Teşekkür ederim, Rudy.

Her şey için. Beni yoldan çektiğin için, beni durdurduğun için.

Ama hiçbirini söylemedi.

Eli yan tarafındaki bir dala dayandı. "Rudy, sana bir şey söylersem kimseye tek kelime etmeyeceğine söz verir misin?"

"Elbette." Kızın yüzündeki ciddiyeti ve sesindeki ağırlığı fark etmişti. Onun yanındaki ağaca yaslandı. "Konu nedir?"

"Söz."

"Verdim ya."

"Tekrar ver. Annene, ağabeyine veya Tommy Muller'e söyleyemezsin. Kimseye."

"Söz veriyorum."

Yaslanıyordu.

Yere bakıyordu.

Liesel kelimeleri ayağının dibinden okumaya çalışarak onları çam kozalakları ve kırık dal parçalarıyla karıştırarak doğru bir başlangıcı bulmak için birkaç kez denedi.

"Futbol oynarken yaralandığım zamanı hatırlıyor musun?" diye sordu Liesel. "Sokakta?"

İki savaşı, bir akordeonu, bir Yahudi boksörü ve bodrumu

açıklamak bir saatin yaklaşık dörtte üçünü aldı. Günler önce Münih Caddesi'nde olanları da unutmadan.

"Bu yüzden daha yakından bakmak istedin," dedi Rudy. "Elinde ekmekle. Hâlâ orada olup olmadığını görmek için."

"Evet."

"Ulu Tanrım."

"Evet."

Ağaçlar üçgen ve yüksekti. Sessizlerdi.

Liesel çantasından *Kelime Silkeleyici*'yi çıkarıp Rudy'ye sayfalardan birini gösterdi. Sayfada boynuna üç madalya asılmış bir çocuk vardı.

"*Limon rengi saçlı,*" diye okudu Rudy. Parmakları kelimelere dokundu. "Ona benden mi bahsettin?"

Liesel önce konuşamadı. Belki de duygularının aniden ortaya çıkmasındandı. Yoksa onu hep sevmiş miydi? Muhtemelen. Konuşamamakla birlikte, şimdi Rudy'nin onu öpmesini istiyordu. Elinden tutup onu kendisine çekmesini. Neresinden olduğu fark etmezdi. Ağzı, boynu, yanağı. Teni bomboş bekliyordu.

Yıllar önce o çamurlu alanda yarıştıklarında, Rudy sarsak gülümsemeli bir kemik torbası gibiydi. Bu öğlen üzerinde ağaçların altındaysa, ekmek dağıtan ve oyuncak ayı veren biriydi. Üç Hitler Gençliği yarışı kazanmıştı. En iyi arkadaşıydı. Ve ölümüne sadece bir ay vardı.

"Ona senden söz ettim tabii ki," dedi Liesel.

Veda ediyordu ama bunun farkında bile değildi.

ILSA HERMANN'IN KÜÇÜK SİYAH KİTABI

Ağustos ortalarında aynı eski tedavi için 8 Grande Caddesi'ne gitmeye karar verdi.

Kendini neşelendirmek için.

Düşündüğü buydu.

Sıcak ve terli bir gündü ama akşama yağmur bekleniyordu. *Son İnsan Ziyaretçi*'de sonlara doğru bir ifade kullanılmıştı. Bayan Diller'in dükkânının önünden geçerken Liesel onu düşünüyordu.

SON İNSAN ZİYARETÇİ, SAYFA 211

Güneş dünyayı kıpırdatır.
O da yahni gibi tekrar tekrar bizi.

O anda Liesel sadece bunu düşünüyordu, çünkü hava çok sı-

caktı.

Münih Caddesi'ndeyken önceki hafta orada olanları düşünüyordu. Yahudilerin kalabalık ve acı içinde geldiklerini görmüştü, O ifadede bir eksik olduğuna karar verdi.

Dünya çirkin *bir yahni,* diye düşündü.

O kadar çirkin ki tahammül edemiyorum.

Liesel, Amper Nehri üzerindeki köprüyü geçti. Su berrak, zümrüt yeşili ve serindi. Liesel dipteki taşları görebiliyor, suyun tanıdık şarkısını duyabiliyordu. Dünya böyle güzel bir nehri hak etmiyordu.

Grande Caddesi'ne doğru tepeyi tırmandı. Evler güzel ve nefret uyandırıcıydı. Bacakları ve ciğerlerindeki hafif ağrıdan zevk alıyordu. *Daha hızlı yürü,* diye düşündü ve kumların içinden çıkan bir canavar gibi yükselmeye başladı. Çimen kokularını alıyordu. Taze, tatlı, yeşil ve sarı uçluydu. Başını çevirmeden veya paranoyayla duraksamadan bahçeyi geçti.

Pencere.

Pervazdaki eller, bacakların makası.

Ayakların inişi.

Kitaplar, sayfalar ve mutlu bir yer.

Raftan bir kitap alarak onunla birlikte yere oturdu.

Acaba evde mi? diye merak etti ama Ilsa Hermann'ın mutfakta patates dilimliyor veya postanede sıra bekliyor olması aslında umurunda değildi. Ya da kızın başında dikilip elindeki kitabı inceliyor olması.

Kız artık hiç umursamıyordu.

Uzun bir süre oturdu ve sonunda gördü.

Kardeşinin tek gözü açık, tek gözü hâlâ rüyada ölümünü izlemişti. Annesiyle vedalaşmış ve onu eve dönmek için tek başına tren beklerken hayal etmişti. Cılız, yaşlı bir kadın sokağın ortasına

uzanmış, çığlığı ivmesini kaybederek yuvarlanan bir para gibi zayıf düşene dek etrafı inletmişti. Genç bir adam, kendini Stalingrad karlarından yapılmış bir iple asmıştı. Bir bombardıman pilotunun metal bir tabut içinde ölümünü izlemişti. Hayatının en güzel sayfalarını ona iki kez hediye etmiş olan bir Yahudi'nin toplama kampına götürülüşünü seyretmişti.

O görüntüler gerçek dünyaydı ve şimdi bu göz alıcı başlıklarıyla güzel kitaplar arasında otururken içi kaynıyordu. Ağızlarına kadar paragraflar ve kelimelerle dolu sayfalara bakarken hepsi içini yakıyordu.

Sizi alçaklar, diye düşündü. *Sizi güzel alçaklar.*

Beni mutlu etmeyin. Lütfen, beni umutlandırıp bütün bunlardan iyi bir şeyler çıkabileceğini düşündürmeyin. Çürüklerime bakın. Şu sıyrıklara bakın. İçimdeki sıyrıkları görüyor musunuz? Gözlerinizin önünde büyüdüklerini, içimi aşındırdıklarını görüyor musunuz? Artık hiçbir şey için umut istemiyorum. Max'in hayatta ve güvende olması için dua etmek istemiyorum. Ya da Alex Steiner'in.

Çünkü dünya onları hak etmiyor.

Kitaptan bir sayfa kopardı, yırtarak ortadan ikiye ayırdı.

Sonra bir bölümü.

Çok geçmeden bacaklarının arasında ve etrafında kelime parçalarından başka bir şey kalmadı. Kelimeler. Neden var olmak zorundaydılar ki? Onlar olmasa bunların hiçbiri yaşanmazdı. Kelimeler olmadan Führer bir hiçti. *Topallayan esirler, teselli ihtiyacı veya bize kendimizi daha iyi hissettirecek kelime oyunları olmazdı.*

Kelimelerin ne yararı vardı?

Şimdi portakal rengi ışıklı odada bunu yüksek sesle söyledi. "Kelimelerin ne yararı var ki?"

Kitap hırsızı ayağa kalktı ve dikkatle kütüphanenin kapısına

doğru yürüdü. Kapı fazla karşı koymadan açıldı. Esintili koridor ahşaptan bir boşluk gibiydi.

"Bayan Hermann?"

Sorusu kulaklarına geri döndü ve tekrar ön kapıya gitmeyi denedi. Daha yarı yola gelmişti ki zemin tahtalarının üzerinde durdu.

"Bayan Hermann?"

Seslenişler sessizlikle karşılık buldu ve mutfağa gitmeyi düşündü; Rudy için. Kendini tuttu. Pencere pervazına sözlük bırakan bir kadının mutfağından yiyecek çalmak doğru gelmiyordu. Üstelik kadının kitaplarından birini sayfa sayfa, bölüm bölüm yok etmişti. Yeterince zarar vermişti zaten.

Liesel kütüphaneye tekrar girdi ve masa çekmecelerinden birini açarak oturdu.

SON MEKTUP

Sevgili Bayan Hermann,

Anladığınız üzere, kütüphanenize bir kez daha girdim ve kitaplarınızdan birini mahvettim. O kadar öfkeliydim, o kadar korkuyordum ki kelimeleri öldürmek istedim. Sizden çaldım ve şimdi de eşyanızı parçaladım. Çok üzgünüm. Kendimi cezalandırmak için sanırım buraya gelmekten vazgeçeceğim. Bu bir ceza mı acaba? Burayı hem seviyorum hem de nefret ediyorum, çünkü kelimelerle dolu.

Sizi incittiğim, tahammül edilmez olduğum (bu ifadeyi sözlüğünüzden öğrendim) zaman bile dostum oldunuz ve sanırım artık sizi rahat bırakacağım. Her şey için çok üzgünüm.

Tekrar teşekkür ederim.
Liesel Meminger

Mesajı masaya bırakıp odaya son kez baktı. Üç tur atarak ellerini kitapların üzerinde dolaştırdı. Onlardan nefret etmekle birlikte, karşı da koyamıyordu. *Tommy Hoffman'ın Kuralları* adında bir kitabın parçaları etrafa saçılmıştı. Pencereden süzülen esintide birkaç parça yükselip indi.

Işık hâlâ turuncuydu ama daha önceki kadar parlak değildi. Elleri pencere pervazının ahşabını son kez kavradı ve atlayış sırasında midesinin hoplayışını, yere indiğinde ayaklarının acısını son kez hissetti.

Tepeden aşağı inip köprüden geçene kadar turuncu ışık da yok olmuştu. Bulutlar toplanıyordu.

Himmel Sokağı'nda yürürken ilk yağmur damlalarını hissediyordu. *Ilsa Hermann'ı bir daha asla göremeyeceğim,* diye düşündü ama kitap hırsızı, varsayımlarda bulunmaktansa kitapları okumak veya parçalamak konusunda daha becerikliydi.

ÜÇ GÜN SONRA

Kadın otuz üç numaranın kapısını vurdu ve açılmasını bekledi.

Onu bornozsuz veya sabahlıksız görmek Liesel'e tuhaf gelmişti. Üzerindeki yaz elbisesi sarı ve kırmızı kenarlıydı. Üzerinde küçük çiçekli bir cep vardı. Gamalı haç yoktu. Siyah ayakkabılar giymişti. Ilsa Hermann'ın baldırlarını daha önce hiç fark etme-

mişti. Bacakları porselen gibiydi.

"Bayan Hermann, çok özür dilerim; kütüphanenize son gelişimde yaptıklarım için."

Kadın onu susturdu. Elini çantasına sokarak küçük siyah bir kitap çıkardı. İçinde bir hikâye değil, çizgili kâğıtlar vardı. "Artık kitaplarımı okumayacaksan bir tane yazmak isteyebileceğini düşündüm. Mektubun, o..." Kitabı iki eliyle Liesel'e uzattı. "Kesinlikle yazabilirsin. İyi yazıyorsun." Defter ağırdı ve cildi *Omuz Silkiş*'inkine benziyordu. "Ve lütfen," diye öğütledi Ilsa Hermann, "söylediğin gibi kendini cezalandırma. Benim gibi olma, Liesel."

Kız defteri açıp kâğıda dokundu. "*Danke schön*, Bayan Hermann. Dilerseniz size kahve hazırlayabilirim. Girmek ister misiniz? Evde yalnızım. Annem komşuda, Bayan Holtzapfel'le birlikte."

"Kapıyı mı, yoksa pencereyi mi kullanalım?"

Liesel, Ilsa Hermann'ın yıllardır ilk kez böyle candan gülümsediğini hissetti. "Sanırım kapıyı kullanacağız. Böylesi daha kolay."

Mutfakta oturdular.

Kahve kupaları ve reçelli ekmek. Konuşmaya çalışıyorlardı. Liesel, Ilsa Hermann'ın yutkunduğunu duyabiliyordu ama her nedense huzursuz değillerdi. Kahvesini soğutmak için nazikçe üfleyişini izlemek bile güzeldi.

"Eğer bir şey yazarsam ve bitirirsem," dedi Liesel, "size göstereceğim."

"Çok sevinirim."

Valinin karısı gittikten sonra Liesel onun Himmel Sokağı'nda yürüyüşünü izledi. Sarı elbisesine, siyah ayakkabılarına ve porselen gibi bacaklarına baktı.

Posta kutusunun yanında Rudy ona döndü. "Bu, sandığım kişi mi?"

"Evet."

"Dalga geçiyorsun."

"Bana bir hediye verdi."

Görünüşe bakılırsa Ilsa Hermann o gün Liesel Meminger'e sadece bir defter vermemişti. Aynı zamanda bodrumda zaman geçirmesi için bir neden de vermişti; önce babasıyla, sonra Max'le en sevdiği yer. Ona kendi kelimelerini yazmak için bir neden vermiş, kelimelerin aynı zamanda onu hayata döndüren şey olduğunu hatırlatmıştı.

"Kendini cezalandırma," dediğini duyuyordu kadının ama ceza ve acı olacak, yanında mutluluk da gelecekti. Yazmak buydu.

Geceleri anne babası uyurken Liesel sessizce bodruma inip gaz lambasını yaktı. Birinci saat sadece kalemini ve kâğıdı izledi. Kendini hatırlamaya zorladı ve bakışlarını kaçırmadı.

"*Schreibe*," dedi kendine. "Yaz."

İki saatten uzun süre sonra Liesel Meminger yazmaya başladığında bunu doğru yapıp yapamayacağından bile emin değildi. Biri nasıl onun hikâyesini bulup da bir yerlere taşıyacaktı ki?

Kimse böyle şeyleri beklemez.

Planlamaz.

Küçük bir boya kutusunu sandalye, büyük bir kutuyu masa olarak kullandı ve kaleminin ucunu ilk sayfanın ortasına dayadı. Ortaya şunu yazdı:

KİTAP HIRSIZI

Küçük bir hikâye
Liesel Meminger

KAFES GİBİ UÇAKLAR

Üçüncü sayfaya geldiğinde eli ağrıyordu.

Kelimeler çok ağır, diye düşündü ama gece devam ederken on bir sayfayı tamamlayabildi.

SAYFA 1

Aldırmamaya çalıştım ama bütün bunların trenle,
karla ve öksüren kardeşimle başladığını biliyorum.
İlk kitabımı o gün çaldım.
Mezar kazmakla ilgili bir elkitabıydı
ve onu çalıp Himmel Sokağı'na getirdim.

Orada boya örtülerinin üzerinde, kenarları kıvrılmış kâğıtla,

başını masa olarak kullandığı büyük boya kutusunun üzerine koyarak uyuyakaldı. Sabah annesi tepesinde dikilirken uyku sersemi gözlerinde soran bakışlar vardı.

"Liesel," dedi, "burada ne halt ettiğini sanıyorsun sen?"

"Yazıyorum, anne."

"Ulu Tanrım." Rosa öfkeli adımlarla tekrar yukarı çıktı. "Beş dakika içinde yukarıda ol, yoksa kova cezası alacaksın. Anladın mı?"

"Anladım."

Liesel her gece bodruma iniyor, kitabını hiç yanından ayırmıyordu. Saatler boyu yazıyor, her gece hayatının on sayfasını tamamlamaya çalışıyordu. Düşünülecek, unutulmaması gereken o kadar çok şey vardı ki. *Sabırlı ol,* diyordu kendine ve sayfalar ilerledikçe yazma gücü de artıyordu. Hatta resimleri ve kelimeleri kopyalayarak *Kelime Silkeleyici* ve *Haraççı Adam*'ı da eklemiş, *Kavgam*'ın sık sık alttan görünmeye çalıştığını da vurgulamıştı. Max'in kitabının ilk gördüğü taslakları da eklenmişti; hikâyeyi aynen hatırladığı şekilde aktarabilmek için.

Bazen yazma çalışması sırasında bodrumda yaşananları yazıyordu. Babasının onu kilisenin basamaklarında tokatladığı anı ve birlikte *Heil Hitler!* selamı verişlerini anlatmayı yeni bitirmişti. Hans Hubermann karşısında akordeonunu kutusuna koyuyordu; Liesel yazarken, o da yarım saattir çalmayı yeni bitirmişti.

SAYFA 42

Babam bu gece benimle birlikte oturdu.
Akordeonu bodruma indirdi ve eskiden Max'in oturduğu yerin yakınına oturdu.

O çalarken sık sık parmaklarına ve yüzüne bakıyorum.
Akordeon nefes alıyor. Yanaklarında çizgiler var.
Onlar da nefes alıyor gibiler ve nedense onlara baktığımda
içimden ağlamak geliyor. Üzüntüden veya gururdan değil.
Sadece hareket edip değişme şekillerinden.
Bazen babamın bir akordeon olduğunu düşünüyorum.
Bana bakıp gülümsediğinde ve nefes aldığında notaları duyuyorum.

On gece boyunca yazdıktan sonra Münih tekrar bombalandı. Liesel 102. sayfaya gelmişti ve bodrumda uyuyakalmıştı. Gong sesini veya sirenleri duymamıştı ve babası onu uyandırmaya geldiğinde uykusunda kitabını sımsıkı tutuyordu. "Liesel, gel." *Kitap Hırsızı*'nı ve diğer kitaplarını yanına aldı; sonra gidip Bayan Holtzapfel'i aldılar.

SAYFA 175

Amper Nehri'nde bir kitap süzülüyordu.
Bir çocuk suya atladı, kitabı yakaladı ve sağ elinde tuttu.
Sırıttı. Beline kadar yükselen buzlu aralık suyunun içinde duruyordu.
"Bir öpücüğe ne dersin, Domuzkız?" dedi.

2 Ekim'deki bir sonraki saldırıya kadar kitabını bitirmişti. Sadece birkaç düzine boş sayfa kalmıştı ve kitap hırsızı yazdıklarını okumaya başlamıştı bile. Kitap on bölüme ayrılmış, her birine kitapların veya hikâyelerin isimleri verilmiş ve hayatını nasıl et-

kiledikleri anlatılmıştı.

Beş gece sonra yağmur çiselerken Himmel Sokağı'na girdiğimde hangi sayfayla uğraşıyor olduğunu, o kafes gibi uçaktan ilk bomba düştüğünde ne okuduğunu sık sık merak ederim. Şahsen, kısa bir an duvara, Max Vandenburg'un ip gibi bulutuna, akan güneşine ve ona doğru yürüyen figürlerine baktığını hayal etmeyi seviyorum. Sonra boyayla yaptığı yazı çalışmalarına. Boks eldivenlerini boynuna asmış olan Führer'in bodruma indiğini görüyorum. Kitap hırsızıysa son cümlesini saatler boyunca tekrar, tekrar, tekrar, tekrar okuyor.

KİTAP HIRSIZI – SON CÜMLE

Kelimelerden hem nefret ettim hem de onları sevdim ve umarım onları doğru yazmışımdır.

Dışarıda dünya ıslık çalıyordu. Yağmur kirlenmişti.

DÜNYANIN SONU

(*2. Bölüm*)

Artık neredeyse bütün kelimeler soluyor. Siyah kitap yolculuklarımın ağırlığı altında dağılıyor. Bu hikâyeyi bu yüzden anlatıyorum. Daha önce ne demiştik? Bir şeyi yeterince çok söylerseniz asla unutmazsınız. Ayrıca, kitap hırsızının kelimeleri durduktan sonra neler olduğunu ve onu nasıl tanıdığımı size anlatabilirim.

Karanlıkta Himmel Sokağı'nda yürüdüğünüzü hayal edin. Saçlarınız ıslanıyor ve hava basıncı çok ciddi bir değişimi hissettiriyor. İlk bomba Tommy Muller'in oturduğu apartmana düştü. Yüzü uykusunda masum bir şekilde seğirirken ben onun yatağına çömeldim. Sonra kardeşi. Kristina'nın ayakları battaniyenin altından çıkıyordu. Sokaktaki seksek izlerine uyuyorlardı. Küçük ayak parmakları. Anneleri birkaç adım ötede uyuyordu. Kül tablasında dört sigara izmariti bükülmüş halde duruyordu ve çatısız tavan kı-

zarmış tava rengindeydi. Himmel Sokağı yanıyordu.

Sirenler başladı.

"*Artık* çok geç," diye fısıldadım, "o küçük egzersiz için." Çünkü herkes tekrar tekrar kandırılmıştı. Önce müttefikler, Stuttgart'a saldırmak için Münih'e saldırıyormuş gibi yapmışlardı ama sonra on uçak geride kalmıştı. Ah, uyarılar vardı, evet. Molching'de uyarılar bombalarla gelmişti.

SOKAKLARIN SAYIMI

Münih, Ellenberg, Johannson, Himmel.
Anacadde + üç tanesi daha,
kasabanın daha yoksul bölümlerinde.

Birkaç dakika içinde hepsi gitmişti.

Bir kilisenin tepesi uçmuştu.

Max Vandenburg'un ayakta durduğu yerde toprak yerle bir olmuştu.

31 Himmel Sokağı'nda Bayan Holtzapfel mutfakta beni bekliyordu. Önünde kırık bir fincan duruyordu ve son uyanıklık anında, yüzü neden bu kadar geç kaldığımı sorar gibiydi.

Buna karşılık Bayan Diller derin uykudaydı. Kurşun geçirmez camlarının parçaları yatağının yanına saçılmıştı. Dükkânı yıkılmış, tezgâh yola uçmuş, Hitler'in duvardaki çerçeveli fotoğrafı yere savrulmuştu. Adamın yüzü çatlamış camın altında kalmıştı. Çıkarken üzerine bastım.

Fiedler ailesi iyi organize olmuştu; hepsi yatakta, hepsi örtü-

lerin altındaydı. Pfiffikus burnuna kadar gizlenmişti.

Steiner'lerin evinde parmaklarımı Barbra'nın güzelce taranmış saçlarında gezdirdim, Kurt'un uyuyan yüzündeki ciddi ifadeye baktım ve küçüklerin hepsini tek tek öperek iyi geceler diledim.

Sıra Rudy'deydi.

Ah, ulu Tanrım, Rudy...

Kız kardeşlerinden biriyle birlikte yatıyordu. Kız ağabeyini tekmelemiş veya itmiş olmalıydı, çünkü Rudy kolunu kardeşine dolamış halde yatağın ucunda yatıyordu. Uyuyordu. Mumla aydınlanan saçları yatakta parlıyordu. Hem onu hem de Bettina'nın ruhlarını battaniyeye sarılı halde aldım. Hiçbir şey değilse de, çabuk öldüler ve sıcaktılar. *Uçaktaki çocuk,* diye düşündüm. *Oyuncak ayılı çocuk.* Rudy'nin tesellisi neredeydi? Hayatın halısı uyuyan ayaklarının altından çekilip alınırken onu kim sakinleştirecekti?

Sadece ben vardım.

Ne var ki ben de sakinleştirmek konusunda pek iyi değilimdir; özellikle de benim ellerim soğuk, yatak sıcakken. Onu yerle bir olmuş sokakta taşıdım. Ona özellikle ilgi göstererek bir an için ruhunu inceledim ve hayali bir video görüntüsünde koşarken Jesse Owens'ın adını haykıran siyaha boyanmış bir çocuk gördüm. Onu beline kadar buzlu suya girmiş halde bir kitabı kovalarken gördüm. Onu yatakta uzanmış, yan komşusunu öpmenin ne kadar harika olacağını hayal ederken gördüm. O çocuk her seferinde bana bir şey yaptı. Her seferinde. Bu onun tek zararı. Kalbime basıyor. İçimden ağlamak geliyor.

Son olarak... Hubermann'lar.

Hans.

Baba.

Yatakta uzun boyu çok belli oluyordu ve gözkapaklarının altındaki gümüşü görebiliyordum. Ruhu doğrulup oturdu. Benimle

karşılaştı. Onun gibi ruhlar bunu yapar; en iyileri. Kalkıp şöyle derler: "Kim olduğunu biliyorum ve hazırım. Elbette gitmek istemiyorum ama geleceğim." O ruhlar her zaman hafiftir, çünkü ağırlıklarını dünyada bırakırlar. Varlıklarının çoğu zaten başka yerlere gitmiştir bile. Bu ruh bir akordeonun nefesiyle, yaz mevsiminde şampanyanın tuhaf tadıyla ve sözünü tutma sanatıyla dışarı gönderilmişti. Kollarımda yatarken dinleniyordu. Son bir sigarayı çok istiyordu ve içinde bodruma doğru çok güçlü bir çekim vardı; kızı olan ve orada bir gün okumayı umduğu bir kitap yazan kişiyi merak ediyordu.

"Liesel."

Kollarımda taşırken ruhu bana bunu fısıldadı ama o evde bir Liesel yoktu. En azından benim için.

Benim için sadece bir Rosa vardı ve evet, sanırım onu gerçekten horlamasının ortasında aldım, çünkü ağzı açık kalmıştı ve kâğıt gibi pembe dudakları hâlâ hareket ediyordu. Beni görseydi eminim bana da Keriz derdi ama alınmazdım. *Kitap Hırsızı*'nı okuduktan sonra herkese böyle seslendiğini öğrendim. Keriz. Domuzkız. Domuzoğlan. Özellikle de sevdiği kişiler. Saçlarını açmıştı. Yastığa sürünüyordu ve gardırop gibi vücudu kalbinin atışıyla kalkıp iniyordu. Emin olabilirsiniz, kadının bir kalbi *vardı*. Hem de insanların sandığından çok daha büyüktü. Kilometrelerce uzanan gizli raflara kaldırılmış bir sürü şeyle doluydu. O ay ışığıyla aydınlanan uzun gece boyunca boynuna asılı enstrümanla uyuyan kadın olduğunu unutmayın. Bir Yahudi'ye kucak açmıştı. Elini şiltenin içine sokup, ergenlik çağındaki bir kıza bir resim defteri vermişti.

SON ŞANS

Sokak sokak dolaştım ve
Himmel'in dibindeki
Schultz adında bir adam için geri döndüm.

Çökmüş evin içinde hayatta kalamamıştı, onun ruhunu Himmel Sokağı'nda taşırken LSE adamlarının bağrışıp güldüğünü gördüm.

Moloz yığınının arasında küçük bir vadi vardı.

Gökyüzü kırmızıydı ve biber renklerinin karıştığını görünce meraklandım. Evet, evet, başlangıçta ne dediğimi hatırlıyorum. Genellikle merakım beni ürkütücü insan feryatlarına sürükler ama bu kez kalbimi kırmasına rağmen oraya gittiğim için memnun olduğumu söyleyebilirim. Hâlâ memnunum.

Onu çıkardıklarında ağlamaya başladığı ve Hans Hubermann'ın adını haykırdığı doğru. LSE adamları onu kollarında tutmaya çalıştılar ama kitap hırsızı kendini kurtarmayı başardı. Çaresiz ve umutsuz durumdaki insanlar bunu sık sık yapar.

Nereye doğru koştuğunu bilmiyordu, çünkü Himmel Sokağı artık yoktu. Her şey değişmişti ve ortalık mahşer yeri gibiydi. Gökyüzü neden kırmızıydı? Nasıl kar yağıyor olabilirdi? Ve neden kar taneleri kollarını yakıyordu?

Liesel yavaşlayarak yürümeye başladı ve ileriye odaklandı.

Bayan Diller'in dükkânı nerede? diye düşündü. *Nerede?*

Onu bulan adam kolunu yakalayıp konuşmaya devam ederken Liesel kısa süre daha ortalıkta dolaştı. "Şoktasın, kızım. Sadece şoktasın, iyileşeceksin."

"Neler oldu?" diye sordu Liesel. "Burası hâlâ Himmel Sokağı

mı?"

"Evet." Adamın gözlerinde hayal kırıklığı vardı. Şu son birkaç yılda neler görmüştü? "Burası Himmel Sokağı. Bombalandınız, kızım. *Es tut mir leid, schatzi*. Çok üzgünüm, hayatım."

Vücudu artık kıpırdamasa da kızın ağzı durmuyordu. Daha önce ağlayarak Hans Hubermann'a seslendiğini unutmuştu. Yıllar öncesinde kalmıştı; bir bombardıman bu etkiyi yapabilir. "Babamı ve annemi bulmalıyız," dedi. "Max'i bodrumdan çıkarmalıyız. Orada değilse koridordadır. Pencereden dışarı bakıyordur. Saldırı olduğunda bazen bunu yapar. Gökyüzünü pek sık göremiyor ya, o yüzden. Ona havanın nasıl olduğunu anlatmalıyım. Bana hayatta inanmaz."

O anda yere yığıldı ve LSE adamı onu yakalayıp bir yere oturttu. "Onu birazdan götürürüz," dedi çavuşuna. Kitap hırsızı elinde ağırlık yapan şeye baktı.

Defter.

Kelimeler.

Parmakları kanıyordu, tıpkı buraya geldiğinde olduğu gibi.

LSE adamı onun kalkmasına yardım etti ve onu uzaklaştırmaya başladı. Tahta bir kaşık alev almıştı. Bir adam elinde kırık bir akordeon kutusuyla geçerken Liesel kutunun içindeki enstrümanı gördü. Beyaz dişler ve aralarındaki siyah notalar. Ona gülümseyerek aniden Liesel'i gerçekliğe geri döndürdüler. *Bombalandık*, diye düşündü. Sonra yanındaki adama döndü. "Bu, babamın akordeonu." Tekrar. "Bu, babamın akordeonu."

"Endişelenme kızım, güvendesin, sadece biraz daha yaklaş."

Ama Liesel gelmedi.

Adamın akordeonu götürdüğü yere bakarak onu takip etti. Kızıl gökyüzünden güzel küller yağarken Liesel uzun boylu LSE adamını durdurdu. "İsterseniz onu ben alabilirim, o babamın." Akordeonu yavaşça adamın elinden alıp taşımaya başladı. Tam o

sırada ilk cesedi gördü.

Akordeon kutusu elinden düştü. Bir patlama sesi gibiydi.

Bayan Holtzapfel yerde paramparçaydı.

LIESEL MEMINGER'İN HAYATININ SONRAKİ ON SANİYESİ

Olduğu yerde dönerek bir zamanlar Himmel Sokağı olan bu mahvolmuş kanala baktı.
İki adamın bir cesedi taşıdığını görerek onlara doğru yürüdü.

Diğerlerine ulaştığında Liesel öksürdü. Bir adam diğerlerine cesetlerden birini akçaağaçların yakınında paramparça halde bulduklarını söylerken bir an için dinledi.

Parçalanmış yüzler ve pijamalar vardı. İlk gördüğü şey çocuğun saçları oldu.

Rudy?

Yüksek sesle konuştu.

"Rudy?"

Sarı saçları, kapalı gözleriyle yatıyordu ve kitap hırsızı ona doğru koşarak yanına çöktü. Siyah defteri bıraktı. "Rudy," dedi hıçkırıklarla. "Uyan..." Rudy'yi gömleğinden tutarak inanamayan bir tavırla sarstı. "Uyan, Rudy." Şimdi gökyüzü ısınırken ve kül yağmaya devam ederken, Liesel, Rudy Steiner'in gömleğinin önünü tutuyordu. "Rudy, lütfen." Yanaklarından yaşlar süzülüyordu. "Rudy, lütfen, uyan, Allah kahretsin, uyan, seni seviyorum. Haydi, Rudy, haydi, Jesse Owens, seni sevdiğimi bilmiyor musun? Uyan! Uyan, uyan, uyan..."

Ama hiçbir şey değişmedi.

Molozlar sadece biraz daha yükseldi. Tepesi kırmızı beton yığınları. Güzel yüzü yaşlarla dolmuş bir kız, cesedi sarsıyordu.

"Haydi, Jesse Owens..."

Ama çocuk uyanmadı.

Liesel başını Rudy'nin göğsüne gömerken hâlâ inanamıyordu. Rudy'nin cesedine uzun süre sarıldı ama sonunda parçalanmış zemine yavaşça bıraktı. Nazikçe.

Yavaş. Yavaş.

"Tanrım, Rudy..."

Rudy'nin cansız yüzüne baktı ve Liesel en iyi arkadaşı Rudy Steiner'in yumuşak ve samimi dudaklarını öptü. Ağzına toz ve şeker tadı geldi. Ağaç gölgelerinin ve anarşistin takım elbise koleksiyonunun pişmanlığını taşıyordu. Liesel onu uzun uzun şefkatle öptü ve geri çekilebildiğinde, bu kez de parmaklarıyla Rudy'nin dudaklarına dokundu. Elleri titriyordu, dudakları şişmişti ve tekrar eğildiğinde bu kez iyi ayarlamadığı için Himmel Sokağı'nın yıkılmış dünyasında dişleri birbirine çarptı.

Veda etmedi. Elinden gelmiyordu. Birkaç dakika daha yanında kaldıktan sonra nihayet yerden kalkabildi. Yanaklarından seller akarken, sendeleyerek yürürken, öksürüp tıksırırken, arayıp bulurken bile insanların yapabildiği şeyler beni şaşırtıyor.

SIRADAKİ KEŞİF

Annesinin ve babasının cesetleri.
İkisi de Himmel Sokağı'nın çakıltaşlı zemininde
birbirine dolanmış halde yatıyordu.

Liesel ne koştu, ne yürüdü, ne de kıpırdadı. Bakışları insanları taradı ve uzun boylu adamla kısa boylu gardırop kadını görünce durdu. *Bu benim annem. Bu benim babam.* Kelimeler üzerine zımbalanmıştı.

"Kıpırdamıyorlar," dedi sakince. "Kıpırdamıyorlar."

Belki yeterince uzun süre hareketsiz durursa, kıpırdayabilirlerdi ama Liesel durduğu sürece onlar da durdu. Ayağında ayakkabı olmadığını o zaman fark ettim. Fark etmek için ne kadar tuhaf bir detaydı. Belki de yüzünden uzak durmaya çalışıyordum, çünkü kitap hırsızı gerçekten de perişan durumdaydı.

Bir adım attı ve daha fazlasını atmak istemedi, ama yine de attı. Liesel yavaşça annesiyle babasına yaklaşıp aralarına oturdu. Annesinin elini tutup onunla konuşmaya başladı. "Buraya geldiğim zamanı hatırlıyor musun, anne? Bahçe kapısına sımsıkı tutunup ağlamıştım. O gün sokaktaki herkese ne dediğini hatırlıyor musun?" Sesi titriyordu. "Demiştin ki, *siz orospu çocukları neye bakıyorsunuz*?" Annesinin elini tutarak bileğine dokundu. "Anne, ben... sen... okula gelip bana Max'in uyandığım söylediğin zaman çok hoşuma gitmişti. Seni babamın akordeonuyla gördüğümü biliyor muydun?" Sertleşmiş eli daha sıkı tuttu. "Gelip seni izlemiştim. Çok güzeldin. Lanet olsun, çok güzeldin, anne."

KAÇIŞ ANLARI

Babası.
Babasına bakmıyor, *bakamıyordu.*
Henüz değil.
Şimdi değil.

Babası gümüş gözlü adamdı; ölü gözlü değil.

Babası bir akordeondu!

Ama körüğü artık bomboştu.

Hiçbir şey içeri girmiyor, hiçbir şey dışarı çıkmıyordu.

İleri geri sallanmaya başladı. Sonunda dönene kadar ağzının bir yerlerinde sessiz, boğuk bir çığlık asılı kaldı.

Babası.

O anda kendimi tutamadım. Onu daha iyi görebilmek için etrafından dolaştım ve yüzünü tekrar gördüğüm andan itibaren, bunun en sevdiği kişi olduğunu anladım. Yüz ifadesi adamın yüzünü okşuyordu. Yanağındaki çizgileri izliyordu. Çamaşırlıkta onunla birlikte oturmuş ve sigara sarmayı öğretmişti. Münih Caddesi'nde ölen bir adama ekmek vermiş, kızına bombardıman sığınağında kitap okumaya devam etmesini söylemişti. Belki bunu yapmış olmasa, bodrumda yazıyor olmayabilirdi.

Babası –akordeoncu– ve Himmel Sokağı.

Biri, diğeri olmadan var olamazdı, çünkü Liesel için ikisi de ev demekti. Evet, Hans Hubermann'ın Liesel Meminger için taşıdığı anlam buydu.

Olduğu yerde dönerek LSE adamlarıyla konuştu.

"Lütfen," dedi, "babamın akordeonu. Onu bana getirebilir misiniz?"

Birkaç dakika süren şaşkınlıktan sonra yaşlı bir adam kırık kutuyu getirdi. Liesel alıp açtı. Yaralı enstrümanı içinden çıkarıp babasının cesedinin yanına koydu. "İşte, baba."

Size yemin ederim, bu, yıllar sonra gördüğüm bir şeydi – kitap hırsızının kendisinden aldığım bir vizyonda– Hans Hubermann'ın yanına çömelmişken, adamın ayağa kalkıp akordeon çalışını izledi. Hans Hubermann orada durdu ve yıkılmış evlerin

arasında enstrümanını boynuna astı. Gümüş gözler oradaydı. Dudaklarının arasında bir sigara vardı. Hatta şarkının bir yerinde hata yaparak kendi kendine güldü bile. Körük nefes alıp verirken, gökyüzü yavaşça ocaktan alınırken, uzun boylu adam orada durup Liesel Meminger için son kez çaldı.

Çalmaya devam et, baba.

Babası durdu.

Akordeonu bıraktı ve gümüş gözleri paslanmaya devam etti. Geride sadece yerde yatan ceset kalmıştı. Liesel onu kaldırıp sımsıkı sarıldı. *Hans Hubermann'ın omzuna yüzünü gömerek ağladı.*

"Hoşça kal, baba. Beni sen kurtardın. Bana okumayı öğrettin. Kimse senin gibi çalamaz. Bir daha asla şampanya içmeyeceğim. Kimse senin gibi çalamaz."

Babasını hâlâ bırakmıyordu. Hans Hubermann'ın omzunu öptü –artık yüzüne bakmaya dayanamıyordu– ve cesedi tekrar yere yatırdı.

Kitap hırsızı sonunda nazikçe oradan götürülene kadar ağladı.

Daha sonra akordeonu hatırladılar ama kitabı kimse fark etmemişti.

Yapılacak çok iş vardı ve diğer eşyalarla birlikte *Kitap Hırsızı*'nın da üzerine defalarca basıldı. Sonunda ne olduğuna bile bakılmadan alınıp bir çöp kamyonuna atıldı. Kamyon hareket etmeden hemen önce *çabucak içine girip kitabı elime aldım...*

Orada olmam büyük şanstı.

Ama sonuçta kimi kandırıyorum ki? Çoğu zaman bir sürü yerdeyimdir ve 1943 yılında neredeyse her yerdeydim.

SONSÖZ

SON RENK

bölümler:

ölüm ve liesel – tahtadan gözyaşları
– max – ve haraççı adam

ÖLÜM VE LIESEL

Bütün bunların üzerinden uzun yıllar geçti ama hâlâ yapacak bir sürü iş var. Dünyanın bir fabrika olduğuna garanti verebilirim size. Güneş onu döndürüyor, insanlar yönetiyor. Ve ben hâlâ buradayım. Onları alıp götürüyorum.

Hikâyemizin kalanına gelince, lafı döndürüp dolaştırmayacağım çünkü yorgunum. Çok yorgunum. Ve size olabildiğince açık anlatacağım.

SON BİR GERÇEK

Kitap hırsızının
dün öldüğünü
size söylemeliyim.

Liesel Meminger çok ileri bir yaşa kadar Molching'den ve Himmel Sokağı'nın yok oluşundan uzaklarda yaşadı.

Sydney'in bir banliyösünde öldü. Evin numarası kırk beşti – Fiedler ailesinin sığınağıyla aynı– ve gökyüzü masmaviydi. Babası gibi onun ruhu da oturuyordu.

Son anlarında üç çocuğunu, torunlarını, kocasını ve onunkiyle birleşen sayısız hayatı gördü. Aralarında tıpkı lambalar gibi aydınlanan Hans ve Rosa Hubermann, kardeşi ve saçları sonsuza dek limon sarısı kalacak olan çocuk vardı.

Ama başka birkaç görüntü daha vardı.

Benimle gelin de size bir hikâye anlatayım.

Size bir şey göstereceğim.

ÖĞLEDEN SONRAKİ TAHTA

Himmel Sokağı temizlendikten sonra Liesel Meminger'in gidecek bir yeri kalmamıştı. Onu akordeonlu kız olarak tanıyorlardı ve polise götürülmüştü; polis onunla ilgili ne yapacağına karar vermeye çalışıyordu.

Liesel çok sert bir sandalyede oturuyordu. Akordeonu ona kutudaki bir delikten bakıyordu.

Polis merkezinde valiyle dağınık saçlı bir kadının yüzlerini göstermesi için üç saat geçmesi gerekti. "Herkes Himmel Sokağı'nda bir kızın hayatta kaldığını söylüyor," dedi kadın.

Bir polis memuru işaret etti.

Polis merkezinin basamaklarından inerlerken Ilsa Hermann kutuyu taşımayı teklif etti ama Liesel kutuyu sımsıkı tuttu. Münih Caddesi'nden birkaç blok ötede, bombalananlarla şanslıları ayıran net bir sınır vardı.

Arabayı vali kullanıyordu.

Ilsa arka koltukta Liesel'le birlikte oturuyordu.

Kız aralarında duran akordeon kutusunu nihayet bıraktı.

Sessiz kalmak kolay olurdu ama Liesel'in yıkımına karşı tutumu farklıydı. Valinin evindeki seçkin boş odada otururken gecenin geç saatlerine kadar kendi kendine konuştu durdu. Çok az yemek yedi. Kesinlikle yapmadığı tek şey yıkanmaktı.

Dört gün boyunca Himmel Sokağı'nın kalıntılarını 8 Grande Caddesi'nin halılarının ve döşeme tahtalarının üzerinde taşıdı. Uzun uzun uyudu ve hiç rüya görmedi; çoğu zaman uyandığına üzüldü. Uyurken her şey siliniyordu.

Cenazelerin kaldırılacağı gün hâlâ banyo yapmamıştı ve Ilsa Hermann ona yıkanmak isteyip istemediğini sordu. Daha önce sadece ona banyoyu göstermiş ve bir havlu vermişti.

Hans ve Rosa Hubermann'ın cenaze törenine katılanlar hep üzerinde güzel bir elbise ve Himmel Sokağı toprağından bir tabakayla duran kızdan bahsedeceklerdi. O gün daha sonra üzerinde giysileriyle Amper Nehri'ne girdiği ve çok tuhaf bir şey söylediği de anlatılacaktı.

Öpücükle ilgili bir şey.

Bir Domuzkız'la ilgili bir şey.

Kaç kez veda etmesi gerekiyordu?

Sonrasında haftalar, aylar geçerken savaş bütün hızıyla sürdü. En kötü keder anlarında kitaplarını, özellikle de onun için hazırlanmış olanları ve hayatını kurtaran kitabı hatırlıyordu. Bir sabah, şoku tazelenmiş bir halde onları bulmak için Himmel Sokağı'na bile gitti ama geride hiçbir şey kalmamıştı. Yaşananların telafisi mümkün değildi. Bunun için yıllar geçmesi gerekecekti. Uzun bir ömür alacaktı.

Steiner ailesi için iki tören yapıldı. İlki hemen gömülmelerinden önceydi. İkincisi Alex Steiner bombardıman nedeniyle izin alıp evine gönderildikten sonraydı.

Haberi aldığında Alex yıkılmıştı.

"Ulu Tanrım," diyordu, "Rudy'nin o okula gitmesine izin

verseydim."

Ailenden biri hayatta olurdu.

Onları sen öldürdün.

Ama nereden bilebilirdi ki?

Gerçekten bildiği tek şey, kendisi yerine Rudy'nin yaşaması adına o gece Himmel Sokağı'nda olmak için her şeyi yapacağıydı.

8 Grande C'addesi'nin basamaklarında konuştuklarında Liesel'e söylediği buydu; onun yaşadığını öğrenince hemen oraya koşmuştu.

O gün basamaklarda konuşurken Alex Steiner paramparça görünüyordu.

Liesel ona Rudy'nin dudaklarını öptüğünü söyledi. Bunu söylerken utanmıştı ama nedense Alex Steiner'in bunu bilmek isteyeceğini düşünmüştü. Tahta gözyaşları aktı, bir meşe gülümsedi. Liesel'in gözlerinden gördüğüm gökyüzü gri ve parlaktı. Gümüş bir öğlen üzeriydi.

MAX

Savaş bittikten ve Hitler kendini kollarıma teslim ettikten sonra, Alex Steiner terzilik işine devam etti. Para kazanmıyor ama her gün birkaç saat dükkânında oyalanıyordu. Liesel de sık sık ona eşlik ediyordu. Birlikte günler geçirdiler ve kurtuluşundan sonra sık sık Dachau'ya yürüdüler ama Amerikalılar onları sokmadı.

Sonunda Ekim 1945'te kanlı gözlü, kuştüyü saçlı ve tertemiz yüzlü bir adam dükkâna girerek tezgâha yaklaştı. "Burada Liesel Meminger adında biri var mı?" diye sordu.

"Evet, arka tarafta," dedi Alex. Umutlanmıştı ama emin olmak istedi. "Kimin aradığını sorabilir miyim?"

Liesel öne geldi.

Birbirlerine sarılıp gözyaşlarına boğularak yere çöktüler.

HARAÇÇI ADAM

Evet, bu dünyada bir sürü şey gördüm. En büyük felaketleri ve en büyük hainlerin marifetlerini izledim.

Ama bir de başka zamanlar var.

Renklerle olduğu gibi, çalışırken dikkatimi dağıtmasına izin verdiğim birkaç hikâye (daha önce belirttiğim gibi, bir elin parmakları kadar) var. Onları en şanssız, en olasılıksız yerlerde buluyorum ve işime devam ederken hatırlamaya dikkat ediyorum. *Kitap Hırsızı* bu hikâyelerden biri.

Sydney'e gidip Liesel'i aldığımda, nihayet uzun bir süredir yapmayı beklediğim şeyi yapabildim. Onu yere bıraktım ve bir anlık likte Anzac Caddesi'nde, futbol sahasında yürürken cebimden tozlu, siyah bir defter çıkardım.

Yaşlı kadın çok şaşırmıştı. Defteri eline alıp baktı. "Bu gerçekten o mu?"

Başımla onayladım.

Derin bir ürpertiyle *Kitap Hırsızı*'nı açıp sayfalarını çevirdi. "İnanamıyorum..." Solmuş olmasına rağmen kelimeleri okuyabildi. Ruhunun parmakları çok uzun zaman önce Himmel Sokağı'ndaki o bodrumda yazılan kelimelere dokundu.

Kaldırıma oturdu. Ben de ona katıldım.

"Okudun mu?" diye sordu ama bana bakmadı. Sadece kelimelere bakıyordu.

Başımla onayladım. "Birçok kez."

"Anlayabildin mi?"

O anda büyük bir duraksama oldu.

İki yönde birkaç araba gelip geçti. Sürücüleri Hitler'ler, Hubermann'lar, Max'ler, katiller, Diller'ler ve Steiner'lerdi.

Kitap hırsızına güzellik ve zalimlik hakkında söylemek istediğim birçok şey vardı ama o şeyler hakkında ona zaten bilmediği ne söyleyebilirdim ki? İnsan türünü sürekli abarttığımı ve küçümsediğimi açıklamak istedim; nadiren gerçekten *tartabildiğimi*. Ona aynı şeyin nasıl hem o kadar çirkin hem de o kadar görkemli, kelimelerin nasıl hem o kadar lanetleyici hem de o kadar zekice olabildiğini sormak istedim.

Ama ağzımdan bunların hiçbiri çıkmadı.

Yapabildiğim tek şey Liesel Meminger'e dönmek ve gerçekten bildiğim tek gerçeği söylemekti. Bunu kitap hırsızına söyledim, şimdi de size söylüyorum.

ANLATICIDAN SON BİR NOT

İnsanlar benim lanetim.